באור מספיק להבנת הספר. כל הקורא בספר גם ללא הבנה מקרב את הגאולה, כל שכן כאשר מבין. בספר גילויים מן השמים של נשמות צדיקים ומלאכים שהתגלו לרב הזוסיד הרמזז"ל והוסיפו לנו יידע והבנה בתורת הסוד.

זוהר
תניינא

רזין גניזין -הרמח"ל

מהדורת תשפ"א

בס״ד

תיקונים וחדשים

זוהר תנינא

רזין גניזין

לרבינו הרב הזוסיד והקדוש רוזז אפינו

רבי משה זויים לוצאטו זללה״ה

מהדורה זדשה ערוכה ומבוארת על ידי זזד מן
זזבריא זזלפון אליהו בן זויים

מהדורה שניה – נוף אילון תשפ״א

ובא סימן ״יד רבי משה זויים לוצאטו״ גימ׳
תשפ״א.

דפי מהדורא קמא: דף א

הקדמה

מה יקר היום בו סיימתי לבאר דא״ח דברי החסיד הרב משה חיים לוצאטו זללה״ה יום רביעי בו נתלו המאורות כ׳ אדר ב׳ תשע״ט (27 במרץ 2019 למנינם). כל הקורא ובוודאי הלומד תיקונים אלו מקרב את הגאולה בוודאי. הספר זכה לשבחים רבים מהמחברים שלו: אליהו הנביא הנאמן, אברהם אבינו הסבא הקדוש, אדם הראשון סבא הסבין, מלאך מטט׳ השר הגדול, רב המנונא סבא.

מטרת הספר לסיים מה שהתחיל רבי שמעון בר יוחאי זללה״ה בספר ״תיקוני זוהר״ שלו ושני תיקונים אלו הם סועדים וסומכים את השכינה הקדושה.

אני מקווה שהביאור שחיברתי יסייע בהבנת עומק הרזים של הרב שגילה טפח והסתיר עשרה טפחים.

ביום כה אייר תשע״ח ערב הילולת הרב אני מתפלל מנחה ובהגיעי לברכת ״גואל ישראל״ בתפילת שמונה עשרה ועיני עצומות אני רואה לפתע בעיני רוחי חכם ספרדי לבוש בגלימת הרב הראשי לישראל בתחילה חשבתיו לרב הראשון לציון הרב משה עמאר שליט״א אולם כשהתקרבה אלי הדמות רואה אני שטעיתי ואני רואה אדם שמעולם לא ראיתי. הדמות מתקרבת אלי עוד ועוד עד אשר חולפת לידי ונעלמת. הספקתי לראות שלרב היו זיפי שיער בזקן ולא זקן ממש. גילוי זה לפלא בעיני. כנראה שנשמת הרמח״ל באה אלי מגנזי מרום ומוקירה לי תודה על השיעורים בקל״ח פתחי חכמה והבאור של התיקוני זוהר הנקרא זוהר תניינא או רזין גניזין.

זכות הלומדים בספר הזה תגן על כל עם ישראל בכל אשר הם ותקרב את הגולה ותביא את השכינה לארץ ישראל ולבניין בית המקדש במהרה בימינו אכי״ר.

רוצה אני להודות לאשתי נוות ביתי **יהודית טל שחר לבית שר שלום** יצ״ו תמ״א שלוקחת את עול הבית ומניחה אותי פנוי ללמוד תורה זכות הלימוד תשמור ותגן עליה ועל כל יוצאי חלציו ועל הוריה היקרים המחנכים הדגולים **רבי רחמים ויעל שר שלום** הי״ו.

הספר כנראה לא יודפס מחוסר כדאיות כלכלית אם בכל אופן מאן דהו רוצה לרכוש זכויות או לתרום שיואיל להודיעני במסרון לנייד 0525446529 או למייל esh24101955@gmail.com וזכות הרב החסיד הרמחל תגן בעדו.

מודה אני למכון רמח״ל על שהתירו להשתמש בספר המנוקד שלהם הנמצא באתר של המכון. הכל נעשה לשם שמים ללא כוונת רווח או תועלת כספית. יש כאן זיכוי רבים בלבד.

הקדמה למהדורה תניינא

במהדורא זו הושלמו כמה תיקונים שלא התבארו במהדורא הקודמת בשגגה. גם כאן חשתי כיצד ידו של הרב החסיד הרמח״ל מאיצה לסיים את הביאור קודם הילולת הרב ביום כ״ו באייר תשפ״א. אני מתפלל שתיקונים אלו יקרבו את גאולת עם ישראל והשכינה תחזור להיכלה ונראה בבניין בית המקדש השלישי במהרה בימינו אכי״ר. מהדורה זו אני להקדיש לעילוי נשמת ביתי היקרה **יעל** שנפטרה בתאונה פתאומית כעשרה ימים קודם חתונתה. תהי נשמתה צרורה בצרור החיים. בילע המות לנצח ומחה יי׳ דמעה מכל פנים. ראינו בחוש כיצד שבועיים אחר פטירתה הסתלקה מגיפת הקורונה כליל. בשבוע פטירת קראנו בתורה פרשת תצוה (שמות כט, מג) ״ונקדש בכבודי״.

מבוא

הספר רזין גניזין פרי קדושת חסידותו של הרב הרמח״ל. הרב מראה לנו את גודל השגתו וגודל זיכוך נשמתו כאשר מלאכים ונשמות צדיקים מתגלים אליו והוא שומע ומבין את דבריהם וכותב אותם לאחר שמסיים הוא את עליית הנשמה שלו.

מי שלומד רואה שהרב נאמן לתורת הקבלה של הרב הרמ״ק זללה״ה ושל הרב האר״י הקדוש לו הוא קורה ״הרב״. הרמח״ל חי שמונה דורות אחרי האר״י הקדוש והיה בקי בספריו. הרב פיתח שיטת לימוד מיוחדת בדברי האר״י הקדוש באומרו שדברי הרב האר״י הקדוש הם משל ובלשונו ״מראה״. הרב מבאר את כוונת האר״י הקדוש וקורא להם ״פתרון״ שהוא הבאור והנמשל.

דפי מהדורא קמא: דף א

תוכן עניינים

הקדמה 2
הקדמה למהדורה תניינא 3
מבוא 3
תוכן עניינים 5
הקדמה א 10
הקדמה ב 57
תיקונא קדמאה 65
תִּקּוּנָא תִּנְיָינָא 81
תִּקּוּנָא תְּלִיתָאָה 86
תִּקּוּנָא רְבִיעָאָה 97
תִּקּוּנָא חֲמִישָׁאָה 106
תִּקּוּנָא שְׁתִיתָאָה 113
תִּקּוּנָא שְׁבִיעָאָה 117
תִּקּוּנָא תְּמִינָאָה 126
תִּקּוּנָא תְּשִׁיעָאָה 154
תִּקּוּנָא עֲשִׂירָאָה 156
תִּקּוּנָא זַוְדַסַר 157

תִּקּוּנָא תְּרֵיסַר 168

תִּקּוּנָא תְּלֵיסַר 176

תִּקּוּנָא אַרְבֵּיסַר 183

תִּקּוּנָא זַמֵּיסַר 187

תִּקּוּנָא שִׁיתְסַר 198

תִּקּוּנָא שִׁיבְסַר 211

תִּקּוּנָא תַּמְנֵי סְרֵי 213

תִּקּוּנָא תְּשַׁסְרֵי 225

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין 231

תִּקּוּנָא חַד וְעֶשְׂרִין 235

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וּתְרֵין 240

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וּתְלַת 247

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וְאַרְבַּע 254

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וְזַמְשָׂא 263

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וְשִׁית 271

תִּקּוּנָא שְׁבַע וְעֶשְׂרִין 272

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וּתְמַנְיָא 278

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וְתֵשַׁע 287

דפי מהדורא קמא: דף א

תִּקּוּנָא תְּלָתִין 298
תְּלָתִין וְחַד 309
תִּקּוּנָא תְּלָתִין וּתְרֵין 317
תִּקּוּנָא תְּלָתִין וּתְלַת 320
תִּקּוּנָא תְּלָתִין וְאַרְבַּע 360
תִּקּוּנָא תְּלָתִין וְחַמְשָׁא 363
תִּקּוּנָא תְּלָתִין וְשִׁתָּא 369
תִּקּוּנָא שְׁבַע וּתְלָתִין 371
תִּקּוּנָא תְּמָנְיָא וּתְלָתִין 373
תִּקּוּנָא תִּשַׁע וּתְלָתִין 409
תִּקּוּנָא אַרְבְּעִין 427
תִּקּוּנָא חַד וְאַרְבְּעִין 431
תִּקּוּנָא אַרְבְּעִין וּתְרֵין 440
תִּקּוּנָא אַרְבְּעִין וּתְלַת 446
תִּקּוּנָא אַרְבְּעִין וְאַרְבַּע 452
תִּקּוּנָא אַרְבְּעִין וְחַמְשָׁא 462
תִּקּוּנָא שִׁית וְאַרְבְּעִין 466
תִּקּוּנָא שְׁבַע וְאַרְבְּעִין 473

דפי מהדורא קמא: דף א

תִּקּוּנָא תְּמָנְיָא וְאַרְבְּעִין 478
תִּקּוּנָא תֵּשַׁע וְאַרְבְּעִין 479
תִּקּוּנָא זַמְשִׁין 482
תִּקּוּנָא זַד וְזַמְשִׁין 483
תִּקּוּנָא תְּרֵין וְזַמְשִׁין 484
תִּקּוּנָא זַמְשִׁין וּתְלַת 484
תִּקּוּנָא זַמְשִׁין וְאַרְבַּע 488
תִּקּוּנָא זַמְשִׁין וְזַמְשָׁא 508
תִּקּוּנָא זַמְשִׁין וְשִׁתָּא 512
תִּקּוּנָא שְׁבַע וְזַמְשִׁין 518
תִּקּוּנָא תְּמָנְיָא וְזַמְשִׁין 520
תִּקּוּנָא תֵּשַׁע וְזַמְשִׁין 527
תִּקּוּנָא שִׁתִּין 528
תִּקּוּנָא זַד וְשִׁתִּין 531
תִּקּוּנָא שִׁתִּין וּתְרֵין 533
תִּקּוּנָא שִׁתִּין וּתְלַת 534
תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְאַרְבַּע 535
תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְזָמֵשׁ 536

דפי מהדורא קמא: דף א

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְשִׁתָּא 538
תִּקּוּנָא שְׁבַע וְשִׁתִּין..... 540
תִּקּוּנָא תְּמָנְיָא וְשִׁתִּין..... 542
תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְתִשְׁעָה 543
תִּקּוּנָא שִׁבְעִין. 655

הקדמה א

דף א

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ (בראשית א, א). **ולכל היד הזזקה ולכל המורא הגדול** (דברים לד יב). **נעיץ סופא** נעוץ סופו בראשו כלומר ספירת המלכות היא סוף המדרגות **ברישא** היא המלכות נעשית ראש וכתר לעולם או לפרצוף תחתון **ורישא** והכתר נעשה **בסופא** ממלכות דעליון, **לאתהדרא כלא זוד** כדי שהכל יהיה אחד כלומר היסוד נקרא כלא נעשה אחד עם המלכות ועם הכתר שתחתיו וכך השפע נמשך ממדרגה למדרגה וזאת בכח המוחין של או"א וע"י הנקראים **בקטרא דיזזודא עלאה** וזה רמוז במ"ש "מי יתנך כאח לי" מ'י זו הבינה נותנת מוחין לז"א שיש בו ט"ס כמנין א"ח והוא מתייחד עם הנוק' הרמוזה באות ד' ונהיה אח"ד.

קם אליהו נביאה מהימנא פתזז ואמר, ר' ר' והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע וכו' (דניאל יב, ג) מי הם המשכילים? **דשויאו גרמייהו בדרגא דצדיק** אלו שהשוו צורתם הפנימית לספירת היסוד דהיינו כמו שהיסוד הוא נתינה ללא רצון לקבל וכל שפעו נשפע למלכות כך הצדיקים החוננים דלים הם הנקראים משכילים **לאנהרא נהורין לכל סטר** והם מאירים לכל, **בג"כ משכילים אקרון** ולכן נקראים משכילים כי נותנים משכלם לאחרים. **"כזוהר הרקיע", דא זוהר דנטיל האי צדיק מההוא רקיע דקאים עליה** כזוהר הרקיע זה זוהר

שנוטל היסוד מאותו רקיע שעליו דהיינו מהתפארת זוהר היסוד הוא **זוהר דנהיר** באור ישר **ונציץ** באור חוזר ולכן היסוד נקרא ח"י כי יש בו ט"ס דאו"י וט"ס דאו"ח זוהר היסוד הוא **זוהר דכליל כל זהרין דעלמא** זוהר הכולל כל אורות שבעולם דהיינו בזו"ן ולכן נקרא היסוד כל כי כולל הכל. כעת מבאר את אורות זו"ן: **שיתא זהרין אינון** שש אורות הם דהיינו חג"ת נה"י **וחד דכליל לון** ועוד אור אחד שכולל כולם שהוא אור המלכות פרצוף הנוקבא **וכלא אתכליל בהאי זוהר** וכל אלו האורות נכללים[1] באור היסוד הכולל הכל **לאודהרה** באורות ישירים **ולנצצא** ובאורות חוזרים **לכל סטרי עלמא** לכל צדדי העולם דהיינו לכל הו"ק שהם: חסד שהוא דרום, גבורה שהוא צפון, תפארת שהוא מזרח, נצח שהוא מעלה, הוד שהוא מטה, ויסוד שהוא מערב:

זוהר קדמאה זוהר ראשון הוא זוהר ספירת החסד, **דא זוהר דנהיר ונציץ** זה אור המאיר באו"י ואו"ח. **ביה תליא נהירו דאוריתא** בו תלוי אור התורה דהיינו תורה שבכתב שזו ספירת הת"ת כמ"ש תתן אמת ליעק'ב והתורה תורת אמת **ותורה אור דזסד** כמ"ש כי נר מצוה ותורה אור, אור התורה תלוי מהחסד כמ"ש תורת חסד על לשונה הכוונה בזה ליסוד דמל' המקבלת מן היסוד שמקבל מן הנצח שמקבל מן החסד **אע"ג דביובלא קאים** יש לדייק ולומר שהשפע הבא מן החסד לתפארת מקורו בבינה **ומתבזן** ומן הבינה **מתפשט** מתפשטים האורות **לכל סטר** לכל הו"ק. **אבל**

[1] ההבנה במילת "נכללים" הוא שכל האורות נמצאים בכל האורות מודל המוכר מימי ספירת העומר נצח שבנצח או יסוד שבנצח וכו'.

תוקפא דיליה בימינא אתתקף אבל חוזק התפארת הוא מן הימין הגם ש **וגבורה בשמאלא** התפארת מקבלת גם מן הגבורה. **וימינא מתמן** והחסד בא מן הימין. **זוהר דא אתכליל הכא לאנהרא נהירו דאוריתא כדקא יאות.** זוהר זה של החסד נכלל כאן בתפארת להאיר את התפארת כראוי באורות החסד הנקרא יומם וכמ"ש והגית בו יומם ולילה הקדים את החסד לגבורה. לימוד בחסד זו הארת פנים לתלמיד ולא להקפיד על חסרון ידיעותיו וגבורה הכוונה לשמור על כללי הפסיקה וההלכה.

זוהר תנינא זוהר שני זה זוהר הגבורה, **דא זוהר דביה תליא זוזדותא דאוריתא** זה זוהר שבו תלויה חדות התורה דהיינו התפארת. הגם שחדוה הייחוד קאי עכ"ז מתחילה היא מהגבורה כמ"ש שמאלו תחת לראשי **ודא איקרי זמרא דאוריתא** וזוהר זה נקרא יינה של תורה. כבר ידעת שיין מעורר את הגבורות, **דביה** שביין זה נאמר **ויין ישמח זוזים** (קהלת י, יט) **מסטרא דזו"ב** כלומר חו"ב נקראים חיים כמ"ש ואתם הדבקים בייי' (חכמה) אלהיכם (בינה) חיים וכו'. הבינה היא הנקראת אם הבנים שמחה. והבינה משפעת גבורותיה לגבורה ולהוד ולמלכות נמצא שהיין זו המשכה מהבינה למלכות. **ואלין מארי קבלה** ואלה לומדי הקבלה **מסטרא דעץ הזויים** אחוזים בחו"ב הנקראים חיים ותורתם עץ החיים כי עץ בת"ת. **אבל מסטרא דעץ הדעת טוב ורע** אבל מי שאחוז בעץ הדעת טו"ר כלומר במל' **אתמר ביה שתוי אל יורה** (עירובין סד.) נאמ' בו שתוי[2] אל יורה כי יש יין המשמח ויש יין

[2] שתוי זה הנמשך אחר הנאות העוה"ז ועליו נאמ' יתוש קדמך. יתוש אותיות שתוי. והולך בעצת ושתי הנפש הבהמית המתאוה ושתוי אותיות ושתי.

המשכר. זכה נעשה ראש לא זכה רש. **דעין הדעת** שזו המל' היא בית הדין **תמן יורה יורה ידין ידין** (סנהדרין ה.) **יורה ליבינא יורה לשמאלא** בה מתבצע הדין בין טוב למוטב, **ידין ליבינא ידין לשמאלא, ותמן** במל' **יין המשכר דאצטריך לאסתמרא מיניה** נמצא יין המשכר שיש להזהר ממנו. **אבל מסטרא דעץ הזיים** אבל מצד עץ החיים, כלומר ת"ת, נאמ' בו **ויין ישמח זיים, זדותא דזוהר דא** וזו חדות התורה הבאה מזוהר הגבורה.

ת"ז, תלת משקין דאתרמיזא בהו אוריתא בא וראה בג' משקין נמשלה התורה **אינון מים יין וזלב**[3]**, מסטרא דתלת זהרין אלין** התורה שהיא הת"ת נמשלה בג' משקין כנגד החג"ת הנשפעים אלי. מים מצד החסד, יין מצד הגבורה וחלב מצידה כי החלב הוא לבן עכור. **מים מסטרא דזוהר קדמאה** מים מצד הזוהר הראשון שהוא החסד. **יין מסטרא דזוהר תנינא** יין מצד הזוהר השני שהוא גבורה. **זלב מסטרא דזוהר תליתאה** חלב מצד הזוהר השלישי שזו הת"ת. **זוהר דא** זוהר זה דהיינו זוהר הת"ת **איהו זוהר דתמן קאים יניקו דאוריתא** זה זוהר ששם יניקת התורה מימין ומשמאל. **ומזונא דנשמתא דאתזנת מינה ואתעדנת בעידונא דילה** וכן זוהר הת"ת מזון הוא לנשמה ועידון לה דהיינו שנמשכים לה מוחין. **זוהר רביעאה,** זוהר רביעי **ביה קאים תוקפא דאוריתא** בו יש תוקף לתורה

---

[3] ילקו"ש דברים יא, תתעג.

ונצחונא דילה, ודא נצחו והנצחון שלה וזה זוהר הנצח. וטעם שהנצח נותן תוקף מפני שהתורה היא תורת חסד והנצח מצד החסדים. **ביה** בו דהיינו בזוהר זה של הנצח נאמר "**כל הקובע מקום לתורתו אויביו נופלים תחתיו** (ע' ברכות ז ע"ב ובע"י) וזה נצחון שבנצח. **דמסטרא דהוד שכינתא אזלת מנדדא מאתר לאתר** מצד ההוד שאלו דינים קשים השכינה הולכת ונודדת ממקום למקום. **אבל מסטרא דנצחו אקבעת בימינא** אבל מצד הנצח נקבעה בימין, **דאתמר ביה** שנאמר בו **נעימות בימינך נצחו** (תהלים טז, יא) **ובה** ובו בנצח נאמר **וגם נצחו ישראל לא ישקר וכו'** (שמואל א טו כט) **ודא לדוד אתמר** ופסוק זה אמר שמואל לשאול על דוד שמלכות ישראל תמשיך ממנו כי ניחם יי' מהמלכת שאול **דאיהו אתקין לה בנצחו לימינא** וזאת, כיון שדוד המלך התקין את הנצח בימין[4].

זוהר זמישאה, ביה הוד דאוריתא, זוהר חמישי זה זוהר ההוד שהוא קצה חמישי מו"ק ונקרא "הוד דאורייתא" כי כל הו"ק נקראים ג"כ ת"ת ע"ש הת"ת הפרטית **ודא הוד מלכות** וזה ההוד

---

[4] זוהר ח"א כא ע"ב: "וְלָא אִתְנַבֵּי בַּר נָשׁ מִתַּמָּן עַד דְּאָתָא שְׁמוּאֵל. וְעַל דָּא נֶצַח יִשְׂרָאֵל כְּתִיב בֵּיהּ כִּי לא אָדָם הוּא. יְהוֹשֵׁעַ אִתְנַבֵּי מֵהוֹדוֹ שֶׁל משֶׁה דִּכְתִיב (במדבר כז) וְנָתַתָּ מֵהוֹדְךָ עָלָיו. הוֹד. וְדָא דַּרְגָּא חֲמִישָׁאָה. נְצַח יַרְכָּא שְׁמָאלָא דְּיַעֲקֹב. וּבְגִין כַּךְ אָתָא דָוִד וְכָלִיל לֵיהּ בִּימִינָא דִּכְתִיב, (תהלים יו) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח. יְמִינְךָ לָא כְּתִיב אֶלָּא בִּימִינְךָ. מַאי טַעְמָא אִתְחַלַּשׁ יַרְכָּא דְּיַעֲקֹב, בְּגִין דְּאִתְקָרֵב בֵּיהּ סְטַר מְסָאֲבָא וְנָקִיט תּוֹקְפָּא מִנֵּיהּ וְאִתְעַכַּב עַד שְׁמוּאֵל, וְעַל דָּא (שמות קיא ע"א) אָתָא לְאַדְכָּרָא דְּדָא אִיהוּ יַרְכָּא דְּיִשְׂרָאֵל דִּכְתִיב וְגַם נֶצַח יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא כָּל מִילּוֹי הֲווּ בְּדִינָא בְּשֵׁירוּתָא וּבְסוֹפָא.
עיין באריכות בפרדס רימונים שערי י"ז שער ירך יעקב.

שבגבורותיו הבונה את המלכות **דמסטרא דשכינתא אתמר** (גיטין סב ע"א) **מאן מלכי רבנן, ודא** וזו המלכות היא **זוהר שביעאה** זוהר השביעי. **ומסטרא דזוהר דא זמשאה אתיהיב להו הוד מלכות. ובגיניה מפני שיבה תקום והדרת פני זקן** (ויקרא יט, לב) **ורזא דא הוד זקן** וזה סוד הוד זקן **דבההיא דיקנא עלאה קאים הוד עלאה ואתמר,** שבאותו זקן עליון דא"א עומד ההוד העליון **ומיניה הוד זקן דאצטריך להדרא ליה.** ומכאן יש לכבד את הזקן כי הוא עומד בדמיון לזקן העליון.

זוהר שתיתאה, זוהר ששי הוא זוהר היסוד **ביה תליא גילויא דאוריתא** בו תלוי גילוי התורה כי היסוד מחבר בין הת"ת הכללית הנק' תורה שבכתב ובין המל' הנק' תושבע"פ **לאתגלאה לכל סטר בכמה רזין עלאין** וזוהר היסוד מגלה כמה סודות עליונים לכל צד דהיינו בכל הו"ק של המל' **לכל זוד כמה דאתזוי ליה** ולכאו"א מעולמות בי"ע כראוי לו. הבריאה מקבלת מחב"ד דמל' אצילות, יצירה מחג"ת דמל' דאצילות ועשיה מנה"י דמל' דאצילות וכו'.

שבע והרין אלין שבע אורות אלו שהם זו"ן דאצילות **כלהו כלילן בההוא זוהר דנפיק מצדיק** כולם כלולים בזוהר היסוד הנקרא כל ע"ש שהוא כולל הכל[5]. **ובהו והמשכילים**

[5] ואל תתמה כיצד יש בו את זוהר המל' הנמצאת תחתיו כי כבר ידעת שלאחר שהאורות נכללים יש את כל האורות זה בזה וזה בזה.

יזהירו כזוהר הרקיע לנצצא לכל סטרי עלמא שבע מיני אור הללו כלולים באור הזוהר הששי שהוא היסוד להאיר לכל צדדי העולם דהיינו למלכות דאצילות לבי"ע.

ת"זז, זהר דכליל כמה רזין בא וראה זהר הכולל כמה סודות. כאן בא הרב לבאר כיצד זוהר היסוד מאיר לכל. **ז' אלין ז' זהרין דאתמרו** שבע אורות הנזכרים הם שבע אורות זו"ן והם נחלקים ל- **ה' אלין ה' ספרין דאוריתא** חמש אורות חגתנ"ה שהם חמש אורות של הת"ת הנק' תורה והם **ה' אורות מסטרא דלעילא** חמש אורות הת"ת שהיא עליונה על המל' **דמינייהו** ומחמש אורות חגתנ"ה **מתפשטן לבתר ז' זהרין דאתמרו** מתפשטים אח"כ שבע אורות דהיינו היסוד כוללם והם אח"כ נכללים במל' הרי שבע וכל זה נרמז במילה ז'ה'ר. נותר כעת לבאר אות ר' של זהר **ר' אלין מאתן עלמין** אות ר' רומזת למאתיים[6] עולמות שהם **זו"ב** שהם **עץ הזזיים. כלא כליל בהאי זהר** כל זה נרמז במילה זהר. **ובזמנא דנפיק** ובעת שנמשך אור היסוד, **כלהו נהורין אלין מנהרן** כל האורות מאירים כי היסוד כוללם. **ואתון** ואתם הצדיקים העוסקים בסודות התורה **בתיקונא דא קיימין בדרגא דצדיק** עומדים בדרגת היסוד **דאיהו משכיל** שהוא משכיל[7] אל

---

[6] דע כי היחידות במל' העשרות בת"ת המאות בבינה והאלפים בחכמה והריבואות בכתר. נקט כאן מאתיים מצד הבינה. מה שכתוב באד"ר דף קכ"ח ע"א שהתורה קדמה לעולם אלפיים שנה מסביר ה"מנחת יהודה" שהכוונה שחו"ב קדמו לת"ת ושם נקט אלפים מצד החכמה.

[7] במילת "משכיל" נרמז היסוד הנק' כ'ל והמל' הנק' ש'ם וי"ס כי בעת שהוא משפיע למל' הוא כולל כל י"ס ומבשרי אחזה אלוה.

דל (מל') , **בג"כ** ולכן **והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע. ושאר כלהו צדיקיא דעלמא קיימין לאנהרא לכלהו ישראל** ושאר הצדיקים שלא הגיעו להבנת הסודות אך מוסרי התורה ומעתיקי השמועה **אבל כלהו מנכון נטלין** הם מקבלים את הכח וההבנה מחכמי הסוד **בג"כ** ולכן נאמר **ומצדיקי הרבים, מסטרא דשכינתא** הם מצד המל' כי הם מוסרים את התורה בפה והם **ככוכבים דנטלין משמשא.** ככוכבים המאירים מן השמש **ואתמר בכו** (בראשית ב, י) ונאמר בכם הצדיקים חכמי הסוד "**ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן**", **דא נהר עלאה צדיק ודאי** הנהר[8] זה היסוד שהוא מאיר ודאי למל'. "**להשקות את הגן**" **דא שכינתא** גן זו השכינה שיש בה שם הוי"ה כזה: יוד הה ואו הה גימ' גן ועוד שהיא מקבלת שפע תורה שבכתב שיש בו גן פרשיות **דאשתקיאת ואתרויאת מאוריתא דלכון** שהיא המל' מושקית ורווה[9] מהתורה של המשכילים חכמי הסוד. "**ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים**" **אלין ד' מזוזות שכינתא** ארבעה ראשים הם ד' מחנות השכינה שהם אריה שור נשר אדם **וישראל מתפרשאן בד' דגלין** וישראל חנו בדוגמתם במדבר יהודה אפרים דן וראובן. **וככלא מאוריתא דא משתקיין ומתפרנסן** והכל דהיינו בי"ע, מתורה זו הנשפעת ממל' דאצילות נשפעים ומקבלים פרנסתם.

---

[8] המילה נהר מתבאר מלשון נהרא דהיינו אור.

[9] מה שנקט ב' לשונות נראה שהם כנגד ג"ר וו"ק. תחילה היא מקבלת שפע בו"ק וזה השיקוי ואח"כ בג"ר וזו הרוי"ה. או שהם חו"ג מצד אסור ומותר וכו'.

ובגין דכלא מתברכן מנכון וכיון שהכל מתברכים מכם **אתמר בכון** נאמר בכם "**כל המברך מתברך**" (סוטה לח ע"ב). **דהא כמה דאתון יהבין לאזרנין הכי אתון תבין ומקבלין מלעילא** שהרי כמה שאתם נותנים לאחרים כך אתם שבים ומקבלים מלמעלה ונגלים לכם סודות נוספים. **כגונא דא מאן דיהיב צדקה לעניי,** כגון הנותן צדקה לעני **אתמר ביה** נאמר בו "**כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלקיך**" (דברים טו, י) **גלגל הוא שזוזר בעולם** (שבת קנא ע"ב) **כהאי גלגלא דאסזור במיא,** כאותו גלגל הסובב במים **מסטרא דא שפיך מיא ומסטרא דא סליק ונטיל** מצד זה נותן מים ומצד זה נוטל מים. **עליכון כתיב** עליכם נאמר "**ברוכים אתם לה' עושה שמים וארץ**" (תהלים קטו, טו) **דהא אתון ברוכים** שהרי אתם ברוכים **אתון מסטרא דצדיק** אתם מצד היסוד הנקרא ברוך, **מזומנין לשמא קדישא** מזומנים אתם להשפיע לשכינה הקדושה **לאתנהרא על ידיכון בעלמא** שהיא מתחזקת מכח תורתכם ומאירה לעולם. **דמאן דלא בעי למיהב ברווזא לאזריני, לא אתזוזי ליה לאתדבקא בזרעא קדישא** שמי שאינו מפזר צדקה בשפע לאחרים לא ראוי לו להדבק בזרע הקדוש של ישראל. **דאברהם אתמר ביה והיה ברכה** (בראשית יב ב) שהרי לאאע"ה נאמ' והיה ברכה **ומאן דאיהו מזרעיה אצטריך כגונא דא למהוי מברך לאזריני** ומי שהוא מזרעו צריך

להיות כעין זה ולברך אחרים. **ודא סימנא דנטיל אליעזר בידוי ברבקה והכי אתזזי זכאה זולקכון.** סימן לדבר אליעזר עבד אברהם שנתן צמידים על ידי רבקה (בראשית כד, כב) וכך ראוי לסייע לחלש, אשרי חלקיכם.

פתוז ואמר שמע ישראל ה׳ אלקינו ה׳ אזוד (דברים ו, ד) **דא רזא דיזודא** זה סוד היחוד **כללא דכל דרגין שמא קדישא הוי״ה** כלל כל המדרגות[10] זה שם הוי׳ה שזה כתר **לבתר אתפריש לכמה רזין לכמה סטרין** אח״כ נחלק לכמה סודות (חו״ב) ולכמה צדדים (ו״ק). **ועכ״ד לבתר תב ואתכליל כלא ביקוק כבקדמיתא** ועם כל זה שב ונכלל הכל בשם הוי׳ה כבתחילה, **דהא כלא בזיבורא קאים ולא בפירודא** שהרי הכל בחיבור עומד ולא בפירוד. **ורזא דא ה׳ אלקינו,** וזה הסוד במילים ייי אלהינו **דא אתפשטותא דשמא קדישא דאתפשט בדרגוי** כאן רמוז השם הקדוש המתפשט במדרגותיו דהיינו בו״ק **והכא קאים בריבויא, אלקינו ודאי,** כאן נכתב בלשון רבים "אלקינו" **ודא אלה, שית סטרין.** וזה אלה של מילת אלהינו הרומזת על ו״ק הכלולים זב״ז שעולים למנין ל״ו גימ׳ אלה **לבתר תב כלא ואתכליל כבקדמיתא,** לאחר מיכן שב הכל להיות אחד כבראשונה וזה הוא **יקו״ק אזוד.**

---

[10] הרב קורא לספירות מדרגות.

ובשעתא דזזבו ישראל בעגל אמרו "אלה אלהיך ישראל" (שמות לב, ד) ובשעה שחטאו ישראל בעגל אמרו "אלה אלהיך ישראל" **ורזא דמלה דנטלו ריבויא ולא יזזודא** וחטאו בכך שאלהות הרבה איוו להם ולא אל אחד. **ואומין עע"ז וכלהו סטרין מסאבין מרזא דאלה תליין** ואומות עובדי ע"ז וכל הצדדים הטמאים מסוד מילת "אלה" מתחזקים כמ"ש על אלה אני בוכיה **עד לא תבין לאתזזברא בהוי"ה,** כל עוד שאינם שבים להתחבר בשם הוי'ה לעת"ל. אולם כעת **ואינון בפירודא קיימין** הם עומדים בפירוד **דאתמר בהו** שנאמר בהם **יתפרדו כל פועלי און** (תהלים צב, י) **וישראל אתמר ביה גוי אזזד, דקאים ברזא דיזזודא דתב כלא לאתקשרא ברזא דהוי"ה** וישראל נאמ' בהם "גוי אחד בארץ" שעומדים בסוד היחוד, ששב הכל להתקשר בסוד הוי'ה. **ובזמנא דהוו ישראל אזלין לקרבא, בזזילא דא הוו מתתקפן.** וכאשר היו ישראל יוצאים לקרב, בכח זה היו מתחזקים **ורזא דמלה שמע ישראל אתם קריבים היום וכו'** (דברים כ, ג) **בזזילא דשמע ישראל** (סוטה מב.) בכח של שמע ישראל **בההיא שעתא כלהו דרגין קדישין אזדמנן לאגזזא קרבא בגינייהו** באותו זמן כל המדרגות הקדושות היו מתאספות לצאת לקרב בגלל ישראל, **וכמה זיני קרבא תליין מינייהו בזמנא דמתפשטן לכמה סטרין** וכמה סוגי קרב מתפשטים מי"ס הבאות להלחם לישראל והיו מתפשטים לכמה צדדים. **אבל כלא**

תב לאתכללא בקטרא זד בשמא קדישא יקו"ק. אבל לבסוף הכל היה שב להכלל בקשר אחד בשם הקדוש הוי"ה ב"ה **כדין כלא אתכליל בזרבא זדא** אז הכל היה נכלל בחרב אחת שזו ספירת המלכות **דאזדמנת לגביה** שהזדמנה לשם הקדוש (ת"ת), **ודא אתקריאת זרב לה' ממש** וזו נקראת חרב ליי' כלומר המל' הנק' חרב מזומנת ליי' . **דהא כמה דהוי"ה דא כלילת כל דרגין וכל זיני קרבא בכללא זדא,** שהרי כמו ששם הוי"ה זה כולל בתוכו כל מיני מדרגות שהם כח"ב וכל מיני קרב שהם חגתנ"ה בנקודה אחת שזה היסוד **הכי זרב דא בכללא דכלא אתזברת בה** כך המל' נכללת בכל זה והיא נקראת אז כלה כלולה, **ומינה נפקין לבתר כל זיני מאני קרבין.** וממנה יוצאים אח"כ כל מיני קרבות. **וגדעון ברזא דא אמר זרב לה' ולגדעון** (שופטים ז, כ) **דא שכינתא, זרב דאתזזיאת לה', בשעתא דאתקשרת ביה. ולגדעון למישרי עליה.** וגדעון עמד על סוד זה ואמר "חרב ליי' ולגדעון" והכוונה חרב זו השכינה הראויה להיות ליי' בעת היותה עמו כמ"ש לך יי' הצדקה שזו השכינה, ולגדעון הכוונה שתשרה עליו השכינה ותתן לו עוז ותעצומות.

ובשעתא דקיבלו ישראל על טורא דסיני לקבלא אוריתא, ובעת שעמדו ישראל על הר סיני לקבל התורה **שירותא דכלא אנכי ה' אלקיך** (שמות כ, ב) **דהא כדין אוריתא אתגליאת להו בכל אנפהא,** ראשית הכל היה הדיבור "אנכי יי' אלהיך" דהיינו אנכי זו השכינה ויי' אלהיך היינו הו"ק המאירים בכל

הצדדים **דסלקת בהו** שהיא עולה בהם **לכל סטר בכמה צירופי רזין דשמהן** לכל צד בכמה צירופי שמות הקודש הסודיים, **ועכ"ד** ועם כל זאת **מאן דאסתכל בהו אשכוז דכלא איהו יקוק ולית דמתפרש מיניה,** מי שמתבונן בשכלו רואה שהכל זה שם המיוחד ואין דבר הפורש ממנו **בג"כ** לכן פתח ואמר **אנכי** שזו השכינה היא מחוברת ומיוחדת עם **ה' אלקיך** ספירת התפארת שבתוכה יש ו"ק חגתנה"י והיא הנהגת המשפט. **ודא רזא דביה אפיק לון ממצרים.** וזה הסוד בו יצאו בנ"י ממצרים **דהא מצראי בשמא דאלקים אתתקפו מרזא דלבר.** שהרי המצריים נאחזו באחורי שם אלקים כמו שאמר פרעה "הנמצא כזה איש אשר רוח אלקים בו" (בראשית מא, לח) **ובזמנא דאתגלי שמא קדישא יקו"ק כלא תב לאתדבקא ביה,** וכאשר התגלה שם המיוחד הוי'ה ב"ה הכל שבו להתדבק בו **וביה אתתקפו ישראל, וסטרין אוזרנין אתברו קמייהו.** ובו התחזקו ישראל ושאר הצדדים (פרעה למטה וס"מ למעלה ומחנותיהם) נשברו לפניהם **וכמה מזאן מזא לפרעה ולמצראי,** וכמה מכות היכה לפרעה ולכל מצרים **ואלין מזאן מסטרא דאלקים דהוו בעאן לאתתקפא ביה,** ומכות אלו מצד שם אלקים באו מאותו שם שבו חשבו המצריים להתחזק **ורוא דמלה אלקים האדירים המכים את מצרים** (שמואל א ד, ח) **וכמה מזאן נפקין מינייהו ברזין עלאין.** וסוד הדבר הוא בפסוק וכו' שכמה מכות יצאו משם זה בסודות עליונים.

ראה כי אדיר ע"ה גימ' גבורה וזה שם אלקים **וישראל בשמא דלגו שמא קדישא יקו"ק אתתקפו, בגין דאיהו מקורא דכלא.** וישראל בשם הפנימי התחזקו שהוא שם הוי'ה ב"ה כיון שהוא מקור לשם אלקים[11] **בג"כ ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים,** לכן אמר יי' אלהיך **לאשתמודעא דאוריתא כלא הכי,** להראות שהתורה כולה כך היא **אע"ג דלכמה סטרין אתפשטת,** למרות שמדברת על כל מיני נושאים **כלא כללא וזרא ברזא דשמא קדישא, ה' אלקינו ה' אחד.** הכל כלל אחד בסוד השם הקדוש וכמו שהתבאר יי' אלהינו יי' אחד. ומכאן תדע שכל התורה שמותיו של הקב"ה המשתלשלים ממדרגה למדרגה כגון המילה "באר" סודה הוא במלכות וביאר הרמ"ז (שהוא רבו של הרב המקובל הרב בנימין הכהן רבי של מהר"י בסאן רבו של הרמח"ל זצוקללה"ה) בספרו "אם לבינה" שבר הוא גימ' הוי'ה אלקים הוי'ה אדנות וזה מורה על יסוד הנוק' המוכנה לקבל יסוד הזכר. **ולזמנא דאתי יהיה ה' אחד ושמו אחד** (זכריה יד, ט) **ה' דא כללא דהוי"ה קדישא, ושמו דא זרב לה', כלא ברזא דאחד.** ולעת"ל יהיה יי' אחד ושמו אחד והביאור יי' זו הת"ת ושמו זו המל' ויהיו מיוחדים פב"פ. **ואוריתא נעיץ סופה בתחלתה,** והתורה נעוץ סופה בתחילתה כלומר הת"ת כמ"ש מקצה השמים ועד קצה השמים ומזה משתלשל לתורה שבידינו **לאתהדרא כלא כללא וזרא,** שהכל יחזור להיות

---

[11] הרב יוסף ג׳יקטיליא מביא שני הסברים למה משם הוי׳ה יוצא שם אלקים. שם הוי׳ה הוא גימ׳ כ״ו וכשהוא נכתב מלא כ׳ף ו׳ו הרי ס״ת אותיות פ״ו שהם גימ׳ אלקים. עוד, כאשר נכתוב שם הוי׳ה במילוי ההין כזה: יוד הה וו הה נקבל גימ׳ מ״ה וכשהוא מלא ״מם הא״ יעלה גימ׳ פ״ו.

כלל אחד **בראשית ברא אלקים וכו' ולכל היד הזזוקה וכו', אלין קראי דאתתקנו בע' תיקונין,** פסוקים אלו נתקנו בע' תיקונים. הרשב"י תיקן את הפסוק הראשון בספר תיקוני הזוהר וכעת בא הרמח"ל לבאר ע' תיקונים בפסוק האחרון **לאשלמא בהו תיקונין לשכינתא בשירותא וסיומא, לאתתקנא בתיקונא שלים ברזא דאוזד.** להשלים בהם, בע' תיקונים, את השכינה בראשיתה ובסופה בתיקון שלם בסוד המילה "אחד" **ורזא דא זולם זירק שורק, עילא ותתא ואמצעיתא,** וסוד הדבר הוא חולם חירק שורק שהם ג' נקודות מעל מתחת ובתוך האות והניקוד רומז לאור והאות לכלי **וכלא אתקשר בקישורא זדא ודא א' י' לעילא י' לתתא ו' באמצעיתא וביה שורק מתקשר בקישורא זדא, כלא אתהדר ברזא דאוזד א' ודאי:** והכל נקשר בקשר אחד וזה א' של אחד אות י' למעלה ואות י' למטה ואות ו' באמצע[12] כמו השורוק והכל נקשר להיות אחד ודאי.

תו פתז ואמר, רבי רבי "והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע" פסוק זה נאמר **בזמנא דיתנצצון נציצין עילאין מסטרא דע"ק על רישא דמלכא** כאשר יתנוצצו ניצוצין עליונים מצד ע"ק על ראש מלך המשיח שזו הארת היחידה, **דהא נהורא דע"ק שרי הכי לתתא על תרין משיזזין,** שהרי אור עתיקא קדישא שורה למטה בעולם השפל על ראש

[12] עיין בקל"ח סוף פתח כ' שאמר שנקודה הוא סיתום האורות ואות ו' מורה על פתיחת האורות.

שני המשיחים, מב"י ומב"ד **דאתמר בהו ונזזה עליו רוזז ה'** (ישעיה יא, ב) שנאמ' בהם ונחה עליו וכו' **וביה והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע. וכמה נציצין יתנוצצון מתמן לכל סטר,** ומהארת הע"ק יאירו עוד אורות נוספים לכל צד **ורזא דא "ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד", אלין נציצין דמתנצצן מנהורא דעלייהו,** וזה סוד מ"ש ומצדיקי הרבים וכו' שהם יאירו מהארת ע"ק **דאתזזון כגון כוכביא לכל סטר.** הנראים כאור הכוכבים מפוזרים בכל צד. **"ומצדיקי הרבים",** מי הם מצדיקי הרבים? **תרין משיזזין דקיימין לאתקנא לה לשכינתא,** אלו ב' משיחין העומדים לסייע לשכינה **ולאשראה לה על רישא דכל ישראל.** לנוח על ראש כלל ישראל. **ואינון תרין,** והם ב' משיחין **זוד מסטרא דלאה ודא מב"ד,** אחד מצד לאה שילדה את יהודה וזה משיח בן דוד הבא מיהודה **וזוד מסטרא דרזל ודא מב"י.** והשני משיח בן יוסף הבא מרחל אם יוסף. **"הרבים",** מי הם הרבים? **אלין אבהן דמתזברן בה.** אלו הם האבות (חג"ת) המחוברים בשכינה **ומיעוט רבים שנים** (נדרים לח, ע"ב) **אלין קו"ש** אלו הם הקב"ה והשכינה היינו זו"ן **דלא מתפרשאן דא מן דא לעלמין,** שלא נפרדים זמ"ז לעולם **בג"כ פזזות מן דא לא אשתכזז.** ולכן פחות משנים לא נמצא. **ורזא דמלה "אני ה' לא שניתי"** (מלאכי ג, ו) וסוד הדבר בפסוק אני יי' לא שניתי, אין בו

שינוי **דקב"ה לגבי שכינתא לא אשתני לעלמין:** שהקב"ה לא עוזב את השכינה לעולם[13].

ואית רבים מסטרא דתלת אבהן כמה דאמינא, ויש רבים מצד שלושה אבות שהם החג"ת **ובהו הלכה כרבים** (הקדמת ת"ז א ע"ב) **דשכינתא באבהן אתקשרת למיהוי רתיכא שלמתא בד' סמכין כדקא יאות.** פירוש נוסף למילה "רבים" בפסוק "ומצדיקי הרבים" הוא שרבים אלו ג' והם החג"ת הנקשרים במל' כדין וכאשר נקשרים החג"ת במל' אז **אתמר בה** נאמר בה **אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה** (ברכות ח.) וד' אמות היינו חגת"ם **ורזא דמלה יזיד ורבים הלכה כרבים** (ברכות ט.) **דצדיק איהו יזיד, היסוד הוא יחיד והחג"ת הם הרבים **ובזמנא דגלותא איהו לא יכיל לאקמא לה לשכינתא,** בזמן הגלות אין ביד היסוד כח להקים את השכינה מן העפר **אלא קב"ה דאתמר ביה "ואזז לצרה יולד"** (משלי יז, יז) **בזמנא דכתיב "ביום צרה, צר כזזכה"** (משלי כד, י) **דלית זזילא להוא צדיק** שאין כח לצדיק דהיינו ליסוד **למיעל בימא** להכנס בים דהיינו למלכות. **ורזא דא,** וזה סוד **"בקרבך קדוש ולא אבוא בעיר"** (הושע יא, ט) שאומר היסוד למלכות הנק' עיר[14] **דאי תימא דקב"ה**

---

[13] עומק נוסף יש בפסוק אני ייי' רומז לייחוד קו"ש, שמילת אני רומזת בכל מקום לשכינה וייי' לקב"ה.

[14] הטעם שהמל' נק' עיר כי יש בה ה"ג מנצפ"ך שהם גימ' פ"ר כמנין עי"ר.

אתפרש משכינתא זו"ן, שאם תאמר שהקב"ה נפרד מן השכינה כלומר אין יחוד זו"ן, אין הדבר כך **אלא בקרבך קדוש,** כלומר הקב"ה הנקרא קדוש הוא בקרב השכינה **דאיהו בגו שכינתא קאים ולא אתפרש מינה.** שהוא בתוך השכינה קיים ולא נפרד ממנה **אלא "ולא אבא בעיר", מסטרא דצדיק.** אלא מ"ש "ולא אבא בעיר" מצד היסוד הנק' צדיק שהוא לא נמשך למל' **בג"כ בההוא זמנא אצטריך קב"ה לאתקפא בה.** לכן צריך הקב"ה באותו זמן להתחזק במלכות כי היסוד לא מתייחד עמה. **"ואזז לצרה יולד", דא לילי' זזייבתא דבגינה אצטריך צדיק לאתטמרא מינה דלא לאתזזאה,** ומ"ש "ואח לצרה יולד" היינו זו לילי' שהיא נוק' דס"מ שהיסוד צריך להסתתר ממנה כדי שלא תראה אותו **אלא קב"ה איהו ייקום לקבלה לאתקפא לשכינתא.** אלא הקב"ה הוא יקום לקבל את השכינה ולחזקה משאין בכח היסוד **ועכ"ד מרזיק איהו,** ועם כל זאת, שאין עוד מלבדו לסייע לשכינה, הוא ניצב מרחוק[15] לשכינה **ורזא דא** "**מרזזוק ה' נראה לי**" (ירמיה לא, ב). יי' נראה ל'י דהיינו לשכינה שהיא י' בספירות **ולזמנא דאתי** "**טוב שכן קרוב**" (משלי כז, י) **דא צדיק,** ולעת"ל כאשר לא יהיה פחד מהס"א יאמר אז "טוב שכן

[15] ברור שאין הכוונה למרחק גשמי אלא הכוונה כמ"ש "ותתצב אחותו מרחוק" וכתוב "אמור לחכמה אחותי את" למדנו שמרחוק היינו בדרך החכמה העליונה.

קרוב" דהיינו היסוד יתקרב לשכינה[16] **דביה וה' שוכן בציון** (יואל ד, כא) וכאשר היסוד מתקרב למל' יאמר ויי' שוכן בציון והביאור בזה הוא שציו"ן זה היסוד כי הוא גימ' יוס"ף והמילה ויי' אלו זו"ן או תו"מ כי כל מקום שנאמר ויי' היינו הוא ובית דינו **דכדין איהו קרוב** שכעת היסוד קרוב למל'. **אבל השתא** אבל כעת בזמן שהס"א מרימה ראשה, אנו אומרים: **יזיד ורבים הלכה כרבים, דאינון אבהן.** יחיד היינו היסוד ורבים אלו החג"ת והם מתגברים על היסוד שתש כחו **וכדין איהי סמכא רביעאה לון** במצב זה המל' היא רגל רביעית לחג"ת **ואיהי אדנ', ד' אתוון לקבלייהו.** ולכן יש בה שם אדנ"י כי היא משלימה את החג"ת לד' רגלי המרכבה ובשם אדנ"י יש ד' אותיות **ואלין** ואלו ד' אופני המרכבה שהם החגת"ם הם **ד' אמות של הלכה, דקב"ה לא אשתעשע השתא בשכינתא ברזא דצדיק** שהקב"ה לא מתייחד עם השכינה דרך היסוד **אלא בזיבורא דאבהן.** אלא כאשר הוא מוסיף את האבות שהם החג"ת **ורזא דא ד' אמות של הלכה:** וזה סוד מ"ש (ברכות ח ע"א) מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה.

ואי תימא אמאי אמות? ואם תשאל למה נקטו אמות ולא טפחים או מילין וכו' **אלא כלא רזא איהו.** אלא שגם בזה יש סוד **דאמה איהי שית טפוזים, וד' אמות אינון כ"ד,**

---

[16] מה שהיסוד נק' טוב הסביר מרן הבן איש חי בספרו "לשון חכמים": אות ט' של ט'וב מורה שהיסוד תשיעי מהכתר. אות ו' של טו'ב מורה על היותו ששי מהחסד ואות ב' של טוב' מורה על היותו שני מהמלכות. ההסבר הרווח הוא מהפסוק (ישעיה ג, י) "אמרו צדיק כי טוב" הרי שהצדיק נקרא טוב.

ואלין כ"ד צירופין דאדנ'. שאמה יש בה ו' טפחים ובארבע אמות כ"ד טפחים ואלו כ"ד צירופי שם אדנ'[17] **ודא כד דאתמר ביה "הגמיאיני נא מעט מים מכדך"** (בראשית כד, יז). וזה נאמר כאשר הקב"ה מהשכינה הגמיאיני מעט מים מכ'ך אלו כ"ד צירופי שם אדנ'י **ודא מעט מים, סלע דאפיק טפין טפין מגו כמה מזלוקות.** וביקש מעט מים שזה הסלע דהיינו המל' שהיא השכינה הוציאה מעט מים בגלל מחלוקות דהיינו כי היא היתה בקטנות המוחין ולא נתנה מימיה בשפע **וכ"ד אלין** וכ"ד צירופים של שם אדנות אלו **איגון לקבל כ"ד ספרין דאוריתא,** הם כנגד כ"ד ספרים של התנ"ך (כי ספר עזרה ונחמיה אחד הם) **ובהו אל ישוב ד"ך נכלם** (תהלים עד, כא). ועליהם נאמר אל ישוב ד'ך נכלם דהיינו הקב"ה שהוא בחינת תורה שבכתב לא יתרחק מן השכינה. **אבל לזמנא דאתי יתתקף צדיק למפרק לה,** אבל לעת"ל כאשר יתקיים באבוד רשעים רינה לא יהיה חשש לצדיק להתגלות הוא יתחזק לגאול אותה מן הקלי' כמ"ש (רות) אם יגאלך טו'ב **וכדין אתמר "כי תורה זדשה מאתי תצא"** (ויק"ר יג, ג) וכאשר היסוד יהיה מחובר דרך קבע אל המלכות תצא תורה חדשה מהקב"ה **לקבל כל אלין יפוק כ"ד אזרינא דאיהו לגו,** כנגד כ"ד ספרים אלו שהם פשט יצאו ויתגלו מהקב"ה כ"ד ספרים פנימיים **כדין ושמתי כדכד שמשותיך** (ישעיה נד, יב) שעליהם נאמר ושמתי כדכד שמשותיך דהיינו פעמיים כ"ד כנגד התורה הנגלית לנו היום וכנגד כ"ד ספרים העתידים להתגלות **מאן אתר?** מאיזה מקום תצא

---

[17] ידוע שמילה בת ד' אותיות שונות יש בה כ"ד צירופים כגון: נדיא אדין נאיד וכו'.

התורה החדשה? **אלא מציון דא צדיק, כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים** (ישעיה ב, ג). התורה החדשה תצא מציון דהיינו מהיסוד כמ"ש כי מציו'ן תצא תורה **מאי דבר ה'.** ומה סוד המשך הפסוק "ודבר ייי' מירושלים? **דא רוא דכתיב בדבר ה' שמים נעשו** (תהלים לג, ו) **דא דבר דה',** זה סוד מ"ש בדב'ר ייי' שמים נעשו שהדיבור זו השכינה והיא דיבור של ייי' **דכלהו בריין דעלמא במילולא דשמא קדישא דא אתבריאו,** שכל הבריות של העולם העליונים דהיינו המלאכים ובני האדם יצאו מן המל' הנקראת "דבר ייי" **דהא בכמה צירופין אצטריף לאתמללא,** שהרי לכל מילה יש כמה צירופים ומכל צירוף נברא יצור **וכל מלה דאתעבידת בעלמא באדכרותא דשמא קדישא אתעבידת.** וכל מילה שנעשית בעולם נעשית בהזכרת השם הקדוש **ורזא דא ואמרו לי מה שמו** (שמות ג, יג) **והא אתמר.** וזה הסוד של הפסוק "ואמרו לי מה שמו" שכאן נרמז שם הוי'ה בס"ת ל'י מ'ה שמ'ו מ'ה וסוד זה כבר נאמר בהקדמת ספר תיקוני זוהר. **ודא תורה זודשה ממש, רזא דצירופי שמהן דאתכלילו באוריתא,** וזה הפירוש מה שנאמר תורה חדשה שאלו צירופי שמות הכלולים בתורה **דעלייהו אמרו רבנן**[18] ועליהם אמרו חכמים "**כל התורה כלה**

[18] הרמב"ן בהקדמתו לתורה. נפש החיים פ"ד פרק י"ט. הרמ"ז בביאורו על הזוהר בספר דברים מסביר שהקב"ה היינו זעיר אנפין. והוא זוהר מפורש: (ח"ג דף רסה ע"ב) "אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כָּל דָּא בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנַטְרָא לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְאַתְקִין שְׁמַיּהּ קַדִּישָׁא לְעֵילָּא, דְּאִיהוּ אוֹרַיְיתָא, וְאוֹרַיְיתָא כְּלָא חַד שְׁמָא קַדִּישָׁא אִיהוּ, וּמַאן דְּאִשְׁתְּדַל בְּאוֹרַיְיתָא, אִשְׁתְּדַל בִּשְׁמֵיהּ.

שמותיו של הקב"ה" כי כל מילה בתורה היא כינוי הארוז על ספירה הארוגה על שם הארוג על אחת מד' אותיות שם הוי'ה כמ"ש בסוף ספר "שערי אורה". **ובה עתידין צדיקים שיזַזיו מתים** (פסחים סח.) ועל התורה נאמר שעתידים הצדיקים שיחיו מתים **דאוריתא בה אתבריאו כל ברייַן דעלמא ובה מתקיימין.** שהרי בתורה בה נבראו כל הבריות שבעולם ובה מתקיימים בכל רגע ולכן בה מחיים הצדיקים את המתים[19] **ובזמנא דישתמודעון בה ברוא דלגו, בה ייכלון לאוזיא מיתיא.** וכאשר הצדיקים ידעו את סודות התורה יוכלו להחיות מתים **ורוא דא ואיש משענתו בידו** (זכריה ח, ד), וזה סוד מה שאמר הנביא "עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים ואיש משענתו בידו מרב ימים. ואלו דברי ספר הזוהר[20]. **כגון ושמת משענתי על פני הנער** (מלכים ב ד, כט) **ודא צדיק דמיניה נפקין זיין.**

---

[19] כמו המעשה הידוע עם סידנא רבי יעקב אביחצירא זללה"ה שהחיה נער ערבי מת במטהו ובכך הציל את הקהילה היהודית מפוגרום.

[20] זוהר ח"א דף קיג ע"א: "אָמַר רַבִּי יִצְחָק מַאי דִּכְתִיב, (זכריה ח) עוֹד יֵשְׁבוּ זְקֵנִים וּזְקֵנוֹת בִּרְחוֹבוֹת יְרוּשָׁלַם וְאִישׁ מִשְׁעַנְתּוֹ בְּיָדוֹ מֵרוֹב יָמִים. מַאי טִיבוּתָא דָּא (כדי) לְמֵיזַל כְּדֵין דִּכְתִיב וְאִישׁ מִשְׁעַנְתּוֹ בְּיָדוֹ. אֶלָּא אָמַר רַבִּי יִצְחָק (קלה א) עֲתִידִים הַצַּדִּיקִים לְעָתִיד לָבֹא לְהַחֲיוֹת מֵתִים כְּאֵלִישָׁע הַנָּבִיא, דִּכְתִיב, (מלכים ב ד) וְקַח מִשְׁעַנְתִּי בְּיָדְךָ וָלֵךְ. וּכְתִיב וְשַׂמְתָּ מִשְׁעַנְתִּי עַל פְּנֵי הַנַּעַר. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּבָר שֶׁעֲתִידִים לַעֲשׂוֹת הַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא אַתָּה רוֹאֶה עַכְשָׁיו לַעֲשׂוֹת, מַה כְּתִיב וַיָּשֶׂם אֶת הַמִּשְׁעֶנֶת עַל פְּנֵי הַנַּעַר וְאֵין קוֹל וְאֵין עוֹנֶה וְאֵין קָשֶׁב. אֲבָל הַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא עָלָה בְּיָדָם הַבְטָחָה זוֹ, דִּכְתִיב, (זכריה י) וְאִישׁ מִשְׁעַנְתּוֹ בְּיָדוֹ כְּדֵי לְהַחֲיוֹת בּוֹ אֶת הַמֵּתִים (מה מתים אותם) מְהַגְּרִים שֶׁנִּתְגַּיְּירוּ מֵאוּמּוֹת הָעוֹלָם דִּכְתִיב בְּהוּ (ישעיה סה) כִּי הַנַּעַר בֶּן מֵאָה שָׁנָה יָמוּת וְהַחוֹטֵא בֶּן מֵאָה שָׁנָה יְקוּלָל. אָמַר רַבִּי יִצְחָק סוֹפֵיהּ דִּקְרָא מוֹכִיחַ דִּכְתִיב מֵרוֹב יָמִים.

וזה הצדיק הרמוז במילה משענת[21] שממנו יוצאים חיים **אבל כלא מרוא דע"ק מההוא מזלא עלאה,** אבל יש לדעת שכל כח היסוד בא מהכתר הוא ע'תיקא ק'דישא המזל העליון **דאתמר עליה** שנאמר עליו "**בני זזיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא**" (מו"ק כח.). כמה בנים יהיו לאדם כמה מזון וכמה יחיה לא בזכות תלוי הדבר אלא במזל **ורוא דא** וגם ענין זה רמוז במילים **מרוב ימים** (זכריה ח, ד) **מסטרא דא"א,** כלומר ימים אלו הספירות של הז"ת וימי הג"ר נקראים רוב ימים **ומהכא נפיק טלא דביה יזיון מיתיא ודאי.** ומכאן, דהיינו מע"ק, יוצא הטל שבו עתיד הקב"ה להחיות המתים לעת"ל **ורוא דא כי טל אורות טלך** (ישעיה כו, יט) **ודא יו"ד ק"א וא"ו בזז"ס.** וזה סוד מ"ש כי טל אורות טלך שאלו אותיות יה'ו של השם וכשהם כך: יו'ד ה'א וא'ו הם גימ' טל כמ"ש במאמר פתח אליהו בהקדמת ספר תיקו"ז **ואיהו טל דאתפרש לתרין,** וטל זה נחלק לשנים **בתרין מזלין עלאה ותתאה.** בשני המזלות העליון והתחתון מזלא דע"ק ודז"א **בג"כ** "**כי טל אורות טלך**". לכן נזכרו כאן ב"פ מילת טל, טל סתם בז"א וטלך היינו טל של הכ'תר **ותרין זמנין טל איהו לזום,** וב"פ ט"ל היינו ע"ח שהוא גימ' לחם **ודא מן** וזה המן **דכתיב ביה** שעליו נאמר "**הנני ממטיר לכם לזום מן השמים**" (שמות טז, ד). **ורוא דמלה טל לעילא טל**

---

[21] ונקרא כך מפני שהוא סומך את המלכות הנקראת מ׳ת וקרי ביה שען מת. עוד אמרו בזוהר ח״ג דף רפ״ו ע״א ״במחוקק במשענותם״ מחוקק היינו היסוד, במשענותם היינו נו״ה. הרי שהמשענת היא סומכת למלכות דרך נה״י.

לתתא לזום באמצעיתא וסוד הדבר הוא מ"ש (יומא ע"ה ע"ב) טל מלמעלה וטל מלמטה והמן מונח באמצע כמו בקופסא **ואלין תלת הויות דנזזתין לתתא באו"א ודעת ומיניהו למווזין דרישא.** ואלו הם ג' הויות היורדות ממזלא דע"ק למטה לחב"ד שהם, או"א ודעת המחברם, ומשם לכתר דז"א **ורוא דמלה** וזה סוד הפסוק "**הנני ממטיר לכם לזום מן השמים**" **ודאי.** הנני ממטיר לכם לח'ם מן השמי'ם והבן מילת לחם הרומזת לג' הויות ומילת שמים הרומזת לזעיר אנפין ועל זה אמר ודאי דהיינו שהמילים מדויקות בפסוק כמו שהתבאר.

ועוד, "**והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע**" ועוד פירוש על מילת משכילים **אלין תרין משיזזין דקיימין ברזא דצדיק** שאלו ב' משיחין שהם במדרגת היסוד כי הם צדיקים ועומדים כל העת **לאתקנא לשכינתא,** לתקן את השכינה **ולגלאה גילויא דנהורא לעלמא.** ולגלות גילוי האור של הת"ת בעולם שזו המל' וכיון שהם ביסוד הם נוטלים האור מן הת"ת ומשפיעים אותו למל' **וכמה אזרנין דכלהו קיימו הכי ברזא דא, לגלאה נהירו דאוריתא לעלמא.** ועוד עימם כמה צדיקים העומדים במדרגת היסוד, והם מגלים אור התור"ה לעול'ם **בג"כ משכילים, אלין תרין משיזזין, והמשכילים, כלהו דקיימין כגונא דא.** ולכן נקראו משכילים כי הם במדרגת יסוד הנקרא משכיל ולשון רבים מורה על ב' משיחין ותוספת "וה" של והמשכילים מורה על הצדיקים הנוספים הנלווים עם ב' משיחין **כגון דוד דאיתמר ביה** (שמואל א יח, יד) "**ויהי דוד לכל**

דרכיו מושכיל", כגון דהע"ה שנאמר בו ויהי דוד לכל דרכיו משכיל וביארו בגמ' **דגלי מסכתא** (עירובין נג.) **וגרים לצדיק לאנהרא לשכינתא.** שהוא באר מסכת ופירש רש"י לימד תורה לאחרים והורה הלכות ובכך גרם ליסוד להאיר לשכינה[22] **דבג"כ "וה' עמו", שהלכה כמותו בכל מקום** (סנהדרין צג ע"ב) **ודא שכינתא** הנקראת הלכה[23] **דאתמר בה "הלכה כרבים" ואלין אבהן,** הכלל של יחיד ורבים הלכה כרבים הוסבר לעיל בדרך הסוד שבזמן הגלות היסוד לא מתייחד עם המל' אלא בסיוע האבות והם הרבים אבל כאן דוד הע"ה שבר את הכלל האמור ונאמר בו הלכתה כמותו כי **ואיהו צדיק,** הוא היה במדרגת הצדי"ק והיה **יזיד דשקול כרבים,** יחיד השקול כרבים כי חייו מהם כידוע **דאיתמר ביה** שנאמר בו **שקול זה כנגד כל העולם כלו** (ברכות ו ע"ב)

---

[22] כאן המקום להסביר כיצד לימוד תורה לאחרים גורם להארת היסוד במלכות. הנה פה האדם הוא מלכות כמ"ש במאמר "פתח אליהו" מלכות פה. השפתיים הם נו"ה. והלשון יסוד. כאשר האדם מדבר בלשונו הוא מעורר את היסוד להשפיע למל' כי היא פה. הדיבורים הם של תורה שהיא התפארת וכשמוציאים אותה בדיבור היא נעשית תורה שבעל פה שזו המלכות. הנה לך שלימוד תורה לאחרים מחבר זו"ן ומשפיע שפע למל'. מכאן נבין היטב את ההמשך: וה' עמו וכל מקום שכתוב וה' היינו הוא (ז"א) ובית דינו (מלכות) כלומר בזה שגילה מסכת וגרם יחוד זו"ן זכה שהם עמו.

[23] הסביר זאת הרמ"ז בספרו "ערכי הכינויים" (אות ה' - סעיף קיב) **הלכה** נקראת המל' (המלכות). וז"ש "אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד". כי אחר שנחרב בית המקדש חזרה המל' אב"א במקומה הראשון בד' ספירות של הזכר תנה"י. וזה "אין לו להקב"ה". (שהוא בחינת ז"א) אלא שהיא, המל', [אינה] אלא [ב]אותם הד' אמות לבד. מזה הטעם עצמו אסור לילך אחורי אשה בתוך ד' אמותיה, כי שם מקומה ותופסת כל שיעור ד' אמות. וזהו "הלכה" אותיות "הכלה":

כמה דאתמר. שקול ז'ה כנגד העול'ם כולו. כלומר דהע"ה שהיה במדרגת צדיק שזה היסוד הנקרא זה, היה שקול כמו ג' אבות שהם גוף התפארת הנקרא עולם **ואלין כלהו משכילים אקרון וכלהו יקומון לזמנא דאתי,** ואלה כולם משכילים נקראים הן ב' משיחין הן הצדיקים הנלווים עימם והן דהע"ה וכולם יקומו בתחיית המתים לע"ל **בזמנא דכתיב "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים"** (ישעיה יא, ט) בזמן עליו נאמר ומלאה האר'ץ (מלכות) דעה את יי' (ז"א) וכו' **דכדין כלהו אלין צינורות יהון פתיזין לאפקא מינייהו נהירו לכל ישראל:** שאז כל הצינורות להריק שפע וסודות התורה יהיו פתוחים להוציא מהם אור לכל ישראל.

ועוד, המשכילים אלין תרין משיזין כמה דאתמר. ועוד פירוש בפסוק: "המשכילים" אלו ב' משיחים כפי שהתבאר אולם האות ו' באה לרבות **והמשכילים, אלין כלהו ראשי סנהדראין,** אלו הם ראשי סנהדראות **דכלהו קיימין הכי ברוא דמשכילים לאפקא נהירו לישראל,** הם העומדים על פסקי ההלכה ומוציאים אור התור'ה לבני ישרא'ל **ואלין בני מתיבתא דתרין משיזין,** והם בני הישיבה של שני המשיחים **ואלין ואלין יקומון בתוקפייהו לאפקא נהירו לישראל.** ואלו ואלו יקומו בחוזקם להאיר לישראל **וכמה מנהון יתפרשון כל חד לסטריה.** וכמה מהם יתחלקו, כל אחד לפי טיבו והרב מבאר: **ורזא דא שירי אלפים שירי**

מאות שרי זזמושים וכו' (שמות יח, כא) וזה סוד הפסוק שרי אלפים שרי מאות וכו' דהיינו שרי אלפים בחכמה המאות בבינה החמישים בת"ת והעשרות במל' והם בחינת שם אדנ-י כי אות א' תרמוז לאֶלף ד' בא"ת ב"ש היא ק' וזה מאות, נ גימ' חמישים וי' גימ' עשרות כי שם אדנ-י ממנו הדין וההוראה **דכלהו קיימין לאנהרא מינייהו מאן דאתזזי להו.** שכל בני ישראל עומדים לקבל הארה מראשי הסנהדרין העומדים במדרגת יסוד. צריך אתה לדעת שבני ישרא'ל היינו בנים של הת"ת הנק' ישראל והם אחוזים במל' וזה עומק דברי הרשב"י,[24] כל בני ישראל בני מלכים הם "**ומצדיקי הרבים ככוכבים**", **אלין דקיימו לאגנא על דרא בעובדין דלהון.** ומצדיקי הרבים ככוכבים אלו הם העומדים להגן על הדור במעשיהם הטובים **ואינון קדמאין יקומון לגלאה נהירו.** ואלו הראשונים, דהיינו ראשי הסנהדראות, יקומו לגלות האור של התור'ה **אלין, לישבא נהירו באתריה לכל ישראל.** ואלו האחרונים יקומו להטמיע את האור בכל ישראל **ואלין ואלין צריכין** וצריך את אלו ואת אלו דהיינו ראשי הסנהדראות בכחם לחדש חידושי תורה ומצדיקי הרבים בכחם להפיץ את התורה **כל חד לפום דרגיה,** כל אחד לפי מדרגתו דהיינו ראשי הסנהדראות המושרשים ביסוד ז"א ממשיכים את אור התור'ה (תפארת) לבני ישרא'ל (מלכות) ומצדיקים הרבים מושרשים ביסוד דמל' והם ממשיכים את אור התורה

---

[24] שבת ס"ז ע"א. שבת קיא ע"א. וקיבל זאת ממורו רבי עקיבא עיין שבת קכח ע"א. ובזוהר (ח"ג רכ"ג ע"א) אמרו בני מלכים מסטרא דמלכות. וזה הפירוש בנים אתם לייי' (ז"א) אלהיכם (מלכות). ובספר "עמק המלך" (ה, מח) כתב "ומפני שמלכות של א"ק הוציאה אותם הז' מלכים, לכן נקראו מלכים לשון מלכות, כי כל בני ישראל בני מלכים הם". ע"כ. דהיינו הרב מבאר ש"מלכים" הכוונה לזו"ן.

שבעל פ"ה לבני ישראל בחינת העם שבשדו"ת כמו שנאמר **ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד. וכל האי נהירו במאי יפוק.** וכל האור הזה במה יצא לאור? **אלא בזוהר דא ודאי,** אלא בזוהר היסוד ודאי **כללא דכל נהורין דכלהו דרגין בוצינין עלאין** כי הוא כללות האורות כולם דהיינו שבע נרות המנורה שהם זו"ן.

ובזמנא דאתעבידו ע' תיקונין ע"י דרשב"י בוצינא קדישא, שרא תיקונא לאתתקנא מעילא לתתא, משירותא דכלא עד שכינתא קדישתא, ודא בראשית. ובזמן שנעשו שבעים תיקונים ע"י המאור הגדול הרשב"י, התחיל התיקון להתקן מהכתר עד המל' בבחינת אור ישר. מהתחלת הכל מכתר דע"ק עד המל' שהיא השכינה הקדושה וזה בראשית[25] **והשתא** וכעת **אשתלים תיקונא דאתהדר מתתא לעילא ברוא דא, דכלא הכי אצטריך.** נשלם התיקון מלמטה למעלה בסוד אור חוזר שכך צריך להיות. **ותלת אבהן אינון שרשין דישראל מעילא לתתא.** שלושה אבות דהיינו החג"ת הם תיקון של ישרא'ל (ת"ת) מלמעלה למטה **משה ותרין משיזזין לקשרא מילין מתתא לעילא** משה וב' משיחין

[25] יתכן שיש כאן רמז במילה "בראשית" להשתלשלות מהכתר עד המל' באופן הבא: ב' של בראשית אלו ב' רישין ע"ק וא"א. ר' חכמה ע"ש ר'אשית חכמה. א' בינה כמ"ש הרמ"ק בפרדס שער כז פרק ג' בשם ספר התמונה שאות א' תרמוז בי' העליונה לחכמה ו=כתר (כי אין אנו משיגים בו אלא בו"ק שבו) וי' התחתונה שבא' זו הבינה. שית של בראשית אלו הו"ק. והמלכות אלו האותיות של מילת בראשית.

הם תיקון לקשור דברים מלמטה למעלה. דהיינו משה מושרש ביסוד ומשיח בן דוד בהוד ומשיח בן יוסף בנצח[26] **הא שלימו דתיקונא אדם,** הרי לך שלימות תיקון אדם שזו הת"ת שיש בה ו"ק חג"ת מלמעלה למטה ונה"י מלמטה למעלה ובת"ת יש שם מ"ה כזה: יוד הא ואו הא גימ' אדם כמ"ש ת"ת אד'ם לשבת בי'ת (מל'). אדם הוא **אדם דוד מושיזו.** אדם אלו ר"ת א'דם ד'וד מ'שיח. כבר ידעת שאדם הראשון נתן ע' שנים מחייו לדהע"ה שראה אותו שהוא "בר נפלי" ומשיח בא מדוד והוא שלמות אד'ם[27] **דאדם איהו כללא דככלא.** אדם הוא כללות הכל. דע כי "אדם" זו התפארת והיא כוללת הכל: בראשה היא מייחדת את החו"ב עם הכתר החופף עליהם, ובסופה היא מתייחדת עם המל' והיא כלל הכל ולכן נבחרה שיקנן בה שם הוי'ה ב"ה[28]. אד'ם זה שהוא הת"ת יש בו ו"ק ומל' הכוללתם. וזה מה שאומר כאן **ואתתקן לבתר** ונתקן אחר כך. כלומר אדה"ר היה צריך להביא את התיקון הסופי אולם נכשל בעץ הדעת והיה צריך להתקן **בתלת אבהן** בג' אבות אברהם יצחק ויעקב שהם החג"ת **ואינון יוי ודא א' דאדם** והם אות א' של א'דם. כי אות א' נכתבת אות י' מכאן ו' באמצע וי' למטה. **ובדוד אשתלים רתיכא ודא ד'.** ובדהע"ה נשלמה אות ד' של אדם. כי דוד הע"ה מושרש במל' הנקראת ד'ל כמ"ש אשרי משכיל אל

---

[26] הנה הרב בתקט"ו תפלות תפלה רשב"י כתב שב' משיחין הם נו"ה. וחזר על כך בביאורו על הנביאים חבקוק בפסוק "על משמרתי אעמודה". ומרע"ה מושרש גם ביסוד כמ"ש (שמות ב, ב) "ותרא אותו כי טו'ב הוא". וטוב כבר ידעת שהוא היסוד. וטוביה שמו. (סוטה יב ע"א).

[27] עיין אדיר במרום (דף רמח) על פסוק שמר תם וראה ישר כי אחרית לאיש שלום.

[28] עיין לקמן תיקון ס"ט שכללות הכל היינו כללות עליונים ותחתונים הם בדמות אדם. עולם אדם קדמון נקרא בשם אדם. המל' נקראת "דמות אדם". בפרצופים יש תרי"ג אורות כמו שיש באדם רמ"ח איברים ושס"ה גידים.

ד'ל **וכלא מעילא לתתא** והכל הוא מלמעלה למטה דהיינו שהחג"ת עומדים כל העת להשפיע למל' ואלו תיקוני הזוהר של הרשב"י **לבתר כלא אשתלים במשיזז ודא מ'. כללא דד' מתתא לעילא.** לאחר מיכן הכל נשלם במ'ל'ך המ'שיח וזו אות מ' של אד'ם שסודו בספירת המל' שהיא עומדת להשפיע מלמטה למעלה בסוד אור חוזר המשלים את האור הישר **ומ' דא רזא דמשיזז.** ואות מ' היא סוד של המ'שיח **ומ' דא מ'שה. אתפשטת כגונא דא מ"ם ודא מ'שיזז מ'שיזז:** ואות מ' זו מ'שה שהוא גואל ראשון והוא כגואל אחרון (קה"ר א, כח) וזו אות מ' סתומה שבמם הפתוחה, וכבר נרמזה במילה (ישעיה ט, ו) "לסרבה המשרה". **הכא תלת מ'מי"ן הנה לך כאן ג' מ'מין:** אד'ם מ'שה מ'שיח. באות מ' של משיח יש מ"ם והם ב' משיחים: מ'שיח בן יוסף ומ'שיח בן דוד **ואינון ק"כ,** ג' ממין עולים למנין ק"כ **בהו אתכלילו י"ב שבטין ארבע לזוד.** בהם נכללים י"ב שבטים, ארבעה שבטים לכל מ' **ורזא דמלה [אצ"ל – דככלא] תלת הויי"ן עלאין דנזתן מלעילא,** וסוד הענין הוא באותם ג' הויות הנזכרות במילת לח'ם לעיל שיש בהן י"ב אותיות וי"ב צירופים **והכי אתפרשו בי"ב אתוון.** וכאן מתפרשים כלומר מתחלקים בי"ב אותיות שיש בג' הויות **ובאלין ק"כ** ובאלו ק"כ היוצאים מג' ממין **יתבסמון ק"כ צירופין דאלקים.** יתמתקו ק"כ צירופי שמות אלהי'ם **וכמה אלקים אוזרין יתברון בההוא זמנא.** וכמה אלהים אחרים ישברו באותו זמן, כי אלהים אחרים נאחזים באלקים דקדושה ומשם יניקתם וכאשר נמתקים אלקים דקדושה מתבטלים אלהים אחרים **ורזא**

דא (תהלים נז, ו) "**רומה על השמים אלקים על כל הארץ כבודך**" **הכא רזא סתים,** בפסוק זה סוד כמוס **דכמה אלקים אינון דמתפרשאן דרגא בתר דרגא, ומתמן מתאוזדין זינין מסאבין לתתא,** שיש הרבה כוחות דין שנאצלים דרגה אחר דרגה מן המל' הנק' אלהי"ם וממנה נשפעים כחות דין טמאים למטה **אבל בזמנא דסליק שרשא לעילא לגבי ההוא מקורא דכלא דמתמן נפקין,** אבל כאשר המל' עולה לבינה **כדין כלהו מסאבין מתברן משלשליהון.** מיד כל כחות הטומאה מאבדים את יניקתם והם נופלים ממדרגתם **ורזא דא רומה על השמים אלקים, על השמים ודאי,** וזה סוד רומה על השמים כלומר על התפארת הנקראת שמים **דא בינה אלקים זיים.** ועל שמים היינו בינה הנקראת אלהי"ם חיים **ורזא** "**ה' רמה ידך**" (ישעיה כו, יא) **יד שמאלא,** וזה סוד "יי' ידך רמה" זו יד שמאל שהיא המל' והיא רמה כלומר עולה לבינה **כדין** "**בל יזזיון**". וכאשר המל' עולה לבינה מיד כחות הקלי' בל יחיון **בההוא זמנא** באותו זמן שהמל' עולה לבינה נאמר **וארץ רפאים תפיל** (שם שם, יט). כלומר הנוק' דס"א הנק' אר"ץ רפאים, היא תפיל כלומר תיפול ממדרגתה **ורזא דא ערב רב אמרו** "**אלה אלהיך ישראל**" (שמות לב, ד) וזה סוד מה שאמרו הערב רב "אלה אלהיך ישראל" ובזה **לאפרשא אל"ה מבו"י.** הפרידו אותיות אלה מאותיות מי של אלהי"ם **וכדין מתמן מתתקפן אלקים אזרים מגו אלקים דקדושה.**

ובמצב זה מתחזקים אלהים אחרים מתוך אלהי'ם דקדושה. כבר אמר הרב לעיל שאותיות אלה הם חלק הס"א וכמ"ש על אלה אנ'י בוכיה **ורזא דא קום עשה לנו אלקים אשר ילכו לפנינו** (שם שם, א) וזה סוד הפסוק עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו והביאור בזה **"לפנינו" דייקא ולא דיסתלקון לעילא לגבי אי'.** הם בקשו שהמל' הנקראת אלהי'ם תהיה לפניהם ולא שתעלה לבינה **דאי' איהי מארא דדינא,** שהבינה היא שורש הדין **ובזמנא דאלקים דלתתא סליק לגבה, אתקשר כלא בקדושה עלאה, ואלקים אזרים מתברן כמה דאתמר.** וכאשר המל' עולה לבינה (כמו ביום הכיפורים) נקשר הכל בקדושה עליונה ואלהים אחרים דס"א נשברים **כדין "על כל הארץ כבודך", בגין "דארץ רפאים תפיל" דאינון ערב רב דכדין יתעברון מעלמא ויפלון בגיהנם.** כאשר מתקיים על כל הארץ כבודך מתקיים ארץ רפאים תפיל שאלו הערב רב שהם יעברו מן העולם ויפלו בגיהנם **ורזא דמלה "תהומות יכסיומו"** (שם טו, ה) **לאתמשכא זינא בתר זיניה.** וזה סוד המילים תהומות יכסיומו כי תהום אותיות המות וזה חלק הס"א, כל מין נמשך למינו **לבתר רע יתעבר מעלמא וטוב אשתאר,** לאחר מיכן יעבור הרע מן העולם ורק טוב ישאר **כדין** ואז יתקיים **"על כל הארץ כבודך". דבזמנא אוזרא "כי קללת אלקים תלוי"** (דברים כא, כג)**.** וכאשר הרע קיים נאמר כי קללת אלהים תלוי" **ועשו באלקים אלין אתתקף ודאי.** ועשו יונק כחו מאלהים אחרים בודאי. הוא אדום ארצו אדומה וכו'. **וד'**

אלקים שהוא גימ' שד"ם **ואתוון דלהון** ועוד כ' אותיות של ד' שמות אלהים יעלו למנין שס"ד **איהו השט"ן** שהוא גימ' השט"ן **ודא עשו.** וזה עשו הוא השטן הוא ס"א והוא יצר הרע והוא מלאך המו'ת **ולקבליה משיזז דאיהו נוזש,** וכן משיח גימ' נחש שהם נגדיים זל"ז **דאתמר ביה "ועם עקש תתפתל"** (תהלים יח, כז) **דנוזש איהו עקלתון, ומשיזז לקבליה אצטריך למיהך אבתריה לאעקרא ליה מכלא.** הנחש הוא עקלתון שהוא לילי' (ונחש בריח הוא ס"מ) ומשיח צריך להתחקות בעקבותיו ולעוקרו מהכל **וכד דא יתעבר מעלמא,** וכאשר הס"א יעבור מן העולם **כדין "על כל הארץ כבודך".** יתגלה כבודו ללא העלם. **בההוא זמנא יתזוברון יקו"ק אלקים כלא בזיבורא זדא.** באותו זמן יתחברו יי' שהוא ז"א עם אלקים הוא הנוק' בחיבור אחד **ורזא דא יעקב,** וסוד זה של יחוד הוי"ה אלקים רמוז ביעקב ותלוי ביעקב כי **ביה תליא פורקנא.** בו תלויה הגאולה וזה שילוב **יאקלוקקי"ם דא יק"ב** הוא גימ' יב"ק ואלו אותיות יב"ק **מיעקב.** של יעקב. נותרה אות **ע'** **אלין ע' ניצוצין דאלקים מבינה אקי"ק,** אות ע' של יעקב תרמוז לע' ניצוצין שבשם אלקים[29] **דבהו מתזברן הוי"ה ואלקים כזדא בע' תיקונין אלין מסטרא דאי' דאיהי שביעאה לשית, כתרא ברישא דמלכא.**

[29] עיין תקט"ו תפלות תפלה רכ"ב. ביאור הרמח"ל לספר שמות. בספרו "אדיר במרום" מאמר היחוד והיראה מסביר הרב שפ"ר דינים מנצפ"ך הם כלולות בד' אותיות שם הוי"ה ב"ה וכשנחלק פ"ר לד' נקבל ע' דינים.

כדין (שם כ, ב) **"י'ענך י'הוה ב'יום צ'רה דא** זה (גימ' של ר"ת) **יב"ק יאקלוקקי"ם, "ישגבך שם אלקי יעקב, ישלוז עזרך מקודש" אלין רזין דאורייתא מסטרא דעץ הזויים.** ישגבך וכו' אלו סודות התורה מצד עץ החיים **"ומציו'ן יסעדך" דא צדיק,** ציון זה היסוד שהוא גימ' יוסף **"כי מציון תצא תורה"** (ישעיה ב, ג) ומן היסוד יוצאת תורה שבכתב. ע' ניצוצין אלו הם **ודא סוד מיסוד ודאי, בע' תיקונין אלין.** אותיות סוד ואלו הם ע' תיקונים **כדין** (תהלים עה, ט) **"כי כוס ביד ה'", דא שכינתא אלקים** כוס זו השכינה שיש בה שם אלהי'ם גימ' פ"ו כמנין כו"ס, **"ויין זומר" אלין ע' ניצוצין דיליה** ויין חמר אלו ע' ניצוצין שלו כי יין גימ' ע'. **כדין "אך שמריה ימצו ישתו כל רשעי ארץ"** ואז יתקיים אך שמריה וכו' **אלין שמרין דנפלין מלעילא,** אלו שמרים הנופלים מלמעלה, כלומר דינים **דזמינין למנפל על רישיהון דאומין עע"ז,** העתידים ליפול על ראש אוה"ע **כדין "תהומות יכסיומו", ועלמא בנייזא ישתאר בתיקונא שלים** ואז יתקיים בהם "תהומות יכסיומו" ויאבדו מן העולם והעולם יישאר בתיקון מושלם ובנחת. נראה שהכוונה על ראש שרי אוה"ע וכשהם יתמעטו ממדרגתם יתמעטו הדינים ובאבוד רשעים רינה.

ועוד, הכא אצטריך לאהדרא לאתריהון כמה נשמתין דאזלן מנדדן בגלותא, ואתמר בהו "גם צפור מצאה בית ודרור קן לה" (תהלים פד, ד). ועוד כאן

המקום להחזיר כמה נשמות הנודדות ממקומן בגלות **והכא רזא** וכאן סוד בפסוק "**כי יקרא קן צפור לפניך וכו'** (דברים כב, ו)**. מאי כי יקרא? אבל קרא דא כמה זמנין אתפרש**, כי יקרא וכו' מה הפירוש יקרא? אבל פסוק זה התבאר בכמה אופנים ובכמה פעמים. **אבל הכא רזא דפורקנא.** אבל כאן בפסוק זה נמצא סוד הגאולה **כי יקרא קן צפור לפניך דא שכינתא** (זוח"ג רנג ע"ב) כי יקרא קן צפור לפניך זו השכינה. הפסוק (תהלים) גם צפור מצאה בית ודרור קן לה" צפור זו המל' ודרור זו הבינה. **מאי כי יקרא.** מה הפירוש כי יקרא? **אלא דשכינתא אזלת וסזרת בגלותא,** אלא הפירוש הוא שהשכינה הולכת ומסובבת בגלות **וכמה אינון דקיימו לאתקנא לה,** וכמה צדיקים הם שעמדו לתקן אותה **וכמה תיקונין עבדו לה,** וכמה תיקונים עשו לה **ועכ"ד תיקונא שלים לא אתתקנת עד דייתי ההוא דאתמר ביה אני לדודי** (שיר ו, ג) **ודא מלכא משיזא,** ועם כל זה לא נתקנת לגמרי עד שיבוא אותו שנאמר בו אני לדודי וכו' וזה הוא מלך המשיח **וליה אתמר פיקודא דא כי יקרא קן צפור לפניך.** ולו נאמרה מצוה זו כי יקרא וכו' **ומב"י אתמר ביה אני לדודי ודא צדיק.** ועל משיח בן יוסף נאמר אני לדודי וזה הצדיק כלומר היסוד. פירוש אני זו השכינה והיא הרעיה המתייחדת עם הדוד ע"י היסוד.

ועוד, כי יקרא קן צפור, למאן דאתזזי תיקונא דא למעבד קינא לשכינתא ולכללהו נשמתין דאזלן אבתרה. עוד פירוש על הפסוק "כי יקרא קן צפור" הפסוק אומר

"יקרא" ולא אומר למי. אלא הוא נאמר לכל מי שראוי לתקן תיקון זה לעשות קן לשכינה ולכל הנשמות ההולכות אחריה. קן הכוונה מקום בליבו ובכוונתו כמ"ש יהי ביתך פתוח לרווחה ויהיו עניים בני ביתך" עניים היינו השכינה והנשמות ההולכות עמה. **ובג"ד כי יקרא, דאזלת וסזרת עד דאזדמנת למאן דאתזזי ליה תקונא דא.** ולכן כתוב "כי יקרא" שהשכינה הולכת וסובבת עד שהיא נקראת למי שראוי לה לתקן אותה. **ורות אתמר ביה ויקר מקרה זלקת השדה וכו'** (רות ב, ג) **דהשתא אתזזי לה לאתתקנא ולאתפרקא על ידוי.** וברות נאמר ויקר מקרה חלקת השדה וכו' שכעת ראוי לה להתקן ולהגאל על ידו. כבר כתבו המקובלים שרות היא השכינה והיא אמה של מלכות. רות גימ' מילוי שם אדנות כזה: לף לת ון וד גימ' רות. **ומשה אתמר ביה ויבא אל הר האלקים זורבה** (שמות ג, א) ועל משה נאמר ויבא אל הר האלקים חרבה. גם כאן זו השכינה הנקראת אלקים. וכתב על זה האריז"ל הר זה אחוריים דשם אלהים כי א אל אלה אלהי אלהי'ם גימ' ר וה' אותיות של השם הרי "הר". חרבה ע"ה גימ' גבורה להורות שהמל' היתה אז באחוריים ובדינים כי היה זה טרם מתן תורה וטרם הקמת המשכן. **דאזדמנא דא לגבי דא** שהזדמנה השכינה למשה כדי שיתקן אותה. כאמור התיקון על יסוד הצדיק דהיינו היסוד ומשה גימ' אל שד'י והוא נקרא טו'ב. **ואתזזברו כזזדא כדין תיקונא סליק כדקא יאות.** והתחברו כאחד משה והשכינה ולכן נקרא משה מארי דבית'א וכן איש האלהי'ם ודרך האי'ש לשכון בבית'ו ולכן פירש מצפורה כי ש'ם בית'ו. **וכל זזד אתזזי ליה תקונא לגרמיה,** וכל אחד ראוי לו לתקן את השכינה לעצמו. כלומר כל ישראל מושרשים בשכינה כי הם בני ישרא'ל ולכן יש לו שייכות לתיקון השכינה. **ואתמר אין אדם נוגע במוכן לזזבירו** (יומא לח ע"ב)**. בג"כ כי**

יקרא קן צפור לפניך. ונאמר "אין אדם נוגע במוכן לחבירו" כלומר התיקון שעושה פלוני אינו כתיקון אלמוני. כל אחד מדוגל מחבירו במדה אחרת. ולכן נאמר כי יקרא קן צפור לפניך. לפניך דייקא לכל אחד ואחד מישראל. **וצדיקיא אינון עבדין קינא לשכינתא, ואתמר בהו גם צפור מצאה בית ודרור קן לה אשר שתה אפרוזיה וכו'.** והצדיקים עושים קן לשכינה ונאמר בהם "גם צפור וכו' **דהא בזמנא דמשכוזת קינא לגרמה תמן מתזברין נמי כלהו נשמתין דאזלין אבתרה.** שהרי בזמן שהיונה מצאה מנוח לכף רגליה מתחברים שם גם הנשמות ההולכים עמה ואלו אפרוחיה. אפרוח אלו הנשמות הפורחות ממקום למקום אחריה. **וכדין אע"ג דאיהי בגלותא קביעת לה אתר.** וכעת, למרות שהשכינה בגלות היא קובעת לה מקום כמ"ש לגבי ביה כנישתא דשף ויתיב (מגילה כט ע"א) **ורזא דא ואהי להם למקדש מעט** (יחזקאל יא, טז). וזה סוד מ"ש ואהי להם למקדש מעט. כל מקום שגלו ישראל שכינה עמהם **וגדליה בן אוזיקם כגונא דא בזמנא דאתזרב מקדשא, ביה קביעת שכינתא גרמה.** וגדליה בן אחיקם באותו זמן בו נחרב הקדש, בו קבעה השכינה מקום מושבה **וכיון דאתקטל, אתמר שקולה מיתת צדיקים כשריפת בית אלקינו** (ד"ה יח ע"ב). וכיון שנהרג נאמר שקולה מיתת צדיקים כשריפת בית אלקינו. כי גופו היה שקול כבית המקדש. גדליה גימ' ב"ן ושם זה מקנן במלכות שהיא השכינה כידוע. **דבזמנא דאתקטיל מיד לא אשכוזת שכינתא לגרמה נייזא,** שכאשר נהרג מיד לא מצאה השכינה מקום עליו תנוח **ורשו אתיהיב לס"א לאתאוזדא, ורזא**

דא שריפת בית אלקינו. ורשות ניתן לס"א להתאחז וזה סוד שריפת המקדש ששפחה ירשה גבירתא. **ועוד, דעד דצדיק אשתכוז בעלמא איהו מנוזם לה לשכינתא בכמה נוזמתא.** ועוד צריך לדעת שכל זמן שהצדיק נמצא בעולם הוא מנחם את השכינה בכמה נחמות כי הוא בחינת היסוד ולכן "מנחם" רומז ליסוד כי בתוכו יש נח שהוא איש צדיק ומם גימ' יסוד. וזה סוד (איכה) אין מנחם לה. **ובזמנא דאיהו אסתלק, אסתלק מינה נוזמתא, ואתוזוי לה כאלו ההוא יומא אתוזרב מקדשא:** ובזמן שהצדיק מסתלק, מסתלקת ממנה הנחמה, ונראה לה ביום פטירת הצדיק כאילו היום נחרב המקדש.

אבל "יקרא קן צפור לפניך בדרך", בגלותא, ברזא דמשיזין אתמר. "בכל עץ" דא מב"י. "או על הארץ" דא מב"ד. אבל הפסוק אומר "כי יקרא קן צפור לפניך בדר'ך". דרך זו הגלות ויש כאן רמז לב' משיחין. "בכל עץ" זה משיח בן יוס'ף. כי יוס'ף מורה על היסוד והיסוד נקרא כ'ל והוא כל של העץ דהיינו הת"ת. "או על הארץ" זה משיח בן דוד שמושרש במלכות הנקראת אר'ץ. "**אפרוזים" אלין מארי תורה.** אפרוחים אלו בעלי תורה כי אפרוח בתפארת הנק' תורה שבכתב "**או בצים" אלין מארי עובדין כל דא בפשטא דאוריתא.** או בצים אלו בעלי מעשים טובים וכל הפירוש הזה הוא לפי פשט התורה. **אבל תיקונא דכלא ברזא דאוריתא דאיהו לגו, וביה "לא תקוז האם על הבנים".** אבל תיקון הכל הוא בסוד התורה שהיא פנימית שזו תורת הסוד הבאה מן הבינה. **מאי אם.** מי זו האם?

אלא שכינתא מסטרא דלגו אתמר בה "כי היא היתה אם כל זוי", מסטרא דעץ הזיים, ודא רזין דאוריתא. אלא פנימיות השכינה נקרא "אם" שנאמר בה כי היא היתה אם כל חי דהיינו הבינה שהמפעת חיים לת"ת וליסוד ולכן הת"ת נקרא "עץ החיים" מפני שמקבל שפע מהבינה. **דבהו אוזת היא לאמה ברה היא ליולדתה** (שיר ו, ט) שנאמר בבינה, אחת היא לאמה ברה היא ליולדתה ומפרש **אוזת היא בלא מזלוקת בלא פלפולא.** "אחת" מצד זה שאין בה מחלוקת או פלפול **ברה, מסטרא דאור ולא מסטרא דזשיך.** "ברה" מצד זה שהיא אור ולא חושך כמ"ש (סנהדרין כא ע"א) במחשכים זה תלמודה של בבל. **ואתמר בה מי זאת עולה** (שם ג, ו) **אימא וברתא בשקולא וזדא.** ונאמר בה "מי זאת עולה" אלו האם והבת שהפסוק שקלן כאחת. כבר ידעת שמ'י כינוי לבינה וזא'ת כינוי למל'[30]. **דמסטרא דילה איהי עץ הדעת טוב ורע,** שהמלכות מצידה היא עץ הדעת טוב ורע **דתמן קאים פלפולא, לימינא ולשמאלא אור וזשיך.** ששם במלכות גרידא יש פלפול, ימין ושמאל, אור וחושך, חיב ופטור, טמא וטהור, אסור ומותר, כשר ופסול **אבל מסטרא דלגו ברה היא ליולדתה, ודא קבלה,** אבל בפנימיות המל' נאמר ברה היא ליולדתה וזו הקבלה, ולכן

---

[30] ואלו הם דברי הזוהר בבראשית (דף י ע"ב) "פְּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר (שיר השירים ג) מִי (קע"ו ב) זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר וְגו', מִי זֹאת, כְּלָלָא דִּתְרִין קְדוּשִׁין (קדישין) דִּתְרִין עָלְמִין בְּחִבּוּרָא חָדָא וְקִשׁוּרָא חָדָא. עוֹלָה מַמָּשׁ לְמֶהֱוֵי קֹדֶשׁ קָדָשִׁין. דְּהָא קֹדֶשׁ קָדָשִׁין מ"י. וְאִתְחַבְּרָא בְּזֹא"ת. בְּגִין לְמֶהֱוֵי (זאת) עוֹלָה דְּאִיהִי קֹדֶשׁ קָדָשִׁין.

ברה גימ' אור **דאתקבילת ממלכא** שהתקבלה מן המלך כלומר המילה קבלה פירושה שזו תורה שהתקבלה מן המלך **אבל הלכה, בגלותא, בה בסוף יומיא כי יראה כי אזלת יד** (דברים לה, לו) **דאזלת בגלותא,** אבל "הלכה" שזו תורה מצד אסור ומותר זו תורה מצד הגלות, וכמו שהתבאר לעיל, שבגלות אין לו להקב"ה אלא ד' אמות של הלכה ובה נאמר בסוף הימים כי יראה כי אזלת יד. יד זו המלכות וסודה ודו"ד מנגן בי"ד. **ובה עתידין ישראל שלא ימצאו הלכה ברורה בכל מקום** (שבת קלח ע"ב) **בגין זשיך דקאים לבר.** ובגלל הגלות והחשך לא תהיה ההלכה ברורה **וביה "במזוזשכים הושיבני כמתי עולם"** (איכה ג, ו) **דא תלמוד בבלי** (סנהדרין כד, ע"ב). ומצד הגלות נאמר במחשכים הושיבני כמתי עולם שעליו אמרו שזה התלמוד הבבלי. **אבל מסטרא דלגו, "אזזת היא לאמה ברה היא ליולדתה".** אבל מצד הפנימי נאמר על התורה "אחת היא לאמה ברה היא ליולדתה" כלומר בתורת הסוד אין אחיזה ואין חושך **כדין "לא תקזז האם על הבנים"** ועל זה נאמר לא תקח האם על הבנים. מי הם הבנים? **אלין תרין משיזזין,** אלו משיח בן יוסף ומשיח בן דוד **דלית מאן דיכיל למקרב לגבה לאבאשא ככלל כיון דאיהי מתתקפת עלייהו,** שאין מי שיכול לקרב אליה ולהרע לה כלל, כיון שהיא, השכינה, מתחזקת עליהם לשמרם **"שלזז תשלזז את האם" מגלותא, כדין "ואת הבנים תקזז לך", אלין משיזזין דזמינין למיהך למעבד נוקמין באומין עע"ו.** ראשית "שלח תשלח את האם"

ולאחר מיכן "ואת הבנים תקח לך" אלו שני המשיחים מב"י ומב"ד העתידים לנקום באומות עע"ז **כדין "כצפרים עפות, כן יגן ה' צבאות"** (ישעיה לא, ה) **דא צדיק דאתתקן ע"י דאינון מארי קבלה.** אז יתקיים כצפרים עפות כן יגן יי' צבאות זה הצדי'ק הנתקן ע"י בעלי הקבלה לומדי הסוד **דמסטרא דעץ הדעת אצטריך למסבל כמה זוגי משיזו,** שמצד המל' הנק' עץ הדעת צריך לסבול כמה חבלי משיח **דכתיב והיתה עת צרה וכו'** (דניאל יב, א)**. אבל מסטרא דעץ הזויים, כן יגן ה' צבאות** (ישעיה לא, ה)**. וכלהו נשמתין אתהדרן לאתרייהו בנייזא דכלא,** אבל מצד עץ החיים שזו הת"ת נאמר כן יגן יי' צבאות וכל הנשמות חוזרות למקומן בנחת הכל. יתכן שרומז ליסוד ז"א. **מסטרא דאימא שופר עלאה דיתער** מצד הבינה שופר עליון יתעורר וזה הנקרא שופר גדול וזו תנועת התשובה כי התשובה בבינה כמ"ש ולבבו יבין ושב **על גבי שופר תתאה דאיהו מב"י,** על גבי השופר התחתון שהוא משיח בן יוסף שהוא בהוד **כדין** (זכריה ט, יד) **"וה' אלקים בשופר יתקע והלך בסערות תימן",** ואז יתקיים ויי' אלקים בשופר יתקע והלך בסערות תימן ומבאר **דא מב"י דיהך בגו קליפין לאכפיא לון,** זה משיח בן יוסף שילך בתוך הקלי' להכניע אותם. ומה שכתוב **"ה' צבאות יגן עליהם" על משיזו ועל שכינתא,** נאמר על המשיח ועל השכינה **"ה' צבאות" ודאי, בגין מארי קבלה דאינון משזבין ליה למב"י דלא ייבמות:** יי' צבאות ודאי כיון שבעלי הקבלה שהם מצילים את משיח בן יוסף שלא ימות.

ועוד, ועוד ביאור לאות ע' הנז' שהיא אות ע' של יעקב. הרב הביא ביאור ראשון שאלו ע' ניצוצין וכעת אומר שאלו **ע' אנפין לאורייתא מסטרא דאי', וברוא דא שכינתא דאיהי שבע סלקת נמי לשבעין, ושבעין אנפין אינון מאימא כמה דאמינא.** ע' פנים לתורה מצד הבינה והסוד בכך הוא השכינה היא הנקראת בת שבע היא שביעית בימי הבניין ושבע נהיה שבעים כי לכל ספירה יש י"ס פרטיות **ועוד,** ועוד ביאור לאות ע' של יעקב הרומזת לבינה באופן הבא: **מ"ט פנים טמא מ"ט טהור, ורזא שער הזמישים טמיר וגניז,** דהיינו לבינה יש את בחינת השבעים כיון שהיא מעל זו"ן שיש בהם שבעים ספירות ויש בה את בחינת שער החמישים כי כאשר סופרים שבע שבועות שהם זו"ן מגיעים ליום החמישים שזו שוב הבינה **מתמן ולהלאה טהור וטמא בימינא ושמאלא.** מן הבינה למטה מתפשטים טהור וטמא בימין ושמאל שהם פנים ואחור **וכד מתפשטן מילין אינון ששים רבוא כגונא דנשמתין,** וכאשר מתפשטים הדברים מהבינה הם מתפשטים לו"ק שיש בהם ששים ריבוא ספירות (כי שש קצוות חגתנה"י יש בהם י"ס פרטיות וכו' עד לריבוא) **ולכל נשמתא אית באוריתא זוולקא דיליה ודאי,** וכל נשמה מששים ריבוא שבישראל יש לה חלק בתור'ה בודאי. כבר ידעת מה שאמרו[31] ישרא'ל ר"ת י'ש ש'שים ר'בוא א'ותיות ל'תורה ורבים נבוכו בביאור המאמר. ברם על פי סוד הדברים ברורים כי התורה זו התפארת שיש בה ו"ק והיא הנקראת ישראל ע"ש ישראל אשר בך אתפא'ר וברור שיש בישרא'ל

[31] החיד"א בחומת אנך דברים לג, ד. מגלה עמוקות אופן קפ"ו. הרמ"ע מפאנו בספרו עשרה מאמרות מאמר הנפש ח"ג פרקים ה-ו. זו"ח שיה"ש.

כלומר בתפארת הכוללת ו"ק ששים ריבוא חלקים. **וכלא כליל בשמא קדישא יקו"ק,** וכל הס"ר כלולים בשם הוי'ה הקדוש כי שם זה מקנן בתפארת כידוע **דמכל את ואת דיליה נפקין כמה רתיכין משמשין להיא את.** שמכל אות ואות שבשם יוצאים כמה מרכבות המשמעות לכל אות ואות שבתורה. כבר ידעת שבשם יהו'ה כלולים כל י"ס באופן הבא: קוצו של י' זה הכתר. י' חכמה. ה' בינה. ו' תפארת הכוללת חגתנה"י ה' אחרונה מלכות. וכוונת הרב שבכל אות ואות מס"ר יש י"ס פרטיות.

ושכינתא בעובדין אתתקנת ברזא ד"נר מצוה"[32], ואתקשטת בקישוטין דילה לאתזזאה בתיאובתא קמי מלכא. והשכינה נתקנת במעשה המצוות בסוד "נר מצוה" וכאשר בני אדם עושים מצוות למטה היא מתקשטת ומתיפה בעיני המלך, ז"א. **ואתמר ואל אישך תשוקתך והוא ימשל בך** (בראשית ג, טז). ועל השכינה נאמר "ואל אישך (ז"א) תשוקתך, והוא ימשל בך" **אבל באוריתא, אני לדודי ועלי תשוקתו,** אבל בתורה (ת"ת, ז"א) נאמר "אני לדודי (ז"א) ועלי תשוקתו **דכדין איהי אתקשטת בלבושין דמלכא,** שכאשר תשוקת הדוד על הרעיה היא מתקשטת בלבושי המלך **ודא "ותורה אור", דמצוה נר דאצטריך לאדלקא לה, אבל תורה אור דנזזית ואדליק לנר. ורזא דא "ועלי תשוקתו".** וזה מ"ש "ותורה אור" שהמצוה היא נר שיש להדליקו, אבל תורה זה אור היורד להדליק את הנר וזה סוד "ועלי

[32] משלי ו, כג. "כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר".

תשוקתו". והענין הוא שהקב"ה שה"ס התפארת והוא סוד תורה והוא האור והשכינה שה"ס המלכות וה"ס הנר. יש יחוד הנקרא "שמי בקרבו" שהיחוד נעשה במלכות ויש יחוד עליון יותר הנקרא "אדון כל הארץ" שהמלכות עולה להתייחד עם הקב"ה בתפארת. שני ייחודים אלו הם רמוזים במילה תשוקה. כאשר היחוד נעשה במלכות אז נאמר "ואל אישך תשוקתך" שהאש'ה דייקא משתוקקת וכאשר היחוד נעשה בתפארת נאמר "עלי תשוקתו" שהוא המשתוקק. כאשר היחוד נעשה בתפארת השכינה נקראת בלשון זכר כי היא נעשית כמותו שאז היא מתקשטת בלבושי המלך. וזה ההבדל בין מצוה (מלכות) ותורה (תפארת) מה שאמרו (סוטה כא ע"א) "אמר רב יוסף, מצוה בעידנא דעסיק בה מגנא ומצלא בעידנא דלא עסיק בה אגוני מגנא אצולי לא מצלא. תורה בין בעידנא דעסיק בה ובין בעידנא דלא עסיק בה מגנא ומצלא". מפרש רש"י את דברי רב יוסף ואומר בזמן שאדם מקיים מצוה היא מגינה עליו מן הפורענות ומצילה אותו מן היצר הרע שלא יסיתנו לחטוא, אך בעת שלא מקיימה היא מגינה מהפורענות אך לא מצילה מן היצה"ר. התורה כחה רב שגם בזמן שלא עוסק בה מגינה מן הפורענות ומצילה אותו מן המזיקים[33].

ובזמנא דקבילו ישראל אוריתא על טורא דסיני, כתיב ה' מסיני בא וכו' (דברים לג, ב) **ורזא דא סתים איהו** ובזמן שישראל קבלו תורה על הר סיני כתוב יי' מסיני בא וכו'

[33] הטעם שהמלכות נקראת נר מבואר בספר "פרי עץ חיים" שער חנוכה וכתב שם: "נר" הוא בחינת מלכות דיש לה ג' יחודים: יהו"ה אהיה, יהו"ה אלהים, יהו"ה אדני גימטריא "נר". וזה כשהיא נגד נצח הוד יסוד שלו יש לה יחוד הוי"ה אדנ"י, וכשעלה עד החזה שלו אז יש לה יחוד הוי"ה אלהים, וכשהיא שוה עד הכתר שלו הוי"ה אהיה. עוד כתוב בזוהר בראשית (דף נ"א ע"א) שבלהבה של הנר יש ג' גוונין: לבן אדום ירוק והם חסד גבורה תפארת, וכן יש גם גוון תכלת שהוא המלכות. האור הלבן הוא זעיר. ומעל האור הלבן יש אור סתום וזו היא בחינת ג' ראשונים. הפתילה שהנר נאחז בו ודולק הן ישראל הדבוקים בה.

וסוד זה סתום הוא[34]. **דשכינתא זוולקא דישראל איהי וליית זוולקא לכל אומין בה כלל.** שהשכינה חלק ישראל היא ואין לאומות העולם חלק בה כלל **וליית לה זוולקא בהו ולא בארעאן דלהון, אלא בארץ ישראל.** וכן אין לה חלק בהם, באומות העולם, ולא בארצם אלא בארץ ישראל בלבד[35]. **אבל עם כל דא אומין מתקיימן בעלמא.** אבל עם כל זה האומות מתקיימים בעולם **אלא בגין דהכי אצטריך, ומלכא בעי דיתקיימון עד זמנא דאצטריך.** אלא שהרי כך נצרך. והמלך רוצה שיתקיימו עד זמן הנצרך. **ומלכא מקורא דכלא כללא דכלא איהו, בג"כ אלין נמי דמתקיימין בעלמא, ממאי דאתגזר מיניה עלייהו איהו.** והמלך מקור הכל הוא. כלומר המלך שה"ס התפארת הוא מקור היסוד הנקרא "כלל הכל". לכן היסוד נקרא "כל" ויוס"ף נקרא (מל"א ה) "כלכל". ולכן האומות מתקיימים בעולם כפי שגזר עליהם המלך. **בג"כ אומות העולם מונין לזמה וישראל מונין ללבנה** (סוכה כט.) ולכן אומות העולם מונים לחמה שה"ס הת"ת וישראל ללבנה שה"ס המלכות. **אבל בשעתא דקבילו אוריתא, כדין**

---

[34] עיין לקמן תיקון מ"א ותיקון נ"ד. עוד עיין באגרות רמח"ל דף מו. אוצרות רמח"ל פרשת וזאת הברכה דף קכ"ט. מאמר הגאולה דף 16 ונזכרו שוב ב"ילקוט ידיעות האמת" דף רמ"ג. והן אמת שהרשב"י דרש את הפסוק בהרחבה בזוהר ח"ג דף קצ"ב ע"ב עיי"ש.

[35] וזה הוא מ"ש בגמ' (ברכות ז ע"א) "ואמר רבי יוחנן משום רבי יוסי שלשה דברים בקש משה מלפני הקדוש ברוך הוא ונתן לו. בקש שתשרה שכינה על ישראל ונתן לו שנאמר הלא בלכתך עמנו. בקש שלא תשרה שכינה על עובדי כוכבים ונתן לו שנאמר ונפלינו אני ועמך וכו'.

ה' מסיני בא וכו', בגין דאיהו מארי כלא ובעא לשעבדא כלהו תזוות שכינתא. אבל בשעה שישראל קבלו תורה נאמר "ייי מסיני בא וכו" כיון שהוא אדון הכל רצה שהכל ישתעבדו תחת השכינה. **ולזמנא דאתי והיה אור הלבנה כאור החמה** (ישעיה ל, כו) **כדין שכינתא תשלוט על כלא.** ולעתיד לבא נאמר "והיה אור הלבנה (מלכות) כאור החמה (תפארת) ואז השכינה (מלכות) תשלוט על הכל (יסוד) **ואינון גרים גרורים מאן דאתזוי לאתעברא אתעבר, מאן דזוזי לאתקיימא יתקיים.** ואלו הגרים שנגררו לעם ישראל הראוי לעבור עובר ואין לו חלק בישראל והראוי להתקיים בעם ישראל, מתקיים.

ועוד, קב"ה אות הוא בצבא שלו (עי' חגיגה טז.) ועוד, הקב"ה נקרא צבאות כי אות הוא בצבא שלו. ומבאר **דהא כלהו רתיכין נפקין מגו צירופין עלאין, דכל את ואת משמא קדישא בכמה צירופין אצטרפת,** שהרי כל המרכבות יוצאות מתוך צירופי אותיות עליונות שכל אות ואות מהשם הקדוש מצטרף בכמה צירופים **ולפום צירופא הכי בריאת בריין.** ולפי הצירוף כך היא השכינה בוראת ברואים (רוחניים וגשמיים). **וכד מסתכלין בהו אשתכוז כלא ההיא את ולא אזדרא.** וכאשר מתבוננים בסוד הצירוף של האותיות מוצאים שהכל זו אות אחת ולא אחרת. **ובגין דא "אות הוא בצבא שלו"** ולכן אמרו "אות הוא בצבא שלו" שהכל אות אחת. **דהא כל צבא באת זדר מיניה תליא ואבתרה**

אתדבר. שהרי כל צבא באות אחת משמו תלוי וממנו מונהג. כגון ד' רגלי המרכבה שהם אריה שור נשר אדם הם בחינת חגת"ם ואלו ד' אותיות השם והם מיכאל גבריאל רפאל ונוריאל. מחנה מיכאל שהוא החסד מונהג מאות י' של השם וזה דגל מחנה יהודה קדמה ובמחנה לויה משה אהרן ובניו. ובמחנה שכינה פתח המשכן **ושמא קדישא כלא ברזא דיזוזדא אשתמודע ודא כ"ו,** והשם הקדוש הכל בסוד היחוד הוא נודע וזה שם הוי"ה ב"ה שהוא גימ' כ"ו והוא אחד בסוד אות **א' דאיהו אזוד י'ו'י'.** באות א' הרומזת לאחד ולאלופו של עולם רואים שיש אות י' למעלה ואות י' למטה ואות ו' בינהם יו"י גימ' כ"ו. **וכלא רזא דנקודה זוזא טמירא וגניז.** והכל סוד נקודה אחת סתומה וגנוזה שהיא סוד ספירת אבא וזה הדגש שבאות ב' של "בראשית" **דא' איהי י'ו'י' כמה דאתמר,** שאות א' היא יו"י כמו שנאמר לעיל **ואינון עילא ותתא ואמצעיתא.** וג' אותיות יו"י הם עליון תחתון ואמצעי. אות י' למעלה ו' באמצע וי' אחרונה למטה. כלומר י' ראשונה תרמוז לג"ר, ו' לחג"ת וי' לנה"י **ורזא דא י' ברזא [ד]תלת קוצין,** וזה סוד ביש באות י' ג' קוצין: קוץ עליון רומז לכתר שהרי אות י' היא מאותיות בד"ק חי"ה שלהן תג אחד. האות י' עצמה היא נקודה כמו קוץ אלו החג"ת. בנוסף לאות י' חוד למטה וזה הקוץ התחתון הרומז לנה"י. **לאשתכזזא כלא בקיטרא זוד ביזוזדא שלים.** וכך נמצא הכל בקשר אחד שלם **והכי אוריתא לכמה רזין אתפרשת** וכך התורה לכמה סודות מתבארת **וכלא אתהדר ביזוזדא זוזדא ברזא דא', ורזא די'.** והכל חוזר ביחוד אחד לסוד אות א' שהיא סוד י'. כלומר התורה כולה שמותיו של הקבה וכל מילה תלויה בספירה אחת וזו תלויה באות משמו של הקב"ה ושמו כלול באות א' וזו בנקודה אחת סתומה. כגון המילה בראשית סודה

חכמה כמ"ש ראשית חכמה יראת יי' והחכמה תלויה באות י' שבשם וכו'. ידוע ששם הוי'ה הוא בת"ת והת"ת נאצלה מן הבינה שנאצלה מן החכמה שנאצלה מהכתר. ובכן, כנגד הת"ת יש את התורה שהיא כולה שמותיו. כנגד הבינה יש את יו"י שזה שורש הוי'ה וכנגד החכמה זו אות א' והכתר זו הנקודה שיש בה ג' קוצין. **ולזמנא דאתי כלהו אלין רזין עלאין יתגלון בעלמא, וישתמודע יזוודא עלאה קדישא דאיהו כללא דכלא.** ולעתיד לבא כל אלו הסודות העליונים יתגלו בעולם ויוודע היחוד העליון שהוא כללות הכל **בההוא זמנא יהיה ה' אחד ושמו אחד** (זכריה יד, ט). באותו זמן יתקיים הפסוק "יהיה יי' אחד ושמו אחד שאז יראו את האחדות בכל. האחדות תראה בתורה ובעולם[36] **וכאה זולקהון דישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי** אשרי חלקם של ישראל, שזכו שהשכינה עמם, בעולם הזה ובעולם הבא.

הקדמה ב

בראשית ברא אלקים וכו' (בראשית א, א) **ולכל היד הזזוקה** (דברים לד, יב). **קם אליהו פתזז ואמר, ריבי ריבי, ודאי אלין תרין קראי קיימין ברזא למארי זכמתא, לאשתמודעא דא לקבל דא סלקין באתוון כדקא זזי,** אמר לו אליהו הנביא לרמח"ל בודאי שני פסוקים אלו עומדים בסוד לבעלי החכמה לדעת שהפסוק הראשון עומד כנגד הפסוק האחרון והם עומדים אות מול אות כראוי. הנה הפסוק הראשון פותח בחכמה (מילת בראשית) ומסיים במלכות (במילת ארץ). הפסוק האחרון פותח במלכות (יד) ומסיים בחכמה (עיני). הראשון מלמעלה למטה

[36] דבר מעניין הוא שחומצת גרעין הדנ״אי זהה הן בחיידק הקטן והן באדם. ראה שלא במקרה נקראת החומצה כך שאלו אותיות שם אדנ-י.

והאחרון מלמטה למעלה. **ברזא דשמא קדישא דביה אתבריאו שמיא וארעא,** בסוד השם הקדוש בו נבראו שמים וארץ. צריך אתה לדעת ששמים כאן היינו כל המלאכים והעולמות הרוחניים. ואלו אותיות י"ה לשמים ו"ה לארץ. וגם הם מחולקים: י' שמי השמים. ה' ראשונה ארץ החיים. ו' שמים וה' אחרונה ארץ. **שמא דמ"ב אתוון דאינון שבע שמהן קדישין אבגית"ץ וזברוי, דנפיק מתרין אלין ואיהו כללא דכל בריין.** כגון שם מ"ב היוצא מב' פסוקים ראשונים של התורה שהוא יוצא על ידי תמורות לשם אב"ג ית"ץ וכו' וממנו נבראו כל הבריות. **ואתמר בהו הבל הבלים אמר קהלת** (קהלת א, ב) **לאוזואה דכלא איהו אוריתא.** ונאמר בהם, בברואים, "הבל הבלים אמר קהלת" להראות שהכל זו תורה **דאוריתא איהי שרשא לכל בריין דאתבריאו בעלמא** שהתורה היא שורש לכל הבריות שנבראו בעולם. כלומר תורה שבכתב היא שורש תורה שבעל פה וזו שורש הנבראים שכולם יוצאים ממנה. **ואלין תרין,** ואלו ב' הפסוקים בראשית ולכל היד החזקה **וזד בשירותא מעילא לתתא** אחד בהתחלת התורה מלמעלה למטה (כלומר מכתר עד מלכות) **וזד בסיומא מתתא לעילא** ואחד בסיום התורה מלמטה למעלה (ממלכות לכתר). **ובהו "אם לא בריתי יומם ולילה זוקות שמים וארץ לא שמתי"** (ירמיה לג, כה) ובהם נאמר "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי". דהיינו ב' תורות הן: הת"ת זו תורה שבכתב ומלכות תושבע"פ וכאשר לומדים אותם בלשון שזו היסוד וזו הברית הרי מקיימים בהם את השמים ואת הארץ. ואכן בישיבת הרמח"ל למדו תורה כל כ"ד שעות. דע שחק זו הנהגה נעלמת

שאין לס"א אחיזה בה. החק זה היסוד שהוא נסתר. **דמהכא תליין כלהו זוקין דשמיא וארעא.** שמכאן, מן התורה, יצאו כל חוקי השמים והארץ. **ודא ברית דבראשית,** וזו הברית יוצאת ממילת בראשית שהיא צירוף אותיות **ברית אש,** ברית אש והתורה נקראת אש כמ"ש **מימינו אש דת למו** (דברים לג, ב) **וביה תליא ככלא, את השמים ואת הארץ.** ובו, היינו בברית שזה היסוד, תלוי הכל "את השמ'ם (ז"א) ואת הארץ (מל'. נוק')". **וקדמאה איהו יומם ובתראה איהו לילה.** ובהתחלה "יומם" ולבסוף "לילה" כלומר יומם זה החסד ראש הבנין ולילה זו המל' סיום הבנין. **דלעילא אית יום בקדמיתא ולבתר לילה, בג"כ "יומם ולילה", ולא לילה ויומם** שלמעלה היום הוא ראשון ולאח"כ לילה ולכן כתוב "יומם ולילה" ולא ההפך לילה ויומם. כלומר למעלה הכוונה לעולם הרוחני שם החסד הוא ראש לשבעת ימי בראשית שאלו תו"מ שבהם תלויה הנהגת המשפט. **אבל תתאי נטלין מלילה בקדמיתא ולבתר מיום,** אבל התחתונים מקבלים מהלילה תחילה ולאחר מיכן מהיום. כלומר עולמות בי"ע מקבלים תחילה ממלכות דאצילות ולאחר מיכן מהתפארת שבעולם האצילות **בג"כ ויקרא אלקים לאור יום** (בראשית א, ה) **בקדמיתא, ולבתר ולזושך קרא לילה** ולכן כתוב "ויקרא אלקים לאור יום" בתחילה ולאחר מיכן "ולחשך קרא לילה" וזו דרך השתלשלות העולמות שתחילה התפארת הנקרא יום משתלשל מן הבינה ואח"כ מהת"ת משתלשלת המלכות **ודא ברזא דלעילא** וזה בדרך סוד העליון של השתלשלות העולמות. לעומת זאת בדרך של הלבשה נאמר "**ויהי ערב**" **בקדמיתא** "**ויהי בקר**" **לבתר, ברזא דתתאי דנטלין מתתא לעילא.** ויהי

ערב בתחילה שזו המלכות שבה מתערבות הצורות ואח"כ "ויהי בקר" בקר דאברהם שזה התפארת והחסד בראשה. **והכא יומם,** וכאן הקדים הנביא ואמר אם לא בריתי יומם ולילה" הקדים יומם שזו התפארת ללילה שזו המלכות והוא מדבר מלמעלה למטה שזה הפסוק הראשון בתורה בראשית "**בראשית ברא אלקים". ולילה, ולכל היד הזוקה** ולילה זו המל' הפסוק האחרון בתורה והוא מדבר מהמלכות אל הכתר. ובעצם תיקונים חדשים למורנו הרמח"ל אלו תיקוני השכינה.

ואית מ"ב אזרינא דקאים לגו ודא יקו"ק יו"ד ק"א וכו' ודא לגו, רזא דאוריתא ודאי. ויש עוד מ"ב אחרים העומדים בפנימיות ואלו ד' אותיות פשוטות שבשם, עשר דמילוי וכ"ח אותיות מילוי דמילוי שבסך הכל אלו מ"ב אותיות **דקדמאה לבר, וכליל מילין דעלמא.** המ"ב הראשון של אב"ג ית"ץ הוא חיצוני וכולל דברי העולם **והאי לגו, כליל מלין דאוריתא.** ומ"ב זה השני כולל דברי התורה והוא פנימי. **ותרין זמנין מ"ב איהו פ"ד מסטרא דאי' דא אזה"ע.** ופעמיים מ"ב עולם פ"ד שהם גימ' האותיות הגרוניות אחה"ע היוצאים מהבינה **דאתמר ביה זכו ממתקים דא גיכ"ק, וכלו מזומדים** (שיר ה, טז) **דא אזה"ע, ודא אוריתא מזומד ודאי.** שנאמר בהם "חכו ממתקים" אלו האותיות של החיך, וכלו מחמדים אלו אותיות הגרון היוצאות מהבינה ונמצאות בתורה שזו התפארת הנקראת חמדה גנוזה[37]

[37] ילקוט שמעוני במדבר - פרק טז - רמז תשנב "אמר רבי יהושע בן לוי בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבש"ע מה לילוד אשה בינינו, א"ל לקבל תורה בא, א"ל חמדה גנוזה לך תתקע"ד דורות קודם שנברא העולם אתה מבקש ליתנה לב"ו מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו וגו' תנה הודך על השמים, א"ל הקב"ה למשה החזר להם תשובה, א"ל רבש"ע

ופ"ד איהו ד' אקי"ק במסטרא דאי' ודאי (זח"ג קח ע"ב). וכן פ"ד גימ' ד' פעמים שם אהי"ה שהוא שם המקנן בבינה **ואינון סלקין דא בדא ואינון אמת אמת.** והם עולים אלו באלו כלומר שני המבי"ם, וכל אחד מהם הוא ב"פ שם אהי"ה שכאשר נכפול אהי"ה פעמים אהי"ה נקבל אמ"ת ולכן מב' פעמים מ"ב נקבל פעמיים אמ"ת **בהו** בהם, כלומר ועל זה נאמר "**אשר נתן לנו תורתו תורת אמת**", (ברכת התורה שלאחריה) **וישראל** ועל עם ישראל נאמר **כלה זרע אמת** (ירמיה ב, כא) **וזוותמו של הקב"ה אמת** (שבת נה.) **דביה מסתדרן כל מילין דעלמא,** שבו, בחותמו של הקב"ה, מסתדרים כל דברי העולם **דכלא כליל באוריתא ודאי.** שהכל כלול בתורה ודאי. הנה לך ב' פעמים אמ"ת התורה ישראל והקב"ה ועל זה נאמר שהתורה הקב"ה וישראל אחד הם. וצריך לומר שהתורה זו התפארת שזה הקב"ה וישראל הם במלכות. **ולקבלייהו** וכנגדם כלומר כנגד ב' אמת הנז' **אמת ויציב אמת ואמונה, אמת בצפרא אמת ברמשא** (ברכות יב.) אמת ואמונה כנגד המל' הנק' אמונה ואמת ויציב כנגד הת"ת **זכאה זולקהון דישראל דאוריתא דא אתמסרת להו,** אשרי חלקם של ישראל שתורה זו נמסרה להם **ואינון שליטין בה לפתזא לה מכל סטר.** והם רשאים לבאר אותה בכל כיוון **דאתמר בהו** "**וממדבר מתנה**" (במדבר כא, יח) שנאמ' בהם

מתירא אני שמא ישרפוני בהבל שבפיהם, א"ל אחוז בכסא כבודי שנאמר מאחז פני (כסא)[כסה] פרשז עליו עננו. אמר רבי תנחום מלמד שפירש שדי מזיו שכינתו ועננו עליו.

וממדבר מתנה **דבמתנה אתיהיבת להו ודאי** (נדרים נה.) שהתורה נתנה להם במתנה כמו שדרשו חז"ל מי שמשים עצמו כמדבר התורה ניתנת לו במתנה **מאי דלא אתמסר אפילו למלאכי עלאי,** מה שלא הותר למלאכי עליון **דכתיב "כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל".** (במדבר כג, כג) **דמלאכין לא יכלין לנפקא מדרגייהו כלל, אבל ישראל שלטין בכלא, למיעל בכל אתר ולית דימנזי.** שהמלאכים לא יכולים לצאת ממדרגתם כלל אבל ישראל שולטים בכל להכנס בכל מקום ואין מוחה בידם וכמו שהתבאר במדרש תנחומא בלק יד שהמלאכים שואלים את ישראל מה הורה לכם הקב"ה **על דא אתמר בהו ישראל גוי אחד בארץ** (שמואל ב ז, כג) **דנטיל כלא ביחודא דא לשלטאה בכלא.** על זה נאמר בישראל גוי אחד בארץ שהם נוטלים את הכל (יסוד) ביחוד אחד (יחוד קוב"ה ושכינתיה) לשלוט בכל.

פתח בצלותא פתח בתפילה **ואמר, רבון עלמי, אנת איהו פנימאה דכל פנימאין,** רבון העולמים, אתה הוא פנימי לכל פנימיים כלומר א"א הוא פנימי לאו"א שהם פנימיים לז"ן ולכן נקרא א"א ריבון העולמים הוא ריבון לאו"א ולזו"ן **ובראה דכל בראין, דאנת מלגו ומלבר ולית אתר בעלמא בר מינה.** ובראת כל הברואים שהרי אתה מבפנים ומבחוץ ואין מתוך בעולם שהוא חוץ ממך. דהיינו שא"א הוא אור פנימי ומקיף בעיגולים וביושר, בתוך הכלי ומחוץ לו והוא מקומו של עולם **אנת כללא דיחודא, ובך את מקשר כלהו ספירן דילך ביחודא זדר,** אתה הוא כלל היחוד ובך מתקשרים כל הספירות להיות

אחד ביחוד אחד **ובהו אנת מנהג עלמין כרעותך.** ובהם דהיינו בספירות אתה מנהיג את העולם כרצונך **ולית מלה דנפקא מאורזא כלל, אלא ככלא בשיעורא שלים.** ואין דבר היוצא מחוקו כלל אלא הכל הוא בשיעור מושלם **ואוריתא ככלא דככלא יהיבת לעמך קדישא, לאתתקנא על ידיהון תיקונא שלים.** והתורה היא כללות הכל ואותה נתת לעם ישראל להתקן על ידם בתיקון שלם **יהא רעוא קדמך לגלאה נהירו דאוריתך דתנהיר בעלמא,** יהי רצון מלפניך לגלות אור התורה שתאיר בעולם **ויתנהרון מיניה כל בריין דילך, ויתהדרון כלהו לפולחנך.** ויאירו מאור התורה כל בריות העולם ויחזרו לעבוד אותך בלב שלם **ובע' תיקונין אלין ישתלים תיקונא עלאה לאתקשרא כל דרגין בקשרא חדא,** ובשבעים תיקונים אלו יושלם הכל בתיקון עליון להתקשר כל הדרגות בקשר אחד **ויתעטרון כלהו בשכינתך קדישא, דאיהי מאנא דככלא קשרא דככלא יחודא דככלא** ויתעטרו הכל בשכינה הקדושה שהיא כלי הכל וקשר הכל ויחוד הכל ולכן נקראת ארץ חמדה שהכל חומדים אותה והיא העיר ירושלים שחוברה לה יחדיו **וככלא יתקשר ברישא דברך יחידאה מלכא משיחא,** והכל יתקשר בראש בנך היחיד מלך המשיח **לשלטאה ביה על כל עלמא,** שישלוט בו על כל העולם **ולאתגלאה נהורך עד סופא דככלא.** ויתגלה אורך עד סוף הכל דהיינו עד עשיה דעשיה **וכל רע יתעבר מעלמא,** וכל

דפי מהדורא קמא: דף א

הרע יעבור מן העולם דהיינו הס"א **ויתהדר כלא לאשתעבדא קמך.** ויחזור הכל להשתעבד אליך **ויסתלק יקרך על כל סטרין דעלמא,** ויעלה כבודך על כל צדדי העולם כלומר שהמלכות הנקראת כבוד תעלה אל הת"ת שיש בה שש צדדים הגתנה"י שהם דרום צפון מזרח מעלה מטה ומערב **כמה דאתמר** כמו שנאמר **"יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו"** (תהלים קד לא)**. עד הכא רזא דיזודא, מכאן ואילך יתפרשון רזין בתיקונין עלאין:** עד כאן סוד היחוד, מכאן ואילך יתפרשו התיקונים העליונים

והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע (דניאל יב, ג) **אלין מארי קבלה.** והמשכילים וכו' אלו בעלי הקבלה **יזהירו בזוהר דא דאיהו כללא דכל נהורין.** יזהירו בזוהר זה שהוא כלל כל האורות **בשבעין תיקונין אלין,** בשבעים תיקונים אלו **דבהו אתכנשו כלהו נשמתין עלאין דמתקשרן בעידונא דגנתא,** שבהם נאספים כל הנשמות העליונות המקושרות בגן עדן **והכא משתכזן קו"ש וכל משריין דלהון** וכאן נמצאים הקב"ה והשכינה **וכלהו ספירן עלאין** וכל הספירות העליונות **רשו אתיהיב להו לארקא זכמתא עלאה לאתגלאה בעלמא.** רשות ניתן להם להוריד חכמה עליונה שתתגלה בעולם **זכאה זולקהון דישראל בדו"ד:** אשרי חלקם של ישראל בכל דור ודור.

תיקונא קדמאה

וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה (דברים לד, יב) **וְכוּ' תִּיקּוּנָא קַדְמָאָה, "אֲשֶׁרֵיךְ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךְ עַם נוֹשַׁע בַּיהוָה"** (דברים לג, כט) עם נושע ביי' וכו' שם הוי"ה ברוך הוא **שְׁמָא דְּכָלִיל כָּל שְׁמָהָן** הוא שם הכולל כל השמות כגון: שד"י צבאו"ת וכו'. **וְכֻלְּהוֹ שְׁמָהָן אָחֳרָנִין נָפְקִין מִינֵּיהּ כְּעַנְפִין מֵאִילָנָא,** וכל השמות האחרים יוצאים ממנו כענפים מן האילן **וְכֻלְּהוֹ עֲנָפִין מִתְחַבְּרָן בְּאִילָנָא וְלָא מִתְפָּרְשָׁאן מִינֵּיהּ, וּמִינֵּיהּ נָטְלִין כֻּלְּהוֹ וְזִילָא.** וכל הענפים, כלומר השמות האחרים, מתחברים באילן הזה שהוא שם הוי"ה ולא מתפרדים ממנו, וממנו נוטלים הכל כחם. וכשם שכל שאר השמות משתלשלים משם הוי"ה כן הכינויים נארגים על השמות וכן כל לשונות בני האדמה. (שערי אורה וגנת אגוז).

תּוּ, עוד פירוש **עַם נוֹשַׁע בַּיהוָה"** (דברים לג, כט), **דָּא שְׁמָא שְׁלִים.** שם הויה הוא שם שלם בעל ד' אותיות **דְּשָׁאר וְמִנִּין אִתְפָּרְקוּ יִשְׂרָאֵל מֵאָת זַד דְּשִׁמְעָא קַדִּישָׁא,** שבשאר הזמנים נגאלו ישראל מאות אחת של שם הוי"ה **אֲבָל לְזִמְנָא דְּאָתֵי בְּכֻלְּהוֹ אַתְוָן תְּהֵא פּוּרְקָנָא, פּוּרְקָנָא שְׁלִים בְּכָל שְׁלִימוּ.** אבל לעתיד לבא, בכל האותיות של שמו הגדול תהיה הגאולה, גאולה שלמה בכל השלמות. פירוש עם ישראל גלה למצרים (כתר) בבל (חכמה) מדי (בינה) יון (תפארת) ואדום (מלכות) ובכל הגלויות למעט גלות אדום נגאלו ישראל בזכות אות אחת משמו הגדול. אבל בגלות אחרונה שהיא מצד המלכות תהיה גאולה בזכות ד' אותיות השם. **אֲבָל תָּא חֲזֵי, וַדַּאי שְׁמָא דָּא כְּלָלָא דְּכֹלָּא אִיהוּ,** אבל בא וראה, ודאי ששם זה של בן ד' אותיות הוא כלל הכל כמ"ש מוהרח"ו

זללה"ה שהכתר נרמז בקוצו של יו"ד, י' חכמה, ה בינה, ו תפארת וה' מלכות והם כללות כל העולמות כי א"ק בכתר, אצילות בחכמה וכו' לגבי בי"ע **וְכָל בְּרִין דְּעָלְמָא עִלָּאִין וְתַתָּאִין בֵּיהּ אִתְבְּרִיאוּ,** וכל בריות העולם, עליונים דהיינו מלאכים ותחתונים היינו בני אדם, בשם זה נבראו **וְאַפִּיק בִּמְגַרְמֵיהּ כִּינּוּיִין לְאַסְתָּרָא יְקָרֵיהּ,** והוציא מעצמו כינוי להסתתר בהם כגון שם אלהים הוא כינוי היוצא משם הוי'ה כי שם הוי'ה במילוי אלפין הוא כזה: יוד הא ואו הא והוא גימ' מ"ה ושם זה נכתב כך: מם הא והוא גימ' פ"ו. יש צורה נוספת בה יוצא משם הוי'ה שם אלקים והוא כי שם הוי'ה גימ' כ"ו והוא כף וו הרי שס"ת שלו הם פ"ו. ודע ששם אלקים הוא כינוי ולא שם כי הוא גימ' כינוי. (תיקו"ז, גינת אגוז) **וְאִיהוּ בִּלְגוֹ מִתְפַּשֵּׁט וְנַטִּיל כֹּלָּא בְּכֻלָּא.** ושם הוי'ה בתוכם ומחיה אותם כאחד כמ"ש במאמר פתח אליהו "רִבּוֹן עָלְמִין אַנְתְּ הוּא עִלַּת הָעִלּוֹת וְסִבַּת הַסִּבּוֹת דַּאֲשְׁקֵי לְאִילָנָא בְּהַהוּא נְבִיעוּ. וְהַהוּא נְבִיעוּ אִיהוּ כְּנִשְׁמְתָא לְגוּפָא דְּאִיהוּ חַיִּים לְגוּפָא" **עִם כָּל דָּא, מוּתָּב יְקָרָא קָבַע לְגַרְמֵיהּ בְּהַהוּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא,** עם כל זאת, את מושב יקרו קבע לעצמו באותו עמוד האמצעי שהוא התפארת **וְתַמָּן יָתִיב בִּיקָרֵיהּ כְּזַוְּד מַלְכָּא רַבְרְבָא וְשַׁלִּיט דְּאִשְׁתְּלִים בְּכֹלָּא,** ושם, בתפארת, יושב בכבודו כמלך אחד חשוב ושולט המושלם בכל. הפירוש שז"א יושב בכבודו זו המלכות הנקראת כבוד והיא כסא לו וספירת היסוד משלימה אותו ולכן אמר "אשתלים בכלא" כי כבר ידעת שהיסוד נקרא "כל" **וְכָלִיל כֹּלָּא,** וכולל הכל דהיינו התפארת כולל חו"ב והוא בן להם וכן הכתר הגנוז בחו"ב והמלכות משלימה אותו. התפארת כוללת בתוכה ו"ק שהם חגתנה"י **וְשַׁלִּיט בְּכֹלָּא.** והוא שולט בכל העולמות בי"ע עד העשיה התחתונה **וְהָכָא אִשְׁתְּרַשׁוּ עַמָּא קַדִּישָׁא**

בְּשָׁרְשׁוֹהִי, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שם לב, ט) **"כִּי חֵלֶק יְהוָה עַמּוֹ",** וכאן בתפארת מושרשים בני ישראל שנאמר "כי חלק יי' עמו" הרי שהם מושרשים בתפארת כמש ישראל אשר בך אתפאר **דָּא הוי"ה שְׁמָא יְחִידָאָה.** זו הוי"ה שם יחיד כלומר שם הוי"ה אינו כינוי אלא זו אחדות אחת הכוללת הכל כמו שהתבאר. המשך הפסוק הוא **"יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ". מַאי חֶבֶל? אֶלָּא כְּחֶבֶל דָּא דְּבֵיהּ מִתְקַלְּעָן זוּטִין בְּזִיבּוּרָא זַד. כְּגַוְונָא דָּא יִשְׂרָאֵל כְּלָלָא דִּכְלָא אִינּוּן,** יעקב חבל נחלתו, מה הדימוי לחבל? אלא כמו חבל שבו נשזרים חוטים בחיבור אחד כך ישראל שלובים זב"ז וכלל הכל הם **בְּגִין דְּמֵהַאי שְׁמָא כְּלָלָא דִּכְלָא נָפְקִין, וּשְׁמָא דָּא קָאִים לְהוּ אַזְסָנַת עָלַם.** כיון שמשם זה כלל הכל יוצא ושם זה עומד להם ירושת עולמים. **וְאִינּוּן אִית לְהוּ חֵילָא לְיַחֲדָא שְׁמָא כְּדְקָא יָאוֹת,** ולישראל יש להם כח לייחד שם הוי"ה כראוי **מַאי דְּלָא אִשְׁתְּכַח חֵילָא אֲפִילּוּ לְמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי,** מה שלא נמצא כח אפילו למלאכי עליון **בְּגִין דְּמִגּוֹ רָזָא דָּא קְטִירוּ דְּיִחוּדָא נָפְקִין וַדַּאי, מַה דְּלָא אִשְׁתְּכַח לְשׁוּם בְּרִיָּה אַחֲרִינָא בְּעָלְמָא.** כיון שמתוך סוד זה של היחוד יצאה נשמתם. כמ"ש "כל בני ישראל בני מלכי'ם הם", מה שלא נמצא בשום בריה אחרת בעולם **וְאִתְּמַר בְּהוּ 'מִמְּקוֹמוֹ הוּא יִפֶּן בְּרַחֲמָיו לְעַמּוֹ וְיָחִזוֹן עַם הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ',** ונאמר בבני ישראל "ממקומו הוא יפן וכו' המייחדים שמו **דְּאִית לְהוּ חֵילָא לְיַחֲדָא יְחוּדָא דִּשְׁמָא דָּא כַּדְּיָשָׁא.** שיש להם כח לייחד שם הוי"ה הקדוש **בְּגִין כָּךְ 'יִפֶּן' – בְּרָזָא דְּאַנְפִּין.** ולכן

"יפן" בסוד הפנים כלומר הוי"ה ב"ה מאיר פניו שזו המלכות, השכינה, לעמו **דְּאִית פָּנִים וְאִית כְּנָפַיִם,** ויש פנים ויש כנפיים. כלומר יש ב' מצבים של השכינה מצב פנים של השפעה ומצב כנפים של העדר השפעה[38] **וּשְׁמָא דָּא אִיהוּ פָּנִים.** ושם הוי"ה הוא פנים **בֵּיהּ** "**וּפָנִיתִי אֲלֵיכֶם וְהִרְבֵּיתִי אֶתְכֶם**" (ויקרא כו, ט) **יְפֶן וַדַּאי.** בשם זה נאמר ופניתי אליכם והרבתי אתכם וכו' וזה הוא יפן דהיינו פנים **וְאִי תֵּימָא דִּבְלָא שְׁכִינְתָּא אִשְׁתַּכְחָן מִלָּה?** ואם תאמר שבלא השכינה יש שפע וברכה? כלומר השפע והברכה באים ישירות ממנו מן התפארת? **לָאו הָכִי, אֶלָּא 'מִמְּקוֹמוֹ יְפֶן' וַדַּאי.** אין הדבר כך, אלא ממקומו דהיינו מן השכינה הנקראת מקומו של יי' **אֲבָל כֹּלָּא אִתְכְּלִיל בִּשְׁמָא דָּא.** אבל הכל נכלל בשם זה, שם הוי"ה **כְּדֵין** "**וְלֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ וְהָיוּ עֵינֶיךָ רֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ**" (ישעיה ל, כ) **דְּלָא יְהוֹן כִּינּוּיִין מְכַסְיָין עַל שְׁמָא דָּא.** ואז יתקיים ולא יכנף וכו' אלא והיו עיניך וכו' יהיה מצב של השפעה וברכה וז"א לא יהיה מכוסה עם כינויים **וְיִשְׂרָאֵל יְזוּדָּא דִּקְרִיאַת שְׁמַע אִתְמְסַר לְהוּ בְּרָזָא דִּשְׁמָא דָּא,** ולישראל נמסר להם סוד היחוד של קריאת שמע בסוד שם זה, שם הוי"ה **דְּלָא אִתְמְסַר אֲפִילּוּ לְמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי, דִּבְגִין**

---

[38] בפירוש על פיוטי ר"ה ויום הכיפורים נמצא בכת"י של החסיד הרמח"ל "יש פנים ויש כנפים. בפנים הם מקבלים מן הכסא ובכנפים הם מכסים את האור שהם לוקחים". בספר גנזי רמח"ל (קכג-קכד) מסביר הרב שיש בכרובים ב' מצבים: פני אדם וזה אנפי רברבי ופני תינוק וזה אנפי זוטרי. פני אדם זה שם מ"ה כזה: יוד הא ואו הא גימ' אדם. פני כרוב זה הריבוע של שם זה: יוד, יוד הא, יוד הא ואו, יוד הא ואו הא גימ' ק"ל. נמצא שפנים זו השפעה וחסדים וכנפים זו שמירה והסתלקות ואחוריים. זה זכר וזה נקבה.

שְׁמָא דְּא אִית לְהוּ וְזִילָא לְיַזְדָּא לְמָארֵיהוֹן. שלא נמסר אפילו למאלכי עליון, כיון שבשם זה יש להם כח ליחד את אדונם **וְאִתְמָר בְּהוּ** ונאמר בהם **"אֶת יְהוָה הֶאֱמַרְתָּ הַיּוֹם"** (דברים כו, יז) **"וַיהוָה הֶאֱמִירְךָ הַיּוֹם"** (שם שם יח), כלומר בעת שישראל מייחדים את ייי' למטה הוא מייחד אותם מלמעלה **וְאוּקְמוּהָ** וכך אמרו חכמים (ברכות ו.) **'אַתֶּם עֲשִׂיתוּנִי וְזַטִיבָה אַזַּת אֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶתְכֶם וְזַטִיבָה אַזַּת' בְּרָזָא דָּא דְּיִזְּוּדָא עִלָּאָה.** אתם עשיתוני חטיבה אחת כלומר ייחדתם אותי עם השכינה אף אני אייחד אתכם מבין האומות להיות לי.

וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי יִתְגַּלֵּי הַאי שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּתוּקְפֵּיהּ, ולעתיד לבא יתגלה שם הוי"ה הקדוש בחוזקו **וּבְמֵינֵיהּ יִתְנַהֲרוּן יִשְׂרָאֵל,** וממנו יאירו ישראל **וּכְדֵין יִטְּלוּן שֵׁלְטָנוּתָא עַל כֹּלָּא, אַפֵּילוּ עַל מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי.** ואז יטלו שלטון על הכל ואפילו על מלאכי עליון וזאת כיון **דְּיִשְׂרָאֵל מֵהַאי שְׁמָא קַדִּישָׁא דִּלְגַו נָפְקִין,** שישראל מושרשים בשם הוי"ה הפנימי **וּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי מִכְּלָּבָר,** ומלאכים העליונים מושרשים בשם הוי"ה מבחוץ **בְּגִין כָּךְ אִינּוּן יִשְׁלְטוּן עַל כֹּלָּא. כָּל שֶׁכֵּן עַל כֻּלְּהוּ תַּתָּאֵי וְעַל כֻּלְּהוּ סִטְרִין מְסָאֲבִין.** ולכן ישראל ישלטו על הכל על המלאכים ועל אלו שנמצאים תחתם ועל כל הצדדים שהם היפך הקדושה.

וּבִרְכַּת כֹּהֲנִים בָּהּ מִתְבָּרְכָן יִשְׂרָאֵל בִּתְלָת בִּרְכָאן, "יְבָרֶכְךָ יְהוָ"ה... יָאֵר יְהוָ"ה... יִשָּׂא יְהוָ"ה"

(במדבר ו, כד)׃ וברכת כהנים בה מתברכים ישראל בג' ברכות, כל הג' ברכות עם שם הוי"ה **הָא הָכָא תְּלָת הָוְיָן לְזַוְּגָרָא כֹּלָּא בְּרָזָא דִּשְׁמָא דָּא בְּיִזּוּדָא זַדּ׃** הרי כאן שלוש הויות לחבר הכל בסוד היחוד של השם. באמירת שמע ישראל יש ג' פעמים שם ייי' בתחילה אומרים ייי' סתם, אח"כ אלקינו ואח"כ ייי' ובאמירת אחד מייחדים ג' שמות אלו. **בְּגִין כָּךְ: "יְבָרֶכְךָ" בְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, "יָאֵר" בְּאַבָּא וְאִימָּא, "יִשָּׂא" בְּקַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ׃** ולכן יברכך ייי' נאמר בע"ק שהוא הפרצוף העליון של הכתר. יאר ייי' באו"א שהם פרצופי חו"ב. ישא ייי' בקוב"ה ושכינתיה שהם פרצופי זו"ן שהם תו"מ. הרי לך יחוד שלם מהכתר דרך חו"ב ועד תו"מ **וְכֹלָּא בִּשְׁמָא דָּא אִתְקְשַׁר,** והכל בשם זה נקשר, בשם הוי"ה **בְּגִין כָּךְ** ולכן נזכר כאן ג"פ **"יהו"ה... יהו"ה... יהו"ה..."**, **הוי"ה לְעֵילָּא,** הוי"ה ראשונה למעלה בכתר **הוי"ה לְתַתָּא,** הוי"ה אחרונה למטה בתו"מ **הוי"ה בְּאֶמְצָעִיתָא,** והוי"ה אמצעית בחו"ב. וכנגדם **'יְהוָ"ה מֶלֶךְ יהו"ה מָלָךְ יהו"ה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד'׃** יש ג' הויות[39] **כְּדֵין בִּרְכְתָא מַטָּאת וְשַׁרְיָא עַל יִשְׂרָאֵל בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דָּא, כֹּלָּא בְּזִוּגָּא זַדּ׃** ואז הברכה מגיעה ושורה על ישראל בסוד השם הקדוש הזה הכל בחיבור אחד **הַדָּא הוּא דִּכְתִיב** (במדבר ו, כז) **"וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל",** שנאמר ושמו את שמי על

---

[39] הנה בספר עוד יוסף חי למרן הבא"ח זללה"ה מסביר כך: לשון עבר מורה על הכתר, לשון הווה מורה על כך שהוא מתלבש בי"ס, ולשון עתיד מורה על תו"מ. לפי זה נאמר בדברי הרמח"ל: יְהוָ"ה מֶלֶךְ בחו"ב, יהו"ה מָלָךְ בכתר, יהו"ה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד בתו"מ.

בני ישראל זה השם המיוחד **לְאַתְקָנָא שְׁמָא דָּא לְגַבַּיְיהוּ בִּתְיקוּנָא שְׁלִים,** לתקן אותו כראוי בג' מקומות הנז' **כְּדֵין** "**וַאֲנִי אֲבָרְכֵם**". ואז השפע יורד אל השכינה הנקראת אנ"י והיא מברכת את בנ"י.

לָקָבֵל דָּא תְּלָת קְדוּשׁוֹת קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ: בְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, בְּאַבָּא וְאִימָּא, בְּזְעֵיר אַנְפִּין וְנוּקְבָא. כנגד ג' הויות הנז' יש שלוש קדושות באמירת הקדושה. קדוש ראשון כנגד ע"ק, השני או"א, השלישי בזו"ן **כֹּלָּא אִתְכְּלִיל בִּשְׁמָא דָּא קַדִּישָׁא 'יְהוָה צְבָאוֹת'** אח"כ הכל נכלל בשם הוי'ה (ת"ת) צבאות (נו"ה) ונמשך אל המלכות הנקראת "שם" וזה הוא "**וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי**" **וַדַּאי**.

לְבָתַר "**בָּרוּךְ כְּבוֹד יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ**", אח"כ בעניית הקדושה אנו אומרים "ברוך כבוד ייי' ממקומו" וכבר ידעת שמקום זו השכינה ובברכת כהנים נרמזת השכינה במילה אנ"י **דָּא** וזה "**וַאֲנִי אֲבָרְכֵם**", **בִּרְכָתָא כְּלִילָא בִּשְׁמָא דָּא דְּאִתְפַּשַּׁט מֵאַתְרֵיהּ לְבָרְכָא לְהוּ.** ברכה הכלולה בשם זה, שם הוי'ה, המתפשטת ממקומה ונמשכת אל המלכות ומשם לבני ישראל המושרשים בה. ראינו אם כן תהליך דומה הן בקריאת שמע והן בברכת כהנים.

וּבְקַדְמִיתָא אִתְעַר תִּיקוּנָא בְּיִחוּדָא דִּקְרִיאַת שְׁמַע, וּבֵיהּ אִתְעַר שְׁמָא דָּא בְּרָזָא דָּא לְאִתְתַּקָּנָא כְּדְקָא יָאוֹת. בתחילה מתעורר התיקון והיחוד של קריאת שמע כנז' ובו מתעורר שם הוי'ה בסוד הזה להתקן כראוי להיות נמשך אל המלכות **לְבָתַר קְדוּשְׁתָא אִשְׁתַּכְוַת הָכִי בְּרָזָא דָּא לְזַוְּגָרָא**

בֵּיהּ כֻּלָּא. אח"כ כשישראל אומרים קדושה הם מייחדים את הכל וממשיכים את הברכות למלכות **אֲבָל זֵילָא דְּיִזּוּדָא לָא אִתְמְסַר אֶלָּא לְיִשְׂרָאֵל,** אבל כח הייחוד לא נמסר אלא לישראל **בְּגִין כָּךְ מַלְאָכַיָּא אָמְרִין קָדוֹשׁ וְלֹא יִזּוּדָא דְּקְרִיאַת שְׁמַע, דְּלָא אִתְמְסַר לְהוּ.** לכן המלאכים אומרים קדוש (ישעיה ו, ג) אך לא אומרים שמע ישראל שיחוד זה לא נמסר להם **אֲבָל בְּיִזּוּדָא דְּיִשְׂרָאֵל מִתְתַּקְפֵי מַלְאָכַיָּא לְקַדּוּשָׁה דִּילְהוֹן.** אבל כשישראל אומרים קריאת שמע מתחזקים המלאכים בקדושה שלהם **עַל רָזָא דָּא כְּתִיב** על סוד זה נאמר **"קְדְמוּ שָׁרִים אַחַר נֹגְנִים"** (תהלים סח, כו) **"קְדְמוּ שָׁרִים", אִלֵּין יִשְׂרָאֵל בְּיִזּוּדָא דִּלְהוֹן, "אַחַר נֹגְנִים", אִלֵּין זֵיוָן דַּהֲיִשִׁין דְּסָלְקִין נִיגּוּנִין בְּגַוַּהֲיִיהוּ.** קדמו שרים אלו ישראל האומרים שמע ישראל ומייחדים את השם הקדוש. אחר נוגנים אלו חיות הקודש המעלים ניגון בכנפיהם. המשך הפסוק **"בְּתוֹךְ עֲלָמוֹת תּוֹפָפוֹת", אִלֵּין "בְּתוּלוֹת אַחֲרֵיהָ"** (תהלים מה, טו). בתוך עלמות תופפות אלו ההיכלות שהם ספירות המלכות **וְרָזָא דְּמִלָּה "קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ": "קָדוֹשׁ" אָמְרוּ לֵיהּ שְׂרָפִים דְּכוּרְסְיָא דְּשַׁמַּע לְהוּ יְשַׁעְיָה.** וסוד הדבר הוא במילים קדוש וברוך. קדוש אמרו השרפים נושאי הכסא שאותם שמע ישעיה **"בָּרוּךְ" שָׁמַע יְחֶזְקֵאל מִפֻּומָּא דְּחַיָּון.** ברוך שמע יחזקאל מפי החיות **בְּגִין כָּךְ "אַחַר נֹגְנִים בְּתוֹךְ עֲלָמוֹת תּוֹפָפוֹת".** (תהלים סח, כו) ולכן "אחר נוגנים בתוך עלמות תופפות" אלו אופני הקודש.

וְכֹלָּא בִּזְכוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל סָבָא דְּאִתְמַר בֵּיהּ והכל בזכות יעקב אבינו שנאמר בו "**וַיִּזְדַּלֻּם... וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ**" (בראשית כח, יב) ויחלום...והנה מלאכי אלהי"ם עולים ויורדים בו כלומר ביעק'ב[40] **וְזָמְנָא אִינּוּן מַלְאָכַיָּא עִלָּאֵי דְּסָלְקִין בֵּיהּ וְנַזְחִין בֵּיהּ, דְּהָא בְּתִיקוּנָא דִּילֵיהּ וְיִזּוּדָא דִּבְנוֹי מִתַּקְפִין לְמִפְלַז פּוּלְזָנָא קַבֵּי מָאנֵיהוּ.** ראה יעקב אע"ה אלו המלאכים העליונים העולים בו ויורדים בו, שהרי בתיקון שלו והייחוד של בניו מתחזקים המלאכים לעבוד עבודה לפני אדונם **אַמַּאי? אֶלָּא בְּגִין** "**וְהִנֵּה יְהוָה נִצָּב עָלָיו**" (בראשית כח, יג), **דָּא שְׁמָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא מְקוֹרָא דְּכֹלָּא.** ומדוע? אלא כיון שנאמר ביעקב "והנה ייי' נצב עליו" זה שם עליון וקדוש מקור הכל. **וּבְזִמְנָא דְּגָלוּתָא אִתְכַּסֵּי שְׁמָא דָּא וְלָא אִתְגַּלְיָא.** ובזמן הגלות מתכסה שם הוי"ה ולא נגלה. פירוש שם הוי"ה חוזר לעיבור במעי הבינה. **בְּהַהוּא זִמְנָא כְּתִיב** "**אוֹתִי נָהַג וַיֹּלַךְ וֹזשֶׁךְ וְלֹא אוֹר**" (איכה ג, ב). באותו זמן כתוב "אותי נהג ויולך חשך ולא אור" **דִּבְגָלוּתָא כְּתִיב** "**אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת**" (ישעיהו נ, ג), שבגלות נאמר "אלביש שמים קדרות". פירוש כבר ידעת ששמים אלו

---

[40] הנה לך לשון הזוהר (ח"ב קיט ע"א) "אֱלָיָהוּ, דַּאי בַּר נָשׁ דְּמָבָרֵךְ וּמְקַדֵּשׁ, וּמְיַחֵד לְמַטְרוֹנִיתָא, כַּמָּה מַשְׁרְיָין דְּמַטְרוֹנִיתָא סַלְקִין עִמֵּיהּ, וּמַשְׁרְיָין דְּמַלְכָּא, נַחְתִּין לְגַבֵּיהּ. וְכֻלְּהוּ לְנַטָרָא לֵיהּ, וּלְאוֹדָעָא לֵיהּ לְהַהוּא רוּחָא, כַּמָּה חִידּוּשִׁין וַעֲתִידוֹת, בְּחֶלְמִין דִּנְבוּאָה, וְכַמָּה סְתָרִים. כְּגַוְונָא דְּיַעֲקֹב, דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (בראשית כח) וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ. וְעַל מַשְׁרְיָין דְּמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא אִתְמַר, (בראשית לב) וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנָיִם. אֲבָל מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא לָא נַחְתִּין תַּמָּן:

הת"ת בהם מקנן שם הוי"ה. **דְּא גְּבוּרָה סָטַר שְׂמָאלָא,** זו גבורה מצד שמאל. כלומר "קדרות" זו הגבורה שהיא מתחזקת על כל התפארת הנקראת שמים. קדרות אלו לבושי הגלות וזה העדר האור[41]. **"אַלְבִּישׁ" לְבוּשָׁא מַמָּשׁ. "וְשַׂק אָשִׂים כְּסוּתָם"** (ישעיהו נ, ג), **דָּא סִטְרָא אַחֲרָא דְּמִכַּסְיָא עָלַיְיהוּ, וְנְהוֹרָא לָא נָהִיר בֵּינַיְיהוּ לְתַתָּא.** "אלביש" לבוש ממש כלומר שהקלי' עלתה והלבישה לתפארת. ושק אשים כסותם זו הס"א המכסה על השמי'ם והאור לא מאיר מהשמים למטה. כבר ידעת שלס"א יש ת' כחות כמש וארבע מאות איש עמו והוא כמנין "שק". **וּבְגִין כָּךְ "אֵין לָבוֹא אֶל שַׁעַר הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ שָׂק"** (אסתר ד, ב) **דְּהָא לָא אִתְחֲזֵי הָכִי.** ולכן אין לבוא אל שער המלך בלבוש שק שהרי לא ראוי לבוא כך. כבר ידעת ששק הוא כינוי לקלי' ולפני המלך יש שמחה ולא צער, אור ולא חשך.

אֲבָל שַׂק בֵּיהּ תִּיקּוּנָא לְתִיּוּבְתָּא, דְּכְדֵין מָסַר נַפְשֵׁהּ לְמָארֵי דִּינָא לְקַבְּלָא עָנְשָׁא, עַד דְּיִתְתַּקְּנוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין, וּבְהַהוּא תִּיקּוּנִין דְּאִינּוּן. אבל שק הוא תיקון לתשובה, שהרי בלבוש שק מוסר האדם נפשו למיתה למידת הדין לקבל עונשו, עד שיתתקנו הספירות העליונות, חו"ב, ומשם התיקון נמשך

---

[41] ולזה כיוונו חכמים בתלמוד מסכת ברכות (נט ע"א) "אמר רפרם בר פפא אמר רב חסדא מיום שחרב בית המקדש לא נראית רקיע בטהרתה שנאמר אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם" וכבר ידעת שרקיע הוא התפארת והיסוד. והענין מבואר בזוהר (ח"ג עד ע"ב) "ודא הוא ודאי ערות אביך וערות אמך לא תגלה, דהא מכל סטרין ערייתא הוא, וכדין (ישעיה נ ג) לבשו שמים קדרות ושק הושם כסותם, דהא אתר אחסנת ברכאן דמבועין דנחלין, דהוו נגידין ושקיין כדקא חזו, אתמנעו.
רמז: קדרות גימ' "זו היא הקלי' העולה לשמי'ם".

לבנים שהם זו"ן. **וְאֶסְתֵּר אִתְּמַר "וַתִּשְׁלַח בְּגָדִים לְהַלְבִּישׁ... וּלְהָסִיר שַׂקָּהּ מֵעָלֶיהָ וְלֹא קִבֵּל"** (אסתר ד, ד) ואסתר נאמר בה "ותשלח בגדים להלביש וכו'. כבר ידעת שאסתר הוא סוד השכינה בגלות[42] כי בארצה היא הדסה. והנה השכינה רוצה להלביש את מרדכי שהוא היסוד בבגדים שהם תמורת הקדרות ומדוע? **דְּהָא זִמְנָא לָא מָטָא, וְזִוּוּגָא לָא אִתְתַּקַּן לְאִתְעַבְּרָא, בְּגִין כָּךְ "וְלֹא קִבֵּל", עַד דְּיִמְטֵי זִמְנָא, דְּהָכִי אִצְטְרִיךְ גָּלוּתָא לְאִשְׁתַּלְמָא.** שהרי לא הגיע הזמן והחטא לא נתקן עד כדי כך שיעבור ולכן לא קבל עד שיגיע הזמן שכך צריך להיות שהגלות תמשך עד שתגמר **הַדָּא הוּא דִּכְתִיב** זה הוא מה שנאמר **"וְהִתְמַכַּרְתֶּם שָׁם לְאֹיְבֶיךָ לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת"** (דברים כח, סח), **כְּגוֹן אִינּוּן דְּמָסְרוּ נַפְשַׁיְיהוּ לְאִתְקַטְלָא עַל קִדּוּשׁ ה'.** כגון אלו שמסרו נפשם למות על קידוש יי'. **אִי תֵּימָא דְּשָׁלְטוּ בְּהוּ? זֹאת וְשָׁלוֹם, אֶלָּא "וְאֵין קֹנֶה"** (דברים כח, סח). שמא תאמר שהגויים שלטו בחסידי בני ישראל? חס ושלום אלא התורה מעידה "ואין קונה"[43] ששום גוי לא שלט בהם **אֶלָּא**

---

[42] אמרו המפרשים ש"אסתר" עם אות י' שזו השכינה גימ' תרע"א שזו אדנות במילוי כזה: אלף דלת נון יוד. ומרדכי הוא יסוד אבא כנודע מספר פרי עץ חיים שער חנוכה ופורים פרק ו'. עוד מצאתי פרפרת נחמדה, כתוב "ותלבש אסתר מלכות" הבה נבדוק מה מלבישה אסת"ר: א' מלבישה על לף, ס' על מך, ת' על יו ור' על יש סהכ: 496 כמנין מלכות. עוד, אסתר גימ' מלכות טל קכו. וההסבר: טל אלו אותיות כוזו שהם חילוף כו. קכו אחורי אדנות כזה: א אד אדנ אדנ-י. כלומר זו מלכות ושם הוי"ה בגלות שהם באחור זה לזה ואז מתעוררים דינים למטה.

[43] פירוש נוסף ואין קונה זה א"א שהוא פרצוף הכתר הנקרא "אין" הוא קונה אותם.

אִתְּמַר בְּהוּ "מִמְּתִים מִזְעָךְ זְלְקָם בַּחַיִּים" (תהלים יז, יד). אלא נאמר בהם "ממתים מחלד חלקם בחיים" שיש להם חלק בארץ החיים. **וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי שַׂק יִתְהַדַּר לְקַשׁ, "וּבֵית עֵשָׂו לְקַשׁ"** (עובדיה א, יח). אבל לעתיד לבא "שק" יחזור להיות "קש" **כְּדֵין "וְהָיָה בֵית יַעֲקֹב אֵשׁ" (שם) דָּא מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, "וּבֵית יוֹסֵף לֶהָבָה" (שם) דָּא מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף.** אז יתקיים "והיה בית יעקב אש" זה משיח בן דוד המושרש בהוד שאלו דינים קשים ומשם האש, ובית יוסף להבה זה משיח בן יוסף המושרש בנצח **"וּבֵית עֵשָׂו לְקַשׁ"** (שם) **דָּא רוֹמִי וְזַיְיבְתָּא,** ובית עשו לקש זו רומי הרשעה **וְהָכָא כְּלִיל כֹּלָּא, דְּהָא הָכָא אַזְרִינָא נָבִיי אִתְכְּלִילַת.** וכאן נכלל הכל שהרי כאן נכללים שאר הקלי' כי רומי היא מלכות דד' מלכיות **כְּדֵין "וְדָלְקוּ בָהֶם"** (שם) **תְּרֵין, בְּגִין יִשְׁמָעֵאל דְּאִתְכְּלִיל בֵּיהּ.** ואז יתקיים ודלקו בהם, בהם לשון רבים אלו עשו וישמעאל הרמוזים בברזל והחרס של רגלי החיה הרביעית כנזכר בספר דניאל **כְּדֵין אֶתְיַן עִלָּאִין יְתָעֲרוּן בְּעָלְמָא.** ואז אותות עליונים יתעוררו בעולם **וְדָא תִּיקוּנָא קַדְמָאָה "לְכָל הָאֹתֹת וְהַמּוֹפְתִים"** (דברים לד, יא) **וְכוּ'** וזה התיקון הראשון שנאמר בו "לכל האותות והמופתים...וכו' האותות אלו האותות שיתחדשו בבזמן הגאולה **"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה"** (דברים לד, יב) **דָּא מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל"** (דברים לד, יב) **דָּא מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד.** "ולכל היד החזקה" זה משיח בן יוסף, "ולכל המורא הגדול" זה משיח בן דוד. **דְּמֹשֶׁה רַעֲיָא מְהֵימְנָא בַּסְּנֶה לָא בָּעָא לְקַבְלָא**

לְמִפָּרַק לְיִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב "שְׁלַח נָא בְּיַד תִּשְׁלָח" (שמות ד, יג) שמשה רבנו הרועה הנאמן לא רצה לקבל את השליחות לפדות את בני ישראל ואמר "שלח נא ביד תשלח" **אַמַּאי? אִי תֵּיבָא דְּלָא בָּעָא לְקַבְּלָא נְבוּאָתָא דְּמָארֵיהּ? לָאו הָכִי.** מדוע? אם תאמר שלא רצה לקבל את נבואת אדונו? אין הדבר כך! **אֶלָּא בְּגִין דְּזַמָּא גָּלוּתָא אָזְדָּרְזִין דְּזִמְיְנִין בָּתַר הַהוּא פּוּרְקָנָא,** אלא הסיבה שסרב לקבל את השליחות לגאול את ישראל, כיון שראה שיש גלות אחרת אחרי גאולת מצרים **בְּגִין כָּךְ אַקְדִּים וְאָמַר "שְׁלַח נָא בְּיַד תִּשְׁלָח"** (שמות ד, יג), לכן הקדים ואמר "שלח נא ביד תשלח" **דָּא אֵלִיָּהוּ נְבִיאָה דְּאִתְמָר בֵּיהּ** זה אליהו הנביא שנאמר בו **"הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֵת אֵלִיָּה הַנָּבִיא לִפְנֵי בּוֹא יוֹם יְהוָה"** (מלאכי ג, כג) **וְכוּ' וְעָלֵיהּ אָמַר** ועליו אמר מרע"ה **"שְׁלַח נָא בְּיַד תִּשְׁלָח"** (שמות ד, יג), **דְּהַוָּה בָּעֵי דְּתִיקוּנָא יִשְׁתַּלֵּם בְּקַדְמִיתָא.** כיון שרצה שהתיקון של הגלות יושלם בתחילה **אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא בָּעָא הָכִי, דְּהָא זִמְנָא לָא מָטָא.** אבל הקב"ה לא רצה כך, שהרי לא הגיע הזמן.

כֵּיוָן דְּזַמָּא מִשֶּׁה הָכִי, מֵהַהוּא יוֹמָא שָׁאֲרֵי עוֹבָדוֹי לְאַזְמָנָא תִּיקוּנִין לְסוֹף יוֹמַיָּא. כיון שראה משה כך, שעדיין לא הגיע התיקון הסופי, החל לתקן תיקונים לאחרית הימים **בְּגִין כָּךְ** לכן **"לְכָל הָאוֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים"** (דברים לד, יא) **וְכוּ', אִלֵּין דְּאִתְפַּקַּד מִמַּלְכָּא לְמֶעֱבַד לְהוּ בְּפוּרְקָנָא**

דִּמְצָרַיִם. "לכל האותות והמופתים" אלו שצווה מהקב"ה לעשות להם בגאולת מצרים "וּלְכֹל הַיָּד וְכוּ אֲשֶׁר עָשָׂה", ולכל היד החזקה וכו' אשר עשה משה דְּעָבִיד מִגַּרְמֵיהּ לְאַתְקָנָא תִּיקוּנִין לְפוּרְקָנָא בָּתְרַיְיתָא. אלו תיקונים שעשה מעצמו לתקן תיקונים לגאולה לעת"ל בְּגִין כָּךְ לכן "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" (דברים לד, יב) דָּא מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (שם) דָּא מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד. ולכל היד החזקה זה מב"י, ולכל המורא הגדול זה מב"ד מַאי הַמּוֹרָא? אֶלָּא בְּגִין מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף דְּאִתְקַשַּׁר בֵּיהּ, דִּכְתִיב "וְהָיוּ לַאֲחָזְדִים בְּיָדֶךָ" (יחזקאל לז, יז). מה פירוש המורא? אלא בגלל מב"י המחובר למב"ד שנאמר בהם "והיו לאחדים בידך" וּבְקַרְמִיתָא מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף קָאִים לְזוּזֵדֵיהּ, וְדָא "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה". ובתחילה משיח בן יוסף עומד לבדו וזה "ולכל היד החזקה" לְבָתַר אָתֵי מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, ואח"כ בא מב"ד וּמָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף אִתְזַבָּר בֵּיהּ, ומב"י מתחבר איתו ועל זה נאמר "וְהָיוּ לַאֲחָזְדִים" וַדַּאי. המשך הפסוק: "הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה" 'וְהַמַּתְוִיל בַּמּוֹצָה אוֹמְרִים לוֹ גְּמוֹר' (ירושלמי פסחים י, ה) לְזִמְנָא דְּאָתֵי דְּיֵיתֵי אִיהוּ בַּהֲדֵי תְּרֵין מְשִׁיזִין לְמִפְרַק לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל פּוּרְקָנָא שְׁלִים. המורא הגדול אשר עשה משה זה הוא התיקון של ב' משיחין ולעת"ל שיבא מרע"ה עם ב' משיחין לגאול את ישראל בגאולה שלימה.

קָם אֵלִיָּהוּ נְבִיאָה מְהֵימְנָא פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' זַכָּאָה זְווּלָקָךְ דְּאַנְתְּ חֲוַית סַמְכָא לִשְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא, קם אליהו הנביא הנאמן פתח דרשתו ואמר: רבי רבי (הכוונה לרמחל) אשרי חלקך שאתה היית סמך לשכינה בגלות **וְהַשְׁתָּא אַנְתְּ כּוּרְסֵי יְקָרָא לְגַבָּהּ.** וכעת אתה כסא כבוד אליה **וְכַד תִּיפּוֹק מִגָּלוּתָא אַתְּ תְּהֵא מְנַהֵל לָהּ,** וכאשר השכינה תצא מהגלות אתה תהיה מנהל לה **דְּעַל הַאי כְּתִיב "אֵין מְנַהֵל לָהּ מִכָּל בָּנִים"** (ישעיהו נא, יח) **וְכוּ'.** שעל זה נאמר "אין מנהל לה מכל בנים ילדה" **אַמַּאי אֵין מְנַהֵל לָהּ? אֶלָּא מִשּׁוּם דְּ"אֵין מַזְדִּיק בְּיָדָהּ"** (שם), ומדוע אין מנהל לה? אלא משום שאין מי שמחזיק בידה **וּמָארֵי קַבָּלָה אִתְּמַר בְּהוּ "וְזוּקוּ וְיַאֲמֵץ לְבַבְכֶם"** (תהלים לא, כה). ובעלי קבלה נאמר בהם "חזקו ויאמץ לבבכם" כי הם מחזקים את השכינה בלימוד הקבלה **דְּשִׁכִינְתָּא מִסְּטָרָא דְּגוּפָא סָבְלַת מַרְעִין דְּיִשְׂרָאֵל, וְאִתְּמַר בָּהּ "שְׁזוּרָה אֲנִי"** (שיר השירים א, ה). **כְּדֵין "וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרֹזִים"** (דברים כב, ו) **כְּמָה דְּאָמַר "רֹבֵץ תַּזַּת מַשָּׂאוֹ"** (שמות כג, ה). שהשכינה מצד גופה סובלת חולאים של ישראל ונאמר בה "שחורה אני" מצד החולאים ואז נאמר "והאם (השכינה) רובצת על האפרוחים (בני ישראל) כמו שנאמר "רובץ תחת משאו" מכובד המשא **אֲבָל מִסִּטְרָא דְּנִשְׁמָתָא בְּתֵקְפָּהּ קַיְימַת כְּדְקָא יָאוֹת, וּמָאן דְּאִתְדַּבַּק בְּהַאי זַכֵּי לְתֵקְפָּא עִלָּאָה וְאִתְקְיַּף לַהּ נָבִיו,** אבל מצד הנשמה בחוזקה היא עומדת כראוי, ומי שנדבק בנשמת השכינה ולומד קבלה יזכה בחוזק הזה והוא מחזק גם כן

את השכינה **בְּגִין כָּךְ** "**וְזַוְּקוּ וְיַאֲמֵּץ לְבַבְכֶם**" (תהלים לא, כה)**, בֵּיהּ** "**וְנָאוָה**" (שיר השירים א, ה) ולכן כתוב חזקו ויאמץ לבבכם ועל זה נאמר "ונאוה" **דִּכְתִיב** "**אַל תְּשַׁמְּוֵזִי אוֹבְתִי לִי כִּי נָפַלְתִּי קָמְתִי**" (מיכה ז, ח) **דִּבְשַׁעֲתָא דְּנָפְקַת שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא דְּוִזִילַת,** שנאמר אל תשמחי אויבתי לי, כי נפלתי קמתי" שבשעה שיצאה השכינה לגלות היתה יראה **עַד דְּאָמַר לָהּ מַלְכָּא זִילִי לָא תִּדְוָזְלִין, דְּאַף עַל גַּב דְּאַנְתְּ לְבַר, אֲנָא אֲהָא נָהִיר לָךְ בִּמְלָּוַו.** עד שאמר לה הקב"ה לכי אל תיראי, שלמרות שאת מחוץ לארמון (לעולם האצילות) אני אאיר לך מבחוץ **בְּגִין כָּךְ** "**כִּי אֵשֵׁב בַּוזשֶׁךְ יְהוָה אוֹר לִי**" (מיכה ז, ח). **וּבְגִין אוֹר דָּא אִתְתַּקְפַת דְּלָאו לְאִתְוָזְרָבָא עָלְמָא, בְּגִין דָּא** "**כִּי נָפַלְתִּי קָמְתִי**" (מיכה ז, ח). לכן נאמר "כי אשב בחושך, יי' אור לי" ובגלל אור זה מתחזקת השכינה שלא יחרב העולם ולכן כי נפלתי קמתי. **וּלְוַמְנָא דְּאָתֵי** "**וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ**" (דניאל יב, ג)**.** **דְּהַשְׁתָּא אוֹר דָּא לָךְ אִתְגַּלְיָא, אֲבָל לָא לְכָל עָלְמָא.** ולעת"ל נאמר "והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע" שכעת אור זה לך (לרמחל) מתגלה אבל לא לכל העולם **עַל רָזָא דָּא כְּתִיב** "**מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ**" (תהלים לא, כ) ועל סוד זה נאמר "מה רב ט'ובך אשר צפנת ליראיך" **דָּא ט' דְּטוּבֵיהּ גָּנִיז בְּגַוֵּיהּ.** זו אות ט' שטובה גנוז בה כמבואר בראשית הזוהר מאמר האותיות של רב המנונא סבא **אֲבָל לְוַמְנָא [דְּאָתֵי] וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ, זֹהַר תַּקִּיף וְנָצִיץ לְאַנְהָרָא לְכָל סְטַר, וְכֹלָּא יִתְנַהֲרוּן**

בִּיגִיהּ. אבל לעת"ל נאמר והמשכילים יזהירו וכו' זוהר חזק ונוצק להאיר לכל צד **מַאי וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים? אֶלָּא לְאַנְהָרָא לְכָל זַוְּד לְפוּם זְיוֹלֵיהּ.** מה הפירוש המשך הפסוק "ומצדיקי הרבים וכו'? אלא הכוונה להאיר לכל אחד לפי כחו **וְאִית דְּיהוֹן נַהֲרָן לְגַבֵּיהּ בְּזֵיוֹלָא דְּתוּקְפָּא עִלָּאָה, כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ.** ויש שיאירו להם אור זוהר הרקיע (מצד התפארת) **וְאִית דְּלָא יְהוֹן נְהָרִין לְגַבֵּיהּ אֶלָּא כְּכוֹכְבַיָּא,** ויש שלא יאירו להם אלא ככוכבים (מצד המלכות) **דְּכְתִיב וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים. אֲבָל פַּזּוּת מִן דָּא לָא יְהֵא.** שנאמר "ומצדיקי הרבים ככוכבים" אבל פחות מאור כוכבים לא יהיה. אור הרקיע הוא אור הרוח ואור הכוכבים זה אור הנפש. **בְּגִין כָּךְ לְעוֹלָם וָעֶד, לְמִיהֱוֵי כֹּלָּא בְּתִיקוּנָא שְׁלִים וַדַּאי:** ולכן נאמר "לעולם ועד" שיהא הכל בתיקון שלם ודאי.

תִּקּוּנָא תִּנְיָנָא

"**וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה**" **דָּא תוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה.** ולכל היד החזקה זו תורה שבעל פה (מלכות) "**וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל**" (דברים לד, יב) **תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב.** ולכל המורא הגדול זו תורה שבכתב (תפארת) "**אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל**" (דברים לד, יב), **אֵימָתַי?** מתי זה קרה? **בְּשַׁעְתָּא דִּכְתִיב לְהוּ סֵפֶר תּוֹרָה,** בשעה שכתב להם ספר תורה **דִּכְתִיב** "**וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת**" (דברים לא, ט). **דָּא בְּהַהוּא סֵפֶר תּוֹרָה אִתְזַוְּיָין כֻּלְּהוּ רָזִין עִלָּאִין מִתְדַּבְּקָן**

בְּאִינּוּן אַתְוָן כֻּלָּא כִּדְקָא יֵאוֹת, תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, וְכֻלְּהוֹ סְתָרִין גְּנִיזִין דִּלְהוֹן. שהרי באותו ספר תורה נראו של הסודות העליונים דבקים באלו האותיות כראוי, ראו את התורה שבכתב ואת התורה שבעל פה וכל סודות התורה הסתומים שבהם.

וּבְשַׁעֲתָא דְּקָיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי אִתְיְהִיבוּ לְהוּ עֶשֶׂר אֲמִירָן, דִּבְהוֹן כְּלִילָא כָּל אוֹרָיְתָא. ובשעה שעמדו על הר סיני ניתן להם עשר הדברות שבהם כלולה כל התורה **דְּהָא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אִתְמַסְרַת אוֹרָיְתָא לְיִשְׂרָאֵל לְמֶעֱבַד לַהּ, וּלְאִתְקָנָא תִּיקּוּנָהָא כִּדְקָא יֵאוֹת.** שהרי באותה שעה נמסרה התורה לישראל לקיים אותה וללמוד אותה כראוי **וּבְגִין כָּךְ עֶשֶׂר אֲמִירָן הֲווּ, דְּהָא כָּל אוֹרָיְתָא בְּאִינּוּן עֶשֶׂר דַּרְגִּין תַּלְיָא.** ולכן עשר דברות היו שהרי כל התורה תלויה באותם עשר מאמרות שהם עשר הספירות **וּכְדֵין כָּל זַד אֲפֵיק דִּיּוֹקְנָא וְאִתְגַּלְיָא לְאִתְמַסְרָא בִּידָא דְּיִשְׂרָאֵל,** ואז כל אחד מהתיקונים מתגלה על ידי ישראל **לְאַתְקָנָא תִּיקּוּנוֹי כְּדְקָא זַזֵי.** והם מתקנים אותו כראוי. **מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה זָכוּ נָמֵי לְאִסְתַּכְּלָא גּוֹ רָזִין דְּאוֹרַיְתָא, וּלְאִתְמַסְרָא בִּידֵיהוֹן יְדִיעָה דִּילַהּ נָמֵי.** מכאן ואילך זוכים ישראל גם כן להתבונן בסודות התורה ולמסור בידיהם את ידיעת התורה גם כן **דְּהָא אוֹרָיְתָא לָא אִתְזְוַזְיאַת לְשׁוּם בַּר נַשׁ אֶלָּא בְּגִין דְּאִתְמַסְרַת לְעוֹבְדָא.** שהרי התורה לא ראויה לשום אדם אלא כדי שילמד לעשותה **וַאֲפִילּוּ לְמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי לָא אִתְזְוַזְיאַת**

אִי לָאו תִּיקּוּנִין עִלָּאִין דִּצְרִיכִין לְאִתְתַּקָּנָא עַל יְדֵיהוּ. ואפילו למלאכים עליונים לא ראויה היא, אם לא אלו התיקונים העליונים הצריכים להתקן על ידם **וְרָזָא דָּא "גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי דְּבָרוֹ לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ"** (תהלים קג, כ). וזה סוד הנאמר על המלאכים "גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו" לשמוע דייקא שהתורה נמסרה למי ששומע אותה **דְּהָא כֻּלְּהוּ נְהוֹרִין בּוּצִינִין לָא אִתְגַּלְיָין לְזַד בְּעָלְמָא, אֶלָּא דְּאִתְמְסָר לְאִתְתַּקָּנָא,** שהרי כל האורות והנרות לא מתגלים לאחד בעולם אלא למי שנמסר בידו לתקן **וּבְגִין פּוּלְחָנָא דְּאִתְפָּלַח לְגַבֵּיהּ אִתְגַּלְיָא וְאִשְׁתְּמוֹדָע.** ובגלל העבודה שעבד בתורה, מתגלית התורה ונודעת **וְיִשְׂרָאֵל כְּגַוְונָא דָּא, בְּקַדְמִיתָא אִצְטְרִיךְ לְמִסְרָא אוֹרַיְתָא לְעוֹבָדָא בִּידַיְיהוּ, וּלְבָתַר הָכִי לְאִסְתַּכְּלָא בָּהּ.** וישראל למטה כעין כך, בתחילה היה צורך למסור להם התורה לקיימה ואח"כ להתבונן בה ולגלות סודותיה **וְאֵינוֹן דְּיָדְעוּ הָכִי אָמְרוּ "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע"** (שמות כד, ז) **כְּגַוְונָא דְּאִינוּן מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי, אִשְׁתַּכְּחַת עֶשֶׂר אֲמִירָן לְתִיקּוּנָא דְּעוּבְדָא אֶתְיַהֲבוּ.** והם, בני ישראל, שידעו סוד זה כך אמרו "נעשה ונשמע" כעין המלאכים העליונים, נמצא שעשרת הדברות לתיקון המעשה נמסרו. **וּלְבָתַר סֵפֶר תּוֹרָה כְּתִיב לוֹן מֹשֶׁה, וּבֵיהּ אִתְמַסְרַת לְאִסְתַּכְּלָא וּלְמִנְדַּע לַהּ.** ואח"כ כתב משה ספר תורה ובספר זה נמסר להם להסתכל ולדעת אותה **וּבְגִין כָּךְ בְּהַהוּא סֵפֶר תּוֹרָה כְּלִילָן וּמִתְכַּשְּׁרָן כָּל רָזֵי עָלְמָא, וְאִתְיְהִיב בַּאֲרוֹנָא בַּהֲדֵי לוּחוֹת.** ולכן

באותו ספר תורה כלולים ומקושרים כל סודות העולם והיא ניתנה בארון יחד עם הלוחות **בְּגִין כָּךְ "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" דָּא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה.** ולכן "ולכל היד החזקה" זו תורה שבעל פה **"וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" דָּא תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב.** ולכל המורא הגדול זו תורה שבכתב **מַאי מוֹרָא? אֶלָּא לְאַרְחָקָא מִינַּהּ מְסָאֲבִין אוּמִּין דְּעָלְמָא.** מה מורא יש בה? אלא להרחיק ממנה את אוה"ע הטמאים.

וְסֵפֶר דָּא כְּתַב לֵיהּ מֹשֶׁה, וּלְבָתַר כָּל שִׁבְטָא כְּתַב דִּילֵיהּ מִתַּמָּן, לְנַטְלָא כֹּלָּא מִינֵּיהּ כְּמָה דְּאִתְוַזֵּי לֵיהּ כָּל זַוַּד בְּדַרְגֵּיהּ כִּדְקָא יָאוֹת. וספר תורה זה כתב לו משה לעצמו, אח"כ כל שבט העתיק ממנו את ספר התורה לעצמו, כדי שהכלי קחו ממשה כפי הראוי לו כל אחד לפי מדרגתו כראוי. פירוש הנה נודע שמרע"ה ה"ס הת"ת ובני ישראל ה"ס המלכות. ספר תורה שכתב משה ה"ס הת"ת וממנו נמשך השפע למל'. כגון שבט ראובן מושרש בחכמה שבמלכות וכששבט ראובן העתיקו מספר התורה של משה הם המשיכו בכך את החכמה שבת"ת לחכמה שבמל' וכו'. **וְיִשְׂרָאֵל קְרָאן בְּסֵפֶר תּוֹרָה בְּצִיבּוּרָא, וּכְדֵין נְהוֹרָא אִתְנְהִיר לְגַבַּיְיהוּ מִגּוֹ הַהוּא סִפְרָא דְּמֹשֶׁה.** וכשישראל קוראים בתורה בציבור אז מתפשט אור על הציבור מתוך אותו ספר תורה של משה. כלומר מתפשטת הארת התפארת שזה אור הרוח על הציבור.

וּבְגִין כָּךְ אָמְרִין "וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (דברים ד, מד) **לְאִתְעָרָא הַהוּא סִפְרָא דְּקָאִים וַדַּאי לְמֶהֱוֵי יְדִיעָה לְיִשְׂרָאֵל בְּאוֹרַיְתָא, כָּל זַוַּד כִּדְקָא זְוֵי.** ולכן אומרים "וזאת התורה אשר שם משה

לפני בני ישראל" כדי לעורר את אותו ספר תורה המונח בארון שממנו נודעת התורה לישראל, כל אחד כראוי לו **וְעַל הַהוּא סִפְרָא אִתְּמַר 'אוֹתִיּוֹת מַזְכִּימוֹת', דְּהָא נַהֲירוּ דְּדַרְגִּין עִלָּאִין נַהֲרָן בֵּהּ, וְאִתְזַוְּיָין תָּמָן כֻּלְּהוֹ רָזִין כְּמָה דְּאִתְּמַר.** ועל אותו ספר תורה שבארון נאמר אותיות מחכימות שהרי אור המדרגות העליונות מאיר בהם ונראים שם סודות התורה כמו שנאמר **וְעִם כָּל דָּא כָּל שְׁאַר אַתְוָן דְּקֻדּוּשָׁה נָמֵי אִתְּמַר בֵּהּ הָכִי, דְּיִרּוּתָא יָרְתִין מִגּוֹ סִפְרָא דָּא.** ועם כל זאת, כל שאר אותיות הקדושה, אלו ספרי התורה של השבטים, גם כן נאמר בהם כך דהיינו שבעת קריאת התורה משיגים בהם סודות התורה, כיון שהם מקושרים לספר התורה של משה. **וּבְשַׁבְּתָא מַפְטִירִין בִּנְבִיאֵי, לְאַמְשָׁכָא מְשִׁיכוּ דְּזָכְמְתָא מִמּשֶׁה סִפְרָא רַבָּא.** ובשבת מפטירים בנביא להמשיך חכמה מספרו של משה הסופר הגדול **דְּלֵית לָךְ זַכְיָא דְּאֶתְזַכֵּי בְּאוֹרַיְתָא אֶלָּא עַל יְדוֹי, וְלֵית לָךְ נְבִיאָה דְּאִתְנַבֵּא בְּיִשְׂרָאֵל אֶלָּא בְּזֵילָא דִּילֵיהּ.** שאין לך חכם שהתחכם בתורה אלא על ידי מרע"ה, ואין לך נביא שהתנבא בישראל אלא בכחו של משה **וּבְהַאי זֵילָא קָמוּ אִינּוּן נְבִיאֵי מְהֵימָנֵי וַעֲבִידוּ סִפְרַיְיהוּ.** ובכח זה קמו הנביאים הנאמנים ועשו, כלומר כתבו, ספרם **וּבְהַאי אִתְפַּשְׁטַת זָכְמְתָא יַתִּיר בְּיִשְׂרָאֵל. וּבְגִין לְאִתְעָרָא תִּיקּוּנָא כְּדְקָא יָאוֹת אִצְטְרִיךְ לְאִתְעָרָא תִּיקּוּנִין אִלֵּין, לְאִתְנַהֲרָא מִינַּיְיהוּ כָּל יִשְׂרָאֵל**: ובזה התפשטה החכמה מאד בישראל. וכדי לתקן אלו התיקונים כראוי יש לתקנם, כדי שיאירו מהם ישראל.

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" דָּא שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא. ולכל היד החזקה זו השכינה בזמן הגלות וּבְמוֹרָא גָּדוֹל בְּזִמְנָא דְּפוּרְקָנָא. ולכל המורא הגדול זו השכינה בעת הגאולה דְּכֻלְּהוּ תִּיקּוּנִין דְּצָרִיכִין לִשְׁכִינְתָּא בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, שכל סוגי התיקונים צריכה השכינה. דהיינו תיקוני זמן הגלות וזמן הגאולה כֻּלָּא אַתְקִין לְהוּ מֹשֶׁה רַעֲיָא מְהֵימְנָא. את הכל התקין מרע"ה בְּגִין כָּךְ ולכן כתוב "אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה". אשר עשה משה, עשה דייקא שתיקן תיקונים לשכינה דִּשְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא אִתְּמַר בָּהּ שהשכינה בגלות נאמר בה "נַפְשִׁי בְּתוֹךְ לְבָאִם אֶשְׁכְּבָה לוֹהֲטִים" (תהלים נז, ה). "בְּתוֹךְ לְבָאִם" אִלֵּין רַבְרְבֵי עַמִּין דְּיָתְבִין כָּל זַוד עַל עַמָּא דִּילֵיהּ לְנַטְרָא לֵיהּ כְּאַרְיָא גִּבַּר תַּקִּיף. בתוך לבאים היינו אלו שרי אוה"ע היושבים כל אחד על עמו לשמור אותו כלביא גיבור ותקיף וּשְׁכִינְתֵּיהּ אִתְלַבְּשַׁת בְּגַוַּיְיהוּ מַמָּשׁ לְנַטְרָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, והשכינה הנקראת "נפש" מתלבשת בתוך שרי אוה"ע לשמור את עם בני ישראל בגלות בְּגִין כָּךְ לכן כתוב "בְּתוֹךְ לְבָאִם". המשך הפסוק "אֶשְׁכְּבָה לוֹהֲטִים", אִלֵּין ס"מ וְלִילִית דְּקַיְימִין תָּדִיר בְּכָל שָׁרָא וְשָׁרָא לָהֲטִין כְּאֶשָּׁא וְזַשׁוּכָא תַּקִּיפָא. אשכבה לוהטים אלו ס"מ ולילי' הנמצאים תמיד בכל שר ושר מאוה"ע לוהטים מחמת הדינים שבהם כאש חשוכה ותקיפה. מ"ש אש חשוכה כי אין להם שפע עצמי לכן הם הולכי חשכים ולא אור. "אֶשְׁכְּבָה", בְּגָלוּתָא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ "עַל

תִּקּוּנָא תְּלִיתָאָה

בְּמִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת" (שיר השירים ג, א) "אשכבה" זה בזמן הגלות שנאמר בו על משכבי בלילות ומוסבר בספר הזוהר שהשכינה מקוננת על הייחוד שלה עם הקב"ה. ומה פירוש "לילות" **אִלֵּין תְּרֵין לֵילוֹת רוֹמִי רַבְּתָא וְרוֹמִי זְעֵירְתָּא,** אלו הם שתי גלויות רומי הגדולה ורומי הקטנה שהם דכו"ן שבנוק' דקלי' (הגר"א בביאור תיקו"ז תיקון כא) **כְּלָלָא דְּכֻלְּהוּ אוּמִּין מְסָאֲבִין.** שזה כלל אוה"ע הטמאים "**בִּקַּשְׁתִּי אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו**" (שיר השירים ג, א), אומרת השכינה ביקשתי את שאהבה נפשי שזה הקב"ה, ביקשתיו ולא מצאתיו **בְּגִין דְּאִסְתַּתַּר לְעֵילָּא,** כיון שהסתתר למעלה דהיינו בבינה **וְסִטְרָא אַחֲרָא אִיהִי מְזוּזְיָתָה מַפְסֶקֶת, בְּגִין כָּךְ בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו.** והס"א היא מחיצה של ברזל המפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים ולכן ביקשתיו ולא מצאתיו.

וְאִי אִית בְּיִשְׂרָאֵל אִינּוּן דְּאָזְלִין בְּצַלּוֹתָא לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, וְרָמִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְקָרְבָא לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא. ואם יש בישראל אלו ההולכים להתפלל בבית כנסת גורמים להקב"ה להתקרב אל השכינה **בְּהַהוּא זִמְנָא כְּתִיב** "**דִּרְשׁוּ יְהוָה בְּהִמָּצְאוֹ קְרָאֻהוּ בִּהְיוֹתוֹ קָרוֹב**" (ישעיהו נה, ו). באותו זמן, שיש יחוד בגלל התפילה, נאמר דרשו וכוכ' **אֵימָתַי אִיהוּ קָרוֹב? אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּקָרְאָן לֵיהּ בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא דִּכְתִיב** "**קָרוֹב יְהוָה לְכָל קֹרְאָיו**" (תהלים קמה, יח). מתי הוא קרוב? אלא בזמן שקוראים לו בבית כנסת שנאמר קרוב יי' לכל קוראיו וכו' **וְאִי צְלוֹתָא לָא אִתְמְרַת בִּרְעוּתָא**

דִּלְבָּא, אִתְמַר בָּהּ "קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָזוֹק מִכִּלְיוֹתֵיהֶם" (ירמיהו יב, ב). ואם תפילה לא נאמרת בכוונת הלב, נאמר בה "קרוב אתה בפיהם ורחוק מכליותיהם" בְּגִין כָּךְ לכן כתוב "לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶּאֱמֶת" (תהלים קמה, יח), בֶּאֱמֶת וְלָא בְּשִׁקְרָא. באמת בפה ובלב ולא ח"ו בשקר. וּמַאן דְּסָמִיךְ גְּאוּלָה לִתְפִלָּה אִתְמַר בֵּיהּ ומי שסומך גאולה לתפילה נאמר בו "קָרוֹב יְהוָה לְכָל קֹרְאָיו". וְאִי לָא, ואם לא דהיינו שמתפלל מן השפה ולחוץ אז מתקיים "בְּקַשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו" (שיר השירים ג, א). בְּגִין כָּךְ "אֶשְׁכְּבָה לְהַטִּים" (תהלים נז, ה), אֶשְׁכְּבָה וַדַּאי, כְּמָה דְּאָמַר "כִּי עַתָּה לֶעָפָר אֶשְׁכָּב" (איוב ז, כא). לכן אמר "אשכבה לוהטים" כי זה בזמן הגלות בו השכינה שוכבת בעפר. המשך הפסוק "בְּנֵי אָדָם שִׁנֵּיהֶם זַנִּית וְזִזִּים" (תהלים נז, ה) דָּא לְתַתָּא בְּאִינּוּן אוּמִּין. בני אדם וכו' פסוק זה מדבר למטה באלו אומות העולם וּבְגִין לְאִשְׁתַּזְּבָא מִינַּיְיהוּ אִתְתַּקְּפַת שְׁכִינְתָּא בִּדְרוֹעָא שְׁמָאלָא גְּבוּרָה, לְשֵׁיזָבָא גָּרְמָהּ, וְיִשְׂרָאֵל בַּהֲדָהּ. וכדי להנצל מהם מתחזקת השכינה בזרוע שמאל שהוא הגבורה להציל עצמה וישראל יחד עימה בְּגִין כָּךְ "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה". ולכן כתוב ולכל היד החזקה שזו הגבורה דִּכְדֵין כְּתִיב "אֱלֹהִים הֵרָס שִׁנֵּימוֹ בְּפִימוֹ" (תהלים נח, ז) וְכוּ'. שאז כתוב אלהים הרס שנים בפימו, כלומר כאשר השכינה מתחזקת בגבורה היא נקראת אלהים ואז יש בכחה להרוס את כח אומות העולם במקומם (בפימו) מַאי בְּפִימוֹ? אֶלָּא

דְּיִשְׂרָאֵל קָיְימִין בְּגוֹ אִינּוּן דּוּבִּין, וְכֻלְּהוֹ זְיָין בִּישָׁן, וְאִינּוּן נָטְלִין לוֹן בְּפוּמַיְיהוּ בֵּין שִׁינַיְיהוּ, וּבָעָאן לְהַדְּקָא לוֹן. מה הפירוש בפימו? אלא ישראל נמצאים בגלות בין העמים עע"ז המשולים לדובים (מגילה יא ע"א) כְּדֵין אִתְתַּקְפַת תָּמָן שְׁכִינְתָּא בְּסִטְרָה גְּבוּרָה וַדַּאי דָּא אֱלֹהִים, וְהָרַס לְהוּ לְאִינּוּן שִׁינַיִין. בְּגִין כָּךְ "הֲרָס שִׁנֵּימוֹ בְּפִימוֹ". (דף כג) שאז השכינה מתחזקת מצד הגבורה ואז בודאי נקראת אלהי"ם והורסת להם את אותם השניים שאלו הגבורות שלהם שעל זה נקראים "מים רבים" ולא נתננו טרף לשיניהם וזהו הרס שנימו בפימו.

וְאִי תֵּימָא בְּמַאי זַיְילָא עָבֵיד דָּא? ואם תשאל, באיזה כח היא עושה זאת? אֶלָּא "מַלְתְּעוֹת כְּפִירִים נְתַּץ יְהוָה" (תהלים נח, ז), דָּא הוי"ה שְׁמָא קַדִּישָׁא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּנָטִיר לַהּ לִשְׁכִינְתָּא, וְשְׁכִינְתָּא נָטְרַת לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל. ומשיב הוי"ה שומר על השכינה והשכינה שומרת את ישראל בְּגִין כָּךְ ובזה יובן הפסוק "כִּי גָבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שֹׁמֵר וּגְבֹהִים עֲלֵיהֶם" (קהלת ה, ז). דהיינו ישראל למטה שמורים מהשכינה שנמצאת גבוה מעליהם והקב"ה גבוה לה ושומרה וְיִשְׂרָאֵל דְּנָטְרִין אוֹרָיְתָא מִצְוֹת עֲשֵׂה וּמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, אִתְּמַר בְּהוּ "וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵיכֶם" (דברים ד, טו) וישראל השומרים תורה ומצוות עשה ומל"ת נאמר בהם "ונשמרתם מאד לנפשותיכם" והביאור בזה דְּגָרְמִין לִשְׁכִינְתָּא לְנַטְרָא לְהוּ. שהם גורמים בשמירת המצוות לשמירת השכינה והיא שומרת

אותם **וְאִי לָא "כַּרְמִי שֶׁלִּי לֹא נָטָרְתִּי"** (שיר השירים א, ו). ואם אינם שומרים את התורה נאמר בהם כרמי שלי כלומר בני ישראל הנקראים כרם (ישעיה ה, ז) לא נטרתי כי לא נטרו את המצוות.

אֲבָל נְטִירוּתָא כֹּלָּא בְּזֵיעָלָא דִּגְבוּרָה אִיהִי וַדַּאי יָד הַוָּזָקָה. אבל השמירה של הכל בכח הגבורה היא וזו היא היד החזקה **וּמֹשֶׁה רַעֲיָא מְהֵימְנָא אַתְקִין מִלָּה מִקַּדְמִיתָא לְזִמְנָא דְּתִצְטָרִיךְ.** ומשה רע"ה התקין את היד החזקה לזמן המתאים בעתיד **וְאִי תֵּימָא אֵימָתַי אַתְקִין לַהּ?** ואם תשאל מתי התקין מרע"ה את היד החזקה? **אֶלָּא בְּזִמְנָא דִּכְתִיב "וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ אֲדֹנָי" וְכוּ'** (בַּמִּדְבָּר יד, יז) אלא כאשר נאמר ועתה יגדל נא כח אדנ'י אז התקין את היד החזקה. והענין שם אדנ-י הוא במלכות וזו היא היד החזקה **דְּהָא בְּהַהוּא זִמְנָא קָמַת סִטְרָא אַחֲרָא לְקַטְרְגָא בֶּן בֵּל שִׁכִּינְתָּא,** שהרי שבאותו זמן שהס"א עומדת לקטרג נגד השכינה **עַד דִּכְבָיְכוֹל אִתְזַלָּשׁוּ זֵילִין עִלָּאִין, וּמֹשֶׁה קָאִים בְּתוּקְפֵּיהּ לְאַתְקָפָא לַהּ.** עד שכביכול נחלשו הכחות העליונים ומשה רע"ה עמד בכחו לחזק את השכינה[44] **בְּגִין כָּךְ** לכן **"יִגְדַּל נָא כֹּחַ אֲדֹנָי". בְּמַאי? אֶלָּא דִּמְסַר נַפְשֵׁיהּ לְמוֹתָא בְּגִינָהּ,** במה חזקה? אלא שמסר נפשו למיתה עליה **לְבֵיהַךְ גַּו אִינּוּן קְלִיפִּין קַשְׁיָין לְאַשְׁרָשָׁא לְהוּ מֵאַתְרַיְיהוּ.** ללכת בתוך הקלי' הקשים ולשרש אותם ממקומם **הָדָא הוּא דִּכְתִיב** שנאמר **"תַּזַּת אֲשֶׁר**

---

[44] מרע"ה אמר ליהושע בן נון ג"פ חזק כדי לתת לו חוזק ולחזק את השכינה. ראה שג"פ חזק גימ' משה.

הֶעֱרָה לַבָּוֶת נַפְשׁוֹ וְאֶת פְּשִׁעִים נִמְנָה" (ישעיהו נג, יב) וְכוּ' "וְלַפֹּשְׁעִים יַפְגִּיעַ" (ישעיהו נג, יב). כלומר הוא פגע בפושעים.

"וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", בִּזְמָנָא דְּפוּרְקָנָא. ולכל המורא הגדול זה בזמן הגאולה **מַאי מוֹרָא גָּדוֹל? אֶלָּא בִּזְמָנָא דְּכְתִיב** "וְיִירְאוּ גּוֹיִם אֶת שֵׁם יְהוָה" (תהלים קב, טז) מה הוא המורא הגדול? אלא זה אותו זמן בו כתוב "ויראו גויים את שם הוי'ה" הרי יראה כתובה כאן **וְרָזָא דָּא מוֹרָא גָּדוֹל זֶה גִּלּוּי שְׁכִינָה.** וזה סוד מ"ש בהגדה של פסח "מורא גדול" זה גלוי שכינה **דִּכְדֵין אִשְׁתְּמוֹדְעַת שְׁכִינְתָּא בְּתֻקְפָּהּ עִלָּאָה, וְכֹלָּא דָּחֲלִין מִינַּהּ, וְכֹלָּא אַתְקִין מִשֶּׁה תִּיקּוּנִין עִלָּאִין לְכֻלְּהוּ יִשְׂרָאֵל.** שכאשר נודעת השכינה בכחה העליון, והכל יראים ממנה. ואת הכל התקין מרע"ה בתיקונים עליונים לטובת כלל ישראל.

וְהָא מִט"ט שָׁרָא רַבָּא נָזִית פָּתַזּ וְאָמַר, והנה מלאך מטט' השר הגדול יורד ואומר **ר' ר' וַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגָלוּתָא רָזִיךְ אִיהוּ מִשְׁכִּינְתָּא,** רבי רבי[45] ודאי בגלות הקב"ה רחוק מן השכינה **וְאִתְּמָר** "מֵרָזוֹק יְהוָה נִרְאָה לִי" (יִרְמְיָהוּ לא, ב). ועל מצב זה נאמר "מרחוק ייי' נראה לי" **אַמַּאי רָזוֹק אִיהוּ מִשְׁכִּינְתָּא?** למה הוא רחוק מן השכינה **אֶלָּא**

[45] מה שמצינו בהרבה פעמים "רבי רבי" אני חושב שהמלאך פונה לרב החסיד הרמחל הנמצא בגוף ולנשמתו שבשמים, כאחת.

בְּגִין עַד [...] יִתְדַּכֵּי מַקְדְּשָׁא. אלא בגלל שהשכינה שהיא בית המקדש היא בגלות ובזמן הגאולה היא תחזור למקומה והיא תטהר לבעל'ה **וְעִם כָּל דָּא לְגַו כֹּלָּא בִּדְיוּקְנָא עִלָּאָה קָאִים. בְּגִין כָּךְ "נִרְאָה לִי".** ועם כל זאת, פנימיות השכינה (ג"ר שבה) היא בטהרה ולכן "נראה לי" שהיא ראויה לקב"ה **וְאִי תֵּימָא דִּבְגִין דְּאִיהוּ רָזוֹק שָׁבִיק לַהּ לִשְׁכִינְתָּא?** ואם תאמר שבשביל שהוא רחוק ממנה שמא עזב אותה? **לָאו הָכִי, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שָׁבִיק לַהּ לְעָלְמִין.** אין הדבר כך, אלא הקב"ה לא עזב אותה לעולם **הָדָא הוּא דִּכְתִיב** "**הַאֱלֹהֵי מִקָּרֹב אָנִי**" (יִרְמְיָהוּ כג, כג), שנאמר "**וְלָא מֵרָזוֹק אֲנִי**", **דִּבְשַׁעֲתָא דְּזָכוּ יִשְׂרָאֵל וְאִתְמַסְרוּ בִּידָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא לְגָלְגָּא לְבַר מֵאַרְעָא, וְזַשִׁיבוּ – דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא קָאִים עָלַיְיהוּ יַתִּיר.** שבשעה שחטאו ישראל ונמסרו ביד הס"א וגלו מארצם חשבו שהקב"ה לא משגיח עליהם יותר **בְּגִין כָּךְ אַקְדִּים נְבִיאָה וְאָמַר** "**הַאֱלֹהֵי מִקָּרֹב אָנִי**" **וְכוּ'.** לכן הקדים הנביא ואמר האלקי מקרוב אני לומר להם שלא עזב אותם **וּכְתִיב** "**הֲנָנִי מוֹשִׁיעֲךָ מֵרָחוֹק**" (יִרְמְיָהוּ ל, י) **וְכוּ',** ונאמר הנני מושיעך מרחוק **מַאי מֵרָזוֹק? אִי תֵּימָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא יָיתֵי לְקַבְלָא לַהּ לְמַטְרוֹנִיתָא? לָאו הָכִי.** מה הפירוש "מרחוק"? אם תאמר שהקב"ה לא יבא לקלב את השכינה? אין הדבר כן **אֶלָּא** "**מוֹשִׁיעֲךָ מֵרָזוֹק**", **בְּגִין דְּכָל הַהוּא זִמְנָא דַּהֲוָה רָזִיק הֲוָה**

נָהִיר לָהּ, מִתּוֹךְ כָּךְ אִתְתַּקְּפַת בָּהּ דִּלָּא לְאִשְׁתָּבְקָא (דף כד) אלא הפירוש "מושיעך מרחוק" כיון שכל זמן הגלות היה רחוק ממנה והיה מאיר לה ומתוך כך החזיקה מעמד בזמן הגלות.

וְיִשְׂרָאֵל מְקָרְבִין לֵיהּ לְמַלְכָּא לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא בְּכַמָּה קֵירוּבִין, וישראל מקרבים את הקב"ה אל השכינה בכמה סוגי עבודות **בְּאוֹת תְּפִלִּין, בְּאוֹת שַׁבָּת, בְּאוֹת בְּרִית, בְּצִיצִית**. בהנחת תפילין, בשמירת שבת, בקיום מצות ברית מילה, מצוות ציצית בכל אחד ממצוות אלו יש ייחוד קוב"ה ושכינתיה והנה ההסבר: **בִּתְפִלִּין, בִּתְפִלָּה שֶׁל יָד לָקֵבֵל שְׁכִינְתָּא. וּבִתְפִלָּה שֶׁל רֹאשׁ לָקֵבֵל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.** בתפילין של יד יש תיקון לשכינה כיון שתש"י נאמר בהם "לאות על ידכה" וכבר ידוע ש"כה" זו השכינה ותפילין של ראש הם כנגד הקב"ה **וְשַׁדַּי שְׁמָא קַדִּישָׁא דְּמְזַוְּגִין לוֹן כַּזָּוְגָא.** חיבור בין הקב"ה והשכינה נעשה על ידי היסוד ובתפילין יש שם "שדי" שהוא השם המקנן בספירת היסוד **שׁ' תְּלָת אַבָּהָן בְּרָזָא דְּדִכּוּרָא. בִּתְפִלָּה דְּרֹאשׁ תָּמָן ד' מִסְטָרָא דִּשְׁכִינְתָּא, לְאִתְזַוְּגָא כַּזָּוְגָא. תְּפִלָּה שֶׁל יָד מִסְטָרָא דִּשְׁכִינְתָּא, תָּמָן י' רָזָא דְּדִכּוּרָא, לְאִתְזַוְּגָא זַד בְּזַד לְאִתְקָרְבָא זַד לְגַבֵּי זַד**. ש' של שם שד'י מצויה בתש"ר בצד ימין לקציצה, הד' בקשר שמול העורף וי' בתש"י בקשר הדבוק לקציצה.

בְּצִיצִית דְּאִינּוּן ד' צִיצִיּוֹת, ד' אַתְוָן יהו"ה מִתְזַוְּגָן לָקֵבֵל לִבָּא בְּזִמְנָא דִּקְרִיאַת שְׁמַע, לְזַוְּגָא זַד

בְּזַוַּד, דִּכְתִיב "שִׂימֵנִי כַּחוֹתָם עַל לִבֶּךָ" (שיר השירים ח, ו) . בציצית נתקן יחוד קוב"ה ושכינתיה על ידי שיש בה ד' ציציות שהם כנגד ד' אותיות הוי"ה (תפארת) ואנו מחברים אותם נגד הלב (מלכות) בזמן קריאת שמע. לחבר אחד באחד כלומר קיבוץ ד' ציציות ביד ימין לנקודת אחת בזמן אמירת שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד שעל זה נאמר "שימני כחותם על לבך" דהיינו כנסת ישראל מבקשת להיות כמו החותם הזה על לבו של הדוד.

בְּאָת שַׁבָּת דְּאִתְּמַר בֵּיהּ "אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי" (שמות טז, כט), באות שבת יש יוחד קוב"ה ושכינתיה במ"ש אל יצא איש ממקומו איש היינו תפארת ומקומו זו המלכות. **דִּבְשִׁאָר יוֹמִין** שבשאר ימי החול אין זיווג ולכן כמו ציפור (ת"ת) הנודדת מקינה (מל') **"כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ"** (משלי כז, ח). **אֲבָל בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא "אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקֹמוֹ", וּכְדֵין קְרִיבוּ אֶשְׁתַּכַּח וַדַּאי.** אבל ביום השבת אל יצא איש ממקומו ואז יש התקרבות בין הקב"ה והשכינה ומימלא בין איש לאשתו.

וּתְפִלִּין לָאו אִינּוּן בְּשַׁבְּתָא, דְּהָא שַׁבָּתָא מְזַוְּוגָא לוֹן וְלָא יֶזְזֵי פָּגִימוּ בְּאָת דָּא. ותפילין אין זמנן ביום שבת שהרי השבת בעצמה היא המייחדת קוב"ה ושכינתיה ולא ראוי לעשות פגם באות השבת **וְאִי תֵּימָא צִיצִית נָמֵי? תָּא חֲזֵי, תְּפִלִּין אִינּוּן לְזַוְּגָא לוֹן. אֲבָל צִיצִית, נַהֲרוּ דְּנָפִיק מֵזִּיווּגָא דִּלְהוֹן.** ואם תשאל ציצית גם כן לא נתעטף כי גם הם מורים ייחוד קוב"ה ושכינתיה כדלעיל? ומשיב: תפילין הם מייחדות בפועל את הקב"ה והשכינה כי על ידי מחשבה דיבור ומעשה אנו מייחדים אותם בפועל אך הציצית זה רק אור היוצא מייחוד קוב"ה ושכינתיה כמ"ש עוטה אור כשמלה. התפילין אלו תשמיש קדושה וציצית תשמיש מצוה.

בְּאָת בְּרִית, דְּמָאן דְּמַקַּיֵּם אָת בְּרִית דְּלָא לְאַעֲלָא לֵיהּ בַּאֲתַר נוּכְרָאָה, גָּרִים קְרִיבוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ. באות ברית נעשה ג"כ ייחוד קוב"ה ושכינתיה, שמי ששומר בריתו שלא להכניסו למקום אסור גורם בכך ייחוד קוב"ה ושכינתיה **וּמָאן דְּמַגִּים לֵיהּ זַס וְשָׁלוֹם, כְּאִלּוּ אַפְרִישׁ לְהוּ. וְעַלֵּיהּ כְּתִיב "בָּגְדָה יְהוּדָה"**[46] (מלאכי ב, יא) **כְּמַאן דְּנָטִיל עֵיטָא לְמָרְדָא בְּמַלְכָּא.** והפוגם בריתו ח"ו כאילו הפריד למעלה בין הקב"ה והשכינה ועליו נאמר "בגדה יהודה" כמי שנוטל עיצה למרוד במלך במה שבועל בת אל נכר[47] **בְּגִין כָּךְ "יַכְרֵת יְהוָה לָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂנָּה עֵר וְעֹנֶה מֵאָהֳלֵי יַעֲקֹב"**

---

[46] מלאכי פרק ב: (יא) בָּגְדָה יְהוּדָה וְתוֹעֵבָה נֶעֶשְׂתָה בְיִשְׂרָאֵל וּבִירוּשָׁלָם כִּי חִלֵּל יְהוּדָה קֹדֶשׁ יְהוָה אֲשֶׁר אָהֵב וּבָעַל בַּת אֵל נֵכָר׃(יב) יַכְרֵת יְהוָה לָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂנָּה עֵר וְעֹנֶה מֵאָהֳלֵי יַעֲקֹב וּמַגִּישׁ מִנְחָה לַיהוָה צְבָאוֹת׃

[47] בזוהר הקדוש החמירו ביותר על עוון זה וכך כתוב בזוהר בראשית (קלא ע"ב): "אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר תָּא חֲזֵי דְּהָא אִתְּמַר דְּכֵיוָן דְּיָדַע אַבְרָהָם אָבִינוּ חָכְמְתָא בָּעָא לְאִתְפָּרָשָׁא מִכָּל שְׁאָר עַמִּין וְלָא לְאִתְדַּבָּקָא בְּהוּ, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב וְאַשְׁבִּיעֲךָ בַּיְיָ אֱלֹקֵי הַשָּׁמַיִם וְאלֹקֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא תִקַּח אִשָּׁה לִבְנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי וְגו׳, מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי וַדַּאי, (מאי) רָזָא אִיהוּ כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (מלאכי ב) וּבָעַל בַּת אֵל נֵכָר. אֲשֶׁר אָנֹכִי יוֹשֵׁב בְּקִרְבּוֹ. אָנֹכִי דַּיְיקָא כְּתִיב הָכָא אֲשֶׁר אָנֹכִי, וּכְתִיב הָתָם (ישעיה מד אנכי עשיתי ארץ. וכל דא בגין דלא לאסתאבא בהו.) תָּא חֲזֵי, הַאי מַאן דְּאָעִיל הַאי בְּרִית קַדִּישָׁא בְּהַהִיא אִתְּתָא דְּשָׁאַר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, גָּרִים לְאִסְתָּאֲבָא אֲתַר אָחֳרָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (משלי ל) תַּחַת שָׁלֹשׁ רָגְזָה אֶרֶץ וְגו׳. וְאַף עַל גַּב דְּאוֹמֵי לֵיהּ בְּהַאי בְּרִית, לָא אַבְטַח בֵּיהּ אַבְרָהָם עַד דְּצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר יְיָ אֱלֹקֵי הַשָּׁמַיִם וְגו׳, הוּא יִשְׁלַח מַלְאָכוֹ, וַדַּאי דָּא מַלְאֲךָ הַבְּרִית, בְּגִין דְּיִתְנַטְיר הַאי בְּרִית וְלָא יִסְתָּאַב בֵּין אינוּן עַמִּין. עוד עיין זוהר ח"א רי"ג ע"ב. שם רל"ח ע"ב. שמות ג' ע"ב. שם פז ע"ב. ח"ג טז ע"ב. שם נז ע"ב. שם קכז ע"א. שם קמב ע"א. שם ריב ע"ב. שם רכו ע"ב. שם רלב ע"ב. שם רסו ע"א.

(מלאכי ב, יב) **תְּרֵין אֲהָלִין** שני אהלים יש לו ליעק"ב דהיינו רח"ל ולא"ה, **דְּאִתְמָר בְּהוּ** ועליהם נאמר "**מַה טֹּבוּ אָהָלֶיךָ יַעֲקֹב**" (במדבר כד, ה) **בְּגִין דְּאַפְרִישׁ מִינַּיְיהוּ הַהוּא דְּאִתְוַזַּי לְאִתְוַזְּגָא בְּהוּ.** כיון שהפריד מהם את אותו הראוי להתחבר בהם. כלומר החוטא מסלק את הקב"ה הנקרא יעק"ב מלהתחבר ברחל (מלכות) ולאה (בינה). **אֲבָל מָאן דְּנָטִיר לֵיהּ אִתְּמַר בֵּיהּ** אבל מי ששומר הברית עליו נאמר "**יִשְׂרָאֵל עַם קְרֹבוֹ**" (תהלים קמח, יד). **מַאי עַם קְרוֹבוֹ?** מה הפירוש "ישראל עם קרובו"? **אֶלָּא עַם דַּעֲבָדִין לֵיהּ קוּרְבָּא בְּשְׁכִינְתָּא, דְּהָא בְּוַיְלָא דְּמִילָה דְּאִית לְהוּ, יָכְלִין לְאַתְקָנָא תִּיקּוּנָא דָּא.** אלא הפירוש הוא שישראל נקראים עם קרובו כי הם מקרבים את הקב"ה עם השכינה ויכולים הם לתקן תיקון זה.

אֲבָל שְׁאָר אוּמִין, "**לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי**" (תהלים קמז, כ). אבל שאר אומות העולם נאמר בהם "לא עשה כן לכל גוי" שהגויים אינם יכוליים לייחד הקב"ה עם השכינה **וְיִשְׂרָאֵל בְּגִין מִילָה דְּאִית בְּהוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ וְאִשְׁתַּכַּח קָרִיב לִשְׁכִינְתָּא.** וישראל בגלל שהם נימולים, הקב"ה שורה עליהם ונמצא שהוא קרוב לשכינה **וּמִילָה רָזָא דְּקָרְבָּן אִיהוּ וַדַּאי,** והמילה היא סוד הקרבן בודאי וכמו שהקרבן מקרב את השכינה לקב"ה כן ברית המילה **דְּמְקָרֵב לְהוּ לְכֻלְּהוּ אַתְוָן כַּוְּזָדָא.** שמקרב את כל האותיות כאחד. כלומר שכח הברית לקרב אות ה' אחרונה לג' אותיות יהו' **בְּגִין כָּךְ זְוָדָוָתָא אִיהִי**

קַבֵּי מַלְכָּא וְזֵדְוָתָא לְכֹלָּא. ולכן מצות הברית שמחה היא לפני המלך ושמחה לכ"ל. כלומר מצוות המילה רומזת להקב"ה והפריעה לשכינה ואז יש יחוד להם ע"י היסוד הנקרא כל. כבר ידעת שמילת חדוה מורה באצבע על הייחוד **בְּהַהוּא זִמְנָא כְּתִיב "יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם"** (תהלים קד, לא), ועל אותו זמן בו יש ייחוד קוב"ה ושכינתיה נאמר יהי כבו"ד יי' לעולם **דָּא שְׁכִינְתָּא,** כבוד זו השכינה **"יִשְׂמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו"** (שם) **דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא**: ישמח יי' זה הקב"ה.

תִּקּוּנָא רְבִיעָאָה

דף כה

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" דָּא יָדָא דִּשְׂמָאלָא. ולכל היד החזקה זו יד שמאל דהיינו מידת המלכות כשהיא נשפעת מן הגבורה[48] **"וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל"** (דְּבָרִים לד, יב) **ה' אֶצְבְּעָאן דִּילַהּ.** ולכל המורא הגדול אלו ה' אצבעות שלה דהיינו ה' גבורות שבמלכות **וְיַד הַגְּדוֹלָה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה. יָד הַחֲזָקָה כווּ בְּמוּכְסָז כווּ.** ויד הגדולה אלו הוי"ה אלהינו הוי"ה שיש בהם י"ד אותיות ויד זו היא מצד החסד ולעומתה יש את היד החזקה שהיא מצד הגבורה ואלו האותיות הבאות אחרי הוי"ה אלהינו הוי"ה. **וְעוֹד,** ועוד פירוש **יָד הַגְּדוֹלָה יו"ד וא"ו דל"ת ה"א אל"ף.** יד הגדולה שהיא מצד החסד אלו ב' אותיות ראשונות שבשם הוי"ה שאלו אותיות י"ה שהם חו"ב במילוי דמילוי כזה: יו"ד וא"ו דל"ת ה"א אל"ף **יָד הַחֲזָקָה וא"ו אל"ף וא"ו ה"א אל"ף.** יד החזקה שהיא מצד הגבורה אלו

---

[48] ראה רמז: ולכל גימ' פ"ו גימ' אלקים שזו הגבורה. ולכל היד החזקה עם ג' תיבות גימ' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן ע"ה.

ב' אותיות אחרונות שבשם, שהם ו"ה שהם תו"מ, במילוי דמילוי כזה: וא"ו אל"ף וא"ו ה"א אל"ף **יָד הָרָמָה יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א.** יד רמה שהיא מצד התפארת זו הוי"ה במילוי אלפין כזה: יו"ד ה"א וא"ו ה"א וזה שם מ"ה **דְּבְשַׁעֲתָא דְּאִתְפַּשַּׁט שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּדַרְגּוֹהִי, כְּדֵין אִתְפַּלַּג בִּתְלָת כְּמָה דְּאִתְמָר.** שבשעה שמתפשט השם הקדוש, שם הוי"ה ב"ה, במדרגותיו אזי הוא נחלק לג' ידות הנז'. **וּבְשַׁעֲתָא דְּאִימָּא מִתְגַּלְיָא בְּוֶעיר אַנְפִּין, בִּתְרֵין אִתְגַּלְיָאת. לִימִינָא בְּוָסֶד וְדָא יהו"ה אֱלֹהֵינוּ יהו"ה. לִשְׂמָאלָא בִּגְבוּרָה כוו במוכסז כוו וְכוּ'.** ובשעה שאימא, שזו הבינה, מתגלית בז"א, שהוא השם הקדוש, דהיינו נותנת לו מוחין הרי שהיא מתגלה עליו בחו"ג ואלו הן יד הגדולה ויד החזקה **וְדָא** "**וּבְיָדְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה**" (דברי הימים א' כט, יב) **יָד הַחֲזָקָה.** "**וּבְיָדְךָ לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק לַכֹּל**", **דָּא יָד הַגְּדוֹלָה.** וב' ידים אלו רמוזות במה שאמר דוד המלך ע"ה "ובידך כח וגבורה" זו היד החזקה. "ובידך לגד'ל" זו היד הגדולה. **וְיַד אִלֵּין י"ד פָּרָקִין דְּיָדָא, וְרָזָא דִּלְהוֹן** "**שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוּצָקוֹת**" (זכריה ד, ב). ויד אותיות אלו הן י"ד פרקים של היד שהם שבעה ושבעה **דְּרַעַת אִיהוּ הָכִי, שֶׁבַע קָיְימִין בֵּיהּ לְעֵילָא וְאִתְפַּשַּׁט בְּשֶׁבַע לְתַתָּא, כֹּלָּא אִיהוּ יָד.** שהדעת כך הוא שבע ספירות נמצאים בו מלמעלה והם ז"ת דעתיק המתפשטות בא"א. והדעת מתפשט למטה בשבע ספירות חגתנהי"ם ובסך הכל י"ד ספירות והם יד **דְּמִינַּיהּ אִתְפָּרַשׁ לִתְרֵין יָדִין כְּמָה דְּאִתְמָר, אֲבָל עִיקָּרָא דְּכֹלָּא ה'. דְּשֶׁבַע קָיְימִין לְאִתְפַּשְׁטָא לְתַתָּא עַד שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי בַּת שֶׁבַע.**

ה' מִקּוֹרָא דִּלְהוֹן מִסְטְרָא דְּאִימָּא. וְאִלֵּין ה' אֶצְבְּעָאן דְּיָדָא. מאלו י"ד ספירות מתחלקות היד הגדולה והיד החזקה. אבל עיקר כל השבע אלו חמש ששבע עומדים להתפשט למטה עד השכינה והיא הנקראת "בת שבע". מקור אלו השבע בבינה שהיא אות ה' ראשונה שבשם וה' זו היא ה' אצבעות שביד. דהיינו ידוע שבבינה יש נ' שערי בינה ושורש הנ' אלו ה' אצבעות. אח"כ מתפשטת הבינה בחמש ספירות חגתנ"ה והיסוד כוללם והמלכות מקבלתם אשר על כן שבע ספירות תחתונות הם למעשה רק חמש. **וְיִשְׂרָאֵל נָפְקוּ מִמִּצְרַיִם בְּיַד זְוָקָה וַדַּאי, דִּכְדֵין אִתְמַסְרַת לְהוּ גְּבוּרָה דְּרוֹעָא שְׁמָאלָא לְשֵׁיזָבָא לְהוּ.** וישראל יצאו ממצרים בכח היד החזקה שזו הגבורה, שאז נמסרה להם ספירת הגבורה להצילם **דִּבְקַדְמִיתָא כֻּלְהוֹ נְהוֹרִין הֲווּ וְזַשִׁיכִין וְלָא נְהָרִין, וּגְבוּרָה לָא אִתְתַּקָּפַת כְּגַוְנָא דָּא.** שבתחילה כל האורות היו חשוכים ולא האירו והגבורה לא התחזקה. ידוע מ"ש האר"י הקדוש בליקוטי תורה בהתחלת ספר שמות שבשעבוד מצרים ז"א חזר לעיבור במעי הבינה. מצב זה גורם לחושך הנזכר כאן. **עַד דְּאִתְתַּקָּפַת לְבָתַר, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב "כִּי בְּזוֹזֶק יָד"** (שמות יג, ג) **זְוִיזוּקָא דְּיָד,** עד שהגבורה התחזקה לאחר מיכן, זה הוא שנאמר "כי בחזק יד" **לְבָתַר כֵּיוָן דְּאִיהִי אִתְתַּקָּפַת פְּרִיקַת לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב "כִּי בְיָד זְוָקָה הוֹצִאֲךָ"** (שמות יג, ט) **וְכוּ'.** לאחר מיכן הגבורה התחזקה וגאלה את ישראל שנאמר "כי ביד חזקה הוציאך" שזו הגבורה **וּבְגִין דִּבְגְּבוּרָה אִתְפְּרִיקוּ, גְּאוּלָה בְּפַרְהֶסְיָא הֲוַת, בַּאֲרְמוּתָא דְּקָלָא.** וכיון שנגאלו ישראל מכח ספירת הגבורה, הגאולה היתה בפרסום ובהרמת קול כמ"ש ובני ישראל יוצאים ביד רמה **וּבְגִין כָּךְ נָמֵי לָא הֲוֵי בָּתַר**

הַהִיא גְּאוּלָה גְּלוּתָא, דִּכְתִיב "כִּי אֲשֶׁר רְאִיתֶם אֶת **מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תֹסִפוּ**" (שמות יד, יג) **וְכוּ'.** ולכן לא היתה גלות אחרי גלות מצרים כמו שנאמ' "כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם". **אֲבָל גְּאֻלַּת בָּבֶל מִסְטָרָא דִּיבּוּנָא הֲוַת, בְּגִין כָּךְ בִּלְוַוישׁוּ דִּלָּא לַאֲרָמָא קָלָא.** אבל גאולת בבל מצד החסד היתה וזו היד הגדולה ולכן היתה בשקט ובהסתרה ללא פרסום והרמת קול **וּמָאן גָּרִים דָּא? אֶלָּא דִּלָּא אִתְפַּיְיסַת גְּבוּרָה בַּהֲדַיְיהוּ.** ומה גרם לזה שהיתה הגאולה רק בכח היד הגדולה? **אַמַּאי?** מדוע? **אֶלָּא בְּגִין נָשִׁים נָכְרִיּוֹת,** אלא בגלל נשים נכריות שהיו שם כמו שאומר נחמיה (יג, כד) שבניהם היו מדברים אשדודית **דִּכְתִיב** "**וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ**" (בראשית א, ד) שנאמר ויבדל אלקים בין האור (חסד) ובין החשך (גבורה) שהחשך הוא **מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה וַדַּאי.** מצד הגבורה בודאי. כי הגבורה היא מניעה ומניעת האור מביאה חשך **דִּגְבוּרָה אִיהִי דַּרְגָּא דְּאִתְפָּרְשַׁת לִתְרִין, לְיִשְׂרָאֵל מִלְּגַו וּלְאוּמִין מִלְּבַר.** שהגבורה זו ספירה הנחלקת לשניים לישראל בצד הפנימי שבה ולאומות העולם מן הצד החיצוני שבה. צד פנימי מביא לקדושה וצד חיצוני מביא לעונשים **וּבָהּ** ובה בגבורה נאמר "**הֲלוֹא אָח עֵשָׂו לְיַעֲקֹב**" (מלאכי א, ב). הלוא אח עשו (יראה חיצונית) ליעקב (יראה פנימית) ואת עשו שנאתי ואשים הריו לשממה וכו' **וְעִם כָּל דָּא הַבְדָּלָה אִשְׁתַּכְוַות בֵּין הַאי לְהַאי.** ולמרות שב' הגבורות צמודות יש ביניהם הבדלה **וְאִלֵּין כֵּיוָן דְּעָרִיבוּ דָּא בְּדָא,** והעולים מבבל ערבבו בין קדש לחול ובין ישראל לעמים ולכן הגבורה החיצונית התערבבה בפנימית וגרמו **נָטְלוּ**

תִּקּוּנָא רְבִיעָאָה

לְהַהִיא הַבְדָּלָה מֵאַתָּרָה להבדלה בין הגבורות להנטל ממקומה והיה ערבוב בין הגבורות **בְּגִין כָּךְ גְּבוּרָה לָא אִתְפַּיְיסַת בַּהֲדֵיהוּ,** ולכן הגבורה לא הסכימה לגאולת העם מבבל **וּבְמִסְטָרָא דְּזֵעִיר נָפְקוּ וּפוּרְקָנָא לָא אִשְׁתַּלִּימַת.** והיתה גאולה רק מצד החסד ולכן הגאולה לא היתה שלימה.

דף כו

וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי "כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת" (מיכה ז, טו) ולעתיד לבא יתקיים מ"ש כימי צאתך וכו' שהגאולה תהיה כמו ביציאת מצרים שנגאלו מצד הגבורה וזו גאולה **בְּיַד זְעִירָה וְדַאי. וּבְמִצְרַיִם בְּמִסְטָרָא דְּיָד אִתְפְּרִיקוּ.** ובמצרים מצד היד נגאלו **אֲבָל לְזִמְנָא דְּאָתֵי בְּמִסְטָרָא דְּה' אֶצְבְּעָן,** אבל לעת"ל הגאולה תהיה מצד ה' אצבעות שהם ה' גבורות **דְּבְהוּ** שנאמר בהם "**כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא**" (תהלים קטז, יג) כוס ישועות אשא ואלו הן ה' גבורות וזה המאמר הפותח את ספר הזוהר[49] וזה

---

[49] זוהר בראשית דף א ע"א: "רִבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח, כְּתִיב, (שיר השירים ב) כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים. מָאן שׁוֹשַׁנָּה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. (בגין דאית שושנה ואית שושנה), מַה שׁוֹשַׁנָּה דְּאִיהִי בֵּין הַחוֹחִים אִית בַּהּ סוּמָק וְחִוָּר, אוּף כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִית בַּהּ דִּין וְרַחֲמֵי. מַה שׁוֹשַׁנָּה אִית בַּהּ תְּלִיסַר עָלִין, אוּף כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִית בַּהּ תְּלִיסַר מְכִילָן דְּרַחֲמֵי דְּסַחֲרִין לַהּ מִכָּל סְטָרָהָא. אוּף אֱלֹהִים דְּהָכָא מִשַּׁעְתָּא דְּאִתְכַּר אַפִּיק תְּלִיסַר תֵּיבִין לְסַחֲרָא לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וּלְנַטְרָא לַהּ. וּלְבָתַר אִתְכַּר זִמְנָא אָחֳרָא. אַמַּאי אִתְכַּר זִמְנָא אָחֳרָא. בְּגִין לְאַפְקָא חָמֵשׁ עָלִין תַּקִּיפִין דְּסַחֲרִין לְשׁוֹשַׁנָּה. וְאִנּוּן חָמֵשׁ אִקָּרוּן יְשׁוּעוֹת. וְאִנּוּן חָמֵשׁ [חַמְשִׁין] תַּרְעִין. וְעַל רָזָא דָּא כְּתִיב (תהלים קטז) **כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא דָּא כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה.** כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי עַל חָמֵשׁ אֶצְבָּעָן וְלָא יַתִּיר. כְּגַוְונָא דִּשׁוֹשַׁנָּה דְּיָתְבָא עַל חָמֵשׁ עָלִין תַּקִּיפִין דּוּגְמָא דְּחָמֵשׁ אֶצְבָּעָן. וְשׁוֹשַׁנָּה דָּא אִיהִי כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה. מֵאֱלֹהִים תְּנִינָא עַד אֱלֹהִים תְּלִיתָאָה חָמֵשׁ תֵּיבִין.

הוא וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל כי מורא מראה על הגבורות. וּבְגִין דִּבְמִצְרַיִם בְּיַד אִתְפָּרִיקוּ דְּרָזָא דִּילַהּ שֶׁבַע וַדַּאי, בְּגִין כָּךְ מ"ט שַׁעֲרֵי בִינָה אִתְיְהִיבוּ לְמֹשֶׁה וְלָא שַׁעַר הַנ'. וכיון שבמצרים נגאלו ביד חזקה מצד השבע שבה (דהיינו ה"ג והיסוד והמלכות) לכן מ"ט שערי בינה נתנו למרע"ה ולא השער החמישים וְרָזָא דָּא ז' זִמְנִין ז' אִינּוּן מ"ט. וזה סוד שבע פעמים שבע הם מ"ט דהיינו כשהשבע נכללים זה בזה הם מ"ט ספירות אֲבָל לְזִמְנָא דְּאָתֵי מִסִּטְרָא דְּה' עִלָּאָה יַתִּיר דִּסְלִיק לַזִּמּוּשִׁין. וּבְגִין כָּךְ מַלְכָּא מְשִׁיחָא נָטִיל לֵיהּ לְשַׁעַר הַנ' נָבִיא. אבל לעתיד לבא תהיה הגאולה מצד ה' אצבעות שהם הה"ג עצמם שהם שורש השבע וכיון שיש בהם עשר ספירות פרטיות הם עולים לחמישים ולכן מלך המשיח יקבל את שער החמישים. וּמֹשֶׁה, בָּתַר דְּאִתְמַסְּרַת לֵהּ לְיִשְׂרָאֵל הַאי יָד וְזָקָה, תָּב תָּדִיר לְקַיְּמָא הַהוּא נְהִירוּ וְתוּקְפָּא עֲלַיְּיהוּ. ומרע"ה אחר שנמסרה להם אותה יד חזקה שב תמיד לבינה להאיר לה"ג ובכך נתן להם חוזק כְּמָה דְּאָמַר "וְשָׁמְעוּ מִצְרַיִם" (במדבר יד, יג) וְכוּ' כמ"ש ושמעו מצרים וכבר ידעת שהשמיעה בבינה וכן נאמר "אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" (שמות לב, יא) וְכוּ'. "אשר הוצאתיך מארץ מצרים" וכבר ידעת שמילת "אשר"[50] היא הבינה וּפִיקּוּדָא

[50] **כתב בספר "קהלת יעקב" אשר הוא סוד הבינה אשר הוצאתיך מארץ מצרים זוהר (יתרו פ"ה ע"ב). ובספר "פרי עץ חיים" שער הברכות פרק ב' כתב דיסוד הבינה נקרא "אשר" ויסוד החכמה נקרא "ראש". ואחר כתב, כמו שיסוד נקרא אשר כמו שאמר בזוהר כל עלמא דאתי נקרא אשר בסוד דעת העליון הדבוק בה, והטעם כי לוקחת מחכמה מילוי ע"ב ועם קס"א קנ"א קמ"ג דידה גימטריא**

אִיהוּ לְאַדְכְּרָא וְאַלַּת מִצְרַיִם תָּדִיר, בְּגִין לְאַמְשְׁכָא זֵילָא דָּא תָּדִיר. ולכן יש מצוה לזכור את יציאת מצרים תמיד כדי להמשיך את כח הבינה תמיד **דְּמִיּוֹמָא דְּאִתְעַר תּוּ לָא אִתְפְּסַק, וַאֲפִילּוּ לְזִמְנָא דְּאָתֵי.** שמיום שהתחילה הבינה להאיר לזו"ן שוב לא פסקה ואפילו לעתיד לבא לא תפסיק **שֵׁירוּתָא דְּתִיקּוּנָא שָׁרֵי מִגּוֹ הַהוּא מִצְרַיִם, וּלְבָתַר יִשְׁתְּכְלִים בִּדְיֵלֵיהּ.** התחלת התיקון התחילה ביציאת מצרים ולאחר מיכן יושלם הכל בעצמו. **וְעִם כָּל דָּא כֻּלָּא אַתְקִין מֹשֶׁה מִקַּדְמִיתָא, וּבְגִין כָּךְ אִיהוּ נָמֵי יֵיתֵי בְּסוֹף יוֹמַיָּא בַּהֲדֵי תְּרֵין מְשִׁיזִין, לְנַטְלָא הַהוּא שַׁעַר הַנ' דְּאִתְוָסִיר מִינֵּיהּ, וּכְדֵין פּוּרְקָנָא יִשְׁתְּכְלִים כְּדְקָא יָאוֹת.** ועם כל זה את הכל התקין מרע"ה בתחילה כיון שהוא יבא ג"כ באחרית הימים עם ב' משיחים מב"י ומב"ד לקבל את שער החמישים שנחסר ממנו ואז הגאולה תושלם כראוי.

וְהָא אֱלֹהִים נְבִיאָה מְהֵימְנָא נָזְיִת פָּתַזּ וְאָמַר, ר' ר' "וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ" (דָּנִיֵּאל יב, ג), אִלֵּין דְּיָדְעִין לְצָרְפָא צִירוּפִין דְּאוֹרַיְתָא בְּרָזִין עִלָּאִין. והנה

אשר. גם נודע דשורש הדינין מתערין מינה וממנה יוצאה והיא נקרא אלהים, על כן אשר בחינת אלהים פשוט מרומז בא' ש' הוא אלהים דיודין ר' ריבוע אלהים. עוד, יסוד נקרא אשר כמו שאמר בזוהר (בראשית מ"ז ע"ב), וכתב הרמ"ק ב"פרדס רמונים" עבור שדבוק לתפארת שנקרא אשר כמו שכתבתי לעיל. עוד, אשר היא בינה אתר דכולא מאשרין ליה כמ"ש בזוהר ויחי רמ"ו ע"א:

אליהו הנביא יורד מהשמים ואומר לרמח"ל: רבי רבי "והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע" אלו הם היודעים לצרף צירופי התורה בסודות עליונים **דְּכֻלָּא מֵהַהוּא רְקִיעָא עִלָּאָה נָפַק,** שהכל מאותו רקיע יוצא. **דְּאִתְמָר בֵּיהּ** "**וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ**" (יחזקאל א, כב). שעליו נאמר "ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא" **בָּאן רָאשֵׁי הַחַיָּה?** מה אלו ראשי החיה? **אִלֵּין תִּפְאֶרֶת וְצַדִּיק.** אלו ספירות תפארת ויסוד **רָקִיעַ קָאִים לְעֵילָּא מִינַּיְיהוּ לְדַבְּרָא כֻּלָּא כִּדְקָא יָאוֹת.** הרקיע, שזו הבינה, עומד למעלה מהם להנהיג את הכ'ל כראוי **דִּבְהַאי רָקִיעַ קָיְימִין כ"ב אַתְוָן עִלָּאִין, וּבְהוּ אִתְכְּלִילוּ כָּל בְּרַיָּין דְּעָלְמָא, כְּמָה דְּאִתְכְּלִיל כֻּלָּא בְּהַהוּא בֵּירָא תַּתָּאָה,** שבאותו רקיע עומדים כ"ב אותיות עליונות (והם כ"ב אותיות רבתיות שבתנ"ך שהם שורש לכ"ב אותיות שבתור'ה שהם שורש לכ"ב אותיות זעירות) ובהם נכללים כל ברואי עולם כמו שנכלל הכל בבאר התחתונה, מלכות **דְּהָא כֻּלָּא מִתַּמָּן נָפְקוּ וַדַּאי.** שהרי הכל משם, מהבינה, יצאו בודאי. שהרי אין לך דבר במלכות שאין לו שורש בבינה **וְכַמָּה רְתִיכִין מְשַׁמְּשִׁין לְאִלֵּין אַתְוָן דְּאִשְׁתְּמוֹדָעָן בְּדַרְגַּיְיהוּ.** וכמה מרכבות משמשות לאלו האותיות הידועות במדרגותיהם **וּכְפוּם אִסְתְּוָרוּתָא דְּאִינּוּן אַתְוָן הָכִי נָטְלִין צִירוּפִין לְזִינַּיְיהוּ לְבַר,** וכפי צירוף אלו האותיות בבינה כך נוטלים הצירופים למינם בחוץ, במלכות **וּבְגִלִּין קָיְימִין עַל קִיּוּמַיְיהוּ כְּדְקָא יָאוֹת.** והמילים עומדים על מקומם כראוי **בְּגִין כָּךְ כֻּלְּהוֹ צִירוּפִין דְּעָלְמָא מֵרָקִיעַ דָּא נָפַק.** ולכן כל צירופים שיש בעולם (במלכות הנקראת עולם)

מרקיע זה (בינה) יוצא **בְּגִין כָּךְ "יַזְהִרוּ כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ"** (דניאל יב, ג), ולכן כתוב "יזהירו כזוהר הרקיע" הרקיע זו הבינה, זוהר הרקיע זו התפארת המאירה מהבינה, והמשכילים אלו הצדיקים (יסוד ז"א ויסוד נוק') יזהירו כמו התפארת **דְּבֵיהּ קָיְימִין כ"ב אַתְוָן אִלֵּין דְּאִתְמָר בְּהוּ "הָאוֹתִיּוֹת שְׁאָלוּנִי"** (ישעיהו מה, יא) **דְּכֻלָּא אִתְכְּלִיל בְּאִינּוּן אַתְוָן.** שברקיע זה (בינה) עומדות האותיות ועליהם נאמר "האותיות שאלוני".

וְי"ב הויו"ת קָיְימִין בְּהַהוּא עֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, שִׁית לִימִינָא וְשִׁית לִשְׂמָאלָא, בְּהוּ אִסְתַּזְּרָן צִירוּפִין בְּקַדְמִיתָא, ובעמוד האמצעי שהוא התפארת יש בו י"ב צירופי שם הוי'ה שש לימין ושש לשמאל, ובהם מצטרפים י"ב צירופי שם הוי'ה בתחילה **כְּמָה דְּנָפַק מֵהַהוּא רָקִיעַ.** כמו שיוצא באותו רקיע שזו הבינה **וְרָזָא דִּלְהוֹן תְּלָת הויי"ן דְּבְהוֹן תְּרֵיסַר אַתְוָן,** ושורש י"ב הויות שבתפארת הנמצא בבינה אלו שלוש הויות שיש בהם י"ב אותיות **וְאִינּוּן כְּלָלָא דְּכֻלָּא עֵילָּא וְתַתָּא וְאֶמְצָעִיתָא.** והם כלל הכל למעלה למטה ובאמצע. דהיינו י"ב אותיות שיש בג' הויות שבבינה, הם שורש י"ב הויות שבת"ת והם שורש לי"ב גבולי אלכסון שבמלכות וזה הוא **יְהוָה מֶלֶךְ יְהוָה מָלָךְ יְהוָה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד. בְּהוּ אֲנִי רֹאשׁוֹן לְעֵילָּא, אֲנִי אַזְוַרוֹן לְתַתָּא, וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹהִים בְּאֶמְצָעִיתָא.** אני ראשון זה למעלה בבינה, אני אחרון זה למטה במלכות ומבלעדי אין אלהי'ם זה באמצע בת"ת. **דְּלֵית לָךְ צִירוּפָא זַד בְּאוֹרַיְתָא דְּלָא נָפִיק כֻּלָּא מֵאִלֵּין תְּלָת.** שאין לך צירוף אחד בתורה

שלא יוצא באלו שלוש הויות ששבינה **וְזָכְמָה בִּינָה וְדַעַת אִיהוּ יה"ו, וְיֵסֶד גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת יה"ו, נֶצַח הוֹד יְסוֹד יה"ו.** חב"ד הם יה"ו שהחכמה אות י' הבינה אות ה' והדעת אות ו'. וכן חג"ת הם יה"ו וכן נה"י הם יה"ו **שְׁכִינְתָּא** השכינה שזו המלכות והיא אות ה' אחרונה שבשם **אַשְׁלִימַת כֻּלְּהוֹ ליהו"ה,** משלימה את הכל לשם הוי'ה ב"ה וכמ"ש במאמר "פתח אליהו" **וּבָהּ יְהוָה מֶלֶךְ וְכוּ'. וְהָכִי מִסְתַּוְזַרְן צִירוּפִין בְּאוֹרַיְתָא וַדַּאי.** ובמלכות נשלם הכל וזהו ייי' מלך וכו' וכך מצטרפים צירופי אותיות התורה בודאי **בְּגִין כָּךְ** "**וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ**" (דָּנִיֵּאל יב, ג), **אִלֵּין דְּיָדְעִין לְצָרְפָא צִירוּפִין בְּאַתְרַיְיהוּ כְּדְקָא יָאוֹת:** לכן נאמר והמשכילים אלו היודעים סוד אדונם בצירופי האותיות במקומם כראוי.

תִּקּוּנָא חֲמִישָׁאָה

דף כז

וּלְכֹל הַיָּד הַזָּקָה. היד אלו אותיות **דַּיָּה** – **דְּאִתְמַר בָּהּ** ועל זה נאמר **'דַּיָּה לְצָרָה בִּשְׁעָתָהּ'** (ברכות ט ע"ב)**. דְּסִטְרָא אַחֲרָא אִיהִי צָרָה,** שהס"א נקראת "צרה"[51] **וּתְזוּמָא**

---

[51] מה שהס"א נקראת צרה מבואר בזוהר הקדוש ח"א (דף קעד ע"ב) "תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב (משלי כד) הִתְרַפִּיתָ בְּיוֹם צָרָה צַר כֹּחֶכָה. מַאי הִתְרַפִּיתָ. מַאן דְּאִתְרַפֵּי יְדוֹי מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּלָא לְאִתְתַּקָּפָא בֵּיהּ. וְהֵיךְ יִתְקַף בַּר נָשׁ בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יַתְקִיף בְּאוֹרַיְיתָא. דְּכָל מַאן דְּאִתְתַּקַּף בְּאוֹרַיְיתָא, אִתְתַּקַּף בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי. כְּבָיְכוֹל יָהֵב תּוּקְפָּא לְכֶנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְאִתְתַּקָּפָא. וְאִי הוּא יִתְרַפֵּי מֵאוֹרַיְיתָא, מַה כְּתִיב הִתְרַפִּיתָ. אִי אִיהוּ אִתְרַפֵּי מִן אוֹרַיְיתָא בְּיוֹם צָרָה צַר כֹּחֶכָה, בְּיוֹמָא דְּיֵיתֵי לֵיהּ עָקוּ, כְּבָיְכוֹל דָּחִיק לָהּ לִשְׁכִינְתָּא דְּאִיהוּ חֵילָא דְּעַלְמָא:

תִּקּוּנָא וְזַמִּישָׁאָה אִשְׁתַּוִּי לַהּ דְּלָא לְאַעְבָּרָא לֵיהּ, ותחום יש לה שלא לעבור אותו **כְּמָה דְּאָמַר** כמ"ש "**עַד פֹּה תָּבוֹא וְלֹא תֹסִיף**" (איוב לח, יא) **בְּזִמְנָא דְּתִיקּוּנָא קָאִים כְּדְקָא יָאוֹת.** בזמן התיקון, כלומר בימים בהם שולטת הקדושה, עומדת הקלי' כראוי, דהיינו שהיא מענישה לרשעים ושומרת על הצדיקים כמ"ש כי מלאכיו יצווה לך" מלאכיו בלשון רבים ועל זה נאמר גם אויביו ישלים עמו **וּבְזִמְנָא דְּאִתְתַּקְפַת סִטְרָא אַחֲרָא לְשַׁלְטָאָה,** ובזמן שהס"א מתחזקת לשלוט **כְּתִיב** נאמר "**נַחְלָה עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ אָז עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים**" (תהלים קכד, ד, ה) **דְּסִטְרָא אַחֲרָא עַבְרַת תְּזוּמָה.** שהס"א עוברת תחומה **וְעִם כָּל דָּא תְּזוּמָא נָמֵי לְזִמְנָא דָּא אִשְׁתְּכַח לַהּ, דְּאִיהִי הַוַּת בָּעְיָא לְמִשְׁטָף לְעָלְמָא,** ועם כל זה, גם במצב זה שבו היא שולטת, תחום יש לה **עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָקִים לַהּ לְתַתָּא דְּלָא תְּתַפֵּשִׁט יַתִּיר.** עד

דָּבָר אַחֵר צַר כֻּחֲכָה, תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ אִתְרַפֵּי מֵאוֹרַיְיתָא וְאָזִיל בְּאָרְחָא דְּלָא כַשְׁרָא, כַּמָּה בַּעֲלֵי דְּבָבוּ זְמִינִין לֵיהּ לְמֶהֱוֵי לֵיהּ קַטֵּיגוֹרִין בְּיוֹמָא דְּעָקוּ. וְאַפִּילּוּ נְשָׁמָתֵיהּ דְּבַר נָשׁ דְּאִיהוּ חַיָּא וְתוּקְפָּא דִּילֵיהּ אִיהוּ מָארֵי דְּבָבוּ לְקֶבְלֵיהּ, דִּכְתִיב צַר כֻּחֲכָה, בְּגִין דְּאִיהוּ צַר לְגַבֵּיהּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ אָזִיל בְּאָרְחֵי דְּאוֹרַיְיתָא וְכָל אָרְחוֹי מִתְתַּקְּנָן כְּדְקָא יָאוּת, כַּמָּה סָנֵיגוֹרִין קָיְימִין עֲלֵיהּ לְאַדְכָּרָא לֵיהּ לְטָב.

כתב בספר "קהלת יעקב" - ערך כח : "כח" הוא סוד היחוד והתכללות הגבורות בהחסדים, י"ד פרקין דיד שמאלא כוז"ו במוכס"ז כוז"ו ביד ימינא הוי"ה אלהינו הוי"ה, שני פעמים י"ד גימטריא כח, ובזמן הגלות שאין יחוד נאמר וילכו בלא כח לפני רודף בתיקונים (הקדמה י"ג.), וזה שאמרו רז"ל (ברכות ס"ג.) כל המרפה עצמו מדברי תורה אין בו כח לעמוד ביום צרה שנאמר (משלי כ"ד י') התרפית ביום צרה צר כחכה, כי התורה הוא קו האמצעי המייחד שני ידים אלו שהן גימטריא כח:

שהקב"ה מציב לה גדר שלא להתפשט יותר **כְּדֵין אִתְמַר בָּהּ** ואז נאמר בה "**וּפָא יָשִׁית בִּגְאוֹן עֲלֶיךָ**" (אִיּוֹב לח, יא) **בְּשַׁעְתָּא דְּאִינּוּן גַּלִּין מִתְנָאָן וּבָעְיָין לְמִשְׁטַף עָלְמָא.** בשעה שאלו הגלים מתגאים ורוצים לשטוף את העולם. כלומר בעת שהס"א מתחזקת היא עולה בתחום ספירת המלכות של עולם האצילות וזהו "לשטוף את העולם" ורוצה לכבוש גם את מקום התפארת הנקרא הקב"ה ואז היא נתקלת ביסוד הנקרא חק ונרמז ענין זה (תהלים קמח, ו) "חק נתן ולא יעבור" **בְּגִין כָּךְ תְּזוּמִין מְשָׁנְיָין אִשְׁתַּוִיאוּ לְכָל זִמְנָא כְּדְקָא זָזֵי, וְדָא הַיְיָה.** לכן תחומין משונים, כלומר ב' תחומין שיש לה לקלי' בימי שגרה ובימי דין ויתכן שאלו ב' יסוד יסוד דמלכות ויסוד ז"א וזה הוא דיה היינו גבול שלטון הקלי'.

'הַיְיָה לְצָרָה בִּשְׁעָתָהּ', דָּא שָׁעָה דְּאִתְמַר בָּהּ 'כָּל הַדּוֹחֵק אֶת הַשָּׁעָה הַשָּׁעָה דּוֹחַקְתּוֹ' (בְּרָכוֹת סד ע"א) **דְּלֵית לְדַחְקָא לַהּ לִשְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא.** פירוש נוסף "דיה לצרה בשעתה". שעה זו השכינה שעליה אמרו רז"ל בגמ' ברכות "כל הדוחק את השעה, השעה דוחקתו" שאין לדחוק את השכינה בגלות. כבר ידעת שהתפלה נקראת חיי שעה והתפילה היא במלכות. וברמז: שכנה גימ' שעה וזו שכינה ללא י' שהיא בגלות.

וְעוֹד, ועוד פירוש **'הַיְיָה לְצָרָה בִּשְׁעָתָהּ'** (ברכות ט ע"ב), **דִּבְזִמְנָא דְּגָלוּתָא אִתְמַר "אָז יִקְרָאֻנְנִי וְלֹא אֶעֱנֶה"** (משלי א, כח). **מַאי אָז? אֶלָּא זִיבּוּרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ.** שבזמן הגלות נאמר "אז יקראונני ולא אענה" מה הפירוש "אז"? אלא שזה חיבור שהקב"ה שיש בו ד' אותיות הוי"ה והשכינה שיש בה ד' אותיות אדנות ובהתחברם הם ח' אותיות כמנין "אז" **דְּיִשְׂרָאֵל קְרָאן קַמֵּיהּ בְּכָל יוֹמָא וּמְיַזְּדִין יְזוּדָא**

דְּקְרִיאַת שְׁמַע, שישראל קוראים לפניו בכל יום ומייחדים יחוד של קריאת שמע שעל זה נאמר (שיה"ש ח, י) "א'ז הייתי בעיניו כמוצאת שלום"[52] וְעַנְיַין אָמֵן אַזַּר בִּרְכָאן דְּאִיהוּ יְהֵא רְעוּתָא, ועונים אמן אחר הברכות שאמן היא גימ' הוי"ה אדנות שיש בהם ח' אותיות כמנין א'ז וְלֵית אִינּוּן נִגְאָלִין. ובכל זאת אין הם נגאלים אַמַּאי? אֶלָּא "יְשַׁזְּרֵנִי וְלֹא יִמְצָאֻנִי" (משלי א, כח), בְּגִין דַּעֲנָנָא מְכַסֵּי עֲלַיְיהוּ וְלָא אִתְגַּלְיָין, ומדוע אינם נגאלים? ומתקיים בהם ההפך ישחרנני ולא ימצאנני, כלומר משכימים הם בשחר להתפלל ואינם נענים ומדוע? כי ענן מכסה עליהם ואינם מתגלים כלומר יש מחיצה של ברזל בין ישראל לאביהם שבשמים וּצְלוֹתָא לָא עַבְרַת, דְּכְתִיב והתפלה אינה עוברת שנאמר "סַכּוֹתָה בֶּעָנָן לָךְ מֵעֲבוֹר תְּפִלָּה" (איכה ג, מד) וּכְתִיב ונאמר "עָבִים סֵתֶר לוֹ וְלֹא יִרְאֶה" (איוב כב, יד). וּבְגִין עֵיבָא דָּא דְּאִשְׁתְּכַח, צְלוֹתָא לָא אִתְקַבְּילַת וּפוּרְקָנָא לָא אִתְגַּלְיַת. ובגלל ענן זה, הנוצר מעוונותיהם של ישראל, התפלה לא מתקבלת והגאולה לא נגלית דְּהָא עֵיבָא דָּא צָרִיךְ לְאַעְבָּרָא לַהּ בְּכַמָּה דִּמְעִין דְּזָלְגִין מֵעֵינָא, שהרי ענן זה צריך להעבירו בכמה דמעות הזולגות מן העין כלומר בבכי יבואו ובתחנונים אובילם וזו תשובה מאהבה המביאה את הגאולה דְּאִתְמָר

---

[52] עיין בזוהר ח"א (דף יא ע"א) "בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְחַבַּר עִמֵּי אָ"ז וְשָׁלוֹ"ם. א' רָזָא דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא דְּכֹלָּא, ז' שְׁבַע דַּרְגִּין וְשָׁלוֹ"ם דְּאִקְרֵי צַדִּי"ק כְּיָנָן דְּהָנֵי דַּרְגִּין מִתְחַבָּרָן כְּדֵין אָ"ז הֲיִיתִי בְּעֵינָיו כְּמוֹצֵאת שָׁלוֹם. וּמָאן עַיְינִין. אִינּוּן ז' דַּרְגִּין דְּאִקְרוּן עֵינֵי יְיָ, פְּנֵי יְיָ, וּכְדֵין שְׁלָמָא לְעַלְמָא וְשַׁרְיָא טִיבוּ דְּעַתִּיקָא בַּאֲתַר דְּדַכָּר וְנוּקְבָא וּבְגִין כָּךְ פַּקֵּד מֹשֶׁה בְּאוֹרַיְיתָא וְאָמַר (דברים ו') שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד. לְקַשְׁרָא כּוּלְהוּ קִשְׁרִין דִּמְהֵימְנוּתָא:

בְּהוּ שנאמר בהם בדמעות "מָוַזִּיתִי כָּעָב פָּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאותֶיךָ" (ישעיהו מד, כב) דְּהָא בְּאינון דִּמְעִין אִתְמְוַזֵי עֵיבָא דָּא, וְהָכִי אִתְמַוְזָן כֻּלְּהוּ זוּבִין. שהרי באלו הדמעות נמחה הענן הזה ונמחקים כל החטאים כְּדֵין אִתְּמַר בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא "פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה" (דניאל ט, יח) דְּדִמְעִין אינון דִּינָא קַשְׁיָא דְּנָפִיק מִגּוֹ עַיְנִין, וְעַיְנִין דִּלְעֵילָּא מִתְפַּקְחָן כְּדָקָא יָאוֹת. ואז נאמר בקב"ה "פקח עיניך וראה" שהדמעות הם דין קשה היוצא מתוך העין והעיניים העליונות נפקחות להשגיח כראוי. בְּהַהוּא זִמְנָא באותו זמן של פקיחת העיניים העליונות נאמר "וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ" (דניאל יב, ג). דְּאַף עַל גַּב דְּדִמְעִין מַשְׁוְזִיתִין לֵיהּ לְיִקְרָא דְּאַנְפִּין, למרות שדמעות משחיתות את נוי הפנים כְּגוֹן "וְעֵינֵי לֵאָה רַכּוֹת" (בראשית כט, יז) הָכָא לָאו הָכִי. כאן אין הדבר כך כי הדמעות הן דמעות של תשובה אֶלָּא "וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ" דְּאִתְּמַר בְּהוּ שנאמר בהם בדמעות התשובה "בִּבְכִי יָבֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילֵם" (ירמיהו לא, ח) דָּא וזו היא "רוּזַ וָזן וְתַוְזַנוּנִים" (זכריה יב, י) דְּאינון דִּמְעִין לָא יַשְׁוְזִיתוּן יְקָרָא דִּילְהוֹן. שאלו הדמעות לא ישחיתו את נוי הפנים אֶלָּא אַדְרַבָּא מִתַּקְּנִין לְאינון אַנְפִּין לְמֶיהֱוֵי נַהֲרָן וְזָהֲרָן. אלא אדרבא מתקנים הם לאותם פנים להיות מאירים ושמחים דְּרַשְׁיעַיָּא אִתְּמַר בְּהוּ שהרשעים נאמר בהם 'אָסוּר לְהִסְתַּכֵּל בִּפְנֵי רָשָׁע' (מגילה כח ע"א) דְּהָא כָּל וְזַשְׁוּכָא

תִּקּוּנָא וְזַמִּישָׁאָה דְּעוֹבַדֵּיהוֹן סָלִיק וּנְזֵית בְּאַנְפֵּיהוֹן, שהרי כל רשעות מעשיהם עולה ומתגלה בפניהם **וּמָאן דְּמִסְתַּכֵּל בְּהוּ אַזְעִשִׁיךְ עֵינוֹי בְּהַהוּא זִשׁוּכָא.** והמביט בהם עיניו נחשכות מאותו חושך. כלומר המביט בפני רשע מקבל אליו מעט מההילה השלילית של הרשע.

דף כח

אֲבָל צַדִּיקַיָּא אִתְמַר בְּהוּ אבל בצדיק נאמר בו "**וְהָיוּ עֵינֶיךָ רֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ**" (ישעיהו ל, כ) **דְּהָא כָּל נְהוֹרָא וּקְדוּשְׁתָּא נַהֲרָא בְּאַנְפַּיְיהוּ תָּדִיר, וּמָאן דְּאִסְתַּכַּל בְּהוּ אִתְנְהִיר מִינַּיְיהוּ.** שהרי כל אור וקדושה מאירים את פניו והמביט בצדיק מואר הוא ממנו **בְּגִין כָּךְ** ולכן נאמר במשכילים שהם הצדיקים "**יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ**", **דְּהָא בְּאִינּוּן דִּמְעִין אִסְתַּזְיָין אַנְפִּין מֵהַהוּא זִשׁוּכָא לְאִתְנַהָרָא.** שהרי באלו הדמעות מתנקות הפנים משחרורית העוונות ובא להם אור של תשובה וצדקות.

וְעוֹד, ועוד פירוש "**וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ**", **אִלֵּין תְּרֵין מְשִׁיזִין, דְּאִתְמַר בְּהוּ בְּגָלוּתָא** "**כֵּן מְשִׁזַּת מֵאִישׁ מַרְאֵהוּ**" (ישעיהו נב, יד). המשכילים אלו ב' משיחין שבגלות הם ללא אור וחשיבות **וּבְזִמְנָא דְּפוּרְקָנָא יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ, וּמִתַּמָּן יִירְתוּן יִשְׂרָאֵל שַׁפִּירוּ דְּאַנְפִּין וְזִיו יְקָרָא, כְּמָה דְּאָמַר** "**בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים**" (איכה ד, ב). ובזמן הגאולה יאירו כאור הרקיע. כבר ידעת שרקיע הוא התפארת והיסוד כוללו וזוהר הרקיע זו המלכות והמשכילים אלו הצדיקים שבעולם הזה שיזכו לרוח הקודש. ומאותו זוהר יקבלו בני ישראל הצדיקים

אור וזיו על פניהם כמ"ש בני ציון וכו' **אֲבָל בְּגָלוּתָא,** "**עָבִים סֵתֶר לוֹ וְלֹא יִרְאֶה**" (איוב כב, יד) **וַדַּאי.** אבל בזמן הגלות נאמר "עבים סתר לו ולא יראה" כמו שהוסבר לעיל שיש מחיצה המפסיקה בין ישראל לאביהם שבשמים ומונעת מהתפלה לעלות.

וְעִם כָּל דָּא ועם כל זה "**וְהָיָה בְּעַנְנִי עָנָן עַל הָאָרֶץ וְנִרְאֲתָה הַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן**" (בראשית ט, יד) **דָּא שְׁכִינְתָּא דְּאִתְזְוַוגַת לְאִתְגַּלָּאָה.** הקשת זו השכינה שיכולה להתגלות למרות שיש עננים, כלומר עוונות **לְמַאן?** למי השכינה נראית? **אֶלָּא לְמַאן דְּאִתְפָּקַח עֵינוֹי לְמֶחֱזֵי בִּנְהוֹרָא דְּאוֹרַיְתָא,** היא נראית למי שנפקחו עיניו לראות את אור התורה **דְּאִתְמַר בֵּיהּ** שנאמר בו "**וְתוֹרָה אוֹר**" (משלי ו, כג). **וּמַאן דְּלֵית לֵיהּ נְהוֹרָא דָּא,** ומי שלא זכה לאור התורה **אִתְמַר בֵּיהּ** נאמר בו "**בְּמַזְוַשַׁכִּים הוֹשִׁיבַנִי כְּמֵתֵי עוֹלָם**" (איכה ג, ו). **עֲלֵיהּ כְּתִיב** עליו נאמר "**מֵסִיר אָזְנוֹ מִשְּׁמוֹעַ תּוֹרָה גַּם תְּפִלָּתוֹ תּוֹעֵבָה**" (משלי כח, ט), מה פירוש תועבה? **תּוֹעֵה בָּהּ, דְּאִיהִי אָזְלַת וְשַׁטְאַת מֵאַתַר לַאֲתַר וְלָא עָאלַת לְגוֹ.** הפירוש של תועבה הוא שהוא תועה ומשוטט בה והתורה הולכת ממקום למקום ולא נכנסת לליבו **אֲבָל מָאן דְּאִתְנְהִיר בִּנְהִירוּ דָּא, לְגַבֵּיהּ אִתְמַר** אבל מי שמאיר באור התורה עליו נאמר "**וְנִרְאֲתָה הַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן**" (בראשית ט, יד), **וְאִתְדְּבַק בָּהּ לְמֵיהַךְ אַבַּתְרֵהּ בָּאוֹרְזָא מֵישָׁר.** ונראתה הקשת שזו השכינה בענן והוא נדבק בה והולך אחריה ביושר **וְאַף עַל גַּב דְּסִטְרָא אַחֲרָא**

תְּקוּנָא שְׁתִיתָאָה.

רַדָּפַת אֲבַתְרֵיהּ, אִתְמַר לַהּ דַּיְיךְ בָּרְשָׁעִים, דַּיָּהּ לְצָרָה וַדַּאי. ולמרות שהס"א רודפת אחריו לינק ממנו שפע אומרים לה "דייך ברשעים" כלומר די לך במה שהכשלת את הרשעים וזהו דיה לצרה בשעתה **כֹּלָּא בְּהַאי יָד וְזָוָקָה תַּלְיָא.** כל זה תלוי ביד חזקה שזו השכינה שהיא נותנת גבול ושליטה לקלי'.

דף כט

תְּקוּנָא שְׁתִיתָאָה.

"וּלְכֹל הַיָּד הַזְּוָקָה" דָּא יָד מִשַּׁדַּי, "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" דָּא שִׁ' דְּשַׁדַּי. ולכל היד החזקה אלו אותיות יד משם שדי, והמורא הגדול זו אות ש' של שם שד'י. הרב בהתחלת ספרו "אדיר במרום" מפרש ששם שד'י הוא ביסוד אימא שמשם נמשכים חו"ג לזו"ן. וכבר התבאר לעיל שיד החזקה זו הגבורה ומורא הגדול אלו החסדים. **וּשְׁמָא דָּא כְּלִיל רָזִין עִלָּאִין לְמָארֵי זָכְיָתָא.** ושם שד'י כולל סודות עליונים לבעלי החכמה. כפי שיבואר לקמן. ונראה לבאר בס"ד שהאותיות הם במלכות הנקראת מדת הדין. שם אלהי'ם הוא גימ' ש' ואותיותיו ע"ה הם י"ד כזה: אלף למד הי יוד מם שהוא גימ' ש' וי"ג אותיות וכללותם הם י"ד. נמצא שהיד החזקה אלו אותיות שם אלהי'ם והמילוי שלו, והמורא הגדול זו הגימ' שלהם וכבר גילה הרב יוסף ספינר בספרו ש"המורא הגדול" גימ' ש'. עוד פירוש **שִׁ' תְּלָת אַבָּהָן וְזֵסֶד גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת. דָּ' אַרְבַּע רָאשֵׁי הַזַּיְיָה – נֶצַח הוֹד יְסוֹד וּמַלְכוּת. תְּפִלִּין דְּדְרוֹעָא יָ' דָּא שְׁכִינְתָּא.** שם שד'י נרמז בתפילין של ראש ובתפילין של יד. בתפילין של ראש יש את אות ש' ואות ד' בקשר ואות י' בתפילין של יד. ואלו זו"ן שהם חגתנהי"ם. ש' חגת, ד' אלו נהי"ם. י' זו המלכות.

דְּבַר אַזֵּר – שִׁ' תְּלָת אַבָּהָן. דָּ' תְּרִין וָוִין תְּרִין סַמְכִין, וּבְגִין נְהוֹרִין דְּאִתְפָּרְשָׁאן בְּגַוַיְיהוּ אִינּוּן דָּ'

תִּקּוּנָא שְׁתִיתָאָה.

וְאִתְּמַר. יו"ד דָּא צַדִּיק דְּקָאִים בַּהֲדֵי שְׁכִינְתָּא, וְלָאו לְאַפָּרָשָׁא לֵיהּ מִינַּהּ. פירוש נוסף לשם שד'י ש' אלו החג"ת, ד אלו ב' ווין וב' סמכין כלומר היסוד הוא אות וו' ואלו ב' ווין, כלומר אות ו' ומילוי שלה, וב' סמכין אלו נצח והוד הסומכים ליסוד. אות י' של שם שד'י זה היסוד המחובר לשכינה ואין להפרידו. "**וְלָכֹל**", **לְאַתְווֹיֵי אֲדֹנָ"י דְּמִתְזַוְּגָּר בַּהֲדֵיהּ.** מילת "ולכל" באה לרבות את המלכות שיש בה שם אדנות והיא מתחברת אל היסוד הרמוז באות י' של שד'י. כבר ידעת שבמלכות יש גם שם אלהי"ם וזה כשהיא פועלת דין בעולם. "ולכל" גימ' אלהי"ם, ובזה יובן מדוע מילת ולכל באה לרבות את המלכות.

תּוּ, "**וְלָכֹל**", **לְאָתְווֹיֵי אֵל, כְּמָה דְּאָמַר** "**וְאֵל שַׁדַּי יְבָרֵךְ**" (בראשית כח, ג) **וְכוּ'. אֵל דָּא שְׁכִינְתָּא דְּאִתְזַּוְּגַת בְּהַהוּא שַׁדַּי.** עוד "ולכל" בא לרבות את מילת א'ל של א'ל שד'י שזו השכינה, ספירת המלכות, המתחברת בשם שד'י כפי שהוסבר לעיל: ש=חג"ת, ד=נה"י, י=יסוד המחובר במל'. "**אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה**" **דָּא אֵל שַׁדַּי,** אשר עשה משה זה א'ל שד'י דהיינו שתיקן יחוד זו"ן. וכבר ידעת שמש'ה גימ' א'ל שד'י **דְּהָא מֵהָכָא בִּרְכָאן נָפְקִין לְכָל סְטַר** שהרי מכאן, ממלכות דאצילות, יוצאות ברכות לכל צד **בְּגִין כָּךְ** ולכן "**וְאֵל שַׁדַּי יְבָרֵךְ אֹתְךָ**" (בראשית כח, ג). כי משם זה יוצאות ברכות לעולמות בי"ע "**הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל**", **זַזְסָדִים וּגְבוּרוֹת.** המורא הגדול אלו חו"ג דהיינו שמילת מורא מורה על גבורות והגדול על חסדים. ברם למעלה אמרנו שהיד החזקה אלו גבורות והמורא הגדול אלו חסדים ואין זה סותר לכאן כי גם בחסדים יש חו"ג. "**וְלָכֹל**", **לְאָתְווֹיֵי תִּפְאֶרֶת עַמּוּדָא**

תִּקּוּנָא שִׁתִּיתָאָה.

דְּאָמְצָעִיתָא. ולכל בא לרבות את התפארת הנקרא העמוד האמצעי **"אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה"** (דברים לד, יב), **דְּא אֵל שַׁדַּי, דְּכֻלְּהוּ תִּיקּוּנִין אִלֵּין עַל יְדֵי דְּצַדִּיק, דָּא מֹשֶׁה מט"ט וְכוּ'.** אשר עשה משה זה א'ל שד'י שכל התיקונים האלה על ידי הצדיק הוא משה רבנו הרועה הנאמן וזה משה הוא בחינת מטט' שנאמר במשה "והנה נער בוכה". לקמן מסביר הרב שמ'טט ש'ר ה'פנים ר"ת משה. גם לעיל הוסבר שיש שם שד'י לבד שהוא התפארת הכללית הנקרא עמודא דאמצעיתא ובה מושרש משה, ושד'י הוא גימ' מטטרו'ן.

וּבְהַדְמִיתָא "וּמֹשֶׁה הָיָה רֹעֶה" (שמות ג, א) **מִסִּטְרָא דְּכ"ז אַתָּן רֹעֶה וַדַּאי.** ובתחילה נאמר ומשה היה רעה מצד כ"ז אותיות הא-ב בודאי. כלומר בכ"ז אותיות יש עשר ספירות פרטיות לכל אות ואלו אותיות ר"ע שבמילת "רעה" ואות ה' תרמוז אל ה' אחרונה שבשם שזו המלכות וכבר ידעת שהאותיות במלכות מצד הטנת"א **וּכְדֵין אֲתְיְהִיב לֵיהּ מַטֶּה וְדָא שַׁדַּי, מַטֶּה וַדַּאי מִסִּטְרָא דְּצַדִּיק.** ואז עלה ממדרגת "רעה" שזו המלכות להיות אחוז ביסוד הנרמז במטה. ומדוע המטה רומז ליסוד? כי נאמר **בְּיָדֹה** בו **"וְאֶת הַמַּטֶּה הַזֶּה"** (שמות ד, יז) **וְכוּ'** וכבר ידעת שמילת "זה" רומזת ליסוד **דְּבְהַאי** שבו כלומר ביסוד **תַּלְיָין כֻּלְּהוּ אָתְיָין.** תלויים כל האותות **בְּגִין כָּךְ "לְכָל הָאוֹתוֹת" וְכוּ' וּלְכֹל הַיָּד הַזְּקָה.** ולכן נאמר ולכל האתת שזה היסוד, ולכל היד החזקה הנדרשת כאן כספירת המלכות. כי המלכות היא אות ה' ואם נכפול אותה בעצמה ב' פעמים נקבל קכ"ה כמנין "החזקה" והיא בחינת חוה ומילת היד גימ' חוה.

וְעוֹד, מַטֶּה מֹשֶׁה דָּא מט"ט דְּאִתְהַפַּךְ מִטּוֹב לְרַע וּמֵרַע לְטוֹב וְדָא מט"ט. אֲשֶׁר עָשָׂה מש"ה, מ'ט"ט

תְּקוּנָא שְׁתִיתָאָה.

שַׁ"ר הַ'פָּנִים וַדַּאי, וְדָא מַשְׁכְּנָא דְּאִתּוּקַם בְּמַדְבְּרָא עַל יְדוֹי. ועוד פירוש מטה משה זה מלאך מטט' שהוא מתהפך מטוב לרע וכן המטה נהפך לנחש ומנחש למטה. "אשר עשה משה" משה ר"ת מ'טט ש'ר ה'פנים והוא הקים את המשכן במדבר הנקרא משכן מטט'.[53]

וְהָא רַב הַמְנוּנָא סָבָא אָתֵי פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' וַדַּאי "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" דָּא מַשְׁכְּנָא דְּאָקִים מֹשֶׁה בְּמַדְבְּרָא, והנה רב המנונא סבא בא ואומר לרמח"ל זללה"ה רבי רבי בודאי שמילים "ולכל היד החזקה" זה המשכן שהקים משה רבנו במדבר כי הקימו לבד שהרי המשכן לא היה יציב כל שבעת ימי המילואים וביום השמיני הקימו משה לבדו. **דְּאִתְמַר בֵּיהּ** ועל משכן זה נאמר "**וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**" (שמות כט, מה) "**וְנִקְדַּשׁ בִּכְבֹדִי**" (שמות כט, מג). הרי שהמשכן הביא שכינה וקדושה **קְדוּשָׁה דִּילֵיהּ תַּלְיָא בְּהַאי כָּבוֹד דְּאִתְוַסַּר בֵּיהּ, לְמֶהֱוֵי בַּיִת דִּירָה לְמַלְכָּא.** קדושת המשכן תלויה באותו כבוד שזו השכינה המתחברת במשכן. משכן גימ' כ"ה שכינה. משכן גימ' קדוש. **וְכֹהֲנֵי קָיְימִין לְאַתְקָנָא לֵיהּ בְּפוּלְחָנָא דִּלְהוֹן. לֵיוָאֵי לְנַטְרָא לֵיהּ מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא. יִשְׂרָאֵל כְּלִילָן כֻּלָּא בְּקִטְרָא זַד.** המשכן שזו המלכות נתקנת מן החג"ת וזו עבודת הכהנים מצד החסד ושירת הלויים מצד הכבורה ומצד התפארת מצד אנשי המעמד כולם קשורים בקשר אחד שהוא היסוד.

---

[53] כך מבואר בזוהר שמות (קמג ע"ב) "מִשְׁכָּן דְּעָבַד מֹשֶׁה בְּמַדְבְּרָא, לְנַחְתָּא שְׁכִינְתָּא לְאַרְעָא, בְּהַהוּא יוֹמָא מִשְׁכָּן אַחֲרָא אִתּוּקַם עִמֵּיהּ לְעֵילָּא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ דְּכְתִיב, (שמות מ) הוּקַם הַמִּשְׁכָּן, הַמִּשְׁכָּן. מִשְׁכָּן אַחֲרָא דְּאִתְקַם עִמֵּיהּ, וְדָא מִשְׁכָּן דְּנַעַר מְטַטְרוֹן.

תִּקּוּנָא שְׁבִיעָאָה

וְתוּ, ועוד פירוש **כֹּהֲנַי לֵיוָאֵי** הכהנים והלויים דהיינו חסד וגבורה **בֵּינַיְיהוּ מַשְׁכְּנָא קָאִים,** ביניהם המשכן עומד. כלומר יש מצב בו המשכן, שזו ספירת המלכות, עולה ממקומה אל החזה **וְרָזָא דָּא שְׁכִינְתָּא בֵּין תְּרֵין דְּרוֹעִין,** וזה סוד שהשכינה נמצאת בין ב' זרועות **דְּאִתְּמַר בָּהּ** שנאמר בה **"שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי"** (שיר השירים ב, ו). שמאל זו הגבורה וימין זו החסד והמלכות ביניהם ועל מצב זה נאמר **יִשְׂרָאֵל,** בני ישראל מושרשים במלכות ובתפארת כלומר כאשר מעריכים את אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף ודוד אנו אומרים שנשמות בני ישראל מושרשות בדוד כלומר במלכות. כאשר מעריכים ג' אלו: כהן לוי ישראל הרי שאלו החג"ת. כאן המלכות עלתה לתפארת וזה בא מכח ישראל שנדבו למשכן ונתנו **בֵּינַיְיהוּ** מעצמם **"וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה"** (שמות כה, ב) **דְּמַשְׁכְּנָא מִדִּילְהוֹן אִתְעֲבִיד.** שהמשכן נעשה מממונם וכבר דרשו (זוהר שמות קכ"ז ע"א) תרומה תרימו מ"ה שזה עלמא דאתגלייא כלומר המלכות **וְרָזָא דְּמִלָּה "וְאֵת הַפָּעַם עֶצֶם מֵעֲצָמַי וְכוּ' כִּי מֵאִישׁ לֻקְחָה זֹּאת"** (בְּרֵאשִׁית ב, כג). וסוד הדבר בפסוק זא"ת הפעם וכו' וכבר ידעת שזאת היא האשה דהיינו המלכות והיא נלקחה מהאיש כלומר מן התפארת וכאן המשכן (מלכות) נלקח מישראל (תפארת).

דף לא

תִּקּוּנָא שְׁבִיעָאָה

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" בְּמַדְבְּרָא. ולכל היד החזקה – במדבר. כלומר מרע"ה הראה את ידו החזקה בנסים שעשה במדבר **"וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל"** בְּזִמְנָא דִּכְתִיב **"הַיּוֹם הַזֶּה אָחֵל תֵּת**

פַּזְּרֵךְ וְיִרְאָתֵךְ" (דברים ב, כה) **וְכוּ'.** ולכל המורא הגדול בזמן שכתוב היום הזה וכו' שענינו גבורה **דְּעַד לָא אִתְתַּקַּנַת שְׁכִינְתָּא בְּתִיקּוּנָא שְׁלִים יָד הַזְּוָקָה אִצְטְרִיכַת לְמֵיקָם לָקֳבֵל כְּמָה אִינּוּן מְסָאֲבִין.** שעד שהשכינה לא נתקנה כראוי, היתה צריכה לעמוד ולהלחם כנגד כמה טמאים כגון פרעה, סיחון ועוג וכו' **אֲבָל כֵּיוָן דְּאִתְתַּקַּנַת, מִיָּד מוֹרָא גָּדוֹל אֶשְׁתַּכַּח, וְרָזָא דָּא גִּלּוּי שְׁכִינָה.** אבל כיון שנתקנה מיד מתקיים בה המורא הגדול וזה גילוי שכינה המטיל מורא על רואיו **דִּשְׁכִינְתָּא עַד דְּלָא קַיְימַת בְּתִיקּוּנָהָא, אִתְטַמְּרַת דְּלָא לְאִתְוַזָּאָה,** שהשכינה עד שלא עמדה בכל תיקוניה היתה צריכה להסתתר שלא להראות **וּבֵין כָּךְ וּבֵין כָּךְ מִתְתַּקְּנָא כְּדְקָא יָאוֹת.** ובין כך, מתוך שהיתה נסתרת, נתקנה כראוי **כֵּיוָן דְּאִשְׁתַּלִּימַת לְאִתְתַּקְּנָא, אִתְגַּלְיָאַת בְּתֵקְפָּהּ, וְדִזְילוּ דִּילַהּ נָפַל עַל כֻּלְהוּ קְלִיפִין.** כיון שנשלמה להתקן הפכה מספירת המלכות להיות פרצוף נוקבא, מיד נפלה אימה על כל הקלי'. **כְּגַוְנָא דָּא, מַלְכוּת בֵּית דָּוִד לָא אִתְגַּלְיָאַת בְּיָד.** כעין זה, מלכות בית דוד שהיא רומזת על השכינה, לא התגלתה מיד **אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּעָלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, קַיְימוּ בְּשׁוֹפְטִים עַד שָׁאוּל.** אלא בזמן שנכנסו ישראל לארץ החלה תקופת השופטים עד המלך הראשון שאול **וְרָזָא דָּא דְּעַד שְׁכִינְתָּא לָא אִתְיַשְּׁבַת בְּאַתְרַהּ כְּדְקָא יָאוֹת.** וסוד זה שעד שהשכינה לא התיישבה במקומה כראוי היא צריכה להיות נסתרת **אַמַּאי?** ומה הסיבה לכך? **אֶלָּא אִינּוּן עַמְמִין דְּאִשְׁתְּאַרוּ**

יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא, גָּרְמוּ דָּא דְּלָא לְאִתְיַשְּׁבָא תָּמָן שְׁכִינְתָּא כִּדְקַיְּזִי. אלא אלו העממים שהשאירו ישראל בארץ ישראל גרמו להסתרת השכינה ולכך שהיא לא תתגלה כראוי **בְּגִין כָּךְ בְּאִינּוּן שׁוֹפְטִים קָיְמוּ יִשְׂרָאֵל.** ולכן עם ישראל התנהל בתקופה זו על ידי שופטים **וְרָזָא דְּמִלָּה שׁוֹפֵט מִסִּטְרָא דְּצַדִּיק,** והסוד שהמילה שופט היא מצד הצדיק כלומר יסוד כי היסוד הוא כללות התפארת הנקראת משפט ולכן שופט זה היסוד **דְּאַשְׁלִים בְּגִין שְׁכִינְתָּא דְּלָא יַכְלַת לְאִתְגַּלָּאָה** שהשופט, דהיינו היסוד, השלים את השכינה החסרה שלא היתה יכולה להתגלות **עַד דְּאָתֵי שְׁאוּל כְּדֵין שָׁאֲרֵי לְנַטְלָא מַלְכוּתָא.** עד שבא שאול ואז התחילה המלכות להתגלות **וְשָׁאוּל דָּא צַדִּיק,** ושאול זה היסוד **וּשְׁכִינְתָּא אִתְזַּבְּרַת בֵּיהּ בְּגִילּוּיָא יַתִּיר,** והשכינה התחברה בו בגילוי יותר כי הוא היה מלך (מלכות) וגם היה צדיק (יסוד) **וּבְגִין כָּךְ נָטִיל מַלְכוּתָא,** ולכן נמשח למלך **אֲבָל לָא אִתְקַיְּימַת.** אבל המלכות של שאול לא התקיימה זמן רב **עַד דְּאָתָא דָּוִד וּמַלְכוּתָא בְּאַתְרַהּ אִשְׁתַּכְוַת.** עד שבא דוד והמלכות נמצאה במקומה **וְרָזָא דָּא שָׁאוּל אִתְמְשַׁזּ בְּפַךְ**[54] **וְלָא נִמְשְׁכָה מַלְכוּתוֹ, דָּוִד בְּקֶרֶן נִמְשְׁכָה**

---

[54] כתב בספר "קהלת יעקב" - ערך פך – "וזה שאמרו רז"ל בפרק קמא דמגילה (י"ד. והוריות י"ב. וכריתות ו'.) רמה קרני ולא רמה פכי דוד ושלמה שנמשחו בקרן נמשכו מלכותן, שאול ויהוא שנמשחו בפך לא נמשכו מלכותן, והטעם כי פך רומז על חכמה ובינה שהן סתומין, ועליהן נאמר שלח תשלח את האם, והם אינם נמשכים למטה בהתגלות, אבל דוד ושלמה שנמשחו בקרן שהוא סוד

מַלְכוּתוֹ. וזה הסוד ששאול נמשח בפך ולא נמשכה מלכותו ודוד נמשח בקרן ונמשכה מלכותו. וכבר ידעת שמילת "קרן" רומזת לשכינה. **וְרָזָא דִּמְלָה שָׁאוּל בְּצַדִּיק קָאִים, וּבְגִין שְׁכִינְתָּא דְּאִתְזַוְּגַת לְאִתְגַּלְיָא בֵּיהּ נָטִיל מַלְכוּתָא, וְדָא פַּךְ וַדַּאי.** וסוד הענין הוא ששאול המלך מושרש ביסוד ובגלל שהשכינה התחברה בו להתגלות נטל מלכותו וזה פך בוודאי. ואולי הכוונה במילת פך כי פ' גימ' יסוד וך סופית עולה ת"ק שהוא ע"ה תק"א כמנין מלכות עם ה' אותיות וזה הוא ששאול שהוא היסוד השפיע למלכות וחיזק אותה והיא התחילה להאיר. **וּבְגִין דְּלָאו בְּאַתְרֵיהּ הֲוָה, לָא אִתְקַיָּים.** אבל היות ושאול הוא ביסוד אין מקומו קבוע במלכות, ולכן לא התקיימה מלכותו **אֲבָל דָּוִד בְּמַלְכוּת אִיהוּ.** אבל דוד הוא מושרש במלכות וזה מקומו **וְכַד צַדִּיק אִתְזַוַּג בֵּיהּ נָטִיל מַלְכוּתָא כְּדְקָא יָאוֹת, וְדָא הֲוֵי, בְּגִין כָּךְ נִמְשְׁכָה מַלְכוּתוֹ.** וכאשר דהע"ה שהיה צדיק וגם מושרש במלכות קיבל את המלוכה, קיבלה כראוי ונמשכה מלכותו **כְּדֵין קַיְימַת שְׁכִינְתָּא בְּאַתְרַהּ כְּדְקָא יָאוֹת.** ואז המלכות התחזקה במקומה כראוי.

עַד דַּאֲתָא יָרְבְעָם, דְּהָא כְּדֵין אִתְפָּרְשׁוּ צַדִּיק מִצַּדִּיק, עד שבא ירבעם שכעת נפרדו הצדיק מן הצדק כלומר היסוד נפרד מן המלכות הנקראת "צדק" **וְדָא יָרְבְעָם מִשִּׁבְטָא דְּיוֹסֵף, צַדִּיק וַדַּאי. רְזָא דָּא יָרְבְעָם מִזַּרְעָא דְּדָוִד,**

המלכות שנקרא והמשיך השמן שהוא סוד החכמה עד המלכות שהוא בחינת קרן, ומשם נוכל ליקח השפע שהוא עלמא דאתגלייא.

מַלְכוּת. וזה ירבעם משבט יוסף (יסוד) בא, ורחבעם בא מזרע דוד שהוא במלכות **וְכֵיוָן דְּאִתְפָּרְשׁוּ דָּא מִן דָּא, אִתְפַּלַּג מַלְכוּ דְּיִשְׂרָאֵל,** וכיון שנפרדו יסוד ממלכות נחלקה מלכות ישראל **עַד דְּמַקְדְּשָׁא אִתְחָרַב.** עד שהמקדש שה"ס המלכות נחרב. והטעם בהפרד יסוד ממלכות אין המלכות מקבלת שפע כראוי ולכן חרבה **וְכָל דָּא מָאן גָּרִים?** וכל זה מי גרם? **אֶלָּא בְּגִין דְּקַבֵּל דָּוִד לְשׁוֹן הָרַע.** אלא כיון שדהע"ה קיבל לשה"ר (שבת נו ע"א) **דְּמָאן דְּמְקַבֵּל לָשׁוֹן הָרַע גָּרִים לְהַהוּא לִישָׁנָא עִלָּאָה דָּא צַדִּיק, לְאִתְפָּרְשָׁא מִבַּת זוּגֵיהּ.** שמי שמקבל לשון הרע גורם לאותו לשון העליון שזה היסוד לפרוש מבת זוגו שזו המלכות וזו השכינה **וְאִתְמַר בִּשְׁכִינְתָּא "נְאֶלַמְתִּי דּוּמִיָּה"** (תהלים לט, ג). ואז נאמר בשכינה "נאלמתי דומיה" כי נלקח ממנה כח הדיבור **וּבְגִין כָּךְ אִתְמַר יָרְבְעָם וּרְחַבְעָם יְזַלְּקוּ אֶת הַמַּלְכוּת.** ולכן ירבעם ורחבעם חלקו את המלכות **וְדָוִד צְלִי וְאָמַר "נְאֶלַמְתִּי דּוּמִיָּה הֶחֱשֵׁיתִי מִטּוֹב"** (תהלים לט, ג) **וְכוּ'.** ודהע"ה התפלל ואמר "נאלמתי דומיה החשתי מטוב" וכו' כבר ידעת ש"טוב" הוא היסוד וכאשר הוא לא משפיע למלכות היא נקראת "יונת אלם" **דָּא בְּגִין לָשׁוֹן הָרַע דְּקַבֵּל מִצִּיבָא וְאִתְרַגִּיז עַל מְפִיבֹשֶׁת,** כל זאת בגלל לשון הרע שקיבל מציבא והתרגז על מפיבשת **עַד דְּאָמַר לֵיהּ "הִנֵּה לְךָ כֹּל אֲשֶׁר לְמְפִיבֹשֶׁת"** (שמואל ב' טז, ד). עד שאמר לו "הנה לך כל אשר למפיבשת.

הַדָּא הוּא דִּכְתִיב "זַם לִבִּי בְּקִרְבִּי בַּהֲגִיגִי" (תהלים לט, ד) **וְכוּ'** וזה הוא מה שנאמר "חם לבי בקרבי בהגיגי תבער אש **דִּבַּרְתִּי בִּלְשׁוֹנִי"** מה הוא דברתי בלשוני? **דָּא זוֹבָא דְּאָמַר מִילִּין מְגוֹ רוֹגְזָא, "הִגֵּד לִי"** (שמואל ב' טז, ד) **וְכוּ'.** זה החטא שאמר מילים מתוך רוגז הנה לך וכו' **וְדָא גָּרִים לֵיהּ זִילּוּקָא דְּמַלְכוּתָא וַדַּאי.** וזה ודאי גרם לחלוקת המלכות. **בְּגִין כָּךְ "הוֹדִיעֵנִי יְהוָה קִצִּי"** (תהלים לט, ה) **דָּא קֵץ הַיָּמִין,** ולכן ביקש דהע"ה הודיעני יי' קצי זה קץ הימין לעת"ל **דְּבֵיהּ "וְהָיוּ לַאֲוָזִדִים בְּיָדֵךְ"** (יחזקאל לז, יז) שאז לעת"ל יחזרו היסוד והמלכות להתאחד[55] **בְּמָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף וּמָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, לְאִתְזַבָּרָא מַאי דְּאִתְפָּרְשׁוּ בְּקַדְמִיתָא בְּיָרְבְעָם וְרְזַבְעָם.** דהיינו חיבור מב"י שהוא היסוד ומב"ד שהוא המלכות הם תיקון לחלוקת המלוכה בימי דוד ושלמה **בְּגִין כָּךְ "הוֹדִיעֵנִי יְהוָה קִצִּי"** (תהלים לט, ה) **וְכוּ'** ביקש דהע"ה לדעת את הקץ בו יתחברו יסוד ומלכות **"אֵדְעָה מָה זָּדֵל אָנִי" לְבַר מִמַּלְכוּתָא.** דהיינו שכאשר המלכות היא ללא היסוד היא בבחינת חדלון. כבר ידעת שהמלכות נקראת אנ'. **אִשְׁתְּכַח דְּכֹלָּא בְּזִמְנֵיהּ אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי וַדַּאי.** נמצא שהכל בזמנו צריך

---

[55] וזה הפשט הקבלי במה שאמרו ז"ל בזוהר בכ"מ ענין סעודת שור הבר והלויתן וזיז שד"י שהם בסודם מלכות (שור הבר), יסוד (זיז שד"י כי הוא עו"ף) ולויתן (תפארת ויסוד).

להיות ודאי[56]. **וּשְׁכִינְתָּא עַד דְּלָא אִתְתַּקְּנַת לָא אִתְגַּלְיָאַת.** והשכינה, כל עוד לא נתקנה להיות ביחוד עם היסוד, אינה נגלית **בְּגִין כָּךְ דְּכָל יוֹמִין דַּהֲווֹ יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּרָא, אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְמֹשֶׁה לְאִתְתַּקְּפָא סַגִּי לָקְבֵל כֻּלְּהוּ מְסָאֲבִין,** "**וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה**" **וַדַּאי.** ולכן כל זמן שהיו ישראל במדבר היה על משה רע"ה להתחזק מאד נגד כל הטומאות וזה הפירוש "ולכל היד החזקה" שהיה משה מכניע את הקלי' **כֵּיוָן דְּאִתְתַּקְּנַת שְׁכִינְתָּא וְאִתְגַּלְיָאַת, מִיָּד** "**הַיּוֹם הַזֶּה אָזַל תֵּת פַּחְדְּךָ**" (דברים ב, כה) **וְכוּ',** כיון שנתקנה השכינה עם היסוד הנקרא "זה" ועם התפארת הנקרא "היום" מיד התחילה להראות כחה וזה הוא "תת פחדך" כי היא מדת הדין וזה הוא **וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל. אֵימָתַי אִתְתַּקְּנַת?** מתי נתקנה השכינה? **אֶלָּא בְּזִמְנָא דִּכְתִיב** "**עָלַי בְּאֵר עֱנוּ לָהּ**" (במדבר כא, יז) **וְהָא אוֹקְמוּהָ.** אלא בזמן שמתה מרים והסתלקה הבאר ומרע"ה התפלל עליה שתחזור אמר עלי באר שזו השכינה וכו'[57] **בְּגִין כָּךְ** "**וָאֶתְזַנַּן**

---

[56] אולי הרב הכניס במתק שפתיו את יחוד זו"ן. כולא רומז ליסוד הנקרא כל ומילת "זמן" היא גימ' מ"ה וב"ן שהם זו"ן כידוע.

[57] כתוב בזוהר ח"ג (קנ ע"ב) "בְּאֵר, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. חֲפָרוּהָ שָׂרִים, דָּא אַבָּא וְאִמָּא, דְּאוֹלִידוּ לָהּ. כָּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם, אִלֵּין אֲבָהָן(חג"ת). דִּכְתִיב, (תהלים מז) נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עַם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וְגוֹ'. בְּגִין (דף ק"נ ע"ב) לְאִתְבָּרָכָא מְנִהוֹן, עַל יְדֵי דְּדַרְגָּא חַד, וּמַנּוּ. צַדִּיק דְּקָאִים עָלָה. וְעַל דָּא אַמְרִינָן, כַּד הַאי בְּאֵר נַטְלָא, בְּסִיוּעָא דַּאֲבָהָן נַטְלָא. המשך הפסוק התבאר בזהר חדש מנוקד - פרשת חקת : "בְּמְחוֹקֵק בְּמִשְׁעֲנוֹתָם, עַל יְדָא דְמשֶׁה, דְּאִיהוּ מְחוֹקֵק, אִתְחֲבָרָא בִּתְרֵי עֲשַׂר שִׁבְטִין, דְּאִינּוּן בְּנִין דִּילֵהּ דְּשָׂרָאן סַחְרָנָהָא. מַאי בְּמִשְׁעֲנוֹתָם, תָּא חֲזֵי, כַּד יִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְיְהִיבָא עַל יְדָא דִמְחוֹקֵק, כְּדֵין סָמְכִין לָהּ לִשְׁכִינְתָּא אִינּוּן תְּרֵיסַר סָמְכִין דִּלְעֵילָא, וְעַל דָּא בְּמִשְׁעֲנוֹתָם, דְּאִיהִי נִשְׁעֶנֶת עֲלַיְיהוּ:

אֶל יְהוָה בָּעֵת הַהִיא לֵאמֹר" (דברים ג, כג) **בְּעֵת הַהִיא דְּיֵיקָא, דִּכְבָר סַלְּקַת שְׁכִינְתָּא עַל יְדוֹי וְאִתְתַּקַּנַת.** ולכן כתוב "ואתחנן אל ייי' בעת ההיא לאמר" באותה עת בה התחברה המלכות בתפארת וענין זה נרמז במילה ההיא וכתיב ההוא להורות על הייחוד **"אֲדֹנָי יְהוִה אַתָּה הַחִלּוֹתָ"** (דברים ג, כד) **וְכוּ'** גם במילים אלו נרמז הייחוד כי שם אדנות מורה על המלכות שם הוי"ה על התפארת וניקוד הויה על הבינה. וידוע שהתפארת כשמקבל מוחין מהבינה מקבל כח להתייחד עם המלכות. וזה הוא אתה החילות ענין התחלת הייחוד וענין זה נרמז **כְּמָה דְּאָמַר "הַיּוֹם הַזֶּה אָזַל"** (דברים ב, כה) **וְכוּ'.** כמ"ש היו"ם הז"ה אחל תת פחד"ך ויראת"ך.

אֲבָל אבל יש פירוש נוסף **"אַתָּה הַחִלּוֹתָ לְהַרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ"** (דברים ג, כד) **וְכוּ' דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹדַע לֵיהּ אֲרָזִין דִּילֵיהּ, אֵימָתַי לְאִשְׁתַּמְּשָׁא בְּוֵזֶסֶד דְּרֻגָּא דִּימִינָא, וְאֵימָתַי בִּשְׂמָאלָא.** אתה החילות להראות את עבדך דהיינו שהקב"ה לימד את מרע"ה את דרכיו, מתי להשתמש בחסד שזו זרוע ימין ומתי בגבורה שזו זרוע שמאל **דִּכְתִיב "לְהַרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ אֶת גָּדְלְךָ"** (דברים ג, כד) **דָּא יְמִינָא,** גדלך היינו ימין כמ"ש לך ייי' הגדולה והגבורה והתפארת וכו' **"וְאֶת יָדְךָ הַחֲזָקָה"** (דברים ג, כד) **דָּא שְׂמָאלָא.** ואת ידך החזקה זו הגבורה[58] **וּמַשֶּׁה בְּהַאי יָד הַחֲזָקָה אִתְתַּקַּף סַגִּי וְאַצְלַח,** ומרע"ה באותה יד החזקה התחזק והצליח מאד **כְּדֵין** וכאשר

---

[58] כבר ידעת שאות ך ערכה 500. ידך החזקה גימ׳ 639 כמו ״זו היא גבורה וביד שמאלא״.

ראה שהצליח ביקש להכנס לארץ ישראל "**אֶעְבְּרָה נָּא וְאֶרְאֶה**" (דברים ג, כה) **הָשַׁתָּא דְּתִיקּוּנָא נָמֵי סָלִיק בִּידַאי, דִּכְתִיב "אָזֵל תֵּת פַּזְּדֵךְ"** (דברים ב, כה). כעת שהתיקון עולה בידי כמ"ש אחל תת פחדך שאלו גבורות השכינה שהתחזקה על ידי משה. **וְאִי תֵּימָא אֵימָתַי אַזְוַי לֵיהּ רָזִין אִלֵּין?** ואם תשאל וכי היכן בראה לו סודות אלו של חיזוק השכינה? **אֶלָּא בַּסְּנֶה אַזְוַי לֵיהּ וַדַּאי,** אלא בסנה הראה לו הקב"ה ודאי את ההנהגה הזו **בְּהַהוּא מַטֶּה דְּאִתְמַר בֵּיהּ "וַיְהִי לְנָחָשׁ"** (שמות ד, ג) באותו מטה שנאמר בו "ויהי לנחש" **דְּהָא מַטֶּה דָּא אִתְהַפַּךְ מְטוֹב לָרַע וּמֵרַע לְטוֹב.** שהרי מטה זה נהפך מטוב לרע ומרע לטוב. כבר ידעת ש"מטה" זו המלכות והיא עץ הדעת טוב ורע **וְאִית מַטֶּה דֶּאֱלֹהִים לִשְׁמָאלָא,** והיא יכולה להיות מטה האלקים בחינת שושנת העמקים שצבעה אדום ויש **מַטֶּה מֹשֶׁה לִימִינָא.** מטה משה שזו השכינה כשהיא מלאה בחסדים בחינת חבצלת השרון **אֲבָל הָכָא אוֹלִיף לֵיהּ רָזָא,** אבל כאן לימד אותו סוד "**שַׂלַּח יָדְךָ וֶאֱחֹז בִּזְנָבוֹ**" (שמות ד, ד). שלח ידך ואחוז בזנבו **דְּהָא בְּזִמְנָא דְּנָחָשׁ דָּא אִתְעַר, אִצְטְרִיךְ מִיָּד לְמֵיקָם לְקָבְלֵיהּ וּלְאַזְדָּא בִּזְנָבָא דִּילֵיהּ, דְּבֵיהּ מָזֵי.** שהרי בזמן שנחש זה מתעורר לעשות דין בעולם, מיד יש לעמוד כנגדו ולאחוז בזנבו שבו הוא מכה **לְתַפָּסָא בֵּהּ דְּלָא תֶּזֱדָּרֵב עָלְמָא.** לתפוס בו שלא יחרב העולם **בְּגִין כָּךְ וְאָחוּז בִּזְנָבוֹ, כְּגוֹן "אֶחֱזוּ לָנוּ שֻׁעָלִים"** (שיר השירים ב, טו) **דְּלָא יְזַדְּרִבוּן לְעָלְמָא.** ולכן "ואחוז בזנבו" כגון מ"ש אחזו לנו שעלים **בְּמַאי**

יְתַפֵּוס בֵּיהּ? כיצד יתפוס אותו? **אֶלָּא** "שְׁלַח יָדְךָ" (שמות ד, ד) **דָּא שְׁמָאלָא, בָּהּ** "וְאָזְנוֹ בְּזָנָבוֹ" **וַדַּאי.** אלא "שלח ידך" זו היד החזקה שזו הגבורה ואחוז בזנבו **מִיָּד** "וַיְהִי לְמַטֶּה בְּכַפּוֹ" (שמות ד, ד) מיד הנחש הפך למטה בכפו **דִּכְדִּין אִשְׁתְּכִיךְ בְּאַתְרֵיהּ. וְכֵיוָן דְּאִשְׁתְּכִיךְ הַאי רַוְזָא יִתְעָרוּן בְּכֻלָּא.** שאז שקטו דיני הנחש ולא יצאו להזיק בעולם וכיון ששקט מתעוררים רחמים בכל **בְּגִין כָּךְ** "וַיְהִי לְמַטֶּה בְּכַפּוֹ" (שמות ד, ד). לכן כתוב ויהי למטה בכפו שהנחש נהפך למטה בכפו דייקא בעת שליטת הגבורה הקדושה על גבורות הנחש שהם מצד הקלי' **וּבְגִין דָּא** "אַתָּה הַחִלּוֹתָ לְהַרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ" (דברים ג, כד) **בַּסְּגֻלָּה.** ולכן אמר מרע"ה אתה החילות וכו' וזה היה בסנה "**אֶת גָּדְלְךָ**" (דברים ג, כד) **דָּא יְמִינָא.** את גדלך זו מדת החסד "**וְאֶת יָדְךָ הַחֲזָקָה**" (דברים ג, כד)", ואת ידך החזקה היינו הגבורה שהיא שלטה על דיני הנחש ולכן "**שְׁלַח יָדְךָ**" **וַדַּאי.** לימד הקב"ה את מרע"ה שלח ידך זו היד החזקה ובזה הפך הנחש למטה.

תִּקּוּנָא תְּמִינָאָה

דף לג

"**וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה**" **דָּא הַיָּד דִּיהוּדָה,** ולכל היד החזקה זו היד של יהודה כלומר אותיות יד שבשם יהודה. לקמן הרב יסביר שביהודה יש שם הוי'ה ב"ה ואות ד' רומזת על ד' אותיות שם אדנות **דְּאִתְמַר בֵּיהּ** "יָדָיו רָב לוֹ" (דברים לג, ז). שעל אותיות "יד" אלו נאמר 'ידיו רב לו' "**וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל**" (דְּבָרִים לד, יב) **דָּא ו"ה דִּילֵיהּ.** "ולכל המורא הגדול" אלו אותיות ו"ה שבשם

יהודה[59] "**אֲשֶׁר עָשָׂה מוֹשֶׁה**" (דברים לד, יב) **דְּאִיהוּ בְּרִיךְ לֵיהּ הָכִי,** "**וְזֹאת לִיהוּדָה**" (**דברים לג, ז**) **וְכוּ'.** "אשר עשה משה" שהוא ברך את יהודה כך באומרו "וזאת ליהודה". כבר ידעת ש"זאת" היא המלכות ואות ו' של "ו"זאת זו התפארת. באמרו וזאת עשה יחוד זו"ן והמשיך למלכות אור הרוח. **דִּיְהוּדָה אִיהוּ יהו"ה ד',** שיהודה אלו אותיות יהו"ה ד' **דְּהָא בְּרָא דָּא אִתְבָּרִיר לְמֶהֱוֵי בֵּיהּ רָזָא דְּמַלְכוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל,** שהרי בן זה, דהיינו יהודה, התברר כלומר נבחר להיות בו סוד מלות ישראל **שָׂרִיתָ דְּמַלְכָּא בְּשִׁיזָ"א.** וממנו עתיד לצאת מלך המשיח נמצא שיהודה זה הוא שורש המשיח **אֲבָל עַד לָא אִתְפָּרַשׁ וְלָא אִתְגַּלְיָא,** אבל כל עוד לא נבחר, לא התגלה **תָּמָן קָאִים לְאִתְנַהֲרָא וּלְאִתְתַּקְנָא בְּרָזָא דָּא וַדַּאי – יהו"ה ד',** שם עומד להאיר ולהתקן בסוד זה ודאי יהו"ה ד' כלומר שם הוי"ה זו התפארת ואות ד' זו

---

[59] נראה לבאר בס"ד שאותיות י"ה הם בחינת אהבה ואותיות ו"ה הם בחינת יראה. ואם נתבונן באותיות ו"ה לבדן גם הם יתחלקו לאהבה ויראה שאות ו' תהיה אהבה בערך אות ה' שהיא יראה ובזה נבא אל נכון לביאור "המורא הגדול" שהמורא זו אות ה' אחרונה שבשם ו"הגדול" זו אות ו' שהיא בחינת התפארת והיא אהבה בערך המלכות.

לאוהבי הרמז: "המורא" גימ' רנ"ב שהם מספרי איברי הנקבה. עוד, רנ"ב גימ' "יברכך" שעל זה כתב הרמ"ז זללה"ה בפירושו על זוהר ויקרא: "וה' אחרונה היא שורש המלכות, וידוע שכל אורותיה הם בחי' מילואים, וה' זו היא דס"ג ה"י, ועוברת דרך זעיר והיא ה"א ובין שניהם הוא שם אהי"ה, ה"י ה"א, ואמנם ו' פעמים אהי"ה הם בגי' קכ"ו שהוא גם כן גי' ו' פ' יה"ו, וב' פעמים קכ"ו גי' רנ"ב כמנין "יברכך". עוד כתב הרמ"ז שיש י"ב צירופי אהי"ה והם בי"ב חודשי השנה. וכבר ידעת שהחודשים באים מהלבנה (מלכות) וי"ב פעם אהי"ה עולים לרנ"ב.

המלכות ומסביר הרב: **[ד׳] בְּאֶמְצָעִיתָא אִילֵּין ד׳ אַתְוָן דְּאַדנ״י,** אות ד' באמצע שם יהודה רומזת לד' אותיות שם אדנות **כֻּלְּהוֹ בִּכְלָלָא זַד לְאִתְנַהֲרָא מֵאִינּוּן ד׳ דְּסַזְרִין לַהּ.** כולם בכלל אחד דהיינו כל ד' האותיות של אדנות כלולות כעת באות ד' ואותיות יהו"ה מאירים לה סביב **כֵּיוָן דְּאָתָא דָּוִד מַלְכָּא שְׁרִירַת ד׳ דָּא וְאִתְגַּלְיָאַת.** כיון שבא דוד המלך החלה אות ד' זו והתגלתה **בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְפַּשְׁטַת בְּדַרְגָּהָא בְּד׳ אַתְוָן אִלֵּין אדנ״י, וְאִתְעֲבִידַת הֵיכְלָא לְאִינּוּן ד׳ אָזְרָנִין.** באותו זמן התפשטה במדרגותיה והפכה להיות היכל לאלו ד' אותיות האחרים של שם הוי"ה[60] **וּבְגִין כָּךְ בָּעָא דָּוִד לְמֶעֱבַד הֵיכְלָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,** ולכן ביקש דהע"ה לבנות היכל לקב"ה כי היכל ודוד הם בחינת המלכות **וּבָעָא לְמִבְנֵי לֵיהּ לְבֵי מַקְדְּשָׁא,** ורצה גם כן לבנות בית המקדש שגם הוא בחינת מלכות **אֶלָּא דְּתִיקּוּנָא לָא אִזְדַּמַּן שְׁלִים בְּזִמְנֵיהּ.** אלא שהתיקון לא היה שלם בזמנו של דהע"ה **בְּגִין כָּךְ אִיהוּ לָא בָּנִי לֵיהּ אֶלָּא בְּרֵיהּ שְׁלֹמֹה,** ולכן הוא לא בנה את ביהמ"ק אלא בנו שלמה **שְׁלִימוּ דְּתִיקּוּנָא לְזִמְנָא דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּכְדֵין מִתְפַּשְׁטָ אִיהוּ בְּתִיקּוּנָא שְׁלִים, וְצִירוּפָא סָלִיק בָּאוֹרַיְתָא אָזְרָא כְּמָה דְּסָלְקִין דַּרְגִּין בָּאוֹרַיְתָא קְשׁוֹט.** שלימות התיקון לעת"ל בימות המשיח, שאז יהיה התיקון כראוי ויהיה

---

[60] כבר התבאר בספר שערי אורה שער ראשון שהיכל זו המלכות שיש בה שם אדנות שהוא גימ׳ סה כמנין היכל. אות ד׳ רומזת למלכות מפני שהיא דלה ונקראת מראה שאינה מאירה.

תיקון שלם וצירוף אותיות "יהודה" יהיה באופן אחר כפי שעולים ומתקנות הספירות בדרך האמת. והענין הוא שיחוד קוב"ה ושכינתיה יכול להיות בכמה אופנים ובכמה איכויות כמבואר בעץ חיים שער לו פרק ב' עיי"ש.

תָּא חֲזֵי, רָזָא דִּכְלָא "וְהָיוּ לַאֲחָדִים בְּיָדֶךָ" (יחזקאל לז, יז) **אִלֵּין תְּרֵין בְּשִׁיזְיִן פָּשִׁיזַ בֶּן דָּוִד וּמָשִׁיזַ בֶּן יוֹסֵף.** בא וראה, סוד הכל "והיו לאחדים בידך" אלו ב' משיחין מב"י ומב"ד **שֵׁירוּתָא דִּכְלָא, מֵאִינּוּן תְּרֵין יָדִין עִלָּאִין דְּעַתִּיק יוֹמִין דְּזִמְיָנָן לְאִתְזַבְּרָא כַּחֲדָא,** התחלת הכל מאילו ב' ידי ע"י שהם חו"ג שלו שעתידין להתחבר כאחד **וּבְגִינַיְיהוּ יִתְזַבְּרוּן לְתַתָּא תְּרֵין בְּשִׁיזְיִן.** וכתוצאה מחיבור של ב' ידי ע"י למעלה יתחברו ב' משיחין למטה **וְזִיווּגָא דְּאִינּוּן תְּרֵין יָדִין אִתְחָזֵי בְּאִינּוּן תְּרֵין מַזָּלִין עִלָּאִין וא"ו וא"ו, כֻּלָּא רָזָא דְּאֶחָד.** וחיבור של אלו ב' ידיים נראה באלו ב' המזלות העליונים וא"ו וא"ו שכל אחד מהם גימ' י"ג כמספר אח"ד וזה הוא **"וְהָיוּ לַאֲחָדִים", תְּרֵין זְמִינִין אֶחָד, "בְּיָדֶךָ" וַדַּאי, דְּהָא יִתְזַבְּרוּן תְּרֵין יָדִין לְמֶהֱוֵי יָד זַד וְלָא יַתִּיר.** והיו לאחדים פעמיים אחד זה הוא אחדים. "בידך" ודאי ולא "בידיך" שיהיו ליד אחת ולא יותר. **אִי תֵּימָא יָד דָּא לְמַאן אִתְיְהִיבַת?** אם תשאל יד זו למי ניתנת? **אֶלָּא רָזָא דָּא מִי בָּרֵאשִׁ? בֶּן יִשַׁי בָּרֵאשִׁ'** (סנהדרין קב, א). אלא זה הסוד מי בראש? בן ישי בראש עיי"ש בגמ' סנהדרין. והסוד כאן שיד זו הכוללת ב' ידיים תינתן למשיח בן דוד שהוא משבט יהודה **הַדָּא הוּא דִּכְתִיב** וזה מה שנאמר **"יָדָיו רָב לוֹ"** (דברים לג, ז), **רִיבוֹתָא דִּילֵיהּ בְּהַאי תַּלְיָא, בְּרָזָא**

דְּתְרֵין יָדִין אִלֵּין דְּאִתְעַבִּידוּ זַוְּד וְאִתְיְהִיבוּ לֵיהּ. חשיבותו ביד זו תלויה, בסוד ב' ידיים שהפכו להיות אחד וניתנו לו **דְּכְדֵין אִיהוּ יְטוֹל מַלְכוּתָא, וּמָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף בַּהֲדֵיהּ וַדַּאי בְּזִיבּוּרָא זַוְּדָא.** שאז הוא יטול את המלכות ומשיח בן יוסף איתו בחיבור אחד **אֲבָל עִיקָּרָא דְּכֹלָּא מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, דְּהָא אִיהוּ נַטְיל יָדָא דָּא בְּזִיבּוּרָא זַוְּד, וּבֵיהּ מִתְזַוְּבַּר מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף לְנַטְרָא לֵיהּ,** אבל עיקר הכל הוא משיח בן דוד שהרי הוא נוטל יד זו בחיבור אחד של אותן ב' ידיים, ובו מתחבר מב"י לשמור עליו **דִּכְתִיב** "וְעֻזּוֹ מִצָּרָיו תִּהְיֶה" (דברים לג, ז) **דָּא מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף דְּאִתְכְּלִיל וְאִתְזַוַּבָּר בֵּיהּ.** שנאמר "ועזר מצריו תהיה" זה מב"י שנכלל ומתחבר במשיח בן דוד **בְּגִין כָּךְ יָד דָּא לְמָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד אִתְיְהִיבַת, וּמִתַּמָּן נַטְיל לַהּ מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף דְּאִתְזַוַּבַּר בֵּיהּ.** לכן יד זו למשיח בן דוד ניתנת ומשם נוטל אותה מב"י לאחר שהתחבר בה **וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ יְהֵא שַׁלִּיט בְּכַדְּמִיתָא, מֵרָזָא דְּמָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד נַטְיל לַהּ וַדַּאי.** למרות שמלכות משיח בן יוסף קודמת למלכות מב"ד, עם כל זה מסוד מלכות משיח בן דוד נוטל מב"י כחו **וְהָא מִלָּה לָא אִשְׁתַּלִּימַת עַד מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד.**

וּכְדֵין מַלְכוּתָא אִתְקְיָים בִּתְרֵין דְּאִינּוּן זַוְּד, בִּתּוּקְפָּא שְׁלִים, הַיְינוּ הַוָּזָקָה וַדַּאי הַהִיא דְּאִשְׁתְּמוֹדְעַת. ודבר זה לא נשלם עד מב"ד ואז המלכות של המשיחים מתחזקת בשניים שהם אחד, בכח רב, וזו היא היד החזקה הידועה.

וְדָא יְהוּדָה, הי"ד ו"ה, דְּיָדָא דָּא מִלְּעֵילָּא לְעֵילָּא נָזְזַתַּת וְנַטִּיל לַהּ מָשִׁיזָ בֶּן דָּוִד, וזה הפירוש של שם יהודה, הי"ד ו"ה זו היד שבאה מלמעלה למעלה, מחו"ג דעתיק, יורדת היא ונוטל אותה משיח בן דוד **וּכְדֵין אֶשְׁתַּכַּח אִיהוּ רְתִיכָא לְאִינּוּן תְּרִין עִלָּאִין בְּזִוּוּגָא זַוְּד וְדָא ו"ה.** ואז המשיח נעשה מרכבה לאלו ב' ידיים שהפכו ליד אחת בחיבור אחד ודבר זה נרמז באותיות ו"ה של יהודה **מָשִׁיזָ בֶּן יוֹסֵף כְּגַוְנָא דָּא, דְּהָא בְּזִוּוּגָא זַוְּד אִיהוּ בַּהֲדֵי מָשִׁיזָ בֶּן דָּוִד וְלָא מִתְפָּרְשָׁאן, "וְהָיוּ לַאֲחָדִים"** (יחזקאל לז, יז), **וַדַּאי.** וכן מב"י כעין זה שהרי בחיבור אחד הוא עם מב"ד ולא פורש ממנו וזה הוא מ"ש "והיו לאחדים בידך" ודאי ידך זו היד הכוללת ב' ידיים.

וְאִי תֵּימָא אַמַּאי לְמָשִׁיזָ בֶּן דָּוִד וְלָא לְמָשִׁיזָ בֶּן יוֹסֵף? ואם תשאל מדוע ניתנת היד למב"ד ולא למב"י? **אֶלָּא כֻּלָּא בְּאַתְרֵיהּ. וּמָשִׁיזָ בֶּן דָּוִד אִיהוּ בְּמַלְכוּת בְּגִין כָּךְ לֵיהּ אִתְּזָוֵי מַלְכוּתָא.** אלא הכל במקומו כלומר מב"י מושרש ביסוד ומב"ד במל' ולכן למב"ד ראויה היד **מָשִׁיזָ בֶּן יוֹסֵף בִּיסוֹד, דְּקָאִים לְאַתְקָפָא לֵיהּ וּלְאַתָּקָנָא לֵיהּ בְּכֻלָּא.** מב"י מושרש ביסוד והוא עומד לחזק ולתקן את מב"ד בכ'ל **הַדָּא הוּא דִּכְתִיב "וְזֹאת לִיהוּדָ"ה". אַמַּאי לִיהוּדָה הָכִי?** זה הוא מ"ש "וזאת ליהודה" מדוע ליהודה דוקא? **אֶלָּא בְּגִין דְּאִיהוּ [נַטִּיל] לַהּ לְהַאי זֹאת בְּגִין כָּךְ לֵיהּ אִתְּזָוַּאת מִלָּה וַדַּאי.** אלא כיון שהוא מושרש באותה זאת שהיא המלכות לכן לו ראוי

לקבל את היד הזו **וְדָא תִּיקּוּנָא דְּאַזְמִין בְּקַדְמִיתָא מֹשֶׁה רַעֲיָא מְהֵימְנָא בְּהַהִיא בִּרְכָתָא דִּילֵיהּ, לְאַתְקָנָא יִשְׂרָאֵל וְכוּלֵיהּ עָלְמָא תִּיקּוּנָא שְׁלִים.** וזה תיקון שהזמין משה רבנו ע"ה הרועה הנאמן באותה ברכה שברך את יהודה ואמר "וזאת ליהודה" ובכך הזמין את המלכות להיות בחלקו של יהודה וכן תיקן מרע"ה בברכתו את כל ישראל וכל העולם בתיקון שלם.

וְהָא מט"ט שָׁרָא רָבָא אָתֵי פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' "נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ" (בראשית א, כו) **אִלֵּין פָּמְשִׁיזַ בֶּן דָּוִד וּמָשִׁיזַ בֶּן יוֹסֵף, דּוּכְרָא וְנוּקְבָּא, צֶלֶם וּדְמוּת,** והנה מלאך מטט' השר הגדול מגיע ואומר: רבי רבי כתוב "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו" אלו הם מב"י ומב"ד הם יסוד ומלכות והם זכר ונקבה והם צלם (זכר) ודמות (נקבה) **דְּבְהוּ אִשְׁתְּלִים דִּיוּקְנָא עִלָּאָה בְּרָזָא כִּדְקָא יָאוֹת.** שבהם נשלם הדיוקן העליון כראוי כלומר יסוד משלים כל הט' ספירות והמלכות כוללת אותם ומשלימה אותם **לָקֳבֵל אִלֵּין תְּרֵין, תְּרֵין אוּמִין אִשְׁתַּכְזוּ וְאִינּוּן עֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל, דְּקַיְימִין כְּגוֹן גְּוָעִין לְאִתְפָּרְשָׁא מִינַּיְיהוּ עֲנָפִין לְכַמָּה סִטְרִין.** כנגד יסוד ומל' שבקדושה יש ב' אומות שהם עשו וישמעאל שהם שורש שמהם יוצאים אומות נוספות **וְאִלֵּין גַּרְמִין לֵיהּ לִדְיוּקְנָא עִלָּאָה דְּלָא לְאִתְזַוָּגָאָה שְׁלִים כְּדָקָוְזַיִ.** והם גורמים לו לדיוקן העליון שלא יראה כראוי, כי הם מנסים להפריד בין יסוד ומל' דקדושה **וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי בְּשַׁעְתָּא דְּיִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָלְמָא תִּיקּוּנָא שְׁלִים מֵרֵישָׁא דְּכֹלָּא יִשְׁרֵי לְאַתְקָנָא בְּרָזָא**

דָּא צֶלֶם וּדְמוּת כִּדְקָא יָאוֹת. ולעת"ל בעת שיעורר הקב"ה בעולם תיקון שלם מראשית הכל (א"א) יתחיל התיקון בסוד צלם (ט' ספירות ראשונות) ודמות (מלכות) **וְכַד כֹּלָּא יִשְׁתְּלִים הָכִי מָטֵי לְתַתָּא לְגַבֵּי תְּרִין מְשִׁיזִין, לְאַתְקָנָא לְהוּ בְּיוּזְדָּא זַד,** "**וְהָיוּ לַאֲזָדִים בְּיָדֶךָ**" (יחזקאל לז, יז). **בְּהַהוּא זִמְנָא** "**מַה יָּפוּ פָעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים**" (שיר השירים ז, ב) **אִלֵּין תְּרֵין רַגְלַיִן תְּרֵין מְשִׁיזִין.** וכאשר הכל יושלם למעלה ירד התיקון גם על ב' משיחין שהם מב"י יסוד ומב"ד מל' שיהיו אחדים וזמ"ש "והיו לאחדים בידך" על אותו זמן נאמר "מה יפו פעמיך בנעלים". והענין במילה אח"ד הוא שאותיות אח הם גימ' ט' והם ט"ס מכתר ועד יסוד. אות ד' דאח"ד היא המל' שהיא דלה ועניה. המילה אחד מורה על קישור י"ס כאחד. **וְאִי תֵּימָא תְּרֵין מְשִׁיזִין, אֵיךְ אִינּוּן תְּרֵין רַגְלַיִן, וְאִינּוּן תְּרֵין עַיְנִין, וְאִינּוּן תְּרֵין יָדִין, וְאִינּוּן צֶלֶם וּדְמוּת?** ואם תשאל כיצד שני המשיחים נקראים פעם אחד ב' רגלים, לפעמים ב' עינים, או ב' ידים וכאן צלם ודמות? **אֲבָל תָּא חֲזֵי, לֵית אֵיבָרָא דְּלֵית תָּמָן שְׁמָא קַדִּישָׁא יהו"ה. וְלֵית אֲתַר דְּאִשְׁתְּכַח שְׁמָא דָּא קַדִּישָׁא דְּלָא אִשְׁתַּכְחוּ לְקִבְלֵיהּ מְשִׁיזִין לְאַתְקָנָא לֵיהּ.** אבל בא וראה שאין לך איבר שאין בו שם הוי"ה ב"ה ובו י"ס. ואין לך מקום שיש בו שם הוי"ה ב"ה ואין בו ב' משיחין **דְּהָא בְּכֹלָּא רָדִיף סִטְרָא אַחֲרָא לְאִתְדַּבְּקָא, בְּגִין כָּךְ בְּכָל אֲתַר צְרִיכִין מְשִׁיזִין לְאִשְׁתָּרְשָׁא לְאַתְקָנָא לֵיהּ כֹּלָּא בְּרָזָא דְּדִכְרָר וְנוּקְבָא.** שהרי בכל רוצה הס"א להתדבק. לכן בכל מקום צריך את ב' המשיחין שיתקנו את המקום בסוד זכר ונקבה **בְּהוּ וְקָרָא יְ"ה אֶל**

זֶ"ה י"ב י"ב, אִלֵּין תְּרֵיסַר שְׁבָטִין דִּכְלַל זַוְד מִנַּיְיהוּ כְּלִיל תְּרֵיסַר, לְמִיהֱוֵי כֻּלָּא בְּהוּ בְּתִיקּוּנָא שְׁלִים.

והסוד בזה "וקרא ז'ה אל ז'ה" כלומר י"ב שבטים שכל אחד מהם כולל י"ב שבטים כדי שהכל יהיה מתוקן בתיקון שלם. פירוש בכל אבר מגוף האדם יש את גוף האדם בשנית, בעין או בציפורן וכו' כלומר בכל ספירה מי"ס יש י"ס פרטיות ולכן מוצאים ב' משיחין בכל מקום ובכל אבר.

וְתִיקּוּנָא דִּצְלוֹתָא סָלִיק בְּכַמָּה רָזִין בְּכָל יוֹמָא.

ותיקון התפלה עולה בכמה סודות בכל יום **וּבְזִמְנָא דְּבָר נַשׁ מְסַדֵּר צְלוֹתֵיהּ אִיהוּ מִתְקָרֵב וּמְזַוֵּג כֻּלְּהוּ עָלְמִין בְּמִלָּנָו.** וכאשר אדם מסדר תפילתו, דהיינו מתפלל, הוא מקרב ומחבר את כל העולמות בפנימיותם **בְּמַאי? אֶלָּא בִּנְשִׁמְתָא דִּילֵיהּ דְּאִיהִי כְּלָלָא דְּכֹלָּא.** וכיצד האדם מקרב ומייחד את העולמות? ומשיב: בנשמתו שהיא כללות הכל. פירוש: לנשמה ה' חלקים נרנח"י ובהם הוא מתקשר לעולמות א"ק ואבי"ע ולה' פרצופים א"א או"א וזו"ן שהם ה' ספירות: כח"ב תו"מ וכיון שהאדם כלול מכל העולמות הוא יכול לפעול בכולם **וּבְגִין כָּךְ תְּפִלָּה בְּלֹא כַוָּנָה כְּגוּף בְּלֹא נְשָׁמָה.** ולכן אמרו (הארי הקדוש בספר "עץ חיים" שער מ' פ"ב. השל"ה במסכת תמיד. אברבנאל על מסכות אבות) תפלה ללא כוונה כגוף ללא נשמה **דְּהָא הַהִיא רְעוּתָא דְּסָלְקַת מֵאֲתַר לְאֲתַר, סַלְקַת וּמְזַוְּגָא כֻּלְּהוּ עָלְמִין כֻּלְּהוּ דַּרְגִּין כִּדְקָאֲזִיל. וְאִי לָאו הַהִיא רְעוּתָא לָא מִתְזַוְּגָא.** שהרי הרצון עולה ממקום למקום, והמחשבה עולה ומחברת כל העולמות כראוי.

דף לה

וְשִׁירוּתָא דִּכֹלָּא בְּאִינּוּן קָרְבָּנִין, דִּכֹלָּא בְּקָרִיבוּ תַּלְיָא, וּבְהוּ מִתְעָרִין קָרִיבוּ מִתַּתָּא לְעֵילָּא לְסַלְקָא

אִינּוּן דַּרְגִּין דְּאוֹקָן. וראשית ההתקרבות נעשית בקרבנות, שהכל תלוי בקריבות, ובהם מתעוררת ההתקרבות מלמטה למעלה בסוד מ"ן והם עולים לעולם העשיה ששם האופנים שנאמר בהם (יחזקאל א, טו) "והנה אופן אחד באר'ץ" **לְבָתַר מִתַּמָּן סָלְקִין לְגַבֵּי זֵיוָן.** לאחר מכן עולים האופנים ליצירה ששם חיות הקדש **וְהָכָא אִצְטְרִיךְ לְאִתְעָרָא בְּנִיגּוּנָא.** וכאן ביצירה צריך לעורר את הניגון כדי שחיות הקודש יתקרבו לאופנים **דִּלְתַתָּא לֵית תָּמָן נִיגּוּנָא,** כיון שלמטה בעשיה אין ניגון **אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דְּסָלְקִין אִינּוּן אוֹפַנִּין בְּכַמָּה תִּיקּוּנֵי קְרִיבוּתָא לְגַבֵּי זֵיוָן וּמִתְדַּבְּקָן בְּהוּ כְּדֵין זֵיוָן נָטְלִין כְּמָה נִיגּוּנִין בְּסִימָן בְּגַוָּנַיְיהוּ.** אלא בשעה שעולים האופנים אל חיות הקודש, הם עולים אליהם בכמה אופנים ומתדבקים בהם ואז החיות נוטלות כמה ניגונים ממותקים בכנפיהם. האופנים הם בעשיה ששם מדת הדין וכשעולים ליצירה שם מדת הרחמים והמתיקות מצד הרחמים. **וְרָזָא דְּמִלָּה "אֵיךְ נָשִׁיר אֶת שִׁיר יְהוָה עַל אַדְמַת נֵכָר"** (תהלים קלז, ד). וסוד הענין "איך נשיר את שיר יי' על אדמת נכר" ומפרש **דְּעֲשִׂיָּה אִיהִי בְּזוּוִּיג לָאָרֶץ וִיצִירָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.** עולם העשיה נקרא חוץ לארץ וארץ ישראל היא בעולם היצירה **בְּגִין כָּךְ לְבַר מֵאַרְעָא לָא אִתְזָוֵי שִׁירָה דָּא וְלָא אֶשְׁתְּמוֹעַ.** לכן בחוץ לארץ (בעשיה מקום האופנים) אין שירה והיא לא נשמעת. **לְבָתַר, מִתַּמָּן סָלְקִין לְכוּרְסַיָּא,** לאחר מיכן עולים האופנים וחיות הקודש אל הכסא ששם השרפים וזה עולם הבריאה **וְתַמָּן תִּיקּוּנָא אֶסְתַּדַּר לְסַדְרָא שְׁבָזִין דְּמַלְכָּא בְּסִידּוּרָא שְׁלִים,** ושם בבריאה מסתדרים שבחי המלך בסדר שלם, כי כעת העשיה מחוברת ליצירה וזו לבריאה. ומה

שלא זכר את האצילות נראה לי בס"ד שאצילות ובריאה הם בחינת או"א שעליהם נאמר תרין ריעין דלא מתפרשן ולכן כעת יש חיבור וייחוד כל ד' עולמות אבי"ע **בְּרָזָא דְּאִינּוּן הֵיכָלִין לְזַוְּגָא בְּרָא זַד בְּזַד.** בסוד ההיכלות המתחברים זב"ז. **כְּדֵין מִתְעָרִין בְּיִחוּדָא דְּקְרִיאַת שְׁמַע, לְזַוְּגָא כֻּלָּא בְּרָזָא דְּיִחוּדָא כְּדְקָא יָאוֹת.** ואז כשמגיע זמן קריאת שמע מתעוררים שוב ד' העולמות ומתחברים שוב. וכתב הרמב"ן שהשם הראשון הוא עולם האצילות, "אלקינו" זה עולם הבריאה, יי' השני יצירה. "אחד" זו העשיה **לְבָתַר סִיּוּמָא דְּכֻלָּא גְּאַל יִשְׂרָאֵל, דְּהָכָא אִית לְאִתְעָרָא שְׁלִימוּ דְּפוּרְקָנָא.** לבסוף סיום התהליך של הייחוד והורדת השפע נעשה במילים "גאל ישראל" שכאן מתעורר סיום הגאולה. "גאל ישראל" זה היסוד והוא משיח בן יוסף. אח"כ פותחים בתפלת שמונה עשרה במילה אדנ'י וזו המלכות וזו העשיה וזה משיח בן דוד **כְּדֵין מָשִׁיחַ נַטִּיל לְהַהִיא צְלוֹתָא וְאַשְׁלִים לַהּ בְּשְׁלִימוּ דְּאִתְוַזַּיִ לֵיהּ לְאַשְׁלָמָא לְכָל יִשְׂרָאֵל, וְאִתְתַּקַּן דְּיוּקְנָא כְּדְקָזַזַּי.** וכאשר סומכים גאולה לתפילה המשיח נוטל את התפילה ומשלים אותה בשלימות הראויה לכלל ישראל, והדיוקן דהיינו התפלה שהיא בסוד המלכות, נתקנת כראוי **וְכֻלְּהוֹ צְלוֹתִין הָכִי מִתְתַּקְּנָן, בִּתְקוּנָא דְּדְיוּקְנָא צֶלֶם וּדְמוּת, כְּמָה דְּאִתְּמָר.** וכל התפילות כך נתקנות בסוד צלם ודמות דהיינו זכר ונקבה שהם העלאת מ"ן והורדת מ"ד כמו שנאמר. **לְבָתַר, מִתַּתְּמָן סָלְקִין בִּסְלִיקוּ דְּדַרְגִּין בְּשִׁיעוּרָא כְּדְקָא יָאוּת. עַד דְּתָבַן בְּדַרְגַּיְיהוּ לְנַוְזָתָא לְתַתָּא, לְאִשְׁתַּכְוָזָא תִּיקוּנָא שְׁלִים מִתַּתָּא לְעֵילָא וּמֵעֵילָא לְתַתָּא.** לאחר מיכן עולים

אלו התיקונים עד רום המעלות שהוא פרצוף נקודות דע"ב ס"ג דא"ק ומשם יורד השפע ונמשך למטה וכך נמצא תיקון שלם מלמטה למעלה, ומלמעלה למטה.

וְעוֹד, תְּרֵין מְשִׁיזִין לְאַתְקָנָא תְּרֵין דַּרְגִּין עֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַדַּעַת. ועוד דרשה, שני המשיחין באים לתקן ב' דרגות של עץ החיים (ע"י מב"ד) ועץ הדעת (ע"י מב"י) דְּ**אִתְמַר בְּהוּ** "**וַיַּצְמַח יְהוָה אֱלֹהִים**" (בראשית ב, ט) **וְכוּ'** "**וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן**" (בראשית ב, ט) **דָּא מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד.** עץ החיים בתוך הגן זה משיח בן דוד "**וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע**" (בראשית ב, ט) **דָּא מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף.** ועץ הדעת טו"ר זה מב"י דְּ**כַיְימִין בְּגוֹ גִּנְתָּא,** שב' עצים אלו הם בתוך הגן כמו שת"א במציעות גינתא וזה **כְּלָלָא דְּכָל יִשְׂרָאֵל.** כלל כל ישראל שהרי אתה יודע שכל ישראל מושרשים במלכות **וּבְגִין דְּלָא אִתְתַּקְנוּ בִּילִין כְּדְקָא יָאוּת, אִתְמַר בְּמָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף** "**וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ**" (בראשית ב, יז) וכיון שלא נתקנו הדברים כראוי נאמר במשיח בן יוסף "ומעץ הדעת" וכו' דְּ**לֵית לְאִתְעָרָא לֵיהּ, אֶלָּא עַד דְּיִתְתַּקַּן כְּדְקָא וְזַוִּי.** שאין לעורר אותו אלא עד לאחר שיתתקן כראוי. כבר ידעת שעה"ד טו"ר ה"ס המל' ואין לקצץ אותה. **וְאֵימָתַי הֲוָה מִתְתַּקַּן? אֶלָּא בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא.** ומתי נתקן עה"ד? ומשיב ביום שבת שאז העשיה עולה ליצירה ואין חשש לקיצוץ **אִי הֲוָה אוֹרִיךְ אָדָם, דְּכֵדִין הֲוָה הַהוּא רַע תָּב וְאִתְהַדַּר לְטוֹב, וּמָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף אִשְׁתְּזִיב מִמּוֹתָא.** אם היה אדה"ר ממתין עד לכניסת השבת היה

אותו רע שבעץ הדעת חוזר לטוב והיה מב"י ניצל ממיתה **דְּכְדֵין אִתְּמַר בֵּיהּ "וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד"** (בראשית א, לא) שאז בסיום מלאכת הבריאה לפני כניסת שבת נאמר וירא וכו'. טוב מאד הפירוש **דָּא מָוֶת דְּאִתְהַדַּר לְטוֹב.** זה מות שנהפך לטוב **אֲבָל בְּגִין דְּזָכָה אָדָם אִצְטְרִיךְ לְאוֹרְכָא עַד יוֹמָא דְּקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אוֹרָיְתָא עַל טוּרָא דְּסִינַי.** אבל כיון שחטא אדה"ר היה צריך להמתין עד יום קבלת התורה בסיני שאז פסקה זוהמתם של ישראל מחטא עץ הדעת **בְּגִין כָּךְ** ועל זה נאמר **"וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם הַשִּׁשִּׁי"** (בראשית א, לא), **דְּהָא כְּדֵין אִתְהַדַּר רַע לְמֶהֱוֵי טוֹב.** שאז הרע חזר להיות טוב כמ"ש חרות, אל תקרי חרות אלא חירות מאותו מלאך **הָדָא הוּא דִּכְתִיב "הֵיטִיבוּ כָל אֲשֶׁר דִּבֵּרוּ"** (דברים ה, כד) **הֵיטִיבוּ לְאַזְרִינָא? אֶלָּא הֵטִיבוּ דְּאַהְדָּרוּ רַע לְטוֹב.** וזה הפירוש הטיבו כל אשר דברו. מה פירוש הטיבו? האם הטיבו לאחרים? לא, אלא הפכו את הרע לטוב כנ"ל. **וּכְדֵין אִתְיְהִיבַת לוֹן לוּזוֹת מִסִּטְרָא דְּעֵץ הַחַיִּים.** ואז קבלו לוחות ראשונות שהם מצד עץ החיים **דְּעַד לָא אִתְתַּקַּן עֵץ הַדַּעַת לְאִתְזַבְּרָא בְּזִיבּוּרָא זַד בַּהֲדֵי עֵץ הַחַיִּים,** שעד שלא נתקן עה"ד להתחבר עם עה"ח **עֵץ הַחַיִּים לָא אִשְׁתְּכַח וְלָא אִתְגַּלְיָא בְּעָלְמָא,** עה"ח לא נמצא ולא התגלה בעולם **דִּכְתִיב "לִשְׁמֹר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים"** (בראשית ג, כד). **אֲבָל כֵּיוָן דְּעֵץ הַדַּעַת אִתְתַּקַּן, תָּב עֵץ**

הַזַּיִּים לְאִתְפַּשְׁטָא. שנאמר "לשמור את דרך עץ החיים" אבל כיון שעץ הדעת נתקן ואין שם אחיזת הס"א, שב עץ החיים להתפשט. והענין הוא שעץ החיים זו ספירת התפארת פרצוף ז"א ועץ הדעת מלכות פרצוף נוק' וכל גילוי ז"א הוא ע"י הנוק'. במעמד הר סיני במתן תורה פסקה זוהמתן של בנ"י. אבל

דף לו

לְבָתַר תָּבוּ עֵרֶב רַב לְקַלְקְלָא מִילִּין וַאֲהַדְּרוּ פָּגִימוּ דְּעֵץ הַדַּעַת לְאַתְרֵיהּ. לאחר שחטאו הערב רב בחטא העגל פגמו שוב בעץ הדעת כמ"ש ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב" ובאו כפליים כיוצאי מצרים מלאכים ונטלו מהם הכתרים של נעשה ונשמע. **אִיכָּתַי? אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דִּכְתִיב** "**וַיַּרְא הָעָם כִּי בֹשֵׁשׁ מֹשֶׁה**" (שמות לב, א) **בָּאָה שֵׁשׁ.** מתי חטאו הערב רב? אלא בשעה שנאמר וירא העם כי בשש משה ודרשו בשש בא שש דהיינו חצי היום שהוא שעה ששית **וְדָא זִמְנָא דְּאִתְפָּגִים עַל יְדוֹי דְּאָדָם קַדְמָאָה נַמִּי.** וזו השעה שחטא בה אדה"ר[61] **בְּגִין כָּךְ מַאי דֶּהֱוֵי לְהוּ זָרוּת, וְזִירוּת, אִתְנְטִיל מִנַּיְיהוּ.** ולכן מה שהיה להם חרות ניטל מהם **וְאִתְמָר בְּהוּ** "**אָכֵן כְּאָדָם תְּמוּתוּן**" (תהלים פב, ז) **דָּא אָדָם קַדְמָאָה.** ונאמר בהם "אכן כאדם תמותון" זה אדה"ר "**וּכְאַחַד הַשָּׂרִים תִּפֹּלוּ**" (תהלים פב, ז) **דָּא מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, וְזַד מֵאִינּוּן תְּרֵין שָׂרִים.** "וכאחד

---

[61] שלא כנאמר בתלמוד במסכת סנהדרין דף לח/ב : "אמר רבי יוחנן בר חנינא שתים עשרה שעות הוי היום שעה ראשונה הוצבר עפרו שניה נעשה גולם שלישית נמתחו אבריו רביעית נזרקה בו נשמה חמישית עמד על רגליו ששית קרא שמות שביעית נזדווגה לו חוה שמינית עלו למטה שנים וירדו ארבעה תשיעית נצטווה שלא לאכול מן האילן **עשירית סרח** אחת עשרה נידון שתים עשרה נטרד והלך לו שנאמר אדם ביקר בל ילין.

השרים תפלו" זה מב"י שהוא אחד מבין שני משיחין הנקראים שׂרים
דִּבְגִין הַאי אִצְטְרִיךְ לֵיהּ מוֹתָא לְאַתְקָנָא הַהוּא עֵץ הַדַּעַת דְּאִתְפָּגִים. שבגלל זה שחטא בעה"ד נגזרה עליו מיתה כדי
לתקן האכילה מהע"ד **וְכְּמָה דְּצָרִיךְ אִיהוּ מוֹתָא לְאַתְקָנָא פָּגִימוּ דָּא, הָכִי אִינּוּן אִתְמָר בְּהוּ לְבָתַר, "בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִתַּמּוּ וְשָׁם יָמֻתוּ"** (במדבר יד, לה). וכמו שנגזרה על אדה"ר
מיתה לתקן החטא, כך נגזרה על דור המדבר מיתה שנאמר "במדבר הזה
וגו' לתקן החטא **וּמָשִׁיזָ בֶּן יוֹסֵף נָמֵי בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה בָּתַר פָּלְגוּ דְּיוֹמָא אִתְזְוַזְיאַת לֵיהּ מוֹתָא, לְאַתְקָנָא תִּיקּוּנָא שְׁלִים.** ומב"י ג"כ ביום הששי אחרי חצות היום היה ראוי
למות כעין אדה"ר כדי לתקן הכל בתיקון שלם[62] **וּמִתַּמָּן וּלְהָלְאָה יִתְזַוְּגָן תְּרֵין אִילָנִין כַּוָּדָא לְמִיהֱוֵי בִּשְׁלִימוּ זַוְּד.**
ומשם והלאה יתחברו שני העצים, עץ החיים ועץ הדעת, להיות שלימות
אחת.

וְעִם כָּל דָּא אֲרִיכוּ דְּגָלוּתָא, וְתִיקּוּנִין דְּאִתְתַּקְּנוּ בֵּיהּ, מְשִׁיזְבִין לֵיהּ מִמּוֹתָא. ועם כל זה אורך הגלות והתיקונים
שנתקנו בו, מצילים אותו ממוות **וְזִכּוּתָא דְּמָארֵי קַבָּלָה מִתַּקְפִין לֵיהּ לְהַהוּא טוֹב לְאִתְפָּרְשָׁא מִגּוֹ רַע בְּלָא הַאי מוֹתָא.** ובזכות לומדי הקבלה מחזקים את הטוב שיפרוש מן הרע
ללא הצורך במוות **בְּגִין כָּךְ** לכן כתוב **"וְהַמַּשְׂכִּילִים** אלו לומדי
הקבלה **יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ"** (דָּנִיֵּאל יב, ג) **וְכוּ' בְּזִמְנָא**

---

[62] הרב נפטר בשנת ה׳ אלפים תק״ו ביום כ״ו אייר שהוא מעט אחרי חצות יום ששי. אמרו עליו שהוא בחינת נשמת משיח.

דְּאִתְמַר בֵּיהּ באותו זמן בו נאמר "וְהָיְתָה עֵת צָרָה" (דניאל יב, א) וְכוּ' כְּדֵין ואז "וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ" לְאַתְקָפָא בְּנְהִירוּ דִּילְהוֹן לְמֵיהַב לֵיהּ זַיִן וַדַּאי. לומדי הקבלה יאירו באורם לתת חיים למלך המשיח בוודאי כְּדֵין "וַתֵּרֶא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא" (שמות ב, ב) "וַתַּצְפְּנֵהוּ עָלָיו" (שמות ב, ו) וַדַּאי. וכאשר יגברו לומדי הזוהר והקבלה אז השכינה תראה את הנער אלו בני ישראל כי טוב הוא כי יש בו לומדי סוד, ומיד ותחמול עליו וכו' כי התחזקו בתורת הקבלה דִּבְהַהִיא שַׁעֲתָא אִתְמַר בֵּיהּ "וַתָּשֶׂם בַּסּוּף" (שמות ב, ג), בְּסוֹף יוֹמַיָּא. שעל אותה שעה נאמר ותשם בסוף דהיינו בסוף הימים "עַל שְׂפַת הַיְאֹר" (שם), בְּזִמְנָא דְּאִתְהַדַּר "וַתָּזִר מַיָם" (תהלים פ, יד) וְזַיִר בְּיָאוֹר. כתוב אחר כך על שפת היאור זה כאשר חוזר החזיר מן היער כלומר מלכות רומי נמשלה לחזיר על שם שעתידה להחזיר מלכות ישראל למקומה אל תקרי חזיר מיער אלא חזיר מיאור. "וַתֵּתַצַּב אֲחֹתוֹ מֵרָחֹק" (שמות ב, ד) דָּא שְׁכִינְתָּא. "לְדֵעָה מַה יֵּעָשֶׂה לוֹ" (שם) וַדַּאי, כְּדֵין "וַתַּצְפְּנֵהוּ עָלָיו" (שמות ב, ו). כתוב ותתצב אחותו מרחוק זו השכינה, לדעה מה יעשה לו" דהיינו מה יקבע בדינו. מיד "ותחמול עליו" בזכות המשכילים לומדי הסוד.

וְעוֹד בְּשַׁעֲתָא דְּקָיְמוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי אִתְיְהִיבַת לַהוֹן לוּחִין מִסְטָרָא דְּעֵץ הַחַיִּים. ועוד, בשעה שעמדו ישראל בהר סיני ניתנו להם הלוחות מצד עץ החיים וּכְדֵין הַוַת אוֹרָיְתָא בְּלָא מַחְלֹקֶת. ואז נלמדה התורה ללא מחלוקת וּלְבָתַר ולאחר מכן כשחטאו בעגל ונשתברו הלוחות הראשונות

אֲתְיָהִיב לְהוּ בִּסְטָרָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. נתנו להם לוחות שניות מצד עץ הדעת טוב ורע וּכְדֵין אִשְׁתְּכַח תָּמָן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא הֵיתֵר וְאִסּוּר כָּשֵׁר וּפָסוּל טָהוֹר וְטָמֵא. ואז כשלמדו בלוחות אלו היה ימין ושמאל, מותר ואסור, כשר ופסול וטהור וטמא שכל אלו יוצאים מעץ הדעת טוב ורע דְּעֵץ הַחַיִּים אִיהוּ כְּלָל, תָּמָן מִתְזַבְּרָן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא בְּזִיבּוּרָא זַד. שעץ החיים הוא כלל והוא כולל הכל ימין ושמאל וכו' אֲבָל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע אִיהוּ פָּרָט, תָּמָן אִשְׁתְּמוֹדָעָן מִילִּין כָּל זַד לְסִטְרֵיהּ. אבל עץ הדעת הוא פרט ושם בפרט כל פרט נודע לפי סוגו ולכן בעץ הדעת יש טהור וטמא וכו'. כבר ידעת שכלל זו התפארת ופרט זו המלכות. בְּגִין כָּךְ דָּא מַכְשִׁיר וְדָא פּוֹסֵל דָּא מְטַמֵּא וְדָא מְטַהֵר. ולכן נמצא שכשלמדו תורה יש מי שמכשיר ויש מי שפוסל זה מטמא וזה מטהר כי זו תורה הבאה מעץ הדעת. ודע שתורה הבאה מעץ הדעת יש בה שכחה כי היא מצד המלכות החשוכה הנקראת אספקלריא שאינה מאירה ואילו תורה הבאה מעץ החיים אינה נשכחת והיא באה מהתפארת הנקרא אספקלריא המאירה. וְכֻלָּא והכל כלומר עץ החיים ועץ הדעת באים מהבינה הנקראת מֵהַהוּא יוֹבִילָא נָפִיק, יובל, כי היובל זו שנת החמישים דְּאִתְמַר בֵּיהּ 'אֵלּוּ וְאֵלּוּ דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים' (עירובין יג). שנאמר בבינה אלו ואלו דברי אלהים חיים וכבר ידעת שהבינה נקראת אלהים חיים וְאַף עַל גַּב דְּמִתְפָּרְשָׁן לְתַתָּא, לְעֵילָּא כֻּלָּא אִיהוּ זַד. ולמרות שהם נפרדים בעץ הדעת, למעלה בבינה הכל אחד וְכֻלָּא אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן 'אֶל אֶזֶד נְתָנָן פַּרְנָס אֶזֶד אֲמָרָן' (זוגיגה ג, ב), בִּסְטָרָא דְּעַמּוּדָא

דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּבֵיהּ "וּמֹשֶׁה הָיָה רֹעֶה" (שמות ג, א) לְדַבְּרָא עָלְמִין. והכל הסבירו חכמים "אל אחד נתנם וכו' באמרם אחד הכוונה לתפארת שזו מדתו של מרע"ה שהיה מנהיג את בנ"י שנאמר "ומשה היה רועה".

וּשְׁכִינְתָּא מִסְטְרָא דָּא, "כִּי רֹעֶה הִיא" (בראשית כט, ט). והשכינה שזו המלכות נאמר בה ברחל שהיא פרצוף הנוקבא "כי רעה היא" וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ כְּכֻלָּא דְּכֻלְּהוּ נְהוֹרִין עִלָּאִין, דְּאִתְמַר בֵּיהּ "גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד" (תהלים מח, ב). והקב"ה הוא כלל האורות שנאמר בו גדול ייי' ומהולל מאד "גָּדוֹל" מִסְטְרָא דִּימִינָא. גדול מצד החסד הנקרא גדולה וכמו שנאמר באאע"ה ואגדלה שמך "וּמְהֻלָּל מְאֹד" מִסְטְרָא דִּשְׂמָאלָא, דְּתָמָן נִיגּוּנָא דְּכֻלְיָוְאֵי. ומהולל מאד מצד שמאל שזו הגבורה ששם שירת הלוויים וְכֻלָּא בְּאָן אֲתַר אַפָּקִיד? אֶלָּא "בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ" (תהלים מח, ב) דָּא שְׁכִינְתָּא, ואת הכל היכן הפקיד? כלומר החסדים והגבורות נמשכו אל המלכות שהיא הנקראת עיר והיא הנקראת אלהים. עיר גימ' מנצפ"ך ה' גבורות שבה בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ מִסְטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. בְּגִין כָּךְ "הַר קָדְשׁוֹ". "בעיר אלהינו" מצד עמוד האמצעי שהוא התפארת אז היא נקראת עיר אלהינו, ולכן נקראת "הר קדשו" היא הר של הקב"ה הנקרא קדוש. ולכן המלכות נקראת קדושה.

דף לז

דְּהָא כַּמָּה דַּרְגִּין מִתְפָּרְשָׁן בִּשְׁכִינְתָּא, אֲבָל זַד נְקוּדָה טְמִירְתָּא אִיהִי דְּלָא אִתְמַשְּׁכַת אֶלָּא

לְמַלְכָּא, "הַר קָדְשׁוֹ" וַדַּאי. שהרי כמה ספירות הן והן נמשכות אל המלכות הנקראת "כלה" כי היא כלולה מן הכל. אבל יש נקודה אחת טמירא שזו החכמה הנקראת נקודה בהיכליה שלא נמשכת אלא למלך שזו הבינה וְתַמָּן יָהִיב כֹּלָּא בְּזִוּוּגָא זַוְּגָא, כְּמָה דְּאִיהוּ כָּלִיל כֹּלָּא הָכֵי. ושם יש ייחוד בין חכמה ובינה כמו שהוא כולל הכל כן נכללים חו"ב וז"ס הבן בחכמה וחכם בבינה. וזה מה שאמרו המקובלים שמ"ה של הבינה מתחבר עם מה של החכמה והב"ן של החכמה מתחבר עם הב"ן של הבינה והוא הנקרא חילוף בלשונם. לְבָתַר מִתַּמָּן אִתְפָּרְשָׁן מִילִין בִּפְרָט, כָּל זַוְּד לְסִטְרֵיהּ. ולאחר מכן מיסוד הבינה מתפרדים כל הדברים לכלל ופרט כנ"ל כל אחד לפי עניינו עַל רָזָא דָּא כְּתִיב "תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ....לְמִינוֹ" (בראשית א, יא) על סוד זה שהכל כלול בבינה נאמר תדשא הארץ וכו' למינו וזו הארץ היא התבונה שהיא מלכות דבינה דְּהָא תָּמָן כָּל אִינּוּן זֵילִין דְּאִזְדָּרְעוּ בְּכֻלָּא זַוְּד, שהרי שם בבינה כל הכחות שנזרעו הם אחד תָּבִין וּמִתְפָּרְשָׁן לְזִינַיְיהוּ, כָּל זַוְּד בְּאַתְרֵיהּ כְּדְקָא יָאוּת. שבים ונפרדים לסוגיהם, כל אחד כראוי לו "דֶּשֶׁא עֵשֶׂב" (בראשית א, יא) וְכוּ' אִלֵּין נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּא, וְכֻלְּהוּ בְּרִיִּין נְמֵי. "דשא עשב" אלו נשמות הצדיקים וכל הבריות גם כן. לְבָתַר "תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה" (בראשית א, כד) וְכוּ' לאחר מיכן כתוב "תוצא הארץ נפש חיה" וכו' אִלֵּין מַלְאָכַיָּא מְמַנָּן דְּאִתְמְנִיאוּ עַל כָּל מִילִין דְּעָלְמָא. אלו מלאכים ממונים שמונו על כל מיני דברים בעולם וְכֹלָּא לְזִינֵיהּ אִתְזָוְּוֵי וְנָפֵיק. והכל לסוגיו נראים ויוצאים. "נראים" הפירוש נבחנים בחכמה הנקראת ראיה. וְרַבָּנָן אוֹקְמוּהָ

'כָּל דִּבּוּר שֶׁיּוֹצֵא מִפִּי קְדוֹשָׁא בְּרִיךְ הוּא נַעֲשָׂה מִמֶּנּוּ מַלְאָךְ' (חגיגה יד, ע"א). וחכמים ביארו "כל דיבור שיוצא מפי הקב"ה נעשה ממנו מלאך" **וְרָזָא דְּמִלָּה בְּשַׁעְתָּא דְּנָפִיק דִּבּוּר, מִיָּד מַלְאָךְ זַד וַדַּאי נָפִיק וְאִזְדַּמַּן לְקַבְלָא לֵיהּ, וְאִתְמַנֵּי עֲלֵיהּ כִּדְקָא זָזֵי.** וסוד הדבר, שבשעה שיוצא דיבור מפי הקב"ה, מיד יש מלאך אחד שיוצא ומקבל את הדיבור **וּמָאן אֲתַר נָפַק?** ומהיכן יוצא הדיבור? **אֶלָּא מֵהַהוּא דִּבּוּר וַדַּאי. דְּאִית קוֹל וְאִית דִּבּוּר. קוֹל לְגַו דְּלָא אֶשְׁתְּמוֹעַ, וְדִיבּוּר לְבַר דְּאִשְׁתְּמַע,** אלא מאותו דיבור ודאי, שיש קו"ל ויש דיבו"ר. קול פנימי שאינו נשמע ודיבור חיצון לו ונשמע. הביאור המלכות נקראת דיבור והתפארת נקראת קול כמ"ש הקול קול יעק'ב ולפנים מהקול יש הב'ל שהוא בבינה **וּמִגֵּהּ נָפְקִין מַלְאָכִין אִלֵּין** ומן הדיבור יוצאים מלאכים אלו. כבר ידעת כי המלאכים הנשלחים מן השכינה נקראים מלאכי אלהי'ם ואלו מאת יי' נקראים מלאך יי'. גם דע כי מלאך גימ' הוי'ה אדנות והנביאים שהיו מתנבאים מן השכינה היו אומרים נאם יי' נאם גימ' מלאך **דְּאִתְמָר בְּהוּ "גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי דְבָרוֹ לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ"** (תהלים קג, כ) **וְלֹא בְּקוֹלוֹ.** שנאמר במלאכים גיבורי כח, עושי דבר'ו לשמוע בקו'ל דבר'ו ולא בקולו אלא בקול דבר'ו ודב'ר היינו דיבור כנ"ל וכמו שאמרו לפניו ילך דבר **דְּהָא מֵהַאי דִּבּוּר נָפְקִין וּמִינֵּיהּ נָטְלִין.** שהרי מאותו דיבו'ר יוצאים וממנו נוטלים כחם וסמכותם **אֲבָל יִשְׂרָאֵל, לִשְׁמוֹעַ בְּקוֹלוֹ וַדַּאי, דִּמְזוּמָּנִין לְפָנִים מִמַּלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת.** אבל בישראל נאמר (דברים כו, יז. דברים ל, כ) "לשמוע בקולו" וכבר ידעת מה הוא קול וממנו ישראל נשפעים וזו מדרגה עליונה

ממדרגת המלאכים הנשפע מן המלכות דִּכְתִיב "כָּעֵת יֵאָמֵר לְיַעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מַה פָּעַל אֵל" (במדבר כג, כג). ובישראל נאמר "כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל" והרב הסביר שהכוונה שמלאכי השרת שואלים את ישראל מה פעל א-ל כי אינם יודעים מה שישראל יודעים.

וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי כֻּלָּא יִתְתַּקַּן, בְּזִמְנָא דְּיִתְזַוְּגָן תְּרֵין אִלָּנִין לְמֶהֱוֵי זַוְּגָא, דְּאִתְּמַר בְּהוּ "וְהָיוּ לַאֲוָזְדִים בְּיָדֶךָ" (יחזקאל לז, יז). וְכֵיוָן דְּאִלָּנִין אִתְזַוְּגָן כֻּלְּהוֹ עֲנָפִין הָכִי נָמֵי מִתְזַוְּגָן. ולעת"ל הכל יתקן כאשר יתחברו השמ'ש והיר'ח להיות אחד כמ"ש והיו לאחדים בידך וכיון שהתו"מ יתחברו כל הענפים ג"כ יתחברו נראה שהכוונה ליצירה ועשיה שהם ענפי התו"מ בְּהַהוּא זִמְנָא כְּתִיב "אֶפְרַיִם לֹא יְקַנֵּא אֶת יְהוּדָה" (ישעיהו יא, יג) וְכוּ' על אותו זמן נאמר אפרים לא יקנא את יהודה וכו' כי אפרי'ם (יסוד) ויהודה (מלכות) יתחברו דְּהָא עֲנָפִין בָּתַר שָׁרְשִׁין אַזְלָן, וְכֵיוָן דְּאִתְזַוָּגוּ שָׁרְשִׁין לְעֵילָּא וְתַתָּא, מִתְזַוְּגָן עֲנָפִין נָמֵי. שהרי הענפים הולכים אחר השורש, כיון שהתחבר השורש (ספירות יסוד מלכות דאצילות) התחברו הענפים (יצירה ועשיה) דְּכֵלִית סִטְרָא אַחֲרָא דְּאַפְרַיִם לוֹן, דְּאִתְּמַר בֵּהּ "וְנִרְגָּן מַפְרִיד אַלּוּף" (משלי טז, כח). שאין הס"א שתפריד אותם שנאמר בה "ונרגן מפריד אלוף" מַאי נִרְגָּן? אֶלָּא כְּמָה דְּאָמַר "דִּבְרֵי נִרְגָּן כִּמְתַלַּהֲמִים" (משלי יח, ח), "וַיֵּרָגְנוּ" (תהלים קו, כה) וְכוּ' דְּהָא סִטְרָא אַחֲרָא לָא אַפְרַיִם דְּרָגִין אֶלָּא בְּגַוֹ קְטִרוּגָא

דִּילַהּ, דְּסָלְקַת בֵּאַתְרַהּ מִתַּתָּא לְעֵילָּא. מה הפירוש נרגן? ומפרש שדברי הנרגן הם דברים קשים הפוצעים לב שומעם ומפרידים בין איש לרעהו ובין בעל לאשתו ובין חבר לאוהבו כי הם דברי קטרוג קשים. והקטרוג של הס"א עולה מלמטה (מלכות) למעלה (תפארת).

כְּדֵין מַפְרִיד אַלּוּף דָּא אל"ף ו. דִּ' דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְ' דָּא שְׁכִינְתָּא. והקטרוג מפריד אלוף. מילת אלוף מורה על יחוד קוב"ה הרמוז באות ו' עם השכינה הרמוזה באותיות אל'ף. המלכות נקראת אלף כי היא אלף כלומר הספירה הראשונה מלמטה למעלה. דברי הנרגן מפרידים בין אל'ף (מלכות, שכינה) לו' (תפארת, הקב"ה) **וְרָזָא דְּמִלָּה ו"א הָא ז', פָּרוּדָא בֵּין שִׁית לְשֶׁבַע, מַפְרִיד אַלּוּף וַדַּאי.** וסוד אות ו' הוא שהיא נכתבת מלאה כך: ואו ואם נחלק ואו נקבל וא' ו' וא' הם ז' שזו המלכות ואות ו' הנותרת רומזת לצדי"ק הרי לך שבאות ו במילואה שוב רמוז ענין ייחוד קוב"ה ושכינתיה **וּלְזַמְנָא דְּתִתְעַבַּר סִטְרָא אַחֲרָא מֵעָלְמָא אִתְּמַר "הֲלוֹא מֵעַתָּה קָרָאת לִי אָבִי אַלּוּף נְעֻרַי אָתָּה"** (ירמיהו ג, ד). ולעת"ל כאשר תעבור הס"א מן העולם נאמר בה "הלוא מעתה וכו' אלוף נעורי וכו' שכעת תתייחד השכינה עם הקב"ה **קָרָאת לִי אָבִי, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרֵי לִשְׁכִינְתָּא בְּרָתֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, בְּזִמְנָא דְּאִתְבְּנִיאַת בִּינְיֵהוּ.** קראת לי אבי הפירוש שהקב"ה שהוא התפארת, ז"א נקרא אב ביחס למלכות הנוקבא שנבנית ממנו **כְּדֵין אִתְּמַר בָּהּ "לוֹ לְבַת"** (אֶסְתֵּר ב, ז). ואז נאמר בה במלכות שהיא לו למרדכי שהוא יסוד בת זו

אסתר היא הדסה[63] **לְבָתַר "אַלּוּף נְעֲרֵי אָתָּה"** (יִרְמְיָהוּ ג, ד), **בְּזִמְנָא דְּאִתְזַבַּר בַּהּ, לוֹ לְבַיִת.** לאחר מכן בזמן הגאולה בעת שיהיה אור הלבנה כאור החמה תתחבר הלבנה בחמה ולזה אמר רבי מאיר (מגילה יג ע"א) אל תקרי לבת אלא לבית **כְּדֵין "זַטּוּאוֹת נְעוּרַי וּפָשְׁעַי אַל תִּזְכֹּר"** (תְּהִלִּים כה, ז). **מַאי נְעוּרַי? אֶלָּא הָכָא רָזָא כְּמָה דְּאָמַר "כִּי נָעֻאתִי וֶזֶרֶת נְעוּרָי"** (יִרְמְיָהוּ לא, יח). וכאשר תתחבר אישה בבעלה נאמר חטאת נעורי ופשעי אל תזכור. מה הפירוש נעורים? **דְּיִשְׂרָאֵל בְּזִמְנָא דַּהֲווּ שְׁרָאן לְאִתְתַּקְפָא בְּגִוְעָא קַדִּישָׁא לְעָלְמָא בְּאַבָּהָן וּתְרֵיסַר שִׁבְטִין, מִיָּד אִתְתַּקְפַת סִטְרָא אַזְרָא לְקִבְלַיְיהוּ וְגָלוּ לְמִצְרַיִם. וְזִמְנָא דָּא אִיקְרֵי נְעוּרִים לְהוּ וַדַּאי.** הפירוש נעורים זה כמו גיל הנערות שאם נדמה את חיי העם לאיש נקבל שתקופת האבות בארץ ישראל זה גיל הנעורים. לידת אאע"ה זו לידת עם ישראל וכו'. או פירוש נוסף, נעורים מלשון ניעור כמו שמנערים האבק וזה כאשר התחזקה הס"א נגד עם ישראל והכניסה בהם מחלוקת בין יוסף ואחיו וגלו למצרים. ויוסף הורד מצרימ'ה, מצרימ'ה גימ' שכינה זו שכינה שלבשה בגדי גלות.

דף לח

וְתָא חֲזֵי, דְּבְהַהוּא זִמְנָא אִתְקְשַׁר בְּמִצְרַיִם קִיטְרָא דְּמִסְאֲבוּתָא, דְּכֻלְּהוּ ד' קְלִיפָּין[64] אִתְקְטָרוּ תָּמָן

---

[63] אם תחבר הדסה ואסתר עם הכולל תקבל אדנ"י תרע"א. ומה זה תרעא? זה מילוי אדנות כזה: אלף דלת נון יוד. הרי לך שאסתר היא סוד המלכות ומרדכי הוא יסוד. הרי שהמלים "לו לבת" רומזות על יחוד קוב"ה ושכינתיה.

[64] בספר "מפתחות החכמה – האילן הקדוש" דף רג' מסביר הרב שאלו ד' קליפות הנזכרות ביחזקאל פרק א': רוח סערה, ענן גדול אש מתלקחת ונוגה

תְּקוּנָא תְּמִינָאָה

לְשַׁלְטָאָה עַל יִשְׂרָאֵל. ובא וראה, שבאותו זמן שגלו ישראל למצרים נקשר במצרים קשר הטומאה שכל ארבע הקלי' חברו יחדיו לשלוט על ישראל **וּלְקַבְּלַיְיהוּ ת' שְׁנִין אִתְגְּזָרוּ עֲלַיְיהוּ לְמֶיהֱוֵי בְּפוּלְחָנָא.** וכנגד אלו הד' קלי' נגזרו על בני ישראל לעבוד בפרך ת' שנים **וְלָקֵבל דָּא ד' לְשׁוֹנוֹת שֶׁל גְּאוּלָה, לְמִפְרַק לְהוּ מִכֻּלְהוּ ד', פּוּרְקָנָא שְׁלִים.** וכנגד אלו הד' קלי' נגאלו ישראל בד' לשונות של גאולה כדי שיגאלו מד' קלי' אלו גאולה שלמה **וְאִלְמָלֵא סָבְלוּ יִשְׂרָאֵל גָּלוּתָא שְׁלִים, פּוּרְקָנָא נָמֵי שְׁלִים הֲוָה, דְּלָא הֲוָה אֲבַתְרֵיהּ גָּלוּתָא.** ואלמלא סבלו ישראל את גלות מצרים עד תומה במשך ת' שנים היתה גאולה שלמה שלא היה אחריה גלות **אֲבָל כֵּיוָן דְּלָא יָכִילוּ לְמִסְבַּל גָּלוּתָא, וְאִצְטְרִיךְ לְאִתְקַצָּרָא, לָא נָטְלוּ כֻּלְּהוּ קְלִיפִּין כָּל דִּלְהוֹן.** אבל כיון שלא יכלו לסבול את הגלות כמ"ש ויזעקו ותעל שועתם וכו' והיה צורך לקצרה ולא נטלו כל הקלי' כל המגיע להם **וּלְבָתַר שְׁלְטוּ כָּל זַד בְּאַתְרֵיהּ בְּד' מַלְכֻיּוֹת.** ואח"כ שלטו כל אחד מד' קלי' באחד מד' גלויות: בבל, מדי, יון ואדום **וּבְשַׁעֲתָא דְּזָבוּ בַּמִּדְבָּרָא תָּבוּ וְאִתְמַסְרוּ לְאִינּוּן**

לו סביב. והם הנזכרים בספר דניאל בחלום נבוכנצאר: אריה, נמר, דב וחיה אימתנית שאין לה תואר. והם כנגד ד׳ עולמות אבי״ע אלא שאין מבנה הקלי׳ כמבנה הקדושה ולכן לא ניתן לייחס לאיזה עולם שייכת כל קלי׳. ואלו הן ד׳ קלי׳ שראה אליהו הנביא (מל״א יט, יא-יב) וַיֹּאמֶר צֵא וְעָמַדְתָּ בָהָר לִפְנֵי יְהוָה וְהִנֵּה יְהוָה עֹבֵר וְרוּחַ גְּדוֹלָה וְחָזָק מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים לִפְנֵי יְהוָה לֹא בָרוּחַ יְהוָה וְאַחַר הָרוּחַ רַעַשׁ לֹא בָרַעַשׁ יְהוָה: וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ לֹא בָאֵשׁ יְהוָה וְאַחַר הָאֵשׁ קוֹל דְּמָמָה דַקָּה:

ד', בְּמ' שְׁנִין דְּמַדְבְּרָא. וכאשר חטאו ישראל במדבר שבו ונמסרו ביד אלו ד' קלי' ונגזר עליהם להיות נודדים במדבר במשך מ' שנים.

אֲבָל תָּא חֲזֵי, מָאן גָּרִים לוֹן דְּלָא יָכְלוּ לְמִסְבַּל. אֶלָּא בְּגִין דְּלָא אִתְגְּזָרוּ. וְאִתְּמַר בְּהוּ "בַּיהוָה בָּגָדוּ כִּי בָנִים זָרִים יָלָדוּ" (הושע ה, ז) מִסְטְרָא דְּעָרְלָה. אבל בא וראה, מה גרם להם שלא יכלו לסבול הגלות? אלא כיון שלא נימולו נאמר בהם ביי' בגדו וכו' בנים זרים מצד הערלה **דְּאִתְּמַר בַּהּ "לֹא יִהְיֶה בְּךָ אֵל זָר" (תהלים פא, י) בְּךָ מַמָּשׁ דָּא עָרְלָה.** שנאמר בערלה "לא יהיה בך אל זר" איזה הוא אל זר שהוא באדם? הוי אומר זו הערלה הדבוקה בגוף האדם **וּכְדֵין מִצְרַיִם דְּאִיהִי עֶרְוַת הָאָרֶץ שַׁלְטַת עֲלַיְיהוּ, וְאִשְׁתַּעְבִּידוּ תְּוֹוותָהּ וּתְוֹוות כֻּלְּהוֹ מְסָאֲבִין דַּהֲווּ מִתְקַטְּרִין בַּהּ.** ואז מצרים שהיא ערות הארץ שלטה עליהם והם השתעבדו תחתיה ותחת כל הקלי' הטמאות שהיו קשורים בה. **וְכַד בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפָּקָא לוֹן, יְהִיב לְהוּ דָּם פֶּסַח וְדַם מִילָה.** וכאשר רצה הקב"ה להוציאם ממצרים נתן להם דם פסח ודם מילה **דָּם מִילָה לְאִשְׁתְּיזָבָא מֵהַהִיא עָרְלָה קְלִיפָּה קַשְׁיָא. וְדַם פֶּסַח לְאִתְזַבְּרָא בְּגוֹ קְדוּשְׁתָּא דְּמָארֵיהוֹן.** דם מילה כדי להנצל מאותה קליפת הערלה הקשה ודם פסח כדי שיוכלו להתקשר בקדושת אדונם **כְּדֵין כְּתִיב "גַּם אַתְּ בְּדַם בְּרִיתֵךְ"** (זכריה ט, יא), גַּם אַתְּ בְּדַם בְּרִיתֵךְ שְׁלַחְתִּי אֲסִירַיִךְ מִבּוֹר אֵין מַיִם בּוֹ, שׁוּבוּ לְבֶצֶר זוֹן אֲסִירֵי הַתִּקְוָה **לִשְׁכִינְתָּא אִתְּמַר, דְּאִתְפָּרְקַת בְּזֵיוָלָא דָּא.** גם את נאמר על השכינה הנקראת "את" **"שִׁלַּחְתִּי אֲסִירַיִךְ"**

תִּקּוּנָא תְּמִינָאָה

אִלֵּין יִשְׂרָאֵל. שילחתי אסיריך אלו ישראל שהיו אסורים בשעבוד מצרים תחת ד' קלי' קשות עד שהגיעו למ"ט שכרי טומאה רח"ל **בְּגִין כָּךְ** "**מוֹשְׁכוּ וּקְחוּ לָכֶם**" (שמות יב, כא) **מוֹשְׁכוּ יְדֵיכֶם מֵעֲבוֹדָה זָרָה דָּא עָרְלָה,** "**לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר**" (תהלים פא, י). "**וּקְחוּ לָכֶם צֹאן**" **שֶׂה מִצְוָה דָּם פָּסַח וְדַאי.** לכן הצטוו ישראל משכו וקחו לכם ודרשו חכמים (שמו"ר טז, ב) משכו ידיכם מע"ז זו הערלה וקחו לכם צאן זה קרבן פסח **וְעִם כָּל דָּא כֵּיוָן דְּלָא אִשְׁתְּלִים גָּלוּתָא, לָא אִתְפָּרְשַׁת סִטְרָא אַחֲרָא לְגַמְרֵי. וְכַד תָּבוּ לְמֶוְזֵטֵי בָּעֶגֶל וּבַמַּרְגְּלִים, תָּבוּ לְאִתְמַסְרָא בִּידַיְיהוּ כְּמָה דְּאִתְמָר.** ועם כל זה כיון שלא השלימו ת' שנים בגלות לא נפרדה מהם הס"א לגמרי וכאשר שבו לחטוא בעגל ובמרגלים שבו להמסר ביד הקלי' כמו שהתבאר.

אֲבָל תָּא חֲזֵי, כָּל מַלְכֻיּוֹת אִלֵּין, זֵילָא מָשְׁכִין לְגַבַּיְיהוּ מֵהַהוּא זֵילָא דְּנָטְלוּ בְּמִצְרַיִם. אבל בא וראה כל ד' הגלויות הנ"ל שהם בבל, מדי, יון ואדום נוטלים כחם מאותו כח של גלות מצרים. כלומר מצרים אינה נספרת בין ד' גלויות כי היא בחינת הכתר לד' גלויות והיא נותנת להם כח ושלטון **וּבְגִין כָּךְ** "**לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ**" (דברים טז, ג) **וְכוּ' לְאַדְכָּרָא תְּבִירוּ דְּמָאָה, דְּלָא יִתְנָאוּן לְזַרְבָּא עָלְמָא.** ולכן ציותה התורה "למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך" וכל זאת כדי לזכור את השבר הראשון במצרים וכדי שלא יתגאו להחריב את העולם **וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי,** "**כַּאֲשֶׁר שֵׁמַע**

לְמִצְרַיִם" (ישעיהו כג, ה) **וְכוּ' וּכְתִיב** "**כִּימֵי צֵאתְךָ**" (מיכה ז, טו) **וְכוּ'. וּכְתִיב** "**וְהָיָה יְהוָה רֹכֵב עַל עָב קַל וּבָא מִצְרַיִם**" (ישעיהו יט, א) **לְהַבְרָא שָׁרְשָׁא, וְיִתַּבְּרוּן עֲנָפִין אֲבַתְרֵיהּ.** ולעת"ל מצרים תהיה סמל של עשר המכות ותיזכר בגלל הנפלאות שעשה יי' עימנו וכל זה כדי לשבור את מצרים שהיא השורש ומימלא ישברו הענפים שהם בבל, מדי, יון ואדום שהם ד' קלי' ענן גדול, רוח סערה, אש מתלקחת ונוגה, וכל זה לעת"ל

דף לט

אֲבָל בַּמִּדְבָּרָא וַדַּאי מְשַׁיְּכוּ מִמִּצְרַיִם אִתְמְשַׁךְ אֲבַתְרַיְיהוּ, וַהֲוָה אַסְוַר לְהוּ. אבל במדבר עדיין קלי' מצרים לא עזבה אותם והיתה מקיפה להם **בְּגִין כָּךְ אָמְרוּ תָּדִיר** "**נִתְּנָה רֹאשׁ וְנָשׁוּבָה מִצְרַיְמָה**" (במדבר יד, ד). "**זָכַרְנוּ אֶת הַדָּגָה אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמִצְרַיִם**" (במדבר יא, ה). **וְהָכִי כְּלָא, דְּלָא אִתְפָּרְשׁוּ מִינַּיְיהוּ לְגַמְרֵי.** ולכן היו אומרים תמיד נשובה מצרימה, זכרנו את הדגה וכו' וכן דוגמאות נוספות וזאת כיון שלא נפרדו לגמרי מקלי' מצרים **וְכֵיוָן דְּלָא אִתְגָּזְרוּ בַּמִּדְבָּרָא נָמֵי, כָּל שֶׁכֵּן דְּאִתְתַּקְפַת עֲלַיְיהוּ סִטְרָא אַוְזָרָא בְּזֵילָא דְּמִצְרַיִם וַדַּאי.** וכיון שלא נימולו במדבר בודאי שהתחזקה עליהם הקלי' בכח מצרים **וְכַד אִתְגְּזָרוּ בִּידָא דִּיהוֹשֻׁעַ אִתְמָר** "**הַיּוֹם גַּלּוֹתִי אֶת חֶרְפַּת מִצְרַיִם מֵעֲלֵיכֶם**" (יהושע ה, ט) **וַדַּאי,** וכאשר נימולו ביד יהושע אמר להם היום גלותי חרפת מצרים מעליכם וזה ברור שהערלה היא חרפה וכמ"ש בני יעקב (בראשית לד, יד) לא נוכל לתת את אחותינו לאיש אשר לו ערלה כי חרפה היא לנו **וְדָא** "**חֶרְפַּת נְעוּרַי**" (ירמיהו לא, יח). וזה

הפירוש חרפת נעורי **דְּזַיְלָא נָטְלוּ בְּאִינּוּן נְעוּרִים כֻּלְּהוֹ בְּסָאֲבִין, וּבְהַהֲמָן מְשִׁכִין זַיְלָא לְשַׁלְטָאָה בְּזִמְנַיְיהוּ.** שכל כחות הטומאה לקחו שפעם מהערלה של בני ישראל במצרים ובמדבר ומשם שאבו כח לשלוט בעת ששלטו **וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי** "**וְזָרְפַת אַלְמְנוּתַיִךְ לֹא תְזָכְרִי עוֹד**" (ישעיהו נד, ד) אבל לעת"ל יתקיים חרפת אלמנותיך לא תזכרי עוד **דְּכְדֵין** "**תִּתְזַוַּדַּשׁ כַּנֶּשֶׁר נְעוּרָיְכִי**" (תהלים קג, ה) שאז יתקיים תתחדש כנשר נעוריכי **בְּזִמְנָא דְּיִסְתַּלַּק כָּל פָּגִימוּ, וְכָל זַיְלָא יִתְנְטִיל מִמְּסָאֲבוּתָא, וְכֻלָּא יִתְתַּקַּן.** בעת שיסתלקו כל הפגימות וינטל כל כח הקלי' והכל יתקן כמ"ש (סוכה נב עא) שעתיד הקב"ה לשחוט את היצר הרע **כְּדֵין** "**זוֹטוֹאוֹת נְעוּרַי**" (תהלים כה, ז), **וּפָשְׁעַי דְּלָבָתַר,** "**אַל תִּזְכּוֹר**". **אֶלָּא** "**אֲלוּף נְעָרַי אָתָּה**" (ירמיהו ג, ד). ועל זה נאמר חטאות נעורי, דהיינו ימי הערלה, ופשעי אל תזכור אלא כל הפגמים יתוקנו ויתקיים אלוף נעורי אתה.

ר' ר' לְזִמְנָא דְּאָתֵי כֻּלָּא וַדַּאי יִתְתַּקַּן, דִּכְתִיב "**יְהוָה שִׁמְרֶךָּ יְהוָה צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ**" (תהלים קכא, ה) "**יְהוָה יִשְׁמָר**" (תהלים קכא, ח) **וְכוּ'** רבי רבי, אומר מלאך מטט' לרמח"ל זללה"ה, לעת"ל הכל יתקן ודאי שנאמר יי' שומרך וכו' **וְכֻלָּא בְּאִינּוּן תְּרֵין יָדִין דְּאִתְזַבָּרוּ לְמֶהֱוֵי זַוָּד, וְרָזָא דְּמִלָּה** "**יְהוָה צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ**" **(תהלים קכא, ה), עַל יְמִינְךָ לָא כְתִיב, אֶלָּא עַל יַד יְמִינֶךָ, דְּשִׁמְאלָא אִתְזַבַּר בִּימִינָא וְאִתְעֲבִיד כֻּלָּא זַוָּד.** והכל התיקון יהיה בכח אלו שני הידים שהתחברו להיות אחד, שהשמאל נכלל בימין להיות

אחד **וְדָא מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד דְּכָלִיל בֵּיהּ מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף בְּזִוּוגָא חֲדָא.** וזה משיח בן דוד שכלול בו משיח בן יוסף בחיבור אחד **וּכְדֵין כַּוְזָדָא יִפְקוּן מִן גָּלוּתָא, וְכָל יִשְׂרָאֵל אֲבַתְרַיְיהוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל רֵישַׁיְיהוּ, "יְהוָה צִבְקְךָ"** (תהלים קכא, ה) **וַדַּאי.** ואז, שניהם כאחד יצאו מן הגלות וכל ישראל אחריהם והקב"ה על ראשם שעל זה נאמר ייי' צלך וכו' **כְּדֵין "יְהוָה יִשְׁמָר צֵאתְךָ"** (תהלים קכא, ח), **דְּלָא יְעַכְּבוּן זַיְינַיָּא עַל יְדַיְיהוּ.** ואז נאמר "ייי' ישמר צאתך" דהיינו שהרשעים לא יעכבום מלעלות לארץ ישראל **"וּבוֹאֶךָ" דְּלָא יַעֲלוּן בַּהֲדַיְיהוּ כְּזִמְנָא אָזָרָא, דִּכְתִיב "וְגַם עֵרֶב רַב עָלָה אִתָּם"** (שמות יב, לח). "ובואיך" דלא יעלו הרשעים לארץ ישראל כמו ביצ"מ שנא' וגם ערב וכו' **"מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם"** (תהלים קכא, ח), **דְּדָא תִּיקּוּנָא שְׁלִים, דְּלָאו כְּבַקְדְמִיתָא דְּיֵיתֵי גּוֹג לְקַטְרְגָא, אֶלָּא מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם וַדַּאי.** "מעתה ועד עולם" הפירוש שזו גאולה שלימה שאין אחריה גלות, שלא כמו בגאולות קודמות שבא גוג לקטרג, אלא שכעת תהיה גאולה ללא קיטרוגים.

דף מ

תִּקּוּנָא תְּשִׁיעָאָה

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" דָּא אַבָּהָה. "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דְּבָרִים לד, יב) דָּא יִרְאָה. ולכל היד החזקה זו אהבה, "ולכל המורא הגדול" זו יראה. ראה רמז: "ולכל המורא הגדול" גימ' שכינה ע"ה וכבר ידעת שהשכינה נקראת מידת הדין. **וְלֵית**

אַהֲבָה בְּלֹא יִרְאָה וְלֵית יִרְאָה בְּלֹא אַהֲבָה, ואין אהבה ללא יראה, ואין יראה ללא אהבה. כלומר כל ההנהגה היא בדרך של חו"ג. **אֶלָּא מִתְקַשְׁרָן דָּא בְּדָא וּמִתְזַוְּגָן דָּא בְּדָא.** אלא משולבות הן זו בזו האהבה והיראה והן מחוברות וזה רמוז במילים "היד החזקה" שהיא אהבה יש בה אהבה ויראה: **הַיְינוּ דָּא אַהֲבָה.** היד זו יד ימין שהיא חסד **הַזְּוָגָה יִרְאָה דִּכְלִילָא בֵּיהּ.** החזקה זו היראה הכלולה בחסד וכן ביד שמאל יש אהבה ויראה **מוֹרָא דָּא יִרְאָה.** מורא זו יראה כשמה **הַגָּדוֹל דָּא אַהֲבָה דְּאִתְכְּלִיל בֵּיהּ.** הגדול זו אהבה הכלולה בגבורה. כבר ידעת שהחסד נקרא גדולה. **וּמָאן דְּלֵית בֵּיהּ אַהֲבָה וְיִרְאָה לָא אִתְוַזֵּי לְמֵיעַל קַמֵּי מַלְכָּא.** ומי שאין בו אהבה ויראה אינו ראוי להכנס להיכל המלך **וּמֹשֶׁה אַזְהַר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל** "**וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שֹׁאֵל מֵעִמָּךְ... לְיִרְאָה... וּלְאַהֲבָה**" (דברים י, יב) **וְכוּ' לְיִרְאָה וּלְאַהֲבָה.** ומשה היה מזהיר את ישראל במידות אהבה ויראה. הענין שהיראה היא בית שער לאהבה. הדרך בחינוך היא הקדמת היראה לאהבה ואלו ספירות מלכות (יראה) תפארת (אהבה) שהם קוב"ה ושכינתיה **וּמָאן דְּאִית בֵּיהּ יִרְאָה וְאַהֲבָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ שַׁרְיָין עֲלֵיהּ, וְאִי לָא – לָא שַׁרְיָין עֲלֵיהּ.** ומי שיש בו יראה ואהבה הקב"ה והשכינה שורים עליו ואם אין בו יראה ואהבה לא שורים עליו **וּמֹשֶׁה בְּכֹלָּא אַזְוַזֵּי יַתִּיר דְּזוֹזִילוּ וְרָזִימוּ מִן כָּל בְּנֵי עָלְמָא.** ומרע"ה היה דוגמא אישית לאהבה ויראה יותר מכל בני אדם **וּמָאן דְּאִית בֵּיהּ יִרְאָה וְאַהֲבָה**

אִתְּמַר בֵּיהּ "גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת" (תהלים פד, ד) וְכוּ'. ומי שיש בו יראה ואהבה נאמר בו "גם ציפור מצאה בית ודרור קן לה" כי הציפור[65] זו השכינה, ודרור זו הבינה שהם יראה ואהבה **אֲבָל מָאן דְּלֵית בֵּיהּ דְּזִזִילוּ וּרְזִזִימוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ אִסְתַּלְּקַת מֵהָתָם וְאִשְׁתְּאַרַת יִרְאָה, יִרְאַת הָעוֹנֶשׁ.** אבל מי שאין בו יראה ואהבה, הקב"ה והשכינה מסתלקים משם ונשארת יראה זו היראה חיצונית יראת העונש. **אַהֲבָה, אַהֲבַת הַטּוֹב. אֲבָל מָאן דְּאִתְדַּבַּק בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִתְּמַר בֵּיהּ "לְאַהֲבָה אֶת יְהוָה וְכוּ' וּלְדָבְקָה בּוֹ" (דברים יא, כב) וַדַּאי.** אהבה זו אהבת הטוב. אבל מי שנדבק בקב"ה נאמר בו "לאהבה את ייי' וכו' ולדבקה בו" שמתוך אהבה מגיע ליראת הרוממות ומשם לאהבה בתענוגים שזו הדבקות.

דף מא.

תִּקּוּנָא עֲשִׂירָאָה

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" דָּא שִׁמְאלָא. ולכל היד החזקה זו יד שמאל ספירת הגבורה **"וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" דָּא יְמִינָא.** ולכל המורא הגדול זו יד ימין כלומר ספירת החסד **"אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה", דְּמֹשֶׁה אַתְקִין כֻּלָּא.** אשר עשה משה הפירוש שמרע"ה התקין את החו"ג **דְּאַבְרָהָם יִצְחָק אִינּוּן יְמִינָא וּשְׁמָאלָא וְאַתְקִינוּ תִּיקּוּנִין עַל בְּנַיְיהוּ, וְעִם כָּל דָּא כֻּלָּא אוֹרִיךְ לְאִשְׁתַּלְמָא עַל טוּרָא דְּסִינַי.** שאברהם

---

[65] הטעם שהשכינה נקראת ציפור מפסוק "כי יקרה קן ציפור" וכתוב בזוהר פ' פינחס דף קי"ד שזו השכינה.

ויצחק הם חו"ג והם התקינו תיקונים של החו"ג לבניהם, ועם כל זאת הכל המתין להשתלם עד שעלה מרע"ה על הר סיני **וְרָזָא דְּמִלָּה** "**וַיְהִי קֹלֹת וּבְרָקִים**" (שמות יט, טז) **מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה.** וסוד הדבר מ"ש ויהי קלת וברקים זה מצד הגבורה שהברק הוא אש "**וְעָנָן**" **מִסְטָרָא דְּחֶסֶד.** וענן מצד החסד כי הוא מים "**וְקוֹל שׁוֹפָר**" **מִסְטָרָא דְּיַעֲקֹב.** וקול שופר חזק מצד התפארת הנקראת רוח והיא ממצוע בין מים ואש וזו בחינת יעקב שהיה יושב אהלים **וּמֹשֶׁה לְכֹלָּא קָאִים,** ומרע"ה שקול כג' אבות והוא אחוז מחזה ולמעלה של התפארת **אֲבָל** "**וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל**" (שמות יט, יט) **בְּקוֹלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּהָא תָּמָן אִתְּדַבַּק בְּאַתְרֵיהּ וְנַטִיל לְאִינּוּן תְּרֵין אָזְרָעִין בַּהֲדֵיהּ לְמֶהֱוֵי כָּלִיל כֻּלָּא לְתִיקוּנָא כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ.** אבל כתוב "והאלקים יענינו בקול" (ברכות מה עא) בקולו של משה הוא עמוד האמצעי כלומר הוא מושרש בתפארת ונטל חו"ג אליו ובכך היה כלול בחג"ת לתקנה עבור הבנים, בני ישרא'ל.

דף מב.

תִּקּוּנָא חַדְסַר

"**וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה**" **דָּא אִימָּא עִלָּאָה.** ולכל היד החזקה זו אמא עליונה כלומר ספירת הבינה שבה שורה אור הנשמה **דִּבְשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ אִזְדַּמְּנַן לְאִתְחַבְּרָא, רוּחָא עִלָּאָה אִתְעַר מִלְּעֵילָּא לְחַבְּרָא לוֹן.** שבשעה שהקב"ה והשכינה הקדושה מתייחדים רוח עליונה מתעוררת מלמעלה לחבר אותם **עֲלֵיהּ כְּתִיב** "**אָכֵן רוּחַ הִיא**

בֶּאֱנוֹשׁ וְנִשְׁמַת שַׁדַּי תְּבִינֵם" (איוב לב, ח) **מִסְטָרָא דְּאִימָּא.** על הבינה נאמר "...ונשמת שדי תבינם" שבעת שהבינה משפעת אור הנשמה שבה לתפארת נותנת בזה כח להתייחד עם השכינה ואם לא היתה נותנת לו אורותיה לא היה יכול להתייחד בסוד אין קישוי אלא לדע"ת **וְרוּזָא דָּא אִיהוּ רוּזָא דְּנָזִית מִגּוֹ זָכְמָה סְתִימָאָה וּמְזַוְּגָא לְעֵילָּא וּמְזַוְּגָא לְתַתָּא.** והרוח הנזכרת בפסוק זו החיה היורדת מן החכמה העליונה והיא מחברת את העליונים כלומר הפרצופים והמלאכים ולמטה היינו בני אדם. פירוש נוסף למעלה חו"ב ולמטה תו"מ וראשון עיקר. **וְדָא רוּזָא דְּאִתְפַּשַּׁט לְבָתַר עַל כֻּלְּהוֹ נְבִיאֵי מְהֵימָנֵי וְעַל כֻּלְּהוֹ דְּמִתְלַבְּשֵׁי בְּרוּזָא קַדִּישָׁא.** וזו הרוח החיה המתפשטת לבסוף על הנביאים הנאמנים ועל כל בעלי רוח הקודש **כְּמָה דְּאָמַר** "**רוּזַ אֲדֹנָי יְהוִה עָלַי יַעַן מָשַׁזַנִי**" (יְשַׁעְיָהוּ סא, א) **וְכוּ'.** כמו שאמר הנביא ישעיהו בעת שנחה עליו רוח המשיח (על פי הרמ"ד וואלי זללה"ה בספרו תשועת עולמים עמוד תפב) **עֲלֵיהּ כְּתִיב** "**אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ**" (יחזקאל א, יב). עליו נאמר "אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו" כלומר כפי הרוח השורה על הנביא תהיה הנבואה. "**לֹא כֵן הָרְשָׁעִים כִּי אִם כַּמֹּץ אֲשֶׁר תִּדְּפֶנּוּ רוּחַ**" (תהלים א, ד) לא כן הרשעים כי אם כמוץ אשר תדפנו רוח כלומר **דְּבִזְמְנָא דְּרוּזָא דָּא אִתְעַר מִתַּתַּרְכֵי קַמֵּיהּ כֻּלְּהוֹ מְסָאֲבִין,** בשעה שמתעוררת הרוח הזו מתגרשים מלפניה כל הטמאים וכל הטומאות **דְּאִתְמָר בְּהוּ** "**לֹא יַזְוִפֵּץ כְּסִיל בְּתִבוּנָה**" (משלי יח, ב). שנאמר בהם לא יחפוץ כסיל בתבונה **וְדָא עֵשָׂו דְּנָפִיק לְבַר, וּבֵין כָּךְ וּבֵין**

כָּךְ אָתֵי יַעֲקֹב וְנָטִיל בִּרְכָאן מֵאֲבוּהִי, דְּאִיהוּ אִתְתַּקַּף בְּסִטְרָא קַדִּישָׁא, מַה דְּלָא יָכִיל לְאִתְדַּבְּקָא אֲזוּהִי. וזה הוא הסוד שעשיו יצא לחוץ לשדה ובין כך בא יעקב ונטל את הברכות מאביו יצחק כיון שהוא התדבק בצד הקדושה מה שלא היה ביכולת עשיו להתדבק וְכַד תָּב עֵשָׂו אִתְמָר בֵּיהּ "הֵן גְּבִיר שַׂמְתִּיו לָךְ" (בראשית כז, לז). מַאי הֵן? אֶלָּא כְּמָה דְּאָמַר "הֵן לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם" (דברים י, יד) כֻּלָּא רָזָא וְזָדָא. וכאשר שב עשיו לאהל אביו אמר לו יצחק "הן גביר שמתיו לך". מה פירוש "הן"? כמו שנאמר "הן לייי' אלקיך השמים ושמי השמים והכל סוד אחד. כעת בא להסביר שמילת "הן" זו הבינה כי לה השמי'ם (תפארת) ושמי השמים (בינה) והיא נקראת "הן" כי היא ה' ראשונה שבשם ויש בה נ' שערי בינה וזו האות ן' של ה'ן. עוד, אות ן סופית היא אות ו' (תפארת) ונ (מלכות) ה' דָּא אִיהִי עִלָּאָה דְּמִינַהּ נָפִיק רוּזָא דָּא, וְאִתְפָּרַשׁ בִּתְרִין, וּבֵיהּ מִתְזַבְּרָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בִּרְעוּתָא וְזָדָא בְּתִיאוּבְתָּא וְזָדָא. ה' זו אמא עליונה שהיא הבינה שממנה יוצא אור הנשמה והיא נחלקת בין התפארת והמלכות ובכח זה מתייחדים זו"ן ברצון אחד ובתשוקה אחת וְרָזָא דָּא נ' פְּשׁוּטָה כְּלָלָא דְּדִכְרָ וְנוּקְבָא. וזה סוד אות ן' פשוטה שהיא חיבור הז"א עם הנוק'. כדלעיל.

וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה. ה' יָד הַחֲזָקָה וַדַּאי, דָּא אִיהִי עִלָּאָה דְּקָיְימַת בְּתוּקְפָּא לְזַכָּרָא וְזִיבוּרָא דָּא כְּדָקָא יָאוּת. ולכל היד החזקה זו הבינה שיש בה ה' ידות כלומר ה"ח וה"ג וכאשר היא עומדת להאיר לבנים הם מתייחדים כראוי וכאמור.

וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל, דִּבְשַׁעֲתָא דְּאִוְדַּמְּנַת אִיהָא עִלָּאָה הָכִי עַל בְּנָהָא וּמְזַוְּגָרַת לוֹן. ולכל המורא הגדול שבשעה שהיא עומדת כך על הבנים שהם זו"ן היא מחברת אותם **בִּיָּד כֻּלְּהוֹ עָלְמִין מִתְלַבְּשָׁן בִּדְזִוּוֵילוּ, וְקָיְמִין כַּמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּאֵימָה וְיִרְאָה בְּרֶתֶת וּבְזִיעַ.** מיד כל העולמות שהם בי"ע לובשים יראה ועומדים לפני הקב"ה והשכינה באימה ויראה ברתת ובזיע (אולי נקט ד' לשונות כנגד ד' גבורות: בינה, גבורה, הוד ומלכות) **וּבְזִמְנָא דְּזִוּוּגָא דָּא אִשְׁתְּכַח, כֻּלְּהוֹ עָלְמִין קָיְמִין בִּלְזִוּוּגָא וַדַּאי.** ובעת שיש חיבור בין ז"א ונוק' כל העולמות עומדים בלחש ומי יעיז ליתן כסתו בין לביא ללביאה? **בְּהַהוּא זִמְנָא כְּתִיב "בְּעָמְדָם תִּרְפֶּינָה כַנְפֵיהֶן"** (יחזקאל א, כד) **דְּלָא שָׁלְטִין כְּלָל.** באותו זמן נאמר "בעמדם תרפינה כנפיהן" המילה עמדו פירושו בעת שתיקתם כמ"ש (נחמיה ח, ה) וכפתחו עמדו כל העם. ובעת ששתקו בגלל היחוד גם כנפיהם שהם החו"ג שלהם לא פועלות **לְבָתַר כְּיוֹן דְּאִשְׁתְּלִים זִוּוּגָא, אִתְּמַר "וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב"** (יחזקאל א, יד) **רָצוֹא לְנַטְלָא מֵהַהוּא נַהִירוּ עִלָּאָה. אֲבָל בְּגִין דְּלָא יָכְלִין לְמֵיקָם בֵּיהּ סַגִּי, מִיָּד וָשׁוֹב, תָּבִין לְאַתְרַיְיהוּ.** מיד לאחר שנשלם היחוד נאמר "והחיות רצוא ושוב" רצוא כדי לקבל מהשפע העליון, אבל כיון שלא יכולים לעמוד שם זמן רב מיד הם שבות למקומם.

וְעוֹד, "וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב". ועוד פירוש, והחיות רצוא ושוב זה כאשר **בְּזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל עָבְדִין רְצוֹנוֹ שֶׁל מָקוֹם,**

כְּדֵין רָצוֹא לְנַטְלָא מִלְעֵילָּא. וְשׁוּב לְאַיְתָאָה לְתַתָּא. כאשר ישראל עושים רצונו של מקום אז החיות רצות למעלה לקבל שפע, ויורדות למטה להביאו לישראל וְרָזָא דָּא "יֵלְכוּ מֵחַיִל אֶל חָיִל" (תהלים פד, ח) וזה סוד "ילכו מחיל אל חיל" דהיינו שחיות הקדש עולות ממדרגה למדרגה כדי לקבל שפע כְּדֵין "וְקוֹיֵי יְהוָה יַחֲלִיפוּ כֹחַ יַעֲלוּ אֵבֶר כַּנְּשָׁרִים" (ישעיהו מ, לא). מַאי יַחֲלִיפוּ כֹחַ? אֶלָּא חִילוּפִין דַּאי, בְּגִין דְּיָהֲבִין לְזֵינִין דְּכָוִין דִּלְהוֹן נְטִלִין זֵילָא לְסַלְקָא לְעֵילָּא. ואז נאמר בחיות הקדש "וקוי ייי' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים" מה הפירוש יחליפו כח? אלא חילופין כפשוטו והביאור בזה שהחיות מקבלות שפע וזה נותן להם כח לקבל שפע רב יותר וזו ההחלפה.

דף מג.

וְאִינּוּן יָהֲבִין לְהוּ זֵילָא וּבִרְכָאן דְּנָטְלִין מֵעֵילָּא לְאַיְתָאָה לְתַתָּא, יַחֲלִיפוּ דַּאי. והם, דהיינו חיות הקודש, נותנים להם לבני ישראל כח וברכות שנוטלים מלמעלה על מנת להביאם למטה, וזה הוא הפירוש "יחליפו" שהם מעבירים את השפע מעולם לעולם עד שמגיע לבני ישראל למטה.

"וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאֻלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה לְקַיֵּם כָּל דָּבָר" (רות ד, ז). גְּאוּלָה, לְמִפְרַק לְגַרְמֵיהּ הַהִיא מִלָּה דְּזַכְיָן לְאַיְתָאָה לְגַרְמֵיהּ בִּרְכָאן וְזֵילָא. "גאולה" פירושו לגאול לעצמו את אותו הדבר שזכה בו לעצמו ואלו ברכות ושפע וְדָא מִצְוָה דְּנַזְהַת לְאַגְרָה לְתַתָּא. וזו מצוה היורדת לשכר למטה כְּמָה דְּאָמַר שֶׁשָּׂכַר מִצְוָה

בִּמְצָוָה׳ (אֲבוֹת ד, ב). כמו שנאמר "ששכר מצוה מצוה". ידוע שהמצוה באה להרבות זכויות לישראל וכן שכרם. **וְעַל הַתְּמוּרָה דָּא זִילּוּפָא דְּאִתְּמַר.** ומה שכתוב "ועל התמורה" זה החילוף שחיות הקודש משפיעות השפע למטה. **"זֹאת" דָּא שְׁכִינְתָּא קַיְימַת עַל כֻּלְּהוֹ אִלֵּין מִילִּין לְאַקָּמָא לוֹן, "לְקַיֵּם כָּל דִּבְרֵי"** (רות ד, ז) **וַדַּאי.** "זאת" זו השכינה הנקראת זאת היא עומדת מעל חיות הקודש והיא מקיימת כל הדברים וזהו "לקיים כל דבר" ודאי. כלומר היסוד הנקרא כל והשכינה הנקראת דבר. **וּשְׁכִינְתֵּיהּ אִתְּמַר בָּהּ "הָיְתָה כְּאֳנִיּוֹת סוֹחֵר מִמֶּרְחָק תָּבִיא לַחְמָהּ"** (משלי לא, יד) **דְּהָכִי נַטְלַת זָכְוָון מִלְּתַתָּא וְאַיְתְיאַת לְהוּ לְעֵילָּא.** והשכינה שהיא אשת חיל נאמר בה היתה כאניות סוחר, ממרחק תביא לחמה דהיינו היא מקבלת זכויות מלמטה ומעלה אותם למעלה **וְנָטַלְתָּ בִּרְכָאן נַהֲמָא דְּמְזוֹנָא מִלְּעֵילָּא וְאַיְתְיאַת לְתַתָּא. בְּגִין כָּךְ "וְקוֵי יְהוָה יַחֲלִיפוּ כֹחַ"** (ישעיהו מ, לא) **וַדַּאי.** ונוטלת ברכות ופת מזון מלמעלה ומביאה אותם למטה ולכן נאמר "וקוי ייי' יחליפו כח" יחליפו היינו קבלת השפע מלמעלה שהשכינה מחליפה אותו. **"יַעֲלוּ אֵבֶר כַּנְּשָׁרִים"** (ישעיהו מ, לא). **לְמַאן יַעֲלוּ? אֶלָּא לְאִינּוּן זֵיזִין.** המשך הפסוק "יעלו אבר כנשרים" למי יעלו? אלא יעלו לחיות הקודש אבר כנשרים. ראה רמז: כנשרים גימ' כתר דהיינו יבנו להם את הכתר. **דְּבְזִמְנָא דְּלֵית זְכוּתָא בְּיִשְׂרָאֵל, אִתְּמַר בְּהוּ "בְּעָמְדָם תִּרְפֶּינָה כַּנְפֵיהֶן"** (יחזקאל א, כד), **אֲבָל בְּזִמְנָא דְּאִית בְּהוּ זְכוּתָא, "וְהַזַּיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב"** (יחזקאל א, יד) **כְּמָה**

דְּאִתְמַר. שבזמן שאין לישראל זכות נאמר בהם "בעמדם תרפינה כנפיהן" כלומר שישראל עומדים כלומר שותקים מתפילה ותלמוד תורה, תרפינה כנפיהן. אבל כאשר לישראל יש זכויות נאמר בחיות הקודש והחיות רצוא ושוב. ואלו ב' מלאכים: רצוא גימ' נוריא'ל, ושוב גימ' מטטרו'ן. כְּדֵין יַעֲלוּ אֵבֶר. ואז מתקיים בהם "יעלו אבר" דהיינו כנפיהם מתגדלות. מַאי כַּנְשָׁרִים? אֶלָּא רָזָא דָּא "אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ" (יחזקאל א, יב). מההפירוש כנשרים? אלא סוד זה הוא בפסוק "אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו". וכבר ידעת שרוח מקננת בתפארת הנקראת מדת הרחמים. (נפש במלכות מדת הדין, רוח בתפארת מדה"ר, נשמה בבינה אם הבנים, חיה בחכמה ויחידה בכתר) בְּגִין כָּךְ כֻּלְּהוּ ד' זִיווָן כַּנְשָׁרִים סָלְקִין. דָּא נָשֶׁר בְּרַחֲמֵי. לכן כל ד' חיות עולים כנשרים דוקא כי הנשר זו התפארת כמ"ש (משלי ד, יט) דרך הנשר בשמי'ם דְּאִתְמַר בֵּיהּ "כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ" (דברים לב, יא). ונאמר בו בנשר "כנשר יעיר קנו" והוא עושה זאת ברחמים כמו שאמרו המפרשים. ראה שהנשר הוא התפארת והוא מעיר את היסוד הנקרא כאן "קנו" גימ' יוס'ף. ונאמר "וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים" (שמות יט, ד). "יָרוּצוּ וְלֹא יִיגָעוּ" (ישעיהו מ, לא) וְכוּ' רָצוֹא וָשׁוֹב וַדַּאי. במעמד הר סני "ואשא אתכם על כנפי נשרים" דהיינו שהביאם להר סני ברחמים. ואז יש כח לחיות הקדוש ולכן ירוצו ולא ייגעו וזה הוא רצוא ושוב. רצוא לקבל השפע מלמעלה ושוב להורידו למטה ע"י ב' המלאכים הנזכרים.

וְעוֹד "וְהַזַּיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב" (יְחֶזְקֵאל א, יד). בְּזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל קָיְימִין בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא וְסָלְקִין שִׁירִין כַּמְּה מָרַיְיהוּ בְּכַמָּה גִּיגִּין. כְּדֵין "וְהַזַּיּוֹת רָצוֹא וְשׁוֹב". בְּהַהוּא גִּיגִּין סָלְקִין וְנַזְקִין וַדַּאי, בְּתִיאוּבְתָּא

דְּרוּזָא דְּתָאִיב לְאִתְזַבְּרָא לְעֵילָּא. ועוד פירוש "והחיות רצוא ושוב" בעת שישראל נמצאים בבתי כנסיות ומעלים שירות לפני אדונם בכמה ניגונים אזי מתקיים בהם והחיות רצוא ושוב, כלומר באותם ניגונים החיות עולות ויורדות מאותו חשק של הרוח להתחבר למעלה בְּהַהוּא זִמְנָא כְּתִיב "יְהוָה אֲדֹנָי זִוְּילִי וַיָּשֻׂם רַגְלַי כָּאַיָּלוֹת" (חֲבַקּוּק ג, יט) וְכוּ'. באותו זמן נאמר "יְהוָה אֲדֹנָי חֵילִי וַיָּשֻׂם רַגְלַי כָּאַיָּלוֹת וְעַל בָּמוֹתַי יַדְרִכֵנִי לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹתָי" בנגינותי דייקא שהניגונים מעלים ומורידים את החיות. רצוא גימ' נוריא'ל שהוא עולה לקבל השפע, "ושוב" גימ' מטטרו'ן שהוא מלאך המוריד השפע לעולם השפל דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּמִזְדַּמְּנָן זִיוָּן לְסַלְקָא שִׁירָתָא קַמֵּי מָארֵיהוֹן, תְּרִין הה"ן אִתְּעָרוּ, ה' עִלָּאָה ה' תַּתָּאָה, דְּבְהוּ תַּלְיָא נִיגּוּנָא. שהרי בשעה שחיות הקודש מתכוננות להעלות את השירה לפני אדונם שזו השכינה, מתעוררות שתי אותיות ה' העליונה (בינה) והתחתונה (מלכות) שבהם תלוי הניגון וזה כתוב בפסוק שהרי אדנות זו המלכות והוי"ה בניקוד אלקים זו הבינה וּכְדֵין זִוְּילָא נָגִיד מִיְּהוֹן לְגַבַּיְיהוּ, וּבֵיהּ יְהוֹ"ה אֲדֹנָ"י זִוְּילִי. ומיד כח ושפע יורד מהבינה והמלכות אל חיות הקודש וזה הוא חילי לשון כח. ראה ב' פעמים כח גימ' חילי וזו גבורה אחת מה"ג שה"פ נ"ו עולה מנצפ"ך. דְּהָא כְּדֵין סָלְקִין נִיגּוּנָא בְּכַמָּה זֵינִין, סְלִיק וְנָזִית בְּבִסְימוּ דְּקָלִין בְּסִידּוּרָא שְׁלִים. שהרי כעת עולה הניגון בכמה צורות, עולה ויורד במתיקות הקולות בצורה מסודרת ושלמה. דע ששירה האמורה כאן היא תפלה כמו שיאמר הרב לקמן וגם רמז יש כאן, שירה גימ' תפלה. וּכְדֵין בְּגַוֹ הַהוּא נִיגּוּנָא מִסְתַּדְּרָן סִדְרִין לְעֵילָּא לְאִתְזַבְּרָא בְּזַוְּד. ואז מתוך אותו ניגון מסתדרים סדרים למעלה להתחבר באחד הַדָּא הוּא דִּכְתִיב "וַיָּשֻׂם רַגְלַי כָּאַיָּלוֹת" (חבקוק ג, יט), אִלֵּין תְּרֵין

רַגְלַיִן דִּבְהוּ תִּיקּוּנָא דִּשְׁכִינְתָּא. שנאמר וישם רגלי כאילות אלו ב' רגלים שבהם השכינה נתקנת שהם נצח והוד **וּבְגִין דְּבַה מִתְזַוְּגָן אִתְמַר בְּהוּ כְּאַיָּלוֹת.** וכיון שבה הם מתחברים נאמר בהם כאילות כי האילה זו השכינה הנקראת אילת השחר "**וְעַל בָּמוֹתַי יַדְרִיכֵנִי**" **דָּא זִיבּוּרָא דְּהַהוּא צַדִּיק.** ועל במותי ידרכני זה החיבור של נו"ה עם היסוד. כי במה זו המלכות ו"על במותי" זה היסוד שנמצא מעליה ועליו נאמר (איכה ג, יב) "דרך קשתו". וברמז: "ועל במותי" גימ' חיים מלכות וזה מורה על חיבור היסוד הנקרא חי אל המלכות וכשהוא מיוחד עמה נקרא חיים כי הוא ממשיך לה מוחין מהבינה הנקראת מי וז הוא חיים: חי מי **וְכֹלָּא בְּהַהוּא נִיגּוּנָא, בְּגִין כָּךְ** "**לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹתָי**" והכל באותו ניגון ולכן נאמר "למנצח בנגינותי". ומפרש **דִּנְיגּוּנָא אִיהוּ בְּהוֹד בְּזִמְנָא דְּנָצַח אִתְזַוָּג בֵּיהּ.** שהניגון הוא ההוד בעת שהנצח מחובר בו **וּבְהַהוּא זִיבּוּרָא כֹּלָּא סָלִיק לְאִתְזַוְּגָא דָּא בְּדָא, נֶצַח בְּהוֹד, יְסוֹד בְּבַת זוּגֵיהּ.** ובאותו חיבור הכל עולה להתחבר זה בזה נצח בהוד והיסוד במלכות.

דף מד

לְבָתַר כַּד מָטָאן יִשְׂרָאֵל לִצְלוֹתָא בְּלַזָּשׁ, אִתְמַר "**וִידֵי אָדָם מִתַּחַת כַּנְפֵיהֶם**" (יחזקאל א, ח) **לְקַבְּלָא לָהּ בִּלְגַו.** אחר כך, כאשר מגיעים ישראל לתפילת הלחש נאמר בהם "וידי אדם מתחת כנפיהם" כדי לקבל את כוונת התפלה **כְּדֵין** "**בְּעָמְדָם תְּרַפֶּינָה כַּנְפֵיהֶן**" (יחזקאל א, כד), ואז נאמר "בעמדם (כלומר בעת תפלת הלחש כי בעמדם הכוונה לעת שהם שותקים, כמ"ש (נחמיה ח, ה) "וכפתחו עמדו כל העם" דהיינו כאשר עזרא הסופר פתח את ספר התורה

שתקו כל העם) תרפינה כנפיהם **דְּהָא כֹלָּא קָאִים בַּזַּעֲשַׁאי לְגַו לְגַו.** שהרי הכל עומד בחשאי פנימי דפנימי **וְאֵימָא אִיהִי דְּמִזַּבְּרַת זִיבּוּרִין כְּדְקָא יָאוּת, וּבָהּ "וַיָּשֶׂם רַגְלַי כָּאַיָּלוֹת" וְכוּ'** ואימא שזו הבינה היא המחברת חיבורים כראוי כלומר היא מחברת את ז"א עם הנוק' יחוד קוב"ה ושכינתיה, כי ללא המוחין שלה אין ייחוד **דְּא זִיבּוּרָא דְּאִיבָּרִין דְּמִתְזַבְּרָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ.** וזה הפירוש רגלי כאילות שהנצח וההוד של ז"א מתחברים למלכות הנקראת אילה והרב מסביר את איכות הייחוד **כְּגוֹן "וַיָּשֶׂם פָּיו עַל פָּיו וְעֵינָיו עַל עֵינָיו"** (מל"ב ד, לד). כגון וישם פיו על פיו וכו' כלומר ייחוד פב"פ בקומה שלימה. ומעתה זכינו להבין יותר טוב את המילים "רגלי כאילות" דהיינו שנצח והוד השוו קומתם למלכות[66]. **דְּהַהוּא יְנוּקָא מִסִּטְרָא דְּנוּקְבָא הֲוָה** שאותו תינוק היה מצד הנוקבא כלומר המלכות וכמו שאמר הנביא אלישע "את חובקת בן" וידוע שהמלכות נקראת "את"[67] **וּבְגִין כָּךְ בִּיתָא, וְאִיהוּ גָּלִיף בֵּיהּ רָזָא דְּדִכְוָרָא.** ולכן מת כי היה קשור למלכות הנקראת מדת הדין ונאמר בה (משלי ה, ה) רגליה יורדות מות והנביא חקק בו את סוד התפארת קומת הזכר **בְּמַאי? אֶלָּא בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּע"ב שְׁמָהָן. וְרָזָא דָּא וַיִּסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט אֹהֶל תְּלָת אֲבָהָן. אִיבָּא קָיְימָא עֲלַיְיהוּ וּמְזַבְּרַת לוֹן**

---

[66] אילת השחר זו המלכות המתייחדת עם התפארת בעלות השחר.

[67] כתוב בזוהר (ח"ב מד ע"א) "רַ֣אמֶר גֶּחֲזִי אֲבָל בֵּן אֵין לָהּ וְגוֹ'. אָמַר לָהּ אֱלִישָׁע. הָא דַּאי שַׁעֲתָא קָיְימָא, דְּהָא יוֹמָא גָּרִים. רַ֣אמֶר לַמּוֹעֵד אָשׁוּב חַיָּה אַתְּ חוֹבֶקֶת בֵּן. וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה וַתֹּלֶד בֵּן לַמּוֹעֵד הַזֶּה כָּעֵת חַיָּה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלֶיהָ אֱלִישָׁע. לַמּוֹעֵד דַּאי. לְבָתַר מִית. מַאי טַעֲמָא מִית. אֶלָּא בְּגִין דְּאִתְיְיהִיב לָהּ, וְלָא לְבַעְלָהּ. וּמֵאָתָר דְּנוּקְבָא אִתְקְשָׁר, וּמַאן דְּאִתְקְשָׁר בְּנוּקְבָא, מוֹתָא אִזְדַּמְּנַת קָמֵיהּ. מְנָא לָן דְּלָהּ אִתְיְהִיב, דִּכְתִיב אַתְּ חוֹבֶקֶת בֵּן.

כֻּלְּהוֹ בִּשְׁכִינְתָּא. כְּדֵין שְׁמָא נָפִיק כְּלָלָא דְּע"ב שְׁמָהָן, וּבֵיהּ אֲזַיִי לֵיהּ וַדַּאי. במה חקק בו את קומת הזכר?

אלא חקק בו את השם הקדוש של ע"ב שמות היוצאים מפסוקים ויסע ויבא ויט שכל אחד מהם יש בו ע"ב אותיות והם כנגד האבות אברהם יצחק ויעקב שהם קומת החג"ת שזו קומת הזכר ועליהם נוספה הבינה האם הקדושה שבכחה התחברו התפארת והמלכות וכך החיה אותו **וּשְׁכִינְתֵּיהּ אִתְּמַר בָּהּ "הוֹשִׁבַנִי בְּמַזְוַשַׁכִּים כְּמֵתֵי עוֹלָם"** (תהלים קמג, ג). **וּבְזִמְנָא דְּיֵיתֵי לְנַבָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּתִלָּת אַבָּהָן לְאִתְוַזְּבְּרָא בָּהּ, אִתְּמַר בָּהּ "הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שֹׁכְנֵי עָפָר"** (ישעיהו כו, יט) **וְכוּ'.** ועל השכינה נאמר הושיבני וכו' כי אין לה אור עצמי וכאשר מגיע אליה הקב"ה (תפארת, ז"א) יחד עם האבות (חג"ת) להתחבר בה במלכות היא השכינה הקדושה **כְּדֵין 'מְזַוְּגִין מֵתִים בְּרַזְוַמִּים רַבִּים' (ברכת גבורות דעמידה).** אז מתקיים במלכות מחיה מתים (זו המלכות שהיתה במחשכים) ברחמים (זו התפארת) רבים (זו הבינה שמכחה מתחברים תפארת ומלכות) **וְכֹלָּא עַל יְדָא דְּאִימָּא, הַיָּד הַוַּזָּקָה, ה' יָד הַוַּזָּקָה, דְּבַהּ קָיְימִין כֻּלְּהוֹ בְּתוּקְפָּא שְׁלִים דְּסִטְרָא אַזָּרָא לָא יָכְלִין לַהּ וַדַּאי.** והכל נעשה על ידי הבינה היא היד החזקה כיון שהיא אות ה' ראשונה שבשם וזה ה' יד החזקה שעל ידה עומדים הכל בחוזק כזה שהסטרא אחרא לא יכולה להזיק לייחוד זו"ן. ואלו דברי הנביא (זכריה ב, ט) "וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהּ נְאֻם יְהוָה חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְתוֹכָהּ" הבינה היא השומרת על המלכות והתפארת בניה על ידי ג' שמות אהיה: קמ"ג (שם אהיה במילוי אלפין כזה: אלף הא יוד הא) קנא (מילוי ההין) וקס"א (מילוי יודין) שעולים בגימ' תנ"ה וכן מילת "חומת" ע"ה גימ' תנ"ה ובכך מרחיקה היא את אחיזת הקלי'. רמז: "יד חזקה" גימ' בינה בינה.

וְעוֹד, וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה, דָּא וַזְשְׁמַל. וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ זָיוֹת אֵשׁ מְמַלְלוֹת (חגיגה יג) וְדָא וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה וַזְשְׁמַל. ועוד פירוש, ולכל היד החזקה זה החשמל. ולכל המורא הגדול היינו כמו שאמרו בגמ' מאי חשמל? נוטריקון ח'יות א'ש ממל'לות.

תִּקּוּנָא תְּרֵיסַר

דף מה.

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" וַזְשְׁמַל. ולכל היד החזקה זה חשמל שאלו חיות אש עתים חשות ועתים ממללות. אמרו חכמי הקבלה שהחשמל הוא מלבוש מאימא המקיף את התפארת לשומרו. וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל, דְּעָלֶיהָ כְּתִיב "אֵשׁ לְפָנָיו תֹּאכַל וּסְבִיבָיו" (תהלים נ, ג) וְכוּ' אִלֵּין זָיוֹת אֵשׁ מְמַלְלוֹת דְּכֻלְּהוּ סָזְרָן לְבַר לְשֵׁיזָבָא מִסִּטְרָא אַזְרָא. ולכל המורא הגדול עליו נאמר אש לפניו תאכל וסביביו נשערה מאד". חשמל אלו חיות אש ממללות שכולן מקיפות ומצילות מן הס"א וּבֵיהּ ובחשמל הזה נאמר "וּסְבִיבָיו נִשְׂעֲרָה מְאֹד" (תהלים נ, ג), דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא 'מְדַקְדֵּק עִם וְסִידָיו כַּחוּט הַשְּׂעָרָה' (יבמות דף קכא ע"ב. ב"ק נ ע"א) שהקב"ה מדקדק עם חסידיו כחוט השערה דְּלֵית מָאן דְּיָכִיל לְאַעְבָּרָא לְגַו אֶלָּא מִגּוֹ הַאי וַזְשְׁמַל. שאין מי שיכול להכנס לתוך הבינה, שהיא העולם הבא, אלא מתוך החשמל וּבְגִין כָּךְ מָאן דְּלָאו אִיהוּ זַכִּיךְ וְנַקְיָא בְּמִילּוֹי, לָא יָכִיל לְאַעְבָּרָא תָּמָן. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב "כִּי בָאֵשׁ

דפי מהדורא קמא: דף מה.

יְהוָה נִשְׁפָּט" (ישעיהו סו, טז). ולכן מי שאינו זך ונקי בדבריו לא יכול לעבור שם שנאמר כי באש ייי' נשפט.

וְהָא רַעְיָא מְהֵימְנָא אָתֵי פָּתַח וְאָמַר ר' ר', והנה הרעיא מהימנא שהוא נשמת משה רבנו ע"ה מגיע לבית מדרשו של הרמח"ל ואומר רבי רבי **כִּי** "**בָאֵשׁ יְהוָה נִשְׁפָּט**" (ישעיהו סו, טז), **וַדַּאי הָכִי אִיהוּ דָּא זַשְׁמַל.** כי באש ייי' נשפט ודאי זה החשמל **דִּלְוִמְנָא דְּאָתֵי לְיֵתֵי גּוֹג לְאַגָּזָא קְרָבָא בַּהֲדֵי סִטְרָא קַדִּישָׁא,** שלעתיד לבא יבא גוג להלחם בצד הקדושה **דִּכְתִיב בֵּיהּ** "**עַל יְהוָה וְעַל מְשִׁיחוֹ**" (תהלים ב, ב). שנאמר "יִתְיַצְּבוּ מַלְכֵי אֶרֶץ וְרוֹזְנִים נוֹסְדוּ יָחַד עַל יְהוָה וְעַל מְשִׁיחוֹ" ומלכי ארץ זה גוג והם נלחמים נגד ייי' ובני ישראל **כְּדֵין יִתְתַּקַּף זַשְׁמַל דָּא לְקָבְלֵיהּ,** אז יתחזק החשמל כנגדו **וּבֵיהּ יִתּוּקַד בְּנוּרָא וַדַּאי,** ובו ישרף באש "**כִּי בָאֵשׁ יְהוָה נִשְׁפָּט וּבְזַרְבּוֹ אֶת כָּל בָּשָׂר**" (ישעיהו סו, טז). דהיינו שהאש היא חרבו של ייי' **זַרְבּוֹ דָּא גְּבוּרָה דְּבַהּ נָטִיל נוֹקְמִין מֵזָּיְנַיְיהוּ.** "חרבו" זו הגבורה שבה ייי' נוקם מהרשעים **וּשְׁמָא דְּזַשְׁמַל אִיהוּ יאהדונה"י, יהו"ה לְגוֹ, אדנ"י דִּינָא, בֵּיהּ לָהִיט זַזְיָיבַיְיא,** "**כִּי בָאֵשׁ יְהוָה נִשְׁפָּט**" **וְכוּ'.** ושם החשמל הוא יאהדונה'י שם הוי'ה בפנים ושם אדנות בחוץ ובו הוא שורף את הרשעים.

וְעוֹד, אֵשׁ דָּא אֱלֹהִים כְּגַוְנָא דָּא אל"ף לְמ"ד ה"י יו"ד מ"ם, ועוד פירוש "אש" זה שם אלקים בצורה כזו: אלף למד הי יוד מם שהוא ע"ה גימ' אש וזה הוא "**כִּי בָאֵשׁ יְהוָה נִשְׁפָּט**" ושם

אלקים שהוא גימ' פ"ו הוא חיבור של **וְאִהְיֶ"ה אֲדנ"י אִינּוּן אֱלֹהִים, אִימָּא וּבְרַתָּא.** אהי"ה (21) אדנ"י (65) שהם הבינה והמלכות האם והבת האם בשם אהי"ה והבת בשם אדנות ביחד הם פ"ו **דְּאֱלֹהִים דָּא גְּבוּרָה נַטִּיל לְתַרְוַיְיהוּ כְּזַוְּגָא, נַטִּיל לָאִמָּא מִלְּעֵילָּא וּלְנוּקְבָא מִלְּתַתָּא.** וזה שם אלקי"ם גימ' פ"ו שזו ספירת הגבורה שהיא לוקחת את המלכות מלמטה ואת הבינה מלמעלה וביחד הם שם פ"ו **כְּלָלָא דְּכֹלָּא עָקֹב.** כאשר נחבר את המלכות והגבורה והבינה נקבל ב' פעמים פ"ו שהוא גימ' עק"ב **דָּא עָקֹב דְּמָשִׁיחָא בֶּן יוֹסֵף, דְּבֵיהּ יִטּוֹל נוּקְבִין מֵעוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה,** זה עקב של משיח בן יוסף שבו יטול נקמה מעובדי עבודה זרה **וְדָא הוֹד עָקֹב דְּדָרִיךְ לַהּ לְהַהִיא פּוּרָה, דְּאִתְּמַר בָּהּ, "פּוּרָה דָּרַכְתִּי לְבַדִּי"** (ישעיהו סג, ג). וזו ספירת ההוד שהיא העקב שבה דורכים את הענבים בגת הנקראת פורה על שם שמפוררים בה את הענבים ליין. והנה עקב גימ' ענבים. כאשר נוציא מעקב יין (גבורה) נקבל ב"ן (מלכות) נ' (בינה שיש בה נש"ב) **וּמִסִּטְרָא דָּא "יִשְׂמַח צַדִּיק כִּי חָזָה נָקָם"** (תהלים נח, יא) ומצד זה ישמח צדיק כי חזה נקם **דְּמָשִׁיחָא בֶּן יוֹסֵף מִצַּדִּיק אִיהוּ.** שמשיח בן יוסף הוא הנקרא צדיק **אֲבָל נוּקְבִין דִּיהֵיהּ בְּגִין דְּאִתְקַשַּׁר בְּהוֹד.** אבל הנקמה שלו בגלל שנקשר בהוד כי ההוד הוא דינים קשים כידוע **וְרָזָא דְּמִלָּה "פְּעָמָיו יְרֻחַץ בְּדָם הָרָשָׁע"** (תהלים נח, יא). וסוד הפסוק הוא במילים "פעמיו ירחץ בדם הרשע" פעמיו היינו ב' רגליו ולכן אמר **אבל פְּעָמָיו, בְּגִין נְצַח דְּאִתְזַוָּג בַּהֲדֵיהּ.** אבל פעמיו בגלל נצח שהתחבר עם ההוד. ראה רמז: נצח+פעמיו= ירחץ בדם.

וְעוֹד בָּשִׁיזָ בֶּן יוֹסֵף דָּא "וּבֵית יוֹסֵף לְהָבָה" (עובדיה א, יח) ועוד פירוש, מב"י עליו נאמ' "ובית יוסף להבה" **לְהָבָה דָּא מ"ב שְׁמָא דְמ"ב אַתְוָן.** "להבה" זה שם מ"ב, שכן להבה גימ' מ"ב, שם שיש בו מ"ב אותיות[68] **דְיַעֲקֹב אִיהוּ אֵשׁ, עִיקָּרָא**

---

[68] כבר ידעת שיש כמה שמות מ"ב והם שם היוצא מר"ת של א'נה ב'כח ג'דולת י'מינך ת'תיר צ'רורה וכו' קר"ע שט"ן וכו' שגילה רבי נחוניא בן הקנה זללה"ה. ויש שם מ"ב הרמוז בקדיש והוא ברמז התיבות: ד, י, כ"ח. כלומר שם הוי"ה הוא ד' אותיות, מילוי שם הוי"ה יש בו י' תיבות ומילוי דמילוי כ"ח תיבות. סך הכל מ"ב תיבות והרמז בקדיש: יתגדל ויתקדש שמיה רבא הנה ד' תיבות. בעלמא וכו' יש בו י' תיבות. יהא שמיה רבה מברך ....בעלמא הרי כ"ח תיבות. רמז נוסף בקדיש הוא במילה: "וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל" כאן יש שבע תיבות בנות שש אותיות הרי מ"ב נוסף. כמו כן כל המילים הנזכרות פותחות באות ו' הרי שבע ווין גימ' מ"ב. ודע ששם מ"ב יוצא ממ"ב תיבות הפותחות את התורה ממילת בראשית והם יוצאות לפי התמורות כגון א"ת ב"ש וכו'. עוד, כבר ידעת שיציאת מצרים היתה מכח ג' ידות: יד חזקה, יד גדולה ויד רמה וג' י"ד הם מ"ב.

ובספרו אדיר במרום ביאר הרב עיי"ש. והנה חלק מדבריו: (ספר אדיר במרום ח"א - ומחצדי חקלא זעירין אינון) "...ואלו הג' נעשו שערים בסוד תרע"א, ואז נקראים, שערי צדק. וכשנמשכו אלה למקום הראוי, הנה צריך לפתוח אותם, ופתיחותיהם בכח הוי"ה, שהוא הפותח השערים כידוע בסוד, אז לח"ם שערים (שופטים ה, ח). ובהתחבר ע"ח אל הצדק הרי רע"ב. ועוד ימלאו ההויו"ת חסד, בסוד ע"ב במלואם, נגד מלואי האדנות, והם רי"ו ורע"ב הרי פת"ח, ואז השערים נפתחים. וזהו, פתחו לי שערי צדק. וצריך לעלות באלה הפתחים בכח שם מ"ב. ולכן אמר, אבא ב"ם אודה י"ה, בם - מ"ב אותיות אבג"י. אודה י"ה, הוא הי"ה שזכרנו - להמשכות האויר. וסוד השער י"ב אותיות, וסודם באמת תרע"א - י"ב אותיות. ועל כן אמר, זה השער, ז"ה - י"ב. השער לה', הפותח. ואז נתקנת בסוד הי"ב שבטים".

עוד כתב הרב בספר תקט"ו תפילות - תפילה קכג: "וזה פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יה שנא' בהם פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים, שהרי בשערי צדק לא נכנס אלא מי שהוא צדיק ובסוד שלו, ומי הוא צדיק, זה שנתנסה ועמד בנסיונות דכתיב ה' צדיק יבחן, ושכינה היא אבן בוחן וזה צדק, צדיק מתכסה בה ואח"כ נכנס בתוכה לפיכך פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר

דְּכֹלָּא. אֲבָל בֵּית יוֹסֵף לֶהָבָה, בְּזִמְנָא דְּאִתְפָּרַשׁ בְּדַרְגּוֹי וְאִתְלְהֵיט. שיעקב הוא אש כמ"ש "והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה" אש זה המקור ובית יוסף זו הלהבה הפורשת מן האש והביאור בזה הוא שיעקב אע"ה הוא סוד ספירת התפארת הנקראת שמים והיא אש ומים ולכן ניתן להוציא אש ממים והתפארת ממותקת מצד החסד ויש בה את האש מצד הגבורות וממנה בקו אמצעי יוצא היסוד שהוא יוסף ובו הדין מתחזק יחסית לתפארת וּבְיֵהּ "פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָבֹא בָם אוֹדֶה יָהּ" (תהלים קיח, יט). ובו, כלומר בשם מ"ב, נאמר פתחו לי שערי צד'ק אבא ב'ם אודה י'ה דהיינו המלכות נקראת צדק והיא שער לעלות בו ליסוד ולתפארת וכו' והכח המעלה מן המלכות זה שם מ"ב דְּשִׁכִינְתָּא אִיהִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק. שהשכינה היא שערי צדק וכבר ידעת מה בין צדק, צדיק וצדקה. צדק בהיותה ללא חיבור לת"ת. צדיק זה היסוד. צדקה זו השכינה לאחר שהתחברה עם היסוד קיבלה אות

אמונים, וזה אמת ואמונה שצריך להתקיף אותה בגלות שדומה ללילה וזה ואמונתך בלילות, ומלך המשיח תהיה צדק אזור מתניו והאמונה אזור חלציו, שכך צדק ואמונה כא׳ הולכים, וישראל צדק עומד עליהם, ועומדים באמונה, שומר אמונים ודאי, להראות שהם זרע אמת ונוטלים אמונה עמהם, והם צדיקים ונוטלים צדק ועומדים בה וכו׳. וכן כתב בספר תקט״ו תפילות - תפילה שכח: ״אל אחד יחיד ומיוחד מלא לנו ימים ברחמים שנא׳ בהם וימלאו ימיה ללדת, וזה כשנשלם (אותו בעיבור) [בעיבור, אותו] שסוד שלו אלם דאלהים, מצד שלו נגש והוא נענה ולא יפתח פיו, וכשמגיע הזמן לצאת חוזר מלא, וזה הזמן לקבל בו יה להמלא הכוס כגון ומלא ברכת ה׳, וזה כוס ישועות אשא, ושנים שחושבים בזה להתתקף, א׳ מלך המשיח וא׳ עומד לנגדו שהוא גוג, והם יעקב ועשיו, אבל גוג ידחה משם שנא׳ בו ויצא הראשון אדמוני כלו כאדרת שער ויקראו שמו עשו, אי שוא, שהוא שוא וריק שנא׳ בו למה רגשו גוים ולאמים יהגו ריק, שהרי זה לא נזמן לקבל אותו יה שנתעורר, אלא מי ראוי לו, מי שנטל יסורין ממנו עד אותו זמן, שנא׳ בו אשרי הגבר אשר תיסרנו יה, ומיד יאמר במלך המשיח פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יה, באותו הזמן יאמר בגוג וכל חיילות שלו, אז ידבר אלימו באפו וכו׳ וזה רשפיה רשפי אש שלהבת יה, ביחוד שלך שיתגלה עליו.

דפי מהדורא קמא: דף מה.

ה'. יש אומרים שצדק"ה קאי אתפארת. **וּבְזִמְנָא דְּגָלוּתָא כָּל הַשְּׁעָרִים נִנְעֲלוּ. אַמַּאי? אֶלָּא בְּגִין סִטְרָא אַזְרָא, דְּאִתְמַר בָּהּ "לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ"** (בראשית ד, ז). ובזמן הגלות נאמר (ברכות ל"ב ע"ב) "כל השערים ננעלו" ומדוע ננעלו? בגלל הס"א כדי שלא תינק שעליה נאמר לפתח חטאת רובץ (עיין ברכות סא ע"א) **אֲבָל כֵּיוָן דְּאִתְעֲבַר סִטְרָא אַזְרָא מֵעָלְמָא, מִיָּד "פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק"** (תהלים קיח, יט). אבל כיון שהס"א עתידה לעבור מן העולם כמ"ש (סוכה נב ע"א) "דרש רבי יהודה לעתיד לבא מביאו הקדוש ברוך הוא ליצר הרע ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים" וכו' מיד יתקיים פתחו לי שערי צדק כיון שאין סכנה מצד הס"א.

דף מו.

בְּמַאי זַיְילָא? אֶלָּא "אָבוֹא בָם", דָּא מ"ב דְּמָשִׁיזַ בֶּן יוֹסֵף. "אוֹדֶה יָהּ", דָּא יָהּ נַהִירוּ פָּנִימָאָה מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה, לְאַכְפָיָא כֻּלְהוֹ קְלִיפִין. באיזה כח אבא בם? אלא הכח בא מצד מב"י להכנס פנימה אל הקודש שאלו אותיות י"ה משם הוי'ה שהם חו"ב שהם שורש הגבורה כמ"ש על הבינה מינה מתערין דינין ובכח זה נכפים כל הקלי'. **וְדָא יָהּ דְּאִתְמַר בָּהּ "כִּי יָד עַל כֵּס יָהּ מִלְחָמָה לַיהוָה בַּעֲמָלֵק"** (שמות יז, טז) **דְּדָא קָאִים לְהַרְסָא לֵיהּ תָּדִיר.** וזה י"ה של אודה י"ה שעליו נאמר כי יד על כס י"ה מלחמה ליי' בעמלק כי הוא עמלק הוא עשיו הנלחם ביעקב עומד להרוס תמיד את בנין הקדושה עד ימינו ממש.

וְהָא אֵלִיָּהוּ נְבִיאָה מְהֵימְנָא אָתֵי בָּתַר וְאָמַר ר' ר', והנה אליהו הנביא הנאמן מגיע פותח ואומר רבי רבי הנה אני אסביר לך את ביאור הפסוק **"בָּאֵשׁ יְהוָה נִשְׁפָּט"** (ישעיהו סו, טז) **וַדַּאי**

דָּא זַוְשְׁמַל דְּאַסְוַר לְבַר. האש הנזכרת היא סוד החשמל שהיא מלבוש שמלבישה אימא את התפארת והוא נעשה מחיצוניות נה"י דאימא ומלבישה את החו"ג שבתפארת כ"כ הרב האר"י זללה"ה בעץ חיים שער קלי' נוגה. עוד עיין בשער ל"ג שם. שער מ"א פרק א' שער החשמל. **עֲלֵיהּ כְּתִיב "לֶהָבָה תְּלַהֵט רְשָׁעִים"** (תהלים קו, יח). ועליו נאמר "להבה תלהט רשעים" והענין הוא שבבינה יש שם ס"ג כזה: יוד הי ואו הי ומילוי שם זה עולה ל"ז כמנין "להב" **וּבְשַׁעֲתָא דְּקָיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי אִתְמָר בְּהוּ "אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר יְהוָה אֶל כָּל קְהַלְכֶם בָּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ"** (דברים ה, יח). ובזמן שעמדו ישראל על הר סיני נאמר בהם "את הדברים האלה דבר ייי'...מתוך הא'ש שזה החשמל המלבוש הנז' **דַּעֲשֶׂרֶת דְּבָרִים לָקָבֵל עֲשַׂר סְפִירִין, וְכֻלְּהוֹ מִגּוֹ אֶשָּׁא אִתְמָרוּ, דָּא זַוְשְׁמַל דְּאַסְוַר עֲלַיְיהוּ.** שעשרת הדברים הם כנגד עשר הספירות וכנגד עשר מאמרות בהם נברא העולם וכולם מתוך הא'ש נאמרו וזה החשמל המקיף עליהם. וכך כתוב בתורה (שמות כ, א) וידבר אלקים את כל הדברים האלה וכו'. וכבר ידעת ששם אלקים הוא לעתים בינה או גבורה או מלכות וכאן זו הבינה **וְעִם כָּל דָּא כְּתִיב "וַיִּתְיַצְּבוּ בְּתַחְתִּית הָהָר"** (שמות יט, יז). **דְּהָא יִשְׂרָאֵל לְגוֹ קָיְימִין וַדַּאי וּמִתְדַּבְּקִין בְּשְׁכִינְתָּא כִּדְקָא יָאוּת. וְלָא אִתְיְהִיב זַוְשְׁמַל דָּא אֶלָּא לְשֵׁיזָבָא אִינּוּן דִּלְגַו מִבַּאן דִּלָּא אִתְזָזֵי.** ועם כל זה כתוב "ויתיצבו בתחתית ההר" שהרי ישראל עומדים בפנימיות ודבקים בשכינה כראוי, ולא ניתן להם החשמל אלא להצילם לאלו העומדים בפנים ממי שאינו ראוי.

וְעוֹד, זַשְׁמַל בָּה סְקִילָה שְׂרֵפָה הֶרֶג וְזֶנֶק בְּד׳ אַתְוָן אדנ״י דְּבֵיהּ ועוד פירוש לחשמל שהוא רומז לד' מיתות: סקילה שריפה הרג וחנק בד' אותיות של שם אדנות בְּא׳ סְקִילָה, בֵּיהּ ״כִּי סָקוֹל יִסָּקֵל אוֹ יָרֹה יִיָּרֶה״ (שמות יט, יג) רי״ו דָּא גבור״ה. באות א' של שם אדנות רמוזה מיתת סקילה שעליה נאמר כי סקול יסקל או ירה יירה וכאן נרמז רי"ו שהיא גימ' גבורה וזו הסקילה הבאה מאות א' של שם אדנות שזו גבורה תתאה שְׂרֵפָה בְּאֵשׁ, דִּכְתִיב בֵּיהּ ״כִּי בָאֵשׁ יְהוָה נִשְׁפָּט״ (ישעיהו סו, טז). מן אות ב' של שם אדנות רמוזה שרפה ועליה נאמר כי באש יי' נשפט וּסְקִילָה בָּהּ אִתְּמַר זֵי הַהוּא דְּלָא אִתְזָזֵי, לְתַתָּא. וּבְשְׂרֵיפָה אִתּוֹקַד מָאן דְּלָא זָזֵי לְאִתְקָרְבָא וּבָעֵי לְאִתְקָרְבָא, וְדָא בְּד׳ דְּשֵׁם אדנ״י. וסקילה בה דוחים את ההוא שלא ראוי לחיות על פי הוראת בית דין למטה. ובשריפה שורפים את מי שאינו ראוי להתקרב אל הקודש והוא מתקרב וזה באות ד' של שם אדנות. והנה במילה שריפה יש רמז לגבורות אותיות רי"ה ע"ה גימ' רי"ו ושאר האותיות ש"פ עם ה' אותיות שריפה גימ' שכינה הנקראת מידת הדין. וּבְזַרְבָּא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ ״וּבְזַרְבּוֹ אֶת כָּל בָּשָׂר״ (ישעיהו סו, טז), אִתְעֲבִיד הֶרֶג לְמַאן דְּלָא אִתְזָזֵי לְמֵיעַל. באות נ' של שם אדנות רמוז הרג שזה סיף או חרב ההורג למי שאינו ראוי להכנס להיכל הקדושה וּבְי׳ אִתְעֲבִיד זֶנֶק, דְּזָנְקִין לֵיהּ דְּלָא יֵיכוֹל לְיַנָּקָא מִגּוֹ סִטְרָא דְּקְדִישָׁא. ובאות י' של שם אדנות רמוזה מיתת חנק כדי שלא ינק מן הקדושה בְּגִין כָּךְ ״וְרַבּוּ זַלְלֵי יְהוָה״ (ישעיהו סו, טז), דְּהָא בְּכַמָּה זִינִין אִינּוּן. וְכֻלָּא לְנִטְרוּתָא דְּהַהוּא דְּלְגוֹ, יָד הַזָּזָקָה וּמוֹרָא

גָּדוֹל וַדַּאי. ולכן נאמר "ורבו חללי ייי' " שהרי כמה מינים הם: סקילה שריפה הרג וחנק. והכל כדי לשמור את מי שבפנים וזה הוא יד חזקה אלו ד' מיתות ומורא גדול זה החשמל והאש ודאי.

דף מז

תִּקּוּנָא תְּלִיסַר

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה", דָּא בַּיִת קַדְמָאָה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ "אֵין כֶּסֶף נֶחְשָׁב" (דהי"ב ט, כ) **וְכוּ' וְכֹלָּא בִּשְׁמָאלָא אִתְתַּקַּן.** ולכל היד החזקה זה בית ראשון שנאמר בו "אין כסף נחשב" כי הבית הראשון נבנה מצד הגבורה והכסף הוא מצד החסד, והכל נתקן בשמאל **"וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", דָּא בֵּית תִּנְיָנָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ "גָּדוֹל יִהְיֶה"** (חגי ב, ט) **וְכוּ'. שְׁלִימוּ דִּילֵיהּ בִּתְלִיתָאָה, דְּבֵיהּ "נָכוֹן יִהְיֶה... בְּרֹאשׁ הֶהָרִים"** (ישעיהו ב, ב) **וְכוּ',** ולכל המורא הגדול זה בית המקדש השני ששלימותו הוא בבית המקדש השלישי שעליו נאמר "וְהָיָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נָכוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית יְהוָה בְּרֹאשׁ הֶהָרִים וְנִשָּׂא מִגְּבָעוֹת וְנָהֲרוּ אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם" ומפרש: **בְּרֹאשׁ הֶהָרִים דָּא וֶזֶד גָּדוֹל וַדַּאי. וְכֹלָּא אִצְטְרִיךְ, דְּהָא שִׁירוּתָא לְאַתְקָנָא עָלְמָא, בְּקַדְמָאָה אִיהוּ. שְׁלִימוּ דִּילֵיהּ בִּתְלִיתָאָה.** בראש ההרים זה חסד הנקרא גדול והענין כי כבר ידעת ששבעת ימי הבנין מתחילים מן החסד. ומ"ש שהחסד נקרא גדול כמד"א (תהילים קח, ה) כִּי גָדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חַסְדֶּךָ" **דְּתִנְיָנָא שִׁירוּתָא דִּתְלִיתָאָה אִיהוּ, וְעַל רָזָא כְּתִיב "גָּדוֹל יִהְיֶה כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאַחֲרוֹן מִן הָרִאשׁוֹן"** (חגי ב, ט), **מִן הָרִאשׁוֹן דְּיֵיקָא. דְּאִיהוּ שָׁאֲרֵי, וַאֲבַתְּרֵהּ הַאי אַשְׁלִים. וּלְכֹלָּא אַזְמִין**

בּוּשָׁה תִּיקּוּנִין בִּמְקַדְּמִיתָא. שבית המקדש השני התחלת השלישי הוא ועל סוד זה כתוב "גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון" מן הראשון דווקא שבנה שלמה הע"ה שהוא התחיל ועזרא ונחמיה בנו את השני שהוא ראשית השלישי והשלישי הוא הנקרא כאן אחרון והוא כולל את השני שהוא ראשיתו.

קָם אֵלִיָּהוּ נְבִיאָה בְּהֵימְנָא פַּתַּזוֹ וְאָמַר, ר' ר' "אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיהוָה" (שמות טו, א) **וְכוּ' דָּא שְׁכִינְתָּא דְּסָלְקַת לְגַבֵּי מַלְכָּא בְּכַמָּה נִיגּוּנִין.** קם אליהו הנביא הנאמן פתח ואמר לרמח"ל רבי רבי כתוב "אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליי' וכו'. "זאת" זו השכינה העולה אל הקב"ה בכמה מיני ניגונין **אֵיבָמַתַּי? אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דְּאִטְבָּעוּ מִצְרָאֵי בְּיַמָּא, דִּכְדֵין אִינּוּן סִטְרִין מְסָאֲבִין אִתְפָּרְשׁוּ מִינַּהּ, וְאִיהִי סַלְקַת בְּנִיגּוּנִין אִלֵּין.** מתי עלתה? אלא בשעה שטבעו המצריים בים שאז כל כחות הקלי' הטמאים פרשו מן השכינה והיא עלתה בניגונים אל הקב"ה **דִּבְשַׁעֲתָא דְּאִינּוּן מְסָאֲבִין קָיְימִין סַזְרָנָהּ אִתְּמַר בָּהּ "נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה"** (תהלים לט, ג). **וּבְזִמְנָא דְּאִתְפָּרְשׁוּ מִינָּהּ אִתְּמַר בָּהּ "וְתָרֹן לְשׁוֹן אִלֵּם"** (ישעיהו לה, ו) **בְּגִין כָּךְ "וּבַאֲבֹד רְשָׁעִים רִנָּה"** (משלי יא, י). שבשעה שאלו הטמאים עומדים סביבה נאמר בה "נאלמתי דומיה" ואין היא משבחת לקב"ה כדי שלא יהנו ממנה הקלי'. ובזמן שהלכו להם ופרשו ממנה הקלי' נאמר "ותרון לשון אילם" ולכן נאמר "ובאבוד רשעים רינה" רשעים היינו הקלי' ואז השכינה משבחת לקב"ה וזהו רינה **וְדָא שִׁיר זְדַשׁ, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ "שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר זָדָשׁ כִּי**

נִפְלָאוֹת" (תהלים צח, א) וְכוּ'. וזה שיר חדש שנאמר בו שירו ליי' שיר חדש כי נפלאות עשה וכו' וְדָא שִׁיר וזה שיר פכמ"ו פ'שוט כ'פול מ'שלוש מ'רובע. וְנִיגּוּנָא סָלִיק בְּשִׁית וְנָזִית בְּשִׁית הָא תְּרֵיסַר. אִלֵּין תְּרֵיסַר הַוָיִן עִלָּאִין, עַלַיְיהוּ כְּתִיב "אֵיךְ נָשִׁיר אֶת שִׁיר יְהוָה" (תהלים קלז, ד) שִׁיר יְהוָה וַדַּאי. והניגון עולה בשש ויורד בשש סה"כ תריסר מדרגות. והענין התבאר בתיקו"ז תיקון תליסר (דף כז עב) ששש אלו הו"ק הרמוזים באות ו' של שם הוי'ה ב"ה ועל הניגון הזה נאמר "איך נשיר את שיר יי' דייקא כי יי' היינו התפארת הנקרא הוי'ה דָּא שִׁיר דְּסָלִיק בְּשִׁית תֵּיבִין דְּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְנָזִית בְּשִׁית דְּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד'. זה שיר שעולה בשש תיבות של שמע ישראל ויורד בשש תיבות של בשכמל"ו וּבְהַהוּא זִמְנָא כַּמָּה נִיגּוּנִין מִתְעָרִין לְכָל סְטַר, בְּכַמָּה הַלְלוּיָהּ, דְּאִתְמָר בְּהוּ "הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן הַשָּׁמַיִם" (תהלים קמח, א). ובאותו זמן כמה ניגונים מתעוררים ועולים לכל צד בכמה הללויה שנאמר בהם "הללויה הללו את יי' מן השמי'ם. כבר ידעת ששמים זו התפארת.

קַדְמָאָה "הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן הַשָּׁמַיִם" דָּא שִׁיר דְּאוֹרַיְתָא, דְּאִתְמָר בֵּיהּ "וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי" (תהלים מב, ט). דְּבִזְמָנָא דְּמִילִּין דְּאוֹרַיְתָא סָלְקִין, כַּמָּה שִׁירִין מִתְעָרִין לְעֵילָּא בְּאִינּוּן שָׁמַיִם. השיר הראשון נאמר בו "הללו את יי' מן השמים זה שיר התורה כי התורה שבכתב היא בחינת שמים ונאמר בתורה "ובלילה שירה עמי" שזו תורה שבעל פה וְדָא

שִׁיר הַשִּׁירִים, שִׁיר דְּכָלִיל תְּרִין אָזְרָעִין בַּהֲדֵיהּ, וְאִכְּלִין אֵשׁ וּמַיִם. וזה "שיר השירים" כלומר, "שיר" זו התפארת ו"שירים" אלו חו"ג הנקראים אש ומים **וּבְזִמְנָא דְּסָלִיק צַפְרָא, מְתָּעָרִין יִשְׂרָאֵל בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא שִׁירִין בְּכַמָּה פָּסוּקֵי דְּזִמְרָה.** ובעלות השחר פוצחים ישראל בבתי הכנסת בשירים ובכמה פסוקי זמרה **דְּהָא כְּדֵין כֻּלְּהוּ בְּמַנְגָּן תָּבִין לְדוּכְתַּיְיהוּ לְנַטְרָא מַטְרָתָא דִּימָמָא, בְּגִין כָּךְ אִית לְאִתְעָרָא בְּשִׁירִין אִלֵּין,** שהרי כעת כל הממונים של היום שבים למשמרתם ולכן יש להתעורר בשירים האלו **וּבְלֵילְיָא הָכִי נָמֵי פָּתְזָן בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא "שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְהוָה, כָּל עַבְדֵי יְהוָה הָעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה בַּלֵּילוֹת"** (תהלים קלד, א) **אִלֵּין בְּמַנְגָּן דְּלֵילְיָא**. ובלילה גם כן פותחים בבתי הכנסת את תפילת ערבית בפסוק שיר המעלות וכו' מי הם העומדים בבית ד' בלילות? אלו המלאכים הממונים של הלילה.

דף מח

וּמָאן דְּקוֹרֵא פָּסוּק וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹ כְּמִין זֶמֶר הַתּוֹרָה זוֹגֶרֶת שַׂק (סנהדרין קא ע"א)**. דְּהָא אוֹרַיְתָא אִתְעָרַת הַהִיא שִׁירָתָא לְעֵילָא וַדַּאי.** ומי שקורה פסוק ועושה אותו כמין זמר, התורה חוגרת שק שהרי התורה מעוררת שיר זה למעלה ואין מקומו למטה **אֲבָל מָאן דְּנָטִיל אוֹרַיְתָא לְזֶמֶר בְּעָלְמָא, דְּא גָּרִים אִתְעֲרוּתָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא דְּאִתְעַר לְגַבָּהּ.** אבל מי שעושה מהתורה זמר בעלמא גורם להתעוררות הס"א

וזו מציקה לתורה **אֲבָל אוֹרַיְתָא דְּסָלְקַת כִּדְקָא יָאוּת, כַּמָּה שִׁירִין מִתְעָרִין בְּגִינָהּ.** אבל תורה הנלמדת כראוי כמה שירים מתעוררים בגללה **דְּשָׁמַיִם בְּהוּ אִתְמָר** "**מִן הַשָּׁמַיִם הַשְׁמִיעֲךָ אֶת קֹלוֹ**" (דברים ד, לו) **דְּא קָלָא דְּאוֹרַיְתָא, בְּגִין כָּךְ תָּמָן תַּבַּת לְאִתְעָרָא שִׁיר עִלָּאָה, שִׁיר מֵבְּזָר מִכָּל שִׁירִין דְּעָלְמָא.** שעל השמים נאמר "מן השמי'ם השמיעך את קול'ו" זה קול התורה ולכן התורה שבה ומעוררת שיר מובחר מכל השירים של העולם. כבר ידעת ששמי'ם וקו'ל ותור'ה אלו כינויים לספירת התפארת.

תִּנְיָנָא "**הַלְלוּהוּ בַּמְּרוֹמִים**" (תהלים קמח, א) **דָּא שִׁיר דְּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי. מַאי מְרוֹמִים? אֶלָּא בְּגִין דְּנָפְקִין מֵזְּכְמָה וּבִינָה דְּאִינּוּן רָאשִׁין לְעֵילָּא.** שיר שני הוא הללוהו במרומים זה שיר של מלאכי עליון. מה פירוש מרומים? הרי המלאכים נמצאים במרום?! אלא המרום זו התפארת ומרומים אלו חו"ב ובא להדגיש שהמלאכים הללו יוצאים מחו"ב **וְעוֹד, בַּמְּרוֹמִים, דְּבְזִמְנָא דְּמִתְתַּקְּפָן מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי לְסַלָּקָא לְעֵילָּא, בְּאִלֵּין שִׁירִין מִתְעָרָן וְסָלְקִין וַדַּאי.** עוד פירוש למילת מרומים, שכאשר המלאכים מתחזקים לעלות למעלה הם עולים באלו השירות והתשבחות ועולים בודאי.

תְּלִיתָאָה "**הַלְלוּהוּ כָּל מַלְאָכָיו**" **דָּא שִׁיר דְּכֻלְּהוּ מְמַנָּן דְּאִתְמְנִיאוּ עַל עָלְמָא, דְּכֻלְּהוּ סָלְקִין שִׁירָתָא לְגַבֵּי מָארֵיהוּ, בְּגִין לְנַטְלָא מִינֵּיהּ מְזוֹנָא לְפַרְנָסָא לְהוּ לְכֻלְּהוּ בִּרְיָין דְּקַיְּימִין תְּזוֹתַיְיהוּ.** שיר שלישי הוא "הללוהו כל מלאכיו, זה שיר שכל הממונים הממונים על עניני העולם,

כולם עולים לאדונם ושיר בפיהם כדי לקבל ממנו מזון ופרנסה לכל הבריות התלויות תחתיהם **וְרָוְא דָּא בִּרְכַּת הַנֶּהֱנִין. וּמָאן דִּמְבָרֵךְ עַל הַהִיא מִלָּה, אַמְשִׁיךְ זִיוָא לְהַהוּא מְמָנָא לְנַגְדָּא בִּרְכָאן מִלְעֵילָּא עַל הַהִיא מִלָּה, וְאִתְבָּרְכַת כִּדְקָא יָאוּת.** וזה סוד ברכת הנהנין ומי שמברך על עניין מסוים ממשיך בכך כח לאותו ממונה למשוך ברכות מלמעלה והכל מתברך כראוי **וּמָאן דְּלָא מְבָרֵךְ, בִּרְכָתָא אִתְגְּרַעַת מִינֵּיהּ, וּסְטַר אַוְזָרָא מְסָאֲבָא אִתְפַּשַּׁט וְשַׁלִּיט עַל הַהִיא מִלָּה, וְסָאִיב לְמַאן דְּאָכִיל לֵיהּ.** ומי שאינו מברך, הברכה נגרעת ממנו והס"א מתפשטת ושולטת על אותו ענין והס"א מטמא כל מה שנאכל ללא ברכה. כמ"ש בגמ' (ברכות לה ע"ב. סנהדרין קב ע"א) "אמר רבי חנינא בר פפא, כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה כאילו גוזל להקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל. שנאמר גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע חבר הוא לאיש משחית. ואין אביו אלא הקדוש ברוך הוא שנאמר הלא הוא אביך קנך. ואין אמו אלא כנסת ישראל שנאמר שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך. מאי חבר הוא לאיש משחית? אמר רבי חנינא בר פפא, חבר הוא לירבעם בן נבט שהשחית את ישראל לאביהם שבשמים" ודברי הגמרא מקבלים באור נוסף לאור דברי הרב כאן.

רְבִיעָאָה "הַלְלוּהוּ כָּל צְבָאָו" אִלֵּין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא דְּכֻלְּהוּ אִשְׁתְּמוֹדְעָן בִּסְדָרִין קַדִּישִׁין לָקֳבֵל סִדְרִין עִלָּאִין. שיר רביעי הוא הללוהו כל צבאיו אלו ישראל למטה בבתי כנסיות ובבתי מדרשות שכולם מתנהגים בסדרים קדושים כנגד הסדרים העליונים ברקיע **וְאִינּוּן מִתְעָרִין שִׁירִין קֳבֵיהּ לְאַמְשָׁכָא עֲלַיְיהוּ מִשִּׁיכוּ דִּסְטַר קַדִּישָׁא, לְאִתְקַדְּשָׁא בְּקִדּוּשָׁתָא דְּמָארֵיהוֹן.** והם מעוררים שירים לפני אדונם

לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם הַמְשָׁכָה שֶׁל קְדוּשַׁת אֲדוֹנָם. **זַמְּרוּשָׁאָה "הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ".** שִׁיר חֲמִישִׁי הוּא הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ. וְכַבֵּר יְדוּעַ שֶׁשֶּׁמֶשׁ זוֹ הִתְפָּאֶרֶת וְהַיָּרֵחַ מַלְכוּת.

שְׁתִיתָאָה "הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אוֹר" אִלֵּין כּוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי דְּרַקִּיעָא לְאַמְשָׁכָא נְהִירוּ עַל עָלְמָא, לְדַבְּרָא כֻּלָּא כִּדְקָא יָאוֹת. שִׁיר שִׁשִּׁי הוּא הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אוֹר אֵלּוּ הֵם הַכּוֹכָבִים וְהַמַּזָּלוֹת הָעוֹמְדִים לְהַמְשִׁיךְ לָעוֹלָם שֶׁפַע וְלָכֵן נִקְרָאִים מַזָּלוֹת מִלְּשׁוֹן דָּבָר הַנּוֹזֵל מִמָּקוֹם לְמָקוֹם (רַבֵּנוּ בַּחְיֵי) וּלְהַנְהִיג אֶת הַכֹּל כְּרָאוּי **וּתְרֵין אִינּוּן דְּרַקִּיעָא וְשָׁלְטָן עַל כֻּלָּא, "שְׁנֵי הַמְּאוֹרֹת הַגְּדֹלִים"** (בְּרֵאשִׁית א, טז), **שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא. וּמִתַּמָּן כַּמָּה כּוֹכְבַיָּא נְהָרִין לְכָל סִטְרֵי, לְמֶעֱבַד עוֹבְדִין סַגִּיאִין בְּעָלְמָא.** וּשְׁנֵי כּוֹכָבִים הֵם הָעוֹמְדִים וְשׁוֹלְטִים עַל הַכֹּל וְהֵם ב' הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים וְהֵם הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ הַשּׁוֹלְטִים עַל הָרַבֶּה כּוֹכָבִים לְכָל צַד לַעֲשׂוֹת מַעֲשִׂים רַבִּים בָּעוֹלָם. אַל תִּתְפַּתֶּה לְהָבִין אֶת הַמַּאֲמָר כְּפְשׁוּטוֹ. אֶלָּא כָּאן הַכַּוָּנָה רוּחָנִית שֶׁשֶּׁמֶשׁ וְיָרֵחַ הֵם זו"ן וְהֵם מְנַהֲיגִים אֶת הָעוֹלָם עַל יְדֵי מַלְאָכִים רַבִּים שֶׁל חֶסֶד וְדִין.

שְׁבִיעָאָה "הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמָיִם" דָּא שִׁיר דְּסִלִּיק לְעֵילָּא. דְּהָא בְּזִמְנָא דְּאִלֵּין רְקִיעִין דִּלְתַתָּא סָלְקִין בְּנִיגּוּנָא לְגַבֵּי עֵילָּא, אִינּוּן עִלָּאִין מִתְעָרָן לְקַבְלַיְיהוּ, וְכֻלָּא סָלִיק לְעֵילָּא לְעֵילָּא. שִׁיר שְׁבִיעִי הוּא הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם אֵלּוּ הַתַּחְתּוֹנִים. וְכַבֵּר יְדוּעַ שֶׁכְּשֶׁעַת הַצֹּרֶךְ בְּשַׁעַת הַקְּטָרַת הַקְּטֹרֶת אוֹ בְּשַׁעַת תְּפִלָּה שֶׁל שַׁחֲרִית אוֹ מוּסָף אוֹ מִנְחָה אוֹ בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה שֶׁל נְעִילַת שַׁעֲרֵי רַחֲמִים, הַתַּחְתּוֹנִים מְעוֹרְרִים אֶת הָעֶלְיוֹנִים וְהַכֹּל עוֹלֶה לְמַעְלָה לְמָקוֹם הַכָּתוּב **בְּגִין כָּךְ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם. שָׁמַיִם אִלֵּין תַּתָּאִין. שְׁמֵי**

הַשָּׁמַיִם אִכֵּלִין עִלָּאִין דְּקַיְימִין עַל תַּתָּאִין. ולכן כתוב שמי השמים ומפרש, שמים אלו תו"מ ושמי השמים אלו חו"ב העומדים על תו"מ ונאמר **"וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם", דָּא וֵסֶד עִלָּאָה דְּכֹלָּא מִינֵּיהּ אִתְפַּשַּׁט. וְאִיהוּ קָאִים לְאִתְעָרָא לְמַיְהַב בִּרְכָאן וּמְזוֹנָא לְכֹלָּא.** והמים אשר מעל השמים זה החסד העליון שזו ספירת החכמה הנקראת "רב חסד" שהכל מתפשט ממנו והוא עומד לתת ברכות ומזון לכל.

דף נ

תִּקּוּנָא אַרְבִּיסַר

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" דָּא דָּוִד דְּאִתְמַר בֵּיהּ "וְדָוִד מְנַגֵּן בְּיָד" (שמו"א יט, ט). ולכל היד החזקה זה דוד הע"ה שנאמ' בו "ודוד מנגן ביד" לפי הפשט ניגן בידו להעביר את הרוח הרעה שהיתה על שאול. לפי הסוד י"ד זו השכינה שיש בה י"ד עתים לטובה וההפך הנזכרים בספר קהלת, ודוד הוא גימ' י"ד. **סָלִיק בְּשֶׁבַע מִתַּתָּא לְעֵילָּא עַד אִמָּא. נָזִית בְּשֶׁבַע מֵעֵילָּא לְתַתָּא עַד מַלְכוּת.** עלה בשבע מדרגות מהמלכות עד הבינה וירד שבע מדרגות מהבינה עד המלכות הרי י"ד מדרגות **וְכֹלָּא אַתְקִין תִּיקּוּנָא כְּדְקָא יָאוּת.** ואת הכל תיקן כראוי, כלומר תיקן את השכינה באורות הבינה **עַד דַּאֲתָא שְׁלֵמָה וְסָלִיק לַהּ לְזִוְּוגָא, כְּדֵין "וַיהוָה נָתַן חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה"** (מל"א ה, כו) עד שבא שלמה המלך והעלה את המלכות לחכמה ואז התקיים בשלמה הע"ה הפסוק "וייי' נתן חכמה לשלמה" **וּכְדֵין בָּנֵי לֵיהּ לְבֵי מַקְדְּשָׁא.** ואז בנה את בית המקדש. **"וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", דָּא מַלְכָּא מְשִׁיחָא**

שְׁלִימוּ דְּתִיקּוּנָא כִּדְקָא יָאוּת. ולכל המורא הגדול זה מלך המשיח שהוא שלימות התיקון כראוי.

קָם אֵלִיָּהוּ פָּתַח וְאָמַר, "יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךָ אַחֶיךָ יָדְךָ בְּעֹרֶף אֹיְבֶיךָ" (בראשית מט, ח) דָּא דָּוִד דְּאִתְּמַר בֵּיהּ וְדָוִד מְנַגֵּן בְּיָד. וְדָו"ד אִיהוּ י"ד, וְאִיהוּ בְּי"ד דַּרְגִּין לְסִלּוּקוּ דְּסִיהֲרָא. שְׁלֹמֹה אֲבַתְּרֵיהּ אַשְׁלִים מִלָּה כִּדְקָא וְזֵוִי. קם אליהו הנביא פתח ואמר "יהודה וכו' זה דוד משבט יהודה שנאמר בו ודוד מנגן ביד, ודוד גימ' י"ד והוא י"ד מדרגות שיש ללבנה. שהרי י"ד יום היא עולה עד ליל ט"ו ומשם ואילך נחסרת.

וְעוֹד, "אַתָּה יוֹדוּךָ אַחֶיךָ" בְּמַשְׁמָעוּתָא בֶּן יוֹסֵף דְּאִתְזַבָּר בֵּיהּ. "יִשְׁתַּחֲווּ לְךָ בְּנֵי אָבִיךָ" (בראשית מט, ח) הָדָא הוּא דִּכְתִיב "וְסָרָה קִנְאַת אֶפְרַיִם" (ישעיהו יא, יג). ועוד פירוש "אתה יודוך אחיך" זה משיח בן יוסף שהתחבר במשיח בן דוד. מַאי בְּנֵי אָבִיךָ? אֶלָּא כַּמָּה דְּאָמַר "אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה כִּרְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן יִהְיוּ לִי" (בראשית מח, ה). מה פירוש "בני אביך" אלא הפירוש הוא כמו שאמר יאע"ה "אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי"[69] דִּבְשַׁעֲתָא דְּיַעֲאל יוֹסֵף לְגַבֵּי אִתְּתָא דְּרִיבּוֹנֵיהּ, וְזָשִׁיב לְמֵיזַב בָּהּ. שבאותה שעה שבא יוסף לעשות מלאכתו (בראשית לט, יא) רצה לעשות צרכיו עימה (סוטה לו עב) עַד דְּאוֹזְדַּמַּן לֵיהּ דְּיוֹקְנָא דַּאֲבוֹהִי וְשֵׁזִיב לֵיהּ. עד שהזדמנה לו דמות דיוקנו של יעקב אביו והצילתו כְּדֵין אִתְזַבָּר יַעֲקֹב בְּיוֹסֵף. וְרָזָא דָּא גּוּף וּבְרִית, לְשֵׁיזָבָא בְּרִית

[69] אמרו בעלי הרמז: ראובן ושמעון ע"ה גימ' 732 כמו "אפרים ומנשה".

מִגּוֹ סִטְרָא אַחֲרָא. כעת התחבר יוסף עם אביו יעקב והיו אח"ד[70] וזה סוד "גוף וברית חשבינן חד" גוף היינו יעקב וברית היינו יוסף ובכך ניצל הברית מלהשפיע בבת אל נכר **וּכְדֵין מֵרָזָא דְּיַעֲקֹב נַטְיָל יוֹסֵף תְּרֵיסַר שִׁבְטִין.** ומכח יעקב אע"ה נטל יוסף הצדיק את הכח להביא תריסא ילדים **אֶלָּא דְּבֵי׳ טְפֵין דְּנָפְקוּ מִינַּיְיהוּ אִתְאֲבִידוּ מִינַּיְיהוּ י׳, וּתְרֵין אִשְׁתָּאֲרוּ.** אלא שהוא נעץ אצבעותיו בקרקע[71] ויפזו זרועי ידיו ואיבד י' טיפי זרע ואיבד י' ילדים שהיה יכול להביא **וְאִלֵּין תְּרֵין לָאו מֵרָזָא דְּיוֹסֵף הֲווּ, אֶלָּא מֵרָזָא דְּיַעֲקֹב וַדַּאי.** ואלו מנשה ואפרים לא מיוסף באו אלא מכח יעקב אע"ה ודאי **בְּגִין כָּךְ "לִי הֵם".** לכן אמר לי הם **אֲבָל שְׁאַר זַרְעָא דְּנָפֵיק מִינַּיְיהוּ, אִלֵּין מֵרָזָא דְּיוֹסֵף גּוּפֵיהּ דְּאִתְפְּשַׁט בְּדַרְגּוֹי נָפְקוּ.** אבל שאר זרעו שיצא ממנו אלו הם מסוד יוסף עצמו שיצאו ממנו **בְּגִין כָּךְ "וּמוֹלַדְתְּךָ אֲשֶׁר הוֹלַדְתָּ אַחֲרֵיהֶם לְךָ יִהְיוּ"** (בראשית מח, ו). ולכן אמר ומולדתך וכו' הם בניו ממש.

אִינּוּן עֲשָׂרָה דְּאִתְאֲבִידוּ לְאָן אָזְלוּ? אֶלָּא סִטְרָא אַחֲרָא נְטָלַת לוֹן. וּלְבָתַר זִמְנָא נָפְקוּ, וַי׳ שִׁבְטִין אִתְגַּלְגַּלוּ בְּהוּ. אלו עשר טיפין שנאבדו להיכן הלכו? אלא הס"א לקחה אותם ונולדו אח"כ והיו י' הרוגי מלכות **אֲבָל יוֹסֵף אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְאִשְׁתַּכְּחָא תָּמָן, בְּגִין לְאַפָּקָא לוֹן וּלְאַשְׁלָמָא**

---

[70] יעקב הוא ז״פ שם הוי״ה ויוסף הוא ו״פ שם הוי״ה וביחד י״ג פעמים שם הוי״ה כמנין אח״ד.

[71] נראה שנעיצת האצבעות בקרקע קררו אותו ונחשב שיצאו מבין ציפורניו.

לוֹן בְּאַתְרַיְיהוּ כִּדְקָא יָאוּת. אבל יוסף צריך להמצא עמהם, כדי להוציאם ולהשלימם במקומם כראוי **וְדָא בַּעֲקִיבָא בֶּן יוֹסֵף, בֶּן יוֹסֵף בַּמָּשׁ.** וזה בעקיבא בן יוסף, בן יוסף ממש. ידוע שבמכירת יוסף היו ט' אחים והשכינה עימהם. וי' הרוגי מלכות הם כנגד ט' אחים ועקיבא בן יוסף הוא כנגד השכינה **וּבְהַאי נָטַל אִיהוּ לְאַפָּקָא לְבָתַר מֵרָזָא דִּילֵיהּ מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף.** ובזה נטל הוא עקיבא בן יוסף להוציא אח"כ ממנו את משיח בן יוסף.[72] **אִלֵּין אִינוּן עֲשָׂרָה דְּנָפְקוּ מִינֵּיהּ, וְכַמָּה אָזְרָנִין רֵישֵׁי יִשְׂרָאֵל, הָכָא תַּלְיָין.** אלו העשרה שיצאו ממנו וכמה אחרים ראשי בני ישראל ראשי ישיבות וראשי סנהדראות כאן כולם תלויים **וּמָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף כָּנִישׁ כֹּלָּא בַּאֲתַר חַד, עַד דְּתָב וְאִתְחַבָּר כֹּלָּא בְּמָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד כִּדְקָא יָאוּת.** ומשיח בן יוסף אוסף[73] הכל למקום אחד עד ששב הכל ומתחבר במשיח בן דוד כראוי. **כְּדֵין "וְסָרָה קִנְאַת אֶפְרַיִם"** (ישעיהו יא, יג) **וְכוּ'. בְּהַהוּא זִמְנָא "וְהָיוּ לַאֲחָדִים בְּיָדֶךָ"** (יחזקאל לז, יז). **כְּדֵין "יִשְׁתַּחֲוֶוּ לְךָ בְּנֵי אָבִיךָ"** (בראשית מט, ח) **וַדַּאי**: ואז כאשר משיח בן יוסף מתחבר עם משיח בן דוד מתקיים וסרה קנאת אפרים וכו' באותו זמן נאמר והיו לאחדים בידך".

---

[72] רמז: רבי עקיבא אותיות "אביר יעקב" שאלו הי' טיפות ובראשם עקיבא בן יוסף יצאו מכח יעקב אע"ה.

[73] כשנולד יוסף אמרה רחל אסף יי' כי בחינת יוסף זה האיסוף.

תִּקּוּנָא חֲמִישָׁר

וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה בְּזִמְנָא דְּייֵתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּאִתְּמַר בְּהַהוּא זִמְנָא "וַחֲזְקוּ יָדַיִם רָפוֹת" (ישעיהו לה, ג) ולכל היד החזקה אלו ימות המשיח שנאמר בהם "חזקו ידים רפות" וכבר ידעת שיש יד גדולה ויש יד חזקה ואלו חו"ג **דְּיָדִין צְרִיכִין לְסַלְקָא לְעֵילָּא, דְּאִתְּמַר בְּהוּ "שְׂאוּ יְדֵכֶם קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת יְהוָה"** (תהלים קלד, ב). שידיים צריך להרים למעלה לחו"ב שנאמר בהם "שאו ידכם קדש (חו"ב) וברכו (ומן הג"ר תורידו ברכה וזהו) וברכו את ייי' **דְּהָא גּוּפָא בְּחֵזִיבוּרָא חַד עִם רֵישָׁא. אֲבָל יָדִין לָא קָיְימִין הָכִי בַּהֲדֵי אִינּוּן תְּרֵין מוֹחֵי. בְּגִין כָּךְ אִינּוּן צְרִיכִין לְסַלְקָא לְעֵילָּא לְאִתְחַבְּרָא בְּהוּ.** שהרי הגוף (תפארת) בחיבור אחד עם הראש (זו נחלת יעק'ב נחלה ללא מיצרים) אבל הידיים (חו"ג) לא עומדים לעלות למעלה אל המוח (חו"ב) אא"כ מעלים אותם (נחלת אברה'ם ויצח'ק יש בה מיצרים משא"כ יעק'ב נאמ' בו ופרצת[74] וכו') **וְכֹלָּא רָזָא עִלָּאָה** והכל סוד עליון כלומר אל תשאר בנמשל בידיים גוף וכו' אלא כמו שהתבאר לעיל בסוגריים **דְּבִינָה אִיהִי זַיְּין דְּמַלְכָּא.** שהבינה היא חיי המלך[75] (ז"א) **גּוּפָא דְּמַלְכָּא בְּחֵזְסֵד שָׁרֵי.** גוף המלך שזו

---

[74] רמז: ופרצת גימ' 776 כמו "חכמה ובינה יוסף דעת". עוד מצאתי: חכמה בינה ודעת גימ' כתר.

[75] כמ"ש בילקוט שמעוני (במדבר ל, תשפה) "מה הפרש בין נדרים לשבועות? בנדרים כנודר בחיי המלך, בשבועות כנשבע במלך עצמו. ואע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר חי ה' וחי נפשך" ע"כ. כבר ידעת שהנדרים בבינה וסימן נ דרים והשבועות במלכות על כן קרא למקום באר שבע כי שם נשבעו שניהם.

ספירת התפארת הכוללת ו"ק שהם חגתנה"י והקצה הראשון חסד **וּבְגִין כָּךְ חֶסֶד וּגְבוּרָה סָלְקִין לְגַבֵּי אִינּוּן מוֹחִין, לְאִתְקַשְּׁרָא כֻּלָּא כְּחַד.** ולכן כאשר הידיים שהם חו"ג עולים לחו"ב שהם המוחין ומתקשרים בהם להיות אחד **כְּדֵין בִּרְכָאן נַגְדִין לְכָל סְטַר.** אזי ברכות נמשכות לכל צד **כַּמָּה דְּאָמַר** "**וַיִּשָּׂא אַהֲרֹן אֶת יָדָו אֶל הָעָם וַיְבָרְכֵם**" (ויקרא ט, כב), כמו שנאמר וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם כלומר שנשא כפיו אל הראש למטה מן הציץ וזה בגובה הראש שיש בו חו"ב **דְּהָא מִתַּמָּן נַזְחִין לְאַרְקָא לִבְנִין.** שהרי משם יורדות הברכות ונשפעות לבנים שהם הו"ק **וְאִי תֵּימָא דְּנָזְחִיתוּ אִינְהוּ לְגַבַּיְיהוּ?** ואם תשאל שמא חו"ב ירדו והלבישו לחו"ג? **לָאו הָכִי, דְּהָא לָא נָזְחִין אֶלָּא לְאַנְהָרָא וּלְבָרְכָא.** "**וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל**" (שמות יז, יא) אין הדבר כך שהרי לא יורדים חו"ב אלא כדי להאיר ולברך בדרך השתלשלות (כלומר השפע נמשך מהם אך הם לא יורדים) אך לא בדרך של הלבשה **דְּהָא בְּזִמְנָא דְּסָלְקִין הָכִי לְעֵילָּא, מִתְזַבְּרָן בְּזִוּוגָא זַדָּא, שהרי בעת שעולים למעלה הם מתחברים בחיבור אחד **כְּגוֹן זָכְמָה וּבִינָה דְּלָא מִתְפָּרְשָׁאן לְעָלְמִין.** כגון חו"ב שאינם נפרדים לעולם כמ"ש (אד"ז דף ר"צ עב) או"א כחדא נפקין וכחדא שריין ולא מתפרשין לעלם **וּכְדֵין אִתְהַדָּרוּ יָדָא זַדָּא. וְאִתְּמַר בְּהוּ** "**וְהָיוּ לַאֲזָדִים בְּיָדֶךָ**" (יחזקאל לז, יז). "**וַיִּשָּׂא אַהֲרֹן אֶת יָדָו**" **כְּתִיב.** ואז כאשר חו"ג עולים לחו"ב הם הופכים להיות "אחדים" (רמז: אחדים גימ' ס"ג שהוא בבינה) וזה הוא וישא אהרן (שהוא חסד ויד

ימין) את ידו" כתיב ידו וקרינן ידיו להורות שהידיים הפכו לאחד (ולפי ספר הזוהר הוא נשא יד ימין על גבי יד שמאל ונראה כיד אחת).

וידין אלין קיימין לאקמא לה לשכינתא לעילא, דאתמר בהו "שמאלו" וכו'. דהא כדין אתזברת בגופא. וידיים אלו עומדות להקים את השכינה מן הגלות למעלה שנאמר בהם "שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני" כאשר נמשכים חסדים וגבורות לשכינה היא מתעוררת אליו כמ"ש עורי צפון (גבורה) ובואי תימן (חסד) יבא דודי לגנו וכו' **ואי לא,** ואם הידיים שהם חו"ג לא מעלות את השכינה אל התפארת הנקראת שמים אז נאמר "**השליך משמים ארץ**" (איכה ב, א) **וכו'.** השליך משמים ארץ תפארת ישראל דהיינו שהשכינה ממשיכה להיות נפולה בארץ שזו קרקעית האצילות המקננת בראש היצרה **ובזמנא דסטרא אחרא שלטין מתתקפן באינון טופרין, וכדין ידין לא יכלין לאתרמא.** ובזמן שהס"א שולטת הם יונקים מאלו הצפרניים שזו הבחינה הכי נמוכה שיש בגוף שהרי אין בהם חיות ואז השכינה לא יכולה לעלות **ואתמר בהו** "**וכאשר יניזו ידו וגבר עמלק**" (שמות יז, יא) ואז נאמר בהם וכאשר יניח ידו וגבר עמלק **רפות ודאי,** "**בעמדם תרפינה כנפיהן**" (יחזקאל א, כד). והידיים אכן רפות הן כי אין להם אורות נח"י וזהו בעמדם (כאשר הן חשות ולא ממללות. כבר ידעת שעמידה בלשון הקודש זו שתיקה כמש וכפתחו עמדו וכו') **אבל כד אינון מתתקפן אתמר בהו** "**זזקו ידים רפות**" (ישעיהו לה, ג) אבל כאשר הן מתחזקות נאמר בהן חזקו ידיים רפות[76] **על ידא**

[76] חזקו היינו חזק ו דהיינו שכל הו"ק מקבל חיזוק שהנה"י ענפי החג"ת הם. והנה רמז: שש פעמים חזק הם 690 כמנין רפות עם ד' אותיות. והנה המשך

דִּתְרִין מְשִׁיזִין, דְּאִתְמַר בְּהוּ "וְהָיוּ לַאֲזָדִים בְּיָדֶךָ" (יחזקאל לז, יז). כְּדֵין אִתְהַדָּרוּ זַד, יָד זְזָקָה וְלָא רַפְיָא. על ידי ב' משיחין מתאחדות ב' הידיים שהם חו"ג, שנאמר בהם והיו לאחדים בידך ואז חוזרות להיות אחד יד חזקה ולא רפה.

וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל דָּא יוֹמָא דְּדִינָא רַבָּא, בְּזִמְנָא דִּכְתִיב "עַל כֵּן לֹא נִירָא בְּהָמִיר אָרֶץ" (תהלים מו, ג). ולכל המורא הגדול זה יום הדין הגדול והנורא שעליו נאמר "על כן לא נירא בהמיר ארץ" בְּעִדָּנָא דְּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזַזְּדָתָא עָלְמָא, דְּהָא כְּדֵין דִּינָא תַּקִּיפָא יִתְעַר עַל כָּל בְּרְיִין דְּאִתְבְּרִיאוּ. שבעת שרוצה הקב"ה לחדש עולמו הרי שאז דין חזק יתעורר על כל הברואים וְכֻלְּהוּ צַדִּיקַיָּא יְהַדְּרוּן בְּדִינָא לְאִתְבָּרְרָא וּלְאִתְלַבְּנָא עַד דְּיִתְדְּכוּן לְגַבְּרֵי, לְקַבֵּל בְּנְיָנָא זַדְתָּא דְּזָמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְנֵי לֵיהּ לְעָלְמָא. וכל הצדיקים יחזרו בדין להתברר ולהתלבן עד שיטהרו לגמרי לקבל בנין חדש כלומר גוף חדש שהוא רוחני וזך שעתיד הקב"ה לבנות את עולמו וּשְׁאָר בְּרְיִין דְּעָלְמָא בְּהַהוּא תּוּקְפָּא יִתְזַרְבוּן, עַד דְּיִהַדַּר לוֹן קוּדְשָׁא

הפסוק (ישעיה לה, ג) "וברכים כשלות אמצו" כשלות גימ' 756 שהוא ג"פ "חזק ואמץ" כי כבר ידעת שברכיים אלו נה"י והם קרובים לאחיזה יותר מן החג"ת לכן נאמר בהם "חזק ואמץ". כבר ידעת מ"ש המגלה עמוקות שמשה רע"ה אמר ליהושע ג"פ "חזק" כדי לתת לו כח מעצמו כי משה גימ' ג"פ חזק. ולפי האמור כאן אפשר להמתיק סוד ולומר שמרע"ה אמר ג"פ "חזק ואמץ" שהוא גימ' 756 שהוא גימ' "משה בן עמרם" עם ט' אותיות שהמשיך לו כח גם מאבותיו.

בְּרִיךְ הוּא בְּתִיקוּנָא דִּבְנִינָא אַזְעֵרָא. ושאר הברואים כגון הבינונים והרשעים ימותו עד שישיב אותם הקב"ה בגוף אחר דהיינו בגילגול **מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה מִלָּה גְּנִיזָא לְמָארֵהּ** מכאן ואילך כלומר בזמן האלף השמיני התשיעי והעשירי הם סוד סתום לאדון הכל **אֲבָל מֵהַהוּא דִּינָא וַדַּאי דָּזְלִין כֻּלָּא, בְּגִין כָּךְ וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל. וְלִכְלָּא אַזְמִין מִשֵּׁה בְּתִיקוּנוֹי עִלָּאִין. זַכְאָה וְזוּלָקֵיהּ.** אבל מאותו יום דין ודאי הכל יראים, וזהו ולכל המורא הגדול. ומרע"ה הכין תיקונים עליונים גם ליום הדין הגדול והנורא אשרי חלקו.

דף נב

וְהָא מט"ט שָׁרָא רַבָּא אָתֵי פָּתַוז וְאָמַר, ר' ר' הָא עִדָּנָא אִיהוּ לְאַגָּזָא קְרָבָא בַּהֲדֵי זַוְיָא דְּאִתְעַר מֵזַּוְדָּתָא לְאִתַּתְקְפָא, בָּתַר דְּמָזֵי לֵיהּ מָארֵיהּ. והנה מלאך מטט' השר הגדול מגיע ואומר לרמח"ל רבי רבי הרי כעת זה הזמן לערוך קרב עם הנחש (שהוא הס"מ) שהתעורר מחדש להתחזק לאחר שאדונו הכהו. וכעת מלאך מטט' נותן צו קריאה **אֵלִיָּהוּ נְבִיאָה מְהֵימְנָא בְּזַיֶּיךְ לָא תִּתְעַכַּב מִלְּנַזָּחָא הָכָא, אַנְתְּ וְכֻלְּהוֹ צַדִּיקַיָּא עִלָּאִין, דְּהָא קְרָבָא תַּקִּיפָא אִזְדַּמַּן בַּהֲדֵי זַוְיָא.** וקורא לעזרה לאליהו הנביא הנאמן ואומר לו "בחייך אל תתעכב מלרדת לכאן אתה וכל הצדיקים העליונים שהרי קרב חזק ותקיף יש כעת עם הנחש.

וְהָא אֵלִיָּהוּ נָזִית וְכֻלְּהוֹ צַדִּיקַיָּא בַּהֲדֵי פָּתַוז וְאָמַר, זַכְאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל דְּאִתְּמַר בְּהוּ "בָּנִים אַתֶּם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם" (דברים יד, א). והנה אליהו הנביא יורד וכל

הצדיקים עמו והוא אומר: "אשריהם ישראל שנאמר בהם "בנים אתם ליי' אלהיכם" **דְּהָא כְּבֶן דָּא דְּמְסַר נַפְשֵׁיהּ עַל אֲבוּהִי וְעַל אִמֵּיהּ, הָכִי יִשְׂרָאֵל מְסָרִין נַפְשַׁיְיהוּ עַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ.** שהרי כמו בן המוסר נפשו על אביו ועל אמו, כך ישראל מוסרים נפשם על הקב"ה והשכינה. וכבר ידעת שהמילים יי' אלהיכם רומזים לקב"ה והשכינה. **וְכַמָּה דְּאַבָּא וְאִמָּא מְסָרִין נַפְשָׁא עַל בְּנַיְיהוּ, הָכִי כְּבְיָכוֹל שְׁכִינְתָּא מַסְרַת נַפְשָׁהּ עֲלַיְיהוּ.** וכמו שאבא ואמא מוסרים נפשם על בניהם, כך כביכול השכינה מוסרת נפשה על ישראל **דְּכַמָּה נְשִׁיכִין דְּהַאי זְוָיָא סָבְלַת בִּגְיָנַיְיהוּ, וְנָטְלַת מִלָּה עַל גָּרְמָהּ לְשֵׁיזָבָא לְהוּ וּלְמִפְרַק לְהוּ.** שהרי כמה נשיכות נחש סבלה כדי להציל את בניה **דְּאִי לָאו הָכִי לָא הֲווּ יִשְׂרָאֵל יָכְלִין לְמֵיקַם אֲפִילּוּ רִגְעָא וְזָדָא.** שאם לא כן, לא היו ישראל יכולים לעמוד אפילו רגע אחד בגלות **וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרֵי וְאָמַר** "**זִכְרוּ מֵרָזוֹק אֶת יְהוָה**" (ירמיהו נא, נ), **דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ קָאִים לְעֵילָּא רָזִיק מִינַּיְיהוּ – לָא שָׁבִיק לוֹן לְעָלְמִין.** והקב"ה קורא ואומר "זכרו מרחוק את יי' " שם הוי'ה זה הקב"ה והוא ניצב מרחוק שאע"פ שהוא למעלה ורחוק מהם לא עזבם לעולם.

"**וּירוּשָׁלַם תַּעֲלֶה עַל לְבַבְכֶם**" (ירמיהו נא, נ), **דָּא שְׁכִינְתָּא דְּקַיְימַת בַּהֲדַיְיהוּ תָּדִיר לְמִסְבַּל צַעֲרָא בְּגִינַיְיהוּ.** והמשך הפסוק שם "וירושלים תעלה על לבבכם" זו השכינה העומדת תמיד לסבול צער בגללם. כבר ידעת שלירושלים יש שבעים

שמות וזה בא לרמוז על היות ירושלים כינוי למלכות שהיא הספירה השביעית וזו השכינה. רמז: ירושלם גימ' צ+מלכות לרמוז על היות היסוד מחובר בה. **וְעוֹד, אִיהִי עָאלַת בְּגִינַיְיהוּ בְּכַמָּה תְּהוֹמִין דְּזָשׁוֹכָא לְשֵׁיזָבָא לוֹן. וְאִתְּמַר בָּהּ "וְכִפֶּר אַדְמָתוֹ עַמּוֹ"** (דברים לב, מג) **דְּאִיהִי מְכַפֶּרֶת עֲלַיְיהוּ וַדַּאי.** ועוד היא השכינה נכנסת בגללם לכמה תהומות חשוכים להצילם ונאמר בה "וכיפר אדמתו עמו" וכבר ידעת ש"אדמה" כינוי למלכות. כי המלכות שביעית בספירות מן החסד וכשהם כלולים זב"ז הם מ"ט ספירות כמנין אדמה. **וְאִתְּמַר בָּהּ 'תָּבֹא אִמּוֹ וּתְקַנֵּן צוֹאַת בְּנָהּ'** (במדב"ר יט, ח) **וְדָא פָּרָה אֲדוּמָּה, בְּגָלוּתָא מִסִּטְרָא דְּדִינָא. וְעוֹד, אֲדוּמָּה כַּמָּה דְּאָמַר "הִיא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָה"** (ויקרא ו, ב) **וְכוּ' דְּהָכִי מִשְׁתַּלְהֲבָא בְּשַׁלְהוֹבִין דְּרִזְמוּ לְגַבֵּי בַּעֲלָה.** ונאמר בה "תבא האם ותקנן צואת בנה" וזו הפרה האדומה המקנחת צואת העגל. והענין שבחטא העגל חזרה טומאת מת והפרה היא מטהרת מטומאת המת. והיא פרה אדומה מצד הדין בגלות. ועוד אדומה מן האש שנאמר בה זא"ת תורה העולה וכבר ידעת שזאת כינוי אליה. והאש שלה זאת אהבה יוקדת לבעלה הוא הקב"ה. לאחר שהסביר מלאך מטט' מילת אדומה ממשיך לבאר מילת תמימה. **וְאִיהִי תְּמִימָה מִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא.** והיא תמימה מצד התפארת שהוא יעקב איש תם. רמז: תמימה ע"ה גימ' מלכות. **"אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם"** (במדבר יט, ב), אשר אין בה מום כפשוטו **אַף עַל גַּב דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא.** למרות שהיא בגלות ויש שם אחיזה חזקה ויתכנו בה סירכות הריאה וכו' **"אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עֹל"** (במדבר יט, ב), אשר לא עלה עליה על מה הפירוש? על איזה על הכוונה? **כְּגוֹן 'וְעוֹלָתָהּ תִּקְפֹּץ פִּיהָ' (תפילת עמידה**

יְמִים נוֹרָאִים). העול זה הס"א הנקרא (משלי כז, ג) כובד אבן ונטל החול וכו' **וְדָא נָזָשׁ עֲקִימָא דְּלָא יָכִיל לְסַאֲבָא מַקְדְּשָׁא זַס וְשָׁלוֹם.** זה הנחש העקום, נחש עקלתון (שזו לילי' הרשעה), שאינו יכול לטמא את המקדש ח"ו **וּבְגִין דְּאִיהִי מִסְטְרָא דְּדִינָא מִצְוָתָהּ בַּסְגֵן, לְאַתְקָנָא לַהּ בִּימִינָא.** וכיון שהפרה באה מצד הדין מצוותה בסגן שהוא מצד החסד למתקה **וְאִי תֵּימָא אַמַּאי לָאו בְּכֹהֵן גָּדוֹל? אֶלָּא בְּגִין דְּזִמְנָא דְּגָלוּתָא אִיהוּ, וְכֹהֵן גָּדוֹל לָא אִשְׁתְּכַח.** ואם תאמר מדוע לא בכהן גדול? אלא בזמן הגלות אין לנו כהן גדול **וְרָזָא דָּא "מֶלֶךְ וְכֹהֵן",** וזה הסוד של (איכה ב, ו) **תְּרֵין דַּרְגִּין עִטְרִין עִלָּאִין דְּאִתְנְטִילוּ מִיִּשְׂרָאֵל, זַד לִימִינָא וְזַד לִשְׂמָאלָא** שאלו ב' מדרגות עליונות שנלקחו מישראל. מלך מצד שמאל וכהן מצד ימין (חו"ב. כה"ג מצד החכמה ומלך מצד הבינה שהיא נקראת המלך המשפט) **בְּגִין כָּךְ בַּסְגֵן דְּאִשְׁתְּאַר – אִתְעֲבִידַת. וּמֶלֶךְ מִינֵּיהּ אִשְׁתְּאַר נְשִׂיא וְרֵישׁ גָּלוּתָא.** ולכן לאחר שבנ"י אבדו מלך וכהן מצוותה בסגן שהוא זכרון לכהן גדול והזכרון למלך זה ראש הגולה. **וְאִיהִי מְזוּזִין לַמַּוְזָנָה, דְּהָא לְבַר קַיְימַת בְּגָלוּתָא.** שחיטת הפרה נעשית מחוץ למחנה שהרי כעת השכינה היא מחוץ למחנה **כְּדֵין אִיהִי מְטַמְּאָה טְהוֹרִים וּמְטַהֲרַת טְמֵאִים, דְּכַמָּה אִינּוּן דְּאִתְמְסָרוּ בְּגִינָהּ לְסִטְרָא אַחֲרָא, כְּגוֹן כֻּלְּהוֹ קְטוּלֵי מַלְכוּתָא. וּמְטַהֲרַת טְמֵאִים, דְּבְהַאי מִלָּה גוּפָהּ סַלְקַת לְהוּ**

בִּגְוֹ בְּסָאֲבִין לְאִינּוּן נִיצוֹצִין דְּקַיְּימִין לְבַר. וזה הסוד שהפרה מטמאת את הטהורים דהיינו אלו שמתו על קידוש השם ומסרו נפשם לס"א כגון הרוגי מלכות. והיא מטהרת את הטמאים שבאותו דבר עצמו היא מעלה ניצוצי קדושה העומדים בחוץ ומכניסה אותם לקדושה. "מחוץ למחנה" היינו שמלכות דאצילות יורדת לקלי' נוגה.

דף נג

וְיִשְׂרָאֵל מְסָרִין נַפְשַׁיְיהוּ לְמוֹתָא בְּגִינָהּ לְשֵׁיזָבָא לַהּ מֵהַהוּא זְוָוְיָא. וישראל מוסרים עצמם למיתה בגללה להצילה מאחיזת הנחש **דְּמָאן דְּקָטִיל לֵיהּ אִתְיְהִיבַת לֵיהּ בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא.** שמי שהורג את הנחש מקבל את בת המלך לאשה **כְּגוֹן מֹשֶׁה רַעֲיָא מְהֵימְנָא. וּבְזִמְנָא דְּזָמָא לֵיהּ בַּסְנֵה דְּזִיל מִינֵּיהּ וְעָרַק מִקַּמֵּיהּ, עַד דְּאַתְקִיף לֵיהּ מַלְכָּא, וְאָמַר לֵיהּ "שְׁלַח יָדְךָ וֶאֱחֹז בִּזְנָבוֹ"** (שמות ד, ד). כגון מרע"ה הרעיא מהימנא, הרועה הנאמן, שבזמן שראה את הנחש בסנה, התירא ממנו ונס מפניו עד שחיזק אותו המלך ואמר לו "שלח ידך ואחוז בזנבו" **וְהָכִי בְּכָל זִמְנָא דְּאִתְעַר זְוָוְיָא אִצְטְרִיךְ לְאִינּוּן זַכָּאִין דְּיִשְׂרָאֵל לְמֵיקָם לְקָבְלֵיהּ, בְּכַמָּה זִינֵי קְרָבָא עַד דְּיִמְיתוּן לֵיהּ.** וכך בכל זמן שמתעורר הנחש צריכים צדיקי הדור לעמוד כנגדו בכל מיני קרב עד שימיתוהו **כְּדֵין נַטְיֵל קִירְטָא בִּידּוֹי וְזָרִיק לֵיהּ.** ואז נטל מלאך מטט' קירטא שהוא מקלע של הרועים (הגר"א) וזרק אותו. דע שבכל מקום שרוצים להמית את הנחש לקחו את הקירטא והיא נזכרת בספר הזוהר והתיקונים **קָם וְאָמַר, אַתְקִיפוּ לִי בָּאֲבָנִין דִּלְכוֹן. מִיָּד נַטְיֵל אִיהוּ קִירְטָא בִּידּוֹי וּמָזָא לֵיהּ לְזִוְוָיָא עַד דְּקָטִיל לֵיהּ.**

קם מלאך מטט' ואמר "חזקו אותי באבנים שלכם" מיד לקח שוב את הקירטא בידו והיכה בו את הנחש עד שהרגו **מִיָּד קָלָא נָפִיק וְאָמַר הָא זְוִיָּא מְסָאֲבָא מִית בְּמִזְאָה דְּמָזוּ לֵיהּ וְכוּ'.** מיד נשמע קול שיוצא ואומר הנה הנחש הטמא מת מהמכה שהכו אותו מלאך מטט' אליהו הנביא והצדיקים שאיתו. דע מה שכתוב "חזקו אותי באבנים" היינו בייחודים תפילות וכוונות.

קָם מט"ט שָׂרָא רַבָּא וְאָמַר "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" בְּזִמְנָא דְּיֵיתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּכְדֵין כֻּלְּהוֹ נְהוֹרִין יְהוֹן מִתְתַּקְפָן בְּתוּקְפַּיְיהוּ, מַה דַּהֲוֹו זַלְשִׁין בְּגָלוּתָא, בְּזִמְנָא דְּיִתְעַבַּר זְוִיָּא דָּא לְגַבְרֵי מֵעָלְמָא, וְיִתְתַּקַּן כֹּלָּא בְּתִיקוּנָא שְׁלִים. קם מלאך מטט' השר הגדול ואמר "ולכל היד החזקה" זה כאשר יבא מלך המשיח שאז יהיו כל האורות מאירים ומתחזקים בחזקם, שהרי בעת הגלות האירו באור חלוש וקלוש, ובעת שימות הנחש הזה לגמרי מן העולם כמ"ש במסכת סוכה (נב ע"א) ויתקן הכל בתיקון שלם.

קָם רַעְיָא מְהֵימְנָא פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' זַכָּאָה זִוּוּגָךְ דְּכְתִיב בָּךְ "סוֹד יְהוָה לִירֵאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם" (תהלים כה, יד) קם רעיא מהימנא הוא מרע"ה פתח ואמר לרמח"ל ריבי ריבי אשרי חלקך שנאמר בך "סוד ייי' ליראיו ובריתו להודיעם" מה הוא "סוד" אלא סוד גימ' ע' **אִלֵּין ע' אַנְפִּין דְּאוֹרַיְתָא דְּאִתְמְסָרוּ לְאִתְגַּלָּאָה בִּתְרִין, לִירֵאָיו וַדַּאי.** אלו שבעים פנים לתורה שנמסרו להתגלות לשנים בכל העולם ולכן נאמר "ליראיו" בלשון רבים דהיינו שני אנשים **זַוְּד ר' שִׁמְעוֹן בַּר יוֹזַאי בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא וְזַוְּד אַנְתְּ וְכוּ'.** הראשון הוא הרשב"י שגילה שבעים תיקוני הזוהר בפסוק הראשון בתורה. והשני זה אתה הרמח"ל שתיקנת

שבעים תיקונים בפסוק האחרון בתורה **דִּבְשַׁעֲתָא דְּשַׁבְעִין תִּיקּוּנִין אִלֵּין אִתְתַּקְנוּ בְּגַוְונָא, שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי בַּת שֶׁבַע אִתְתַּקְנַת בְּכֻלְּהוּ דַּרְגִּין עִלָּאִין.** שבשעה ששבעים תיקונים אלו נתקנו בתחילה ע"י הרשב"י מיד השכינה הנקראת בת שבע נתקנה בכל המדרגות העליונות שאלו חגתנהי"ם ובכל אחד יש י' ספירות הרי שבעים **מִזַּמְנָא וּלְהָלְאָה זָכְמְתָא אִתְפַּשְׁטַת בְּכָל עָלְמָא, דְּכֹלָּא אִתְתַּקַּן בְּרָזָא דָּא כִּדְקָא יָאוּת.** משם ואילך החכמה מתפשטת בכל העולם, שהכל נתקן בסוד כראוי **אֲבָל אִיהוּ שָׁאֲרֵי בִּלְהָה, וְהַשְׁתָּא אַנְתְּ מַשְׁלִים לַהּ.** אבל הרשב"י החל במלאכה ואתה משלים אותה **וּכְדֵין אִתְמָר** "**וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם**" (תהלים כה, יד), **דָּא בְּרִית דְּאִתְמָר בֵּיהּ** "**אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה**" (ירמיהו לג, כה) **וְכוּ'.** ואז נאמר המשך הפסוק "ובריתו להודיעם" לאיזו ספירה רומז הברית? ומשיב זו הברית הנמצאת בין היום (תפארת) ובין הלילה (מלכות) וזה היסוד **דְּהָא אֲתַר דָּא אִיהוּ אֲתַר דְּבֵיהּ כְּלִילָן כֻּלְּהוּ רָזִין דְּכֻלְּהוּ עָלְמִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין,** שהרי מקום היסוד הוא מקום בו כלולים סודות של כל העולמות העליונים והתחתונים **כֻּלְּהוּ סִדְרִין דִּלְהוֹן, כֻּלְּהוּ תִּיקּוּנִין דִּלְהוֹן.** כל סדרי חוקות ההנהגה שלהם וכל התיקונים שלהם נמצאים ביסוד הנקרא "חק". **וְאִי לָאו דְּאִתְתַּקְנוּ בְּהַהוּא אֲתַר, לָא נָפְקִין לְבָתַר בְּאַתְרַיְיהוּ, בְּגִין כָּךְ** "**זְקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ**" **וְכוּ', וְדָא בְּרִית.** ואם לא שנתקנו ביסוד לא היו יוצאים החוצה ממקומם ולכן נאמר חוקות שמי'ם וארי'ץ לא שמתי. **וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם, דְּהָא**

לְכוּ אִתְמְסַר תִּיקּוּנָא דָּא, תִּיקּוּנָא דְּכָל עָלְמִין בִּנְהִירוּ דְּזוֹהַר עִלָּאָה דְּקָאִים לְפַרְנָסָא לְכֻלְּהוּ עָלְמִין. זַכָּאָה וְזוֹלָקְכוֹן: ומהו "ובריתו להודיעם"? שהרי לכם נמסר התיקון הזה תיקון של כל העולמות מאותו זוהר עליון העומד לפרנס את כל העולמות, אשרי חלקיכם.

דף נד

תִּקּוּנָא שִׁיתְּסַר

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" דָּא שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי יָד יהו"ה, וּבָהּ "וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה" (הושע יב, יא). ולכל היד החזקה זו השכינה שהיא יד יי' ובה נאמר וביד הנביאים אדמה כלומר הנבואה נמשכת הם דרך השכינה הנקראת יד ולכן אמרו "כה אמר יי" וכן סיימו ואמרו נאם יי' כי נאם גימ' הוי"ה אדנות (הרמד"ל וואלי זללה"ה) **הַחֲזָקָה בְּגָלוּתָא, דְּלָא יָכְלִין לַהּ כֻּלְּהוּ מְסָאֲבִין. וְאִיהִי יָד דְּאִתְמָר בָּהּ "וְיֵדֵי אָדָם מִתַּחַת כַּנְפֵיהֶם"** (יחזקאל א, ח) **וְאוּקְמוּהָ "יָדוֹ פָּשׁוּטָה תַּחַת כִּסֵּא וְכוּ' לְקַבֵּל שָׁבִים'** (פסחים קיט ע"א). **וְדָא שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי פָּשׁוּטָה בְּגָלוּתָא לְקַבְּלָא מָאן דְּתָב לְגַבָּהּ לְמֶהֱוֵי וְזוֹסֵי בְּצִלָּהּ. וּבָהּ "וּבְצֵל יָדִי כִּסִּיתִיךָ"** (ישעיהו נא, טז). והיא השכינה נקראת יד שנאמר בה וידי אדם מתחת כנפיהם וכן אמרו חז"ל ידו פשוטה תחת כנפי החיות לקבל תשובת השבים אליו וזו השכינה שהיא פשוטה בגלות כנגד השב אליה להיות חוסה בצילה ונאמר בה ובצל ידי כסיתך.

וְאִיהִי כַּף הַיָּד, דְּאִתְּמַר בָּהּ "כַּף אַזַּת עֲשָׂרָה זָהָב" (במדבר ז, יד) **וְכַף אִיהִי מֵאָה.** והיא השכינה נקראת כף היד שנאמר בה "כף אחת עשרה זהב" וכף גימ' מאה **וְרָזָא דָּא עֲשָׂרָה וַדַּאי, עֲשָׂרָה דְּסָלְקִין לְמֵאָה.** וזה סוד עשרה ודאי כי השכינה היא הספירה העשירית וכשיש בכל עשר הספירות עשר ספירות פרטיות הרי הן מאה ספירות **וּבָהּ "טוֹב מְלֵא כַף נָזַת"** (קהלת ד, ו). ובשכינה נאמר טוב מלאה כף נחת ונראה שהיא נקראת כף נחת כאשר מקבלת אורות הבינה אליה שבבינה יש שם אהיה וכשהוא מלא ביודין הוא גימ' קס"א ובההין קנ"א ובאלפין קמ"ג סה"כ תנ"ה ועם ג' שמות הרי נח"ת **וְאִיהִי ה' אֱלֹהֵי צְבָאוֹת ה' תַּתָּאָה.** והיא השכינה יש בה ה' אצבעות והיא ה' השניה שבשם הוי"ה ואות ה' רומזת על ה' אצבעות **וְאִיהִי פַּס יָדָא דִּכְתִיבַת מִילִין לְבֵלְשַׁצַּר "מְנֵא מְנֵא"** (דניאל ה, כה) **וְכוּ'.** והיא היד שכתבה על הקיר מנה מנה תקל ופרסין באותו לילה בו בלשצר עשה משתה ונהרג באותו לילה **דְּהָא בְּכָל אֲתַר דְּאִצְטְרִיךְ לְאִתְעַבְּדָא נִיסָּא שְׁכִינְתָּא אַקְדִּימַת תָּמָן, בְּגִין כָּךְ לְכָל הַיָּד הַזְּוָזָקָה בְּגִין נְטִירוּ דְּיִשְׂרָאֵל.** שהרי בכל מקום שצריך לעשות נס השכינה מקדימה ובאה לשם וזה הוא ולכל היד החזקה כדי לשמור את ישראל.

"וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" דְּרַזְלִין מִינַּהּ כֻּלְּהוּ סְטִרִין בִּישִׁין. דְּאִי לָאו הָכִי הֲווּ מְטַשְׁטְשִׁין לֵיהּ לְעָלְמָא. וְאִיהִי יִרְאַת יְהוָ"ה לְמִדְרַזַּל מִינָּהּ כֹּלָּא. ולכל המורא הגדול זה שיראים ממנה כל הצדדים הרעים שאל"כ היו מחריבים את העולם. והיא השכינה נקראת יראת ייי' כי היא יראה מן התפארת וממנה יראים הכל.

דפי מהדורא קמא: דף נד

וְהָא רַב הַמְנוּנָא סָבָא אָתֵי וְכַמָּה צַדִּיקַיָּא סַחֲרֵיהּ פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' וַדַּאי שְׁכִינְתָּא אִיהִי יָד וְאִיהִי דַּי. בַּהּ "וְהַעֲבֵט תַּעֲבִיטֶנּוּ דֵּי מַחְסֹרוֹ" (דברים טו, ח) **דְּאִיהִי בַּתְרָאָה דְּכֹלָּא וְשַׁוִּית תְּוֹוּמִין.** והנה נשמת רב המנונא סבא מגיעה וכמה צדיקים סביבו והוא פותח ואומר לרמח"ל רבי רבי ודאי השכינה נקראת יד ויד אלו אותיות "די" ובה נאמר די מחסורו שהיא הספירה האחרונה והיא עושה תחומים. נראה גם כאן כמו שהתבאר במילה "נחת" לעיל" כי תחום ע"ה גימ' תנ"ה עיי"ש. **דְּאִתְּמַר בָּהּ "אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי"** (שמות טז, כט) **וְדָא תְּוֹוּם שַׁבָּת. דְּכָל שְׁאַר יוֹמִין קָיְימִין לְעֵילָּא, אֲתַר דְּלֵית תָּמָן תְּוֹוּמָא.** שנאמר בתחום אל יצא איש ממקומו ביום השביעי וזה תחום שבת שכל שאר הימים שהם הו"ק עומדים למעלה מקום שאין בו תחום **אֲבָל שַׁבָּת תָּמָן תְּוֹוּם וַדַּאי, דְּלָא לְנָפָקָא לְבַר.** אבל השבת שהיא סוד ספירת המלכות היא תחום ודאי שאין לצאת ממנה לחוץ **וּמָאן דְּאִתְנְטִיר בְּשַׁבְּתָא, אִתְקַדַּשׁ בִּקְדוּשָׁתָא דְּמָארֵיהּ דְּלָא נָפַק לְאִתְעָרְבָא בַּהֲדֵי אָחֳרָנִין.** וכל השמור בקדושת השבת מתקדש בקדושת אדונו שלא להתערב עם האחרים **בְּגִין כָּךְ שַׁבָּתָא כֹּלָּא בִּנְטִירוּ קָאִים.** לכן השבת בכללותה היא סוד השמירה כיון ששבת היא בסוד ספירת המלכות והשמירה בה כידוע. ברם מלבד שבת יש יום שבת שהוא מצד היסוד ולכן **וְרָזָא דָּא זָכוֹר וְשָׁמוֹר. וּמָאן דְּאִיתֵיהּ בְּשָׁמוֹר אִיתֵיהּ בְּזָכוֹר.** וזה סוד זכור ושמור ומי שחייב בשמור (כלומר באי עשיית מלאכה) ישנו בחיוב זכור (קיום חיובי השבת) כמ"ש בגמ' רכות כ ע"ב **דְּהָא מָאן דְּנָטִיר גַּרְמֵיהּ**

וְלָא נְפַק מֵאֲתַר קְדִישָׁא בְּשַׁמּוֹר, כְּדֵין כַּמָּה עִטְרִין עִלָּאִין מִתְעַטְּרָן עַל רֵישֵׁיהּ מֵרָזָא דִּלְעֵילָּא, כְּדֵין "וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת" (שמות לא, טז), **בְּשַׁמּוֹר לְנַטָּרָא לֵיהּ.** שהרי מי ששומר עצמו ולא יוצא מהמקום הקדוש בשמור (דהיינו שמקיים כל מצוות ל"ת שבשבת והעומק שבכך הוא שאינו יוצא מספירת המלכות דאצילות הנקראת שמור לכתר דבריאה) הרי כמה עטרות עליונות מתעטרות על ראשו מלמעלה וזה הוא "ושמרו בני ישראל את השבת" בשמור לשמור אותה. והענין הוא ששמור הוא במלכות וזכור הוא בתפארת וכנגדם מצוות עשה (זכור) ומל"ת (שמור) **לְדוֹרוֹתָם, לְדִירָתָם,** "**אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקֹמוֹ**" (שמות טז, כט) **וַדַּאי. כְּדֵין** "**בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**" (שמות לא, יז) **וְכוּ', בְּכַמָּה נְהוֹרִין בְּכַמָּה עִטְרִין עִלָּאִין.** לדורותם כתוב בתורה חסר כאילו כתוב לדירתם כלומר שהשבת דרה בינינו ולכן אל יצא איש ממקומו ואז השבת היא בין הקב"ה ובין בנ"י אות היא לעולם והיא שורה בין בנ"י בכמה עטרות עליונות. **וּבֵיהּ** ובזה שאין ישראל יוצאים ממקומם הם נשארים בקדושת השכינה. רמז: א'ל י'צא א'יש מ'מקומו ר"ת גימ' ב"ן ששם זה במלכות. ובזה **אִתְעֲבִידַת הַבְדָּלָה, הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל וְכוּ'.** נעשית הבדלה, המדיל בין קדש לחול...ובין ישראל לעמים **דִּבְשַׁעֲתָא דְּאִשְׁתְּלִים שַׁבְּתָא וְיִשְׂרָאֵל אִתְנְטִירוּ בַּהּ מִכָּל זִינִין דִּלְבַר, אִשְׁתָּאֲרוּ אִינּוּן מוּבְדָּלִין מִכֻּלְּהוֹ אוּמִּין.** שבשעה שהסתיימה השבת וישראל נשמרו בה מכל כחות הקלי' נשארו מובדלים מכל אוה"ע **דְּהָא הַהוּא שַׁבְּתָא אִשְׁתְּלִים, וְסָלְקִין יוּמִין אָזְרִין מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה. וְיִשְׂרָאֵל הָכִי נָמֵי מִשְׁתָּאֲרָן מוּבְדָּלִין מִכֻּלָּם, מִתְקַשְּׁרָן בִּקְדוּשָׁתָא דְּמָאֲרֵיהוֹן.**

שהרי אותה שבת הסתיימה ובאים ימים אחרים נוספים וישראל גם כן נשארים מובדלים מכל אוה"ע ונקשרים בקדושת אדונם.

דף נה

וּמָאן דְּנָטִיר שַׁבָּתָא כִּדְקָא יָאוּת, אִתְּמַר בֵּיהּ "וְהַאֲכַלְתִּיךְ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ" (ישעיהו נח, יד) **וְדָא נַחֲלָה בְּלִי מְצָרִים** וכל המשמר שבת כהלכתה נאמר בו והאכלתיך וכו' כמ"ש בגמ' (שבת דף קיח/א) "רבי יוחנן משום רבי יוסי כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים שנאמר אז תתענג על ה' והרכבתיך על במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך וגו' לא כאברהם שכתוב בו קום התהלך בארץ לארכה וגו' ולא כיצחק שכתוב בו כי לך ולזרעך אתן את כל הארצות האל אלא כיעקב שכתוב בו ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה **לְזִמְנָא דְּאָתֵי בְּזִמְנָא דְּתִתְעַבַּר סִטְרָא אַחֲרָא מֵעָלְמָא, מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה, כַּמָּה דְּאִיהוּ נָטִיר גַּרְמֵיהּ בְּקְדֻשָּׁה, בְּזִמְנָא דְּתְּזוּזְמָא אִתְּוָזֵי, הָכִי יְזְכֵּי לְעִינּוּגָא עִלָּאָה בְּזִמְנָא דְּתְּזוּזְמָא תּוּ לָא אִצְטְרִיךְ.** לעת"ל בעת הס"א תעבור מן העולם[77] אזי, ימדדו לו במידה שמדד בה, כשם שהוא שמר עצמו בקדושה בעת שהס"א שלטה, כן יזכה לעונג עליון בעת שהס"א תעבור מן העולם שאז לא יהיה צורך בתחום שבת **וְנַחֲלַת יַעֲקֹב אִיהִי בְּלָא מְצָרִים, דְּהָא דְּסִטְרָא דְּדְכוּרָא לָא אִשְׁתַּכְוזוּ מִצְרַיִם, אֶלָּא מִסִּטְרָא דְּנוּקְבָא.** ונחלת יעקב היא נחלה בלא מצרים שהרי צד הזכר לא היה במצרים רק צד נקבה

[77] כמ"ש בגמ' (סוכה נב ע"א) "דרש רבי יהודה לעתיד לבא מביאו הקדוש ברוך הוא ליצר הרע ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים צדיקים נדמה להם כהר גבוה ורשעים נדמה להם כחוט השערה הללו בוכין והללו בוכין צדיקים בוכין ואומרים היאך יכולנו לכבוש הר גבוה כזה ורשעים בוכין ואומרים היאך לא יכולנו לכבוש את חוט השערה.

שהיה להם עבוד"ה קש"ה **וּלְוִמְנָא דְּאָתֵי** "**וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה**" (ישעיהו ל, כו) **כְּדֵין תְּהֵא נַזְלָה בְּלֹא מְצָרִים וַדַּאי.** אבל לעת"ל נאמר והיה אור הלבנ"ה כאור החמ"ה שאז הנקבה תקבל קומת הזכר (שמש שזו התפארת ופני משה).

וְעוֹד, שְׁכִינְתָּא אִיהִי יָד, בָּהּ "**וְלֹא תִקְפֹּץ אֶת יָדֶךָ**" (דברים טו, ז), ועוד פירוש השכינה היא יד כמ"ש (שמות ט, ג) הנה י'ד הוי'ה הויה וכו' וכן (יחזקאל לז, א) היתה עלי י'ד ייי' וכו' **וְדָא פָּיקוּדָא לְמֶעֱבַד צְדָקָה. דְּמָאן דְּיָהִיב צְדָקָה לְמִסְכְּנֵי גָּרִים לְהַהוּא צַדִּיק לְאִתְעָרָא לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא וּמַלֵּי לַהּ בְּכַמָּה בִּרְכָאן.** וזו מצות הצדקה שהנותן צדקה לעני גורם לספירת היסוד להתעורר כלפי המלכות וממלא אותה בכמה ברכות (פשיטת היד זו התפארת האצבעות האחוזות בפרוטה זה היסוד הפרוטה זו הטיפה והעני זו המלכות) **כְּדֵין אִתְּמַר בָּהּ** "**הַרְוֵיבִי מְקוֹם אָהֳלֵךְ וִירִיעוֹת מִשְׁכְּנוֹתַיִךְ**" (ישעיהו נד, ב) **וְכוּ' בְּגִין דְּיִשְׁתְּכַח בָּהּ אֲתַר לְכֹלָּא.** ואז נאמר בשכינה הרחיבי מקום אהלך ויריעות משכנותיך וכו' היא מתרחבת לפי הצורך **וְרָזָא דְּמִלָּה** 'אֶרֶץ הַצְּבִי', **דְּאִתְרַוְוזַת לְפוּם זִמְנָא** וזה סוד שהמלכות וכנגדה בעולם הגשמי ארץ ישראל, נקראות ארץ הצבי (גיטין נז ע"א) **וְרָזָא דָּא** "**כִּי בְעַלַיִךְ עֹשַׂיִךְ יְהוָה צְבָאוֹת**" (ישעיהו נד, ה) **וְכוּ' דָּא צַדִּיק, דְּכַמָּה דִּמְבָרֵךְ לַהּ הָכִי עָבִיד לַהּ מָאנָא לְקַבְלֵיהּ מַמָּשׁ.** וזה סוד כי בעליך עשיך ייי' צבאות זו ספירת היסוד המתייחדת עם המלכות ומרחיבה אותה כגודל היסוד **וּכְדֵין אִתְּמַר בָּהּ** "**פָּתוֹחַ תִּפְתַּח אֶת**

יָדְךָ" (דברים טו, ח). **פָּתוֹחַ בְּצַדִּיק. תִּפְתַּח זוֹ בְּשְׁכִינְתָּא.** ואז נאמר בה פתוח תפתח את ידך, פתוח זה היסוד שנפתח אל המלכות ותפתח זו המלכות הנפתחת אל היסוד **וּמַאן דְּלָא בָּעֵי לְמֵיהַב צְדָקָה, גָּרִים לְהַהִיא יָד דְּאִשְׁתָּאֲרַת בְּרֵיקָנָיָא וְאִתְקָצְרַת,** ומי שלא רוצה לתת צדקה גורם לאותה יד שנשארת ריקה והיא מתכווצת והתורה מזהירה ואומרת "**וְלֹא תִקְפֹּץ**" (דברים טו, ז) **וַדַּאי.** ולא תקפוץ כי כאשר אתה נמנע מליתן צדקה כך השכינה נמנעת מליתן לך ברכות ושפע **בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְמָר בָּהּ "אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת"** (שיר השירים א, ו) **דְּמִסְכֵּינָא כֻּלָּא בְּדִינָא קָאִים לְגַבֵּיהּ.** באותו זמן שאין נותנים צדקה נאמר "אל תראוני שאני שחרחורת" שהעני קורא אליה מצרותיו והיא שחורה **וּמַאן דְּלָא עָבִיד צְדָקָה אִתְמַר בֵּיהּ "וְקָרָא עָלֶיךָ אֶל יְהוָה וְהָיָה בְךָ חֵטְא"** (דברים טו, ט), **דָּא ס"מ דְּדָרְדִּיק אֲבַתְרֵיהּ לְאַחֲזָקָא נְהוֹרָא.** ומי שלא נותן צדקה נאמר עליו וקרא עליך אל יי' והיה בך חטא כלומר שהעני קורא אל יי' מעוניו. ואילו העשיר שלא נתן צדקה, חבר הוא לאיש משחית, הס"מ נקרא חטא. וזה הפירוש "והיה בך חטא" כלומר הס"א הנקרא חטא יהיה בך **וְעוֹד, "וְהָיָה בְךָ חֵטְא", וְסָרוֹנָא דִּנְהוֹרָא, דְּאִתְּהַפַּךְ לְגַבֵּיהּ כְּמוֹ דְּאִיהוּ גָּרִים לְאַחֲזָרֵינִי.** ועוד פירוש למילים "והיה בך חטא" שחטא פירושו חסרון וכאשר תמנע ידך מלתת צדקה יהיה חסרון אור כמו שלא נתת פרוטה לעני כך יחסר ממך אור **וְרָזָא דְּמִלָּה "כִּי בִּגְלַל הַדָּבָר הַזֶּה"** (דברים טו, י), **גַּלְגַּל הוּא שֶׁחָזַר בָּעוֹלָם (שבת קנא) גַּלְגַּל וַדַּאי.** וסוד הדבר כי הדבר הז'ה יברכך יי' אלהיך דהיינו שהצדקה פועלת בספירת היסוד הנקרא "זה" והגלגל הוא נוטל מכאן ונותן לכאן כן הנותן

צדקה נותן ומקבל כאחד. רמז: בגלל ע"ה גימ' גלגל **וְעוֹד, שְׁכִינְתָּא אִיהִי יָד הַוָּזָקָה דְּבֵיהּ אַתְקִיף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, דִּכְתִיב "לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַשְׁוִיזֶּךָּ"** (דברים ד, לא). ועוד פירוש, השכינה היא נקראת כאמור יד החזקה שבה מחזק הקב"ה את ישראל בגלות שנאמ' לא ירפך ולא ישחיתך. **"וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", דְּמָאן דְּשַׁכִּינְתָּא שַׁרְיָא עֲלֵיהּ אִתְמָר בֵּיהּ "וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְהוָה נִקְרָא עָלֶיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָּ"** (דברים כח, י). **כֹּלָּא אַזְמִין מֹשֶׁה מִקַּדְמִיתָא. זַכָּאָה זְוִכְיֵהּ.** ולכל המורא הגדול שמי שהכינה שורה עליו נאמר בו "וראו כל עמי הארץ כי שם יי' נקרא עליך ויראו ממך" את כל התיקונים הללו הזמין משה בתחילה אשראי חלקו.

וְהָא מט"ט שָׂרָא רַבָּא אָתֵי פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' הָכָא רָזָא "סוֹמֵךְ יְהוָה לְכָל הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים" (תהלים קמה, יד) **דָּא נ' כְּפוּפָה דְּבַהּ קַיְימַת נְפִילָה.** והנה מלאך מטט' השר הגדול מגיע פותח ואומר לרמח"ל רבי רבי כאן הסוד של הפסוק "סומך יי' לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים" זו נ' כפופה שבה יש את ענין הנפילה. הביאור בזה שיי' ה"ס התפארת והנפילה היא בסוכת דוד הנופלת כלומר במלכות ולכן חסרה אות נ' באשרי (ברכות ד' ע"ב) **וְרָזָא דְּמִלָּה, רַגְלַיִן דְּשַׁכִּינְתָּא לְתַתָּא הֲווּ בָּטְאן וַדַּאי, דְּהָא בְּהוּ תַּלְיָין כֻּלְּהוֹ עָלְמִין תַּתָּאִין, הָדָא הוּא דִּכְתִיב "עֹמְדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בִּשְׁעָרַיִךְ יְרוּשָׁלִָם"** (תהלים קכב, ב). וסוד הענין, רגלי השכינה (שהם נצח והוד) היו מתפשטות למטה (לבי"ע) שהרי בהם תלויים כל

העולמות התחתונים שנאמר עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים. כבר ידעת שירושלים כינוי למלכות ושער היינו מלכות ורגלי המלכות מעמידות רגלי בי"ע. וזהו עד דמטו רגלין ברגלין (זוהר ח"ב רנח עא) **וְרָזָא דְּמִלָּה "הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי" (ישעיהו סו, א) וְכוּ' דְּכָל עָלְמָא עִלָּאָה אִקְרֵי שָׁמַיִם. וְכֻלְּהוֹ עָלְמִין [...] [הַתְּאִין] אִקְרוּן אָרֶץ.** וסוד הענין השמים כסאי שכל העולמות שמעל המלכות הם בחינת שמים והעולמות מן המלכות ולמטה נקראים ארץ.

דף נו

וּבְגִין רַגְלַיִן אִלֵּין יִשְׂרָאֵל אָזְלִין תְּלָת זִמְנִין בְּשַׁתָּא לְבֵי מַקְדְּשָׁא, דְּאִתְּמַר בְּהוּ "שָׁלֹשׁ רְגָלִים תָּזוֹג לִי בַּשָּׁנָה" (שמות כג, יד). ובגלל רגלי השכינה ישראל הולכים ג"פ לביהמ"ק ברגליהם וזו העליה בג' רגלים ברגל דוקא ומי שאינו יכול ללכת ברגליו פטור כדי להמשיך את קדושת רגלי השכינה למטה **וְאִלֵּין כְּתוּבִים, דְּמִתָּמָן רוּזָא הַקֹּדֶשׁ שַׁרְיָא עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.** והשכינה שהיא המלכות היא נקראת כתובים כי תורה בת"ת, נביאים בנו"ה וכתובים במלכות שמשם שואבים רוח הקודש **אֵימָתַי? אֶלָּא בְּשִׁמְוָזַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה בְּרֶגֶל תְּלִיתָאָה, דִּכְתִיב אִשְׁתְּלִימוּ תְּלָת רַגְלַיִן לְאִתְקַשְׁרָא בְּאַתְרַיְיהוּ.** מתי? אלא בשמחת בית השואבה ברגל השלישי שכבר נשלמו שלוש הרגלים להתקשר (כלומר נה"י) במקומם (במלכות) **וְרָזָא דָּא "וְהִנֵּה שָׁם שְׁלֹשָׁה עֲדְרֵי צֹאן רֹבְצִים עָלֶיהָ"** (בראשית כט, ב). **כְּדֵין "כִּי מִן הַבְּאֵר הַהִיא יַשְׁקוּ הָעֲדָרִים".** וזה סוד והנה שם ג' עדרי צאן (שהם נה"י) רבצים עליה

(על הבאר שהיא המלכות) וכאשר מתקשרים הנ"י במלכות אז מן הבאר ההיא ישקו העדרים. שים לב שכתוב ההוא וקרינן ההיא וזה הענין שכאשר הנ"י מתחברים במלכות היא נהית זכר כמותם בסוד אדון כל הארץ.

וְהַר הַבַּיִת ׳לֹא יִכָּנֵס אָדָם לְהַר הַבַּיִת לֹא בְּמִנְעָלוֹ׳ (ברכות נד) **וְכוּ׳. אִלֵּין מִנְעָלִים דְּאָבָק קָאִים בְּהוּ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ ׳וְלֹא בְאָבָק שֶׁעַל רַגְלָיו׳** (ברכות ט, ה). ועל הר הבית נאמר לא יכנס אדם להר הבית לא במנעלו וכו' אלו מנעלים שיש בהם אבק. כבר ידעת שמאבק לא צומח דבר והוא רומז לס"א וזה היה מאבקו של יעקב אע"ה עם שרו של עשיו שנאמר שם (בראשית לב, כה) ויאבק איש עמו (חולין צא עא) מלמד שהעלו אבק ברגליהם עד כסא הכבוד[78] **וְרָזָא דָּא ״יִתֵּן יְהוָה אֶת מְטַר אַרְצְךָ אָבָק״** (דברים כח, כד) **וְדָא קַב וְזַרוּבִין.** וזה סוד יתן וכו' אבק שהאבק

78 כתב מרן הבא״ח בספר בניהו בן יהוידע (חולין דף צא ע״א) ״שם מלמד שהעלו אבק ברגליהם עד כסא הכבוד. במאמר זה יש סוד עמוק ואינו כפשוטו, דידוע שהסטרא אחרא נקרא אבק בסוד קב חרובין שלהם, ויש אבק מצד הקדושה, וכל אחד עוסק בשלו כי זה לעומת זה עשה האלהים, והנה יעקב אבינו ע״ה עלה בכוח אבק הקדוש להתגבר ולהתאחז בשרשו בקדושה למעלה, וזה השר גם כן עלה באבק שלו להתגבר בשרשו בקליפה למעלה, וסוף דבר גבר ישראל, והדברים עמוקים ואין אנחנו יכולים להשיגם כראוי, ומי יוכל לדעת ומי יוכל לשער הבירור הגדול והתיקון הנשגב אשר עשה יעקב אבינו ע״ה אותה הלילה באבק הקדוש אשר כיון ועסק בו ע״י היחודים שלו, וכבר ידוע שעולם הבריאה הוא נקרא כסא הכבוד וידוע ששם היא תכלית שליטת ואחיזת הקליפות, ולמעלה מזה כתיב [תהלים ה׳ ה׳] לא יגורך רע, והנה יעקב אבינו ע״ה רדף את אויבו בכוחו הקדוש עד מקום תכלית אחיזתו ונצחו, ולזה אמר העלו אבק ברגליהם עד כסא הכבוד, ויחס העליה ברגלים כי נצח והוד נקראים רגלים וכל אחד נוטה בשלו, והבן.

רמז לס"א ואלו הם ק'ב חרובין[79] כי קב ע"ה גימ' אבק. **וְעָפָר, כַּמָּה דְּאָמַר "וְנָזוֹשׁ עָפָר לַזְּמוֹ"** (ישעיהו סה, כה). **דְּבִזְמָנָא דְּתִיקּוּנָא, מִטְרָא דְּנָזִית אִיהוּ גְּשָׁמִי בְּרָכָה, מִסִּטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא. אֲבָל בְּשַׁעְתָּא דְּקִטְרוּגָא אַשְׁתְּכַח אִינּוּן סִטְרָא אַחֲרָא מְקַטְרְגִין לְגַבֵּי עֵילָּא, וְכֹלָּא דְּאִתְמְשַׁךְ לְתַּתָּא קִטְרוּגָא אִתְמְשַׁךְ.** שבזמן התיקון מטר יורד הוא גשמי ברכה מצד השכינה הנקראת ברכ"ה אבל בזמן הקיטרוג נמצאים הס"א וחילותיו ונמשך קיטרוג למטה[80] **דְּהָא בְּזִמְנָא אַחֲרִינָא מִטְרָא דְּנָזִית – בְּסִימָא אִיהוּ, וְרָזָא דְּעָבִין סָלְקִין וְנָטְלִין מַיָּא מֵאוֹקְיָנוֹס, דְּאִתְּמָר בֵּיהּ "זֶה הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדָיִם"** (תהלים קד, כה) **כְּדֵין אִינּוּן מְלוּזִין מִסִּטְרָא דְּדִינָא. וְכַד סָלְקִין גּוֹ אִינּוּן עָבִין מִתְבַּסְּמָן בְּרֵיזֵי דְּנָטְלִין מִלְּעֵילָּא.** שהרי בזמן התיקון המטר מתוק הוא (שפע יורד עם חסדים) וזה הסוד שהעבי'ם עולים ונוטלים מים מן האוקינוס שנאמר בו ז'ה הי'ם גדול ובים הם מלוחים מצד הדין וכאשר עולים הם מורידים רחמים וחסדים מן העולם העליון ולכן הגשמים

---

[79] קב חרובין אלו ג׳ מילוי ע״ב ס״ג מ״ה שהם מ״ו ל״ז י״ט שעולים ק״ב וזה סוד הקיטע יוצא בק׳ב שלו כי ג׳ המילויים הנ״ל ה״ס קיטע.

[80] וזה רמוז בדברי חז״ל בגמ׳ (תענית דף י/א) ״תנו רבנן ארץ ישראל נבראת תחילה וכל העולם כולו נברא לבסוף שנאמר עד לא עשה ארץ וחוצות ארץ ישראל משקה אותה הקדוש ברוך הוא בעצמו וכל העולם כולו על ידי שליח שנאמר הנתן מטר על פני ארץ ושלח מים על פני חוצות ארץ ישראל שותה מי גשמים וכל העולם כולו מתמצית שנאמר הנתן מטר על פני ארץ וגו׳ ארץ ישראל שותה תחילה וכל העולם כולו לבסוף שנאמר הנתן מטר על פני ארץ וגו׳.

מתוקים. **אֲבָל בִּזְמָנָא אַזְדָּרָא, אָבָק וְעָפָר, לְפוּם קְטִירוּתָא, בִּמְרִירוּ דְּדִינָא קַשְׁיָא.** אבל בזמן אחר (הרב רומז לשלטון הס"א) יורד אב"ק ועפר לפי גודל המרירות והקטרוג של הדין הקשה **כְּדֵין "מִן הַשָּׁמַיִם יֵרֵד עָלֶיךָ עַד הִשָּׁמְדָךְ"** (דברים כח, כד). והדין יורד מן השמי"ם עם קטרוגים **וּבְגִין אָבָק דָּא אִצְטְרִיךְ לְשַׁלְפָּא נַעֲלִין אִלֵּין, כְּגוֹן "שַׁל נַעַלְךָ מֵעַל רַגְלֶךָ"** (יהושע ה, טו). ובגלל אבק זה הנאחז בנעלים יש להסיר את הנעלים שנאמר של נעלך מעל רגלך **וְאִית נַעֲלִים אָזְדָּרִין דְּאִתְּמַר בְּהוּ "מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים"** (שיר השירים ז, ב). **דְּמִין בְּמִינוֹ אֵינוֹ זוֹצֵץ, וְכֻלָּא אִתְעֲבִיד כֻּלּוֹ זַד גּוּפָא.** ויש נעליים אחרות מצד הקדושה שנאמר בהם "מה יפו פעמיך בנעלים" שמין במינו אינו חוצץ (בדרושי כלך יפה דרוש ו' הסביר הרב שאם שני הדברים מצד הקדושה אין חציצה ביניהם) והכל נעשה גוף אחד **אֲבָל נַעֲלִין אִלֵּין אָזְדָּרִין דְּאִצְטְרִיךְ לְשַׁלְפָּא לְהוּ, בְּגִין דְּיִתְפַּשְׁטוּן אִינּוּן רַגְלַיִן עִלָּאִין לְתַתָּא, דְּלָא יִתְכַּנְּשׁוּן לְעֵילָּא.** אבל הנעלים האחרות שיש בהן אב"ק יש לחולצן כדי לתת אפשרות לרגלי השכינה להתפשט למטה וכדי שלא יתקפלו ויעלו למעלה **דְּהָא בִּזְמָנָא דְּזוּוְּגָא אִתְּמַר "וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים"** (קהלת יב, ז) **וְכוּ' וְדָא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ דְּאִתְפַּשַּׁט בְּאִלֵּין רַגְלַיִן, וּכְדֵין אִתְכַּנְּשׁוּ רַגְלַיִן לְעֵילָּא, כַּמָּה דְּאָמַר "רוֹמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים"** (תהלים נז, ו) **וְכוּ'.** שהרי בעת החרבן נאמר והרוח תשוב אל האלהים וכו' וזו רוח הקודש המתפשטת באלו הרגלים וכאשר אין להם אפשרות להתפשט למטה הן עולות למעלה כמו שנאמר רומה על השמים (שזו הבינה

שהיא על התפארת הנקראים שמים) על כל הארץ כבודך **וּכְדֵין זַשִׁיבוּ עָלְמִין לְאִתְזָרְבָא, דְּהָא רַגְלַיִן אִלֵּין לָא קָיְימִין לְאַתְקָפָא לְהוּ. וְרָזָא דָּא דְּוַוזֵק רַגְלֵי הַשְׁכִינָה.** ואז כאשר השכינה עולה ומסתלקת חושבים העולמות להחרב שהרי רגלים אלו לא עומדים לחזק אותם את העולמות וזה סוד מה שאמרו[81] דוחק רגלי שכינה **עַד דְּאַתְקָפַת שְׁכִינְתָּא לְאַתְקָפָא בְּהוּ בִּידָהּ. וְרָזָא דְּמִלָּה דִּכְדֵין שְׁכִינְתָּא אִתְתַּקְפַת בְּהַהוּא דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא, דְּאִתְמָר בֵּיהּ** "**כַּזּוֹתָם עַל זְרוֹעֶךָ**" (שיר השירים ח, ו). עד שהשכינה מתחזקת לחזק את העולמות בידה. וזה סוד שהשכינה מתחזקת באותה יד שמאל שאלו הגבורות שבה שנאמר בה כחותם על זרועך, כי יש יד גדולה וזרוע נטויה מכאן למדנו שזרוע זו יד שמאל **וּבִידָא שְׂמָאלָא דִּילַהּ אַתְקִיפַת בְּהוּ דְּלָא יִפָּלוּן לְאִתְזָרְבָא.** וביד שמאל שלה היא מחזקת את העולמות שלא יחרבו **וְרָזָא דָּא** (ישעיה ה, כה) **וְעוֹד יָדוֹ נְטוּיָה עָלֵינוּ. כְּדֵין** "**וּלְכֹל הַיָּד הַזְּוָקָה**" וזה סוד ועוד ידו נטויה עלינו זו זרוע שמאל השומרת על העולמות שלא יחרבו. (עיין מעשה שהיה במסכת חגיגה ה' ע"ב)

---

[81] ברכות מג עב. חגיגה טז עא. קידושין לא עא.

דף נז

תִּקּוּנָא שִׁיבְסַר

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" דָּא דְּרוֹעָא עִלָּאָה. ולכל היד החזקה זו ספירת הגבורה[82] "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" דָּא שְׁכִינְתָּא דְּאִתְקַשְׁרַת בֵּיהּ. ולכל המורא הגדול זו השכינה הנקשרת בגבורה. ולכל המורא הגדול גימ' שכינה ע"ה. וְאִיהִי כְּוַונָא דָּא בִּדְרוֹעָא שְׁמָאלָא אִתְפַּשְׁטַת וְאַתְקִיפַת בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין. והיא השכינה כמו הגבורה מתפשטת ומחזקת את כל העולמות דְּהָא רַגְלַיִן כְּפָיָן לְעֵילָּא. שהרי רגלי השכינה כבר התקפלו כלפי מעלה כי אין ישראל עולים שלוש פעמים בשנה לבית המקדש יָדָא יְמִינָא אִתְּהַדַּר לַאֲחוֹרָא, דִּכְתִיב "הֲשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ" (איכה ב, ג) וְכוּ'. יד ימין של השכינה כלומר ספירת החסד שלה מוסטת לאחור שנאמר השיב אחור ימינו כי גבר אויב בְּגִין כָּךְ בִּשְׂמָאלָא אִתְּתַקְּפַת וּבִשְׂמָאלָא אַתְקִיפַת לְכֻלְּהוּ עָלְמִין, וְכֻלָּא בִּגְבוּרָה נָטְלִין. "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" וַדַּאי. ולכן בשמאל היא מתחזקת ומחזקת לכל העולמות והכל מכח הגבורה וזה הוא ולכל היד החזקה שזו הגבורה ולכל המורא הגדול שזו השכינה שאיתה וּמֹשֶׁה רַעֲיָא מְהֵימְנָא אִי לָאו דְּאַקְדִּים בִּתְיקוּנָא דָּא, לָא הֲוּוּ עָלְמִין מִתְקַיְּימִין וְלָא יִשְׂרָאֵל וַזַּס וְשָׁלוֹם. ומשה רבנו

---

[82] ולכל גימ' אלהי"ם. יד החזקה גימ' חוה ק"כ. ידוע שחוה זו המל' בקטנות שיש בה שם אלהי"ם. וידוע שבשם אלהי"ם יש ק"כ צירופים. הנה לך ולכל היד החזקה רומז על שמות אלהי"ם.

אם לא שהקדים תיקון זה לשכינה לא היה קיום ח"ו לישראל ולעולמות וְרָזָא דָּא "הַעִידֹתִי בָכֶם הַיּוֹם" (דברים ד, כו) וְכוּ' בִּסְטָרָא דִּנְצַחוֹ וְהוֹד, תְּרֵין סַהֲדִין וַדַּאי. דִּבְזִמְנָא דְּיִסְתַּלְּקוּן לְעֵילָּא תְּרֵין עָלְמִין לְאִתְזָרְבָא. וזה סוד העידותי בכם היום את השמים (נצח) ואת הארץ (הוד) וכו' שהם שני עדים הקיימים לעולם שבעת שיסתלקו ב' רגלים אלו למעלה לא יהיה קיום ח"ו לעולמות בי"ע ויחרבו ר"ל.

וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי "זַזּוּ יָדַיִם רָפוֹת" (ישעיהו לה, ג), אִלֵּין תְּרֵין יָדִין דִּלָּאו מִתְתַּקְּפָן כָּל כָּךְ. כְּדֵין "וּבְרֻכִים כִּשְׁלוֹת אַמְּצוּ" (ישעיהו לה, ג), לְאַתְרָא לְהוּ לְאַתְרַיְיהוּ. ולעת"ל נאמר חזקו ידיים רפות שאלו החו"ג וברכים כשלות אמצו שאלו נו"ה כדי שיחזרו להשפיע לבי"ע. רמז: נקט כאן ב' ידיים וב' ברכיים והמידה הממצעת כלולה בהם ומימלא יש כאן ו"ק וזה הוא "חזקו" חזק ו'. וּכְדֵין נ' כְּפוּפָה אִתְעֲבִידַת נו"ן פְּשׁוּטָה, "וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים" (תהלים קמה, יד). כְּדֵין אִיהִי ן' כְּלָלָא דְּדִכַר וְנוּקְבָא. ואז המלכות שהיתה נפולה וכפופה הופכת להיות ן' פשוטה וזה הוא זוקף ייי' לכל הכפופים ואות ן היא כוללת בתוכה אות ו' (ת"ת) ואת עצמה ן' (מלכות) בָּהּ "וְהָיָה הֶעָקֹב לְמִישׁוֹר" (ישעיהו מ, ד) ואז נאמר בשכינה והיה העקוב למישור דהיינו שהמלכות שהיתה נ' כפופה תהיה ן פשוטה דְּלִית נָזָשׁ עַקַלְתוֹן דְּעָקִים לָהּ, שאין נחש עקלתון (שזו לילי') שיעקם אותה "יַשִּׁירוּ בָעֲרָבָה מְסִלָּה לֵאלֹהֵינוּ" (ישעיהו מ, ג) וזה הוא הפשט בפסוק ישרו בערבה מסילה שזו המלכות שמתיישרת ומגיעה עד הבינה הנקראת אלהינו כְּלָלָא דְּאָדָם דְּכַר וְנוּקְבָא וַדַּאי,

תִּקּוּנָא תַּמְנֵי סְרֵי לְאִתְתַּקָּנָא כֻּלָּא בִּתְיקוּנָא שְׁלִים. כלל אדם זה זכר ונקבה כמ"ש בתורה (בראשית ה, ב) "זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם וַיְבָרֶךְ אֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָם אָדָם בְּיוֹם הִבָּרְאָם" והעומק בזה הוא ששם מ"ה כזה: יוד הא ואו הא גימ' אדם ומילוי שם זה: וד א או א גימ' חוה הרי שאדם הוא אדם וחוה, זכר ונקבה.

"**וְעָמְדוּ רַגְלָיו בַּיּוֹם הַהוּא עַל הַר הַזֵּיתִים**" (זכריה יד, ד) **וְכוּ' תְּרֵין רַגְלַיִן, רַגְלַיִן עִלָּאִין וְתַתָּאִין בְּזִוּוגָא זַד. וּבְכָל אֲתַר – דְּכוֹרָא עִקָּר וְאִיהוּ שַׁלִּיט, אֲבָל דָּא בְּלָא דָּא לָא אִשְׁתְּכַח, וְאִתְהַדַּר כֻּלָּא לְתִיקוּנָא כְּדְקָא יָאוּת.** ולעת"ל נאמ' ועמדו רגליו היינו נו"ה שהסתלקו והתקפלו למעלה, יתפשטו ויחזרו וירדו למקומם להשפיע לבי"ע ויתחברו רגלי השכינה עם רגלי העולים לירושלים ויחזרו רגלין ברגלין[83] בחיבור אחד. ובכל מקום הזכר שולט והוא קובע את המדיניות אבל זכר בלא נקבה אינו בנמצא והכל חוזר לתיקונו. יתכן שרמז כאן שהרגליים העליונות הם בחי' זכר לתחתונות.

דף נח

תִּקּוּנָא תַּמְנֵי סְרֵי

"**וּלְכֹל הַיָּד הַזָּקָה**" **אִלֵּין ה' סְפָרִין דְּאוֹרַיְתָא, דְּאִינּוּן ה' זִמְנִין אוֹר דְּעוּבָדָא דִּבְרֵאשִׁית.** ולכל היד החזקה אלו ה' חומשי תורה הרמוזים בה' פעמים אור הנזכרים במעשה בראשית ביום הראשון ונרמזו באות ה' של ה'יד **וְהָכָא רָזָא טָמִיר**

---

[83] עיין בזוהר (ח"ב רנח ע"א) "אֲבָל תָּא חֲזֵי, נְבִיאִים דְּקָא אַמָּרָן. כַּד מִתְחַבְּרֵי לְתַתָּא, תְּרֵין דַּרְגִּין מִתְפָּרְשִׁין מִנַּיְיהוּ, מַרְאָה וַחֲלוֹם, וְקַיְימִי בְּיַרְכִין. בְּאִינּוּן חַמּוּקִין קַיְימִי מַרְאָה, וְהַהוּא דְּאִקְרֵי נְבוּאָה קְטַנָּה. מְיַרְכִין וּלְתַתָּא (ס"א לתתא) (רס"ב ע"א רמ"ז ע"ב) קָאִים חֲלוֹם, עַד דְּמָאטוּ רַגְלִין בְּרַגְלִין. וְתַמָּן קָאִים הֵיכָלָא תַּתָּאָה וְאִקְרֵי לִבְנַת הַסַּפִּיר. ועיין ברמ"ז שפירש זוהר זה.

דְּעֵילָּא עַל כֹּלָּא אִשְׁתְּכַח הַהוּא סְתִים דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדָע אֲתַר לָא גַּוָּון כְּלָל, וְאִקְרֵי אֲוִיר[84]**.** והנה כאן במילה "אור" יש סוד סתום, והוא שלמעלה על הכל יש את אותו הסתום שאינו נודע, דהיינו אור אין סוף שהיה בטרם שנאצלו הנאצלים והוא הנקרא "אויר" ואין לתארו בגוון מסוים דהיינו דין או רחמים **בַּאי אֲוִיר? אוֹר י׳. דְּכַד שָׁאַרוּ מִילִּין לְאִתְפַּשְׁטָא, נָפַק אוֹר בִּסְטַר זַוְד, וְי׳ בִּסְטַר זַוְד,** מה פירוש המילה "אויר" ומפרש שמילה זו מורכבת ממילת אור ואות י' שאלו שניהם יצאו מתוך האויר. והענין שהלא כבר ידעת שכשעלה ברצונו לברוא העולמות צימצם עצמו לצדדים ונעשה חלל הנקרא רשימו והוא אות י' וזו הנהגת דין. בתוך הרשימו השתלשל קו המקשר בין אור אין סוף ואמצע החלל וקו זה הוא רחמים ואלו אותיות "אור". **וְאִשְׁתְּמוֹדָע דְּכֹלָּא אִתְכְּלִיל לְעֵילָּא בְּהַהוּא אֲוִיר דְּלָא אִתְפַּס.** וידוע שהכל (דהיינו הרשימו והקו שהם י' ואור שהם דין ורחמים) נכלל למעלה באותו אויר שאינו נתפס (דהיינו אור אין סוף הוא שורש לרשימו והקו) **הַהִיא י׳ אַטְמַרַת בְּזַוְד הֵיכְלָא דְּנָפִיק מִגּוֹ הַהוּא אוֹר קַדְמָאָה.** ואותה י' דהיינו הרשימו שהוא החלל שנוצר מהצימצום, נסתתרה בהיכל אחד שיצא מתוך אותו האור הראשון, שהוא הקו שהוא הנהגת הרחמים והוא מנהיג את אות י' שהיא מדת הדין **וְי׳ רָזָא דְּנִקּוּדָה דָּא מָדִיד בְּשִׁיזָן בֵּהּ דְּאִתְמַר בֵּהּ "מִי מָדַד בְּשָׁעָלוֹ מַיִם"** (ישעיהו מ, יב) **וְכוּ׳.** ואות י' היא סוד הנקודה המודדת כמו בקו המידה באות ה' שנאמר בהם "מי מדד בשעלו מים" וכבר ידעת שהבינה נקראת "מי" על שם נש"ב שבה שהם גימ' "מי"

---

[84] אדיר במרום עמוד יד. תיקוני זו״ח דף עה. ילקוט ידיעות האמת עמוד של״ג. לקמן פתח כ״ה.

והיא עושה מדידות. אולם כאן מה שייך בינה? הרי כאן טרם נוצרו כלים?! אלא נראה לומר שזו לשון שאולה והכוונה למידת הדין וזו אות י' שהיא הרשימו הנקראת בספר הזוהר "בוצינא דקרינותא" דהיינו נר קשה ונקראת כאן בינה כי הבינה היא שורש הדינים כמ"ש בס"ה מינה דינין מתערין. **וְכֹלָּא מֵּזֵיהָא דְּאוֹר נָטַל לְהוּ. בְּגִין כָּךְ ה' אוֹר אִינּוּן. וְאִינּוּן ה' אָ אֵ אִ אוֹ אֶ.** והכל מכח האור שזה אור הקו שזו מידת הרחמים והיא המנהיגה את האות י' ולכן ה' פעמים אור יש והם: הָא (כתר) הֵא (בינה) הִא (נצח) הֹא (תפארת) הֶא (הוד).

אֲבָל תָּא חֲזֵי, כֵּיוָן דְּאִתְגַּלְיָיאוּ אוֹר י', אבל בא וראה כיון שנגלו אור וי' שהם חו"ג **בְּיָד אִתְמְשָׁכוּ מְשִׁיזָן לְסִטְרַיְיהוּ ה' וַדַּאי,** מיד התפשטו מהם חסדים וגבורות לסוגיהם וההתפשטות רמוזה באות ה' **וְאוֹר י' בְּתְרִין אִשְׁתַּכְחוּ דְּאִינּוּן אַבָּא וְאִמָּא.** וההחו"ג הנ"ל שברשימו והקו נמשכן לאו"א. אבא נטל אור הקו ואימא אור הרשימו **ה' אוֹר אִלֵּין אִתְגַּלְגַּלוּ מִדְּרָגָא לְדַרְגָּא. מָאן נַטִּיל לוֹן? אֶלָּא ה"א נָטִיל לוֹן, וְאִינּוּן ה' וּמְשֵׁי תּוֹרָה,** המשיך האור להתפשט בו"ק ואימא עד הוד התפשטת ואלו ה' חומשי תור'ה **שְׁתִיתָאָה סֵפֶר דְּכָלִיל לוֹן** הששי שהוא היסוד כלל כל ה' חומשי תורה לאחד וזה ספר התורה. **וְאִלֵּין ה', אִינּוּן דְּנָזְחִין מִדְּרָגָא לְדַרְגָּא עַד דְּקַיְימִין בְּאַתְרַיְיהוּ.** ואלו ה' פעמים אור היורדים מספירה לספירה עד שעומדים במקומם **בְּגִין כָּךְ** "**מִי מָדַד בְּשָׁעֲלוֹ**" (ישעיהו מ, יב) **וְכוּ'. וְאִיהוּ לְעֵילָּא וְאִיהוּ לְתַתָּא.** ולכן כתוב מי מדד וכו' מי ודאי שזו הבינה שקבלה את אור הרשימו העושה מדידות. אח"כ **שְׁבִיעָאָה, תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה שְׁכִינְתָּא נְטָלַת,** התפשט

האור אל המלכות הנקראת תורה שבעל פה והיא קבלה כל התורה אליה **אִשְׁתְּכַח כֻּלָּא מִמְּקוֹרָא זַדָּא נָפִיק וְאִתְפַּשַּׁט לְסִטְרֵיהּ וַדַּאי.** נמצא שהכל יצא ממקור אחד מאור אין סוף ויצא והתפשט לצדדיו ולסוגיו **אֲבָל אוֹר י׳ שְׁרְשָׁא דְּכֹלָּא אִשְׁתְּרַשׁ בַּאֲוִיר בְּכֻלָּא זַד, וְאִתְקַיֵּים בְּאַתְרֵיהּ לְבַר.** אבל אור י׳ שהם הקו והרשימו הם שורש הכל והם נשרשים באור אין סוף כאחד וכאשר התפשטו התקיימו כל אחד במקומו הראוי **בְּאָן אֲתַר אִתְגַּלֵּי? אֶלָּא לְתַתָּא בְּאִינּוּן תְּרֵין בְּנִין.** באיזה מקום התגלו? ומשיב למטה באלו שני הבנים כלומר בתו"מ שהת"ת נטל את אור הקו והמל' את אור הרשימו **וּנְקֵדָה לְתַתָּא אַשְׁלִימַת כֻּלָּא לַעֲשָׂרָה, עַד דְּסָלְקִין בָּהּ לְמ׳. וְאִינּוּן מ׳ סְאָה דִּמְקֵוֶה וְאִתְמָר[85].** כאמור חו"ב לקחו את האור והי' באופן שהבינה לקחה את אות י' ולכן היא שורש הדין. כעת מסביר את סוד המקוה שהוא בבינה כמ"ש רבי עקביא (יומא פרק ח' משנה ט ובגמ' פ"ה ע"ב) מ'י מטהר אתכם. ונקודה אחת למטה שזה יסוד הבינה היא משלימה את ט' הנקודות לעשר. כאשר נצייר ט' נקודות של שלוש שלוש מכל ד' צדדים נקבל ל"ו נקודות אם נספור נקודה שבמרכז ם סתומה נקבל י' נקודות וד"פ י' הרי מ' ואלו מ' סאין שבמקוה כי סוד המקוה הוא בשם אהי"ה דההין כזה: אלף הה יוד הה שהוא גימ' קנ"א כמנין מקו"ה וד' ההין שבשם הם ד' צדדי

---

[85] הדברים התבארו בספר תיקו״ז תיקון ע׳ דף קלד ע״ב: וְסִיָּמָנָא (ישעיה מ מ) מִי מָדַד בְּשָׁעָלוֹ מַיִם, וְשָׁמַיִם בַּזֶּרֶת תִּכֵּן (איוב כח כה), וּמַיִם תִּכֵּן בְּמִדָּה, מִי וַדַּאי, מִדָּה דְּנְבִיעוּ כְּגַוְונָא דָּא ם, מֵם בְּרִיבּוּעָא, נְקוּדָה בְּעִגּוּלָא, (מרובעת) בְּרִבּוּעָא: וְרָזָא דְּמִקְוֶה אַרְבָּעִים סְאָה כְּגַוְונָא דָּא תֵּשַׁע נְקוּדִין לְכָל סְטַר, וּבַנְּקוּדָה דְּמִלְּגָאו בָּהּ אִשְׁתַּלִּימוּ לְעֶשֶׂר כָּל תִּשְׁעָה, עַד דְּאִתְעֲבִידוּ אַרְבְּעִין, וְאִלֵּין אִינּוּן אַרְבְּעִים סְאָה, וְאִינּוּן ם׳ עִלָּאָה, מ׳ תַּתָּאָה, דָּא בְּרִבּוּעָא וְדָא בְּעִגּוּלָא, י׳ נְבִיעוּ דְּתַרְוַיְהוּ, וְרָזָא דָּא מַיִם חַיִּים:

ם סתומה וכל ה' יש בה ג' קוין וכל קו יש בו נקודה בראש תוך סוף הרי ט' נקודות בד' ההין כנ"ל. (מתוק מדבש שם).

תָּא וְחֲזֵי, "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" אִלֵּין ה' אֶצְבְּעָן דִּידָא, ה' זוּמְשֵׁי תּוֹרָה. בא וראה ולכל היד החזקה אלו ה' אצבעות היד והם ה' חומשי תורה. ומה שאמר **הַחֲזָקָה, "מִיבְמִינוֹ אֵשְׁדַּת לָמוֹ"** (דברים לג, ב). החזקה היינו שהתורה באה מצד הגבורות החזקות וזהו אש דת **"וּלְכֹל הַמּוֹרָא" דָּא שִׁיתָּא סִדְרֵי מִשְׁנָה,** ולכל המורא הגדול אלו ששה סדרי משנה שהם תורה שבעל פה המושרשים בו"ק דמלכות. רמז: ולכל המורא הגדול עם ט' אותיות של המורא הגדול גימ' שצ"ה כמנין משנה **לָקֳבֵל ה' זוּמְשֵׁי תּוֹרָה וְסֵפֶר דִּכְלִיל לוֹן.** ששה סדרי משנה הם כנגד ו"ק דת"ת שבהם מושרשים ה' חומשי תורה וספר תורה הכוללם. **"הַגָּדוֹל" דָּא גְּמָרָא, דָּא "הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדָיִם"** (תהלים קד, כה). הגדול זו הגמרא שנאמר בה זה הים גדול וכו'. רמז: ז'ה י'ם ע"ה גימ' ס"ג כמנין מסכתות בש"ס ברם אלו שיש בהם גמרא הם ל"ח כמנין גדל ע"ה **דִּבַמִּשְׁנָה אִתְכְּלִיל כֹּלָּא כְּגַוְנָא דִּלְעֵילָּא, וּבַגְּמָרָא כֹּלָּא לְסִטְרֵיהּ אִתַּפַּשַׁט, לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא וּלְכֻלְּהוּ סִטְרִין כְּדְקָא יָאוּת. וּגְמָרָא אִיהִי גְּמַר מִצְוָה, מִסִּטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא וַדַּאי.** שבמשנה דהיינו במלכות נכלל הכל וכן במשנה יש תורה שבכתב ותורה שבעל פה והגמרא היא תורה שבעל פה המתפשטת מן המשנה, לימין ולשמאל דהיינו להיתר ואיסור כראוי. גמרא היא מלשון גמר מצוה והיא גמר הספירות שהיא ספירת המלכות השכינה.

וְהָא רַעְיָא מְהֵימְנָא אָתֵי פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' וַדַּאי ה' זוּמְשֵׁי תּוֹרָה מִסִּטְרָא דְּה' עִלָּאָה. והנה מרע"ה הרועה הנאמן מגיע ואומר לרמח"ל רבי רבי ודאי שה' חומשי תורה הם מצד ה' ראשונה שבשם שזו הבינה ולא כמו שאמר הרמח"ל שהם חגתנ"ה **שִׁיתָּא סִדְרֵי מִשְׁנָה מִסִּטְרָא דְּוֹ'.** ששה סדרי משנה מצד אות ו' שיש בה ו"ק **גְּמָרָא מִסִּטְרָא דְּה' תַּתָּאָה.** גמרא מצד אות ה' שניה שבשם **י' אִיהִי תּוֹרָה וְזַדָּשָׁה דְּאִתְמַר בָּהּ** "**כִּי תוֹרָה**" **וְזַדָּשָׁה** "**מֵאִתִּי תֵּצֵא**" (ישעיהו נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג) נותרה אות י' שבשם וזו תורה חדשה שתצא מאיתו יתברך. והסביר הרב בספריו[86] שאין הכוונה לחדשה ממש שהרי זו התורה לא תהא מוחלפת, אלא שיתחדשו ממנה חידושי תורה מצד הכתר בסודות גבוהים והיא תגיע ללומדיה ללא עמל אלא כשכר על עמלם בתורה. **וְדָא תּוֹרָה דְּאֲצִילוּת דִּקְיָימַת בְּצִרוּפֵי רָזִין עִלָּאִין דְּעִלָּאִין. וְדָא וְזַדָּשָׁה, דְּאִתְוַזְדַּשַׁת תָּדִיר, מֵהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ 'הַמְוַזֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד' וְכוּ', דְּהָא נְהוֹרִין מִתְוַזְדְּשִׁין תָּדִיר.** וזו תורת האצילות הנדרשת בצירופי סודות עליונים וזו חדשה שמתחדשת תמיד ובאה לעמלי התורה ובה נאמר המחדש בטובו בכל יום תמיד וכו' שהרי אורות מתחדשים תמיד.

דף נט

וּבְגִינֵּיהּ אִתְמַר 'לְעוֹלָם יִהְיוּ דִּבְרֵי תוֹרָה בְּעֵינֶיךָ כַּזָּרִים' (ילקו"ש משלי ה, תתקלז). **אֲבָל לְתַתָּא** "**מַה**

---

[86] קנאת ייי' צבאות דף קיז. סידור הרמחל ליום חול דף קי"ז. לקמן סוף פתח נ"ד. תפילות לרמחל עמוד תנג. מתן תורה דף נ"ה. ענין זה של "תורה חדשה" נזכר גם במדרשים: תדא"ז פרק כ. אותיות דר"ע ז. פסיקתא חדתא דרוש לר"ה. ילקו"ש ויקרא יא, תקלה.

שֶׁהָיָה הוּא שֶׁיִּהְיֶה" (קהלת א, ט) וְכוּ' "וְאֵין כָּל זָדָשׁ תַּזַּת הַשָּׁמֶשׁ" (קהלת א, ט). דְּהָא מַאי דְּאִתְעֲבִיד, אִתְגַּלְגַּל בְּצִירוּפוֹי וְנָפִיק לְתַתָּא. ובגללה אמרו חז"ל לעולם יהיו דברי תורה בעיניך כחדשים. אבל בתורה שלמטה נאמר מ'ה ש'היה ה'וא שיהיה יש כאן רמז לתורת משה בראשי תיבות ועליה נאמר ואין כל חדש תחת השמש שהרי מה שנעשה התגלגל בצירופיו ויצא למטה. וְהַהִיא עִלָּאָה זָדָשָׁה בַּמָּשׁ, אִיהִי סְתִימָא י' וַדַּאי, וְלָא אִתְגַּלְיָאַת אֶלָּא לְזִמְנָא דְּאָתֵי דִּכְתִיב "כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת יְהוָה" (ישעיהו יא, ט), דָּא שְׁמָא שְׁלִים יְהוָה. ואותה התורה העליונה חדשה ממש, היא סתומה באות י' ולא תתגלה אלא לעת"ל שאז נאמר ומלאה הארץ דעה את יי' כמים לים מכסים זה שמו השלם של יי'. דְּבִשְׁאָר זִמְנֵי לָא הֲוָה לְהוּ הַשְׁגָּה אֶלָּא בְּהוי"ה. אֲבָל בְּהַהוּא זִמְנָא, "דֵּעָה אֶת יְהוָה כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים", דָּא רָזָא דְּתוֹרָה זָדָשָׁה דְּאִתְמָר. שבשאר הזמנים לא היה להם השגה אלא באותיות הו'ה שאלו בי"ע אבל באות י' שהיא אצילות לא השיגו וְרָזָא דָּא "כָּל הַנְּזָלִים הֹלְכִים אֶל הַיָּם" (קהלת א, ז) וְכוּ' דְּהָא זַדְתּוּתָא אִשְׁתְּכַח תָּדִיר, וְכַמָּה דְּנָזִית מִלְעֵילָּא הָכִי נָגִיד לְתַתָּא, דִּכְתִיב "וְהַיָּם אֵינֶנּוּ מָלֵא" (קהלת א, ז). בְּגִין כָּךְ זָדָשָׁה אִשְׁתַּכְוַת תָּדִיר, דִּכְתִיב "אֶל מְקוֹם שֶׁהַנְּזָלִים הֹלְכִים" (קהלת א, ז) וְכוּ'. וזה סוד כל הנחלים הלכים אל הים שהרי חידושי תורה יש בכל הזמן והם נמשכים למטה ונופלים לפיהם של מורי ההוראה שבדור. והים אינו מלא כי רוצים עוד ולכן תצא תורה חדשה שמתחדשת תמיד ובכך תרווה צמאון לומדיה.

אם כן אות י' שבשם זו תורה עם פירוש חדש מצד האצילות. כעת בא לבאר מה כלול באות ה' ראשונה שבשם: **ה', אִלֵּין ה' זוּמְשֵׁי תּוֹרָה מִסְטְרָא דְּבִינָה. וְאִית בִּינָה וְאִית תְּבוּנָה וְדָא ה"ה, וְדָא תּוֹרָה וּמִשְׁנָה תּוֹרָה.** אות ה' ראשונה שבשם זו הבינה ומילוי ה' שבה זו התבונה ואלו תורה ומשנה תורה (משנה תורה זו בחינת התורה שבעל פה שבתורה שבכתב) **וְעִם כָּל דָּא לָא מִתְפָּרְשָׁן דְּהָא כֻּלָּא זַד.** ועכ"ז אינם מתפרדים ד' חומשים ממשנה תורה כמו שתבונה לא נפרדת מהבינה שהרי הכל אחד. **ו' אִלֵּין שִׁית סִדְרֵי מִשְׁנָה, וְהָכָא לֵית אַפָּרְשׁוּתָא דְּכֻלָּא גּוּפָא זַד.** ו' שבשם הוי"ה זו המשנה שיש בה ששה סדרי משנה ואלו ו"ק דז"א **ה' דָּא גְּמָרָא.** ה' אחרונה שבשם זו גמרא ים התלמוד וזו תורה שבעל פה **וְאִית גְּמָרָא יְרוּשַׁלְמִית מִסְטְרָא דְּלֵאָה, מִסְטְרָא דְּה' עִלָּאָה. וּגְמָרָא בַּבְלִית מִסְטְרָא דְּרָזִיאֵל, ה' תַּתָּאָה. וְרָזָא דְּמִלָּה ה"ה.** ויש תלמוד ירושלמי מצד לאה שזו מלכות הגבוהה מרחל שהיא מלכת תתאה והתלמוד הבבלי הוא מצד רחל **וּגְמָרָא, גְּמַר סוֹף פָּסוּק. בָּה יִתְפַּסְקוּן עַמָּלֵקִים מֵעָלְמָא.** ופירוש המילה גמרא הוא מלשון גמר וסוף פסוק שבגמרא יהיה גמר לעמלק. רמז: ברחל (כלומר בתלמוד בבלי וע"י לימוד דף יומי בכל העולם) גימ' עמלק ובכח התלמוד הבבלי יגמרו עמלק **דְּהַשְׁתָּא כְּתִיב "וַיַּעֲבִדוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ"** (שמות א, יג) **אִלֵּין עֵרֶב רַב דְּנָפְקוּ מִמִּצְרַיִם, דְּגָרְמִין לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל לְאִשְׁתַּעְבָּדָא בְּפוּלְחָנָא קַשְׁיָא, בְּזוּמָּר בְּכָל וְזוּמָּר וּבְכָל פָּלְחָנָא דְּגָמָרָא וַדַּאי. אֲבָל כַּד**

אִלֵּין יִתְפַּסְקוּן בְּעָלְמָא כֻּלָּא בְּנַיְיזָא יְהֵא. שכעת כתוב ויעבידו מצרים את בנ"י בפרך אלו הם הערב רב שיצאו ממצרים וגורמים לישראל לעבוד קשה בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה וזה נאמר על לימוד התורה: בחומר היינו קל וחומר, ובלבנים בליבונה של הלכה, ובכל עבודה היינו בכל מיני פילפולים של הגמרא המתישים את לומדיה אבל כאשר יפסקו הערב רב מן העולם לימוד התורה יהיה בנחת. **וְאִית קוּשְׁיִין בְּסִטְרָא דְּדִינָא, דְּאִצְטְרִיךְ לְזָרְקָא לוֹן. דְּהָא סִטְרָא אַזָּרָא לְכַמָּה סִטְרִין אִתְתַּקְפַת לְאִתְדַּבְּקָא, וְאִצְטְרִיךְ לְאִתְתַּקְפָּא לְקַבְלַהּ וּלְזָרְקָא לַהּ, עַד דְּנָהוֹרָא יִתְגַּלֵּי.** ויש קושיות שהן מצד הדין שצריך לזרוק אותן. שהרי הס"א בכמה צדדים אחוזה להדבק ויש להתחזק כנגדה עד שתתנתק אחיזת הס"א. הרב נקט לשון לזרקא ורמז על טעם הזרקא שהיו התנאים חכמי הסוד משתמשים בו בדרשותיהם כדי להכרית הקלי'. המפרשים אמרו שציור הזרקא הוא כמו חבל תליה לצואר הס"א. **וּלְוַיְּבְנִין אִית קוּשְׁיָא דְּלָא אִשְׁתְּכַח לַהּ פֵּירוּקָא, עַד דְּיֵיתֵי הַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ 'הֲלָכָה כְּמוֹתוֹ', וְדָא שְׁכִינְתָּא דְּאִתְמַסְּרַת לֵיהּ, כַּמָּה דְּאָמַר "וּמִמִּדְבָּר מַתָּנָה"** (במדבר כא, יח) **וּכְדֵין אָסִיק שְׁמַעְתָּא אַלְיָבָּא דְּהִלְכְתָא.** ולעיתים יש קושיות שאין להן תירוץ עד שיבוא אותו אחד שנאמר בו הלכה כמותו דהיינו משיח בן דוד שהרי בדוד נאמר הלכה כמותו (סנהדרין צג עב) וזו השכינה הנקראת הלכה[87] היא ניתנת לו במתנה שנאמר וממדבר מתנה ואז הוא פותר ומיישב את הקושיה לפי ההלכה **וְאִית קוּשְׁיָא דְּאִצְטְרִיךְ לְאַקְשׁוּיֵי לַהּ בְּגִין תֵּירוּצָא.**

---

[87] כתב בספר "קהלת יעקב" שהלכה זו המלכות כי היא הולכת אל התפארת. עוד כתב שם הלכה עם אותיות והתיבה גימ' ס"ה כמנין שם אדנות שהוא במלכות.

ויש קושיה שצריך להקשותה כדי לתרץ שכך דרך הרב להקשות ואחר כך לתרץ וזה יופי הדרשה **וְדָא מָאן דְּאַקְדִּים לְגַבֵּי זִוְוָיָא לְתָרְכָא לֵיהּ, כַּמָּה דְּאָמַר "קוּמָה יְהוָה קַדְּמָה פָּנָיו הַכְרִיעֵהוּ"** (תהלים יז, יג). וזה מי שמקדים את הנחש לגרשו כמ"ש קומה ייי' קדמה פניו הכריעהו וכו' כאשר מקדימים לו מכה מכריעים אותו. **וְאִית קוּשְׁיָא דְּאִתְמַר בָּהּ וּלְטַעֲמִיךְ, כְּגוֹן "הִתְקוֹשְׁשׁוּ וְקוֹשׁוּ"** (צפניה ב, א) **'קְשֹׁט עַצְמְךָ וְאַזַּר כָּךְ קְשֹׁט אֶת אֲזוֹרִים'** (ב"מ קז). ויש קושיה שהמענה שלה הוא "ולטעמיך" כלומר עד שאתה שואל אותי אני משאלתך שואל עליך. כלומר כדי שהקושיה תהיה קושיה עליה לעבור את מבחן ההגיון. **דְּזִוְוָיָא רַבְּאָה אַזְוֵי גַּרְמֵיהּ בַּאֲתַר זַד, וּכְמִין בַּאֲתַר אַזָּרָא, וְאִצְטְרִיךְ לְתָרְכָא לֵיהּ מִכֹּלָּא.** שהנחש הרמאי מראה עצמו כאן ומטמין את עצמו במקום אחר וגונב דעתו של הננשך. וכדי להזהר ממנו יש לגרשו מהכל. **וְאִית קוּשְׁיָא דְּאִתְמַר בָּהּ – קַשְׁיָא, בְּגִין דְּלָא אִשְׁתְּכַח זֵילָא לְמִפְרַק לַהּ, עַד דְּיֵיתֵי הַהוּא דְּהַלָּכָה כְּמוֹתוֹ.** ויש קושיה שנאמר בה "קשיא" כיון שלא נמצא כח שיישב אותה עד שיבא מב"ד שנאמ' בו והלכה כמותו בכל מקום.

דף ס

וְאִית דְּאִתְמַר בֵּיהּ תֵּיקוֹ, וְדָא תִּ'שְׁבִּי יְ'תָרֵץ קַ'שְׁיוֹת וַ'הֲוָיוֹת, דְּלֵית לַהּ פֵּירוּקָא אֶלָּא לְזִמְנָא דְּאָתֵי, ויש קושיה שנאמר בה תיקו כלומר ת'שבי י'תרץ ק'ושיות ו'הויות ואלו קושיות שאין להם יישוב עד לעתיד לבא **בְּזִמְנָא דְּאִתְמַר 'אֵין אֱלִיָּהוּ בָּא אֶלָּא לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם בָּעוֹלָם'** (עדיות ח, ז). על אותה

עת נאמר "אין אליהו בא אלא לעשות שלו"ם בעול"ם". **דְּאֵלִיָּהוּ אִתְּמַר לֵיהּ "הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם"** (במדבר כה, יב) **וְדָא שְׁכִינְתָּא. וּבְגִין כָּךְ בֵּיהּ תַּלְיָין כָּל פָּרוּקִין לְזַמְנָא דְּאָתֵי.** שאליהו נאמר לו "הנני נותן לו את ברית'י שלו"ם" ופירש הרמבן ברית שהשלום דבק עימה. **וְאִית תְּיוּבְתָּא, דְּסָלְקַת מִלָּה לְאַמָּא תְּיוּבְתָּא וַדַּאי. וְתִתְּנַכֵּי נַמִּי לְזַמְנָא דְּאָתֵי, דִּכְתִיב "כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת"** (מיכה ז, טו) **נ' פְּלָאוֹת.** ויש קושיא שהתשובה שלה היא "תיובתא" כלומר הפשט הוא שזו שאלה ללא תשובה אולם לפי סודם של דברים כבר ידעת שהבינה נקראת תשובה ונקראת לעתיד לבא. הכוונה שכאשר תתגלה הבינה כמו שהיה ביציאת מצרים נראה נפלאות כלומר פלאות של הבינה הרמוזה באות נ' על שם שיש בה נש"ב.

דְּכֻלְּהוּ מִילִּין דְּקַיְימִין בְּגִילּוּיָא, לְתַתָּא אִינּוּן, דִּכְתִיב "וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ" (דברים כט, כח). **וְאִינּוּן דְּקַיְימִין בְּסִתִימוּ, לְעֵילָּא מִתְּדַבְּקָן, דִּכְתִיב "הַנִּסְתָּרֹת לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ"** (דברים כט, כח). שכל הדברים הקיימים למטה בעולם השפל הם גלויים כמ"ש והנגלות לנו ולבנינו" ואלו העומדים למעלה בעולמות העליונים הם נסתרות והם ליי' (תפארת) אלהינו (מלכות) **וְרָזָא דְּמִלָּה "כִּי יִפָּלֵא מִמְּךָ... וְקַמְתָּ וְעָלִיתָ"** (דברים יז, ח) **לְגַבֵּי סַנְהֶדְרִין, אִלֵּין ע' סַנְהֶדְרִין בְּאִימָּא, וְדָא לִשְׁכַּת הַגָּזִית.** וסוד הדבר "כי יפלא ממך...וקמת ועלית" אתה עולה לירושלים ולבית המקדש ועולה ללשכת הגזית אל שבעים חכמי הסנהדרין שהם בחינת צדק העליון שזו הבינה.

בְּהַהוּא זִמְנָא יִתְמַר "יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו" (תהלים קד, לא) **בְּכֻלְּהוֹ עוֹבְדִין דְּעָבִיד, אֲפִילּוּ בְּכֻלְּהוֹ גָּלְיוֹת.** באותו זמן שתתגלה הבינה יאמר "יהי כבוד יי' לעולם, ישמח יי' במעשיו" כי השמחה בבינה שנאמר אם הבנים שמחה. השמחה תהיה בכל מעשיו אפילו כשהגלה את בניו שאז יתברר שהכל לטובה כי נוספו גרים ונגאלו ניצוצות קדושה בכל העולם ("הגלות לאור הקבלה" של הרב נחמני זצ"ל) **דִּבְקַדְמִיתָא כְּתִיב "וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה"** (דברים ד, מד) **וְכוּ' דָּא שְׁכִינְתָּא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, דִּבְהַהּ "וּבְלֵב כָּל זְדֵי לֵב נָתַתִּי חָכְמָה"** (שמות לא, ו). שבתחילה כתוב וזא"ת התורה אשר שם משה וכו'. כבר ידעת שמילה זא"ת תרומז לשכינה ולתורה שבעל פה שנאמר בה "ובלב כל חכם לב נתתי חכמה" שזו חכמת התורה שבעל פה **דְּמָאן דִּשְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא בְּלִיבֵּיהּ אוֹרַיְתָא אִתְגַּלְיָאַת לֵיהּ.** שמי שהשכינה שורה בליבו התורה מתגלית לו **בְּגִין כָּךְ תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב אִתְיְהִיבַת לְמִכְתַּב. אֲבָל תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה בִּלְבָּא אִתְמַסְּרַת, וְאִתַּגַּלְיָא עַל יָדָהּ תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב.** לכן תורה שבכתב ניתנה להכתב אבל תורה שבע"פ נמסרה והתגלתה ע"י תורה שבעתב **אֲבָל כֵּיוָן דְּאִתְקַלְקָלוּ מִילִּין, אֲפִילּוּ תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה אִצְטְרִיךְ לְאַתְקָפָא לַהּ בִּכְתִיבָה דְּסִפְרָא מִסִּטְרָא דְּצַדִּיק, דִּכְתִיב בַּסֵּפֶר.** אבל כיון שתקפו הצרות אפילו תורה שבעל פה היה צריך לכתוב ולחזקה בכתיבה בספר כמ"ש כתוב זא"ת (מלכות, תורה שבעל פה) זכרון (יסוד) בספר (מלכות). רבי יהודה הנשיא ראה אמר "עת לעשות ליי'" וכתב את התורה שבעל פה וערך ששה סדרי

משנה. כך אמר הרשב"י בתחילת האד"ר. **וְאִתְעֲבִידוּ סַפָּרִין לְפוּם זִמְנָא, לְאַתְקָנָא תִּיקּוּנָא שְׁלִים.** ונעשו ספרים לפי צורך השעה להתקין את הכל בתיקון שלם **וּלְבָתַר נָמֵי, כֻּלְּהוֹ סְפָרִין אִתְעֲבִידוּ לְאַתְקָנָא מִילִין לְפוּם זִמְנָא. בְּגִין כָּךְ כְּתִיב "עֲשׂוֹת סְפָרִים הַרְבֵּה אֵין קֵץ"** (קהלת יב, יב) **דְּהָא כֹּלָּא אִצְטְרִיךְ וַדַּאי, לְאַתְקָנָא תִּיקּוּנָא שְׁלִים כְּדְקָא יָאוּת.** אחר כך גם כן נכתבו ספרים לפי צורך השעה לכן כתוב "וְיֹתֶר מַהֲמָּה בְּנִי הִזָּהֵר עֲשׂוֹת סְפָרִים הַרְבֵּה אֵין קֵץ וְלַהַג הַרְבֵּה יְגִעַת בָּשָׂר" מסביר הרב שיש להזהר לעשות ספרים הרבה של תורה אבל לא ספרים של יגיעת בשר כלומר הבלי עוה"ז.

דף סא

תִּקּוּנָא תְּשַׁסְרֵי

"וּלְכֹל הַיָּד הַמְּזֻזָּקָה" וְכוּ' דָּא תִּיקּוּנָא דִּקְרָבָא, דְּאִתְקִין מֹשֶׁה לְאַגָּחָא קְרָבָא לְקֶבֶל זְוָוִיָּא מְסָאֲבָא דְּרָדִיף תָּדִיר בָּתַר מַקְדְּשָׁא לְסַאֲבָא לֵיהּ, וְאִצְטְרִיךְ לְתָרְכָא לֵיהּ מִתַּמָּן. ולכל היד החזקה וכו' זה תיקון הקרב שהתקין משה ליציאת לקרב נגד הנחש הטמא (שהוא יצר הרע הוא מלה"מ הוא השטן הוא הס"מ) הרודף אחר המקדש שזו השכינה לטמא אותה וצריך לגרשו משם **כְּמָה דְּאָמַר "וַיִּשְׁלְחוּ מִן הַמַּחֲנֶה כָּל צָרוּעַ וְכָל זָב"** (במדבר ה, ב) **וְכוּ' אִלֵּין תְּלָת דַּרְגִּין מְסָאֲבִין לָקֶבֶל תְּלָת עָלְמִין דְּאִשְׁתְּמוֹדְעוּ,** כמ"ש וישלחו מן המחנ'ה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש אלו שלוש דרגות טומאה כנגד שלוש קליפות שראה יחזקאל הנביא ע"ה: ענן גדול ורוח סערה ואש מתלקחת **דְּאִצְטְרִיךְ לְתָרְכָא לְהוּ מֵהַהוּא**

מַזָּנֵה קַדִּישָׁא בְּזֵילָא דִּנְהוֹרִין עִלָּאִין. וְרָזָא דָּא "וּלְכֹל הַיָּד הַזָּקָה" (דברים לד, יב) **דָּא דְּרוֹעָא שְׁמָאלָא דְּאִצְטְרִיךְ לְזַבְּרָא לֵיהּ בְּאִימָּא עִלָּאָה, וּכְדֵין אִתְתַּקַּף.** שיש לגרשו מאותו מחנה קדוש (כלומר השכינה הנקראת מחנה) בכח האורות העליונים וזה סוד ולכל היד החזקה זו זרוע שמאל (גבורה) שיש לחברה בבינה שיש בה אור הנשמה וכך תתחזק המלכות.

דְּהָא בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ לְזַוְּוגָא אִתְעַר, זַוּוֹשָׁךְ מִינֵּיהּ אִשְׁתְּכַח דְּאַזְשִׁיךְ לְכֹלָּא. שהרי כאשר הגבורה לבד מתחזקת החושך מתחזק מריבוי הדין **וְרָזָא דָּא "וַתַּכְהֶין עֵינָיו מֵרְאֹת"** (בראשית כז, א). וסוד הדבר בפסוק ותכהנה עיניו[88], של יצחק שהוא הגבורה, מראות **אֲבָל בְּזִמְנָא דְּאִימָּא אַתְקִיפַת בֵּיהּ, בְּסִימוּ דְּזֵוְדָוָתָא אִתְעָרַת מִינֵּיהּ לְכֹלָּא.** אבל כאשר האימא מחזקת אותו שהרי היא בקו שמאל של בג"ה, הרי שהיא ממתקת גבורותיו וחדוה מתעוררת ממנו **וְדָא יַיִן הַמְּשַׂמֵּחַ דְּאִתְמַר בֵּיהּ "הַמְשַׂמֵּחַ אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים"** (שופטים ט, יג) **אֱלֹהִים, דָּא דְּרוֹעָא שְׁמָאלָא. וַאֲנָשִׁים, אִלֵּין דְּלְתַתָּא דְּתַלְיָין מִינֵּיהּ, כְּגוֹן יִצְחָק וְכָל דְּדַמְיָין לֵיהּ.** וזה הוא סוד יין המשומר שהוא יין המשמח (בינה) אלקים ואנשים. אלקים היינו מידת הדין הקשה שזו הגבורה, ואנשים אלו התלויים בגבורה

---

[88] הנה הדבר מפורש בזוהר (ח״א קמב ע״א) ״וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה, דָּא יִצְחָק דְּאִיהוּ חֹשֶׁךְ, וְאִיהוּ אָזִיל לְקַבְּלָא לֵילְיָא בְּגַוְונֵיהּ, וּבְגִין כָּךְ, אִיהוּ כַּד סִיב, מַה כְּתִיב, (בראשית כז) וַיְהִי כִּי זָקֵן יִצְחָק וַתִּכְהֶיָן עֵינָיו מֵרְאוֹת. הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּבָעָא לְאִתְחַשְׁכָא וּלְאִתְדַּבְּקָא (בחשך) בְּדַרְגֵּיהּ כְּדָקָא יָאוֹת״.

כגון יצחק והדומים לו **וְיַעֲקֹב אִתְּמַר בֵּיהּ "וַיָּבֵא לוֹ יַיִן וַיִּשְׁתְּ"** (בראשית כז, כה) **דָּא זַמַּר דְּאַבְסִים דְּמִנְטָרָא. דְּעֵשָׂו בְּגִינֵיהּ "וַתִּכְהֶיןָ עֵינָיו"** (בראשית כז, א). **אֲבָל יַעֲקֹב "וַיָּבֵא לוֹ יַיִן"** (בראשית כז, כה) **וַדַּאי.** ויעקב נאמר בו ויבא לו יין וישת שיעקב ה"ס התפארת שהוא קו רחמים וזה הוא השכר (רחמים) המבסם את היין (גבורה) שאילו עשו גרם ליצחק שתכהנה עיניו אבל יעקב האיר עיניו שהביא לו יין מגן עדן (דעת זקנים מבעלי התוספות)

כְּדֵין יָד הַוַּזָּקָה אִיהִי, דְּבְוִמְנָא אַוַּזָּרָא אִיהִי יָד כֵּהָה, וַתִּכְהֶיןָ עֵינָיו וַדַּאי. אֲבָל כַּד אִתְּתַקְּפַת בְּאִימָּא יָד הַוַּזָּקָה אִיהִי. בְּוִמְנָא דְּנָהֲרוּ דָּא אִתְּפַּשַּׁט כֻּלְּהוֹ דַּרְגִּין בְּתוּקְפָּא דָיְמִין בִּבְסִימוּ דְּוַזְדָּתָא, וְסִטְרָא אַוַּזָּרָא אִתְּתָּרְכַת מִינַּיְיהוּ דְּלָא לְמִנְּגַע בֵּהּ כְּלָל. אז היד היא יד חזקה, כלומר כאשר הגבורה מתמתקת מהבינה והתפארת הרי היא חזקה ואל"כ היא כהה וזה הוא ותכהנה עיניו שעשו ממשיך גבורות על יצחק שהוא גבורה וזה מחשיך את העולם. כאשר אור הגבורה הממותקת מאיר בכל הספירות: תפארת נצח הוד יסוד מלכות ובי"ע, כולם מקבלים מתיקות מיוחדת כלומר גבורות ממותקות (כלומר מידת הגבורה לבד מרה היא ואין בה צורך לעולם אולם כאשר היא ממותקת מצד הרחמים והבינה מביאה היא אור לעולם. כגון אם נעניש את סוחרי הסמים בכלא באפס מעשה זו גבורה גרידא ברם אם יעבדו עבודות שירות בקהילה בריאה יתכן וזה יביא תועלת לדפוסי התנהגותם וישנה מידותיהם ומימלא הפשע יעלם) ואז הס"א נעלמת ואינה מתקרבת להרע כלל.

מִהַתָּם מִילִּין מָטָאן לִשְׁכִינְתָּא, כְּדֵין נְטָלַת שְׁכִינְתָּא כַּמָּה זִיעִי קְרָבָא לְאַגָּוָזָא בְּכֻלְּהוֹ מְסָאֲבִין. כְּגוֹן "וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים" (שמות יד, יט) **וְכוּ' דְּהָכָא**

נָטְלָא שְׁכִינְתָּא כַּמָּה סַיְיפִין וְרוֹמָחִין לְאַגָּחָא קְרָבָא בְּמִצְרָאֵי. מן הגבורה הממותקת נמשכים האורות למלכות והיא מתחזקת ליטול כמה מיני קרבות לצאת למלחמה נגד כל הטומאה כגון ויסע מלאך וכו' שאלו רי"ו אותיות שהם גימ' גבורה והם כלולות מחג"ת כידוע ומשם היא עורכת מלחמה נגד הקלי' כמו שהיה במצרים **וְאִלֵּין זִינִין מִתְּלָת אֲבָהָן נְטָלַת לוֹן, אֲבָל מִסִּטְרָא דְּאִימָּא דְּקָיְימָא עֲלַיְיהוּ דְּבַה אִתְפָּרִיקוּ, כַּמָּה דְּאָמַר בְּיַד וְזַזָּקָה.** ואלו סוגי הקרבות הם מהאבות דהיינו מהחג"ת. והענין כבר ידעת שג' פסוקים אלו יש בהם ע"ב אותיות כל אחד וכאשר רושמים פסוק ראשון כפי שכתוב בתורה ופסוק שני בהיפך כלומר מסופו לתחילתו ופסוק השלישי כפי שנכתב הראשון נקבל ע"ב תיבות בנות ג' אותיות כל אחת והראשונה בהם "והו" היוצא ממילת ו'יסע ליל'ה ו'יט וכו'. היכן הבינה הממתקת? אומר הרב הרי מצד הבינה הם נגאלו ויצאו ממצרים וזו היא יד חזקה ודאי. כלומר כאשר הבינה חופפת על הגבורה ומאירה אותה וזו את המלכות הרי שהמלכות מתחזקת מהגבורות ולוחמת מלחמות ישראל. ראה רמז: ולכל היד החזקה גימ' 230 כמו בינה+גבורה+זה+אדנ'י שהמבין יודע שמילת זה תרמוז ליסוד שהוא מקשר את המלכות לגבורה. וזה מה שהרב אומר כאן:

כְּדֵין אִתְּמַר בָּהּ "וְזֹרֵב לַיהוָה מָלְאָה דָם" (ישעיהו לד, ו). **דִּבְזִמְנָא אַוְזָרָא אִתְּמַר "וְזֹרֵב נֹקְמֹת נְקַם בְּרִית"** (ויקרא כו, כה) **בְּגִין דִּבְרִית אִתְפָּרַשׁ בִּינָה.** אז נאמר במלכות חרב לייי' מלאה דם כאשר היא מחוזקת מהבינה (הרמוזה כאן במילה "דם". כי: א אה אהי אהיה, שהוא בבינה, גימ' דם) אבל כאשר המלכות מנותקת מן היסוד אזי היא נקראת "צדק" ואז היא נוקמת נקם ברית וזה קורה כאשר לא מקיימים בנ"י את מצוות ברית המילה וכו' **אֲבָל בְּזִמְנָא דָּא "וְזֹרֵב לַיהוָה"** (שופטים ז, כ) **דְּהָא בַּהֲדֵי**

מַלְכָּא אִתְזַבַּרַת, וּמִיגֵּיהּ נְטָלַת כֻּלְּהוֹ זִינֵי קְרָבָא אִלֵּין לְאִתְתַּקְפָא בְּהוּ. אבל כאשר בני ישראל שומרים את הברית נאמר במלכות חרב ליי' כי היא מחוברת לתפארת שהוא המלך וממנו נוטלת מיני קרב להתחזק בהם **כְּדֵין "הִנֵּה עַל אֱדוֹם תֵּרֵד"** (ישעיהו לד, ה). **וְדָא וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל, בְּשְׁכִינְתָּא. הַגָּדוֹל יְדָא יְמִינָא דְּאַתְקִיף בָּהּ מִסְטְרָא לְבַסְמָא לַהּ, וְאִתְתַּקַּפַת בֵּיהּ.** וכאשר החרב שזו המלכות מחוזקת מן הגבורה והבינה יש בה כח להכרית את אדום שאלו גבורות לא ממותקות **כְּדֵין "אַשְׁכִּיר זֹאתִי מִדָּם"** (דברים לב, מב) **מִסְטְרָא דְּצַדִּיק.** ואז נאמר אשכיר חצי מדם שזה היסוד הנקרא חץ על שם שיורה כחץ ואז **"וַחַרְבִּי תֹּאכַל בָּשָׂר"** (דברים לב, מב) **מִסְטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא.** אז וחרבי שזו המלכות שהיא השכינה תאכל בשר של אדום.

דף סב

קָם אַבְרָהָם סָבָא וְזַסִידָא פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' זַכָּאָה זִוּוּגָךְ דְּאִתְמַר עָלָךְ "נֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ וּלְאֵין" (ישעיהו מ, כט) **וְכוּ'.** קם אאע"ה סבא חסידא פתח ואמר לרמח"ל רבי רבי אשרי חלקך שעליך נאמר נותן ליעף כח ולאין אונים עצמה ירבה **דִּשְׁכִינְתָּא אִיהִי יָעֵף בְּגָלוּתָא, דְּאִצְטְרִיךְ לַהּ לְאַגָּזָא קְרָבָא בְּכַמָּה סִטְרִין בִּישִׁין דְּקַיְימִין לְקַטְרְגָא עֲלַהּ.** שהשכינה היא נקראת "יעף" בגלות כיון שעליה להלחם בכמה כחות של קלי' העומדים לקטרג עליה **וְאִיהִי יָעֵף בְּמַטּוֹלָא דְּסַטַר אַחֲרָא דְּצָרִיכָא לְמִסְבַּל עֲלַהּ, כְּמָה דְּאָמַר "כֹּבֶד**

אָבֶן וְגֵטֶל הַזּוֹל׳ (משלי כז, ג). והיא עיפה מן המשא שעליה של הס"א שעליה לסבול כמ"ש כובד אבן ונטל החול שהם משל לס"א ולנוק' דיליה **וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לַהּ זְוִילָא לְאִתְהַנְקָפָא.** והקב"ה נותן לה כח להתחזק. המשך הפסוק **וּלְאֵין אוֹנִים, בְּסוֹף יוֹמַיָּא, דְּאִתְמַר בַּהּ ״כִּי יִרְאֶה כִּי אָזְלַת יָד״** (דברים לב, לו). **כְּדֵין עָצְמָה יַרְבֶּה.** ולאין אונים יתקיים בסוף הימים שנאמר בהם "כי יראה כי אזלת יד" ואז עצמה ירבה. **וְעוֹד, ״וּלְאֵין אוֹנִים״ מִסִּטְרָא דִּלְתַתָּא, ״עָצְמָה יַרְבֶּה״ מִסִּטְרָא דִּלְעֵילָּא מִסִּטְרָא דְּאִימָּא.** ועוד פירוש "ולאין אונים" מלמטה (מלכות או העולם הגשמי), "עצמה ירבה" מלמעלה מצד הבינה **״וְיִעֲפוּ נְעָרִים וְיָגָעוּ״** (ישעיהו מ, ל) **אָלֵין מוֹטֵט׳ וְסַנְדָּל׳. ״וּבַחוּרִים כָּשׁוֹל יִכָּשֵׁלוּ״** (שם) **אִלֵּין תְּרֵין מְשִׁיזִין דְּכַיְּימִין גּוֹ גָּלוּתָא גּוֹ סִטְרָא אַחֲרָא.** "ויעפו נערים" אלו ב' מלאכים מטט' וסנדל' הנקראים נערים[89] **וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי ״וְקוֹוֵי יְהוָה יַחֲלִיפוּ כֹחַ״** (ישעיהו מ, לא) **בְּחֵילָא דְּיִפְוָיָא דִּמְצַפְּאָן לְמַלְכָּא.** ולעת"ל נאמר וקויי ייי' יחליפו כח מתוך שהם מצפים להתגלות המלך כמ"ש בספר "היכל הברכה" פרשת תולדות "פתאום יבא אדו'ן להיכל'ו" **כַּמָּה דְּאָמַר ״לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְהוָה״** (בראשית מט, יח) **בְּגִין הַהִיא יְשׁוּעָה, דָּא שְׁכִינְתָּא, יִשְׂרָאֵל מְצַפָּאן לְמַלְכָּא, וְגָרְמִין לְמַלְכָּא דְּלָא יִתְרַחֵק מִינַּהּ, וּבְגִין כָּךְ יַחֲלִיפוּ כֹחַ.** כמ"ש

---

[89] מגיד מישרים פרשת ויחי. פרדס רימונים שער כג פרק יד. כתבי הרמ״ע מפאנו מאמר הנפש פרק ד חלק ד.

לישועתך קויתי ייי' בגלל אותה ישועה שזו השכינה ישראל מצפים למלך וגורמים למלך שלא יתרחק ממנה ולכן יחליפו כח **כְּדֵין "יָרוּצוּ וְלֹא יִיגָעוּ"** (ישעיהו מ, לא) **לְאַקָּמָא יִשְׂרָאֵל עַל אַתְרַיְהוֹן, בְּכַמָּה שָׁרְשִׁין מְקוֹרִין עִלָּאִין. "יֵלְכוּ וְלֹא יִיעָפוּ"** (ישעיהו מ, לא) **לְאַזְמָנָא לְיִשְׂרָאֵל כָּל צָרְכֵיהוֹן.** ואז ירוצו ולא ייגעו מלהעמיד את ישראל על מעמדם בכמה שורשים עמוקים, ילכו ולא ייעפו להכין לישראל כל צרכיהם.

וְעוֹד, "יָרוּצוּ וְלָא יִיגָעוּ" לְאַמְשָׁכָא לְיִשְׂרָאֵל כַּמָּה נְהוֹרִין כַּמָּה בִּרְכָאן. "יֵלְכוּ וְלֹא יִיעָפוּ" (ישעיהו מ, לא) **לְאַכְפָיָא כַּמָּה סִטְרִין בִּישִׁין.** ועוד פירוש, "ירוצו ולא ייגעו" מלהמשיך לישראל כמה אורות וברכות, ילכו ולא ייעפו לכפות את הס"א **עֲלַיְיהוּ כְּתִיב "וַיַּעֲבֹר מַלְכָּם לִפָּנֵיהֶם וַיהוָה בְּרֹאשָׁם"** (מיכה ב, יג). **זַכָּאָה זוּלָקֵהוֹן.** עליהם נאמר ויעבור מלכם לפניהם וייי' בראשם.

וְהָא קָלָא זַד מִתְבַּדַּר בֵּין עַנְפֵי אִילָנִין נְטִיעִין דְּגִנְתָּא, וְיֵמָא וְזָדָתָא לְאַיְלְתָּא וּלְאוֹרְזָלָאִין דִּילַהּ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהֵיב לְהוּ וְזֵילָא וְכוּ'. והנה מכח חידושי התורה שנאמרו נשמע קול שמתפזר בין ענפי האילנות הנטועים בגן עדן והקול אומר שיש שמחה לאילה ובניה שהקב"ה נתן להם כח.

דף סג

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" דָּא מַלְכָּא. "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דברים לד, יב) **דָּא כָּהֵן.** ולכל היד החזקה זה מלך ולכל

המורא הגדול זה כהן **אִלֵּין תְּרֵין דְּכַיְימִין לְתִיקּוּנָא דְּעַמָּא, דָּא לִימִינָא וְדָא לִשְׂמָאלָא, דָּא מִסְטָרָא דְּגוּפָּא וְדָא מִסְטָרָא דְּנִשְׁמָתָא.** שני אלו עומדים לתיקון העם זה לימין דהיינו הכהן וזה לשמאל דהיינו המלך זה מצד הגוף דהיינו המלך וזה מצד הנשמה דהיינו הכהן **מֶלֶךְ מִסְטָרָא דְּגוּפָּא, לְאַקָמָא יִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ עַל אַתְרַיְהוֹן. כֹּהֵן מִסְטָרָא דְּנִשְׁמָתָא, דְּקָאִים לְאַתְקָנָא לְהוּ בְּרָזָא דְּפוּלְחָנָא לְאַתְקָנָא תִּיקּוּנָא שְׁלִים.** מלך מצד הגוף כדי להעמיד את העם על מקומו מצד השלטון והמלכות **וּמֶלֶךְ אִתְמָר בֵּיהּ שֶׁיִּתְּהֵא אֵימָתוֹ עָלֶיךָ'** (סנהדין כב.) **מִסְטָרָא דִּשְׁכִינְתָּא.** ובמלך נאמר שום תשים עליך מלך ודרשו שתהא אימתו עליך וזה מצד השכינה הנקראת יראה **וְדָא יָד הַזְּקָה וַדַּאי, דִּשְׁכִינְתָּא בִּשְׂמָאלָא אִתְקַשְּׁרַת.** וזו היד החזקה ודאי שהשכינה מצד שמאל נקשרת, דהיינו שעיקר בנינה מן הגבורות.

וּמֶלֶךְ אִתְמָר בֵּיהּ "מְקֻרֶב אַחֶיךָ" (דברים יז, טו) **וְכוּ' לְאַפָּקָא גִּיּוֹרָא. וְדָא רָזָא עִלָּאָה, דְּזַרְעָא קַדִּישָׁא בְּיַעֲקֹב אִשְׁתְּרַשׁ וְאִתְפַּשַּׁט בְּעָלְמָא, וְכֹלָּא מִשִּׁיכוּ זַד קַדִּישָׁא.** ובמלך נאמר מקרב אחיך תשים עליך מלך לא תוכל לתת עליך איש נכרי אשר לא אחיך הוא, ואין הגר יכול להיות מלך. וסוד הענין הוא שבנ"י מושרשים בספירת המלכות **וּבְגִין דְּאִתְבְּרִיר מִיַּיהוּ לְמַלְכָּא דָּא אִתְעֲבִיד כָּרְסַיָּא לִשְׁכִינְתָּא, וְתִיקּוּנָא דְּכָל עַמָּא בֵּיהּ אִתְתַּקַּן.** ומי שנברר מהם למלך נעשה כסא לשכינה ותיקון כל העם מוטל עליו **אֲבָל גִּיּוֹרָא לָא**

אִתְזָוֵי לְהַאי. אַמַּאי? אֶלָּא בְּגִין דְּגִיּוֹרָא לְבַר הֲוָה וְעָאל לְגוֹ. אֲבָל עַד לָא אִתְתַּקַּף בְּתוּקְפָּא דְּגַוְונָא קַדִּישָׁא, וְאִצְטְרִיךְ לְאִתְתַּקָּנָא אִיהוּ בַּהֲדַיְיהוּ, וְלָאו לְאַתְקָנָא לוֹן. אבל הגר לא ראוי לכך. מדוע? אלא בגלל שהגר ניצב בחוץ ולא נכנס לפנים. הגר נקרא "גר צדק" דווקא והוא אחוז במלכות בצד החיצוני שלה הנקרא צדק לפני שהתחברה בצדיק.

וְאִי תֵּימָא אֵימָתַי יִתְתַּקְּנוּן גִּיּוֹרִין? אֶלָּא לְזִמְנָא דְּאָתֵי, דִּכְתִיב "מִי גֶּר אִתָּךְ עָלַיִךְ יִפּוֹל" (ישעיהו נד, טו) **מִי גֶּר אִתָּךְ בַּעֲנִיוּתַךְ יִפּוֹל אִתָּךְ בַּעֲשִׁירוּתָךְ.** ואם תשאל מתי יתתקנו הגרים? אלא לעת"ל שנאמר בגר "מי גר אתך עליך יפול" כלומר מי שבא להדבק בשכינה כשהיתה עניה ובגלות יזכה להדבק בה כשהיא עשירה **דְּהָא בְּזִמְנָא דְּיִתְעַר שָׂרְשָׁא קַדִּישָׁא לְאִתְתַּקָּפָא בְּעָלְמָא, יִתּוּב וְיִכְנוֹשׁ לְגַבֵּיהּ כֻּלְּהוּ יִשְׂרָאֵל, וְכֻלְּהוּ דְּאִתְזַבָּרוּ בֵּהּ, וְכֹלָּא יִתְעַבִּיד כְּלָלָא וְזַדָּא תִּיקּוּנָא דְּכֹלָּא.** שהרי כאשר יתעורר שורש הקדוש להתחזק בעולם שזו השכינה ישוב הכל ויתאסף לעם ישראל ולכל אלו שהתחברו איתו, והכל יעשו כלל אחד ותיקון אחד **אֲבָל עַד לָא אִתְתַּקַּן תִּיקּוּנָא דָּא, לָא אִתְתַּקָּפוּ גִּיּוֹרִין הָכִי.** אבל עד שלא הכל התתקן תיקון זה, לא התחזקו הגרים כראוי **וְאַבְרָהָם אִיהוּ אַב הֲמוֹן גּוֹיִם וּתְזוּזוֹתֵיהּ אִתְתַּקְּפָן כֻּלְּהוּ גִּיּוֹרִין דְּמִתְגַּיְּירָן.** ואע"ה הוא אב המון גוים ותחתיו מתחזקים כל הגרים המתגיירים **אֲבָל עַד לָא אִתְכְּלִילוּ בְּתוּקְפָּא דְּיַעֲקֹב, עַד זִמְנָא דְּאָתֵי. עֲלַיְיהוּ כְּתִיב "וְאָמַרְתְּ בִּלְבָבֵךְ מִי**

יָלַד לִי אֶת אֵלֶּה" (ישעיהו מט, כא) דְּהָא אִלֵּין לְבַר אִתְיְלִידוּ, וְלָא לְגוֹ, וַהֲווֹ בְּנִין לְס"מ וְנוּקְבָּא, וְעָאלוּ לְגוֹ לְבָתַר. אבל עד שלא נכללו בחוזקו של יעקב לעת"ל עליהם נאמר ואמרת בלבבך מי ילד לי את אלה, שהרי אלו הגרים אחוזים בחיצוניות המלכות ולא בפנימיות והם היו בנים לאל זר שהוא הס"מ והנוק' שלו ואח"כ נכנסו והתגיירו אֲבָל מֵהַהוּא זִמְנָא וּלְהָלְאָה אֵין מְקַבְּלִים גָּרִים (יבמות כד) דְּהָא תִּיקּוּנָא כְּבָר אִשְׁתְּכַלִּים וְתַרְעִין אַנְעָלוּ. אבל מאותו זמן והילך אין מקבלים גרים לימות המשיח, ושערי הגיור ננעלו, שהרי תיקון הגרים נשלם דהיינו בירור ניצוצי הקדושה שהתפזרו בעולם אֲבָל תָּא חֲזֵי, דְּכֹלָּא אִיהוּ בְּגִין גּוּפָא דְּאִתְבְּנֵי בְּבִנְיָנָא מְסָאֲבָא. וּבְזִמְנָא דְּגוּפִין יִתְתַּקָּנוּ, דִּכְתִיב "וְרָאוּ כָל בָּשָׂר יַזְוָדָו" (ישעיהו מ, ה) כְּדֵין כֹּלָּא יִתְתַּקַּן תִּיקּוּנָא שְׁלִים. אבל בא וראה שהכל הוא בגלל שהגוף של הגר נוצר בטומאה. ובעת שהגופים יתתקנו נאמר ונגלה כבוד ייי' ראו כל בשר יחדו כי פי ייי' דיבר" שהרי הכל יתתקן בתיקון שלם, גוף ונשמה. אֲבָל בְּגִין דָּא "לֹא תוּכַל לָתֵת עָלֶיךָ אִישׁ נָכְרִי" (דברים יז, טו). ולכן נאמר לא תוכל לל עליך איש נכרי כי עדיין לא נתקן הכל.

"וּלְכֹל הַמּוֹרֶא הַגָּדוֹל" דָּא כֹּהֵן גָּדוֹל. וְדָא מוֹרָא מִסִּטְרָא דִּזְכוּתָא יִרְאָה עִלָּאָה, וְדָא יִרְאַת הָרוֹמְמוּת. דְּאִית יִרְאָה לְתַתָּא מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה, אֲבָל יִרְאַת הָרוֹמְמוּת מִסִּטְרָא דִּזְכוּתָא. וְדָא מוֹרָא גָּדוֹל. ולכל המורא הגדול זה כהן גדול וזה מורא מצד החכמה הנקראת יראה עליונה, יראת הרוממות. יש יראה תחתונה מצד הגבורה

אבל יראת הרוממות היא מצד החכמה וזה מורא גדול דייקא **וּבְזִמְנָא דַּהֲוָה כַּהֲנָא רַבָּא עָיֵיל לְבֵית קׇדְשׁ הַקָּדָשִׁים, אִתְעַר כַּהֲנָא רַבָּא לְעֵילָּא וְעַיֵּיל לְגַו וּמְדָכְּאן עָלְמָא. וְכׇלָּא אַתְקִין מֹשֶׁה רַעֲיָא מְהֵימְנָא תִּיקּוּנָא שְׁלִים.** וכאשר היה כהן גדול נכנס לקדש הקדשים מיד הכהן הגדול העליון שהוא מלאך מיכאל היה נכנס גם כן לקדש הקדשים ומטהר את העולם. ואת הכל התקין מרע"ה בתיקון שלם. **וְתָא חֲזֵי, כַּהֲנֵי אִשְׁתָּאֲרוּ, וְלָאו לַעֲבוֹדָה, אֶלָּא לְבָרְכָא לְיִשְׂרָאֵל, דְּהָכִי אִצְטְרִיךְ לְאִתְעָרָא בְּזִוָּוגָא דָּא.** בא וראה כהנים בזה"ז נשארו ולא לעבודת המקדש אלא לברך את בנ"י שהרי כך ראוי להם לעורר את החסד בודאי **אֲבָל כֹּהֵן גָּדוֹל דָּא קָאִים לְאִתְעָרָא פּוּלְחָנָא כְּדְקָא יָאוּת. וְכֵיוָן דְּפוּלְחָנָא אִתְעַבְּרַת, כֹּהֵן גָּדוֹל אִתְעַבַּר, עַד דְּיִתְהַדַּר עָלְמָא לְאִתְתַּקָּנָא כְּדְקָא יָאוּת, וְכֻלְּהוֹ עִטְרִין יְתוּבוּן לְאַתְרַיְיהוּ:** אבל כה"ג עומד לעבודה בבית המקדש כראוי וכיון שכעת למרבה הצער אין לנו בית המקדש, לכן אין כהן גדול, עד שיחזור העולם להתתקן כראוי וכל המדרגות יחזרו למקומם שאז יבנה המקדש וישוב כהן גדול למקומו.

דף סד

תִּקּוּנָא חַד וְעֶשְׂרִין

וּלְכׇל הַיָּד הַחֲזָקָה דָּא יְצִיאַת מִצְרַיִם. אֲבָל דָּא מַרְאָה דְּסְנֶה, דְּתָמָן כְּתִיב "וַיֹּאמֶר וְכוּ' הָבֵא נָא יָדְךָ בְּחֵיקֶךָ" (שמות ד, ו) וְדָא יָד חֲזָקָה דְּבַהּ נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. ולכל היד החזקה זו יצ"מ, אבל כאן הכוונה

למראה בסנה ששם נאמ' הבא נא ידך אל חיקך וכו' וזו היד החזקה שבה יצאו בנ"י ישראל ממצרים. נראה שכאן הכוונה ליד שזו השכינה בעת שמקבלת חיזוק מן השכינה העליונה שזו הבינה ורמז לכך במילה "סנה" שאותיות סה של סנה גימ' אדנ-י ואות נ' תרמוז לנש"ב ובה נאמר "וחמשים יצאו בנ"י ממצרים" **וּבְקַדְמִיתָא אַזְוַי לֵיהּ הַהוּא מַטֶּה דְּאִתְהַפַּךְ לְנָחָשׁ.** ובתחילה הראה לו הקב"ה מטה (מלכות) שנהפך לנחש (קלי') **וּבְכַמָּה תִּיקּוּנִין דְּאַתְקִין מֹשֶׁה אִתְמָר בֵּיהּ** "**וַיְהִי לְמַטֶּה בְּכַפּוֹ**" (שמות ד, ד). ובכמה תיקונים שהתקין מרע"ה את השכינה ובה נאמר ויהי למטה בכפו **כְּדֵין אַזְוַי לֵיהּ הַהִיא יָדָא מְצֹרַעַת, בְּגִין סִטְרָא אַחֲרָא דְּאִתְדַּבָּקַת בַּהּ.** ואז הראה לו אותה יד מצורעת בגלל ס"א שנדבקה בשכינה וידוע מדברי האר"י הקדוש שצרעת באה מהעדר אורות אבא **וְרָזָא דָּא** "**בַּהֶרֶת לְבָנָה אוֹ אֲדַמְדֶּמֶת**" (ויקרא יג, יט). **לְבָנָה מִסִּטְרָא דְּיִשְׂמָעֵאל. אֲדַמְדֶּמֶת מִסִּטְרָא דְּאֱדוֹם. וְהָכָא מְצֹרַעַת מִסִּטְרָא דְּיִשְׂמָעֵאל, וְדָא מִצְרַיִם.** וסוד הנגע הוא שהיא יכולה להיות בהרת לבנה מצד אחיזת ישמעאל (שיש בו חלק אאע"ה שהוא חסד שצבעו לבן) או בהרת אדמדמת מצד אחיזת עשו (שיש בו חלק יצחק אע"ה שהוא גבורה שצבעה אדום) וכאן במצרים יש את אחיזת ישמעאל ולכן נראת הצרעת לבנה **וּלְבָתַר** "**שָׁבָה כִּבְשָׂרוֹ**" (שמות ד, ז), **הָא תִּיקּוּנָא אִזְדַּמַּן לְאַפָּקָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל כְּדְקָא יָאוּת.** ואח"כ נאמר ביד (שזו השכינה) ששבה להיות כבשרו וזה התיקון שהכין מרע"ה לבנ"י לעת"ל שכאשר השכינה תהיה מצורעת (כלומר באחיזת קלי' ישמעאל) תחזור בכח התיקונים של משה להיות כבשרו **וּבְשָׂרוֹ דָּא שְׁכִינְתָּא דְּאִסְתַּלְקַת מִגּוֹ קְלִיפִּין לְאִתְדַּבְּקָא בֵּיהּ בְּמַלְכָּא.** ופירוש מילת "בשרו" זו השכינה

העולה מן הקלי' להדבק במלך. כי "בשר" זו השכינה ואות ו' מורה על המלך. כבר ידעת שיש ספירות עובי שהם: עור, בשר, גידים, עצמות ומח שבעצם והם: מלכות, ת"ת, בינה, חכמה וכתר. מילת בשרו אם כן זה מצד בו השכינה דבוקה במלך.

לְבָתַר "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דברים לד, יב) בְּמַתַּן תּוֹרָה, בְּזִמְנָא דְּקָיְימוּ עַל טוּרָא דְּסִינַי, דִּכְדֵין אִתְקְשָׁרוּ יִשְׂרָאֵל בְּשֶׁרְשֵׁיהוֹן לְעָלְמִין. אח"כ "ולכל המורא הגדול" התקיים במתן תורה בעת שעמדו על הר סיני, שאז התקשרו ישראל בשורש נשמתם לעולם שאז פסקה זוהמתן **וּבְמִצְרַיִם אִתְפָּרְשׁוּ מִגּוֹ סִטְרָא אַחֲרָא, דְּאִתְּמַר בָּהּ 'אִלּוּ לֹא הוֹצִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם הֲרֵי אָנוּ וּבָנֵינוּ וּבְנֵי בָנֵינוּ מְשֻׁעְבָּדִים הָיִינוּ' וְכוּ'. דְּהָא בְּהַהוּא זִמְנָא סִטְרָא אַחֲרָא שַׁלְטַת עַל סְטַר קְדִישָׁא. וּבְזִמְנָא דְּאִתְפְּרִיק מִתַּמָּן אִתְפְּרַק לְגַמְרֵי.** במצרים הם התנתקו מקלי' הס"א שרצתה לבלוע אותם כמ"ש אלו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים, כי הקלי' שקעה נשמתם בנוקבא דתהומא רבה. שהרי באותו זמן שלטה הס"א על צד הקדושה בסוד שפחה כי תירש גבירתה ובעת שנגאלו ממצרים נגאלו לגמרי **וְרָזָא דָּא עֲבוֹדַת פָּרֶךְ לָא אִשְׁתַּכְּחַת אֶלָּא בְּמִצְרַיִם, דְּתָמָּן אִשְׁתַּעְבַּד סְטַר קְדִישָׁא לְסִטְרָא מְסָאֲבָא לְגַמְרֵי.** וסוד זה הוא בכך שעבודת פרך לא היתה אלא במצרים ששם השתעבדה

הקודשה לקלי. כבר ידעת שהקלי' נקראת "עבודה קשה"[90] ובגלות אדום[91] שהיא גלות רביעית שהיא כנגד אות ה' אחרונה חזרה עבודה קשה במחנות ההשמדה הנוראים **אֲבָל מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה לָא יָכְלוּ סִטְרִין בִּישִׁין לְשַׁעְבְּדָא לֵיהּ, אֶלָּא לְאַבָּאשָׁא לֵיהּ בְּגִין כָּךְ אִית לְאַדְכְּרָא יְצִיאַת מִצְרַיִם תָּדִיר, דְּהָא גְּאוּלָה דִּילַהּ גְּאֻלַּת עָלְמִין הֲוָה.** אבל משם והלאה לא יכלו הס"א לשעבד את עם ישראל ולכן מזכירין יצ"מ תמיד שהרי גאולת מצרים גאולם עולם היא. **וְיִשְׂרָאֵל נָפְקוּ מִגּוֹ עָרְלָה, בְּדָם מִילָה. וּבְדַם פָּסַח שָׁארוּ לְמֵיעַל גּוֹ זוּלָקָא דְּקִדּוּשָׁא. וּבְמַתַּן תּוֹרָה אִשְׁתְּכִים לְאִשְׁתָּרְשָׁא בֵּיהּ לְעָלְמִין. וְדָא לְכָל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל וַדַּאי.** וישראל יצאו מתוך הערלה (דהיינו קליפת מצרים שהמלך שלה היה פרעה, פה רע, וזו הערלה, רע לה. ותיקון הפה הרע היה במילה שהיא גימ' פה) בדם מילה. וכאשר זבחו את הפסח התחילו להכנס לתוך הקדושה לספירת המלכות ולכן אכלו לחם עוני כי היא עניה. וכאשר קבלו התורה (תפארת הנקרא שמים) נשלם התיקון שיהיו אחוזים בקדושה לעולם (ונכנסו בספירות תפארת ומלכות ואכלו מן שהוא לחם מן השמי'ם). וזה הוא לכל המורא (מלכות הנקראת יראה) הגדול (תפארת כמ"ש לך ייי' (תפארת) הגדולה). הגם שגדולה בד"כ זה החס"ד מ"מ כאן הכוונה שכל הו"ק בונות את התפארת הכללית שזו היא הנהגת המשפט. **וְעוֹד, בְּמִצְרַיִם אִשְׁתְּזִיבוּ יִשְׂרָאֵל מִגּוֹ סִטְרָא אַחֲרָא. וְעַל יַמָּא אִתְכְּבִישַׁת סִטְרָא אַחֲרָא תְּוַוֹתַיְיהוּ.** ועוד צריך לדעת שבמצרים ניצלו ישראל מתוך הס"א ועל ים סוף נכשה הס"א תחתם והייתה בשליטת המלכות הקדושה **כְּדֵין כְּתִיב "יְהוָה יִמְלֹךְ**

---

[90] ביאור הגר"א לתיקו"ז חדשים תיקון ט'.

[91] מגיד מישרים פרשת כי תבוא כתב "ויתנו עלינו עבודה קשה דרמיז לגלות אדום.

תְּקוּנָא זַד וְעֶשְׂרִין

לְעָלָם וָעֶד" (שמות טו, יח) **דְּהָא סִטְרָא אַחֲרָא אִשְׁתְּכַח בְּנוּקְבָא דִּתְהוֹמָא רַבָּא, וְשַׁלְטָנָא קַדִּישָׁא שַׁלִּיט בְּעָלְמָא דְּלָא לְאִתְפַּסְקָא.** שעל זה נאמר "ייי' ימלך לעלם ועד" שהרי הס"א נבלעה בנוקבא דתהו"ר והמלכות שזו השכינה הקדושה שולטת בעולם תדיר **לְבָתַר בְּמַתַּן תּוֹרָה כֹּלָּא אִשְׁתְּלִים. וְדָא יוֹם הַשִּׁשִּׁי, דְּכֻלְּהוּ בְּרִיְין דְּעָלְמָא הֲווּ רַפְיָן וְלָא קָיְימִין, בְּגִין סִטְרָא אַחֲרָא דְּסָחֲרַת לְהוּ וְאִתְדַּבְּקַת בְּהוּ עַד דְּקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אוֹרָיְתָא, וְכֹלָּא אִתְקְשַׁר בְּשָׁרְשֵׁיהּ בִּקְדוּשָׁתָא עִלָּאָה לְאִתְקַיְימָא כֹּלָּא בְּקַיְימָא שְׁלִים.** אח"כ במתן תורה נשלם הכל וזה הוא "יום השישי" שכל הבריאה הייתה תלויה ברפיון כי הס"א הקיפה אותם ונדבקה בהם עד שקבלו ישראל תורה בסיני ואז הכל נקשר בשורשו בקדושה עליונה שהכל יתקיים בקיום שלם. והענין שאז התבטלה אחיזת הקלי' וזה מה שאמרו (שבת קמו עא) ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתם.

דף סה

וְהָא סָבָא דְּסָבִין פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' וַדַּאי לֵית סִטְרָא אַחֲרָא מִתְתַּקְפָּא אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּסִטַּר קַדִּישָׁא אַנְּיז נְהוֹרֵיהּ, דִּכְתִיב "יָשֵׁת זוֹשֶׁךְ סְתָרוֹ סְבִיבוֹתָיו סֵכָּתוֹ" (תהלים יח, יב) **וְכוּ'.** והנה נשמת צדיק המושרשת בכתר מגיע ואומר לרמח"ל: רבי רבי ודאי שאין הס"א מתחזקת אלא בזמן שהקדושה נחלשת שנאמר "ישת חשך סתרו סביבותיו סכתו חשכת מים עבי שחקים **דִּבְזִמְנָא דְּנָהֲרוּ דָּא אִתַּמַּר, כְּתִיב "תָּשֶׁת זוֹשֶׁךְ וִיהִי לָיְלָה בּוֹ תִּרְמשׂ"** (תהלים קד, כ) **וְכוּ'.** שכאשר אור הקדושה נסתר נאמר "תשת חשך וכו' בו תרמוס חיתו יער"

שזה כינוי ללילי' **וּשְׁכִינְתֵּיהּ לַוְּמַנִּין אִיהִי מַרְאָה, דְּאִתְמַר בָּהּ "בַּמַּרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע"** (במדבר יב, ו) **דְּאִזְדַּמְּנַת נְהוֹרִין דְּמַלְכָּא לְתַתָּא.** והשכינה נקראת לפעמים "מראה" שנאמר בה בַּמַּרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע בקמץ תחת אות א' **כְּדֵין מַה כְּתִיב בָּהּ "וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה"** (הושע יב, יא). **וְאִתְמַר בָּהּ "כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל וְיָדֹעַ אוֹתִי"** (ירמיהו ט, כג) **דְּהָא מִינַּהּ מִסְתַּכְּלִין וְגוֹ רָזִין עִלָּאִין דִּסְתִימִין לְעֵילָּא, יָד הַנְּבִיאִים וַדַּאי. וְדָא תִּיקּוּנָא תְּרֵין וְעֶשְׂרִין:** ואז מה נאמר בשכינה "וביד הנביאים אדמה ונאמר "כי אם בזא"ת יתהלל וכו' דווקא בשכינה הנקראת זאת שהרי ממנה רואים (בדרך היקש) סודות עליונים סתומים למעלה. והשכינה נקראת י"ד וזהו בי"ד הנביאים אדמה וזה הוא תיקון כ"ב.

דף סו

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וּתְרֵין

"וּלְכֹל הַיָּד הַזָּזָקָה" דְּבַהּ "הָיְתָה עָלַי יַד יְהוָה" (יחזקאל לז, א). **וּבְגִין דְּאִיהִי מִסְטְרָא דְּדִינָא, כָּל נָבִיא בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְנַבֵּי גּוּפֵיהּ אִזְדַּעְזַע וְאִתְעַרְבָּב.** ולכל היד החזקה שבה נאמר "היתה עלי י"ד ייי' שזו השכינה שהיא מצד הדין שכל נביא שהיה מתנבא גופו היה מזדעזע ומתערבב מפאת הדינים שבמלכות **וְרָזָא דָּא יָד הַזָּזָקָה, דִּשְׁכִינְתָּא אִתְמַר בָּהּ 'כָּל הַתְּוָלוֹת קָשׁוֹת'** (מכילתא יתרו יט ה פרשת בחדש. ילקו"ש שמות יט, רעו). וזה סוד היד החזקה שהשכינה נאמר בה כל ההתחלות קשות. כבר ידעת שהשכינה מקננת בספירת המלכות שהיא הראשונה לעולים אליה ממטה למעלה **וְרָזָא דָּא "כִּי נֵר מִצְוָה... תּוֹכְחוֹת**

מוּסָר" (משלי ו, כג). **תּוֹכְזוּת תְּרֵין, שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה.** וזה סוד כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר" כלומר המלכות נקראת "נר" ונקראת "מצוה" ותוכחות לשון רבים כי יש דינים במלכות וכן דינים בבינה שהיא השכינה העליונה **וְכֹלָּא בְּגִין גּוּפָא, לְאַעֲבָרָא מִינֵּיהּ הַהוּא רַע דְּאָטִים עַיְנִין וְלִבָּא, דִּכְתִיב** "**כִּי טָחָה מֵרְאוֹת עֵינֵיהֶם מֵהַשְׂכִּיל לִבֹּתָם**" (ישעיהו מד, יח) וכל התוכחות נועדו לצורך הגוף להעביר ממנו אותו רע האוטם עיניו ולבו של האדם שנאמר "כי טח מראות עיניהם מהשכיל לבותם" הרי שהרע שהוא היצה"ר עוצם עיניו של האדם כדי שלא יזהר מהחטא **בְּגִין סִטְרָא אַחֲרָא דְּאַזְעָרָא לוֹן.** בגלל שהס"א מחשיך את העינים (שזה השכל וכח התבונה) של האדם **וּמֹשֶׁה רַעֲיָא מְהֵימְנָא בֵּיהּ כְּתִיב** "**נָבִיא מִקִּרְבְּךָ... כָּמוֹנִי**" (דברים יח, טו) **דְּהָא לֵית נְבִיאָה דְּמִתְנַבֵּי אֶלָּא מֵאֲזִילָא דִּילֵיהּ בְּגִין כָּךְ** "**וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה... אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל**" (דברים לד, יב) ומשה רבנו ע"ה הרועה הנאמן עליו נאמר "נביא מקרבך מאחיך כמוני" וכו' שהרי אין נביא שמתנבא אלא מכחו של משה רבנו אביהם של הנביאים ולכן אמר "ולכל היד החזקה...אשר עשה משה לעיני כל ישראל" **דָּא נְבוּאָה דְּאַזְמִין לְכֻלְּהוּ יִשְׂרָאֵל, דְּכָל זַד מִיִּשְׂרָאֵל דְּיִתְעַר לְגַבָּהּ, מִיָּד שַׁרְיָת עֲלֵיהּ.** זו הנבואה שהתקין מרע"ה לכל ישראל, שהרי אם כל אחד מישראל יתעורר אל השכינה, מיד היא שורה עליו **וְרָזָא דְּמִלָּה** "**וְאָנֹכִי חָזוֹן הִרְבֵּיתִי**" (הושע יב, יא) **לְמֶהֱוֵי זָמִין לְכֻלְּהוּ יִשְׂרָאֵל.** וסוד הענין ואנכי חזון הרביתי **אֲבָל אִיהוּ בְּגִין**

דִּבְאַסְפַּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא אִסְתַּכַּל, גּוּפֵיהּ לָא אִזְדַּעְזַע וְקָאִים בְּקִיּוּמָא. אבל הוא, מרע"ה, כיון שהתבונן במראה המאירה (תפארת) גופו לא הזדעזע ועמד על קיומו בעת שהתנבא וְכֻלָּא בְּגִין דְּגוּפָא דִּילֵיהּ אִתְתַּקַּן כְּבָר. וְדָא "אִישׁ הָאֱלֹהִים" (דברים לג, א). אִישׁ, בְּשַׁעְתָּא דְּאָתֵי לְיִשְׂרָאֵל לְאוֹלָפָא לְהוּ. אֱלֹהִים, בְּשַׁעְתָּא דְּסִלִּיק לְאִתְזַבְּרָא לְעֵילָּא. והכל בגלל שגופו נתקן כבר וזה הוא הפירוש "איש האלקים". איש בשעה שבא ללמד תורה לישראל ואלקים בשעה שהתנבא והתחבר בעולמות עליונים. וּבְגִין כָּךְ "וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ" (דברים לד, ו). דִּקְבוּרָה, דָּא גּוּפָא דְּאִתְהַדַּר לְאַתְרֵיהּ מִסִּטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא, דִּכְתִיב "כִּי עָפָר אַתָּה וְאֶל עָפָר תָּשׁוּב" (בראשית ג, יט). וְרָזָא דְּמִלָּה "וְיָשֹׁב הֶעָפָר עַל הָאָרֶץ" (קהלת יב, ז) וְכוּ' כֹּלָּא לְאַתְרֵיהּ אִתְהַדַּר. ולכן נאמר על מרע"ה "ולא ידע איש את קבורתו" שקבורה שייכת לגוף שהכל חוזר למקומו מצד השכינה שהיא המלכות הנקראת עפר וזה סוד "וישוב העפר על הארץ" והכל חוזר למקומו אֲבָל גּוּפָא דְּמשֶׁה דִּסְלִיק לְעֵילָּא, לְאִתְתַּקָּנָא בְּתִיקּוּנָא שְׁלִים, קְבוּרָתֵיהּ נָמֵי בַּאֲתַר דְּאִתְכַּסְיָא וְאִטְמַר מֵעֵינָא, לְעֵילָּא מִשְּׁאָר בְּנֵי עָלְמָא. וְכָל דָּא רָזָא דְּיָד, דְּאוֹזְיַאת נְבוּאָתָא לִנְבִיאֵי. אבל גופו של משה שעלה למעלה כדי להתתקן בתיקון שלם גם קבורתו במקום מכוסה ונסתר

למעלה משאר בני אדם.92 וכל זה סוד היד שזו השכינה שבה נראית נבואה לנביאים.

אֲבָל בְּזִמְנָא דְּמַלְכָּא אִטַּמַר מִינַּהּ, אִתְּמַר בַּהּ "תָּשֶׁת וּשְׁשֵׁךְ וִיהִי לָיְלָה" (תהלים קד, כ) **דָּא שְׁכִינְתָּא.** אבל כאשר המלך, שהוא ז"א, נסתר מן המלכות נאמר בה "תשת חשך ויהי לילה" וחשך רומז למדת הדין שנאמר **"וְלַוּוֹשֵׁךְ קָרָא לָיְלָה"** (בראשית א, ה) **מִסְטָרָא דְּדִינָא. כְּדֵין כַּמָּה סִטְרִין בִּישִׁין מִתְעָרִין לְשַׁטְטָא בְּעָלְמָא, דִּכְתִיב "בּוֹ תִּרְמשׂ כָּל זַוְיְתוֹ יָעַר"** (תהלים קד, כ). ואז כמה סוגי רוע מתעוררים לשוטט בעולם שנאמר "בו תרמוש כל חיתו יער" בלילה מתעוררת מדת הדין **כְּדֵין שְׁכִינְתָּא אִיהִי מִשְׁתַּמְּרַת דְּאִתְּמַר בַּהּ "עַד פֹּה תָּבוֹא וְלֹא תֹסִיף"** (איוב לח, יא) **וְדָא שְׁכִינְתָּא, פֹּה וַדַּאי.** אז השכינה שומרת את גבול הס"א שלא תשלוט יותר ממה שמותר לה והיא אומרת לס"א עד פה תבוא ולא תוסיף וכבר ידעת שהשכינה נקראת "פה" **וְאִיהִי מָסָךְ בְּאַנְפֵּי**

---

92 כתוב בספר הזוהר (שמות פח ע"ב) "תָּא חֲזִי, בְּכָל שִׁיתָּא יוֹמֵי דְּשַׁבְּתָּא, כַּד מָטָא שַׁעֲתָא דְּצָלוֹתָא דְּמִנְחָה, דִּינָא (קנ"ו ע"א) תַּקִּיפָא שַׁלְטָא, וְכָל דִּינִין מִתְעָרִין. אֲבָל בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָּא, כַּד מָטָא עִדָּן דְּצָלוֹתָא דְּמִנְחָה, רַעֲוָא דְּרַעֲוִין אִשְׁתְּכַח, וְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא גַּלְיָא רָצוֹן דִּילֵיהּ, וְכָל דִּינִין מִתְכַּפְיָין, וּמִשְׁתְּכַח רְעוּתָא וְחֶדְוָה בְּכֹלָּא. וּבְהַאי רָצוֹן, אִסְתַּלָּק מֹשֶׁה, נְבִיאָה מְהֵימָנָא קַדִּישָׁא מֵעָלְמָא. בְּגִין לְמִנְדַּע, דְּלָא בְּדִינָא אִסְתַּלָּק, וְהַהִיא שַׁעֲתָא (דף פ"ט ע"א) בְּרָצוֹן דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא נָפַק נִשְׁמָתֵיהּ, וְאִתְטַמַּר בֵּיהּ. בְּגִין כַּךְ, (דברים לה) וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ כְּתִיב. מַה עַתִּיקָא קַדִּישָׁא, טְמִירָא מִכָּל טְמִירִין, וְלָא יַדְעִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין. אוּף הָכָא, הַאי נִשְׁמְתָא דְּאִתְטַמַּר בְּהַאי רָצוֹן, דְּאִתְגַּלְיָא בְּשַׁעֲתָא דְּצָלוֹתָא דְּמִנְחָה דְּשַׁבְּתָּא, כְּתִיב וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ וְהוּא טָמִיר מִכָּל טְמִירִין דְּעָלְמָא, וְדִינָא לָא שַׁלְטָא בֵּיהּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמֹשֶׁה:

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וּתְרֵין

מַלְכָּא, בְּגִין דְּלָא יִבְעוּן סִטְרָא אַחֲרָא לְאַעְבָּרָא תְּזוּמָּא. והיא השכינה עושה מסך בפני המלך כדי שלא יעברו הס"א לצד הקדושה ויהרסו לעלות אל התפארת מקום המלך **וְרָזָא דָּא** "**סְבִיבוֹתָיו סֵכָתוֹ**" (תהלים יח, יב). **אַמַּאי? אֶלָּא בְּגִין** "**זֶשֹׁ֥כַת מַ֝֗יִם**" (תהלים יח, יב), **אִלֵּין הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים מַיָּא דְּזָשׁוֹכָא וַדַּאי.** וזה סוד סביבותיו סוכתו כלומר השכינה הנקראת סוכת דוד היא סביב הקב"ה. ולמה היא סביבו? כי המים הזידונים שאלו חילות הס"א רוצים להרוס אל מקום הקודש. המשך הפסוק "**עָבֵי שְׁחָקִים**" (תהלים יח, יב), **אִלֵּין עֲנָנִין דְּגָרְמִין לִנְהוֹרָא דְּאִינּוּן שְׁחָקִים דְּלָא לְאִתְגַּלָּאָה. וְדָא אוֹר, דְּאִתְמַר בֵּיהּ "וְעַתָּה לֹא רָאוּ אוֹר בָּהִיר הוּא בַּשְּׁחָקִים"** (איוב לז, כא). **דְּתָמָן נָהִיר נְהוֹרָא בְּאִינּוּן רֵיזָא דְּטָזְגִין מַגָּא לְצַדִּיקָיָא.** עבי שחקים אלו עננים שגורמים לאור שהם השחקים (שהם נצח והוד הנקראים שחקים) שלא להתגלות וזה אור שנאמר בו ועתה לא ראו אור בהיר הוא בשחקים, ששם מאיר אור באותם ריחיים הטוחנות מן לצדיקים. הגמרא בחגיגה (יב ע"ב) אומרת למה נקרא שמם שחקים? ששם שוחקים מן לצדיקים. והמפרשים אומרים שהצדיקים אלו יסוד ז"א ויסוד הנוק' שהם יוסף ובנימין. הס"א מחשיכה על היסוד ולעתים על נצח והוד והמלכות נלחמת בה ואורמת לה עד פה תבוא ולא תוסיף. לא תמיד יש לשכינה כחל הלחם בס"א.

דף סז

וּבְזִמְנָא אַחֲרָא "**וּבָטְלוּ הַטּוֹחֲנוֹת כִּי מִעֵטוּ**" (קהלת יב, ג) **דְּהָא עֲנָנִין מְכַסְיָין עֲלַיְיהוּ וּנְהוֹרָא לָא נָהִיר.** ובזמן אחר כאשר יש כח לס"א נאמר ובטלו הטוחנות, אלו נו"ה, כי מעטו כי ענני המים הזידונים מכסים עליהם ואינם מאירים **וְעוֹד,** "**זֶשֹׁ֥כְתָּ מַ֝֗יִם**"

תְּקוּנָא עֶשְׂרִין וּתְרֵין
זַּשְׁוּכָא דְּמַיָּא, דִּכְדֵין יַמָּא אִתְרְגִישׁ בְּרוּזַּ סְעָרָה דְּנָשִׁיב בֵּהּ, וְגָלִין סָלְקִין וְנַזְּחִין. ועוד נאמר חשכת מים שהמים הזידונים מחשיכים את השחקים ואז המלכות הנקראת ים מתמלאת ברוחו סערה ואלו הדינים המתרבים בה וגלים עולים ויורדים.

וְיִשְׂרָאֵל בְּזִמְנָא דְּנָפְקוּ מִמִּצְרַיִם כֻּלָּא אַזְּוַז לְהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרָזָא עִלָּאָה. דְּעַד הַהוּא זִמְנָא שְׁכִינְתָּא לְסִתִּימוּ קַיְימַת, לְאַסְתָּרָא נְהוֹרָא דְּמַלְכָּא. וישראל כאשר יצאו ממצרים את הכל הראה להם הקב"ה לבני ישראל בסוד עליון. שהרי עד אותו זמן השכינה עמדה לסתום ולהסתיר את אור הקב"ה וְכַד אִתְגַּלֵּי מַלְכָּא עֲלַהּ, אִתְבְּזַע יַמָּא לְקִבְלֵיהּ. כְּדֵין "וַיָּשֶׂם אֶת הַיָּם לֶחָרָבָה" (שמות יד, כא), בְּגִין לְנַטְלָא יְנִיקָה מִכַּמָּה רְתִיכִין אָחֳרָנִין דְּבָעָאן לְנַטְלָא מִתַּמָּן. וכאשר התגלה המלך (שה"ס הת"ת פרצוף ז"א) נבקע הים (שזו המלכות) כנגדו ואז נאמר וישם את הים לחרבה כדי לבטל יניקת מרכבות הס"א שרצו לינק ממנה מיד "וַיִּבָּקְעוּ הַמָּיִם" (שמות יד, כא). כְּדֵין וָעַפָּא אִשְׁתְּכִיךְ מִקַּמֵּי מַלְכָּא. ויבקעו המים ואז הדינים נשתקו לפני גילוי המלך לְבָתַר תָּב כָּל הַהוּא סְעָרָה כָּל הַהוּא וָעַפָּא, וְנָזַת עַל רֵישֵׁיהוֹן דְּזַנָּבַיָּא. לאחר מיכן חזר כל הסער על ראש המצרים הרשעים והם מתו וְרָזָא דָּא "עַל רֹאשׁ רְשָׁעִים יָזוּל" (ירמיהו כג, יט). וזה סוד שהסערה על ראש רשעים חלה ומתקיים בהם באבוד רשעים רינה ואז כְּדֵין בַּיִן אִתְנְהִירוּ מֵהַהוּא זַּשְׁוּכָא, וּשְׁכִינְתָּא אִתְהַדְּרַת מַרְאָה, לְאַזָּזָאָה

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וּתְרֵין
לְיִשְׂרָאֵל כַּמָּה רָזִין עִלָּאִין דְּאִתְמַר בְּהוּ רָאֲתָה שִׂפְוָזָה עַל הַיָּם׳ (מכילתא בשלח צ׳) וְכוּ׳. וּכְדֵין רוּזָא קַדִּישָׁא שָׁאֲרֵי עֲלַיְיהוּ וְאָמְרוּ שִׁירָה. וְדָא הַזְּוָקָה.
ואז המים חזרו להאיר מאותה חשכה והשכינה חזרה להראות והיא הראתה לישראל כמה סודות עליונים שנאמר בהם "ראתה שפחה על הים וכו' ורוח הקודש חזרה להאיר להם. וכשהשכינה שורה עליהם אמרו שירת הים וזו היד החזקה. כבר ידעת שהשכינה נקראת יד וממנה הנבואה לנביאים.

וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל לְזִמְנָא דְּאָתֵי, בְּזִמְנָא דְּכְתִיב "וְנִבְּאוּ בְּנֵיכֶם" (יואל ג, א) וְכוּ׳. דְּבְהַהוּא זִמְנָא "וְיִירְאוּ גּוֹיִם אֶת שֵׁם יְהוָה" (תהלים קב, טז) בְּמוֹ גִּילּוּיָא דְּנָהוֹרִין דְּאִתְגַּלְיָא לְאַנְהָרָא לְכָל סְטַר. ולכל המורא הגדול לעת"ל
כאשר תחזור נבואה לישראל ויתקיים ונבאו בניכם וכו' באותו זמן יתקיים ויראו גויים את שם יי' שתהיה עליהם יראה מן הקב"ה ושכינת עוזו ויראה זו באה מכח גילוי האורות שהתגלו להאיר לכל צד וְכְמָה דְּכָל נְבוּאָה דְּאִתְנַבִּיאוּ כֻּלְּהוֹ נְבִיאֵי מְזַיְּלָא דְּמֹשֶׁה אִתְנַבִּיאוּ, הָכִי גִּילּוּיָא דָּא לְזִמְנָא דְּאָתֵי לָא יְהֵא אֶלָּא עַל יְדוֹי דְּמֹשֶׁה, דְּאִיהוּ יֵיקוּם בַּהֲדֵי תְּרֵין מְשִׁיזִין לְאַתְקָנָא לֵיהּ לְעָלְמָא תִּיקּוּנָא שְׁלִים: וכמו
שכל נבואה שהתנבאו כל הנביאים מכח משה התנבאו, כן גילוי זה לעת"ל לא יהא אלא ע"י מרע"ה שהוא יקום עם ב' משיחין להתקין את העולם בתיקון שלם.

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וּתְלַת

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" דָּא בֵּי מַקְדְּשָׁא תּוֹקְפָּא דְּיִשְׂרָאֵל. יָד, מָקוֹם אֲתַר לְמַלְכָּא. וּבֵיהּ אִתְזַבְּרוּ שַׁיְיפִין לְמֶהֱוֵי עָלְמָא תַּתָּאָה כְּוַוְנָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה.

ולכל היד החזקה זה בית המקדש חוזקם של ישראל. יד הפירוש מקום (דברים כג, יג וכתרגומו) וכאן הפירוש מקום למלך. וכאן בבית המקדש התחברו האיברים כלומר כלי המקדש להיות עולם תחתון דוגמת המקדש העליון שהוא ספירות "**וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל**" (דברים לד, יב)

דָּא נוּרָא דְּנָפַל מִלְעֵילָּא עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא, דְּבֵיהּ סַלְקוּ כֻּלְּהוּ קָרְבָּנִין לְפוּלְחָנָא. דְּאִי לָאו דָּא דְּנָזְיַת מִלְעֵילָּא, לָא יָכְלוּ תַּתָּאִין לְסַלְקָא. ולכל המורא הגדול זו האש שירדה מן השמים על גבי המזבח שבו עלו הקרבנות לרצון לעבודת ה'. שאם לא היתה יורדת מלמעלה לא היו בני אדם התחתונים יכולים להעלות האש. וכבר אמרו בעלי הרמז "המורא הגדול" ע"ה גימ' א"ש. וכן לקמן "כעיר" ע"ה גימ' א"ש.

קָם אַבְרָהָם סָבָא וְזַסִּידָא פָּתַח וְאָמַר, "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" בֵּי מַקְדְּשָׁא וַדַּאי תּוֹקְפָּא דְּיִשְׂרָאֵל, בֵּיהּ "יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר" (תהלים קכב, ג) וְכוּ'. דְּבְקַדְמִיתָא אַרְעָא קַדִּישָׁא קַיְימַת כָּל אֲתַר לְדַרְגֵּיהּ. קם אאע"ה סבא קדישא פתח ואמר "ולכל היד החזקה" זה בית המקדש ששם חוזקם של ישראל ועליו נאמר ירושלים הבנויה כעיר שחוברה לה יחדיו" שבתחילה הארץ הקדושה (שהיא ספירת המלכות מקום השכינה הקדושה) עמדה בכל מקום לפי מדרגתו. הענין שבתחילה השכינה שרתה על אבות העולם שהיו מרכבה לשכינה. אח"כ שרתה

המשכן, משכן שילה ובית עולמים. **כֵּיוָן דְּאִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא, כֻּלָּא אִתְזַוַּבָּר בֵּיהּ בְּזִוּוּגָא חַד, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא בְּיִחוּדָא וְחַדָּא בְּתִיקּוּנָא שְׁלִים.** כיון שנבנה המקדש הכל התחבר בחיבור אחד להיות הכל ביחוד אחד בתיקון שלם והכוונה שספירת מלכות דאצילות חזרה למקומה באצילות. **וְרָזָא דְּמִלָּה "שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים שִׁבְטֵי יָהּ"** (תהלים קכב, ד) **וְכוּ'.** וסוד הענין הוא בפסוק "ששם עלו שבטים, שבטי י"ה וכבר ידעת שאותיות י"ה הם חו"ב המאירים למלכות הנקראת "שם[93]". **דְּבְּקַדְמִיתָא גִּילּוּיָא דְּסִטַר קְדִישָׁא אִתְגַּלְיָ בְּכַמָּה אֲתָרִין לְפוּם רָזִין עִלָּאִין. כֵּיוָן דְּאִתְבְּנֵי מַקְדְּשָׁא, "כִּי אִם אֶל הַמָּקוֹם"** (דברים יב, ה) **דְּתָמָן אִתְכְּלִיל כֻּלָּא בְּזַוַּד נְקוּדָה טְמִירָתָא.** שבתחילה גילוי הקדושה היה בכמה מקומות מסיבות סוד שונות, כיון שנבנה המקדש הנקרא "נחלה[94]" זה המקום ששם נכלל הכל

---

[93] הטעם שהמלכות נקראת "שם" הסבירו המפרשים שבמלכות יש שם ב"ן ומנצפ"ך והם גימ' שם.

[94] כתוב בזוהר (ח"ג דף קפב ע"א) "פְּתַח וְאָמַר, (קהלת ז) טוֹבָה חָכְמָה עִם נַחֲלָה וְיוֹתֵר לְרוֹאֵי הַשָּׁמֶשׁ, אִי לָאו דְּהָא אִתְגַּלְיָיא מִלָּה דָּא, לָא (שמענא ולא) יָדַעְנָא מַאי קָאָמַר. טוֹבָה חָכְמָה, דָּא הִיא חָכְמָה, דְּהִיא תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, (ס"א לכורסייא) (דהיינו מלכות דאצילות שהיא חכמה תתאה) כּוּרְסְיָיא מִתְתַּקְנָא לֵיהּ. טוֹבָה חָכְמָה עִם נַחֲלָה, (יסוד הנקרא נח ועושה נייחא לה) יָאָה וְשַׁפִּירָא כַּד אִיהִי שַׁרְיָיא עִמְּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן נַחֲלָה וְעַדְבָא דִּילָהּ, לְאִתְקַשָּׁרָא בָּהּ. אֲבָל תּוּשְׁבַּחְתָּא יַתִּיר לְרוֹאֵי הַשָּׁמֶשׁ, לְאִינּוּן דְּזָכוּ לְאִתְחַבְּרָא בְּשִׁמְשָׁא, וּלְאִתְקַשְּׁרָא בֵּיהּ, דְּהָא אָחִיד בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, וּמַאן דְּאָחִיד בֵּיהּ, בְּכֻלָּא אָחִיד, בַּחַיִּין דְּהַאי עָלְמָא, וּבְחַיֵּי דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְדָא הוּא דִּכְתִיב, (קהלת ז) וְיִתְרוֹן דַּעַת הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְּעָלֶיהָ. מַאי וְיִתְרוֹן דַּעַת. דָּא אִילָנָא דְּחַיֵּי. יִתְרוֹן דִּילֵיהּ מַהוּ, הַחָכְמָה וַדַּאי, דְּהָא תּוֹרָה, (שמות ס"ב ע"א) מֵחָכְמָה עִלָּאָה נָפְקָא:

תּוּ טוֹבָה חָכְמָה עִם נַחֲלָה, טוֹבָה חָכְמָה, וַדַּאי עִם נַחֲלָה, דָּא צַדִּיקָא דְּעָלְמָא, דְּאִיהוּ נְהוֹרָא דְּשִׁמְשָׁא, דְּהָא תְּרִין דַּרְגִּין אִלֵּין כַּחֲדָא יַתְבֵי, וְדָא הוּא שְׁפִירוּ

בנקודה אחת סתומה, שזה יסוד ז"א, המשפיע למלכות דאצילות. **וּבֵית דָּוִד דַּיְימַת לְסַטַר מַקְדְּשָׁא.** ובית דוד שזו השכינה עומדת בצד המקדש שזו ספירת המלכות **דְּהָא מַקְדְּשָׁא קָאִים לְאַכְלְלָא כֹּלָּא מֵעֵילָּא לְתַתָּא.** שהרי המקדש, כלומר ספירת המלכות, עומד לכלול את הכל מלמעלה למטה **וּמַאי דְּנָפַיק מִתַּמָּן, דָּוִד נַטִּיל לֵיהּ, וּמִינֵּיהּ אִתְפָּרַשׁ לְכָל יִשְׂרָאֵל דְּהָא מַלְכָּא הָכִי קָאִים, לְנַטְלָא לְכָל יִשְׂרָאֵל וַדַּאי.** ומה שיצא משם, מספירת המלכות, דוד המלך לקח אותו שהוא היה עמוד המלכות בעת ההיא וממנה קבל רוח הקודש וממנו התפשטה רוח הקודש לכל ישראלשהרי המלך יש לו רוח הקודש וממנו נטלו כל ישראל ודאי **וּשְׁלֹמֹה בָּנָה בֵּי מַקְדְּשָׁא בְּז' שְׁנִין וּבֵיתֵיהּ בְּאַרְבֵּיסַר וְרָזָא דָּא ז' דְּאִתְכְּלִילוּ מִתַּתָּא לְעֵילָּא בְּרָזָא דְּבֵי מַקְדְּשָׁא, וְז' מֵעֵילָּא לְתַתָּא לְנַטְלָא לְתַתָּא כִּדְקָא יָאוּת.** ושלמה המלך בנו בנה את בית המקדש בשבע שנים ואת בית יער הלבנון בי"ד שנים וזה סוד שהז"ת נכללו מלמטה למעלה בסוד בית המקדש (כלומר המלכות שהיא למטה כוללת ונכללת בז"ת) ועוד שבע מלמעלה למטה להרים את המלכות אל כל הז"ת כראוי **וְעוֹד, דָּוִד אִיהוּ אַרְבֵּיסַר. וְרָזָא דָּא "וְדָוִד בִּנַּגֵּן בְּיָדָ"** (שמו"א יט, ט) **סָלִיק בְּז' וְנָזְיַת בְּז'. וְכֻלְּהוֹ מִילִּין דִּשְׁלֹמֹה מֵזֵילָּא דְּדָוִד נָטַל לְהוּ. וְרָזָא דְּמִלָּה "אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ זָכְרָה לְחַסְדֵי דָּוִיד**

דְּלְהוֹן, אֲבָל וְיוֹתֵר לְרוֹאֵי הַשָּׁמֶשׁ, לְאֵינּוּן דְּמִתְאַחֲדִין בְּשִׁמְשָׁא, תּוּקְפָּא דְּכֹלָּא, שְׁבָחָא דְּכֹלָּא.

עַבְדֶּךָ" (דהי"ב ו, מב). ועוד דוד הוא גימ' י"ד וז"ס ודוד מנגן ביד והכוונה בזה שהיה עולה בז' ספירות ויורד בהם ונרמז ג"כ במדרש שבע מיני זהב הם. וכל דברי שלמה המלך קיבל מדוד המלך אביו, מלך בן מלך, וז"ס מ"ש אל תשב וכו' זכרה לחסדי דוד עבדך שבזכות דוד המלך נכנס ארון הברית למקומו. **וּבְזִמְנָא דְּקִלְקְלוּ יִשְׂרָאֵל, אִתְּמַר "רְאֵה בֵיתְךָ דָּוִד" (מל"א יב, טז) דָּא בֵּיתָא דִּילֵיהּ דְּקָאִים לְאַמְשְׁכָא לְיִשְׂרָאֵל נַהִירוּ וּבִרְכָאן מִגּוֹ מַקְדְּשָׁא.** ובזמן שקלקלו ישראל וחטאו נאמר במקדש "ראה ביתך דוד" זה ביתו של דוד, דהיינו בית המקדש, שעומד להמשיך אורות וברכות מן המקדש **כְּדֵין כָּפְרוּ בֵּהּ, וְאָמְרוּ "אִישׁ לְאָהָלָיו יִשְׂרָאֵל"** (שמו"ב כ, א) **כָּל זַד לְוַוקָּדֵיהּ.** ואז כפרו בו בדוד ובמקדש שאמרו "אין לנו חלק בדוד ולא נחלה בבן ישי איש לאהליו ישראל" כל אחד הלך לחלקו **דְּלָאו לְאִתְזַבָּרָא תּוּ בְּהַהִיא נְקוּדָה בְּזִיבּוּרָא דָּא, וְלָא יִשְׁתַּכַּח שֵׁלְטָנוּתָא לְדָוִד.** שלא רצו להתחבר לשכינה שהיא המקדש העליון והיא נקראת כאן נקודה כמ"ש בתיקונים נקודה בהיכליה, וכך לא ימצא שלטון לדוד המלך ומימלא לשכינה הקדושה **אֶלָּא אִישׁ לְאָהָלָיו, לְאִזַּדַּמְנָא בְּתִיקוּנָא אַזָּרָא עַל יָדָא דִּיְרָבְעָם.** אלא רצו ללכת איש לאהליו, רצו תיקון אחר של ירבעם שהעמיד עגלים תמורת השכינה.

וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי "וּפָזְזוּ אֶל יְהוָה וְאֶל טוּבוֹ" (הושע ג, ה) **דָּא בֵּי מַקְדְּשָׁא, לְאִתְהַדְּרָא כֻּלָּא לְאִתְזַבְּרָא בֵּיהּ זִיבּוּרָא כִּבְקַדְמִיתָא.** ולעת"ל נאמר ופחדו אל ייי' ואל טובו דהיינו הקב"ה ושכינת עוזו שזה בית המקדש (כי השכינה מקננת

בבית המקדש) ובכך חוזר הכל להתחבר בחיבור אחד כבתחילה. **וּתְרֵין בְּשִׁיזְיִן כַּוָּזָדָא יְקוּמוּן בִּירוּשָׁלַם דָּא עִם דָּא בְּזִוּוגָא זַד. וְרָזָא דָּא "וְהָיוּ לַאֲוָזְדִים בְּיָדֶךָ"** (יחזקאל לז, יז) **וַדַּאי,** ושני משיחים יקומו לישראל כאחד בירושלים זה עם זה בחיבור אחד שהם כנגד הקב"ה ושכינת עוזו, מב"י כנגד התפארת ומב"ד כנגד המלכות וז"ס והיו לאחדי"ם בידך בודאי כי בעת בנין המקדש זו"ן הם באחדות **כֻּלָּא לְגַבֵּי מַקְדְּשָׁא לְנַטְלָא מִינֵּיהּ. בְּגִין כָּךְ "כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כִסְאוֹת"** (תהלים קכב, ה) **וְכוּ'.** הכל כנגד בית המקדש לקבל ממנו שפע אורות ולכן נאמר במקדש כי שמה ישבו כסאות למשפט כסאות לבית דוד, וכבר ידעת מה זה משפ"ט ומי זה דו"ד שהם זו"ן.

דף סט

"וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" דָּא נוּרָא דְּמַדְבְּזָא וַדַּאי, דְּבֵיהּ סָלְקִין קָרְבָּנִין, דְּאִי לָאו אֵשׁ דָּא לָא סָלְקִין. וּבֵיהּ "אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה" (ויקרא ו, ו). "ולכל המורא הגדול" זו אש המקדש בודאי שבה עולים הקרבנות, שאם אין אש לא היו מתאכלים ועליה נאמר "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה" וכבר כתב הרב ספינר בביאורו על התיקונים "המורא הגדול" ע"ה גימ' אש וזו מידת הדין של מטה הנקראת אלקים וכשהיא במילוי יודין כזה: אלף למד הי יוד מם היא גימ' ע"ה "אש" **דְּאֵשׁ דָּא אִתְּמַר בֵּיהּ "מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה"** (שיה"ש ח, ז). שאש זו נאמר בה "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה" **וּמָאן דְּמְכַבֵּי לֵיהּ אַשְׁגֵּי תִּיקּוּנָא דִּלְעֵילָּא. וְאֵשׁ דָּא לָא אִתְעֲדֵי מִמַּדְבְּזָא,** ומי שמכבה את האש הזו משנה הוא מן התיקון העליון. כבר ידעת שהמזבח מקומו מכוון ביותר מול המזבח העליון שזו ספירת המלכות והיא מחוברת לבעלה

על ידי היסוד המשים שלום בבית והוא הנקרא חי והוא גימ' האהבה והשכינה נקראת "את" נמצא איפה שהמילים "את האהבה" מורות על יחוד קוב"ה ושכינתיה והמכבה את האש מפריד אלוף מאשת נעוריו **דְּהָא בִּטְמִירוּ קָאִים הָשַׁתָּא נָמֵי לְסַלְקָא עֲלֵיהּ קָרְבָּנִין, מִיכָאֵל כַּהֲנָא רַבָּא.** שהרי בצורה נסתרת עומד הוא המזבח העליון להעלות עליו קרבנות על ידי הכהן העליון מיכאל המקריב נשמות הצדיקים **וּבְזִמְנָא דְּעַדְיָא לֵיהּ יִשְׂרָאֵל, אִתְמָר בֵּיהּ** "**לֹא אֲקַח מִבֵּיתְךָ פָּר**" (תהלים נ, ט) **וְכוּ' דְּמִילִּין לָא סָלְקִין אֶלָּא בֵּיהּ.** ועל אותו זמן שבטלה אש המערכה נאמר "לא אקח מביתך פר" כי הקרבנות לא עולים אלא באותה אש של מעלה וזו היתה בבית ראשון וחסרה בבית שני **כְּדֵין** "**מִי בִקֵּשׁ זֹאת מִיָּדְכֶם**" (ישעיהו א, יב) **וְכוּ'.** ואז נאמר מי ביקש זאת מידכם רמוס חצרי כלומר אין לכם להקריב כעת קרבנות כי אין אש של מעלה. וביתר עומק נראה לפרש כפי שאמרנו לעיל שהאש תרמוז על היסוד העליון ובסילוקה מן המזבח התחתון הסתלק היסוד מן המלכות וכעת הבינה הנקראת "מי" תובעת עלבון השכינה הנקראת "זאת" וזה אומרו מי ביקש זאת מידכם, כלומר הבינה תובעת מאיתנו להחזיר את השכינה הנקראת זאת למקומה **וְאִי תֵּימָא דְּלְעֵילָּא לָא אִשְׁתְּכַח זֹה? לָאו הָכִי. אֶלָּא** "**כִּי לִי כָל זַיְתוֹ יָעַר**" (תהלים נ, י) **וְכוּ'.** ואם תאמר שלמעלה אין קרבנות, אין הדבר כך אלא כי לי כל חיתו יער בהמות בהררי אלף שהם הבהמות הרוחניות שקרבות במזבח העליון. אמרו בזוהר שאלו מלאכים הנקראים חציר כמ"ש נותן חציר לבהמה **וְאַף עַל גַּב דְּאִית אֵשׁ דְּגָבוֹהַּ מִסִּטְרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, 'מִצְוָה לְהָבִיא מִן הַהֶדְיוֹט'** (עירובין סג.) **מִסִּטְרָא דְּשִׁכִינְתָּא, וְדָא אֵשׁ דְּמַעֲרָכָה.** ואע"פ שיש אש גבוה שזו אש של הקב"ה דהיינו ספירת הגבורה, מצוה להביא מן ההדיוט שזו

המלכות הנקראת גבורה תתאה ומידת הדין וזו אש המערכה. אש המערכה גימ' נור שכינה.

וְכַמָּה מַעֲרָכוֹת אִינּוּן עַל מַזְבְּחָא, כֻּלְּהוֹ מֵהַאי אֵשׁ קַדְמָאָה מִתְּעָרָן. וכמה מערכות הם על המזבח, כולם באותה אש קדומה יוצאות **וְאִינּוּן ד' מַעֲרָכוֹת[95], ד' אַתְוָן דְּאַדְנָ"י.** בכל יום היו ד' מערכות כנגד ד' אותיות אדנ-י שזו מדת הדין המקננת בספירת המלכות **וּבְיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי ה' בְּגִין אִיהָא עִלָּאָה דְּשַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ.** וביום הכיפורים חמש מערכות בגלל שביום זה הבינה עומדת לטהר את ישראל וכל ענייני הבינה במספר חמש: חמש תפילות, חמשה עינויים וכו' וזה מחמישים שערי בינה. **וְאִית דְּאָמְרֵי בְּכָל יוֹם שָׁלֹשׁ, מִסְטָרָא דְּוֵזֵ"ד גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת תְּלָת אֲבָהָן. וְהַיּוֹם ד', מִסְטָרָא דְּאִימָּא.** וי"א שבכל יום היו ג' מערכות מצד החג"ת וביום הכיפורים ד' מצד האם העומדת על החג"ת **וְאִית דְּאָמְרֵי בְּכָל יוֹם שְׁתַּיִם, מִסְטָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ. וְהַיּוֹם ג', מִסְטָרָא דְּאִימָּא. וְכֻלָּא אִיהוּ.** וי"א שבכל יום היו ב' מערכות מצד הקב"ה והשכינה שהם ספירות תו"מ וביום הכיפורים ג' מערכות מצד האם ותו"מ והכל נכון שביום הכיפורים נוספה מערכה נוספת כנגד הבינה **וּנְהוֹרִין דְּיָבְמִין בְּדַרְגֵּיהוּ, כֻּלְּהוֹ כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ לְפוּם רָזִין עִלָּאִין. וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי כֻּלָּא יִתְהַדַּר לְאַתְרֵיהּ**

---

[95] וזו משנה מסכת יומא פרק ד משנה ו : "בְּכָל יוֹם הָיוּ שָׁם אַרְבַּע מַעֲרָכוֹת, וְהַיּוֹם חָמֵשׁ, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, בְּכָל יוֹם שָׁלֹשׁ, וְהַיּוֹם אַרְבַּע. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בְּכָל יוֹם שְׁתַּיִם, וְהַיּוֹם שָׁלֹשׁ".

תְּקוּנָא עֶשְׂרִין וְאַרְבַּע בְּתִיקוּנָא שְׁלִים: והאורות עומדים במקומם, הכל כפי שצריך לפי הסוד, ולעת"ל הכל יחזור למקומו בתיקון שלם.

דף ע

תְּקוּנָא עֶשְׂרִין וְאַרְבַּע

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" דָּא נְטִירוּ דְּיִשְׂרָאֵל בְּזִמְנָא דְּגָלוּתָא. ולכל היד החזקה זו השמירה שיש לישראל בעת הגלות **דְּהָא יְמִינָא אִתְהַדַּר לַאֲחוֹרָא, דִּכְתִיב "הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ"** (איכה ב, ג). שהרי יד ימין שזו ספירת החסד חזרה לאחור שנאמר "השיב אחור ימינו" **וּשְׂמֹאלָא קָאִים בְּתוּקְפֵּיהּ לְנַטָרָא לִשְׁכִינְתָּא וּלְיִשְׂרָאֵל.** ויד שמאל שזו ספירת הגבורה עומדת בחוזק לשמור את השכינה ואת ישראל כי השכינה גלתה עם ישראל וזו היא היד החזקה דהיינו ספירת הגבורה. רמז: ולכל היד החזקה גימ' 230 כמנין "יד גבורה". **אֲבָל בְּסוֹפָא דִּכְלָא כְּתִיב "כִּי יִרְאָה כִּי אָזְלַת יָד"** (דברים לב, לו) **אִלֵּין זִנְבְלֵי פָּשִׁיזַן. דְּהָא בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְזָזֵי דְּיָדָא דָּא נָמֵי אִסְתַּלְקַת, וּרְשׁוּ אֱתְיָהִיב זַס וְשָׁלוֹם לְאִינּוּן קְלִיפִין לְשַׁלְטָאָה.** אבל בסוף הכל כתוב "כי יראה כי אזלת יד" ואלו חבלי משיח שהרי באותו זמן נראה לכאורה שהיד גם כן מסתלקת ונחלשת כביכול ורשות ניתן ח"ו לקלי' לשלוט. נראה שבעומק הענין מ"ש "בסוף הכל" היינו בסוף האלף הששי הנקרא "כל" ובסופו פרצה השואה הנוראה **כְּדֵין סָלְקִין וְנָזְחִין וּמִתְפַּשְׁטָן לְכָל סְטַר, וְיִשְׂרָאֵל קָיְימִין בְּעָאקוּ קָמַיְיהוּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב "וְעֵת צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב"** (ירמיהו ל, ז). שאז עולים ויורדים כחות הקלי' ומתפשטים לכל צד וישראל עומדים בצער ולחץ מפניהם ועל זה נאמר

"ועת צרה היא ליעקב" כְּדֵין "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", דָּא דְּזִילוּ דְּיִשְׂרָאֵל דְּיִדְזַלּוּן בַּזַּבָּלִין דִּמְשִׁיזָּא, וְזָשְׁבִין דְּלֵית לְהוּ פּוּרְקָנָא. עַד דְּמוּגוּ עַקְתִּין אִלֵּין יְתוּבוּן לְמָארֵיהוֹן, וְיִפָּרוֹק לְהוּ פּוּרְקָנָא שְׁלִים. ואז נאמר "ולכל המורא הגדול" זו היראה שישראל ייראו בעת חבלי משיח עד שיחשבו שאין להם גאולה. עד שמתוך הצרות האלו ישובו לאדונם ויגאל אותם גאולה שלמה.

וְהָא מט"ט שָׂרָא רַבָּא אָתֵי פָּתַּזּ וְאָמַר, ר' ר' וַדַּאי בְּאִלֵּין עַקְתִּין יְתוּבוּן יִשְׂרָאֵל לְמָארֵיהוֹן. והנה מלאך מטט' השר הגדול מגיע ואומר לרמח"ל רבי רבי ודאי שבאלו הצרות ישובו ישראל לאדונם דְּהָא צִירוּפָא קַדְמָאָה מִצְטָרְפָין בְּגָלוּתָא. וּלְבָתַר צִירוּפָא אַזָּרָא יִתְעֲבִיד בְּהַהוּא זִמְנָא. שהרי ניקוי ראשון מהעוונות יהיה בגלות (והענין שהמלכות היא העומדת לנקות את בנ"י מעוונותיהם והיא בגלות עמהם) ולאר מיכן יהיה להם ניקוי נוסף אחר בעת הגאולה (דהיינו שיסוד ז"א יגאלם ע"י מב"י וזה מקביל ליצ"מ ומעמד הר סיני. יצ"מ סודה לחם עוני והמלכות הנמצאת עמם בגלות ומעמד הר סיני זו קבלת התור'ה ולחם מן השמים. וזה מה שכתוב בספר תיקו"ז שביצ"מ עברו דרך הים ואילו לעת"ל בים התורה). דְּהָא כֻּלְּהוֹ דַּרְגִּין עִלָּאִין יְזַדְּמְנוּן לְאַעְבָרָא בְּיִשְׂרָאֵל כָּל זוֹהֲמָא דְּאִשְׁתְּאָרַת. שהרי כל הספירות העליונות ממלכות ומעלה יבואו להעביר את שחרורית החטאים שנותרו וְרָזָא דָּא "בַּצַּר לְךָ וּמְצָאוּךָ כֹּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים" (דברים ד, ל). וזה סוד בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים. וכבר ידעת שהמלכות נקראת "אחרית הימים" כי היא אחרית הספירות. בצר לך היינו הצרות של סוף

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וְאַרְבַּע

הגלות. דְּכֻלְּהוּ תּוֹכָחוֹת לְפוּם דַּרְגִּין אִתְגְּזָרוּ, בְּגִין כָּךְ כַּמָּה תּוֹכָחוֹת אִינּוּן בְּאוֹרַיְתָא וּבְמִשְׁנֵה תּוֹרָה. דְּכָל דַּרְגָּא דְּאִתְפָּגִים, מִתַּמָּן נָזְיִת עָנְשָׁא לְמַאן דְּפָגִים לֵיהּ, וּבְזִמְנָא דְּנָזְיִת עָנְשָׁא אִתְעַבַּר פָּגִימוּ וְאִתְתַּקַּן דַּרְגָּא. שהרי כל התוכחות לפי הספירות נגזרו. כלומר ההנהגה דרך הספירות גרמה לעונשים שירדו כפי שירדו. וכאשר יורד עונש נתקן חטא ונטהרת ספירה מהפגם שבה שבא מחמת העבירה. כי העברות למטה עושות רושם למעלה וְאִתְּמַר בַּהּ "וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ" (נחמיה ט, לג), וענין זה נרמז במ"ש ואתה (זו"ן) צדיק (יסוד) על כל (הקב"ה, תפארת) הבא עלינו. דהיינו מה שבא עלינו שאלו העונשים הם ניקו אותנו וזה גרם שגם הצדיק העליון יטהר בְּגִין דְּסִטְרָא אַחֲרָא אִתְעַבַּר מִתַּמָּן. כי הס"א נעקר משם וְרָוְא דָּא "כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ" (נחמיה ט, לג). וזה סוד כי אמ"ת עשית ואנחנו הרשענו. דְּתַרְיֵ"ג פִּקּוּדִין אִינּוּן בְּאוֹרַיְתָא. לְקִבְלַיְיהוּ תַּרְיֵ"ג נְהוֹרִין בּוּצִינִין לְעֵילָּא. וּלְקִבְלַיְיהוּ תַּרְיֵ"ג אֵיבָרִין בְּגוּפָא וּבְנִשְׁמְתָא. וּמַאן דְּעָבַר עֲבֵרָה אַשְׁגֵּי אֵבֶר זַד מִדְּיוּקָנֵיהּ, וְאִשְׁתַּכַּח מְשַׁכַּר בְּהַהוּא דְּיוּקְנָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, מְשַׁכַּר בֵּיהּ בְּמַלְכָּא. שהרי תרי"ג מצוות יש בתורה וכנגדם תרי"ג אורות למעלה וכנגדם תרי"ג איברים בגוף (רמח איברים ושס"ה גידים) וכן בנשמה. והחוטא משנה אבר אחד מצורתו המקורית וזה גורם שיש שינוי למלעה כנגד אותו אור רוחני הקשור למצווה. נמצא החוטא משקר במלך כי גורם לשינוי הצורה העליונה וְדָא שֶׁקֶר סִטְרָא אַחֲרָא דְּגָרִים לֵיהּ לְאִתְאַחֲדָא

תְּקוּנָא עֶשְׂרִין וְאַרְבַּע לְעֵילָּא בְּהַהוּא דַּרְגָּא דְּפָגִים בֵּיהּ. וזה שקר של הסטרא אחרא הגורם לו להאחז למעלה באותה דרגה שפגם בה. כגון פלוני בא על הערוה והוא פגם במלכות שהיא בחינת נקבה והיא נפרדה מאלוף נעוריה שהוא ז"א וכעת שפחה יורשת גבירתה דהיינו תש כוחה של המלכות אשת חיל ולילי' מתגברת עליה ויורשת מקומה ונרמז ענין זה במילה "ערוה" שהחוטא מכניס ר'ע בין ו'ה שאלו זו"ן. **וּבְזִמְנָא דְּזַיְּינָא נָטַל עָנְשֵׁיהּ, תָּב קוּשְׁטָא עִלָּאָה לְאִתְתַּקָּנָא עַל קְיוּמֵיהּ.** וכאשר החוטא מקבל עונשו חוזרת האמת העליונה למקומה שזו המלכות והיא נתקנת על מקומה **בְּגִין כָּךְ** "**כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ**" (נחמיה ט, לג). ובכך יובן מ"ש כי אמת עשית וכו' כי כעת האמת חוזרת למקומה וכאילו היא נעשית **וּבְזִמְנָא דְּדִינָא אִתְעֲבִיד, רוֹגְזָא אִשְׁתְּכִיךְ לְעֵילָּא.** וכאשר הדין נעשה הכעס נשתק למעלה.

וּבְגִין דְּכַמָּה דַּרְגִּין אִתְפָּגִימוּ, לָקֶבֶל דָּא כַּמָּה תּוֹכָחוֹת אִתְמָרוּ לְיִשְׂרָאֵל. וכיון שכמה ספירות נפגמו, נאמרו כמה תוכחות בהתאם לפגמים **וְכַדְמָאִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לְהוּ. אֲבָל אִינּוּן דְּמִשְׁנֵה תּוֹרָה 'מֹשֶׁה מִפִּי עַצְמוֹ אֲמָרָן'** (מגילה לא). ותוכחות ראשונות שבפרשת בחקותי הקב"ה אמרן והשניות שפרשת כי תבא משה מפי עצמו אמרן[96] **דְּכַדְמָאִין מִסְטָרָא דְּרָזֵי, וְרָזָא דָּא "שֶׁבַע עַל זַטּאתֵיכֶם"** (ויקרא כו, יח). **אֲבָל תִּנְיָנִין מִסִּטְרָא**

---

[96] וקשה והלא כל התורה ניתנה לו למשה מפי הגבורה וכיצד אתה אומר מפי עצמו? אלא שהכוונה בזה היא זו: שאמרן ברוח הקודש (התוספות מגילה לא עב) או שהגבורה עשתה אותו שליח (רמב"ן) או שהוא ביקש כך מהקב"ה וניתן לו (שפתי חכמים).

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וְאַרְבַּע

דִּלֵאָה. וְדָא "עַצְמוֹ", דְּאִתְמַר "עֶצֶם מֵעַצָמַי" (בראשית ב, כג) דָּא לֵאָה, "וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי" (בראשית ב, כג) דָּא רָחֵל. שהראשונות מצד רחל וזה סוד המספר שבע שחוזר בתוכחות אבל שניות מצד לאה שהיא דין יותר חזק מרחל וזה הפירוש מפי עצמו כי רחל היא בשר ולאה היא עצם כמ"ש "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי".

דף עא

דְּבְגִין דְּמֹשֶׁה מִסִּטְרָא דְּלֵאָה, אִיהוּ אָמַר לְהוּ. כיון שמשה הוא מצד לאה שזו הבינה הוא אמר אותם כנציג שלה אֲבָל אִינּוּן דְּתַלְיָין בְּרָחֵל, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִצְטְרִיךְ לְהוּ, וְלָא לְמֹשֶׁה, דְּאִיהוּ לָא קָאִים בַּהּ. אבל אלו התוכחות התלויות ברחל, הקב"ה אמרן, ולא משה שהוא בחינת בינה. דְּאִיהִי לָא אִתְתַּקְּפַת בְּהַהוּא זִמְנָא. שהיא, דהיינו רחל, לא היתה מספיק חזקה באותו זמן שעדיין לא נכנסו לארץ שהיא רחל והיתה אז הנהגה של לאה הנקראת בכתבי הארי הקדוש "דור המדבר". וְעוֹד מֹשֶׁה אָמַר לְהוּ בִּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ דְּהָא אִיהוּ בָּעָא בְּאֵלִין וַדַּאי, וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אַסְכִּים עַל יְדוֹי וּמַלִּיל בְּפוּמֵיהּ. ועוד מה שאמרו "מפי עצמו" היינו שאמרן ברוח הקודש והוא רצה בהם ורוח הקודש דהיינו השכינה הסכימה עליהם ושכינה דברה מתוך גרונו מה שהוא רצה לומר וְכֻלָּא בְּגִין סִטְרָא דָּא דְּלֵאָה, סִטְרָא דְּיֵלִיהּ וַדַּאי. וּמִלִּין לְעֵילָּא הָכִי אִרְשִׁיבוּ בְּרָזָא דְּיֵלִיהּ, וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אָמַר בְּרָזָא דָּא. והכל בגלל שהנהגת לאה שזו הבינה היא מצידו, שמרע"ה היה מרכבה לבינה, והדיבור למעלה היה בהסכמתו וברצונו והשכינה שהיא רוח הקודש אמרה אלו

תְּקוּנָא עֶשְׂרִין וְאַרְבַּע

המילים **דְּכָל מִילִין רְשִׁימִין לְעֵילָּא, כֻּלְּהוֹ דְּאִתְמָרוּ בְּאוֹרַיְתָא, מִכָּל זַוד דְּאִתְמָרוּ וַדַּאי. וְכוֹלָּא אֲתָיְהִיב לְמֹשֶׁה, לְאַזָּאָה לְיִשְׂרָאֵל מִילִין כְּדָקָא יָאוּת.** שכל הדברים רשומים למעלה בבינה (בצורת הבל) כולם נאמרו בתורה (תפארת בצורת קול) מכל אחד שנאמר בבינה, והכל ניתן למשה לאמרו בפיו (שזו מלכות בחינת הדיבור) להשמיע להם מילים כראוי. הנה הראת לדעת שכל מה שקיים במלכות נמצא בתפארת ושורשו בבינה ומכאן תבין ששורש שורשו בחכמה וכו'. והנה מה שאמרו שההבל בבינה יש בו סוד שהרי בבינה מקנן שם ס"ג כזה: יוד הי ואו הי והבינה משפעת רק את אותיות המילוי שבה לתפארת והם עולים גימ' הבל. לפי זה גם התפארת שהוא בחינת אות ו' משפיע את שם מ"ה שבו למלכות באופן הבא: יוד, יוד הא, יוד הא ואו, יוד הא ואו הא ועם אות ו' הרי גימ' "קול". המלכות שהיא מידת הדין של מטה והיא נבנת מן הגבורה כשהיא מקבלת את שפע התפארת שהוא אות ו' היא נקראת "דיבור" שהוא גימ' גבורה+ו. **וַאֲפִילּוּ תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה כֻּלָּא אִתְרְשִׁים לְעֵילָּא בִּשְׁמָא דְּמָארֵיהּ עַד לָא אִתְמְרַת לְתַתָּא. כָּל שֶׁכֵּן בָּתַר דְּאִתְמְרַת. וְרָזָא דָּא ׳כָּל הָאוֹמֵר דָּבָר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ מֵבִיא גְּאוּלָה לְעוֹלָם׳** (אבות ו, ו). ואפילו תורה שבעל פה שנאמרת בבית המדרש שהיא כוללת הבל קול ודיבור כנ"ל, רשומה היא למעלה בטרם תרד למטה ועוד לפני שנאמרה היא כבר חקוקה בבינה. ואם התורה כבר נאמרה בודאי שקדם לה הקול וההבל. וזה סוד כל (יסוד) האומר (משפיע למלכות הנקראת) דבר (למלכות והיא הנקראת שם) בשם אומרו (תפארת) מביא גאולה (יסוד המשפיע למלכות. כי היסוד נקרא גואל וכשהוא משפיע למלכות נקרא גאולה) לעולם (זו המלכות הנקראת עולם) **דְּכַמָּה אִינּוּן דְּתַלְיָין בְּהַהִיא נִשְׁמָתָא וַדַּאי, וּמִשַּׁמְּשִׁין לַהּ, וְכֻלְּהוֹ מִתְנַהֲרָן בְּהַהִיא מִלָּה, דְּלְהַהִיא זִוּוּגָא אִתְיְהִיבַת.** שכמה הם, דהיינו שדברים

רבים, התלוים באותה נשמה שזו הבינה ומשמשים אותה דהיינו הם כסא אליה וכולם מוארים באותה מילה שהרי לאותו ענין היא ניתנה **וּמָאן דְּגָזַל מִילִין מִמַּרְיֵיהוּ כְּאִלּוּ גָּזַל מִגּוֹ קוּדְשָׁא עִלָּאָה, וְגָזַל נְהִירוּ מֵאִלֵּין דִּמְצַפָּאן לֵיהּ. וַאֲפִילּוּ מָאן דְּאָמַר סְתָם, גָּרִים לְנַהֲירוּ דְּלָא אִשְׁתְּלִים.** ומי שגוזל מילים מאדונם כאילו גזל את הקב"ה והשכינה ומנע אור מהמצפים לו. ואפילו מי שאורמ מילים סתם ולא אומר מי אמרם גורם לאור שלא יהיה שלם.

וְאִי תֵּימָא מֹשֶׁה אַמַּאי בָּעָא לְמֵימַר לוֹן? אֶלָּא מֹשֶׁה כֻּלָּא לְטִיבוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל עָבֵד. וְרָזָא דְּמִלָּה "וְהוּא מְזוֹלָל מִפָּשְׁעֵנוּ" (ישעיהו נג, ה). ואם תשאל מדוע רצה מרע"ה בכאלה תוכחות? אלא מרע"ה עשה הכל לטובת ישראל. וסוד הדבר "והוא מחולל מפשענו" וכבר ידעת סוד מילת "הוא" שזו הבינה **דְּהָא אִיהוּ נַטִּיל בְּקַדְמִיתָא כֻּלְּהוּ בְּכֻלָּא וְזַדָּא, וּפָרִישׁ לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, אֲבָל אִיהוּ נַטִּיל לוֹן בְּגִינַיְיהוּ.** שהרי הוא מרע"ה שסודו בינה נטל עליו את הייסורים כולם כאחד ופירש אותם בתורה לישראל. הענין הוא שמרע"ה הוא כסא לבינה ובה שורש התוכחות הבינה משפיעה את הדין לתפארת שזו תורה שבכתב וזו למלכות שהיא תורה שבעל פה ואלו הם דברי הברית דהיינו הדיבור שהוא המלכות **אִשְׁתַּכְוזוּ כֻּלְּהוּ תּוֹכָזוֹת לָקֳבֵל דַּרְגִּין עִלָּאִין. וְרָזָא דְּמִלָּה "אֵלֶּה דִּבְרֵי הַבְּרִית"** (דברים כח, סט) **וְדָא אוֹרָיְתָא דְּאִתְמָר בַּהּ "אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה"** (ירמיהו לג, כה). **דְּאוֹרַיְתָא אִיהִי כְּלָלָא דְּכָל דַּרְגִּין עִלָּאִין.** נמצאו התוכחות שאמר משה לישראל מתאימות לספירות העליונות שהם תפארת והבינה וענין זה רמוז במילים "אלה דברי הברית"

שאלה רומז ללאה, דברי זו המלכות הנקראת דיבור ו"דברי" גימ' גבורה, וברית זה היסוד שהוא כללות הת"ת.

וּבְזִמְנָא דְּכַיְּימִין מִילִּין בְּתִיקּוּנָא, אִינּוּן מִילִּין גַּרְמַיְיהוּ מָשְׁכִין בִּרְכָאן לְמַאן דִּמְקַיֵּם לוֹן. וּלְמַאן דְּעָבְרִין עֲלַיְיהוּ, אִתְהַדָּרוּ אִינּוּן גּוּפַיְיהוּ בְּדִינָא לְקִבְלַיְיהוּ. וכאשר ישראל מקיימים התורה התוכחות הופכות לברכות למקיימים את דברי התורה, ולמי שמפר את דברי התורה הם דין ותוכחה **וְצִירוּפִין מִצְטָרְפִין בְּרָזָא דִּשְׁמָהָן בְּאָרְזִין עִלָּאִין כֻּלָּא לְדִינָא עַל זַיְיבָיָא.** ויש צירופים שמצטרפים בשמות ובמילים שהם גי'מטריות נ'וטריקון ות'מורה וסימנם גינ"ת אגוז, בדרכים עליונים כמו הרל"א שערים והכל הופך לדין על ראש החייבים **וְכָל דָּא בְּזִמְנָא דְּגָלוּתָא, דְּכֻלְּהוּ דַּרְגִּין צְרִיכִין לְאִתְתַּקָּנָא וּלְאַעְבָּרָא מִיַּיְיהוּ פָּגִימוּ.** וכל זה אמור בזמן הגלות שהספירות העליונות צריכות ורוצות לתקן פגמי התחתונים **אֲבָל בְּסוֹף יוֹמַיָּא, כֻּלְּהוּ דַּרְגִּין עִלָּאִין מִתְעָרָן כַּחֲדָא לְאַעְבָּרָא מִיַּיְיהוּ כָּל רְשִׁימוּ דְּוַהֲבָא. וְכַמָּה דְּכֻלְּהוּ מִתְעָרִין בְּזִמְנָא חָדָא, הָכִי עַקְתִין דְּיִתְחַזְּוון בְּעָלְמָא, מִכֻּלְּהוּ יְהוֹן.** אבל באחרית הימים בזמן הגאולה כל הספירות יתעוררו כאחד להעביר מישראל את זוהמת העבירות וכל רושם העבירות וזה יגרום לצרות רבות לישראל כגון פיגועים, מלחמות טילים וכיו"ב וכל זה מחמת רצון של כל הספירות ביחד בו זמנית, לטהר את ישראל **וְרָזָא דָּא "וּמְצָאוּךָ כֹּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה"** (דברים ד, ל) **כֻּלְּהוּ בְּקִיטְרָא חָדָא. דְּהָא עַקְתָא כְּלִילָא מִכָּל עַקְתִין תְּהֵא.** וזה סוד ומצאוך כ'ל הדברי'ם האלה דהיינו

שכל הספירות ירצו בבת אחת לתקן ולטהר את ישראל **הֲדָא הוּא דִּכְתִיב** "כַּאֲשֶׁר יָנוּס אִישׁ מִפְּנֵי הָאֲרִי" (עמוס ה, יט) **וְכוּ'.** זה הוא מה שאמר הנביא "כאשר ינוס איש מפני הארי ופגעו הדב, ובא הבית וסמך ידו על הקיר ונשכו נחש" והפשט מובן שריבוי הצרות גורם שכאשר נסים מצרה אחת בעצם נכנסים לצרה אחרת. ויתכן שיש כאן רמז לד' גליות: אריה זו גלות בבל שנאמר בה עלה אריה מסובכו. דב אלו פרסיים כידוע. בית אלו היוונים שנכנסו לבית המקדש. נחש זו גלות אדום שבסופה יבא משיח שהוא גימ' נחש. ואמרו למה נמשלה לחזיר? אלא שעתידה להחזיר מלכות לישראל. **בְּגִין כָּךְ** "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל". **כְּדֵין בְּרִיעָא זַד נְהִירוּ יִתְבַּקַע, נְהִירוּ דְּכָל דַּרְגִּין, וְיִתְפָּרְקוּן בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל פּוּרְקָנָא שְׁלִים. וְרָזָא דָּא** "כִּי הִנֵּה הַחֹשֶׁךְ יְכַסֶּה אֶרֶץ" (ישעיהו ס, ב) **וְכוּ'.** ולכן "ולכל המורה הגדול" אלו צרות המתעוררות מהופעת הגאולה שהרי ברגע אחד יופיע אור של כל הספירות יחד ובו יצאו ישראל מן הגלות שנאמר "כי הנה החושך יכסה ארץ...ועליך יזרח ייי' וכבודו עליך יראה" **דְּכַמָּה זִינִין מְסָאֲבִין מָארֵי וְזַשׁוּכָא יִתְפַּשְׁטוּן לְשַׁטְטָא בְּעָלְמָא, וְיִתְתַּקְפוּן עַל אוּמִין דְּלְהוֹן לְאַשְׁלָטָא לוֹן. בְּגִין כָּךְ** "כִּי הִנֵּה הַחֹשֶׁךְ יְכַסֶּה אֶרֶץ". "וַעֲרָפֶל לְאֻמִּים" (ישעיהו ס, ב) **דָּא עֲרָפֶל דְּלְהוֹן. כְּדֵין** "וְעָלַיִךְ יִזְרַח יְהוָה" (ישעיהו ס, ב) **וְכוּ'. וְכָאָה וְזוּלָקֵהּ דְּיִשְׂרָאֵל.** שכמה סוגי טומאה בעלי חושך יתפשטו לשוטט בעולם טרם יופיע אור הגאולה והם יתחזקו על האומות שלהם וישלטו בהם וזה מה שאמר הנביא "החושך יכסה ארץ" וערפל לאומים זה הערפל שלהם. אבל על ישראל נאמר "ועליך יזרח ייי' וכו' אשרי חלקם של ישראל.

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וְחַמְשָׁא

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" אִלֵּין כ"ה אַתְוָן דְּיִחוּדָא מִסְטְרָא דִּבִינָה. וְרָזָא דָּא ה' אֶצְבְּעָן, ה' זְמִנִין ה' אִינּוּן כ"ה, דִּבְהוּ תַּלְיָא יִחוּדָא עִלָּאָה וַדַּאי מִסְטְרָא דְּאִימָּא, ולכל היד החזקה אלו כ"ה אותיות שמע ישראל בהם מייחדים בנ"י כל יום ויחוד זה מצד הבינה וזה סוד ה' אצבעות ה' פעמים הרי כ"ה שבהם תלוי הייחוד מצד הבינה **דְּאִתְמָר בָּהּ "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד"** (דברים ו, ד). **דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ אַף עַל גַּב דְּאִתְחַזְּוון רְחִיקִין דָּא מִן דָּא, לָאו אִיהוּ הָכִי, אֶלָּא כֻּלָּא בְּחִבּוּרָא חַד.** שנאמר בבינה "שמע ישראל ייי' אלהינו ייי' אחד" שהקב"ה והשכינה למרות שנראים רחוקים זה מזה אין הדבר כך אלא הם בחיבור אחד **וְעוֹד, אַף עַל גַּב דְּחַד יְמִינָא וְחַד שְׂמָאלָא, כֻּלָּא אִתְחַבָּר בְּיִחוּדָא חַד עַל יְדֵי דְּאִימָּא דְּקָיְימַת עֲלַיְיהוּ.** ועוד, למרות שאחד מימין (תפארת שזה הקב"ה) ואחד משמאל (מלכות שזו השכינה) הכל מתחבר בייחוד אחד על ידי אימא שזו הבינה **וְרָזָא דָּא ה' בְּזִעֵיר אַנְפִּין, ה' בְּנוּקְבָא, אֱלֹהֵינוּ אִימָּא מִזַּכְּרַת לוֹן.** וזה סוד שם ייי' הראשון הנזכר בשמע ישראל הוא ז"א, אלהינו בינה, ייי' השני זו השכינה. **וְאִי תֵּימָא "יְהוָה אֱלֹהֵינוּ" קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, ה' אִימָּא? כֻּלָּא אִיהוּ שַׁפִּיר.** ואם תאמר שניתן לייחס את המילים יותר נכון לספירות והנה ההצעה: ייי' אלהינו זו"ן ייי' בינה. הרב אומר שגם פירוש זה נכון כי כבר ידעת (זוהר תרומה) ששם אלהים הוא יתכן בג' ספירות בינה, גבורה ומלכות. בהצעה הראשונה

אלהינו זו בינה ובהצעה השניה זו המלכות והכל נכון. נזכיר כאן הצעה נוספת: יי' הראשון חכמה, אלהינו בינה, יי' תפארת ז"א, אחד מלכות.

וְיִשְׂרָאֵל הָכִי נָמֵי מִתְקַשְּׁרָן גַּוֹ יְזוּדָא עִלָּאָה. וְאִתְמַר בְּהוּ ׳אַתֶּם עֲשִׂיתוּנִי וְזַטִיבָה אַזַּת אַף אֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶתְכֶם וְזַטִיבָה אַזַּת׳ (ברכות ו.)**, לְאִסְתַּלְקָא בֵּיהּ מִגּוֹ סִטְרָא אַזָּרָא. וּזְכוּתָא דִּקְרִיאַת שְׁמַע יְשֵׁיזִיב לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל מִכָּל עַקְתָּא, מִסִּטְרָא דִּבִינָה דְּבַהּ תַּלְיָא כָּל זֵירוּתָא.** וישראל גם כן מתקשרים עם הייחוד העליון ועליהם נאמר "אתם עשיתוני חטיבה אחת בתפילתכם גם אני אעשה אתכם חטיבה אחת ובכך יוצאים הם מהאחיזה של הס"א וזכות קריאת שמע יציל את ישראל מכל צרה מצד הבינה שבה תלויה כל החירות. כבר אמרנו שבבינה יש שם אלהי"ם וכשהוא מלא בההין גימ' צרה כזה: אלף למד הה יוד מם, שבכח שם אלהי"ם שבבינה יצאו מן הצרה ויתהפך להם ל"רצה".

"וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" דָּא אֱזָוֵד. דְּתָמָן אִצְטְרִיךְ בַּר נַשׁ לְמִמְסַר נַפְשֵׁיהּ עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם, דְּאִתְמַר בֵּיהּ "נוֹרָא עֲלִילָה עַל בְּנֵי אָדָם" (תהלים סו, ה)**. וּבכ"ה אַתְוָן בִּינָה שָׁרָאת עַל בְּנָהָא. וּבְאֱזָוֵד סָלִיק תִּיקוּנָא לְעֵילָא לְעֵילָא גַּוֹ סְתִימוּ דְּמַזָּלָא. "הַגָּדוֹל" דָּא אַהֲבָה דְּסָלִיק לְזוּשְׁבָּן אֱזָוֵד, דְּאִצְטְרִיךְ הָכִי נָמֵי לְאִתְקַשְּׁרָא בֵּיהּ לְמֶהֱוֵי תִּיקוּנָא שְׁלִים.** "ולכל המורא הגדול" זו מילת אחד המייחדת בינה תפארת ומלכות, והיא המסיימת את "שמע ישראל" ששם צריך אדם למסור נפשו על קידוש השם במילת אחד שנאמר "נורא עלילה על בני אדם". הסביר הרמ"ע מפאנו (מאמר שברי הלוחות) שמילים אלו יש סופי תיבות שם אלהי"ם והוא הרומז למלכות שהיא כוללת הכל בה ויש במילים אלו ר"ת נעעב"א גימ' קצ"ג כמנין "אני

יהו"ה אלהיכם" שגם זה רומז לייחוד הנזכר באופן הבא: אני (מלכות) יהו"ה (תפארת) אלהיכם (בינה). ובאלו כ"ה אותיות של הייחוד שורה הבינה על בניה שהם זו"ן ובמילת "אחד" עולה התיקון עד הכתר. מילת הגדול של המורא הגדול מורה על אהבה שגם מילת אהבה גימ' אחד. בספר הזוהר מוסבר שמילת אהב"ה נדרשת למפרע בראשי תיבות: ה'יינו ב' ה'ננו א'חד כלומר אהבה הופכת ב' (בני אדם או ב' עניינים) לא'חד.

וּבְהַאי יְזוּדָא יִסְתַּלְקוּן מְגָלוּתָא, דְּאִתְּמַר בְּהַהוּא זִמְנָא "בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה אֶחָד" (זכריה יד, ט) **וְכוּ'. דְּהָא תִּיקּוּנָא דְּיִזּוּדָא סָלִיק בְּכָל יוֹמָא, וּבֵיהּ צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְאִתְפָּרְקָא.** ובייחוד זה של שמע ישראל יצאו מן הגלות שנאמר ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד (תפארת) ושמו אחד (מלכות) שהרי תיקון הייחוד עולה בכל יום ובו צריכים ישראל להגאל **וְעִם כָּל דָּא בְּגָלוּתָא אִתְּמַר "אָז יִקְרָאֻנְנִי וְלֹא אֶעֱנֶה"** (משלי א, כח), **בִּקְרִיאַת שְׁמַע דְּעַרְבִית וּבְצִלּוּתָא דִּילֵיהּ מִסְטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא. "יְשַׁחֲרֻנְנִי וְלֹא יִמְצָאֻנְנִי"** (משלי א, כח), **בִּקְרִיאַת שְׁמַע דְּשַׁחֲרִית וּצְלוֹתָא דִּילֵיהּ מִסְטְרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.** ועם כל זה בזמן הגלות שיש ריחוק בין הקב"ה והשכינה נאמר "אז יקראוננני ולא אענה" בק"ש של ערבית "ישחרוננני ולא ימצאוננני" בק"ש של שחרית. שחרית וערבית אלו יום ולילה שהם חסד וגבורה שהם קוב"ה והשכינה **אִי תֵּימָא דְּתִיקּוּנִין אִלֵּין אִתְאֲבִידוּ? לָאו הָכִי. אֶלָּא כֻּלָּא אִתְגְּנִיז לְזִמְנָא דְּאָתֵי. וּכְדֵין יִשְׂכְּחוּן יִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ תִּיקּוּנִין דִּלְהוֹן, לְנַטְלָא אַגְרָא דִּלְהוֹן בְּשִׁלִּימוּ זַדּ.**
ואם תאמר שתיקונים אלו של ייחוד קוב"ה ושכינתיה אבדו? אין הדבר כך אלא הכל נגנז לעת"ל ואז ימצאו ישראל תיקונים שתיקנו לקבל עליהם

שכר שלם **כְּדֵין "יְהֵיֶה יְהוָה אֶזְדָּד"** (זכריה יד, ט) **בְּקְרִיאַת שְׁמַע דְּשַׁזָּרִית. "וּשְׁמוֹ אֶזְדָּד" בְּקְרִיאַת שְׁמַע דְּעַרְבִית.** ואז יהיה ייי' אחד שזו בחינת ז"א וזו ק"ש דשחרית. ושמו אחד זו ק"ש דערבית כי כבר ידעת שמילת "שם" תרמוז על השכינה שהיא נקראת לילה **וְיִשְׂרָאֵל "גּוֹי אֶזְדָּד בָּאָרֶץ"** (שמואל ב' ז, כג) **בִּתְרֵין מְשִׁיזִין, דְּאִתְמַר בְּהוּ "וְהָיוּ לַאֲזָדִים בְּיָדֶךָ"** (יחזקאל לז, יז) **זַד מִסְטָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְזַד מִסְטָרָא דְּשִׁכִינְתָּא.** וישראל נקראים גוי אחד בארץ שהם מייחדים קוב"ה ושכינתיה. המהר"ל מפראג אומר שמילת אח"ד תרמוז על בני ישראל באופן הבא: א' של אחד ירמוז על שבט לוי שהוא מיוחד לעבודת השם. ח' אלו בני האמהות רחל ולאה. ד' אלו בני השפחות בלהה וזלפה. אחדות ישראל זו האחדות בין רחל ולאה בין מב"י הבא מרחל ומב"ד הבא מלאה והם אחדים בידך. מב"י הוא מצד הקב"ה ומב"ד הוא מצד השכינה. **דְּכַמָּה אַגְרִין טָבִין אִינּוּן דְּאִתְגְּנִיזוּ לְאִתְיַהֲבָא לְזִמְנָא דְּאָתֵי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב "מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ"** (תהלים לא, כ). **בְּגִין כָּךְ זִמְנָא דְּפוּרְקָנָא זִמְנָא דְּזִוּוּגָא אִיהוּ, לְנַטְלָא יִשְׂרָאֵל כַּמָּה אֲגַר טָב דְּאִתְגְּנִיז לְהוּ. בְּגִין כָּךְ "הִנֵּה שְׂכָרוֹ אִתּוֹ וּפְעֻלָּתוֹ לְפָנָיו"** (ישעיהו מ, י). שהרי כמה מיני שכר טוב שמורים מאיתו יתברך לעת"ל, שנאמר "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך" ולכן זמן הגאולה זמן שמחה הוא, לתת לישראל כמה מיני שכר השמור להם. לכן נאמר "הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו". כלומר "פעולתו" זה שכרו והוא "לפניו" כלומר טרם התקבל.

מָתַל לְזַד דְּפָלַז בְּכָל יוֹמָא כַּמָּה פּוּלְזָנִין טָבִין דְּצָרִיךְ לְהוּ כַּמָּה אַגְרִין, וּבְסוֹפָא דְּיוֹמָא נָטַל כָּל

תְּקוּנָא עֶשְׂרִין וְתַמְנְיָא

אַגְרֵיהּ בְּזֻזְדָּתָא סַגִּי. הָכִי יִשְׂרָאֵל, בְּגָלוּתָא עָבְדִין וּכַנְּשִׁין כַּמָּה עוֹבְדִין טָבִין, וְאָגְרָא דִּכֻלְּהוּ יִטְלוּן לְבָתַר בְּפוּרְקָנָא. משל לאדם שעבד בכל יום כמה עבודות טובות שעליהם נוטלים שכר ובסוף כל יום היה מקבל שכרו בשמחה רבה. כך ישראל, בגלות הם עובדים ואוספים הרבה מצוות ומע"ט שאת שכרם יטלו לבסוף בזמן הגאולה.

דף עג

כְּדֵין כְּתִיב "תְּזָרַז הַשֶּׁמֶשׁ יֵאָסֵפוּן" (תהלים קד, כב) **וְכוּ'** "יֵצֵא אָדָם לְפָעֳלוֹ" (תהלים קד, כג) **וְכוּ'. דִּבְגָלוּתָא** "תָּשֶׁת חֹשֶׁךְ וִיהִי לָיְלָה" (תהלים קד, כ) **וְסִטְרָא אַחֲרָא שָׁלְטִין בְּעָלְמָא, "בּוֹ תִּרְמֹשׂ" וְכוּ'.** על זמן הגאולה נאמר "תזרח השמש יאספון"....."יצא אדם לפעלו" השמש מסמלת את הגאולה ואדם אלו ישראל ופעלו זה השכר המעותד להם. שעל הגלות נאמר "תשת חשך ויהי לילה" ואז שולטת הס"א הנקראת חיתו יער וזמ"ש בו תרמש חיתו יער **וּלְזִמְנָא דִּפוּרְקָנָא** "תְּזָרַז הַשֶּׁמֶשׁ יֵאָסֵפוּן" (תהלים קד, כב), **רְשָׁעִים לְאַתְרַיְיהוּ. כְּדֵין** "יֵצֵא אָדָם", **יֵצְאוּ צַדִּיקִים לְקַבֵּל שִׂכְרָם, יִפָּקוּן יִשְׂרָאֵל מִגָּלוּתָא יִפָּקוּן מִשַּׁלְשְׁלָאִין דִּפַרְזְלָא.** לעת"ל בעת הגאולה נאמר "תזרח השמש יאספון" דהיינו יאספו הרשעים למקומם הראוי ואז יצא אדם אלו ישראל הצדיקים יצאו לקבל שכרם, יצאו ישראל מן הגלות מתוך שרשרות הברזל. **וְעוֹד, יֵצְאוּ צַדִּיקִים, כַּמָּה גּוּפִין קַדִּישִׁין דְּאִתְמְסָרוּ לְסִטְרָא אַחֲרָא דְּאִתְמַר בְּהוּ** "בִּמְתִים יָדְךָ יְהוָה" (תהלים יז, יד) **וְכוּ'. כְּדֵין יֵצְאוּ יִפָּקוּן תָּמָן בִּתְוִזְיָה דִּלְהוֹן לְקַבֵּל שִׂכְרָם.** ועוד פירוש, יצא אדם היינו יצאו צדיקים לתחיה אלו שמתו על קידוש ה' בעינויים קשים ובמחנות

ההשמדה שנאמר בהם "ממתים ידך יי' וכו'. אז הם יקומו בתחיית המתים שלהם לקבל שכרם. "וְכַעֲבוֹדָתוֹ" וְכוּ' בְּמִי שֶׁהִשְׁלִים עֲבוֹדָתוֹ. "עֲדֵי עָרֵב" (תהלים קד, כג), עַד דְּעָרֵב שַׁלְטַת בְּעָלְמָא, דְּהָכִי אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְאַשְׁלָמָא וַדַּאי. ולעבודתו מי שהשלים עבודתו כלומר תיקן את נר"ן שלו בתורה על כל חלקיה מצוות ומע"ט, עמד בנסיונות ועשה פעולות למען הכלל. עדי ערב דהיינו עד סוף זמן שליטת הערב רב. וְעוֹד, "עֲדֵי עָרֵב", עַד סוֹפָא דְּיוֹמָא. וְכֻלָּא אִיהוּ שָׁפִיר וַדַּאי. ועוד פירוש "עדי ערב" עד סוף היום כלומר סוף האלף הששי. והכל הוא פירוש יפה.

קָם אַבְרָהָם סָבָא וְזַסִּידָא פָּתַח וְאָמַר, וַדַּאי כ"ה אַתְוָן דְּיוּזְוִדָא אִתְמָר בְּהוּ "כ"ה תֹּאמַר לְבֵית יַעֲקֹב" (שמות יט, ג) דָּא קְרִיאַת שְׁמַע דְּלֵילְיָא. "וְתַגֵּיד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל" (שמות יט, ג), כ"ה תַּגִּיד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקְרִיאַת שְׁמַע דְּצַפְרָא. קם אאע"ה סבא הקדוש, כלומר נשמתו של אאע"ה התגלתה בבית מדרשו של הרמח"ל כשהוא היה במצב של עליית נשמה, פתח ואמר ודאי כ"ה אותיות של קריאת שמע נאמר בהם "כה תאמר לבית יעקב" זה ק"ש של לילה כי בית יעקב אלו הנשים בחינת מלכות. וכ'ה תגיד לבני ישראל, כ'ה תגיד לבני ישראל בקריאת שמע של שחרית כי בני ישראל זו בחינת התפארת וְאִלֵּין כ"ה כ"ה, נ' שַׁעֲרֵי בִּינָה, ואלו כה+כה הם נ' כנגד נש"ב לְקַבְּלָא אוֹרָיְתָא מֵאִמָּא, דְּאִתְמַר 'מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי' (אבות א, א), דָּא יוֹבָלָא. לקבל את התורה מהבינה ועל זה נאמר "משה קבל תורה מסיני". סיני רומז לבינה כי סיני גימ' ה"פ כ"ו כְּדֵין "אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ" (שמות כ, ב) מִסְטְרָא דְּאִמָּא. ועל זה נאמר

תְּקוּנָא עֶשְׂרִין וְזַמְשָׁא

"אנכי ייי' אלהיך" מצד הבינה ויתכן שדורש כאן אנכי=כתר, ייי'=חכמה אלהיך=בינה **וּבָהּ** "**וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים**" (שמות יט, ד) **גַּדְפִּין דְּפָרִישַׁת עֲלַיְיהוּ אִימָּא וּנְטָלַת לוֹן, וְאִינּוּן עַנְנֵי כָּבוֹד.** ועל זה נאמר "ואשא אתכם על כנפי נשרים", אלו הכנפיים (חו"ג) שפורשת אימא על בניה (זו"ן) ולוקחת אותם ואלו ענני כבוד **וּלְקִבְלַיְיהוּ** וכנגדם, כלומר כנגד הכנפיים זו הסוכה שנאמר בה "**בַּסֻּכֹּת תֵּשְׁבוּ**" (ויקרא כג, מב) **וְאִינּוּן ז' זְעִירִין מֵאִימָּא, סוּכָּה צִלָּא דִּמְהֵימָנוּתָא.** בסכות תשבו שבעת ימים ואלו הז"ת היוצאים מאימא שהיא הבינה. הסוכה היא צל של האמונה העליונה. כבר ידעת מ"ש האר"י הקדוש ש"סכך" רומז לאימא[97] **וְעוֹד, סוּכָּה כ"ו ה"ס, דְּאִימָּא אִיהִי זַעֲזָפָה עַל רֵישָׁא דְּזַעְזָפָן וְכַלָּה. דְּעַד לָא עַיְילִין לַזַּעֲזָפָה לָא מִתְזַעְזְפָרָן, וְאִיהִי מְזַעְזְפָרַת לוֹן.** ועוד פירוש, סוכה בכתיב מלא רומזת לזו"ן באופן הבא: אותיות חיצוניות הם ס"ה כמנין שם אדנות והפנימיות כ"ו כמנין שם הוי'ה ב"ה. האימא חופפת עליהם מלמעלה והיא הנקראת "חופה" הנמצאת מעל החתן (ז"א) והכלה (נוקבא) שעד שלא נכנסים לחופה לא מתחברים (זו ההלכה. והסוד שכל עוד שאין מוחין מהבינה והחכמה אין ייחוד ונרמז בדבריהם "אין קישוי אלא לדע'ת" שהדעת נותן מוחין של חו"ב). **וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי** "**כִּי עַל כָּל כָּבוֹד זְעֵפָה**" (ישעיהו ד, ה) **מִסְטָרָא דְּאִימָּא. דְּמָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא נַטִּיל**

---

[97] כתב המהרח"ו זללה"ה בשער הכוונות - דרושי חג הסוכות דרוש ד: "ועתה נבאר ענין הסכך של הסוכה כי הדפנות הם נה"י דאי' מבחי' אור המקיף כנז' האמנם הסכך הוא בחי' חצי התחתון דת"ת דאי' מן החזה שלה ולמטה אשר הוא כעין סכך ע"ג ג' דפנות דנה"י שבה. ונודע כי בחי' הת"ת הזה שהוא עצמו כתר דז"א הוא בחי' סכך הסוכה אשר הוא סוכך ע"ג זו"ן היושבים תחתיו כי כל כתר הוא בחי' א"מ מלשון כותרת.

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וְתַמְנְיָא לְהוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, וְאִיבָּא שַׁרְיָא עֲלֵיהּ זִקָּפָה וַדַּאי. ולעת"ל נאמר "כי על כל כבוד חופה" מצד אימא היא נקראת חופה והיא על כל (יסוד) כבוד (מלכות) ומי שמשתדל בתורה ומחבר תורה שבכת'ב עם תורה שבעל פ'ה הוא מרומם להקב"ה והשכינה ומימלא האימא הנקראת לעתיד לבא ונקראת העולם הבא שורה עליו וּמִסְטְרָא דְּזָכְמָה "לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ" (משלי ח, כא) דָּא יֵשׁ, זָכְמָה. בֵּאַיִן, כֶּתֶר, לְאִשְׁתַּלְמָא עִינּוּגָא שְׁלִים. ומצד החכמה נאמר להנחיל אוהבי י'ש אלו י'ש עולמות שהם בחכמה כמו שכיון הרמב"ם שהי'ש הזה היא חכמתם שקנו בעולם הזה. אמרו המפרשים שבכתר יש כת'ר אורות והוא מעביר חצי מהם לחכמה ולכן חצי 620 הם 310 ומי שזוכה לחכמה זוכה לכתר כי החכמה מאי'ן (כתר) תמצא. וְעוֹד, לְזִמְנָא דְּאָתֵי "וְהָיוּ לַאֲזָדִים בְּיָדֶךָ" (יחזקאל לז, יז) לַאֲזָדִים, בְּתֵרִין אֱזָד. בְּיָדֶךָ, בְּתֵרִין יָדִין דְּאִינּוּן כ"ה כ"ה כַּמָּה דְּאִתְּמַר. וּבְהוּ אַעֲלוּ יִשְׂרָאֵל לְזִוּוּגָא עִלָּאָה בְּנ' יוֹמִין דְּפָסַח עַד עֲצֶרֶת דְּאִיבָּא שָׁרָאת עֲלַיְיהוּ. וְאִתְּמַר בְּהוּ "בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַּר סִינָי" (שמות יט, א) דָּא סְתִימוּ דְּיוּבְלָא. וְתַמָּן "וַיִּוָּן שָׁם יִשְׂרָאֵל" (שמות יט, ב), וַיִּוָּן בְּיִוּוּדָא זְדָא בְּרָזָא דְּאֱזָד. ועוד לעת"ל אומר הנביא "והיו לאחדים בידך" אחדים היינו פעמיים קריאת שמע שחרית וערבית שאומרים בה ייי' אחד. בידך היינו בב' ידיים שבכל יד יש ה' אצבעות וכשהם כלולות הם כ"ה כנגד כ"ה אותיות של שמע ישראל. ובאלו ב' פעמים כ"ה שהם נ' עלו ישראל ממצרים מפסח עד עצרת, ממעמד הר סיני עד קבלת התורה, ונאמר בהם "ביום הזה באו מדבר סיני" הר סיני רומז לבינה כנ"ל, ושם נאמר "ויחן שם ישראל" כאיש אחד בלב אחד וזה סוד "אחד" של קריאת שמע.

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וְשִׁית

"וּלְכֹל הַיָּד הַזְּוָקָה" אִלֵּין רמ"ז מִצְוֹת עֲשֵׂה, בְּהוּ "תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים" (תהלים סח, לה), דְּא שְׁכִינְתָּא. ולכל היד החזקה אלו רמ"ח מ"ע שנאמ' בהם "תנו עוז לאלקים" שזו השכינה וְעוֹז דָּא צַדִּיק. בֵּיהּ "מִגְדַּל עֹז שֵׁם יְהוָה" (משלי יח, י). אֵיבָמַתַי אִיהוּ "מִגְדַּל עֹז"? אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דְּ"בוֹ יָרוּץ צַדִּיק". ועוז זה היסוד שנאמ' בו "מגדל (מלכות) עז (הוא היסוד המחבר) שם (מלכות) ייי' (תפארת) מתי יקרא היסוד מגדל עז? כאשר בו ירוץ צדיק. כלומר כאשר המלכות מקבלת אליה שפע היסוד היא נקראת "מגדל עז" (עיין פרדס רימונים הקדמה לשער כג) כְּדֵין "וְנִשְׂגַּב" הַהוּא מְגַדְּלָא. אז אותו מגדל (מלכות) מתגדלת. וְעוֹד, רמ"ז מִצְוֹת עֲשֵׂה בְּהוּ "וְנָתַתִּי מְטַר אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ" (דברים יא, יד). ועוד רמ"ח מ"ע נאמ' בהם "ונתתי מט'ר ארצכם בעתו" כי רמ"ח ע"ה גימ' מטר שהוא בעלה דארעא דהיינו השכינה. בעתו היינו בלילי שבתות בחיבור שבין היסוד והמלכות.

"וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" אִלֵּין מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, ולכל המורא הגדול אלו מל"ת כי צל"ת מצד היראה. כל מקום שנאמ' השמר פן ואל הרי אלו בל"ת. דְּאִתְּמַר בְּהוּ "כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד" (שמו"א ב, ל) דָּא כְּבוֹד בְּמִצְוֹת עֲשֵׂה. "וּבוֹזֵי יֵקָלוּ" בְּמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. שנאמר בהם במצוות: כי מכבדי אכבד אלו מ"ע, ובוזי יקלו אלו מל"ת ומפרש: וּמִצְוֹת עֲשֵׂה לָא עָנְשִׁין עֲלַיְיהוּ אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דְּרִיתְזָא. על ביטול מ"ע אין מענישין אלא בעת רוגז בעולם כמ"ש המלאך לרב קטינא לגבי ביטול מ"ע של טלית

קטן (מנחות מא ע"א) **אֲבָל מִצְוֹת לֹא תַּעֲשֶׂה מָאן דְּעָבַר עֲלַייְהוּ אִתְּמַר בֵּיהּ "כִּי דְבַר יְהוָה בָּזָה וְאֶת מִצְוָתוֹ הֵפַר" דָּא שְׁכִינְתָּא,** (במדבר טו, לא) אבל על ביטול מל"ת עוברים בקום עשה, כי מ"ע ביטולה בשב ואל תעשה. לכן חמור עונש המבטל מל"ת. על המבטל מל"ת נאמ' כי דבר ייי' בזה שזו השכינה הנקראת דיבור והיא דבר ייי' **כְּגוֹן "הֵפֵרוּ תּוֹרָתֶךָ"** (תהלים קיט, קכו) **בְּגִין סִטְרָא אַחֲרָא דְּאִתְאַחֲדַת בַּהּ.** כגון מ"ש הפרו תורתך דהיינו שביטלו מל"ת וזה גרם שנאחזה ס"א בשכינה **דְּמִצְוֹת לֹא תַּעֲשֶׂה אִינּוּן מִשְׁמָרוֹת לִשְׁכִינְתָּא וּמָאן דְּעָבַר עֲלַייְהוּ אִתְּמַר בֵּיהּ "וּפֹרֵץ גָּדֵר יִשְׁכֶּנּוּ נָחָשׁ"** (קהלת י, ח). שמל"ת היא משמרת לשכינה והמבטל מל"ת נאמ' עליו ופורץ גדר ישכנו נחש **בְּגִין כָּךְ "יְקָלֻנּוּ" מִסִּטְרָא דְּהַהוּא מְסָאֲבָא, דִּכְתִיב "עֲוֹנֹתָיו יִלְכְּדֻנוֹ אֶת הָרָשָׁע"** (משלי ה, כב) **וְכוּ'.** ולכן "יקלו" מצד הס"א כי "קל" ע"ה גימ' אותו מלאך סמ' ועל זה נאמ' עוונותיו ילכדונו את הרשע **זַכָּאָה זִוּוּגָא דְּצַדִּיקַיָּא בְּעָלְמָא דֵּין וְעָלְמָא דְּאָתֵי.** אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.

דף עה

תִּקּוּנָא שְׁבַע וְעֶשְׂרִין

"וּלְכֹל הַיָּד הַזָּקָה" דָּא שְׁכִינְתָּא. "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" תְּרֵין דְּרוֹעִין, דְּאִתְּמַר בְּהוּ "שִׁמְאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי" (שיה"ש ב, ו) **וְכוּ'.** ולכל היד החזקה זו השכינה. כבר ידעת שהיא נקראת י'ד. ולכל המורא הגדול אלו ב' זרועות חו"ג. כבר ידעת שחסד נקרא גדולה וגבורה נקראת יראה (גימ' גבורה) ונאמר בהם בב'

זרועות שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. **וּמֹשֶׁה אִיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא וְאָסִיק לַהּ לִשְׁכִינְתָּא עַד זַזָּסְדִּים וּגְבוּרוֹת. וְרָזָא דִּמְלָּה** "**וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה**" (שמות יז, יב), **אִלֵּין תְּרֵין יָדִין.** ומשה שהוא מושרש בתפארת מחזה ולמעלה (בחג"ת) העלה את השכינה הנקראת אמונה עד לחו"ג. "**עַד בֹּא הַשָּׁמֶשׁ**" **דָּא מָארֵי דְּבֵיתָא.** עד בא השמש זה בע'ל הבי'ת דהיינו עד שהיסוד הנקרא שמש יכנס לביתו דהיינו השכינה **וּמֹשֶׁה אַתְקִין לַהּ תָּדִיר בְּרָזָא דַּאֲבָהָן דִּכְתִיב** "**זְכֹר לְאַבְרָהָם**" (שמות לב, יג) **וְכוּ'.** ומשה התקין אותה תמיד בסוד האבות דהיינו שהעלה אותה לחג"ת והיא מתייחדת עם ז"א מחזה ולמטה **וְאִתְּמַר בָּהּ** "**וְאֶת עֲצוּמִים יְזַלֵּק שָׁלָל**" (ישעיהו נג, יב) **אִלֵּין אֲבָהָן וַדַּאי.** ונאמר בה "ואת עצומים יחלק שלל" דהיינו האבות נקראו עצומים (גמ' סוטה י"ד ע"א) ובזוהר "אילן אבהתא" דהיינו שהשכינה הנקראת א'ת כשהיא עם הת"ת הנקרא ו' בעת שהיא משווה קומה לחג"ת, היא מחלקת שלל זה המ"ד. שלל גימ' "שין" שיש בה ג' ווין שרומזים לאבות. עיין לקמן תיקון ל"ז. עוד, שלל זו השכינה בעת שהיא מלאה שפע כמ"ש "ושלל לא יחסר" ואז משה רבנו מחלק את השפע. רמז: עצומים גימ' 256 כמנין: "זה אברם", וכמנין "זה כח יצחק", וכמנין "זה יעקב סבא". **וּבְגִין כָּךְ** "**אַתָּה הַחִלּוֹתָ לְהַרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ**" (דברים ג, כד) **וְכוּ'** "**אֲשֶׁר מִי אֵל**" **יְמִינָא.** "**וְכִגְבוּרוֹתֶיךָ**" **שְׁמָאלָא.** "**אֶעְבְּרָה נָּא**" **לְעֵילָּא.** ולכן התפלל משה ואמר אתה החילות להראות את עבדך את גדלך (חסד) ואת ידך החזקה (גבורה) אשר מי אל (תפארת על פי צרור המור ורמז יש כאן "אשר מי אל" אותיות א'ם ישרא'ל מצב בו הבינה משפיעה לת"ת) **וְעִם כָּל דָּא בְּזִמְנָא** [...] **דְּאוֹרַיְתָא עַד בִּינָה אַתְקִיף**

לַהּ. ועם כל זאת שהעלה אותה עד החג"ת יש זמנים שעלתה עד הבינה וְרָזָא דָּא "מִי זֹאת עֹלָה" (שיה"ש ג, ו) וְכוּ'. וז"ס מ'י זא'ת עולה מן המדבר ופירש הרשב"י תרין עלמין דאתכלילן כחדא. כבר ידעת שמ'י זו הבינה וזא'ת זו המלכות. המשך הפסוק מדבר על האבות, מור זה אאע"ה, לבונה יצחק ואבקת רוכל יעקב (זוהר ח"א קעו ע"ב) אֲבָל זֶה גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת בְּהוּ "בְּאֵר זְקָפָרוּהָ שָׂרִים כָּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם" (במדבר כא, יח). אבל בחג"ת נאמר בא'ר (מלכות) חפרוה שרים (חג"ת) כרוה נדיבי עם (נו"ה) במחוקק (יסוד) וְעַד דַּהֲוַת לְתַתָּא, שְׁכִיבַת לְעַפָּרָא, דִּכְתִיב "וַתִּפֹּל לִפְנֵי רַגְלָיו" (אסתר ח, ג). ובעודה בסוד נקודה למטה שוכבת לעפר נאמר בה ותפל לפני רגליו. וּמֹשֶׁה אַסִּיק לַהּ עַד תְּרֵין דְּרוֹעִין, כְּדֵין נָפְקַת מִגּוֹ סִטְרָא אַחֲרָא. ומשה העלה אותה עד החו"ג ואז יצאה מאחיזת הקלי'. דָּוִד וּשְׁלֹמֹה אַשְׁלִימוּ לַהּ לְסַלְקָא כִּדְקָא יָאוּת. דוד ושלמה השלימו אותה לעלות כראוי שבנו אותה בי"ס אֲבָל מֹשֶׁה אַתְקִיף לַהּ בְּבִינָה. אבל מרע"ה חיזק אותה מן הבינה והמשיך לה מוחין דנשמה דָּוִד אַשְׁלִים לַהּ. דוד השלים אותה כנ"ל שְׁלֹמֹה אַסִּיק לַהּ עַד זְכוּתָא. וּבַה "וַיהוָה נָתַן זְכֻמָּה לִשְׁלֹמֹה" (מל"א ה, כו). שלמה העלה אותה עד החכמה ובה נאמר וייי' (הוא ובית דינו) נתן חכמ'ה (חכמה) לשלמ'ה (מלכות) וכן נאמר ותרב חכמת שלמה וכו' שעלתה עד לחכמה העליונה וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי מֹשֶׁה יַשְׁלִים לַהּ עַד כֻּתֶּר. וְאִתְּמַר בֵּיהּ "הִנֵּה יַשְׂכִּיל עַבְדִּי" (ישעיהו נב, יג) וְכוּ' "יָרוּם" מֵאַבְרָהָם, "וְנִשָּׂא" מִיִּצְחָק, "וְגָבַהּ" מִיַּעֲקֹב,

"מְאֹד" עַד כֻּלָּא. כְּדֵין יְהוֹן "שְׁנֵי הַמְּאוֹרֹת הַגְּדֹלִים" (בראשית א, טז) תַּרְוַיְיהוּ בְּתִיקּוּנָא שְׁלִים כְּדְקָא יָאוּת. ולע"ל מרע"ה יעלה את השכינה עד הכתר ואלו דברי הנביא הנה ישכיל (יסוד. שהשכינה תתייחד עם היסוד) עבדי (מלכות) ירום מאברהם (תנחומא סוף פ' תולדות) ונשא מיצחק וגבה מיעקב מאד זה הכתר העליון. ואז יחזרו תו"מ למצב של ב' המאורות הגדולים כי המלכות תגיע עד הכתר זו אבן הראשה ואז יהיו בתיקון שלם פב"פ בקומה שלימה של י"ס.

וְהָא מט"ט שָׁרָא רַבָּא אָתֵי פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' וַדַּאי לְזִמְנָא דְּאָתֵי "שְׁנֵי הַמְּאוֹרֹת הַגְּדֹלִים" (בראשית א, טז) יְהוֹן. דְּהַשְׁתָּא "אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדֹל... וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטֹן לְמֶמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה" בְּזִמְנָא דְּגָלוּתָא. והנה מט'ט השר הגדול בא פותח ואומר: ריבי ריבי ודאי לעת"ל יהיו "שני המאורות הגדולים" דהיינו שהמלכות תעלה עד הכתר ותתייחד פב"פ עם התפארת. ברם כעת בזמן הגלות עדיין יש את המאור הגדול (שמש=תפארת) ואת המאור הקטון (לבנה=מלכות) אֲבָל בְּזִמְנָא דְּפוּרְקָנָא "וְלַיְלָה כַּיּוֹם יָאִיר" (תהלים קלט, יב). בְּהַהוּא זִמְנָא "וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה" (ישעיהו ל, כו) דְּשַׁכִּינְתָּא עַל שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְקְרִיאַת בְּכָל דָּרְגִּין. אבל בזמן הגאולה יתקיים מאמר הנביא "ולילה כיום יאיר כחשיכה כאורה" כבר ידעת שלילה זו המלכות ויום זו התפארת ולעת"ל היא תאיר כמוהו דְּאִתְמַר בַּהּ "עֶצֶם הַשָּׁמַיִם וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם" (בראשית ב, כג). וְדָא יְרוּשָׁלַיִם דְּאִתְקְרִיאַת עַל שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. שנאמר בשכינה "עצם מעצמי ובשר מבשרי" וזו ירושלים הנקראת על שמו של הקב"ה. כבר ידעת שירושלים

תִּקּוּנָא שְׁבַע וְעֶשְׂרִין

ה"ס ספירת המלכות והקב"ה תפארת. אמרו חכמי הקבלה שעצם ירמוז ללאה ובשר לרחל. **דְּהָא בְּזִמְנָא דְּהַהוּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא יִתְעַר בְּתוּקְפֵּיהּ, וּשְׁכִינְתֵּיהּ נַמִּי תִּתְנַעֲרָ בֵּיהּ וְתִתְקָרֵי עַל שְׁמֵיהּ וְיִשְׁתְּמוֹדְעוּן תַּרְוַיְיהוּ בְּשִׁקּוּלָא וְזַדָּא.** שהרי בעת שאותו עמוד אמצעי (שהוא התפארת כמ"ש במאמר פתח אליהו) יתעורר בחוזקו והשכינה ג"כ תתחזק ותיקרא על שמו ויוודעו (יתכן שהכוונה לייחודם) בשיקול אחד היינו בקומה שווה.

דף עו

וְעוֹד, שְׁכִינְתָּא אִצְטְרִיךְ לְקַשְׁרָא לַהּ בְּכָל דַּרְגִּין בְּמַלְכָּא, דְּהָא זִוּוּגָא מִכֻּלְּהוֹ אִיהִי. ועוד את השכינה צריך לקשר אותה אל המלך בכל עשר ספירותיה שהרי היא נבנתה ממלכויות של כל עשר הספירות (ונרמז במ"ש מלכות'ך מלכות כל עולמים) **וּמָאן דְּלָא אַנְסִיב פָּגִים אִיהוּ.** ומי שאינו נשוי הוא פגום שהרי חסרה לו ספירת המלכות **אֲבָל בְּקַדְמִיתָא "אַזַּת מִצַּלְעוֹתָיו"** (בראשית ב, כא). **לְבָתַר "עֶצֶם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי"** (בראשית ב, כג), **זִוּוּגָא מִכֹּלָּא בְּזִמְנָא דְּסָלְקַת מַדְרֵגָא לְדַרְגָּא כַּמָּה דְּאִתְּמַר.** אבל בתחילה נאמר על חוה "אחת מצלעותיו" משמע צלע אחת ולבסוף אמר האדם עליה שהיא "עצם מעצמי ובשר מבשרי" הא כיצד? בתחילה היא היתה בחינת נקודה (מצב זנב המתואר בגמ' ברכות סא) ואז נאמר עליה אחת מצלעותיו ולבסוף עלתה ונבנתה לי"ס ואז נאמר עליה "עצם" וכו' **דְּמִשֵּׁה סָלִיק לַהּ עַד בִּינָה. שְׁלֹמֹה עַד זָכְמָה. מְשִׁיזָא עַד כֶּתֶר. בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְדַּבְקַת בְּמַלְכָּא, אִתְּמַר בַּהּ "לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ"** (בראשית ב,

כג) **וְכוּ'.** שמשה הנקרא איש האלהי"ם (שהוא איש של השכינה הנקראת אלהי"ם) העלה את המלכות עד הבינה, שלמה עד החכמה העליונה כמ"ש (מל"א ה) ותרב חכמה שלמה מכלכל...ודרדע" דרדע הוא מרע"ה וכאמור העלה אותה עד הבינה ושלמה הוסיף להעלותה עד החכמה. מלך המשיח יעלה אותה עד הכתר. באותו זמן שנדבקה במלך (הגיעה עד החסד) נאמר בה "לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זא"ת" (מכאן נקראת המלכות בכל ספרי הזוהר בכינוי זא"ת וכל הדרושים על מילת זאת יכוונו למלכות) **וְדָא הַמָּאוֹר הַגָּדֹל וְהַמָּאוֹר הַקָּטֹן. לְבָתַר** "וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָם אָדָם" (בראשית ה, ב) **בְּשִׁקּוֹלָא וְזַדָּא, שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים, וְהָכִי יִהְיוּ לְזִמְנָא דְּאָתֵי בְּזִמְנָא דְּיִתְתַּקַּן כֹּלָּא בְּרָזָא דאד"ם, אָדָם דָּוִד מָשִׁיחַ. כְּדֵין** "וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָם אָדָם" (בראשית ה, ב) **וַדַּאי:** וזה הפירוש למאור הגדול והמאור הקטן דהיינו בעת הגלות כאשר המלכות ניזונת מן התפארת ולא מקבלת שפעה ישירות מן הבינה. אח"כ כתוב "ויקרא שמם אדם" שניהם כאחד נקראים אדם (אמר המהרח"ו זללה"ה שמילת אד"ם תרמוז לשם מ"ה כזה: יוד הא ואו הא שהוא גימ' אדם והמילוי הוא: וד א או א גימ' חוה, הרי לך שמילת אדם היא על אדם וחוה הכלולה בו. מצב זה נקרא בספר הרקאנטי והציוני ד"פ דהיינו שהמלכות נמצאת בקטנות והיא אחור עם התפארת). לעת"ל יהיו שווים בקומתם ואז יקראו שני המאורות הגדולים, וכך יהיה לעת"ל כאשר הכלי תתקן בתיקון אדם שסודו א'דם ד'דוד מ'שיח ואז יקרא שמם אדם ודאי. כבר ידעת שאדה"ר נתן לדהע"ה ע' שנים והם אחד. המשיח הוא תיקון אדה"ר (אדיר במרום ח"א עמוד רמח). עיין בהקדמת התיקונים שם כתב הרב שתואר אדם הוא א'דם ד'וד מ'שיח ששלושתם הם אדם.

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וּתְמַנְיָא

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" וְכוּ' אִלֵּין תִּיקּוּנִין דְּאִתְתְּקִין לְהוּ **מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל.** ולכל היד החזקה וכו' אלו תיקונים שהתקין להם משה לישראל "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" **מִסִּטְרָא דִּנְשִׁמְתָּא מִסִּטְרָא דִּלְגַו. וְאִתְּמַר בַּהּ "נֵר יְהוָה נִשְׁמַת אָדָם"** (משלי כ, כז). **נֵר יאהדונה"י יאהלוההי"ם יאהדונה"י.**

ולכל היד החזקה מצד הנשמה שהיא פנימית ונאמר בה "נר ייי' נשמת אדם" נר היינו ג' יחודים שיש לשם הוי"ה ב"ה: יחוד עליון עם שם אהי"ה (יחוד תפארת ובינה) יחוד הוי"ה ב"ה עם שם אלהי"ם (יחוד תפארת עם גבורה) ויחוד הוי"ה ב"ה עם אדנות (יחוד זו"ן) שהם גימ' נר **"חוֹפֶשׂ כָּל חַדְרֵי בָטֶן"** (משלי כ, כז) **מִסִּטְרָא דִּלְגַו וּלְגַו דַּיְיקָא. עָלָה כְּתִיב "נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ"** (בראשית א, כו) **דָּא נִשְׁמָתָא דְּאִתְעֲבִידַת בְּצוּלְמָא דִּלְעֵילָּא מַמָּשׁ.**

המשך הפסוק "חופש כל חדרי בטן" זו הנשמה שהיא בתוך גופו של אדם והיא פנימית לו עליה נאמר "נעשה אדם בצלמנו" זו הנשמה שנעשית לפי צלם האדם. הצלם הוא ישות רוחנית שנוצרת עוד לפני היות האדם הגוף והיא ממצעת בין הנפש והגוף. **אֲבָל גּוּפָא כִּדְמוּתֵנוּ וְלָא בְּדִמּוּתֵינוּ. דִּלְעֵילָּא לֵית צוּרָה דְּגוּפָא, אֶלָּא כִּדְמוּתֵנוּ דְּיוֹקְנָא לְפוּם רָזִין עִלָּאִין.** אבל לגבי הגוף כתוב "כדמותינו" ולא נאמר "בדמותינו" כי למעלה אין גוף ואין צורת גוף ובו רמזים לסודות עליונים כגון: עינים אוזן חוטם פה יד ימין, רגל ימין הכל רומז ל: חכמה, בינה, תפארת, חסד נצח **וְנִשְׁמָתָא מִסִּטְרָא דִּילַהּ "בָּנִים אַתֶּם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם"** (דברים יד, א) **אִלֵּין בְּנִין דְּשַׁלִּיטִין בִּנְכְסֵי אֲבוּהוֹן. אִלֵּין דְּעָיְילִין בְּלָא**

בַּר. דְּכַמָּה נְטוּרִין מְמַנָּן קָיְימִין עַל תַּרְעִין, וְכַד נְשִׁמְתָּא סַלְקַת צְרִיכִין לְמִסְגַּד קָמָּה, וְאִיהִי אָעֲלַת לְגוֹ בְּכָל אֲתַר וְלֵית דְּיִמְחֵי בִּידָהּ. וְרָזָא דָּא "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה". והנשמה עליה נאמר "בנים אתם ליי' אלהיכם" אלו הבנים השולטים בנכסי אביהם כמ"ש (גיטין סה ע"א) קונה ומוכר בנכסי אביו וזה הוא צדיק גוזר והקב"ה מקיים אלו הם ל"ו הצדיקים הנכנסים ללא נטילת רשות (סוכה מה ע"ב. סנהדרין צז ע"ב). שהרי כמה שומרים ממונים עומדים על השערים וכאשר היא עולה צריך לכרוע ולהשתחוות לה והיא נכנסת פנימה בכל מקום ואין מוחין בידה וזה הסוד של "ולכל היד החזקה".

וּבְסִטְרָא דִּגּוּפָא "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל". דְּפוּלְחָנָא בְּסִטְרָא דִּגּוּפָא אִיהִי פּוּלְחָנָא וַדַּאי מוֹרָא. דִּנְשִׁמְתָּא אִיהִי כָּבוֹד. אֲבָל בְּגוּפָא מוֹרָא בִּדְזִילוּ תַּלְיָא. ומצד הגוף נאמר "ולכל המורא הגדול" שעבודת הגוף היא עבודה של יראה שעבודת הנשמה היא כבוד ומצד הגוף מורא. ואלו ב' מידות בכיבוד הורים מורא וכבוד, יראה ואהבה, מ"ע ומל"ת. **וּפּוּלְחָנָא דִּבְסִטְרָא דִּנְשִׁמְתָּא אוֹרָיְתָא – אִיהִי הַשָּׂגָה דְּמַשָּׂגַת נְשִׁמְתָּא בְּשָׁרְשָׁהּ לְאִתְעַנְגָא בֵּיהּ. וְרָזָא דָּא רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְפִיכָךְ' (אבות ו, יג) וְכוּ'. דְּכָל כַּמָּה דְּאַסְגִּיאוּ מִילִין בְּאוֹרָיְתָא, מִילִין אִשְׁתַּכְוזוּ דַּרְגִּין עִלָּאִין לְנִשְׁמְתָּא לְאִתְעַנְגָא בֵּהּ.** ועבודה שהיא מצד נשמת התורה זו היא השגה שהנשמה משיגה בשורשה להתענג בה. וזה סוד "רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות" וכו' שככל שיש יותר מצוות כן

יש לנשמה יותר מדריגות להתענג בהם **וְגוּפָא אִיהוּ עֶבֶד. וּמַלְאָכֵי עִלָּאֵי אִינּוּן עָבְדִין מִסְטְרָא דִּלְבַר, וְרָזָא דָּא "עֶבֶד עִבְרִי"** (שמות כא, ב). **אֲבָל גּוּפָא עֶבֶד כְּנַעֲנִי בְּגִין יֵצֶר הָרַע דְּקָאִים בֵּיהּ. וּבֵיהּ "לְעֹלָם בָּהֶם תַּעֲבֹדוּ"** (ויקרא כה, מו) **דְּהָכִי אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי גּוּפָא תְּזוּת נִשְׁמָתָא.** והגוף הוא עבד וגוף המלאכים הקדושים נקרא "עבד עברי" אבל גוף בני אדם נקרא "עבד כנעני" כי יצר הרע שוכן בו ועל עבד כנעני נאמר "לעולם בהם תעבודו" כי יש להכפיף את הגוף לנשמה תדיר **וּמָאן דְּשָׁבַק לְגוּפָא לְשַׁלְטָאָה עַל נִשְׁמָתָא אִתְּמַר בֵּיהּ "תַּזּוֹת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ"** (משלי ל, כב). **"עֲבָדִים מָשְׁלוּ בָנוּ"** (איכה ה, ח). **וְאִתְּמַר בֵּיהּ "מְפַגֵּעַ מִנַּעַר עַבְדּוֹ"** (משלי כט, כא) ומי שמניח לגוף שישלוט על הנשמה נאמר בו "תחת עבד כי ימלך" ועל זה רגזה הארץ וכן עבדים משלו בנו דהיינו אנו נשלטים ע"י היצה"ר וכן נאמר בו "מפנק מנוער עבדו" הרי שבאחריתו היצר יהיה מנון כלומר שליט וירפה ידיו מתורה ומצוות **כְּגוֹן מְפַיְּבְשֶׁת דְּאָמַר "עַבְדִּי רְמָנִי"** (שמו"ב יט, כז) **דְּעֶבֶד דָּא מָרִיד עֲלַהּ וְגָרִים לַהּ דְּלָא לְאִתְקַשְּׁרָא בְּמַלְכָּא. וְדָוִד אָמַר "גַּם אִישׁ שְׁלוֹמִי אֲשֶׁר בָּטַחְתִּי בוֹ"** (תהלים מא, י), **דְּאִיהוּ יָכִיל לְאַזְמָנָא עִינּוּנָא לְנִשְׁמָתָא. "אוֹכֵל לַחְמִי"** (שם) **וַדַּאי. "הִגְדִּיל עָלַי עָקֵב"** (שם), **גָּדַל לָא כְּתִיב אֶלָּא הִגְדִּיל, דְּאַתְקִיף לְאִינּוּן דְּקַיְּימִין בְּעָקֵב. בְּהַהוּא זִמְנָא "נֵר רְשָׁעִים יִדְעָךְ"** (משלי כד, כ) **דָּא נִשְׁמָתָא דְּלָא שָׁלְטָא**

וְכַיֵּימֵת תְּזוּזוֹת גּוּפָא. כגון מפיבושת שאמר "עבדי רמני" שעבד זה מרד עליו וגרם לו שלא יתחבר לדהע"ה. ודהע"ה אמר "גם איש שלומי אשר בטחתי בו" שאותו איש שלום יכול לגרום עונג לנשמה, אוכל לחמי דהיינו שאני זן ומפרנס אותו הופך להיות אוכל לחמו כלומר הוא אוכל לו את האפשרות ללמוד תורה הנקראת לחם או להתחבר לשכינה המשולה ללחם שנאמר הלחם אשר הוא אוכל. אותו אחד הגדיל עלי עקב כלומר ממנע ממני את אפשרות הצמיחה. גדל לא כתוב אלא הגדיל מבנין "הפעיל" שחיזק את אלו הנמצאים בעקב אותם הגדיל עלי והוריד אותי תחתם. ועל זה נאמר "נר רשעים ידעך" שהנשמה המשולה לנר במקום שתאיר את הגוף החשוך היא נחלשת ודועכת. **אֲבָל בְּזִמְנָא דְּגוּפָא אִתְתַּבַּר כַּמֵּי נִשְׁמָתָא, אִתְּמַר בַּהּ "לְהַחֲזִיוֹת רוּחַ שְׁפָלִים"** (ישעיהו נז, טו) **וְכוּ'. וּבְמַתַּן תּוֹרָה אִתְתַּקָּנַת נִשְׁמָתָא בְּיִשְׂרָאֵל, אֲבָל גּוּפָא נָמֵי אִתְתַּקַּן בַּהֲדָהּ. דְּהָא בְּמִצְרַיִם אִתְּבַר מֵאִינּוּן גּוּפִין כָּל רַע. וּבְמַתַּן תּוֹרָה אִתְפָּרַשׁ מִינַּיְיהוּ וְאִתְּמַר בְּהוּ 'יִשְׂרָאֵל שֶׁעָמְדוּ עַל הַר סִינַי פָּסְקָה זֻהֲמָתָן' (שבת קמו). כְּדֵין "זָרוּת עַל הַלֻּחוֹת"** (שמות לב, טז) **זֵירוּת.** אבל כאשר הגוף נכפף לפני הנשמה נאמר בו "להחיות רוח שפלים" ובו ייי' ישכון וכו'. ובמתן תורה נתקנה הנשמה של ישראל וגופם ג"כ נתקן שמי שהיה סומא התפכח והחיגר התפשט כידוע מן המדרש. שהרי במצרים הגוף נשבר מהעבודה הקשה ובמתן תורה פרש מהם היצר הרע שנאמר בהם "ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן" ואז נאמר "חרות על הלוחות ודרשו חזל אל תקרי חרות אלא חירות

דף עח

זזירות (תיקו"ז תי' נ"ו דף צא.). חירות ממלאך המות דהיינו שהגיעו למעלת אדה"ר קודם החטא **ואי לא זאבו בעגל זזירות הוה**

לֶהוֹ מִמֵּשׁ. כְּיוֹן דְּזַוְּאַבּוּ תַּבַּת זוֹהֲמָא, וְעַכְ"ד לָאוּ כְּבִקְדְמִיתָא. וּבְשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ מֵית, נִשְׁמָתָא אִסְתַּלְקַת מִגּוּפָא וְס"א אַתְיִין וְשָׁרְיִין עֲלֵיהּ וּמְסַאֲבִין לֵיהּ, עַד דְּאִתְעַכְּלַת גּוֹ עָפְרָא וְאִתְדְּכִי. ואם לא שחטאו בעגל היה להם חירות ממלאך המות ולא היתה טומאת מת בעולם כיון שחטאו חזר להם היצר הרע וחזרה טומאת מת (ולכן אמרו חז"ל תבוא האם ותקנח צואת בנה, כלומר תבוא פרה אדומה ותטהר טומאת מת שבאה בגלל בנה שזה העגל) ועם כל זאת לא חזר היצר הרע כפי שהיה אלא חלש ממנו. וכיון שנפטר בן אדם הנשמה עוזבת אותו והס"א בא ושורה עליו ומטמא אותו עד שהגוף מתעכל בעפר ופורחת לה הטומאה **כְּדֵין יְקוּמוּן לְזִמְנָא דְּאָתֵי גּוּפָא וְנִשְׁמָתָא כְּלָא בְּקֻדְשָׁה בְּתִיקוּנָא שְׁלִים כַּדְקָא יָאוֹת.** אז לעת"ל יקומו בתחיית המתים הגוף והנשמה כולם בקדושה בתיקון שלם כראוי.

וְהָא אֵלִיָּהוּ נְבִיאָה מְהֵימְנָא אָתֵי פָּתוּז וְאָמַר, ר' ר' כָּתִיב יִתְּמוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ (תהלים קד, לה) **לְזִמְנָא דְּאָתֵי דְּאִתְמַר בֵּיהּ בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח** (ישעיה כה, ח) **וְדָא מִתְּ דְּאִתְהַדַּר תַּמָּ. דְּעַד דְּס"א אִתְפְּשַׁט בְּעָלְמָא מוֹתָא אִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא.** והנה אליהו הנביא הנאמן בא ואומר לרמח"ל רבי רבי כתוב "יתמו חטאים מן הארץ" וכן נאמר לעתיד לבא בילע המות לנצח ואז אותיות מת יתהפכו להיום תם שכל זמן שהס"א שלטה בעולם הביאה עימה מות וכעת בהעדר כח הס"א נהפך הגוף להיות תם **כְּיוֹן דַּהֲאִי אִתְעֲבַר וְאִסְתַּלַּק, כְּדֵין מוֹתָא לָא אִשְׁתְּכַח. בְּגִ"כ בִּלַּע הַמָּוֶת מִסְּטָרָא דְּמוֹת וְדַאי דְּאִתְהַדַּר תַּמָּ.** כיון שהס"א עבר והסתלק אזי מות לא נמצא ולכן כתוב "בילע המות" שאין יותר מות ואז המת נהפך לתם.

כגונא דא "במדבר הזה יתמו ושם ימותו" (במדבר יד לה). **דהא תמן אצטריך לאתעברא זוהמא דלהון, בג"כ יתמו. אבל בג"כ ושם ימותו, עד דאסתלק זוהמא דא. ועל רזא [דא] כתיב וגם יד ה' היתה וכו' עד תמם** (דברים ב, טו) **עד דאתהדר מת תם. ובההוא זמנא יתמו זוטאים מן הארץ, כדין ורשעים עוד אינם.** כעין זה כתוב על דור המדבר "במדבר הזה יתמו ושם ימותו" שהרי שם היו חוטאים וצריך להעביר מהם את היצר הרע ולכן נאמר בהם "יתמו" מלשון תמימות ומשום כך "ימותו" עד שיעבור מהגוף היצר הרע. וזה סוד הפסוק שנאמר "וגם יד יי' היתה בהם עד תמם" גם כאן הפירוש תמם עד שהגוף נהיה תם ועל אותו זמן נאמר "יתמו חטאים מן הארץ ואז כאשר גוף החוטאים נהיה תם מימלא "ורשעים עוד אינם".

ועוד, יתמו זוטאים אלין ערב רב, דבכל דרא אשתכחן מינייהו, ומתעברן מגו עמא קדישא. דהא בקדמיתא לא יכילו ישראל לאתדכאה מינייהו כלא בזמנא חדא, ואתדכיין הכי זעיר בכל דרא. ועוד פירוש, יתמו חטאים אלו הערב רב שבכל דור יש מהם והם לאט לאט פורשים מעם ישראל שהרי בהתחלה לא יכלו בנ"י להטהר מהם בבת אחת והם נטהרו מהם מעט בכל דור **עלייהו כתיב** "**וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם**" (שמות לב לד). **דערב רב אינון דגרמו לישראל למעבד עגלא, ואינון נטלין עונשא דלהון בכל דרא, ואתעברן מגו עמא קדישא.** עליהם כתוב "וביום פקדי ופקדתי עליהם

חטאתם" שהערב רב הם שגרמו לישראל לעשות העגל והם נענשים על כך בכל דור והם עוברים מעט מעט מעם ישראל (והנה גילה לנו הרב המקובל האלהי הרב מרדכי אליהו שבדורנו נענשו הערב רב מהסכם אוסלו. כתוב שהעם עשה "עגל מסכה" וזה רומז להסכם אוסלו, כי "עגל" גימ' "אוסלו" ומסכה אותיות הסכם וידוע שנהרגו יותר מאלף בני אדם מהסכם זה) **ואי תימא מאי ביום פקדי? אלא תא חזי, כל דרא אזדמן קמי מלכא עד לא ייתי לעלמא. והיינו דאוקמוה** (סנהדרין לח ע"ב) "**דור דור וזכמיו דור דור ודורשיו", כיון דאשתלים דרא, תב קב"ה וקביל ליה בזושבנא ודאי. בההוא זמנא אעבר מההוא דרא אינון ערב רב דאתעריבו ביה. בג"כ ביום פקדי ופקדתי וכו'.** ואם תשאל מה פירוש "ביום פקדי" הנאמר על הערב רב שעשו את העגל? אלא בא וראה כל דור עומד לדין לפני הקב"ה עד שלא בא לעולם וזה כתוב בגמ' שהראה הקב"ה לאדה"ר דור דור וחכמיו וכו' כיון שנשלם הדור שב הקב"ה ומקבל את החשבון של אותו דור ובאותו זמן הוא מוחק את הערב רב שבאותו דור, אלו הנשמות של הערב רב שהתערבו באותו דור, לכן כתוב ביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם וכו' **דהא הכי בדר לון קב"ה בכל דרא לאעברא לון. ועל רזא דא כתיב ויניעם במדבר וכו' עד תום כל הדור** (במדבר לב יג). שהרי לכך פיזר אותם הקב"ה בכל דור להשמיד אותם וענין זה נרמז במ"ש ויניעם במדבר....עד תום כל הדור **ומלה סלקת לומנה, וסלקת לומנא דאתי.** ולמרות שזה נאמר על דור המדבר הפסוק סובל פירוש נוסף זה הנאמר על הערב רב **דהא במדברא דא ס"א בגלותא אנע לון לישראל עד דישתלים דרא**

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וּתְמַנְיָא

דערב רב, דאתמר בהו קשים גרים לישראל כספחת (יבמות מז ע"ב) **אלין גרים דגייר לון משה וגרמו כל האי בישא לישראל.** שהרי במדבר זה, דהיינו בגלות אדום שעם ישראל התפזר במדבר העמים, הס"א מניע את ישראל עד שיתמו כל הערב רב שעליהם נאמר קשים גרים לישראל כספחת אלו הגרים שגייר מרע"ה והם גרמו רע לישראל והם הנקראים בתורה "העם"

ולזמנא דאתי (תהלים קד, לה) **"יתמו זוטאים" אלין ערב רב. בההוא זמנא אין מקבלין גרים לימות המשיזז** (יבמות כד ע"ב), **אלא גרים גרורים הם לקבלא עלייהו מרותא עלאה, ולאו לאתערבא בגו כללא קדישא:** ולעת"ל נאמר יתמו חטאים מן הארץ אלו הם הערב רב. באותו זמן נאמר "אין מקבלים גרים לימות המשיח" למעט גרים גרורים המקבלים עול מלכות שמים וקבלו עליהם שלא להתערב בתוך העם הקדוש.

דף עט

וְעֶרֶב רַב בְּגִינַיְיהוּ בְּשְׂרָא לָא אִתְתַּקַּן בְּגָלוּתָא.

דְּאִינּוּן אָמְרוּ "מִי יַאֲכִלֵנוּ בָּשָׂר" (במדבר יא, ד) **בְּשְׂרָא סוּמָקָא בִּסְטָרָא דְּדִינָא דְּתָמָן תּוּקְפָּא דְּמְסָאֲבוּתָא, וְאִינּוּן תָּאִיבוּ לֵיהּ.** ובגלל הערב רב לא נתקן הבשר בדור המדבר שאמרו "מי יאכילנו בשר". כלומר לא נתקן הגוף הנקרא עבד כנעני ונשאר תוקף היצר הרע בגופות. הבשר צבעו אדום המורה על מדת הדין וחוזק הטומאה והם התאוו לבשר. **וּבְשְׂרָא דָּא אֱלֹהִים, דְּבְגִינֵיהּ אָמְרוּ "קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים"**

(שמות לב, א). דְּזַוּוגָא דְּיִשְׂרָאֵל הוי"ה קַדִּישָׁא, דִּכְתִיב "כִּי זֵלֶךְ יְהוָה עַמּוֹ" (דברים לב, ט). וְאִינּוּן "קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים" וְדָא עֵגֶל, אֱלֹהִים וט"ו אַתְוָן כְּגַוְנָא דָּא א' א"ל אל"ה אלה"י אלהי"ם וּתְרֵין רָזִין דִּלְהוֹן, דָּא עֵגֶל וַדַּאי. והבשר זו מדת הדין הנקראת אלהים שהרי חלק ישראל במדת הרחמים כמ"ש כי חלק ייי' עמו והם בקשו קום עשה לנו אלהים וזה העגל שהרי אלהים גימ' 86 ועם 15 אותיותיו א אל אלה וכו' וב' צורותיו (שהרי היו לו ב' ראשין של חמור ושל שור) הרי 103 כמנין עגל וּבְגִינַיְיהוּ אִתְמַר בְּיִשְׂרָאֵל "זָזְשַׁךְ מִשְּׁזּוֹר תָּאָרָם" (איכה ד, ח). דִּבְגִין דִּבְהַהוּא בִּשְׂרָא אִתְתַּקַּף סִטְרָא אַזָּרָא, אִצְטְרִיךְ לְאִתְגָּרָעָא. ובגללם נאמר על ישראל "חשך משחור תארם" שבגלל שבאותו בשר שהתאוו התחזק הס"א והתמעטה קומתם הרוחנית וְאִלֵּין אִינּוּן דְּאָזְלִין בָּתַר הַנָּאִין דְּעָלְמָא, סִטְרָא דְּבִשָּׂר, וְשָׁבְקִין לַהּ לְאוֹרַיְתָא. ואלו הם ההולכים אחר הנאות העולם הבאות מצד הבשר ועוזבים את התורה וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי "יִתַּמּוּ זָרִים מִן הָאָרֶץ" (תהלים קד, לה). כְּדֵין "וְרָאוּ כָל בָּשָׂר יַזְוָדָו" (ישעיהו מ, ה). דְּהָא בְּהַהוּא זִמְנָא "וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַזַּמָּה" (ישעיהו ל, כו), וְאִיהוּ לְעֵילָּא וְאִיהוּ לְתַתָּא. ולעת"ל נאמר "יתמו חטאים מן הארץ" אלו הערב רב ואז יתקן הבשר להיות בחינת עבד עברי נקי מכל תאוות היצר הרע ואז יתקיים והיה אור הלבנה (אור הגוף החומרי) כאור החמה (אור הנשמה הרוחנית) והם הם הדברים למעלה (אור המלכות כאור התפארת והרב הסביר שהמלכות תגיע עד הכתר בימות המשיח) "וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר

הָרָקִיעַ" (דניאל יב, ג), **בְּהַאי זֹהַר סַדִּישָׁא דִּבְשָׂרָא יְתוּב לְאִתְסַדְּשָׁא בִּקְדוּשָׁתָא עִלָּאָה וּלְאַנְהָרָא כְּגַוְנָא דִּנְשִׁמְתָא וַדַּאי.** והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע באותו זוהר קדוש של הבשר ישוב להתקדש בקדושה עליונה ולהאיר כמו הנשמה וכפי שהיו ישראל קודם חטא העגל.

דף פ

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וְתֵשַׁע

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" דִּבְזִמְנָא דְּמָטָאת שְׁכִינְתָא לְתַתָּא גּוֹ קְלִיפִּין, אִתְּמַר בַּהּ "לִקְצֹבֵי הָרִים יָרַדְתִּי הָאָרֶץ בְּרִיחֶיהָ בַּעֲדִי לְעוֹלָם" (יונה ב, ז), **דָּא לִילִית זַיְּיבְתָּא דְּחֲשִׁיבַת לְאִתְתַּקָּפָא עַל שְׁכִינְתָא דְּלָא תִּיסַּק בִּמְתַּכְּנָן.** ולכל היד החזקה זה כאשר השכינה יורדת למטה אל הג' קלי' החזקות שהם רוח סערה, ענן גדול, ואש מתלקחת ונאמר בה "לקצבי הרים וכו' זו לילי' הרשעה הנקראת קץ כל בשר החושבת להתחזק על השכינה ולכבוש אותה שם שלא תעלה משם **אֲבָל "וַתַּעַל מִשַּׁחַת חַיַּי"** (יונה ב, ז), **אִיבָּעֵי? אֶלָּא "יְהוָה אֱלֹהָי"** (שם), **בְּזִמְנָא דְּאִתְחַבָּרוּ כְּחֲדָ יְהֹוָ"ה אֱלֹהִים שְׁמָא שְׁלִים.** אבל נאמר ותעל משחת חיי שהשכינה עולה מן השחת שאלו מדורי הס"א וזה בכח שם ייי' המעלה את השכינה הנקראת אלהי'ם וזה הוא ייי' אלהי שמתחברים כאחד ואז יש לה כח לעלות אל מקומה ולא להיות מלון אורחים **דִּבְהַהוּא זִמְנָא אִתְּמַר בַּהּ "מִקְיְמִי מֵעָפָר דָּל"** (תהלים קיג, ז) **וְכוּ' וְדָא יד"ך מִסְטְרָא דְּאִימָּא וְדָא פְּקִידָה, וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה.** שעל אותו זמן נאמר מקימי מעפר דל מאשפות ירים אביון. אשפה גימ' שכינה ע"ה והיא

נקראת דלה ושם ייי' מקים אותה מעפר וזה יד'ך שזו היד של אימא וזו פקידה מצד יסוד אימא שממנו יוצאים ה' חסדים לז"א וה"ג לנוק' וזה הוא ה' יד ה' ידות וכל יד זו גבורה הנקראת אלהי'ם שיש בה ק"כ צירופים וה' אותיות כמנין "החזקה" והיא בגימ' דאחוריים עולה למנין ר' כמנין פקידה ע"ה שהיא כמנין צדקה שזה יחוד זו"ן (כלומר המלכות ללא יחוד נקראת צדק וכשהיא מקבלת זכר נקראת צדקה). כל ה' גבורות ניתנים למלכות וכל אחד מהם הוא יד. ה' יד גימ' ע' ועם י' אותיות של ה' יד גימ' יסו"ד שם מתקבצים כל הה' ידות **וְדָא י"ד בְּשַׁיַּדַ"י.** ואלו אותיות י'ד של שם שד'י המקנן ביסוד **בַּה "הִתְנַעֲרִי מֵעָפָר"** (ישעיהו נב, ב). **לְבָתַר תָּמָן לְתַתָּא נַיְימַת, עַד דְּאִשְׁתַּלִּימַת בְּשִׁלִּימוּ כְּדְקָא יָאוּת. כְּדֵין "מֵאַשְׁפַּת יָרִים אֶבְיוֹן"** (תהלים קיג, ז) **דָּא זְכִירָה. "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", בְּזִמְנָא דִּכְתִיב בֵּיהּ "וְיִרְאוּ גוֹיִם אֶת שֵׁם יְהוָה"** (תהלים קב, טז). וכאשר המלכות מקבלת הה' גבורות נאמר בה "לא יבא בך עו'ד ערל וטמא התנערי מעפר וכו'...התפתחי מוסרי צוארך שביה בת ציון" כל אלו המילים מראים בעליל על יציאת השכינה מן הקלי'. אח"כ היא מתתקנת בעולם הבריאה ואח"כ כשנשלמת היא עולה לאצילות כמ"ש מאשפת ירים אביון וזו זכירה. כבר ידעת שאביו'ן הוא היסוד בשעה שאיבד כלי חמדתו. ולכל המורא הגדול לעת"ל שנאמר בו "ויראו גויים את שם ייי'.

קָם אַבְרָהָם סָבָא וְזָסִידָא פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' וַדַּאי שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא אִתְּמַר בַּהּ "וְזַבִּי כִּמְעַט רֶגַע עַד יַעֲבֹר זָעַם" (ישעיהו כו, כ). **מַאי רָזָא?** קם אאע"ה הסבא החסיד פתח ואמר לרמח"ל רבי רבי בודאי על השכינה הנמצאת בגלות נאמר "חבי כמעט רגע עד יעבר זעם" מה הסוד במילים אלו? **אֶלָּא דִּשְׁכִינְתָּא מִסְתַּתְּרָא בְּגָלוּתָא, וְדָא י' סְתִימָא דְּלָא אִתְגַּלְיָאַת**

תְּקוּנָא עֶשְׂרִין וְתֵשַׁע

וְאִתְּמַר בַּהּ "אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁזִפְתְּנִי שַׁזָּפְתְּנִי" (שיר השירים א, ו). אלא ההסבר הוא כך: השכינה בעת הגלות התמעטה לנקודה אחת והיא מסתתרת וזו אות י' סתומה שאינה גלויה ואז השכינה אומרת "אל תראוני שאני שחרחרת. **אִי תֵּימָא מַאי "כִּמְעַט רֶגַע"? אֶלָּא רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ גּוֹ סְתִימוּ דְּמַתְנִיתָא תָּנִינָן דְּכֻלְּהוּ יוֹמִין כֻּלְּהוּ שְׁנִין כֻּלְּהוּ דָּרִין כֻּלָּא אִתְרְשִׁים בְּרָזָא עִלָּאָה קַמֵּי מַלְכָּא. וַאֲפִילּוּ כֻּלְּהוּ שַׁעֲתֵי כֻּלְּהוּ רִגְעֵי, כֻּלָּא רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ לְמָארֵי זָכְמְתָּא.** אם תשאל מה הפירוש "כמעט רגע"? אלא יש כאן סוד עליון הסתום בדברי התנאים שכך הם אמרו שכל הדורות והשנים והימים כולם נרשמו לפני המלך, ואפילו השעות והרגעים הכל הוא סוד לבעלי החכמה. **וּבְכַמָּה אִרְזִין אִתְפָּרְשַׁת שַׁעֲתָא, דְּשַׁעֲתָא אִיהִי שְׁכִינְתָּא וְכַמָּה דַּרְגִּין מִתְפָּרְשָׁאן בַּהּ. אֲבָל תתר"ף דָּא סִידּוּרָא דְּדַרְגִּין דְּקַיְּימִין לְדַבְּרָא זִמְנָא בְּסִידּוּרָא שְׁלִים בְּרָזָא דְּעִיבּוּרָא.** ובכמה דרכים יש לפרש את המילה "שעה" שהשכינה נקראת "שעה" כמ"ש השעה עומדת לו וכו' ובשכינה כמה דרגות. בסוד העיבור חלקו את השעה לתתר"ף חלקים (דהיינו חילקו 3600 שניות שבשעה ל 1080 חלקים כך שכל חלק הוא 3 שניות ושליש) **וְאִלֵּין זוֹלְקִין מִתְפָּרְשָׁאן לִרְגָעִין. וְכָל רִגְעָא אִתְפָּרַשׁ לְרע"ג דַּרְגִּין דְּמִתְזַבְּרָן אִלֵּין בְּאִלֵּין לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא זִיבּוּרָא זַדָּא דְּלָא מִתְפָּרְשָׁאן.** ואלו תתר"ף החלקים שבשעה נחלק ל 273 חלקים המתחברים אלו באלו להיות חיבור אחד שאינו נפרד **וְהָיְינוּ דְּאוּקְמוּהָ 'כַּמָּה רֶגַע כְּמֵימְרֵיהּ' רֶגַע רע"ג וַדַּאי.** וזה מה שאמרו חכמים (ברכות ז' ע"א) רגע כמימרא דהיינו שזמן של רגע הוא זמן אמירת המילה רגע.

תָּא חֲזֵי, דְּבִיּוֹמָא דְּשָׁארוּ יִשְׂרָאֵל לְמֵיזַב קַמֵּי מָארַיְיהוּ, שָׁארוּ יוֹמִין וְשַׁעֲתִין לְאִתְזַשְׁכָא. וְעִם כָּל דָּא לָא אִתְזַשָּׁךְ וְלָא אַסְתִּים בְּתוּקְפָּא דְּרוּגְזָא סְתִימוּ גָּמִיר, אֶלָּא רִגְעָא זְעֵירָא. בא וראה שמיום שהחלו ישראל לחטוא לפני אדונם התחילו הימים והשעות (ספירות של התפארת הם ימים וספירר שעות) להחשיך כלומר הועם עם כל זאת לא סתם אורם לגמרי אלא רגע אחד ויתכן שזה הרגע בו הקב"ה זועם (ברכות ז' ע"א)

וְרָזָא דָּא בְּהוֹד דִּשְׁכִינְתָּא קָאִים, וְאִיהוּ רִגְעָא זְעֵירָא מִשַּׁעֲתָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא וְלָא יַתִּיר. דְּאִלְמַלֵּא יַתִּיר הֲוָה, לָא הֲוֵי יִשְׂרָאֵל יָכְלִין לְמֵיקָם. וזה סוד הוא נמצא בספירת הוד של המלכות והוא רגע אחד של השעה (שזו השכינה) ולא יותר שאם היה יותר מרגע לא היו יכולים ישראל לעמוד בזה. **וְרָזָא דְּמִלָּה "אֲנִי יְהוָה לֹא שָׁנִיתִי"** (מלאכי ג, ו) **כְּגוֹן "שְׁנוּ וַיִּשְׁנוּ"** (מל"א יח, לד), **דְּהָא רִגְעָא זְעֵירָא וְלָא יַתִּיר הֲוָה רוּגְזָא, וּמִיַּד שָׁכִיךְ רוּגְזֵיהּ. בְּגִין כָּךְ "וְאַתֶּם בְּנֵי יַעֲקֹב לֹא כְלִיתֶם"** (מלאכי ג, ו). **וְדָא רֵגַע דְּאִתְמָר בֵּיהּ "כִּי רֶגַע בְּאַפּוֹ חַיִּים בִּרְצוֹנוֹ"** (תהלים ל, ו). **וּמֵהַאי אִתְתַּקְפוּ כָּל הַאי זִמְנָא כֻּלְּהוּ מְסָאֲבִין לְשַׁלְטָאָה בְּעָלְמָא. וְרָזָא דְּמִלָּה "וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שָׁקֶר"** (משלי יב, יט). וזה סוד "אני יי' לא שניתי" מה פירוש שניתי? זה מלשון פעם שניה כגון מ"ש אליהו הנביא "שנו וישנו" כלומר תנו מים פעם שניה על המזבח והפירוש כאן שרק רגע אחד נסתם האור ולא רגע נוסף ולכן המשך הפסוק הוא "ואתם ישראל לא כליתם" משמע שאם היה רגע נוסף של זעם היה כלים ח"ו. ועל רגע זה נאמר "כי רגע באפו, חיים ברצונו" רגע אחד ולא יותר. ובזה התחזקו כל כחות הקלי' בעת

הגלות לשלוט בישראל מאותו רגע של כעס וסודו בפסוק "ועד ארגיעה לשון שקר" דהיינו לשון שקר זו הקלי' היא מתחזקת מאותו רגע.

דף פא

וְתָא חֲזֵי, דַּאֲפִילּוּ הַאי רְגָעָא כֵּלֵיהּ לָא אִשְׁתְּלִים בְּרוּגְזָא. וְרָזָא דְּמִלָּה "בָּעֶרֶב יָלִין בֶּכִי" (תהלים ל, ו) **וְדָא גָּלוּתָא. אֲבָל ער"ב – בְּצִיר וַזַּד מֵרַגַּ"ע, וְדָא וַזַּד מֵרַגַּע דְּבֵיהּ אִשְׁתְּכַח פּוּרְקָנָא. "וְלַבֹּקֶר רִנָּה"** (תהלים ל, ו) **בְּגִין דַּאֲפִילּוּ רְגָעָא וַזָּדָא כֵּלֵיהּ לָא יְעִיבַר בַּוְזַשׁוֹכָא.** ובא וראה שאפילו אותו רגע של זעם לא היה מושלם אלא רק 272 חלקים מתוך 273 היו של כעס שנאמר בער'ב ילין בכי וזה בזמן הגלות ואם נדייק נראה שרק ער'ב חלקים מתוך רגע אחד בהם יש בכי וחלק אחד מתוך הרגע בו תלוי סוד הגאולה שנאמר "ולבקר רינה" כיון שלא רצה הקב"ה לתת אפילו רגע אחד שלם של כעס וחשיכה **וְרָזָא דְּמִלָּה "בְּעִתָּהּ אֲחִישֶׁנָּה"** (ישעיהו ס, כב) **דָּא וַזַּד דְּאִתְנַטִּיל מֵהַהוּא רֻגַּע. וְרֻגַּע דָּא גָּרַע, גְּרִיעוּנָא דְּכֹלָּא. וּבְהַאי רֻגַּע כְּתִיב "וַזְבִי כִמְעַט רֻגַּע"** (ישעיהו כו, כ), **כִּמְעַט וַדַּאי, דְּלָא כֵּלֵיהּ אֶלָּא עַד יַעֲבוֹר. וְדָא עב"ר מֵרַגַּע, "עַד יַעֲבָר זָעַם"** (שם). וזה סוד אנ'י יי' בעתה אחישנה" זה החלק האחד מתוך הרגע שממנו יחיש את הגאולה. ומילת רגע מורה על גרעון הכל. ועל אותו רגע נאמר "חבי כמעט רגע" כמעט בודאי כמו שהתבאר עד יעבור זעם דהיינו זעמו של הקב"ה כאמור.

וְתָא חֲזֵי, דְּכָל זִמְנָא דְּסִטְרָא אַזָּרָא מִתְתַּקְפָּן וַדַּאי שְׁכִינְתָּא אַסְתִּימַת גָּרְמָהּ, "וַזְבִי כִמְעַט רֻגַּע", וְדָא י' סְתִימָא. בְּזִמְנָא דְּמַלְכָּא אִתְעַר לְגַבָּהּ לְפַקְּדָא

לַהּ, כְּדֵין אִתְמְלִיאַת י׳ דָּא, כְּגַוְנָא דָּא יו"ד. וְדָא יָדוֹ הַיָּד הַזָּקָה בְּפָקִידָה. ובא וראה שבכל עת שהס"א מתחזקת ודאי השכינה ממעטת עצמה ועל זה נאמר "חבי כמעט רגע" במצב זה השכינה היא אות י' מצב נקודה. כאשר המלך מתעורר אליה לפקוד אותה היא מתמלאת כגון זה: יוד ואלו אותיות ידו וזו ידו החזקה בעת שבא לפקוד את האילה **וּבָהּ "פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ"** (תהלים קמה, טז) **דְּי׳ סְתִימָא אִיהִי, וְכַד אִתְעַבִּידַת הָכִי – יָדוֹ אִתְפַּתְּחַת, וְכַמָּה נְהוֹרִין וְכַמָּה בִּרְכָאן נָפְקִין מִינַּהּ לְכָל סְטַר. דְּבְכָל דְּמִיתָא אִיהִי י׳ סְתִימָא וְאִתְמְלִיאַת וְעֵיר וְעֵיר, לְבָתַר אִתְפַּתְּחַת. אֵימָתַי? אֶלָּא "פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ"** (תהלים קמה, טז), **בְּפַתָּחוּ אִתְפַּתְּחַת.** ועל זה נאמר פותח את ידיך דהיינו יודיך כלומר אות י' נפתחת ליוד הרומוזות במילה ידיך. וכאשר נפתחת כמה אורות וכמה ברכות יוצאים ממנה לכל צד. שבתחילה היא אות י' סתומה והיא מתמלאת מעט מעט לאחר מיכן היא נפתחת. מתי נפתחת? כאשר המלך מתעורר אליה שנאמר "פותח את ידיך" בפתח (הרומז לספירת החכמה) היא נפתחת (וזה סוד נתינת העינים בכוס של ברכה. כוס של ברכה זו המלכות הנקראת אלהי"ם וכוס גימ' אלהים. כאשר המקדש מביט בכוס הוא ממשיך את אור העיניים הרומזות לחכמה אל המלכות הרמוזה בכוס).

וְכַד אִשְׁתַּלִּימַת לְגַמְרֵי אִתְמַר בַּהּ "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל". בְּהַהוּא זִמְנָא "כִּי אֶשָּׂא אֶל שָׁמַיִם יָדִי" (דברים לב, מ) **לְנַטְלָא לַהּ לְעֵילָּא, "מֵאַשְׁפּוֹת יָרִים אֶבְיוֹן"** (שמו"א ב, ח). **דִּכְדֵין אִתְעַטְּרַת בְּכַמָּה תִּיקּוּנֵי עִטְרִין לְאִתְזַבְּרָא בֵּיהּ בְּמַלְכָּא, דִּכְתִיב "וְזֶה יִכְתֹּב יָדוֹ לַיהוָה"** (ישעיהו מד, ה) **דָּא זְכִירָה.**

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וְתֵשַׁע

דִּפָּקִידָה אִיהִי בִּשְׁמָאלָא, זְכִירָה בִּימִינָא "הַגָּדוֹל" וַדַּאי. זַכָּאָה זַוּלְקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. וכאשר היא נשלמת לגמרי נאמר בה "ולכל המורא הגדול" כי היא מטילה אימה כמ"ש איומה כנדגלות. באותו העת נאמר "כי אשא אל שמים ידי" להרים אותה אל התפארת הנקרא שמים וזה מאשפות ירים אביון שהיתה השכינה באשפה מרכינה ראשה לעפר וכאשר המלך מתעורר אליה היא מתעטרת כמה מיני תיקונים ועטרות (הרומז לאורות הבינה שזה אור הנשמה) כדי להתחבר במלך שנאמר "וזה יכתוב ידו ליי"" שזו זכירה (הזכירה ביסוד והפקידה במלכות) שהפקידה היא בשמאל (דהיינו במלכות הנבנית מהגבורות שבשמאל) והזכירה בימין (ביסוד שהוא כללות התפארת שרובו רחמים וחסדים). ולכן כתוב "המורא הגדול" המורא היינו הגבורות של המלכות והגדול אלו חסדי התפארת (כי גדול, גדולה וכו' מהחסד כמ"ש כי הגדלת חסדך עלי).

בִּיָּד קָם רַעֲיָא מְהֵימְנָא וְאָמַר לֵיהּ אַבְרָהָם אַבְרָהָם אַבָּא וְזַסִּידָא רְזִימָא דְּמַלְכָּא דְּכְתִיב "אַבְרָהָם אֹהֲבִי" (ישעיהו מא, ח) דְּעַל יָדֵךְ אִתְקַשְּׁרַת שְׁכִינְתָּא בִּימִינָא לְאִתְבַּסְמָא בֵּיהּ. מיד קם מרע"ה ואמר לו אברהם אברהם (ב"פ אברהם גימ' מלכות שזו השכינה) אבא חסיד אהוב המלך שנאמר בך "אברהם אוהבי" שעל ידך נקשרה השכינה בימין למתק דיניה. רמז: החסד הוא ראשון משבעת ימי הבנין וא'ברהם ראשון בא'בות ונקרא א'הוב הרי תלת אלפין. כשנכתוב אלף כך זו גימ' 111 הרומז לתלת אלפין אלו. שכינה + 111= מלכות כלומר בעת שממשיכים לה את אורו של אברהם היא נקראת מלכות. וְאִתְּמַר בְּךָ "רַק בַּאֲבֹתֶיךָ חָשַׁק יְהוָה" (דברים י, טו) אִלֵּין תְּלָת אֲבָהָן. ונאמר בך רק באבתיך חש"ק ייי' חש"ק אלו חולם שווא קמץ הרומזים לאברהם בקמץ כי קמץ הוא כתר ואברהם כתר לז"ת. שָׁווא זו גבורה וזה יצחק. חולם זו תפארת וזה יעקב ולכן אמר חשק אילן תלת אבהן. וְרָזָא דְּמִלָּה

"אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב" (שמות ג, ו)[98]. "לְאַהֲבָה אוֹתָם" (דברים י, טו), דָּא רָזָא דִּכְתִיב בְּךָ "וֶהְיֵה בְּרָכָה" (בראשית יב, ב) דְּבָךְ זָוְוגִין חוֹתְמִין מָגֵן אַבְרָהָם' (פסחים קיז) דִּכְלָא אִתְקְשַׁר בִּימִינָא דִּילָךְ, בְּגִין כָּךְ לְאַהֲבָה אוֹתָם וַדַּאי. וסוד הענין אלהי אברהם, אלהי יצחק ואלהי יעקב שאלו החג"ת ונאמר "לאהבה אותם" זה סוד שנאמר באברהם "והיה ברכה" שאתה אעע"ה מידת בך חותמין מג"ן אברהם (מג"ן רמז לג' מלאכים מ'יכאל ג'בריאל נ'וריאל שסודם חג"ת) שהכל נחתם בחסד וְדָא מָגֵן אָבוֹת דְּאִיהוּ א"ל א"ל א"ל מִסְטָרָא דִּילָךְ, דְּכָלִיל כֻּלְּהוֹ תְּלָת בִּימִינָא. וּזְכוּתָא דִּילָךְ אִיהוּ מָגֵן לְשֵׁיזָבָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא מִכֻּלָּא. וזה מג"ן אבות מגן גימ' ג"פ א'ל שהוא החסד כמ"ש "חסד אל כל היום" שהכל נכלל בחסד וזכותך היא מגן להציל את ישראל שבגלות מכל צרה.

דף פב

עַל יְדָךְ יִשְׁתַּכַּח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל נַיְזָא שְׁלִים דִּלָּא אִשְׁתַּכַּח כְּוָתֵיהּ מֵעָלְמָא. דָּא נַיְזָא דְּאִתְמַר בֵּיהּ "וְהָיְתָה מְנֻזָּתוֹ כָּבוֹד" (ישעיהו יא, י) דָּא ל"ב. כ"ב אַתְוָן וְעֶשֶׂר אֲמִירָן דְּאִינּוּן כְּלָלָא דִּכְלָּ בִּרְיָין דְּעָלְמָא. וְאִינּוּן ל"ב נְתִיבוֹת וָזְכְמָה דִּבְהוּ אַתְקִינַת לְכָל עָלְמָא וּלְבִרְיָן דִּילֵיהּ בְּסֵפֶר יְצִירָה דִּילָךְ,

[98] רמז: אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא גימ׳ 1351 ועם ח״י אותיות של: האל הגדול הגבור והנורא הרי 1369 כמנין חסד גבורה תפארת.

דְּעַבְדַּת בְּקַדְמִיתָא בְּזִמְנָא דְּכָל בְּרְיָין אִתְקַלְקָלוּ וְאַנְתְּ אַתְקִינַת לוֹן. ובאמצעותך נמצא להם לישראל מנוחה שלימה שלא נמצא כמוה מעולם ועל מנוחה זו נאמר "והיתה מנחתו כבו'ד" כבו'ד גימ' ל"ב שהם כ"ב אותיות התורה וי' מאמרות שבהם נברא העולם והם ל"ב נתיבות חכמה שבהם תיקנת לכל העולם ולכל בריותיו בספר יצירה שלך שעשית בתחילה בעת שכל הבריות התקלקלו בעבודה זרה ואתה תקנת אותם כמ"ש ואת הנפש אשר עשו בחרן. וְאִתְּמַר בְּךָ "וַיִּטַּע אָהֳלֹ... וַיִּקְרָא שָׁם" (בראשית כא, לג) וְכוּ' וַיִּקְרָא שָׁם וְכוּ'. וְדָא יְמִינָא דְּבֵיהּ 'הַמְזַמְּזִים בְּטוּבוֹ' וְכוּ'. וְהָכִי תְּזַמְּזִים לוֹן לְזִמְנָא דְּאָתֵי, דִּכְתִיב "תִּתְזַמְּזִים כַּנְּשֶׁר נְעוּרָיְכִי" (תהלים קג, ה) דְּכֻלְּהוּ בְּרְיָין יִתְזַמְּזִון בִּנְהִירוּ שְׁלִים וְנַיְזָא יִשְׁתַּכַּח בְּכֻלָּא. בְּגִין כָּךְ "מְנֻחָתוֹ כָּבוֹד" (ישעיהו יא, י) וַדַּאי. ונאמר בך "ויטע אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם ייי' אל עולם" וזו מידת החסד שנאמר בה המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית וכך תחדש להם לעת"ל שנאמר "תתחדש כנשר נעוריכי" שכל הבריות יתחדשו באור שלם ונחת ימצא בכל ולכן נאמר במלך המשיח והיתה מנוחתו כבוד, ודאי.

כְּדֵין "נָכוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית יְהוָה בְּרֹאשׁ הֶהָרִים" (ישעיהו ב, ב) דָּא יְמִינָא, לָקְבֵל גָּלוּתָא דִּכְתִיב בֵּיהּ "לִקְצֵבִי הָרִים יָרַדְתִּי" (יונה ב, ז). דְּהָא לָקְבֵל כֻּלְּהוּ קְלִקּוּלִין דְּגָלוּתָא יִשְׁתַּכְּחוּן תִּיקּוּנֵי עִיטּוּרִין בְּפוּרְקָנָא, דִּכְתִיב "שַׂמְּזֵנוּ כִּימוֹת עִנִּיתָנוּ שְׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה" (תהלים צ, טו) זַכָּאָה זוּלְקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.
ואז נאמר "נכון יהיה הר בית ייי' בראש ההרים" מי זה ראש ההרים? זו ספירת החסד שהיא ראש לשבעת ימי הבנין שהם חגתנהי"ם וזה מצב הפוך

מן הגלות שנאמר בה לקצבי הרים ירדתי כלומר לדיוטא תחתונה שהרי כנגד כל קלקולי הגלות ימצאו תיקוני עטרות בעת הגאולה שנאמר "שמחנו כימות עניתנו שנות ראינו רעה" אשרי חלקם של ישראל.

קָם אֵלִיָּהוּ נְבִיאָה בְּהֵימְנָא פָּתַח וְאָמַר, וַדַּאי "יֵרָאֶה אֶל עַבְדֶּיךָ פָּעָלֶךָ" (תהלים צ, טז), **אִלֵּין תְּלָת אָבְהָן קַדִּישִׁין[99] דִּיקוּמוּן בְּרֵישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל לְאַזְמָנָא לוֹן טִיבוּ וּבִרְכָאן.** קם אליהו הנביא הנאמן פתח ואמר, ודאי "יראה אל עבדיך פעלך" אלו ג' אבות הקדושים בראש ישראל שיעמדו בראש עם ישראל להזמין להם טוב וברכות. והביאור הפנימי יותר הוא: ג' אבות אלו החג"ת. "העומדים בראש ישראל" היינו התפארת הכללית הכוללת חגתנה"י וראש ישראל היינו החג"ת. אי נמי "ראש ישראל" שיעלו לדעת. וזה כדי לקבל שפע הג"ר ולהשפיעו לנה"י שהם בני ישרא'ל.

וְעוֹד, "יֵרָאֶה אֶל עַבְדֶּיךָ פָּעָלֶךָ" (תהלים צ, טז) **דָּא רָזָא דִּכְתִיב "כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ"** (ישעיהו נב, ח) **וְכוּ'. דְּהָא**

---

[99] "יראה אל עבדיך פעלך" רומז לג' אבות בכמה אופנים: "יראֶה" היינו אותיות יְרָאָה והיינו יצחק. אל = חסד= אברהם. עבדיך היינו יעקב שנאמר בו (בראשית לב, ה) "כה אמר עבדך יעקב".
אי נמי, במילת "עבדיך" נרמזים ג' אבות: עב=חסד=אברהם. עבד היינו ע"ב *ד=רפ"ח = גבורות= יצחק. יך של עבדיך רומז ליעקב שנאמר בו (בראשית לב, יא) "כ"י במקלי (גימ' יעקב דרגא דיעקב כי יעקב ת"ת ומקלו של יעקב אע"ה היה הבריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה שאלו לאה ורחל) עברתי את הירדן".
אי נמי, יראָה זה אברהם שנאמר בו (בראשית כב, יד) בהר ייי' יראה. או "יראָה אל" ע"ה גימ' אברהם. "עבדיך" גימ' "אב מנחה" שזה יצחק שתיקן תפילת מנחה. "פעלך" זה יעקב שנאמר בו (במדבר כג, כג) כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל" פעל עם ג' אותיות גימ' יעקב ע"ה. והנה ברוך השם זיכני השי"ת לכוין לדעת הרשב"י (אד"ר קלח עב) מאן פעלך זעיר אנפין.

כְּדֵין יְזַדַּמְּנוּן אֲבָהָן לְתַתָּא רְתִיכָא לְתִלַּת אֲבָהָן לְעֵילָּא, בִּזְמְנָא דְּבִרְכָאן אִתְמַשְּׁכָן לְגַבַּייהוּ, בְּגִין כָּךְ "יֵרָאֶה" וַדַּאי. ועוד פירוש "יראה אל עבדיך פעלך" זה סוד שנאמר "כי עין בעין יראו" וכו' שהרי אז יזדמנו האבות למטה להיות מרכבה לאבות של מעלה בעת שהברכות יימשכו אליהם ולכן יראה בודאי כמ"ש יראו. פירוש האבות למטה היינו חג"ת והאבות למעלה היינו באריך אנפין כמו שכתוב באד"ר (קל ע"א) על פסוק כי עין בעין יראו: "וּזְמִינִין צַדִּיקַיָּיא, זַכָּאֵי עֶלְיוֹנִין, לְמֶחֱמֵי דָּא בְּרוּחָא דְּחָכְמְתָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה נב) כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ. אֵימָתַי. בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן. וּכְתִיב (במדבר יד) אֲשֶׁר עַיִן בְּעַיִן נִרְאָה אַתָּה יְיָ. וְאִלְמָלֵא עֵינָא טָבָא עִלָּאָה, דְּאַשְׁגַּח וְאַסְחֵי לְעֵינָא תַּתָּאָה, לָא יָכִיל עָלְמָא לְמֵיקַם רְגָעָא חָדָא". העין הטובה העליונה זו העין של אריך אנפין (אדיר במרום רצ"ט ועיין עוד עמודים שכח, של). ויש בו בא"א תלת רישין (אוצרות רמח"ל פרשת בא דף נד) והם בחינת חג"ת העליונים (כללי חכמת האמת דף יא) ולכן כתוב "יראה".

"**וַהֲדָרְךָ עַל בְּנֵיהֶם**" (תהלים צ, טז) **דָּא נְהִירוּ דְּנָגִיד בֵּינַייהוּ עַד הַהוּא צַדִּיק, דְּאִתְמַר בֵּיהּ "פְּרִי עֵץ הָדָר**" (ויקרא כג, מ). **וּבְהַאי אִתְמַשַּׁךְ לְכָל יִשְׂרָאֵל.** והמשך הפסוק "והדרך על בניהם" זה אור הנמשך מהאבו"ת עד היסוד הנקרא "הדר"[100] הוא פרי עץ הדר ומשם נמשך השפע למלכות היא השכינה והיא מחלקת השפע לישראל למטה.

וְעוֹד, "**וַהֲדָרְךָ עַל בְּנֵיהֶם**" (תהלים צ, טז) **אִלֵּין תְּרֵין מְשִׁיזְזִין, דְּכָל אִלֵּין יְקוּמוּן לְאַמְשָׁכָא בִּרְכָאן לְיִשְׂרָאֵל.** ועוד פירוש "והדרך על בניהם" אלו מב"י ומב"ד שאלו

[100] היסוד נקרא הדר כי הוא דר באילנ"ו (תפארת) משנה לשנה. עוד כתוב והדרת פני זקן. הזקן נקרא הדורא דגופא וראה שהסריס אין לו זקן כי אין לו יסוד ולכן אינו יכול להעמיד בנים.

יקומו להמשיך ברכות לישראל. פירוש כאן דורש מילת "הדר" על הנצח כמו שכתוב (תהלים צו, ו) הוד והדר לפניו. הרב כתב בכמה מקומות שב' המשיחים הם נצח והוד. וכאן כתוב "והדרך" היינו הדר שזה הנצח ואות ו' מוסיף את ההוד. **כְּדֵין** "**וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ**" (תהלים צ, יז) **דָּא נְעִימוּ בְּסִימוּ עִלָּאָה.** המשך הפסוק ויהי נעם אדנ-י אלהינו עלינו זה הנועם הממתוק העליון. פירוש נועם זו הבינה עלמא דאתי כאשר יש חיבור בין זו"ן כמ"ש יראה אל עבידך פעליך (חג"ת) והדר'ך (יסוד) על בניהם (מלכות) הרי שכעת יכולה הבינה להופיע ולהאיר לבנים (תפארת ומלכות) "**וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ**" (שם), **לְעֵילָּא.** ומעשה ידינו כוננה עלינו למעלה היינו כאשר אנו מייחדים המידות העליונות ובזה נמשך הענין ל "**וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ**" (שם), **לְתַתָּא. זַכָּאָה זּוּלָקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי:** "ומעשה ידינו כוננהו" למטה. דהיינו שמעשה ידינו למטה בעולם הגשמי יהיו נשפעים מהמרכבה העליונה. אשרי חלקם של ישראל בעולם הזה (מלכות) ובעולם הבא (בינה).

דף פג

תִּקּוּנָא תְּלָתִין

"**וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה**" **דָּא יְרוּשְׁלַיִם.** "**וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל**" (דברים לד, יב) **דָּא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.** ולכל היד החזקה זו ירושלים וכבר ידעת שיד וירושים כינוי לשכינה. ולכל המורא הגדול זה בית המקדש שנאמר בהר ייי' יראה, הר שממנו יוצאת יראה לעולם ואלו הגבורות הבונות את המלכות. **דְּמֹשֶׁה בָּעָא לְאַעְבָרָא גּוֹ אַרְעָא לְאַתְקָנָא אִיהוּ תִּיקּוּנָא דָּא. דְּאִתְּמַר בֵּיהּ** "**אֶעְבְּרָה נָּא וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה**" (דברים ג, כה) **דָּא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.** "**הָהָר הַטּוֹב**" **דָּא יְרוּשָׁלַיִם.**

"וְהַלְּבָנוֹן" דָּא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. שמרע"ה רצה לעבור ולהכנס לארץ ישראל ולתקן בעצמו שנאמר "אעברה נא ואראה את הארץ הטובה, זו ארץ ישראל. "ההר הטוב הזה" זו ירושלים, "והלבנון" זה בית המקדש שמלבין ענותיהם של ישראל. פירוש מרע"ה הוא בחינת הדעת שרצה להשפיע חו"ג דדעת למלכות הנקראת אר'ץ מצד החסדים ובית המקדש מצד הגבורות וְקִדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא בָּעָא דְּיֵיעֲבַר. וְעִם כָּל דָּא אִיהוּ מֵרָזִיךְ אַנְהִיר מִלְּגַו, כְּשִׁמְשָׁא לְסִיהֲרָא. והקב"ה לא רצה שיעבור ועכ"ז מרחוק האיר לה כשמש לירח. הקב"ה כאן זה אריך אנפין. והארת הדעת נמשכה לארץ ישראל שזו רחל. ניתן לפרש שהארת הדעת מצד החכמה נמשכה לרחל כמ"ש מרחוק ייי' נראה לי וז"ס שמרע"ה מתגלגל בכל דו"ר ודו"ר (כבר ידעת שדו"ר ודו"ר אלו רחל ולאה ממ"ש לדור ודור המליכו לאל) וְיהוֹשֵׁעַ אָעִיל לוֹן בְּרָוָא דְּסִיהֲרָא. וְעִם כָּל דָּא מֹשֶׁה מֵרָזִיךְ אַתְקִין תִּיקּוּנָא. וּבְגִין כָּךְ לְכָל הַיָּד הַחֲזָקָה. ויהושע הכניס אותם לארץ ישראל בסוד הלבנה (שאלו נסים נסתרים מצד השם הנכבד) ועכ"ז מרע"ה מרחוק התקין את התיקון ולכן "לכל היד החזקה". רמז: חזקה גימ' 120 כימי חיי מרע"ה. דְּיִרּוּשָׁלַיִם אִתְּמַר בַּהּ "כָּל הַנּוֹזְלִים הֹלְכִים אֶל הַיָּם" (קהלת א, ז). וְדָא "יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד" (בראשית א, ט). שירושלים נאמר בה "כל הנחלים הולכים אל הים" וזה הוא "יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד. פירוש ירושלים זו המלכות והנחלים אלו הו"ק שהם הולכים אל המלכות. שמים זו התפארת. מתחת השמים זו המלכות והיא מקום אחד. רמז: המלכות נקראת צדקה "מקום אחד" גימ' צדקה. עוד, במלכות מקנן שם אלקים הנרמז במילים "כל הנחלים... אל הים" וכשהוא נכתב כך: א אל אלה אלהי אלהי'ם גימ' ר כמנין "מקום אחד" ע"ה. הטעם העיקרי שהמלכות נקראת מקום אחד כי היא הבית של ז"א כי ש'ם ביתו והיא אחד איתו. דְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְכַמָּה דַּרְגִּין אִתְפָּרְשַׁת בְּרָוָא

דִּשְׁבָטִין, וְכוּלָּא אִתְקְשַׁר כַּחֲדָא בִּירוּשָׁלַיִם. שארץ ישראל לכמה ספירות נחלקת בסוד השבטים ואלו י"ב גבולי אלכסון הרמוזים בי"ב הבקר שעשה שלמה המלך לכיור בבית המקדש והכל נקשר כאחד בירושלים שהיא המלכות. הרי לך טעם נוסף למה המלכות נקראת "אחד", כי י"ב גבולין והמלכות הם י"ג כמנין אח'ד. וְדָא יָד הַחֲזָקָה מִסִּטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא, כְּיַד דָּא דְּנָטְלַת כַּמָּה זַעֲבָלִין בִּידָהּ לְקַשְׁרָא לוֹן, הָכִי יְרוּשָׁלַיִם תְּקַשְּׁרָא בְּכֻלְּהוּ דַּרְגִּין דִּכְלְהוּ שִׁבְטִין לְקַשְׁרָא לְהוּ. וזו היד החזקה מצד השכינה, כמו אותה יד המאחדת ונוטלת כמה חבלים בכריכה אחת. כך ירושלים שלא התחלקה לשבטים מאחדת את כולם לקבוצה אחת. בְּגִין כָּךְ "כִּי אִם אֶל הַמָּקוֹם" (דברים יב, ה) וְכוּ'. לכן נאמר "כי אם אל המקום אשר יבחר יי' " וזו ירושלים בה מקננת השכינה הנקראת "שֵׁם" ונרמז בהמשך הפסוק "לשכנו תדרשו ובאת ש'מה".

"וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דברים לד, יב) דָּא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ דְּתָמָן שָׁרֵי מַלְכָּא. וְאִתְּמַר בַּהּ "מַה נּוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה" (בראשית כח, יז). וְאִיהוּ גָּדוֹל בְּכַמָּה עִטּוּרֵי נְהוֹרִין, דְּאִתְּמַר בְּהוּ "גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ" (תהלים מח, ב). ולכל המורא הגדול זה בית המקדש ששם שורה המלך הוא הקב"ה. על מקום זה נאמר "מה נורא המקום הזה" והוא יהיה בית אלקים היינו בית המקדש. מקום זה גדול בכמה אורות מעוטרים שנאמר בהם "גדול יי' ומהולל מאד בעיר אלהינו הר קדשו" זה הר הבית ומקום המקדש.

וּלְעָמְנָא דְּאָתֵי "לֹא יִהְיֶה לָּךְ עוֹד הַשֶּׁמֶשׁ לְאוֹר יוֹמָם וּלְנֹגַהּ הַיָּרֵחַ לֹא יָאִיר לָךְ" (ישעיהו ס, יט).

דְּהַשְׁתָּא הַשְׁתָּא קָאִים לָאוֹר יוֹמָם, דְּאִתְמַר בֵּיהּ "יוֹמָם יְצַוֶּה יְהוָה חַסְדּוֹ" (תהלים מב, ט) **דָּא וְסֶד, נְהוֹרָא דְּסָתִים וְשַׁלִּיט לְגַו.** ולעת"ל נאמר "לא יהיה לך עוד השמש לאור יומם ולנוגה הירח לא יאיר לך" שכעת אור השמש מאיר ביום שנאמר בו "יומם יצוה ייי' חסדו" זה החסד האור הסתום השליט הפנימי. פירוש מוסבר בספר הזוהר[101] שיומם זו ספירת החסד והיא מנהיגה את שאר הספירות שתחתיה ולכן נחשב שהם מלבישים עליה. **אֲבָל לְתַתָּא הַיְרֵחַ אִיהוּ בֵּאִיר לְנוּגָהּ, דְּעָלְמָא לָא נַטִּיל אֶלָּא מִשְׁכִּינְתָּא.** אבל למטה דהיינו במלכות, הירח מאיר לקלי' נוגה שהעולם לא מונהג אלא מן השכינה. **אֲבָל לְזִמְנָא דְּאָתֵי "כִּי יְהוָה יִהְיֶה לָךְ לְאוֹר עוֹלָם"** (ישעיהו ס, כ), **מִסְטְרָא דִּדְכוּרָא דְּיִתְגְּלֵי לְאַנְהָרָא. בְּהַהוּא זִמְנָא "וְשָׁלְמוּ יְמֵי אֶבְלֵךְ"** (ישעיהו ס, כ), **דְּפוּרְקָנִין אָזְדָּרְנִין מִסְטְרָא דִּנוּקְבָא, וַהֲוָה בַּתְרַייהוּ גָּלוּתָא. אֲבָל מִסְטְרָא דִּדְכוּרָא "וְשָׁלְמוּ יְמֵי אֶבְלֵךְ"** (ישעיהו ס, כ). **וְדָא שִׁיר וְזָדָשׁ מִסְטְרָא דִּדְכוּרָא דְּלֵית אֲבַתְרַיהּ גָּלוּתָא.** אבל לעת"ל נאמר "כי ייי' (תפארת, ז"א) יהיה לך לאור עולם. כלומר ההנהגה תהיה מצד ז"א שהוא זכר (כלומר משפיע ונותן למלכות שהיא נקבה) שיתגלה להאיר. על אותו זמן נאמר "ושלמו ימי אבלך" ששאר

---

[101] זוהר ח"ג (קג ע"ב) : "בַּסַּפְּת תֵּשְׁבוּ חָסָר, וְדָא עֲנָנָא חַד, דְּכֻלְּהוּ קְשִׁירִין בֵּיהּ. דִּכְתִּיב, כִּי עֲנַן יְיָ' עֲלֵיהֶם יוֹמָם. וּכְתִיב, (במדבר יד) וּבְעַמּוּד עָנָן אַתָּה הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם. דָּא הוּא עֲנָנָא דְּאַהֲרֹן, דְּאִקְרֵי יוֹמָם, דִּכְתִּיב, (תהלים מב) יוֹמָם יְצַוֶּה יְיָ' חַסְדּוֹ. עֲנָנָא חַד, נָטִיל עִמֵּיהּ חָמֵשׁ אָחֳרָנִין, וְאִינּוּן שִׁית. וַעֲנָנָא אָחֳרָא, דִּכְתִּיב וּבְעַמּוּד אֵשׁ לָיְלָה, דָּא נָהֳרָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, מִנְּהִירוּ דְּאִינּוּן שִׁית. ע"כ. הרי שענן החסד מושך אחריו את הגתנה"י והם מלבישים עליו ולכן כתב הרב "סתים", מ"מ הוא המנהיג ולכן כתב "שליט".

הגלויות: בבל, מדי יוון היו מצד המלכות הנקבה והיתה גלות אחרת. אבל גלות אדום היא אחרונה ולכן שיר חדש מלשון זכר שאינו מוליד גלות נוספת. ולכן דימו במדרש את מלכות אדום לחזיר כי עתידה להחזיר לישראל את המלכות. **וּבֵי מַקְדְּשָׁא יִתְבְּנֵי מִסְטָרָא דִּדְכוּרָא וּמִסְטָרָא דִּנוּקְבָא, דִּבְהַהוּא זִמְנָא "וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה" (ישעיהו ל, כו), בִּתְרֵין מְשִׁיזְזִין בֶּן דָּוִד וּמָשִׁיזָ בֶּן יוֹסֵף.** ובית המקדש יבנה מצד הזכר ומצד הנקבה דהיינו מצד התפארת ומצד המלכות שעל אותו זמן נאמר "והיה אור הלבנה כאור החמה" בב' משיחין מב"ד ומב"י.

קָם אַבְרָהָם סָבָא וְזַסִּידָא וְאָמַר, אֵלִיָּהוּ אֵלִיָּהוּ נְבִיאָה מִהֵימְנָא אֵימָא מִילָּךְ דִּאַנְתְּ זָמִין לְמֵיעֲבַד שְׁלָמָא בְּעָלְמָא, בְּצַדִּיק דְּאִתְיְהִיב לְזִוּוּגָךְ דְּאִתְמַר בֵּיהּ "הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם" (במדבר כה, יב). קם אברהם סבא חסיד ואמר, אליהו אליהו נביא נאמן אמור דבריך שהרי עתיד לעשות שלום בעולם, באותו חלק צדיק שקבלת כלומר היסוד הנקרא "שלום", בצדיק שניתן לחלקך שנאמר בו "הנני נתן לו את בריתי שלום" **וְעַל יָדָךְ יִתְגַּלֵּי הַאי בְּעָלְמָא, דְּאַנְתְּ מְזָמֶּנֶת לֵיהּ בְּזִמְנָא דְּקָנִיאַת בְּגִין שְׁכִינְתָּא, וְגָרְמַת לַצַּדִּיק לְאִתְקַשְּׁרָא בַּהּ בְּרָזָא דִּמְתָּא. וְאַנְתְּ תִּיתוּב לְגַלָּאָה לֵיהּ בְּעָלְמָא, דִּכְתִיב "הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֵת אֵלִיָּה הַנָּבִיא לִפְנֵי בּוֹא יוֹם"** (מלאכי ג, כג) **וְכוּ'.** ועל ידך יתגלה היסוד בעולם, שאתה הורדת אותו אל השכינה בעת שקינאת לה, וגרמת ליסוד להתחבר בשכינה באהבה, ואתה תשוב לגלות אותו בעולם שנאמר "הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בא יום יי' הגדול והנורא וכו'.

דְּמִסְטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא, "כִּי הִנֵּה הַחֹשֶׁךְ יְכַסֶּה אֶרֶץ" (ישעיהו ס, ב) וְכוּ'. וְדָא וְזַשׁוּכָא דְּאִתְמַר בֵּיהּ "וְהִנֵּה אֵימָה וְזַשֵּׁכָה גְּדֹלָה" (בראשית טו, יב), בְּגִין "וְתַרְדֵּמָה נָפְלָה עַל אַבְרָם" (בראשית טו, יב), מִסִּטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא. וּבְהַאי וְזַשֵּׁךְ סָבְלוּ יִשְׂרָאֵל גָּלוּתָא. שמצד השכינה הנקראת לילה נאמר "כי הנה החשך יכסה ארץ" וחשך זה נאמר בו "והנה אימא חשכה גדלה" כיון שנפלה על אאע"ה תרדמה הבאה מצד השכינה ובחשך זה סבלו ישראל את הגלות וְזַשֵּׁךְ דָּא יְזַדַּרַק עַל אִינּוּן אוּבְּמִין. וּמִסִּטְרָא דְּצַדִּיק "כִּי יְהוָה יִהְיֶה לָךְ לְאוֹר עוֹלָם" (ישעיהו ס, כ). וְדָא עַל יָדָךְ וַדַּאי, דְּאִתְמַר בְּךָ 'לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם בָּעוֹלָם' (עדויות ח, ז). וחשך זה יזרק על אוה"ע ומצד היסוד נאמר "כי ייי' יהיה לך לאור עולם" דהיינו שז"א יאיר לנוק' ע"י היסוד וזה פנימיות מה שאמר שאליהו הנביא בא כדי לעשות שלו'ם בעול'ם. כבר ידעת שהיסוד נקרא שלום והת"ת נקרא עולם.

קָם אֵלִיָּהוּ פָּתַח וְאָמַר, "כִּי יְהוָה יִהְיֶה לָךְ לְאוֹר עוֹלָם" (ישעיהו ס, כ), עוֹלָם דָּא שְׁמָא קַדִּישָׁא. דְּבְגָלוּתָא אִיהוּ לְאוֹר יוֹמָם מִלְּגַו, דָּא יהו"ה. אֲבָל לְנֹגַהּ הַיָּרֵחַ דָּא אדנ"י. דְּבִשְׁמָא קַדִּישָׁא אִתְמַר "זֶה שְׁמִי לְעֹלָם" (שמות ג, טו) כְּתִיב לְאִסְתַּתָּרָא לְגַו. קם אליהו הנביא פתח ואמר "כי ייי' יהיה לך לאור עולם ושלמו ימי אבלך". עולם זה השם הקדוש הוי"ה ב"ה שבגלות הוא מאיר למלכות בפנימיות, אבל לנוגה הירח זו המלכות שיש בה שם אדנות והיא נקראת ירח. בשם הקדוש הוי"ה נאמר זה שמי לעלם חסר ו' דהיינו שיש להעלים אותו. אֲבָל לְזִמְנָא דְּאָתֵי "יְהוָה יִהְיֶה לָךְ לְאוֹר עוֹלָם"

(ישעיהו ס, כ) **עוֹלָם וַדַּאי. דִּשְׁכִינְתָּא אִיהִי סִיהֲרָא, לְזִמְנִין אִתְגָּרַעַת וּלְזִמַּנִין אִתְמְלִיאַת.** אבל לעת"ל "ייי' יהיה לך לאור עולם" עולם ודאי היינו תפארת. שהשכינה היא בחינת לבנה, לעתים נפרצת ולעתים מתמלאת. **וְיִשְׂרָאֵל כְּגַוְנָא דָּא לְזִמְנִין סָלְקִין לְזִמְנִין נָזְלִין. אֲבָל מִסִּטְרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא** "**וְאוֹהֲבָיו כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבֻרָתוֹ**" (שופטים ה, לא) **דְּשִׁמְשָׁא מְזַמְנָא דְּנָפִיק, בְּתוּקְפֵּיהּ אִיהוּ.** וישראל כעין הלבנה, לעתים עולים לעתים יורדים. אבל מצד הקב"ה נאמר "ואוהביו כצאת השמש בגבורתו" שהשמש מעת שזורחת מאירה בחוזק ואין לה עליה וירידה כלבנה. **דִּשְׁכִינְתָּא אִיהִי** "**גַּלְגַּל שֶׁזּוֹזֵר בָּעוֹלָם**" (שבת קנא) **לְזִמְנָא בְּסִלּוּקוֹ לְזִמְנָא בִּנְזִירוּתוֹ. וּמִסִּטְרָא דִּילַהּ אִתְמַר בְּיִשְׂרָאֵל** "**וְהָיָה זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ**" (בראשית כח, יד). **וּמִסִּטְרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא** "**כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם**". שבשכינה נאמר "גלגל שחוזר בעולם" פעמים האדם עני ופעמים עשיר כמו גלגל המים ששואב מכאן ומשפיע לשם. בשכינה יש שם אדנות גימ' ע"ה גלגל. עוד השכינה נקראת א"ת כי מקבלת כ"ב אותיות מא עד ת' והיא מקבלתם בג' קוין חד"ר הרי ג"פ כ"ב גימ' גלגל (מגלה עמוקות). מצד השכינה נאמר על ישראל "והיה זרעך כעפר הארץ" שפעמים הוא משול לעפר ופעמים מצד הקב"ה הנקרא שמי"ם הם משולים לכוכבים **אֲבָל לְזִמְנָא דְּאָתֵי כֻּלָּא מִסִּטְרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהֵא תָּדִיר.** "**כִּי יְהוָה יִהְיֶה לְךָ לְאוֹר עוֹלָם**" (ישעיהו ס, כ). **וּשְׁכִינְתָּא יִתְמַר בַּהּ** "**וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה**" (ישעיהו ל, כו). **כְּדֵין** "**וְשָׁלְמוּ יְמֵי אֶבְלֶךָ**" (ישעיהו ס, כ), **דְּלָא יִשְׁתַּכַּח**

תּוּ שְׁלִיטוּ לְסִטְרִין מְסָאֲבִין כְּלָל. אבל לעת"ל הכל יהיה מצד הקב"ה שיאיר לישראל כשמש ועל השכינה נאמר שהיא תאיר ג"כ כשמש ואז יסתיימו ימי הגלות "ושלמו ימי אבלך" שלא ימצא שלטון לס"א כלל.

קָם רַעֲיָא מְהֵימְנָא וְאָמַר לֵיהּ, בְּרִיךְ אַנְתְּ אֱלֹהָיו לְמָארֵי עָלְמָא, דְּאַנְתְּ זָמִין לְמֵיקָם בִּשְׁלָמָא דָּא, דִּכְתִיב בָּךְ "הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם" (במדבר כה, יב). קם מרע"ה ואמר לו לאליהו: ברוך אתה אליהו לאדונך, שאתה עתיד לעשות שלום בעולם שנאמר "הנני נותן לו את בריתי שלום" **תָּמָן וי"ו קְטִיעָא בְּגִין דְּאַבְתְּרַיהּ אִשְׁתְּכַח גָּלוּתָא. אֲבָל לְזִמְנָא דְּאָתֵי תְּהֵא וי"ו שְׁלִימָא, לְזַוְּגָא בַּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, וּלְזַוְּגָא בַּהּ תְּרֵין מְשִׁיזְּין.** בתורה מילת שלום כתובה עם ו' קטועה כי אח"כ היו גלויות אבל לעת"ל תהיה ו' זו שלימה והיא המחברת בין הקב"ה והשכינה ולחבר בשכינה את ב' המשיחין **דְּמִסְטָרָא דְּצַדִּיק אַנְתְּ פָּנְוָס, דְּכָלִיל תְּרֵין אָוְזָרִין דְּאִתְמַר בְּהוּ פָּנְ וָס. וּמִסְטָרָא דִּשְׁכִינְתָּא אליה"ו דְּאֵיהוּ ב"ן. וְאִתְמַר בָּךְ "וְהֵשִׁיב לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל אֲבוֹתָם"** (מלאכי ג, כד). **דְּצַדִּיק אֵיהוּ קִישׁוּרָא דְּכָל סְפִירָן, וּבְךָ יִתְקַשְּׁרוּן כֻּלְּהוּ בְּקִישׁוּרָא זַדָּא כְּדְקָא יָאוּת.** אליהו הנביא אתה הוא פינחס מצד היסוד שכולל עוד ב' נוספים שהם נדב ואביהוא שנאמר בהם (זוהר ח"ג נ"ז ע"ב) פנ חס כלומר ב' זוגות. ומצד השכינה אתה אליהו כי אליהו גימ' ב"ן והוא שם ב"ן המקנן בשכינה כזה: יוד הה וו הה ונאמר בך "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם"

שהצדיק כלומר היסוד הוא קישור של כל הספירות ובך שאתה פינחס יתקשרו הכל כאחד כראוי.

דף פה

קָם אַבְרָהָם סָבָא וְזַסִּידָא פָּתַח וְאָמַר "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ" (בראשית א, ב), בְּגָלוּתָא. "וְזוֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם" דָּא וְזַשׁוּכָא מִסְטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא, דְּבֵיהּ מִתְתַּקְפִין כֻּלְהוֹ סִטְרִין מְסָאֲבִין. בְּגִין כָּךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם. קם אאע"ה הסבא הקדוש פתח ואמר "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, והארץ היתה תהו ובהו" זה מצב הגלות שהאר'ץ היתה תוהה ובוהה. כלומר מלכות דאצילות בעת ירידתה לכתר דבריאה זה נקרא גלות השכינה והיא תוהה על ריחוקה מבעל נעוריה ובוהה בעת שהוא מאיר לה בטמירו. וחשך רומז על השכינה הנקראת לילה, שבחשך הזה מתחזקים כל כחות הטומאה ולכן כתוב "על פני תהום" שהחשך פרוש על פני תהו'ם. תהום אותיות המות ובשכינה נאמר (משלי ה, ה) רגליה יורדות מות" **"וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר"** (בראשית א, ג) **מִסְּטְרָא דִּדְכוּרָא. "וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב"** (בראשית א, ד) **דָּא אוֹר דְּאִתְגְּנִיז דְּיִתְגְּלֵי בְּעָלְמָא, וְדָא זִמְנָא דְּפוּרְקָנָא.** ויאמר אלקים יהי אור מצד התפארת כי אור רומז אליו כמ"ש קומי אורי כי בא אורך. ונאמר וירא אלקים את האור כי טוב זה האור הגנוז שיתגלה בעולם בעת הגאולה **כְּדֵין "יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם"** (בראשית א, ט) **וְכוּ'. מַאן מַיִם? אֶלָּא אִלֵּין מַיִם הַזֵּידוֹנִים. דְּבְשַׁעֲתָא אַזְרָא אִתְתַּקָּפוּ לְשַׁלְטָאָה בְּעָלְמָא.** ואז בעת הגאולה נאמר "יקוו המים מתחת השמים" באלו מים מדובר? אלו המים הזידונים שבעת הגלות התחזקו

לשלוט בעולם **וּבְהַהוּא זִמְנָא "יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד"** (בראשית א, ט), **וְרָזָא דְּמִלָּה 'גֵּרִים גְּרוּרִים הֵם לֶעָתִיד לָבֹא'** (ע"ז כג. יבמות כד ע"ב). **כְּדֵין "וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה"** (בראשית א, ט). **דִּבְזִמְנָא אַחְזָרִינָא כְּתִיב "אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת"** (שיה"ש א, ו) **בְּגִין קְלִיפִין דְּסִזְרָן לַהּ. אֲבָל בְּזִמְנָא דְּמִתְכַּנְּשִׁין כֻּלְּהוֹ, וּמִשְׁתַּעְבְּדָן תְּחוֹת רַגְלָהָא, אִתְּמַר בַּהּ וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה.** ובעת הגאולה נאמר "יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד" נאספים המים הזידונים אל נוקבא דתהומא רבה. וסוד הדבר "גרים גרורים הם לעתיד לבא"[102]. וכאשר אובד הרוע שבקלי' נאמר "באבוד רשעים רינה" ואז יש לכחות הקדושה מקום להתבטא וזהו "ותראה היבשה" (רמז: היבשה ר"ת למפרע ה'ופעת ש'מעון ב'ר י'וחאי ה'קדוש) שבעת הגלות נאמר "אל תראוני שאני שחרחורת" וזאת בגלל הקלי' המלפף אותה אבל בעת שנאספים הקלי' למקומם הראוי ומסתלק מהם הרוע והם משרתים את הקדושה ומשתעבדים תחת רגלי השכינה נאמר בה בשכינה "ותראה היבשה". (רמז: ותראה אותיות תורה א'דנ-י. עוד, ותראה נוט' א'לו ה'אותיות "רות" שהם מילוי שם אדנות כזה: אלף למד נון יוד שעולה תרע"א וכשנסיר את השורש שהוא אדנ-י נקבל רות כלומר כשהשכינה תתגלה יתגלו גם אותיות המילוי שלה כלומר היא תופיע בהדרה. **כְּדֵין "תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב"** (בראשית

---

[102] בספר אדיר במרום (עמוד 22) הסביר הרב שלעת"ל הקלי' תשרת את הקדושה ותהיה שומרת לפרי. בספ "אוצרות רמח"ל פרשת בלק (דף קה) כתב שאומות העולם (הרומזים למים הזידונים) ישתעבדו תחת ישראל לאחר מלחמת גוג ומגוג. במאמר הגאולה דף ד' כותב הרב שזה יקרה כאשר יכלה הרוע מן הקליפות. עוד במאמר זה כותב הרב פירוש למילה גרורים דהיינו שהם באים ונמשכים מעצמם לכיוון הקדושה. ולקמן בתיקון מ"ב כותב הרב שהגרים נעשים מלבוש לקדושה.

א, יא). וְרָזָא דָא "כִּי כָאָרֶץ תּוֹצִיא צִמְחָהּ וּכְגִנָּה זֵרוּעֶיהָ תַּצְמִיחַ" (ישעיהו סא, יא) אִלֵּין דַּרְגִּין נְהִירִין קַדִּישִׁין דְּנַהֲרָן בִּשְׁכִינְתָּא, דְּלָא אִתְזַיָּין בְּגָלוּתָא. הופעת היבשה שזו הופעת השכינה בהדרה כאמור יביא לעליה נוספת לאנושות וזה "תדשא הארץ דשא עשב" כלומר הארץ שזו השכינה תוציא דשא עשה (בספר הזוהר מוסבר שאלו סוגי מלאכים) וזה סוד "כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח" שאלו ספירות קדושות העליונות המאירות במלכות שלא נראו בעת הגלות. כלומר בשלב ראשון יופיע אור היסוד הנקרא מנחם שעליו נאמר באיכה "פרשה ציון בידיה אין מנחם לה" ואח"ע יופיע אור השמש (ז"א. ת"ת. רוח) כמ"ש ואנכי אהיה לך לאור יומם. ואח"כ יופיע אור הבינה ואח"כ אור החכמה ולבסוף אור הכתר ואז הלבנה תהיה כאור החמה וכו' וּבְהַהוּא זִמְנָא יִתְזַדְּרוּן בְּתִיקוּנָא שְׁלִים. כְּדֵין כַּמָּה נְטִיעִין מִתְנַטְּעָן תָּמָן, וְאִינּוּן נִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין דְּיִשְׂרָאֵל. וְכַמָּה מַלְאָכֵי עִלָּאֵי דְּאִתְמָר בְּהוּ "יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ" (בראשית א, כ). וְאָזְדָּרְנִין דְּאִתְמָר בְּהוּ "תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה" (בראשית א, כד). ובעת הגאולה יתחדשו בתיקון שלם כלומר השכינה תבנה לעשר ספירות מה שהיתה ספירה אחת ויאירו בה כל אורות נרנח"י והיא תתייחד עם בעלה פב"פ בקומה שלימה שייפא בשייפא. ואז כמה נטיעות ניטעות שם ואלו נשמות בני ישראל הקדושים כי כל ישראל בני מלכי'ם כלומר בנים של הקב"ה והשכינה. וכמה מלאכים עליונים יצאו מן השכינה כמ"ש "ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ" כמ"ש בגמ' (ברכות ד ע"ב) שעל מלאך גבריאל נאמר (דניאל ט, כא) מועף ביעף וזה כאן עוף יעופף. על הארץ על השכינה. ועוד השכינה תוציא מתוכה יצורים רוחניים ואלו הם "תוצא הארץ נפש חיה". בזוהר (בראשית יג ע"א) ועוף יעופף זה אליהו שטס כל הארץ בארבע עפיפות להיות נוכח בברית מילה. שְׁלִיבוּ

תְּלָתִין וְוַזַד

דְּכֹלָּא "נַעֲשֶׂה אָדָ"ם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ" (בראשית א, כו) דָּא מַלְכָּא מְשִׁיזָא אָדָם דָּוִד מָ'שִׁיזַ שְׁלִימוּ דְּכָל תִּיקּוּנִין. שלימו הכל בעת הגאולה זה מ"ש נעשה אדם בצלמנו כדמותנו שזה מלך המשיח בסוד אדם א'דם ד'וד מ'שיח שהוא שלימות כל התיקונים בְּהַהוּא זִמְנָא "וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם. וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי" (בראשית ב, ב) דְּכָל תִּיקּוּנִין אִלֵּין שְׁלִימוּ דְּשִׁיתָּא יוֹמִין לְמֵיתֵי לִשְׁבִיעָאָה, דְּאִיהוּ אֶלֶף שְׁבִיעָאָה, שַׁבָּת קֹדֶשׁ שַׁבָּת לַיהוָה וַדַּאי, עַד דְּיִזְדַּמַּשׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעָלְמָא בְּזִוּגָא דְּתוּתָא אַזְרִינָא דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדָע וְלָא אִתְוַוֵּי. וְכָאָה וּזוּלָקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. בעת הגאולה נאמר "ויכלו השמים והארץ וכל צבאם, ויכלא להים ביום השביעי" שכל התיקונים האלו הם שלימות של ששת הימים (ששת אלפים שנה) כדי לבא בהם אל האלף השביעי שהוא יום שבת קודש ליי' ודאי (כלומר השכינה נקראת קדושה כי ז"א מקדש אותה לו לאשה והיא קודש ליי') עד שיחדש הקב"ה את העולם בחידוש נוסף שלא נודע ולא נראה. אשרי חלקם של ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

דף פו

תְּלָתִין וְחַד

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" בְּזִמְנָא דְּפוּרְקָנָא. ולכל היד החזקה זה יהיה בעת הגאולה דְּכְדֵין יִתְחַזְּרוּן קְטִירִין לְאִתְקַשְׁרָא עַמָּא קַדִּישָׁא בְּשָׁרְשֵׁיהוֹן כְּדְקָא יָאוּת. אִי תֵּימָא קְטִירִין זַדְרִתִין? לָאו הָכִי, אֶלָּא זַזְרִתוּתָא דְּקְטִירִין.

וְרָוָא דָּא בְּרִית דְּגָזַר בַּהֲדַיְיהוּ כַּד נָפְקוּ מִמִּצְרַיִם, וַיִּגְזֹר בַּהֲדַיְיהוּ לְזִמְנָא דְּאָתֵי. שאז יתחדשו קשרים להתקשרות עם הקודש עם שרשיו כראוי. אם תשאל קשרים חדשים? אין הביטוי נכון אלא חידוש הקשרים שהיו. וזה סוד הברית שקשר עמם כאשר יצאו ממצרים ויגזור עמם לעת"ל **וְדָא יָד הַזָּקָה, דְּבַה אִתְגְּזָרוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם לְאַעֲבָרָא עָרְלָה מִינַיְיהוּ. לְבָתַר אִתְקְשָׁרוּ בְּשָׁרְשִׁין עִלָּאִין, בְּזִמְנָא דְּאֶתְיָהִיב לוֹן אוֹרָיְתָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ "נַפְשִׁי יָצְאָה בְּדַבְּרוֹ"** (שיה"ש ה, ו) **לְאִתְדַּבְּקָא בְּמַלְכָּא.** וזו היא היד החזקה שבה נימולו ישראל במצרים על מנת להעביר מהם את הערלה ואח"כ נקשרו בקשרים עליונים יותר בעת שנתנה להם התורה שנאמר נפשי יצאה בדברו להתדבק במלך. כבר ידעת שישראל היו משועבדים בקלי' מצרים ושברו קלי' זו בדם הברית ובדם הפסח ובזה עלו לחלק האמונה חלק השכינה. אח"כ עלו אל התפארת כאשר קבלו את התורה. עליה זו קבלה ביטוי בלחם שאכלו. כאשר יצאו ממצרים והיו עם השכינה אכלו לחם עוני כי היא עניה. כאשר קבלו את התורה שהיא בתפארת הנקרא שמים אכלו מן שהוא לחם מן השמים. **וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב "אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי"** (שמות יט, ד) **וְכוּ' "וְעַתָּה אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמְעוּ בְּקֹלִי וּשְׁמַרְתֶּם"** (שמות יט, ה) **וְכוּ'. דְּהָא לָא יָכִילוּ יִשְׂרָאֵל לְאִתְדַּבְּקָא בְּמָאֲרֵיהוֹן בִּדְבִיקוּתָא שְׁלִים עַד דְּאִתְגַּלֵּי עֲלַיְיהוּ וְשָׁמְעוּ קָלֵיהּ.** ולכן כתוב אתם ראיתם וכו' כי כאשר ראיתם את מצרים לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם. ועתה אם שמוע וכו' שהרי לא יכלו ישראל להתדבק באדונם בדביקות שלימה עד שהתגלה עליהם מלך מלכי המלכים ושמעו קולו. **בְּגִין כָּךְ "אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמְעוּ בְּקֹלִי וּשְׁמַרְתֶּם אֶת בְּרִיתִי"** (שמות יט,

ה), דָּא בְּרִית קַדְמָאָה דְיָהֲיב לְהוּ בְּמִצְרַיִם. לכן כתוב "אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם בריתי. יש קשר בין שמיעת הקול לשמירת הברית. כֵּיוָן דְּשָׁמְעוּ קָלֵיהּ אִתְדַּבְקָן בֵּיהּ כָּל זַד כְּדָקָא וְזֵזֵי. כיון ששמעו קולו נדבקו בו כל אחד כראוי לו מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה "אַתֶּם רְאִיתֶם כִּי מִן הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם. לֹא תַעֲשׂוּן" (שמות כ, יט) וְכוּ', דְּהָא כֵּיוָן דְּאִתְקְשָׁרוּ עֲנָפִין בְּשָׁרְשַׁיְיהוּ, מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה לָא יְהֵא מָאן דְּאַפְרִישׁ לוֹן, וְלָא יְהֵא מָאן דְּיֵיקוּם בֵּינַיְיהוּ. מכאן ואילך "אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם, לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם, כיון שנקשרו הבנים באביהם שבשמים משם ואילך אין מי שיכול להפרידם ולא יהא מי שיקום בינם. בְּגִין דָּא "לֹא תַעֲשׂוּן אִתִּי" (שמות כ, יט) וְכוּ'. לכן נאמר להם "לא תעשון אתי" וכו'. דהיינו מי שעושה אלהי כסף (תפארת) ואלהי זהב (מלכות) מפריד אשה מבעלה. כְּגַוְונָא דָּא לְזִמְנָא דְּאָתֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יֵיעֲבֵר מִיִּשְׂרָאֵל כָּל זִינֵי מְסָאֲבוּתָא, דִּכְתִיב "וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם" (יחזקאל לו, כה) וְכוּ'. וְדָא לְכָל הַיָּד הַזָּזָקָה לְאַעְבָּרָא עָרְלָה מִיַּנַיְיהוּ. כעין זה לעת"ל שהקב"ה יעביר מישראל כל מיני טומאות (כמ"ש גמ' סוכה נב ע"א) שנאמר "וטהרתם מכל טמאותיכם" וזו היא היד החזקה שבאה להעביר את הערלה מישראל.

לְבָתַר "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", בְּשַׁעְתָּא דְּיִתְגְּלֵי קָמַיְיהוּ מַלְכָּא קַדִּישָׁא בְּכָל עִטְרִין דִּילֵיהּ, דִּכְתִיב "הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה" (ישעיהו כה, ט) וְכוּ'. דְּכַמָּה זִמְנִין

יִתְגַּלֵּי קָמַיְיהוּ מַלְכָּא קַדִּישָׁא לְאִתְדַּבְּקָא בֵּיהּ. ואח"כ יתקיים "ולכל המורא הגדול" בעת שיתגלה לפניהם המלך הקדוש (ז"א) בכל עטרותיו (מוחין דג"ר) שנאמר "הנה אלהינו זה" שניתן יהיה להצביע עליו ולראות אותו בעין השכל שכמה פעמים יתגלה לפניהם המלך הקדוש להתדבק בו **אֲבָל בְּיוֹמָא דְּיִשְׁתְּלִים נַיְזָא דְּיִשְׂרָאֵל בָּתַר קָרְבָּא תַּקִּיפָא, וְנַיְזָא דְּכֻלָּא, יִתְגַּלֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַמַּיְהוּ וְיִתְדַּבְּקוּן בֵּיהּ כֻּלְּהוּ דְּבֵיקוּתָא דִּלְעָלְמִין.** אבל ביום שתסתיים המערכה של ישראל ויבואו ימי נחת לאחר קרבות קשים עם הס"א והקלי' והטומאות, יתגלה הקב"ה לפניהם ויתדבקו בו הכל בדבקות שלא תפסק לעולם **וְקָרְבָּנִין יִקְרְבוּן בְּהַהוּא יוֹמָא לְסַלְקָא עֲנָפִין לְשָׁרְשֵׁיהוֹן. דְּהָכִי קְרִיבוּ עַל טוּרָא דְּסִינַי, דִּכְתִיב "וַיַּעֲלוּ עֹלֹת"** (שמות כד, ה) **וְכוּ' בְּגִין לְסַלְקָא גַּרְמַיְיהוּ לְגַבֵּי עֵילָּא.** וקרבנות יוקרבו באותו יום כדי לקרב הענף (מלכות) אל השורש (ו"ק) שהרי כך עשו במעמד הר סיני שנאמר "ויעלו עולות" (עלת ע"ה גימ' 501 כמנין מלכות עם אותיות) ובכך עלו גם הם אל הקב"ה כי נשמות ישראל מושרשות במלכות וכשהיא עולה, עולים איתה גם האחוזים בה. דע שהמכוונים בתפילה כל ערב שבת מכוונים להעלות נפשם ורוחם עם המלכות שעולה כעת למעלה בעת ההיא. **כְּדֵין "וַיֶּחֱזוּ אֶת הָאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ"** (שמות כד, יא). **בְּקַדְמִיתָא וַיַּקְרִיבוּ, מִסַּתָּא לְעֵילָּא. לְבָתַר וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ, בְּנְהוֹרָא דְּנָזִית מֵעֵילָּא לְתַתָּא. וְכֻלָּא הָכִי יְהֵא לְזִמְנָא דְּאָתֵי. וַכְאָה זוּלָקֵהוֹן.** ואז נאמר "ויחזו את האלהי'ם ויאכלו וישתו" בתחילה ויקריבו מלמטה למעלה (שהעלו את המלכות לתפארת) אח"כ ויאכלו וישתו והכוונה שנהנו מהזיו העליון (עיין תרגום

אונקלוס) שירד עליהם מלמעלה והכל כך יהיה לעת"ל אשרי חלקם של ישראל.

דף פ"ו

וְהָא מט"ט שָׂרָא רַבָּא אָתֵי פָּתַזז וְאָמַר, ר' ר' אַנְתְּ נְהִירוּ דְּנָהִיר בְּעָלְמָא, וּמִינָּךְ מִתְנַהֲרִין כַּמָּה אָוְזָרִין לְאַנְהָרָא לְכָל סְטַר. וְרָזָא דָּא "וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים" (דניאל יב, ג). **דְּהָא שִׁמְשָׁא נַטִּיל כָּל זִיוָא לְאַפָּקָא לְעָלְמָא.** והנה מלאך מטט' השר הגדול מגיע פותח ואומר לרמח"ל, רבי רבי אתה הוא המאיר בעולם וממך מאירים אחרים להאיר לכל צד וזה סוד מ"ש והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד" שהרי השמש (ז"א) נוטל כל הכח (כל השפע של הג"ר) להוציאו לעולם (להמשיכו למלכות). והמלאך התכוין לרמח"ל שהוא פני חמה ותלמידיו פני לבנה **לְבָתַר מִינֵּיהּ אִתְפָּרַשׁ וְזִיוָא לְכֻלְּהוּ כּוֹכְבַיָּא, וְכָל זַד עָבִיד דִּילֵיהּ בְּעָלְמָא. וְרָזָא דָּא "שָׂרֵי אַלְפִים שָׂרֵי מֵאוֹת שָׂרֵי וַחֲמִשִּׁים וְשָׂרֵי עֲשָׂרֹת"** (שמות יח, כא). **דְּהָא מִילִּין מִסְתַּדְּרָן הָכִי בְּסִידּוּרָא שְׁלִים, דָּא בָּתַר דָּא כִּדְקָא יָאוּת.** אח"כ מן השמש (ז"א) נמשך כח לכל הכוכבים (כחות הדין שבמלכות שהם מנצפ"ך וה"ג שהרי ככב גימ מ"ב) וכל אחד עושה תפקידו בעולם. וזה סוד שרי אלפים וכו' הרמוזים על שם אדנו-ת כי אלפים זו האות א' מאות זו אות ק שהיא בא"ת ב"ש ד' של שם אדנות, שרי חמישים זו אות נ' של שם אדנות ושרי עשרות זו אות י' של שם אדנות.

וּמֹשֶׁה בְּקַדְמִיתָא אִיהוּ הֲוָה קָאִים לְדַבְּרָא כָּל יִשְׂרָאֵל, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ שָׁקוּל מֹשֶׁה כְּשִׁשִּׁים רִבּוֹא

(מכילתא יתרו א). **וְעִם כָּל דָּא אָמַר לֵיהּ יִתְרוֹ "נָבֹל תִּבֹּל"** (שמות יח, יח) **וְכוּ', דִּכְלָא בְּרָזָא עִלָּאָה.** ומשה בתחילה הוא היה עומד להנהיג לבדו את כל ישראל שנאמר שקול משה כששים רבוא (וההוכחה לכך ממ"ש "אז ישיר משה ובני ישראל") ועכ"ז אמר לו יתרו "נבול תבול" שהכל בסוד עליון **דְּהָא בְּמִילִין לְתַתָּא אִצְטְרִיךְ לְמֶיהֱוֵי כְּגַוְנָא דִּלְעֵילָּא, וְאִי לֵית אִינּוּן הָכִי לָא מִתְקַיְּימִין בְּקִיּוּמָא.** שהרי הדברים למטה צריכים להיות כעין שרשם הרוחני העליון ואם לא מכוונים אין הם מתקיימים **בְּגִין כָּךְ "נָבֹל תִּבֹּל" וְכוּ' דְּהָכִי לָא מִסְתַּדְּרָן לְעֵילָּא, אֶלָּא בְּרָזָא דְּשָׁרֵי אֲלָפִים שָׂרֵי מֵאוֹת וְכוּ'.** ולכן אמר לו יתרו נבול תבול וכו' כי אין הדברים מסודרים למעלה כך, כלומר באדם אחד אלא בסוד שרים אלפים וכו' **מֹשֶׁה לְעֵילָּא מִכֻּלְהוֹ, כְּלָלָא דִּכְלָא, וּמִינֵּיהּ מִתְפָּרְשָׁאן לְנַטְלָא כָּל זַד מֵאִינּוּן רֵישִׁין בְּקַדְמִיתָא. וּתְזוֹתַיְיהוּ מִתְפָּרְשָׁאן כָּל שְׁאָר מִשָּׂרְיָין.** ומרע"ה הוא עליון עליהם והוא כלל הכל וממנו מתפרשין כל אחד מהשרים ליטול כח לשפוט את העם. דהיינו מרע"ה הוא בחינת הכתר קוצו של יו"ד סוד פרצוף א"א ושאר השרים הם כנגד ד' פרצופים או"א וזו"ן **כְּדֵין "וְגַם כָּל הָעָם הַזֶּה עַל מְקֹמוֹ יָבֹא בְּשָׁלוֹם"** (שמות יח, כג), **לְאִשְׁתַּכְּחָא כָּל זַד בְּדַרְגֵּיהּ דְּזָזֵי לֵיהּ, וְלָא כֹּלָּא בִּכְלָלָא זַד בְּעַרְבּוּבְיָא. בְּשָׁלוֹם, דִּכְלָא נָטִיל מֵהַהוּא שְׁלָמָא עִלָּאָה.** ואז כאשר יש קומה שלימה א"א או"א זו"ן הרי שכל העם הזה על מקומו יבא בשלום, כי כך כל אחד בדרגתו כראוי ולא כולם בקבוצה אחת בערבוביא. "בשלום" היינו שכולם נוטלים מאותו השלום העליון כלומר יסוד, או יסוד עתיק.

וּפָיקוּדָא דָּא אִתְזָוֵי לֵיהּ לְמֹשֶׁה לְאִתְפַּקְדָא. אֶלָּא בְּגִין דְּיֵיתֵי יִתְרוֹ וְיִזְכֵּי בֵּיהּ. דְּהָא אִיהוּ מֵאִינּוּן יוֹעֲצִין דְּפַרְעֹה הֲוָה, וּמָשִׁיךְ זֵילָא לְמִצְרַיִם מִסִּטְרָא דְּזָכְמָה, וְאִיּוֹב מִבִּינָה, וּבִלְעָם מִדַּעַת. וּבְגִין דְּעָרַק וְלָא בָּעָא לְמֶהֱוֵי לְאַתְקָפָא לְמִצְרַיִם, זָכָה לְסַדְרָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּסִידּוּרָא שְׁלִים. ומצוה זו ראויה היתה להנתן למרע"ה בציווי, אלא לא ניתנה לו רק כדי שיבא יתרו ויזכה בה. שהרי יתרו היה מג' היועצים של פרעה והוא נתן את העיצה לרדוף אחרי בני ישראל לתוך הים והוא היה בחינת חכמה. איוב בינה, בלעם דעת. וכיון שברח מפרעה ולא רצה לחזק את מצרים זכה לסדר להם לישראל סדרי דיינים ושופטים בסידור מושלם. **וְרָזָא דָּא זָכְמָה, דְּאִתְּמַר בַּהּ "כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ"** (תהלים קד, כד). **בְּגִין דָּא "וְהָיִיתָ לָנוּ לְעֵינָיִם"** (במדבר י, לא) **מִסִּטְרָא דְּזָכְמָה.** ויתרו היה מצד החכמה שנאמר בה כולם בחכמה עשית ולכן והיית לנו לעינים כי עין תרמוז על החכמה. **וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי הָכִי נָמֵי כֹּלָּא יִסְתַּדֵּר בְּסִידּוּרָא דָּא, לְמֶהֱוֵי אִינּוּן רֵישִׁין עִלָּאִין, יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ. וּמִינַּייְהוּ מִתְפָּרְשָׁאן כַּמָּה אָוְזָרִין דְּמִתְפָּרְשָׁאן לְסִטְרַייְהוּ הָכָא וְהָכָא, לְדַבְּרָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל. וְכֻלְּהוּ נָטְלִין מֵאִלֵּין דְּקַיְּימִין עִלָּאִין עַל כֹּלָּא.** ולעת"ל ג"כ הכל יסתדר בסידור זה, שיהיו לעם ראשים עליונים והם יזהירו כזוהר הרקיע ומהם יהיו עוד ממונים תחתיהם לכאן ולכאן להנהיג את ישראל וכולם נוטלים כחם מהממונים העליונים על הכל.

וְעִם כָּל דָּא כֻּלָּא מִירוּשָׁלַיִם יִפּוֹק. דִּירוּשָׁלַיִם תָּמָן קָיְימִין קַדְמָאִין דִּכְלָא. וּמִתַּמָּן "כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר יְהוָה מִירוּשָׁלָם" (ישעיהו ב, ג). **וְיִטְלוּן בְּקַדְמִיתָא כָּל אִינּוּן אָזָרְנִין לְמֵיהַב לְעַלְמָא בְּסִידוּרָא שְׁלִים.** ועכ"ז כל זה יצא מירושלים. שבירושלים יהיו הממונים הגדולים ומשם תורה יוצאת ומשם דבר יי' יוצא. פנמיות הפסוק: כי מציון מן היסוד תצא תורה היינו תפארת ודבר יי' היינו המלכות מירושלים זו חיצוניות המלכות. מן הממונים הגדולים יטלו כל אלו האחרים ליתן תורה ומשפט לעולם בסידור נכון **וְכֻלְּהוּ יִתְעָרוּן לְגַבֵּי שָׁרְשָׁא דִּקְאִים בִּירוּשָׁלַיִם. וְיִתְמַר בֵּיהּ "יִבְילוּ שַׁי לַמּוֹרָא"** (תהלים עו, יב). **דְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ תָּמָן "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל"** (דברים לד, יב) **בְּגִילוּיָא דִּקְוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ דְּיִתְגַּלּוּן תָּמָן עַל אִינּוּן מְשִׁיזִין, וְאָזָרְנִין דְּעִימְּהוֹן. וְתַמָּן יֵיתוּן תְּלָת זִמְנִין בְּשַׁתָּא כֻּלְּהוּ אָזָרְנִין, לְנַטְלָא מִנְּהוֹן כְּכוֹכְבַיָּא מִשְׁמְשָׁא.** והכל יתעוררו לגבי השורש הנמצא בירושלים ונאמר בו יובילו שי למורא שבית המקדש שם היראהושם נאמר "ולכל המורא הגדול" בגילוי של הקב"ה והשכינה שיתגלו על ב' משיחין ועוד אחרים צדיקים עמהם. ושם יעלו העם ג"פ בשנה כדי ליטול מהם אורות לכל השנה **וְעוֹד בְּיוֹמָא דְּהַקְהֵל, בְּזִמְנָא דְּמַלְכָּא מִתְתַּקֵּף לְאַמְשָׁכָא זֵילָא לְכָל יִשְׂרָאֵל לְכָל שֵׁבַע שְׁנִין. אֲבָל בְּכָל שַׁתָּא, וַדַּאי תָּמָן יֵיתוּן לְאִתְתַּקָּפָא בְּגִין כָּל יִשְׂרָאֵל. זַכָּאָה זּוּלָּקֵהוֹן.** ועוד כאשר העם עולים למקדש לקיים מצוות הקהל בחג הסוכות של מוצאי השנה השביעית, שאז

המלך מתחזק לתת חוזק וכח לישראל לשבע שנים. אבל בכל שנה ודאי שם יבואו להתחזק כל הממונים והצדיקים בשביל כל ישראל. אשראי חלקם.

דף פח

תִּקּוּנָא תְּלָתִין וּתְרֵין

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" בְּזִמְנָא דְּעָאלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא. דִּכְדֵּין כֻּלְּהוּ סִטְרִין מְסָאֲבִין דַּהֲווֹ מִתְאַחֲזָדִין תָּמָן, אִתְכַּנְּשׁוּ כְּחֲדָא לְאִתַּתְקָפָא לְקִבְלַיְיהוּ. מַאן אִינוּן? אִלֵּין ל"א מְלָכִים. "ולכל היד החזקה" זה היה בעת שנכנסו ישראל לארצם שאז כל צדדי הס"א שהיו אחוזים בארץ הקדושה התאספו להלחם כנגדם. מי אלו כל צדדי הס"א? אלו ל"א מלכים. **וְרָזָא דְּמִלָּה, יִשְׂרָאֵל מִסִּטְרָא דְּאַבְרָהָם הֲוָה לְהוּ לְמֵיעַל לְאַרְעָא בְּנַיְיחָא דְּכֹלָּא, מִסִּטְרָא דִּימִינָא, אֵל וַדַּאי. דְּאִתְמַר בֵּיהּ** "וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם וְכוּ' בְּאֵל שַׁדָּי" (שמות ו, ג). **דְּשַׁדַּי אִיהוּ צַדִּיק וְנַטִּיל מִכָּל סְפִירָן. וְכַד נַטִּיל מִימִינָא אִקְרֵי הָכִי אֵל שַׁדַּי.** וסוד הדבר, ישראל מצד אברהם שהוא החסד היה להם להכנס לארץ בנחת מרובה, כלומר ללא מלחמות. סוד הענין שאמר "בנייחא דכלא" הוא שהיסוד הנקרא "כל" ונקרא "מנוחה" שורה במלכות הנקראת "ארץ ישראל". וזה כאשר הארץ מקבלת חסדים מצד ימין הנקרא "אל" כמ"ש "חסד אל כל היום" וכן (תהלים כב) "אלי אלי למה עזבתני" ולא יתכן לומר למד"ה למה עזבתני. שנאמר באאע"ה וארא א'ל אברהם...בא'ל שד'י ששם שד'י הוא ביסוד וכאשר הוא נשפע מן החסדים נקרא "א'ל שד'י" **וְכַד נָפְקוּ מִמִּצְרַיִם, אִי לָא זָּבוּ, הֲווּ צְרִיכִין לְמֵיעַל בְּרָזָא דָּא לְאַרְעָא בְּנַיְיחָא**

תְּקוּנָא תְּלָתִין וּתְרֵין דְּכֹלָּא בְּלָא קְרָבָא. וכאשר יצאו ממצרים, אם לא חטאו, היו צריכים להכנס לארץ בנחת גמורה (והענין שאם היו צדיקי"ם היו מתחברים למלכות ללא דינים שהם המלחמות) בלא קרב **וְרָזָא דָּא מֹשֶׁ"ה – א"ל שד"י, דְּעַל יָדוֹ אִצְטְרִיךְ לְהוּ לְמֵיעַל. כֵּיוָן דְּזָבוּ – זֵילָא דָּא לָא אִתְקָיְּמוּ.** וסוד זה נרמז בשמו של משה שהוא גימ' א"ל שד"י שעל ידו היו צריכים להכנס. כיון שחטאו – כח זה לא התקיים.

וּבְזִמְנָא דְּעָאלוּ זָשְׁבוּ סִטְרִין אָזְרָנִין דִּבְזֵילָא דָּא יַעֲלוּן. מִיָּד אִתְתָּקָפוּ לְקַבְלַיְיהוּ תְּלָתִין וְזַד לָקֳבֵל א"ל דָּא. כְּדֵין אִצְטְרִיךְ לְאִתְעָרָא יְצוּזָק בְּתוּקְפֵּיהּ עַל יְדָא דִּיהוֹשֻׁ"עַ. ובעת שנכנסו לארץ חשבו כל צדדי הס"א שבכח זה יכנסו כלומר מכח הצדיק ומיד התחזקו נגדם ל"א מלכים כנגד שם א"ל שהוא החסד ובכך למנוע שפע ליסוד מצד הימין. באותו זמן היה על יהושע לעורר כחו החזק של יצחק ע"י יהושע **וּמֹשֶׁה בְּגִין דְּאִיהוּ בְּרָזָא דְּאֵל שַׁדַּי לָא אָעַל לוֹן, אֶלָּא יְהוֹשֻׁ"עַ דְּאִתְמַר בֵּיהּ "כַּאֲשֶׁר הָיִיתִי עִם מֹשֶׁה"** (יהושע א, ה) **וְכוּ' "רַק חֲזַק וֶאֱמַץ"** (יהושע א, ז) **מִסִּטְרָא דֶּאֱלֹהִים וְלָא מִסִּטְרָא דְּאֵל. וְעִם כָּל דָּא כֹּלָּא אַזְמִין מֹשֶׁה. בְּגִין כָּךְ וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה, חֲזַק וֶאֱמַץ וַדַּאי.** ומשה כיון שהוא בסוד א"ל שד"י (שהוא גימ' משה) לא הכניס אותם אלא יהושע שנאמר בו "כאשר הייתי עם משה...רק חזק ואמץ" מצד אלהי"ם ולא מצד א"ל. מפרש הרב את המילים "רק חזק ואמץ" רק מיעוט דהיינו מדת הגבורה לבדה. בעל ה"מגלה עמוקות" מגלה לנו שמרע"ה אמר ליהושע ג"פ "חזק" שהם גימ' משה. רמז: ג"פ אלהי"ם ע"ה גימ' "חזק ואמץ" עם ז' אותיות. ועם כל זאת את הכל הזמין והתקין מרע"ה ולכן "ולכל היד החזקה" זה מ"ש "חזק

ואמץ" ודאי. כאמור חזק ואמץ מורים כל כח וגבורה. רמז: חזק ואמץ עם שש אותיות של חזק אמץ גימ' ג"פ אלהי"ם. **וּבְקַדְמִיתָא אִילּוּ זָכוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, בְּנַיְיזָא הֲווּ נָפְקִין וּבְנַיְיזָא עָאלִין. וְכֵיוָן דְּלָא זָכוּ אִתְמָר לְמֹשֶׁה "עַתָּה תִּרְאֶה"** (שמות ו, א) **וְאֵין אַתָּה רוֹאֶה בְּמִלְחֶמֶת ל"א מְלָכִים. וְעִם כָּל דָּא אִי בָּתַר דְּנָפְקוּ לָא זָאבוּ, הֲווּ יָכְלִין לְמֵיעַל בְּנַיְיזָא. אֶלָּא דְּהָא גָּרִים לְהַאי.** ובתחילה אילו זכו ישראל במצרים, בנחת היו יוצאים ובנחת היו נכנסים. סוד "נחת" אלו אורות הבינה: קמ"ג קנ"א קס"א עם ג' שמות גימ' נח"ת וכן אלו אותיות חת'ן כי הוא מתחזק מצד אורות הבינה. כיון שלא זכו נאמר למרע"ה "עתה תראה" (סנהדרין קיא עא) כעת אתה רואה ואי אתה רואה במלחמת ל"א מלכים. ועכ"ז אם כאשר יצאו לא חטאו היו יכולים להכנס לא"י בנחת, אלא שהחטא גרם להכנס לארץ במלחמות.

וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי יֵיתֵי מֹשֶׁה לְאַשְׁלָמָא תִּיקּוּנָא דְּלָא אִתְתַּקַּן עַל יָדֵיהּ בְּזִמְנָא קַדְמָאָה. כְּדֵין "וְהָיְתָה מְנֻחָתוֹ כָּבוֹד" (ישעיהו יא, י) ולעת"ל יבא מרע"ה להשלים את התיקון שלא נתקן על ידו בעת הראשונה ואז יתקיים והיתה מנחת'ו כבו'ד. וכבר ידעת שמנוחה רומז ליסוד העושה נחת רוח למלכות וכבוד זו המלכות שאליה נמשכים כל ל"ב נתיבות החכמה שהם גימ' כבו'ד. **בְּזִמְנָא דְּכְתִיב "וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֲקַבְּצֵךְ"** (ישעיהו נד, ז) **א"ל וַדַּאי. בְּגִין דָּא "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה", לְאַפָּקָא אִינּוּן מְסָאֲבִין מֵאַרְעָא.** בעת ההיא כתוב "וברחמים גדולים אקבצך" מצד שם א'ל בודאי. רמז: רחמים גדלים גימ' שכינה שסוד ארץ ישראל.

"וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", לְבָתַר דְּקָיְימוּ בְּאַרְעָא דְּיִדְוַזַלוּן מִיַּיהוּ אִינוּן מְסָאֲבִין דְּלָא לְאִתְקָרְבָא לְהוּ. וְאִלְמָלֵא זָכוּ בְּאַרְעָא תִּיקּוּנָא דָּא הֲוָה סָלִיק וְאִתְתַּקַּף. כֵּיוָן דְּזָכוּ כְּתִיב "עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל שָׁם יָשַׁבְנוּ גַּם בָּכִינוּ" (תהלים קלז, א) **דְּתָמָן אִתְגַּלִּי לְהוּ מִשֶּׁה רַעֲיָא מְהֵימְנָא וּבָעָא לְאַתְקָפָא תִּיקּוּנָא כְּבְקַדְמִיתָא וְלָא יָכִיל. כְּדֵין שָׁרוּ כֻּלְהוּ בַּכְיָין. וּבְזִמְנָא דְּאָתֵי יֵיתֵי אִיהוּ לְאַשְׁלָמָא כָּל תִּיקּוּנִין כְּדָקָא יָאוּת.** "ולכל המורא הגדול" זה לאחר שהם נמצאים על אדמתם שיתייראו הקלי' מהלתקרב אליהם. ואלמלא חטאו בארץ (שמאסו בארץ חמדה ובקשו לשוב מצרימ'ה. מצרימה גימ' שכינה והיינו שלא חפצו בשכינה הקדושה ורצו אותה בבגדי גלות) תיקון זה של כניסה לארץ ללא מלחמות היה עולה בידם ומתחזק. כיון שחטאו כתוב "על נהרות בבל ש'ם ישבנו גם בכינו" (בזכרנו את ציו'ן שהוא היסוד שלא נתקן) ששם נגלה להם מרע"ה ורצה לחזקם בתיקון הנ"ל כבתחילה ולא היה יכול. פתחו הכל בבכיה. אולם לעת"ל יבא מרע"ה להשלים כל התיקונים כראוי.

דף פט

תִּקּוּנָא תְּלָתִין וּתְלַת

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" בְּזִמְנָא דְּקָיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי לְקַבְּלָא אוֹרַיְתָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לְמֹשֶׁה "הַגְבֵּל אֶת הָהָר" (שמות יט, כג) **וְכוּ' תְּרֵין יוֹמִין אָמַר לֵיהּ.** ולכל היד החזקה בעת שעמדו ישראל על הר סיני לקבל את התורה והקב"ה אמר למרע"ה "הגבל את ההר וקדשתו היום ומחר, יומיים אמר לו **וְאִלֵּין זַסְדִים וּגְבוּרוֹת, לְמֵיתֵי**

תְּקוּנָא תְּלָתִין וּתְלַת לְאוֹרַיְתָא וְדָא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. ואלו חו"ג ב' זרועות לקבל את התורה שהיא העמוד האמצעי **ומֹשֶׁה הוֹסִיף יוֹם אֶחָד מִדַּעְתּוֹ וְדָא דַּעַת דִּילֵיהּ בַּמֹּשֶׁ.** ומרע"ה שה"ס הת"ת מחזה ולמעלה עד הדעת הוסיף יום אחד מדעת'ו, וזו הדעת שלו ממש. דהיינו מ"ש מדעתו זו בחינת הדעת שהיא הקו האמצעי בחינת התורה שיש בה ימין שמאל ואמצע כמ"ש מימינו אש דת למו **דְּאִתְּמַר בֵּיהּ 'מֹשֶׁה זָכָה וְזִכָּה אֶת הָרַבִּים'** (אבות ה, יח). **וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא הָכִי לְמֵיהַב זַכּוּתָא לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל.** שנאמר בו במשה, "משה זכה וזיכה את הרבים" והקב"ה רצה כך לתת זכות למרע"ה שיתן תורה לישראל **דְּאִיהוּ לָא יָהִיב לְהוּ אוֹרַיְתָא לְאַתְקָנָא אֶלָּא מִסִּטְרָא דִּלְתַתָּא דְּאִינּוּן שִׁית סִטְרִין.** שהוא, דהיינו מרע"ה, לא נתן להם תורה להתתקן בה אלא מן התפארת ולמטה שהם ששה צדדים. דהיינו הלוחות היו ששה טפחים על ששה טפחים בעובי ג' טפחים ובכך נרמז ענין התורה שבכתב שהיא בתפארת כמ"ש תורת אמ'ת נתן לנו וכנגדה במלכות יש לנו ששה סדרי משנה שהיא תורה שבעל פה **וְאִינּוּן אִתְקְרִיבוּ לְנַטְלָא לַהּ מִסִּטְרָא דִּלְעֵילָּא נָבִיא, לְאַשְׁלָמָא תִּיקוּנָא שְׁלִים כְּדָקָא יָאוּת. וּבְגִין דָּא רָזִים לְהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְזָבִיב לְהוּ.** ואינון דהיינו ב' התורות שבכתב ושבע"פ התקרבו לקבל את התורה מן הבינה להיות נשלמת כראוי. ולכן אוהב אותנו הקב"ה ומחבב אותנו. **וְרָזָא דָּא "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע"** (שמות כד, ז) **בַּזָּסָדִים וּגְבוּרוֹת דְּדַעַת. וּבְהוּ "מִי יִתֵּן וְהָיָה לְבָבָם"** (דברים ה, כה) **וְכוּ' בְּגִין דְּאִתְמְסָרוּ מִגַּרְמַיְיהוּ לְיַתִּיר מִמַּאי דְּבָעֵי לְמֵיהַב לְהוּ מַלְכָּא.**

וזה סוד נעשה ונשמע בחו"ג דדעת. נעשה אלו חסדים דדעת ונשמע אלו גבורות דדעת ובהם נאמר "מי יתן והיה לבבם זה ליראה אותי כל הימים" וכבר ידעת שמ'י היינו בינה. כי בנ"י תובעים מעצמם יותר ממה שנדרש מהם מאת המלך. **וְלָקֵבל דָּא יְזִכּוּן לְתוֹרָה וְזַדָּשָׁה לְזִמְנָא דְּאָתֵי.** וכנגד זה יזכו לתורה חדשה לעת"ל. **אֲבָל הָכָא תַּלְיָא רְזִוּימוּ דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִתְמַר בְּהוּ "צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאַת אֱלֹהִים"** (שמו"ב כג, ג). **וְרָזָא דָּא "וּלְכֹל הַיָּד הַזְּזָקָה"** (דברים לד, יב) **דְּעָיְילִין בְּלָא בַּר. דְּהָא מִסְטְרָא דִּלְתַתָּא עָבְדִין זוּבָה דִּלְהוֹן. אֲבָל בְּגִין דְּאִתְמְסָרוּ לְפוּלְחָנָא עִלָּאָה, אִינּוּן וְזַסִּידִים לְפָנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין.** אבל כאן תלויה אהבת ישראל שנאמר בהם "צדיק מושל ביראת אלהי'ם" וזה הוא שצדיק גוזר והקב"ה מקיים וזה סוד ולכל היד החזקה ואלו הם הצדיקים שנכנסים לפלטרין של מלך ללא רשות (סוכה מ"ה ע"ב. סנהדרין צ"ז ע"ב) שהרי בעולם הזה קיימו את כל חובם כפי הנדרש בהלכה, אבל כיון שמסרו עצמם לעבודת האל העליונה שזה לימוד תורת הסוד וספרי הזוהר והכוונות הם חסידים העושים לפנים משורת הדין.

"וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", בְּזִמְנָא דִּכְתִיב "וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת הָעָם" (שמות יט, יז) **וְכוּ', וְרָזָא דִּמְלָה "וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְזָזֵק מְאֹד"** (שמות יט, יט). **דְּכַמָּה דְּאִיהוּ הָוָה מִתְגַּלֵי, הָכִי הֲוּו יִשְׂרָאֵל מִתְקָרְבִין לְקַבְּלֵיהּ לְאִתְקָפָא לֵיהּ, וְאִיהוּ מִתְתַּקַּף יַתִּיר.** ולכל המורא הגדול היה בעת שנאמר "ויוצא משה את העם" במעמד הר סיני וזה סוד "ויהי קול השופר הולך וחזק מאד" שככל שהוא היה מתגלה כך היו ישראל מתקרבים אליו כנגדו להתחזק ממנו, והוא היה מתחזק יותר. אל תדמה לך שהיה שופר גשמי אלא שופר רוחני היה וזו השכינה הנקראת אלהי'ם והיא גימ' שופר. כיצד? פ'ו של שופר זה אלהים. ש' גימ' אלהים כזה: אלף למד

הי יוד מם ור' גימ' אלהי"ם כזה: א אל אלה אלהי אלהים. **וְכֹלָּא עָבֵיד מֹשֶׁה לְטִיבוּתָא דְּכָל יִשְׂרָאֵל. בְּגִין כָּךְ "וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת הָעָם לִקְרַאת הָאֱלֹהִים"** (שמות יט, יז) **וְכוּ'.** ואת הכל עשה משה לטובת ישראל ולכן נאמר "ויוצא משה את העם לקראת האלקים" **דְּכַמָּה דַּהֲווֹ דַּרְגִּין מִתַּגְלְיָין, הָכִי הֲוָה מֹשֶׁה מְקָרֵב לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל לְגַבַּייהוּ לְאַתְקָפָא לְהוּ, וְאִינּוּן מִתְתַּקְפָן תָּדִיר.** שככל שהיו המדרגות (הספירות הפרצופים והעולמות) מתגלות, כך היה משה מקרב להם את ישראל אליהם לחזק אותם והם היו מתחזקים יותר. **בְּגִין כָּךְ "הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד"** (שמות יט, יט). **וְכַמָּה דְּמֹשֶׁה אִתְעַר לְגַבֵּי עֵילָא, הָכִי אִתְעַר יַתִּיר נָמֵי לְגַבֵּיהּ וְאִתְעַר תָּדִיר. בְּגִין כָּךְ "מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל"** (שמות יט, יט). **וְרָזָא דָּא וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל, הַגָּדוֹל דְּמִתְרַבֵּי וְאָזִיל, הוֹלֵךְ וְחָזֵק וַדַּאי.** ולכן כתוב "הולך וחזק מאד" וככל שמרע"ה היה מתעורר כלפי מעלה, כך גם העליונים היו מתעוררים אליו תדיר. ולכן כתוב "משה ידבר והאלהים יענינו בקול" וזה סוד ולכל המורא הגדול, הגדול בודאי שהיה מתגדל והולך כמ"ש הולך וחזק, בודאי.

וְהָא אַבְרָהָם סָבָא וְזַסִּידָא אָתֵי בָּתַזּ וְאָמַר, ר' ר' וַדַּאי בְּזִמְנָא דְּקָיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי כֻּלְּהוּ דַּרְגִּין עִלָּאִין אִתְגְּלִיאוּ עֲלַייהוּ וַהֲווֹ מִתְקַשְּׁרָן בְּהוּ, וְאִינּוּן תְּאִיבִין לְאִתְקַשְּׁרָא יַתִּיר. אֲבָל כָּל מַה דַּהֲווֹ תְּאִיבִין הָכִי הֲווֹ מִתְגַּלְיָין עֲלַייהוּ נָמֵי יַתִּיר. וְרָזָא דָּא "יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ" (שיה"ש א, ב) **וְכוּ'.** והנה נשמת

אאע"ה הסבא בקדוש מתגלה בבית מדרשו של הרמח"ל ואומרת לו רבי רבי בוודאי בעת שעמדו ישראל על הר סיני כל המדרגות כנ"ל היו מתגלות עליהם והיו ישראל מתחברים בהם, והיו ישראל תאבים להתקשר יותר. אבל ככל שהיו תאבים להתקשר יותר היו המדרגות מתגלות עליהם יותר. וזה סוד "ישקני מנשיקות פיהו".

דף צ

דְּהָא כָּל דַּרְגָּא דַּהֲווֹ מִתְדַּבְּקָן בֵּיהּ, הֲווּ תְּאִיבִין לְאִתְדַּבְּקָא בְּמַאי דְּגָנִיז יַתִּיר, וְאָמְרִין "יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ" וְכוּ'. וּמִיַּד אִתְגַּלְיָא לֵיהּ וְאִינּוּן אָמְרִין "כִּי טוֹבִים דֹּדֶיךָ מִיָּיִן" (שיה"ש א, ב). **וְהָכִי הֲווּ מִתְגַּבְּרָן וּמִתְתַּקְפָן תָּדִיר.** שהרי כל ספירה שהיו נדבקים בה היו משתוקקים להתדבק במה שגנוז יותר והיו אומרים "ישקני מנשיקות פיהו" ומיד היתה אותה מדרגה מתגלית להם והיו ישראל אומרים "כי טובים דודיך מיין". **בְּגִין כָּךְ "הוֹלֵךְ וְזָוֵךְ מְאֹד"** (שמות יט, יט). **לְבָתַר כֹּלָּא אִתְקְשַׁר בְּקִישׁוּרָא וְזַדָּא בְּאִימָּא דְּקַיְימַת עֲלַיְיהוּ. וְרָזָא דְּמִלָּה "בִּמְשֹׁךְ הַיֹּבֵל הֵמָּה יַעֲלוּ בָהָר"** (שמות יט, יג) **דִּכְדֵין כֹּלָּא אִתְקְשַׁר בְּהַהוּא יוּבִילָא וְסָלִיק לְעֵילָּא, וְהָכָא תַּלְיָא פּוּלְחָנָא דְּיִשְׂרָאֵל גּוֹ סְתִימוּ עִלָּאָה וַדַּאי.** לכן כתוב "הולך וחזק מאד" אח"כ הכל נקשר בקשר אחד של הבינה העליונה הניצבת עליהם כמ"ש "במשוך היוב"ל (שזו הבינה) המה יעלו בהר" שכעת הכל נקשר באותו יובל, שזו הבינה, והכל עולה למעלה, וכאן תלויה עבודת ישראל בתוך הסתום העליון.

וְהָא אֱלִיָּהוּ נְבִיאָה מְהֵימְנָא אָתֵי בָּתַּזּ וְאָמַר, "לֵךְ יְהוָה הַגְּדֹלָה וְהַגְּבוּרָה" (דהי"א כט, יא) **וְכוּ', מַאי זְמָנָא**

דָּוִד לְאַדְכָּרָא הָכָא דַּרְגִין אִלֵּין? אֶלָּא כֹּלָּא רָזָא עִלָּאָה וַדַּאי. והנה אליהו הנביא מתגלה לרמח"ל והוא פותח ואומר "לך ייי' הגדולה והגבורה" וכו'. מה ראה דהע"ה להזכיר כאן דרגות אלו (שהם ספירות חגתנהי"ם. הגדולה=חסד. כי כל גימ' יסוד. ארץ=מלכות) אלא הכל הוא בסוד עליון ודאי. **בְּשַׁעְתָּא דַּהֲווֹ יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּרָא אִתְתַּקַּן תִּיקּוּנָא דְּמַשְׁכְּנָא. וְאִינּוּן בְּד' דְּגָלִין אִתְפָּרְשׁוּ כֹּלָּא בְּרָזָא עִלָּאָה. כְּיָון דַּאֲתוֹ לְבֵי מַקְדְּשָׁא הַהוּא סִידּוּרָא לָא קָאִים, אֶלָּא סִידּוּרָא אַחֲרָא.** בשעה שהיו ישראל במדבר נתכן ונבנה המשכן[103] והיו ישראל פרושים בד' דגלים והכל היה בסוד עליון (עיין "מאמר הדגלים" באתר "ויקיקבלה") כיון שבאו לבית המקדש לא נשמר אותו סדר שהיה במדבר אלא היה סודור אחר **אַמַּאי הָכֵי? אֶלָּא שְׁכִינְתָּא בְּגוֹ זַבִּיבוּתָא דְּזַבִּיבַת לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, הָכִי אֲבַתְרַיְיהוּ אִתְתַּקַּנַת בְּכַמָּה לְבוּשִׁין מְשָׁנְיָין אִלֵּין מֵאִלֵּין, וְאִתְזַוְּיאַת בְּכַמָּה תִּיקּוּנֵי קִישׁוּטִין, כֹּלָּא לְפוּם זִמְנָא כְּמָה דְּאִתְזַוַּי.** מדוע זה היה כך? אלא השכינה מתוך חביבות שחיבבה את ישראל כך היתה נתקנת אחריהם בכמה לבושים שונים אלו מאלו ונראת בכמה מיני קישוטין שונים והכל לפי הזמן הראוי **וּבְמִדְבָּרָא הָכִי אִתְפָּרַשׁ בְּרָזָא דְּד'. דְּהָא בְּהַהוּא מַדְבְּרָא הֲווֹ שָׁלְטִין ד' רֵישֵׁי מְסָאֲבוּתָא, "נָזָשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב וְצִמָּאוֹן אֲשֶׁר אֵין מָיִם"** (דברים ח, טו). **לָקֳבֵל דָּא ד' דְּגָלִין לְאַכְפָּיָא לוֹן.** במדבר הכל היה בסוד

---

[103] נתקנה השכינה (בספר הזוהר מוסבר שהקמת המשכן הקימה משכן עליון נוסף וזו השכינה שנאמר בה ושכנתי בתוכם).

ד': ד' מחנות ישראל: יהודה ראובן אפרים ודן. ד' מחנות לויה: משה אהרן ובניו, קהת, גרשון ומררי וזה היה כך מפני שבמדבר שלטו ד' ראשין של הטומאה: נחש, שרף, עקרב וצמאון וד' מחנות הקדושה נלחמו ב' מחנות הקלי' **אֲבָל כַּד עָאלוּ לְבֵי מַקְדְּשָׁא, כְּדֵין אִסְתְּדָרוּ סִידּוּרִין בְּאַרְזָז אַזְרִינָא.** אבל כאשר נכנסו לא"י ובנו את המקדש היה סידור אחר בצורה אחרת **וְהָכִי בְּכָל עָרָא וְעָרָא דְּאָזְלִין יִשְׂרָאֵל תְּזוּתֵיהּ, שְׁכִינְתָּא אִתְזַזְיָאַת הָכִי בְּסִידְרִין עִלָּאִין, לְפוּם סְדָרִין דְּהַהוּא רַבְרְבָא מַמָּשׁ.** וכך בכל שר ושר משרי אומות העולם שישראל גלו לשם, השכינה הסתדרה לפי הסדרים העליונים ממש של אותו שר אליו גלו **וְרָזָא דְּמִלָּה "לְסֵסָתִי בְּרִכְבֵי פַּרְעֹה דְּמִיתִיךְ רַעְיָתִי"** (שיה"ש א, ט). **דְּהָא כְּמָה דְּאִתְזַזְיאוּ אינון סִדְרֵי מְשָׁרְיָין, הָכִי אִשְׁתַּכְוַת שְׁכִינְתָּא לְקַבְלַיְיהוּ.** וסוד זה נרמז במ"ש "לסוסתי ברכבי פרעה דמיתך רעיתי" שהרי כפי שנראו סדרי המחנות למעלה של מצרים, כך נמצאה השכינה באותה עת.

וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְנַדְּבוּ יִשְׂרָאֵל לְבֵי מַקְדְּשָׁא, שָׁאֲרֵי תִּיקּוּנָא דְּמַקְדְּשָׁא לְאִתְתַּקְנָא. וּבְמַשְׁכְּנָא כְּתִיב "וְיַקְזוּ לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ" (שמות כה, ב) **דִּשְׁכִינְתָּא הָכִי צְרִיכָה לְאִתְנַטְלָא מִכֻּלְהוּ דַּרְגִּין דְּמַלְכָּא.** ובאותה עת בה התנדבו ישראל לבנין בית המקדש התחיל תיקון המקדש להתקן. במשכן נאמר "ויקחו לי תרומה מאת כל איש" שהשכינה כך צריכה להבנות מכל הספירות כמו שנרמז ענין זה "מלכותך מלכות כל עולמים" **אֲבָל בַּמִּדְבָּרָא אִתְנְטִילַת בְּרָזָא דְּהַהוּא תִּיקּוּנָא דְּאִתְזַזִּי. וְהַשְׁתָּא אִתְנְטִילַת**

בָּאוֹרַיְתָא אַזְּרִינָא לְפוּם רָזָא דְּאִתְּזַוְּגוּ. אבל במדבר היא נבנתה לפי התיקון הראוי לה לאותו זמן וכעת בעת בנין המקדש היא נבנית בדרך שונה לפי הסוד הראוי **בְּגִין כָּךְ הָכָא אִסְתְּדָרוּ סְדָרִין** "**לְךָ יְהוָה הַגְּדֻלָּה וְכוּ' לְךָ יְהוָה הַמַּמְלָכָה**" (דהי"א כט, יא). **וְעִם כָּל דָּא סְדָרִין לָא אִשְׁתְּלִימוּ בְּסִידּוּרָא שְׁלִים דְּאִתְּזַוְּגוּ לְפוּם רָזִין עִלָּאִין לְיִשְׂרָאֵל דַּוְקָא, אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא.** ולכן כאן נסדר הסדר של "לך יי' הגדולה (חסד) והגבורה...וההוד כי כל (יסוד) ובאר"ץ לך יי' הממלכה (מלכות) ועכ"ז הסדרים של ספירות המלכות לא נשלמו בסידור שלם הראוי לישראל לפי הסוד ולפי העת והמקום אלא בזמן שלמה המלך (וענין זה מבואר בספר "עץ חיים" שער לב פרק א) **דְּכְדֵין כֻּלָּא אֶסְתַּדַּר בְּרָזִין דִּלָּא אֶסְתַּדַּר בִּזְמָנָא אַזָּרָא, דְּאִתְּזַוְּגוּ לְיִשְׂרָאֵל וְלָא לָאַזָּרִיגִי. וְעַל דָּא תְּוָהַת מַלְכַּת שְׁבָא וַדַּאי.** שאז הכל הסתדר בסודות שלא היו בזמנים אחרים, שכך ראוי להם לישראל ולא לאחרים ועל זה תמהה מלכת שבא בוודאי.

דף צא

וְתָא חֲזֵי, דִּבְזִמְנָא דִּבְעָא שְׁלֵמָה לְאַעְלָא אֲרוֹנָא לְגוֹ בְּקֻדְשָׁא קָדָשִׁים אִתְּדַבָּקוּ תַּרְעִין. וְכֻלָּא אִיהוּ רָזָא עִלָּאָה. דְּהָא דָּא יְזוּדָא עִלָּאָה דְּלָא יָכִיל לְאִשְׁתַּכְוָזָא לְתַתָּא בְּהַאי עָלְמָא. וַאֲפִילוּ דְּאָמַר "**וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד**" (תהלים כד, ז) **וְדָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא אִתְּזַוְּגוּ תִּקּוּנָא לְאִתְּתַקָּנָא.** ובא וראה שבעת שרצה שלמה המלך להעלות את ארון הברית לקודש הקדשים דבקו

השערים זב"ז והכל הוא לפי הסוד, שהרי זה היחוד העליון שלא יכול להמצא למטה בעולם הזה. ואפילו ששלמה המלך אמר "ויבא מלך הכבוד" שבזה התכוין להקב"ה, לא נענה **עַד דְּאִדְכַּר תִּיקּוּנָא עִלָּאָה בְּזִמְנָא דְּכַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אוֹרַיְתָא. וְרָזָא דָּא יְהוָה צְבָאוֹת, בְּזִמְנָא דְּקָיְימוּ עַל טוּרָא דְּסִינַי וְאִשְׁתְּמוֹדְעוּ כֻּלְּהוֹ נִשְׁמָתִין דְּאִינּוּן בְּמִשְׁרְיָין דְּמַלְכָּא, בְּנִין דִּילֵיהּ, וְאִתְקַשָּׁרוּ בֵּיהּ, וּלְהוֹ אִתְמְסַר תִּיקּוּנָא דָּא תִּיקּוּנָא שְׁלִים.** עד שהזכיר תיקון עליון שנזכר בעת שקבלו ישראל תורה והוא "ייי' צבאות" שבעת שעמדו ישראל על הר סיני ונודע שכל נשמות ישראל הם צבאות ייי' בנים שלו, והם נדבקו בו ולהם נמסר התיקון השלם.

וְתָא חֲזֵי, בְּזִמְנָא דְּקָיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי אִתְחֲזִיאַת שְׁכִינְתָּא בְּכֻלְּהוֹ סְדָרִין דְּיָכְלַת לְזִמְנָא לְאִתְחַזָּאָה. ובא וראה בעת שעמדו ישראל על הר סיני שה"ס השכינה[104] נראתה השכינה בכל ספירותיה שיכולה היתה להראות באותה עת[105] ואז פסקה זוהמת בנ"י (שבת קמו) שזו אחיזת הקלי' וערלת הנחש **וְרָזָא דְּמִלָּה וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל. הַגָּדוֹל בְּגִין דְּכָלִיל כֹּלָּא.** וסוד הדבר במילים "ולכל המורא הגדול" הגדולכי זה כולל הכל. דהיינו השכינה נבנית מן חמש הגבורות ולכן היא נקראת

---

[104] כתוב (שמות יט א-ב) "באו מדבר סיני" והנה מדבר סיני עם אותיות והמשפט גימ' שכינה.

[105] עיין בספר הזוהר (בראשית נג ע"א) "וְתָא חֲזֵי, כַּד חָב אָדָם בְּאִילָנָא דְּאָכַל מִנֵּיהּ, גָּרִם לְהַהוּא אִילָנָא דְּשָׁרֵי בֵּיהּ מוֹתָא לְכָל עָלְמָא. וְגָרִים פְּגִימוּ לְאַפָּרְשָׁא אִתְּתָא מִבַּעְלָהּ. וְקָאִים חוֹבָה דְּפְגִימוּ דָּא בְּסִיהֲרָא עַד דְּקָיְימוּ יִשְׂרָאֵל בְּטוּרָא דְּסִינַי. כֵּיוָן דְּקָיְימוּ יִשְׂרָאֵל בְּטוּרָא דְּסִינַי אִתְעֲבַר הַהוּא פְּגִימוּ דְּסִיהֲרָא וְקָיְימָא לְאַנְהָרָא תָּדִיר:

אלהי"ם שזה רמוז במילה "ולכל" גימ' פ"ו כמנין אלהי"ם. במלכות יש רנ"ב איברים כמנין אברי האשה וזה נרמז במילה המורא גימ' רנ"ב. והיא אשת חיל, חיל גימ' הגדול. המורא הגדול גימ' ש' שזה גימ' של שם אלהי"ם כזה: אלף למד הי יוד מם. (מהרב ספינר שליטא) **וּלְכֹלָּא אִוְזְדַּמְנוּ יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי דְּמֹשֶׁה. וְרָזָא דָּא "וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת הָעָם"** (שמות יט, יז) **וְכוּ', דְּכַמָּה דְּאִתְגַּלְיאוּ דַּרְגִּין לְעַם רָזִין לְאִשְׁתַּכְוָזָא לְכָל זִמְנָא, הָכִי אִוְזְדַּמְנוּ יִשְׂרָאֵל לְקַבְלַיְיהוּ וַדַּאי. זַכָּאָה זְוּוּלָקֵהוֹן.** ולכל הגילויים הללו הוכנו ישראל ע"י משה. וזה סוד יוצא משה את העם וכו' שככל שמתגלות ספירות עליונות כן ישראל מוכנים אליהם ודאי.

וְהָא מט"ט שָׂרָא רַבָּא אָתֵי וְאָמַר, ר' ר' וְהַמַּשְׂכִּילִים אִלֵּין טְעָמִים וּנְקֻדּוֹת. יַזְהִירוּ כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ דָּא סֵפֶר תּוֹרָה דְּתָמָן רָזִין תָּגִין וְאוֹתִיּוֹת. וּבְשַׁעֲתָא דְּסָלְקִין לְמִקְרֵי בֵּיהּ אִתְעָרוּ אִינּוּן טְעָמִים וּנְקֻדּוֹת לְאִתְגַּלָּאָה בְּהוּ. והנה מלאך מט"ט הגדול מגיע אל נשמת הרב ואומר לו לרמחל רבי רבי והמשכילים אלו הטעמים והנקודות שאינם נראים בספר התורה כי הם חו"ב, יזהירו כזהר הרקיע זה ספר תורה שבו יש תגין ואותיות והם נראים בספר התורה שאלו תו"מ שהרי טנת"א הם עסמ"ב והם חו"ב תו"ם והם או"א וזו"ן. ובשעה שעולים לקרוא בספר התורה מתעוררים טעמים והנקודות שהם או"א להתגלות בבנים שהם זו"ן והם נשמעים בנעימת הקורא הן מצד ניקוד והן מצד ההטעמה.

וּמָאן דְּסָלִיק לְסֵפֶר תּוֹרָה אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבָרְכָא בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דְּיִתְמְשַׁךְ זִיוָא לְגַרְמֵיהּ לְאַתְקָנָא תִּיקּוּנֵיהּ. וְרָזָא דְּמִלָּה כָּל הַמְבָרֵךְ מִתְבָּרֵךְ (סוטה

לח). והעולה לקריאה בספר תורה עליו לברך בתחילה ובכך ממשיך על עצמו כח לתקן את התיקונים הנדרשים וסוד הדבר כל המברך מתברך **וְאִי תֵּימָא מַאי בִּרְכְתָא? אֶלָּא כַּמָּה דְּאָמַר "בָּרֵךְ יְהוָה זֵילוֹ וּפֹעַל יָדָיו תִּרְצֶה"** (דברים לג, יא). **דְּאִי לָאו דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב זֵילָא לְבַר נַשׁ, לָא יָכִיל אִיהוּ לְאַתְקָנָא תִּיקּוּנִין לְעֵילָא כְּלָל.** ואם תאמר מה ברכה מתברך? אלא זה מה שנאמר "ברך ייי' חילו ופועל ידיו תרצה" שאם הקב"ה לא היה נותן כח לאדם לא היה יכול לתקן כל תיקון בעולמות **וְאִיהוּ קָרֵי וְאָמַר "מִי הִקְדִּימַנִי וַאֲשַׁלֵּם"** (איוב מא, ג). **אֶלָּא "בָּרֵךְ יְהוָה זֵילוֹ"** (דברים לג, יא), **בְּגַוְונָא דְּמֵימָא, לְמֵיהַב לֵיהּ זֵילָא וַדַּאי. לְבָתַר "וּפֹעַל יָדָיו תִּרְצֶה"** (דברים לג, יא). **בְּגִין כָּךְ מָאן דְּבָרִיךְ מָשִׁיךְ בִּרְכְתָא לְגַרְמֵיהּ זֵילָא וְתוּקְפָּא לְאַתְקָנָא הַהוּא תִּיקּוּנָא.** והקב"ה מכריז ואומר "מי הקדימני ואשלם" כמו שדורש המדרש[106] אלא בתחילה ייי' נותן כח לאדם ואח"כ הוא מקבל ממנו את תיקוניו. לכן המברך ממשיך על עצמו כח וחוזק לתקן את תיקון כפי שיבואר לקמן.

וּבִרְכְתָא 'אֲשֶׁר בָּזַר בָּנוּ וְכוּ' נוֹתֵן הַתּוֹרָה', דָּא אִיהִי. דְּאוֹרַיְתָא אִיהִי לְתַתָּא, וּמָאן דְּבָעֵי לְאַתְקָנָא כַּהּ, אִצְטְרִיךְ לְנַטְלָא רָשׁוּ מֵאִמָּא,

[106] מדרש רבה ויקרא - פרשה כז פסקה ב "רוה"ק אומרת מי הקדימני ואשלם: מי קלס לפני עד שלא נתתי לו נשמה, מי מלל לשמי עד שלא נתתי לו בן זכר, מי עשה לי מעקה עד שלא נתתי לו גג, מי עשה לי מזוזה עד שלא נתתי לו בית, מי עשה לי סוכה עד שלא נתתי לו מקום, מי עשה לי לולב עד שלא נתתי לו דמים, מי עשה לי ציצית עד שלא נתתי לו טלית, מי הפריש לפני פאה עד שלא נתתי לו שדה, מי הפריש לי תרומה עד שלא נתתי לו גורן, מי הפריש לפני חלה עד שלא נתתי לו עיסה, מי הפריש לפני קרבן עד שלא נתתי לו בהמה.

תִּקּוּנָא תְּלָתִין וּתְלַת דְּאִיהִי שָׁרָאת עֲלֵה תָּדִיר. והברכה "אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, ברוך אתה ייי' נותן התורה". הברכה פותחת בלשון נוכח ומסיימת בלשון נסתר שזה רומז לאימא (בינה) והיא הנקראת "אשר". ומי שרוצה לתקן את התורה שהיא בתפארת עליו לבקש רשות מהבינה היא שורה על התפארת תמיד **וּמָאן דְּנָטִיל לַהּ בְּלָא בִּרְכְתָא אַזְזֵי פָּירוּדָא זַס וְשָׁלוֹם, וּכְאִלּוּ גּוֹזֵל לַהּ. וְרָזָא דָּא "עַל עָזְבָם אֶת תּוֹרָתִי"** (ירמיהו ט, יב) **וְהָא אִתְּמָר. בְּגִין כָּךְ אִצְטְרִיךְ דְּלָא לְמִפְתַּח סְפָרָא עַד דְּמְבָרְכִין.** והעולה לתורה ואינו מברך הרי נחשב שלוקח את התורה ללא רשות ומראה פירוד בין הבינה והתפארת וזה סוד "על עזבם את תורתי" ואמרו חז"ל (ב"מ פה עב) שלא ברכו בתורה תחילה. לכן אין לפתוח את ספר התורה עד שמברכים תחילה את ברכת התורה. וכיצד יעשה? הרי עליו לראות היכן קורה? ומשיב **אֶלָּא בְּקַדְמִיתָא יֵיזֵי בְּאָן אֲתַר יָמִין, וְיִסְתַּם סְפָרָא, דְּעַד לָא נַטִיל רָשׁוּ מֵאִמָּא.** אלא בתחילה יראה באיזו פרשה הספר פתוח, אח"כ יסגור את ספר התורה כיון שלא קיבל רשות מאימא לקרוא בתורה **כְּדֵין אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְאַהֲדָרָא אַפֵּיהּ לִימִינָא, וְרָזָא דְּמִלָּה "וְתוֹרָה אוֹר"** (משלי ו, כג) **בְּגִין לְאִתְעָרָא תִּיקּוּנָא בְּאַתְרֵיהּ כִּדְקָא יָאוּת. וְכַד זָמֵי בַּאֲתַר דְּיָמִין בֵּיהּ, יִתְעַר לְאִתְעָרָא תִּיקּוּנָא בִּבְרָכְתָא לְעֵילָּא.** לאחר שראה היכן קורין ולאחר שסגר את ספר התורה יפנה ראשו לימין וזה סוד "ותורה אור" כדי לתקן את התורה בחסד כראוי ויברך ואז יפתח את ספר התורה ויקרא בה ויתקן אותה בכח הקריאה.

וּמָאן דְּיָדַע רָזִין גּוֹ צְרוּפֵי שְׁמָהָן כִּדְקָא יָאוּת, יָכִיל לְאַמְשְׁכָא מְעֵילָא לְתַתָּא נְהִירוּ תַּקִּיפָא. והיודע את סוד צירופי השמות כראוי, יכול להמשיך למעלה למטה אור חזק **וְאִי תֵּימָא מַאי צְרוּפֵי שְׁמָהָן? תָּא חֲזֵי, לֵית לְךָ קְרָא דְּלָא אִצְטְרִיפוּ בֵּיהּ כַּמָּה צְרוּפֵי שְׁמָהָן.** ואם תשאל, מה הם צירופי השמות? בא וראה שאין לך פסוק בתורה שאין בו כמה כינויים וצירופי שמות קודש, שמות מלאכים, ייחודים וכו' **וְכָל קְרָא מִתְזַוֵּג תָּדִיר רֵישֵׁיהּ בְּסֵיפֵיהּ וְסֵיפֵיהּ בְּרֵישֵׁיהּ, כֻּלָּא בְּרָזָא זַד. שָׁרֵי מִשֵּׁירוּתָא לְסִיּוּמָא. וְסָלִיק אֲבַתְרֵיהּ מִסִּיּוּמָא לְשֵׁירוּתָא.** וכל פסוק מתחבר תמיד ראשו עם סופו וסופו ראשו כמ"ש בזוהר[107] הכל בסוד אחד, מתחיל מההתחלה אל הסוף ועולה מהסוף אל ההתחלה כמו המלאכים שהם רצוא ושוב ובספירות אור ישר וחוזר בסוד מ"ן ומ"ד ובבני אדם באתערותא דלתתא המביאה אתערותא דלעילא ובגשמיות אשה המתייפה לעיני בעלה וכו' **כְּגַוְונָא דָּא כֻּלְּהוֹ פַּרְשִׁין דְּאִינּוּן פָּתוּחוֹת וּסְתוּמוֹת, כֻּלְּהוֹ מִתְקַשְּׁרָן הָכֵי, שֵׁירוּתָא וְסִיּוּמָא, לְאִתְזַוְּגָא כַּזְוָגָא בְּכֻלְּהוֹ אַתְוָן דִּכְלְהוֹן.** כעין זה כל הפרשיות הן פתוחות

---

[107] ספר זו"ח- פרשת כי תשא — "וְתָא חֲזֵי, דְּהָא נְעִיצִין כָּלְהוֹ אֲמִירָן, סוֹפָא בְּרֵישָׁא, וְרֵישָׁא בְּסוֹפָא. רֵישָׁא לְמִנְדַּע לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַחֲשַׁבְתֵּיהּ. סוֹפָא דְּלָא לְאַסְטָאָה מַחֲשַׁבְתֵּיהּ וּרְעוּתֵיהּ לְסִטְרָא אָחֳרָא. וְכַד בַּר נָשׁ מִתְדַּבֵּק בְּהַאי, כְּדֵין כָּלְהוֹ עָלְמִין מִתְמַלָּאן בִּרְכָאן עִילָּאִין דְּנָגְדִין מִן עַתִּיקָא סְתִימָא דְּכֹלָּא. עיין בספר "מקום מקדש" להרב המקובל רבי חיים סנואני זצוק"ל זללה"ה מה שכתב על פסוק ראשון שבתורה. הרב כתב את תמצית ספר "עץ חיים" לפי ראשי תיבות של הפסוק על כ"ח אותיותיו מראשית הפסוק וחזר מסופו לראשיתו.

וסתומות וכולן מתקשרות כך התחלה וסוף להתחבר אחד בכל אותיותיהן **בְּגִין כָּךְ סֵפֶר תּוֹרָה אִצְטְרִיךְ לְמִיהֱוֵי שְׁלִים בְּתִיקוּנָא כִּדְקָא יָאוּת דְּוַדַּאי וְיִתֵּירוֹת.** ולכן ספר תורה צריך להיות שלם תיקונו כראוי לרבות מילים הכתובות בחסר ויתר כגון לוחות, לוחת, לחות **דְּהָא אִי אָת זַד דְּאִצְטְרִיכַת לָא אִתְוַזְוִיאַת, אוֹ דְּאִשְׁתַּכְוַת יַתִּיר, צִירוּפָא לָא סָלִיק בְּאַתְוָוי בְּהַהוּא פָּרַשְׁתָּא. אֶלָּא כֻּלָּא יְהֵא בְּתִיקוּנָא שְׁלִים כְּגַוְנָא דִּלְעֵילָּא.** שהרי אם אות אחת הראויה להיות כתובה והיא חסרה, וכן ההפך אות שלא ראויה להיות והיא כתובה זה פוגם בצירוף האותיות של אותה פרשה וספר התורה פסול.

וְאִי תֵּימָא רָזָא דְּפָרְשִׁיָן מַאי אִיהוּ? תָּא וְחַזֵי, דְּהָכָא וַדַּאי רָזָא עִלָּאָה לְזַכִּימֵי לִבָּא אִשְׁתְּכַח. בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְעָרוּ כֻּלְּהוּ רָזִין דְּבְרִיָּין דְּעָלְמָא, כֻּלָּא כָּלִיל בְּאוֹרַיְתָא לְאַתְקָנָא לְעֵילָּא כִּדְקָא יָאוּת. ואם תאמר מה הוא סוד הפרשיות? בא וראה, כאן בודאי יש סוד עליון שנמסר רק לחכמי לב, בשעה[108] כשבא הקב"ה (אבא) לברוא את העולם (זו"ן) התבונן בתורה (אימא) וברא את העולם (זו"ן) **כֻּלָּא אִתְפָּרַשׁ בְּהּ׳, וְאִינּוּן ה׳ סְפָרִין דְּאוֹרַיְתָא. וְאִי תֵּימָא אַמַּאי ה׳? אֶלָּא רָזָא דְּמִלָּה "מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצָאוֹ וּתְקוּפָתוֹ עַל קְצוֹתָם"** (תהלים יט, ז) **מֵה׳ נַטִּיל וּלְה׳ אַזִּיל.** הכל

---

108 מדרש תנחומא בראשית - פרק א – "בראשית ברא אלהים זה שאמר הכתוב ה׳ בחכמה יסד ארץ (משלי ג׳) וכשברא הקב"ה את עולמו נתיעץ בתורה וברא את העולם שנא׳ לי עצה ותושיה אני בינ"ה לי גבורה (שם ח׳). והתורה במה היתה כתובה על גבי אש לבנה באש שחורה שנא׳ קווצותיו תלתלים שחורות כעורב (שיר ה׳).

התחלק לחמישה: חמישה עולמות (א"ק אבי"ע) חמש אורות (נרנח"י) חמישה פרצופים (א"א, או"א זו"ן) חמש ספירות (כח"ב תו"מ) והם חמישה חומשי תורה הכוונה לחגתנ"ה הנמצאים בתפארת הנקרא תורה. ואם תשאל מדוע חמישה? אלא סוד הדבר נמצא בפסוק "מקצה השמי'ם מוצאו ותקופתו על קצותם" המדבר על השמש שזה ז"א שיוצא מהבינה הנקראת "קצה השמים" היא הקצה העליון של הת"ת הנקרא שמים והוא מקיף את הו"ק[109] קצוות והולך אל הים (מלכות) **דִּכְתִיב** "**וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשָּׁמֶשׁ**" (קהלת א, ה). **בְּגִין כָּךְ כֻּלָּא בָּהּ אִשְׁתְּכַח.** שנאמר זרח השמש שזו היציאה מהבינה ובא השמש שזו התייחדות עם המלכות.

אֲבָל רָזָא דִּכְלָא, אִיהוּ עִלָּאָה דְּאִיהִי ה' מְדִידַת מְשִׁיזָן כְּגַוְנָא דָּא, לְאִשְׁתַּכְוָזָא בְּרָזָא דִּילַהּ כֻּלָּא כִּדְקָא זָזֵי. בְּגִין כָּךְ ה' סְפָרִין אִינּוּן, וְאִינּוּן ה' זְמִנִין אוֹר וְאִתְמַר. אבל סוד הכל זו הבינה האימא העליונה שהיא בנויה על מספר חמש שהרי יש בה חמישים שערים היא מודדת ומגבילה את השפע והאורות לפי מספר חמש, כדי שימצא הכל לפי הסוד שלה כראוי. לכן יש חמישה חומשי תורה וכנגדם חמישה פעמים אור במעשה בראשית ביום הראשון. כבר ידעת שמה שנאמר "ויאמר אלהים יהי אור וכו' הכוונה לבינה. **לְבָתַר אִתְפָּרְשׁוּ פַּרְשִׁין בְּרָזָא דִּלְהוֹן.** אח"כ בכל חומש מחמישה חומשי התורה נחלקו הפרשיות לפי הסוד שלהם. **בַּאי רָזָא? אֶלָּא מִלָּה דָּא בְּסוֹד הָעִבּוּר תַּלְיָית, דְּאִיהוּ**

---

109 הו"ק רמוזים בהמשך הפסוקים : תּוֹרַת יְהוָה תְּמִימָה מְשִׁיבַת נָפֶשׁ (חסד) עֵדוּת יְהוָה נֶאֱמָנָה מַחְכִּימַת פֶּתִי (גבורה) פִּקּוּדֵי יְהוָה יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב (תפארת) מִצְוַת יְהוָה בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם (נצח) יִרְאַת יְהוָה טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לָעַד הוד) מִשְׁפְּטֵי יְהוָה אֱמֶת צָדְקוּ יַחְדָּו (יסוד).

רָזָא עִלָּאָה דְּלָא אִתְמְסַר אֶלָּא לְיִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּאִיהוּ סְתִימוּ טְמִירוּ עִלָּאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵיךְ מְדַבָּר עָלְמִין בְּאוֹרַיְיתָא קְשׁוֹט. איזה סוד? אלא סוד זה גנוז בסוד העיבור שהוא סוד עליון שלא נמסר אלא לישראל כי הסוד הנהגה נסתרת עליונה של הקב"ה בה הוא מנהיג עולמו בדרך אמת **וְלָא אִשְׁתְּמוֹדָע לְבַר אֶלָּא לְיִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן בְּנִין זַכִּיבִין דְּיִלְיֵהּ, וּמָסַר לְהוּ כָּל רָזִין דְּיִלְיֵהּ.** ולא נודע הדבר אלא לישראל שהם בניוחביביו ומסר להם את כל סודותיו.

תָּא חֲזֵי, בְּכַמָּה סִטְרִין אִתְפָּרְשׁוּ דַּרְגִּין לְעֵילָּא, וְכֻלָּא אִצְטְרִיךְ וַדַּאי, אֲבָל כָּל זַד לַעֲבִידְתֵּיהּ. אֲבָל כְּלָלָא עִלָּאָה דְּקָאִים לְדַבְּרָא עָלְמָא בְּאוֹרַיְיתָא קְשׁוֹט, דָּא רָזָא דְּסוֹד הָעִבּוּר וַדַּאי, דְּהָא הָכָא מִתְפָּרְשָׁאן דַּרְגִּין לְדַבְּרוּתָא דְּעָלְמָא. בא וראה בכמה אופנים נבדלים הספירות למעלה וכך צריך להיות שכל ספירה תפעל לפי הדרך שלה חסד או גבורה וכו'. אבל יש כלל עליון העומד מעל הכללים הפרטיים העומד להנהיג את העולם בדרך אמת וזה סוד העיבור, שהרי בכך נבדלים הספירות להנהגת העולם. כבר ידעת שהעולם מונהג בחסד דין ורחמים. החסד והדין אלו השמש והירח והרחמים ממצעים ביניהם.

כעת הרב יסביר את סוד העיבור הפשטי ואתה הקורא המעיין צריך להבין את העומק הסודי ואני אנסה לרמוז לביאור עומק דברי הרב. כל פעם שמילה רשומה עם מתג הכוונה לספירה שהיא מייצגת, כגון: שמ'ש הכוונה לתפארת ולפרצוף ז"א ולהנהגת המשפט.

וְתָא חֲזֵי, שִׁבְשָׁא וְסִיהֲרָא אִלֵּין קָיְימִין לְאַסְוָרָא עָלְמָא. אֲבָל שִׁבְשָׁא אַסְוַר לֵיהּ בְּי"ב יַרְוִין,

תִּקּוּנָא תְּלָתִין וּתְלַת

וְסִיהֲרָא בְּכָל יַרְזָא, וְכֻלָּא אִצְטְרִיךְ הָכֵי. בא וראה, השמ'ש והיר'ח הם עומדים להקיף את העול'ם (מלכות) אבל השמ'ש מקיפה את העולם בי"ב חודש (שאלו י"ב גבולי אלכסון של המלכות) והיר'ח בכל חודש. כבר ידעת שלשמש ולירח יש ג' שמות: שמ'ש, חר'ס חמ'ה[110]. ירח סהר לבנה[111] והם ג' עולמות בי"ע. **דְּשִׁמְשָׁא בְּזִמְנָא דְּנָפִיק מִגּוֹ הַהוּא סְתִימוּ, וְזִילָא נַטִּיל לֵיהּ לְדַבְּרָא עָלְמָא, כָּל מַאי דְּאִצְטְרִיךְ.** שהשמ'ש בעת יוצא מתוך אותו הסתום דהיינו מיסוד אימא כמ"ש "והוא כחתן[112] יוצא חופת'ו (בינה) ישיש כגבור לרוץ אור'ח (יסוד) לשמש שם אהל (מלכות) בהם" **וְכֻלָּא אִתְכְּלִיל בִּתְרֵיסַר, לָקֳבֵל תְּרֵיסַר שִׁבְטִין קַדִּישִׁין, דְּהָכִי**

---

[110] בספר רזיאל המלאך כתב ס"ת של ג' שמות אלו עולה שס"ה מנין ימות החמה. כתב השל"ה הקדוש שמצא בספר גינת אגוז שכתב שהשמש מונהגת על ידי מלאך. הנה אם נכתוב מלאך כך: מם למד אלף כף יעלה הכל גימ' שס"ה. וכבר ידעת מה שאמר שמואל (עירובין נו עא) אין בין תקופה לתקופה אלא צ"א יום וזה גימ' מלאך.

[111] כתוב בספר דן ידין לרבי שמשון מאוסטרפליא ז"ל - מאמר יב – "והנה שמש בבריאה ותמן אל שדי, חמה ביצירה דתמן אל הויה חרס בעשיה דתמן אל אדני והוא בסוד התדבקות עטרת בתפארת בעלה בסוד שהוא מטרוניתא ונקראת ירח סהר לבנה. עיין פרי עץ חיים שער הזמירות פרק ד'.

הנה הסדר כפי מ"ש בספר "מגלה עמוקות על התורה" - פרשת וישלח : "רזא דמלה תלת דרגין אינון שמש ירח בבריאה, חמה ולבנה ביצירה, חרס סהר בעשייה.

[112] דע כי חתן וכלה הם שמש וירח אולם הם מקבלים כח מאבא ואימא. מה שכתוב שהשמש יוצא מאותו הסתום יש כאן סוד נפלא. באימא מקנן שם אהי"ה והוא בג' מילואיו קמ"ג קנ"א קס"א עולה תנ"ה וג' שמותיות תנ"ח שאלו אותיות חתן. לכן חתן נקרא חתן כי מקבל כחו מאימא שיש בה תנ"ח אורות כאמור.

תִּקּוּנָא תְּלָתִין וּתְלַת

קָאִים שָׁרְשָׁא דְּכָל נִשְׁמָתִין, וְהָכִי אִשְׁתְּרָשׁוּ כָּל בְּרְיָין דְּעָלְמָא. והכל נכלל בי"ב כנגד י"ב השבטים הקדושים (כלומר אלו י"ב גבולי אלכסון המושרשים במלכות שהיא נקראת בני ישרא'ל, כי המלכות בת לתפארת הנקרא ישראל) שכך עומד הכל בשורש כל הנשמות וכך כל בריות העולם[113] **וְלִזְמַנִּין אִינּוּן תְּלִיסַר, וְדָא לָקֳבֵל לֵוִי דְּלָא סָלִיק בְּמִנְיָנָא בַּהֲדֵי אֲחוֹהִי. אֲבָל כֻּלָּא רָזָא אִיהוּ.** ולעתים הם י"ג חודשים בשנה כנגד שבט לוי שלא נמנה בי"ב שבטים אבל הכל הוא סוד.

דף צג

וּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי סִיהֲרָא, אַפֵּיקַת עוֹבְדִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעָלְמָא. בְּגִין כָּךְ כָּל זַיְילָא וְזַיְילָא דְּנָטְלַת מִינַּיהּ, בֵּיהּ אַסְוָרַת גְּלִגּוֹלָא בְּכָל עָלְמָא, עַד דְּיִשְׁתַּכְּחוּן מִילִּין שְׁלֵמִין בְּכָל זַיְילֵיהוֹן, וּלְבָתַר תְּרֵיסַר יַרְזֵי יְהַדְּרוּן מִילִּין כְּבַקַּדְמִיתָא. והשכינה (מלכות) שהיא הלבנה, מוציאה את מעשי הקב"ה (שהוא שמש והוא תפארת והוא ז"א) לעולם. לכן כל כח וכח שיש לה נוטלת אותו ממנו ובכח זה היא מקיפה את העולם, עד שכל הדברים נמצאים שלמים בכל כחם (כלומר בי"ע וענפיהם) ולאחר י"ב חודש חוזר הכל כבתחילה **וְעִם כָּל דָּא אִית יוֹמִין דְּאוֹסִיף שִׁמְשָׁא עַל סִיהֲרָא, וּבְגִינַיְיהוּ אִשְׁתְּכַח עִבּוּרָא דְּיַרְחָא. וְרָזָא דָּא "שָׁמוֹר אֶת חֹדֶשׁ הָאָבִיב"** (דברים טז, א) **שֶׁיְּהֵא אָבִיב בִּזְמַנּוֹ.** ועם כל זה יש י"א יום שמוסיפה השמש על הלבנה ולכן יש

---

[113] עיין ספר יצירה פרק חמישי.

עיבור של חודש בשנים גו"ח אדז"ט במחזור קטן וזה סוד שמור את חודש האביב, שמור שיהיה אביב בזמנו.

תָּא וְחֲזֵי, אַף עַל גַּב דְּמִילִּין קָיְימִין לְתַתָּא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, אֲבָל אִיפְּא עִלָּאָה קַיְימַת עֲלַיְיהוּ תָּדִיר וְלָא שָׁבַקְתְּ לוֹן, בְּגִין לְאַתְקָפָא מִילִּין כְּדְקָא יְאוֹת. בא וראה, למרות שהנהגת העולם היא בקב"ה והשכינה שהם למטה מכתר חכמה ובינה, אבל אימא עליונה עומדת עליהם תמיד ולא עוזבת אותם כדי לחזקם כראוי **וּבְגִין דְּיִשְׁתְּמוֹדָע דְּכֹלָּא קָאִים בְּזִוּוגָא עִלָּאָה וְלֵית פֵּירוּדָא כְּלָל וַדַּאי וְשָׁלוֹם. וְרָזָא דָּא יַרְחִין מְעוּבָּרִין, וְרָזָא אִיהוּ, דְּהָא בְּגִין זֵילָא דָּא דְּנָטִיל שְׁמְשָׁא יַתִּיר, מֵרָזָא דְּאִיפָּא אִינּוּן.** וכדי שיוודע שהכל עומד בכח חיבור עליון אין פירוד כלל חס ושלום. וזה סוד חודש מעובר הנוסף בשנה שהוא בא מכח הבינה כי חודש העיבור נוצר בגלל שמהלך השמש ארוך ממהלך הירח י"א יום ותוספת זו באה לשמש מכח הבינה (ענין זה רמוז במה שאנו אומרים (תהלים קלו) "לעושה אורים גדולים" אורים ולא מאורים כי אורים זה חו"ב המאירים לתו"ם **אֲבָל שְׁכִינְתָּא לָא נְטָלַת זֵילָא אֶלָּא מִמַּלְכָּא. וְכַד אִתְתַּקָּפַת אִיפָּא בִּנְהוֹרִין דִּילַהּ, אִשְׁתְּמוֹדְעַת וְאִתְוַזְּיאַת, וּבְגִינָהּ אִשְׁתְּכַח הַהוּא יוֹמָא דְּרֵישׁ יַרְחָא יַתִּיר, בְּגִין דְּזַד אִיהוּ בִּסְטָרָא דִּזְעֵיר אַנְפִּין וְזַד בִּסְטָרָא דְּאִיפָּא.** אבל השכינה לא נוטלת כחה אלא מן הקב"ה וכאשר מתחזקת אימא באורותיה היא נודעת ונראית ובגללה יש יום נוסף לחודש. כבר ידעת שכשם שיש שנה מעוברת כך יש חודש מעובר. חודש רגיל הוא כ"ט יום וחודש מעובר ל' יום. יום העיבור בחודש בא מכח ז"א וחודש העיבור בשנה בא מכח אימא **וּלְפוּם סִדְרֵי**

רָזִין, ה' יַרְזִין אִינּוּן מְלֵאִים, בְּרָזָא דְּה' עִלָּאָה דְּאִתְפַּשְׁטַת לְתַתָּא. ולפי סוד העיבור תמיד[114] יהיו חמישה חודשים מעוברים בסוד ה' ראשונה הרומזת לאימא המתפשטת למטה **וּתְרִין אִשְׁתָּאֲרוּ לְאִשְׁתְּמוֹדָעֵי, לְפוּם דַּבְּרִנּוּתָא דְּעָלְמָא, וְזַד מִסִּטְרָא דְּזְעֵיר אַנְפִּין וְזַד מִסִּטְרָא דְּאִימָּא.** ויש עוד חודשיים נוספים חשון וכסליו שלעתים יהיו שניהם מעוברים בשנה שלמה בת שנ"ה ימים. ולעתים שניהם חסרים בשנה חסירה. ולעתים בשנה כסדרה חשון חסר בן כט יום וכסליו מלא בן ל' יום וכל זה נדרש להנהגת העולם. חודש אחד מצד אימא ואחד מצד ז"א. והרב מפרש **וְכַד אִינּוּן כְּסִדְרָן** דהיינו שיש בשנה ששה חודשים מלאים מצד אימא וששה חסרים מצד ז"א ועל זה אמר **אִימָּא שַׁלְטָת בְּדִילַהּ וּזְעֵיר אַנְפִּין בְּדִילֵיהּ. וְכַד אִינּוּן מְלֵאִים, בְּגִין דְּאִימָּא אַתְקִיפַת נְהוֹרָא כְּמָה דְּאִתְּמַר לְפוּם הַהוּא זִמְנָא.** וכאשר חשון וכסליו מלאים הרי שיש שבעה מלאים חמישה חסרים וזה בגלל שאימא התחזקה לפי צורך של אותו זמן **וְכַד אִינּוּן חֲסִרִין אִימָּא נָמֵי אַסְתִּירַת נְהוֹרָא לְאַקְמָא בִּילִּין בְּתִקּוּנַיְיהוּ.** וכאשר חשון וכסליו סרים יש שבעה חודשים חסרים וחמישה מלאים וזה בגלל שאימא החסירה אורה כדי להעמיד דברים על מקומם **אֲבָל בִּזְמָנָא דְּאִתְּמַר, אִימָּא אִתְּאַקְפַת בְּדִילַהּ, וְאִתְּגַלְיָא יַרְחָא זַד בְּגִינָהּ, וְדָא זוֹדֵשׁ הָעִבּוּר.** אבל בזמן הראוי, אימא מתחזקת במה ששייך לה, ונוסף חודש

---

[114] בהבנת פסקה זו סייע בידי מו"ר חמי רחמים שר שלום הכהן מחבר ספר "שערים ללוח העברי" ואמינא יישר כח על ביאורו בנבכי סודות עיבור השנה.

אחד בגללה וזה חודש העיבור **וְכֻלָּא בְּגִין נִיסָן דִּיהֵא בְּזִמְנֵיהּ.** והכל כדי שניסן יהיה בזמנו באביב **דְּיַרְזִין מִנִּיסָן עַד תִּשְׁרֵי אִינּוּן דְּנוּקְבָא, וְהָכָא אִצְטְרִיךְ שְׁמִירָה.** שהחודשים מניסן ועד תשרי הם חודשי הנקבה דהיינו המלכות והיא צריכה שמירה ולכן כתוב (דברים טז ע"א) "שמור את חודש האביב" שיהיה האביב בזמנו (ר"ה ז ע"א. סנהדרין יג ע"ב) וכבר ידעת שהשמירה במלכות או בבינה שגם היא נקראת נקבה כלפי החכמה **וּמָאן נָטַר? אֶלָּא אִיהִי עִלָּאָה נְטָרַת וַדַּאי. וְרָזָא דָּא וא"ו. דְּא טְמִירָא אִיהִי לְגַו מִסְטָרָא דְּאִמָּא.** ומי שומר? אלא האם העליונה שזו הבינה היא השומרת בודאי כי באימא יש שם אהי"ה וכשהוא מלא בג' מילואיו עולה לתנ"ה אורות שהם גימ' תחום ע"ה והיא עושה תחום וגבול סביב זו"ן וזה סוד אות ואו שאות וו' זו התפארת ואות א' באה מאימא שיש בה שם ס"ג כזה: יוד הי **ואו** הי ואות א' שבאות וו נמשכת לתפארת. ואו גימ' י"ג ואלו י"ג חודשי שנה מעוברת **וּלְזַמְּנִין דְּאִתְגַּלְיָאַת, וְאִינּוּן תְּלֵיסַר. וְדָא לֵוִי מִסְטָרָא דְּאִמָּא דְּאִתְפָּרַשׁ לְפוּלְחָנָא קַדִּישָׁא לְעֵילָּא, וְלָא קָאִים בְּזוּוּשְׁבָּנָא.** ולעיתים היא מתגלית ואז יש י"ג חודשים וזו בחינת שבט לוי שהוא השבט הי"ג שהוא מובדל לעבודת הקודש ואינו נמנה עם י"ב השבטים.

וְאִי תֵּימָא אַמַּאי אִקְרֵי עִבּוּר. אֶלָּא דִּבְשַׁעֲתָא [דְּאִתְעַבָּרוּ] בְּנִין בְּגוֹ אִמָּהוֹן, אִתְתְּקָפוּ בְּהַאי קְשׁוּרָא דְּלָא לְאִתְפָּרְשָׁא מִינַּהּ, למה הוספת חודש בשנה נקרא עיבור השנה? אלא בשעה שהבנים (זו"ן) עלו לעיבור במעי הבינה התחזקו בקשר הזה שלא להפרד ממנה **אֲבָל רָזָא סָתִים לְגוֹ וַדַּאי, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ כֻּלָּא נָטְלִין מֵאִמָּא, וְלָא עָבְדִין אֶלָּא כְּפוּם מַאי דְּנָטְלִין מִינַּהּ,**

אבל סוד סתום נוסף יש כאן והוא שהקב"ה (ז"א) והשכינה (נוקבא) את הכל מקבלים מאימא ולא עושים דבר אלא מה שמקבלים ממנה **וְדָא גִּלְגּוֹל, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ "וְהוּא מְסִבּוֹת מִתְהַפֵּךְ"** (איוב לז, יב) **גַּלְגַּל שֶׁזּוֹזֵר, דְּאִימָּא אִתְפַּשְׁטַת גּוֹ בְּנָהָא כְּנִשְׁמְתָא גּוֹ גּוּפָא, וְהָכִי אֲנִיעַת לֵיהּ לְהַהוּא גּוּפָא דְּאִיהוּ בְּנִין דִּילַהּ.** וזה הוא גלגול שנאמר בו "והוא מסיבות מתהפך", (שבת קנא ע"ב) גלגל הוא שחוזר, שאימא מתפשטת בתוך בניה (זו"ן) כנשמה בגוף וכך מניעה את הגוף שהוא בן שלה **אֲבָל עִבּוּר, בְּזִמְנָא דְּאִתְעַבְּרַת בְּנַוָּיְהוּ, כְּגוֹן עִבּוּר נְשָׁמָתִין דְּאִשְׁתְּמוֹדְעַת לְאִתְוַזָּאָה.** אבל עיבור זה בזמן שהיא מתעברת בהם כמו עיבור נשמה שבא לזמן מסוים והולך לו, כך נראית הבינה בבניה בעיבור.

וְתָא חֲזֵי, כֻּלְּהוֹ אִלֵּין מִילִּין סְתִימִין אִינּוּן לְעֵילָּא מִסִּטְרָא דְּאִימָּא וַדַּאי. וּבְגִין דָּא אוּמִּין דְּעָלְמָא לָא קָיְימִין בְּהוּ וְלָא יָכְלִין לְמֵיקָם בְּהוּ. דְּדָא רָזָא סְתִים דְּאִתְמְסָר בִּרְזִימוּתָא לְיִשְׂרָאֵל, וְאָסִיר לְגַלָּאָה לֵיהּ לְאוּמִּין כְּלָל. ובא וראה כל אלו הדברים של סוד סוד העיבר, סתומים הם בבינה בודאיולכן אומות העולם לא עוסקים בזה ולא מבינים את זה ולא יכולים לרדת לסודות הללושהרי זה סוד סתום שנמסר באהבה לישראל ואסור לגלותו לאומות העולם כלל.

דף צד

וְתָא חֲזֵי, הָכִי עַל סִידּוּרָא דָּא אֶסְתַּדַּר דַּבְּרָנוּתָא דְּעָלְמָא וַדַּאי. ובא וראה, על סידור זה מסודרת הנהגת העולם בודאי. **וְהָכִי אִתְפָּרְשַׁת אוֹרְיְתָא בְּדַרְגָּהָא לְאַקְמָא**

תִּיקּוּנָא. וּכְפוּם יוֹמֵי שַׁבָּת דְּאִשְׁתְּכָזוּ, הָכִי אִשְׁתַּכְזוּ פַּרְשִׁיָן. וכך מתפרשת התורה (כלומר שסודה בספירת התפארת, פרצוף ז"א) בפרשיותיה להעמיד את התיקון וכפי ימי השבת שנמצאים כך כנגדם יש פרשיות **וְאִי תֵּימָא יַתִּיר אִינּוּן? הָכִי אִיהוּ וַדַּאי, אֲבָל הָכָא רָזָא.** ואם תשאל הרי יש פרשיות יותר ממספר השבתות? שהרי יש 54 פרשיות ובשנה רגילה יש 50 שבתות ובמעוברת יש 55 שבתות. אכן כך הוא ודאי אבל יש כאן סוד. **פַּרְשִׁיָן מִסְטָרָא דְּזְעֵיר אַנְפִּין, וּלְכָל פָּרַשְׁתָּא רְתִיכָא אִשְׁתַּכְזַת לְעֵילָּא כִּדְקָא זְזֵי. וּלְכָל שַׁבָּת אִשְׁתַּכְזַת פָּרַשְׁתָּא בְּרָזָא דִּילֵיהּ מַמָּשׁ.** הפרשיות הן מצד ז"א ולכל פרשה יש מרכבה למעלה כראוי ולכל שבת יש פרשה לפי סוד השבת **וְלִזְמַנִּין אִית תְּרִין פָּרַשְׁיוֹת. וְרָזָא דָּא זִיבּוּרָא דְּאִימָּא דְּאִתְגַּלְיָאת, וְאִשְׁתְּמוֹדְעַת בַּהֲדֵי בְּרָה.** ולפעמים יש שתי פרשיות מחוברות וזה סוד חיבור האימא בבנה והיא נודעת על ידי בנה **וְעִם כָּל דָּא זַד אִינּוּן וְלָא מִתְפָּרְשָׁאן. וְלִזְמַנִּין מִתְפָּרְשָׁאן מִינַּיְיהוּ, בְּשַׁתָּא דְּעִיבּוּרָא וַדַּאי. דְּהָכִי אִשְׁתְּמוֹדְעַת לְעֵילָּא, אִימָּא בַּהֲדֵי בְּרָה.** ועם כל זה שתי הפרשיות אחד הם ואינם מתפרדות. ולפעמים הפרשיות נפרדות בשנה מעוברת בודאי שכך היא נודעת למעלה האימא עם בנה.

תָּא זְזֵי, תִּיקּוּנָא דָּא קָאִים לְדַבְּרָא עָלְמָא, לְפוּם זִמְנָא דְּאִתְפָּרַשׁ בְּדַרְגּוֹהִי. וְתִיקּוּנָא סָלִיק בְּיוֹבָא דְּשַׁבְּתָא בְּאִינּוּן דְּסָלְקִין לְמִקְרֵי בְּאוֹרַיְתָא. בא וראה,

תִּקּוּנָא תְּלָתִין וּתְלַת

תיקון זה עומד להנהיג את העולם לפי הזמן המפורש בספירות והתיקון מתתקן ביום השבת באלו העולים לתורה **וּפָזוֹת מִז' לָא סָלְקִין. דְּהָא תִּיקּוּנָא דָּא אִצְטְרִיךְ לְתִיקּוּנָא דְּאִתְזַוַּוי בְּעָלְמָא.** ופחות משבעה לא עולים שהרי תיקון זה נצרך לתיקון הנראה בעולם **בְּגִין כָּךְ כֻּלָּא לְפוּם רָזִין דְּדַרְגִּין בִּשְׁלִימוּ אִצְטְרִיךְ. אֲבָל בִּשְׁאָר יוֹמִין לָאו אִינּוּן הָכֵי, אֶלָּא בְּאָרְזִין אָזְדָּרְנִין מִתְפָּרְשָׁאן רָזִין, וְלָא אִצְטְרִיךְ אֶלָּא מַאי דְּאִצְטְרִיךְ.** ולכן הכל לפי סוד הספירות (חגתנהי"ם) והשלימות נצרך. אבל בשאר הימים אין צורך בשבעה עולים אלא בדרכים אחרות מתפרש סוד העולים לתורה ואין צורך אלא רק במה שיש בו צורך.

אֲבָל רָזָא דְּפָרְשִׁין בְּזוּשְׁבָּנָא דִּקְרָאֵי, לְפוּם שִׁיעוּרָא עִלָּאָה אִשְׁתָּעֲרוּ, לְפוּם צֵרוּפֵי שְׁמָהָן דְּאִצְטְרִיפוּ לְאִתְכַּלְלָא בְּהוּ כָּל בִּרְיָין וְכָל מִילִין דְּעָלְמָא וַדַּאי. וְכָל פָּרְשָׁתָא וְעִירְתָּא, כְּלָלָא זַד דְּאִינּוּן צֵרוּפִין דְּתַלְיָין מַדְרְגָא זַד עִלָּאָה דְּזָוְבָּר לוֹן. אבל סוד הפרשיות הפתוחות והסתומות נמצאו בחשבון (כלומר בספירת המלכות הנקראת מספר) הפסוקים ולפי מחשבה עליונה נרשמו, לפי צירופי שמות הצטרפו וכל בריות העולם (רוחניים וגשמיים) נכללו בהם. ואפילו בפרשה קטנה בתיבות ופסוקים יש צירופים ושמות מספירה עליונה שהתחברו בה.

אֲבָל תָּא וְחַזֵי, תִּיקּוּנִין אִלֵּין מִסִּטְרָא דְּאַבָּא וְאִימָּא אִינּוּן, דְּאִינּוּן בִּנְיָנָא לַהּ לְאוֹרַיְתָא הָכִי בְּכַמָּה רָזִין עִלָּאִין. וְאִינּוּן אָקִימוּ כֻּלְּהוֹ צֵרוּפִין דְּאִתְזַוְּוִין

תְּקוּנָא תְּלָתִין וּתְלַת

לְאִתְזַבְּרָא כַּזָּדָא. וּבְגִין כָּךְ אִינּוּן פָּתוּחוֹת וּסְתוּמוֹת. פָּתוּחוֹת בִּסְטָרָא דִּיזָכְמָה פָּתַח. סְתוּמוֹת בִּסְטָרָא דִּבְינָה צֵירֵי, צֵיֶ"ר וְחָתִים. וְכֹלָּא בְּמִנְיָנָא קָאִים לְפוּם סְתִימוּ דִּשְׁיעוּרָא עִלָּאָה. אבל בא וראה, תיקונים אלו מצד או"א הם והם הבונים את התורה בכמה סודות עליונים, והם או"א מקיימים את הצירופים הראויים להתחבר כאחד ולכן יש פרשיות פתוחות וסתומות, פתוחות מצד החכמה שניקודה פתח וסתומות מצד הבינה שניקודה צירי והביאור בזה מלשון צרור וסגור. והכל במניין עומד לפי העומק העליון ששיערה החכמה העליונה.

וְהַהִיא פָּרַשְׁתָּא אִשְׁתַּכְוַזַת כְּגוֹן רֵישֵׁי מְשָׁרְיָין, וּמְמַנָּא קָאִים לְשַׁמּוֹשָׁא לַהּ, וְכַמָּה מְשָׁרְיָין מִתְפָּרְשָׁאן תְּזוּתֵיהּ לְפוּם צֵרוּפֵי שְׁמָהָן, וּלְפוּם אַתְוָן דִּאִתְכְּלִילוּ תָּמָן בְּשִׁיעוּרָא שְׁלִים. ואותה פרשה נמצאת כגון ראשי מחנות כלומר כל פרשה היא ראש מחנה כלומר סדר מסוים וממונה עומד לשמש את אותה פרשה וכמה מחנות נאצלות ממנו לפי סוד צירופי השמות ולפי האותיות שנכללו שם בשיעור שלם **וּבְזִמְנָא דְּצֵרוּפִין מִצְטָרְפָן, סָלִיק צֵירוּפָא מֵעֵילָּא לְתַתָּא, וְאַהְדַּר מִתַּתָּא לְעֵילָּא וְאִתְזַבָּר רֵישָׁא וְסוֹפָא כַּזָּדָא, כֻּלְּהוּ צֵירוּפִין מִצְטָרְפָן בֵּינַיְיהוּ.** ובעת שצירופים מצטרפים עולה צירוף מלמעלה למטה וחוזר ועולה מלמטה למעלה ומתחבר ראשו לסופו כאחד וכל הצירופים מצטרפים ביניהם **כֵּיוָן דְּאִלֵּין מִצְטָרְפָן, נְהִירוּ נַטִּיל לְתַתָּא לְהַהוּא מְמַנָּא דְּקָאִים לְשַׁמּוֹשָׁא לַהּ, וְזִילָּא אִתְפְּלַג לְכָל מְשָׁרְיָין דִּילֵיהּ כְּדְקָא וָזֵי.** כיון שכל צירופי הפרשה מצטרפים, נמשך אור למטה לאותו ממונה העומד על הפרשה וממנו נמשך שפע וכח לכל המחנות

שלו כראוי **אִשְׁתְּכַח שִׁיעוּרָא דְּפָרְשִׁין, לְפוּם תִּיקּוּנִין עִלָּאִין דְּאַתְקִינוּ בַּה אַבָּא וְאִמָּא לְאַקָּמָא כָּל מִלָּה בְּאַתְרַהּ כִּדְקָא יָאוּת.** נמצא שיעור הפרשות מתתקן לפי התיקונים העליונים שתיקנו בו או"א להעמיד כל מילה במקומה כראוי **שִׁיעוּרָא דִּקְרִיאָן, שִׁיעוּרָא דְּתִיקּוּנָא דִּמְתַקְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל שַׁבָּתָא לְאַתְקָיְמָא תִּיקּוּנָא עִלָּאָה. וּבְגִין תִּיקּוּנָא, אִצְטְרִיךְ לְבָרְכָא בִּרְכָתָא בְּקַדְמִיתָא כַּמָּה דְּאִתְמָר.** שיעור התיקון הנתקן בקריאה, שיעור התיקון שמתקנים ישראל בכל שבת להעמיד התיקון העליון ולכן יש לברך ברכה לפני הקריאה בתורה כדלעיל.

דף צה

וּמָאן דְּיָדַע לְאִתְעָרָא בְּרָזִין עִלָּאִין, בְּזִמְנָא דְּזַמֵּי בְּאָן אֲתַר קָיְימִין בִּסְפָרָא דָּא, יִטּוֹל בִּרְעוּתֵיהּ בְּזִמְנָא דְּבָרִיךְ בִּרְכָתָא, בְּגִין לְאַמְשָׁכָא וְזֵילָא לְפוּם דַּרְגָּא. ומי שיודע לכוין בסודות העליונים, בעת שרואה היכן קוראים בספר התורה, יכוין ברצונו בעת שמברךברכה להמשיך כח לפי המדרגה, כלומר לפי הספירה **וְאִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְזַכְּרָא תְּרֵין אַתְוָן. אָת בְּתָרָאָה מִקְּרִיאָה קַדְמָאָה, וְאָת קַדְמָאָה מִקְּרִיאָה דְּאִתְזְוַוג לֵיהּ, לְזַכְּרָא לְהוּ כַּדְקָא.** ויש לחבר כאחד שתי אותיות: אות אחרונה מפרשה קודמת ואות ראשונה מהפרשה החדשה **וְנִיקּוּדָא דִּלְהוֹן, נִיקּוּדָא דְּאוֹרַיְתָא דָּא זוֹלָם. כְּדֵין מִתְזַכְּרָן דַּרְגִּין אִלֵּין בְּאִלֵּין, וְזֵילָא נָזִית מַדְרְגָּא לְדַרְגָּא, עַד**

דפי מהדורא קמא: דף צה

תִּקּוּנָא תְּלָתִין וּתְלַת
דְּאִתְמַלְיָין כֻּלְהוֹ זַיְילָא וּבִרְכָאן וְתִיקּוּנָא סָלִיק
כִּדְקָוֵזַי. והניקוד שלהם היה כפי ניקוד התור'ה (שזו התפארת
שניקודה חולם) שזה חולם ואז מתחברות הספירות זו בזו ושפע נמשך
מספירה לספירה עד שהן מתמלאות בשפע, והברכות והתיקון עולים
כראוי.

לְבָתַר דְּקָרֵי אִצְטְרִיךְ לְגַלְלָא לֵיהּ כְּדִבְקַדְמֵיתָא.
דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּפָתַח לֵיהּ בָּתַר דְּנָטִיל רָשׁוּ,
בְּהַהִיא בִּרְכְתָא אִתְגַּלְיָין נְהוֹרִין לְאַתְקָנָא בְּרָזָא
דְּטְעָמִים וּנְקוּדוֹת כְּמָה דְּאִתְמָר. לאחר שקרא, יש לגלול
כלומר לסגור את ספר התורה, שהרי שבשעה שפתח את ספר התורה לאחר
שקיבל רשות באותה ברכה הראשונה מתגלים אורות לתיקון התורה בסוד
טעמים ונקודות כמו שהתבאר. לְבָתַר גָּלַל לֵיהּ, דְּהַשְׁתָּא
אִתְהַדְּרַת מִלָּה בִּסְתִימוּ לְגַבֵּי קָצֶה תַּתָּאָה,
בְּהַהִיא בִּרְכְתָא אַזְרוֹנָה וְכֹלָּא אִצְטְרִיךְ. לאחר שגלל
את ספר התורה, כעת חוזר השפע אל הקצה התחתון, דהיינו מלכות, באותה
ברכה אחרונה והכל נצרך וְהָכָא נָמֵי אִצְטְרִיךְ לְאַהְדּוֹרֵי
אַפֵּיהּ לִימִינָא, דְּאוֹרַיְתָא כֻּלָּא בְּרָזָא דִּימִינָא,
וְתוֹרָה אוֹר וַדַּאי. וגם כעת בעת שמברך יחזיר פניו לימין שהתורה
כולה בסוד הימין ועל זה נאמר (משלי ו, כג) "ותורה אור".

כְּדֵין "וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ" (דניאל יב, ג)
טְעָמִים וּנְקוּדוֹת דְּמִתְגַּלְיָין בִּקְרִיאָה דְּסֵפֶר תּוֹרָה,
וְאִתְתַּקַּן בֵּהּ. דְּהָא עַד לָא נָזְתִין הָכִי לְתַתָּא
לְגַבֵּיהּ, סְתִימוּן אִינּוּן. וְכַד נָזְתִין מִתְגַּלְיָין בֵּיהּ. בְּגִין

תִּקּוּנָא תְּלָתִין וּתְלַת כְּךְ יַזְהִירוּ כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ דַּיְיקָא. ואז מתקיים "והמשכלים יזהרו כזהר הרקיע" המשכילים אלו טעמים ונקודות המתגלות בקריאת ספר התורה ובזה נתקנת התורה, שהרי עד עתה לא ירדו אליה והיו סתומות כלפיה וכאשר יורדים אליה הם מתגלים בה ולכן נאמר "יזהרו כזהר הרקיע" דְּהָא בְּגוֹ הַהוּא זוֹהַר דְּאוֹרַיְתָא אִתְזַיָּין אִלֵּין מְנַהֲרָן וְשָׁלְטִין[115] שהרי בתוך אותו זהר התורה נראים אלו התיקונים ובה הם מאירים ושולטים. כלומר בעת קריאת התורה שטעמים ונקודות מתגלים הטנת"א של שם מ"ה והם שולטים דהיינו שמשפיעים שפע לטנת"א של שם ב"ן. וּבְזִמְנָא דְּאִתְיְהִיבַת לְיִשְׂרָאֵל אוֹרַיְתָא עַל טוּרָא דְּסִינַי, בִּסְטָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ אִתְיְהִיבַת. ובעת שניתנה תורה ישראל על הר סיני, היא ניתנה מצד אותיות ו"ה של שם הוי'ה שהם סוד תגין ואותיות אֲבָל תָּמָן נָמֵי אִתְיְהִיבוּ טְעָמִים וּנְקוּדוֹת בִּסְטָרָא דְּאַבָּא וְאִימָּא. אבל שם בסיני גם כן ניתנו הטעמים והנקודות מצד או"א שהם אותיות י'ה שבשם כְּדֵין "מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל"[116] (שמות יט, יט) ואז התקיים משה ידבר בסוד זו"ן (כי

---

[115] כזהר גימ׳ רל״ב שהם עסמ״ב שהם טנת״א. הרקיע גימ׳ שכינה. כלומר התורה היא בתפארת שהוא הרקיע (ספר הפליאה) ובעת הקריאה היא נקראת תורה שבעל פה וזהו ה׳ רקיע ובה מתגלים הטנת״א.

[116] כתב הרב בספרו ״אדיר במרום״ ח״א - למגזר מלין דקשוט ״והיינו, משה קבל תורה מסיני (אבות א, א), כי סיני הוא יסוד אימא, ומשם יוצאת כל התורה בסוד הקולות, ובאמת שרק נשמת משה היא היתה המוכנת לתת התורה על ידו. וזה סוד גדול, כי לבד מה שכל המאורות נתחברו בנתינת התורה, גם הא״ס ית״ש נגלה בח״ס, ומשם בת״ת דז״א, מה שאפשר להגלות. ולכן התורה אין לה שינוי כלל. כי הכלים נראו בהם שינוי מהנהגה להנהגה, אך הא״ס ית״ש הוא אחד בלא שינוי כלל, וכבר פירשתי זה במקום אחר. והנה לגילוי גדול כזה צריך נשמה מוכנת, ורק נשמת משה היא זאת. והוא ענין המ״ה שזכרנו למעלה, שאמרו למשה, ובגין דמחשבה דילך הוית לעילת העילות, שויא בך מחשבתיה

משה בדעת ומילת ידבר גימ' גבורה שזו המלכות) והאלהים היינו או"א (כי אימא נקראת אלהים ואות ו' באה לרבות את אבא) **רָזָא דָּא הַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ וַדַּאי. דְּמֹשֶׁה הֲוָה מַכְלִיל בְּאִינּוּן טְעָמִים וּנְקוּדוֹת, לְאַמְשָׁכָא לוֹן מִלְּעֵילָּא לְתַתָּא לְגַבֵּי אוֹרָיְתָא.** וזה סוד "המשכילים (יסודות או"א שהם טעמים ונקודות) יזהירו כזהר הרקיע ודאי. שמשה היה מדבר באותם טעמים ונקודות להמשיך אותם מלמעלה למטה אל התור'ה **וְהָכִי הֲווּ מִתְמַשְּׁכָן וּכְלִילָן בְּהַהוּא קָלָּא דְּאִיהוּ זֹהַר הָרָקִיעַ, אוֹרָיְתָא וַדַּאי. בְּגִין כָּךְ "יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל"** (שמות יט, יט). **בְּגִין דָּא "וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת הָעָם"** (שמות יט, יז) **וְכוּ' דְּהָא כַּמָּה דְּאִוְדַּמְּנוּ דַּרְגִּין לְעֵילָּא לְאִתְתַּקָּנָא בְּכַמָּה תִּיקּוּנִין, הָכִי יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא.** וכך

דאיהי יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ולכן נאמר, משה ידבר והאלהים יעננו בקול (שמות יט, יט). כי כך צריך להתחבר סיני במשה, ומשם יוצאת כל התורה לכל ישראל. ותדע שאפילו כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש ניתן למשה בסיני. והיינו כי מה שהוא אמת בתורה, צריך הכל לצאת כך בסוד סיני ומשה. והנה באותו הזמן, ניתן בגילוי לישראל החלק שהיה ראויה להם. ובכל הדורות יש חלק שראוי להתגלות על ידי התלמידי חכמים. והכל צריך להיות על ידי משה, בסוד, זכרו תורת משה עבדי (מלאכי ג, כב), כי הוא מתלבש בנשמות התלמידי חכמים ועל ידו מתחדש התורה, והוא סוד, הדברים שמחים כנתינתן מסיני". ע"כ. ראה כי בסיני נזכרו ה' קולות: (ברכות ו' ע"ב) (שמות פרק יט, טז-יט) : "(טז) וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיֹת הַבֹּקֶר וַיְהִי קֹלֹת וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד עַל הָהָר וְקֹל שֹׁפָר חָזָק מְאֹד וַיֶּחֱרַד כָּל הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה: (יז) וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת הָעָם לִקְרַאת הָאֱלֹהִים מִן הַמַּחֲנֶה וַיִּתְיַצְּבוּ בְּתַחְתִּית הָהָר: (יח) וְהַר סִינַי עָשַׁן כֻּלּוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יְהוָה בָּאֵשׁ וַיַּעַל עֲשָׁנוֹ כְּעֶשֶׁן הַכִּבְשָׁן וַיֶּחֱרַד כָּל הָהָר מְאֹד: (יט) וַיְהִי קוֹל הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל" סיני גימ' ה"פ שם הוי"ה. סיני גימ' שם מ"ה באחור כזה: יוד, יוד הא, יוד הא ואו, יוד הא ואו הא. סיני יסוד אימא וממנה ה' קצוות שהם ה' הויות והם ה' חומשי תור"ה.

היו נמשכים וכלולים באותו קול שהוא זוהר הרקיע, התורה בודאי. כבר ידעת שרקיע זה היסוד שהוא כללות התפארת הנקראת תורה שבכתב. הקול הוא קול יעק'ב כלומר תפארת. משה היינו דעת וא המחבר בין או"א לזו"ן. כאשר משה מדבר בטעמים ונקודות הוא ממשיך את או"א לזו"ן וזה הוא "יעננו בקול" הם רומזים לזו"ן שהרי "יעננו" גימ' מקום שזה שם הוי"ה בריבועשהוא בתפארת ו"בקול" גימ' חקל שזו המלכות. **וּבְמוֹשֶׁה כְּתִיב "וְגַם בְּךָ יַאֲמִינוּ לְעוֹלָם"** (שמות יט, ט) **דְּהָא כְּדֵין זַמּוּ וְזֵילֵיהּ וַדַּאי, לְאַמְשָׁכָא מִילִּין בְּתִיקּוּנָא שְׁלִים מֵעֵילָּא לְתַתָּא. וּבְגִין דָּא "לְכָל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" דְּאַסְגֵּי וְאָזִיל וַדַּאי. זַכָּאָה זוֹלְקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.** ובמשה נאמר "וגם בך יאמינו לעולם" שהרי ראו את כחוב ודאי שהיה יכול המשיך מילין (דהיינו או"א) בתיקון שלם מלמעלה למטה. ולכן "לכל המורא הגדול" שהיה כחו מתרבה והולך בודאי. אשרי חלקם של ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

וְהָא אֵלִיָּהוּ נְבִיאָה מְהֵימְנָא אָתֵי פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' וַדַּאי "וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ" (דניאל יב, ג) **אִלֵּין טְעָמִים וּנְקוּדוֹת.** והנה אליהו הנביא הנאמן בא פותח ואומר לרמח"ל, רבי רבי ודאי שמה שדרשת שהמשכילים יזהירו אלו טעמים והנקודות[117] ובזה אישר את דרשת הרמח"ל זללה"ה. כעת בא לדרוש את הפסוק על התפילה. **דְּבְשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל קָיְימִין בִּצְלוֹתָא כַּבָּה תַּרְעִין מִתְפַּתְּחָן בְּגִינַיְיהוּ.** שבשעה שישראל עומדים בתפלה כמה שערים נפתחים בגללם **וְאִתְמַר בְּהוּ "אֲדָנָ"י שְׂפָתַי**

---

[117] ואימא אנא בה רמז: "והמשכלים יזהרו" (כפי שכתוב בתנ"ך) גימ' 679 כמו "אלו הע"ב ס"ג הבאים לזו"ן. זה חכמה ובינה, הם יוד הי והם אבא ואימא".

תִּפָּתָחוּז" (תהלים נא, יז). **ואדנ"י אֵיהִי תרע"א, וְדָא פּוּמָא.** ונאמר בהם אדנ'י שפתי תפת'ח. שם אדנות שהוא במלכות הוא שער לעלות בו אל היסוד וכו'. שם אדנות מלא כך: אלף דלת נון יוד גימ' תרעא שהוא שער בארמית וזה הפ'ה שהוא שער להוציא ממנו התפלה וסודו ספירת המלכות הנקראת פ'ה. **בְּמַאי אִתְפָּתָחוּז? אֶלָּא בְּפוּמָא דְּאִתְפַּתְּחָזַת לְצִלּוֹתָא אִתְפַּתְּחָזַת הַאי תַּרְעָא לְגַבָּה, בְּתֵרִין שִׂפְוָון וַדַּאי, דְּמִינַּיְיהוּ תְּרִין דְּכָלְתּוֹת קָיְימִין בְּהַהִיא תַּרְעָא לְפָתְחָזָא לוֹן וּלְסָגְרָא לוֹן לְפוּם זִמְנָא כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ, וְאִלֵּין נֶצַח וְהוֹד.** במה נפתח הפ'ה? אלא כאשר הפה נפתח לתפלה, נפתח השער הזה אל המלכות בב' שפתיים ודאי. היינו כאשר האדם מתפלל הוא פותח פיו על ידי שמזיז ב' שפתיו ומנענע לשונו. כן הענין ברוחני הפה זו המלכות, שפתיים אלו נצח והוד והלשון זה היסוד. מהשפתיים יש ב' דלתות העומדים באותו שער לפתוח ולסגור אותם לפי הצורך ואלו נצח והוד. עניין זה נרמז בפסוק (תהילים עח, כג) "וַיְצַו שְׁחָקִים מִמָּעַל וְדַלְתֵי שָׁמַיִם פָּתָח" שחקים אלו נצח והוד כידוע והם דלתי שמים והם שער השמי'ם.

דף צו

וְעוֹד, נֶצַח וְהוֹד תְּרֵין בְּזוּזוֹת, דְּבְהוּ קָיְימִין דְּכָלְתּוֹת אִלֵּין, דְּאִינוּן שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. ועוד פירוש, נצח והוד הם ב' מזוזות שבהם עומדות הדלתות שהם השכינה העליונה בינה והשכינה התחתונה מלכות, ב' ההין. **וְאִצְטְרִיךְ לְמִקְבַּע מְזוּזָה בִּימִינָא, וְדָא שְׁכִינְתָּא, דְּתָמָן כְּתִיבִין "שְׁמַע" "וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ" וְדָא וְזַסְרִים וּגְבוּרוֹת, דְּבְהוּ תִּיקּוּנָא דִּשְׁכִינְתָּא בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא.** ויש לקבוע מזוזה בימין הנכנס וזו השכינה שבמזוזה

כתובים ב' פרשיות של שמע וכן פרשת והיה אם שמוע. בפרשת שמע כתוב ואהבת וכו' ואלו חסדים ובפרשת והיה אם שמוע כתוב ועצר את השמים וכו' ואלו הגבורות, וזה תיקון השכינה בחו"ג. **וְאִצְטְרִיךְ לְקַשְׁרָא כֹּלָּא בִּימִינָא, וְדָא נֵצַח דִּכְתִיב בֵּיהּ "נְעִמוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח" (תהלים טז, יא). כְּדֵין מְזוּזוֹת ז"ז מו"ת. דִּבְהוֹד, "כָּל הַיּוֹם דָּוֶה" (איכה א, יג). אֲבָל בַּנֶּצַח אִתְנַטְרַת.** ויש קשור את הכל, דהיינו החו"ג, בימין שזו מדת הנצח ובה נאמר "נעמות בימינך נצח" ואז הגבורות נחלשות וזה הוא "מזוזת" אותיות זז מות. שעל ההוד שהוא הגבורות נאמר "כל היום דוה" דוה אותיות הוד. אבל כאשר הנצח שולט על ההוד היא השכינה נשמרת.

וְעוֹד, נֵצַח דָּא מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד. הוֹד דָּא מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. ועוד פירוש, נצח זה מב"ד והוד זה מב"י. ומפרש: **בְּזִמְנָא דְּשִׁכִינְתָּא אִתְקַשְׁרַת בְּמָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד לִימִינָא, כְּדֵין זָן מָוֶת מִמָּשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף דְּלָא יֵימוּת, וְיֵיכוֹל לְמִפְרַךְ לַהּ.** בעת שהשכינה נקשרת במב"ד לימין אז מתקיים זז מות ממב"י שלא ימות ויוכל לגאול את השכינה. **וְדָא בְּעַז דְּאִתְּמַר בֵּיהּ** "**וּפָרַשְׂתָּ כְנָפֶךָ**" (רות ג, ט) **וְכוּ'.** וזה בועז, שהוא אבי עובד אבי ישי אבי דוד, שנאמר בו "ופרשת כנפך על אמתך" **דָּא שַׁדַּי דִּמְזוּזָה, מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף דְּאִתְקַשַּׁר בִּימִינָא.** זה שם שד'י שבמזוזה, מב"י נקשר בימין **בְּהַהוּא זִמְנָא** "**לֵילִי הַלַּיְלָה**" (רות ג, יג) **בְּגָלוּתָא.** באותו זמן נאמר "ליני הלילה" בעת הגלות "**אִם יִגְאָלֵךְ טוֹב יִגְאָל**" (שם), **דָּא** "**גּוֹאֵל קָרוֹב**" (רות ג, יב) **דְּאִתְּמַר בֵּיהּ** "**טוֹב שָׁכֵן קָרוֹב**" (משלי כז, י). אם יגאלך

טוב יגאל זה גואל קרוב מצד היסוד שהוא שכן למלכות הנקראת רות[118] **דְּכֵיוָן דְּאִתְקַשְׁרַת אֵיהִי בִּימִינָא יָכִיל אִיהוּ לְמִפְרַק לַהּ בְּלָא מוֹתָא.** כיון שנקשרה בימין יכול הוא לגאול אותה בלי מיתה "**וְאִם לֹא יַזְכִּיר לְךָ וּגְאַלְתִּיךְ אָנֹכִי**" (רות ג, יג). **וְדָוִד בְּהַאי אֶשְׁתַּדַּל לְזַכְּרָא שְׁמָאלָא בִּימִינָא.** ואם לא יחפץ לגאלך וגאלתיך אנכי היינו מצד התפארת הנקרא אח רחוק **אֲבָל בְּשַׁעְתָּא דְּזָכוּ יָרְבְעָם וְרַחַבְעָם אִתְפָּרְשׁוּ דָּא מִן דָּא, וְסִטְרָא אַחֲרָא אִתְתַּקְּפַת בְּאִינּוּן עֶגְלִים.** אבל בשעה שחטאו ירבעם ורחבעם נפרדו מב"י ומב"ד זמ"ז והס"א התחזקה באלו העגלים **אֲבָל לְזִמְנָא דְּאָתֵי יַהֲדֵּר מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף לְאִתְקַשְּׁרָא בְּמָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד.** אבל לעת"ל יחזור מב"י להתקשר במב"ד **וּכְדֵין** "**וְהָיוּ לַאֲחָדִים בְּיָדֶךָ**" (יחזקאל לז, יז) ועל זה התנבא הנביא "והיו לאחדים בידך היינו מב"ד ומב"י **מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד בְּקַדְמִיתָא, וּמָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף מִתְקַשַּׁר אֲבַתְרֵיהּ לְאַתְקָנָא תִּיקּוּנָא שְׁלִים כְּדְקָא יָאוּת.** ומב"ד בתחילה ומב"י מתחבר אחריו לתקן את השכינה בתיקון שלם כראוי.

וְתָא חֲזִי, כַּמָּה תַּרְעִין אִינּוּן דְּמִתְפַּתְּחָן לְצְלוֹתָא דְּיִשְׂרָאֵל וַדַּאי: ובא וראה כמה שערים הם הנפתחים לתפלת ישראל בודאי:

---

[118] שם אדנות מלא עולה תרעא ואם תסיר השורש שהוא אדנ"י ישאר רות.

תַּרְעָא קַדְמָאָה תַּרְעָא דִּירְאָה. וְעַד לָא יִתְפַּתַּח דָּא לֵית שׁוּם תַּרְעָא מִתְפַּתַּח. דְּהָא דָּא קָאִים קַדְמָאָה לְכֹלָּא. שער הראשון הוא שער היראה ועד שלא יפתח אין שער אחר נפתח שהרי הוא ראשון לכל השערים. כבר ידעת שהיראה היא במלכות והיא הנקראת יראת שמי'ם **בְּמַאי יִתְפַּתַּח. אֶלָּא לְהַאי אִצְטְרִיךְ בַּר נַשׁ לְשַׁוָּאָה רְעוּתֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, וְאִתְמַר בֵּיהּ** (תהלים ה, ח) "**וַאֲנִי בְּרֹב חַסְדֶּךָ אָבוֹא בֵיתֶךָ אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל קָדְשְׁךָ בְּיִרְאָתֶךָ**" במה יפתח? אלא לכך צריך אדם לכוון רצונו בתחילה ונאמר בו "ואני ברב חסדך, אבוא ביתך, אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך" **וְדָא לְקַבְּלָא עֲלֵיהּ עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם מִסְטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא בְּצִיצִית וּתְפָלִין.** וזה לקבל עליו על מלכו'ת שמים מצד השכינה בציצית ותפילין **בְּצִיצִית לְאַסְתַּתְּרָא תְּזוּת גַּדְפִּין דִּשְׁכִינְתָּא. בִּתְפָלִין לְקַשְׁרָא לַהּ עֲלֵיהּ.** בציצית להסתתר תחת כנפי השכינה ובהנחת התפילין לקשור אותה עליו **בִּתְפָלִין דְּרֵישָׁא לְקַשְׁרָא לַהּ בְּרֵישֵׁיהּ בַּהֲדֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בִּתְפָלִין דִּדְרוֹעָא לְקַשְׁרָא לַהּ בִּדְרוֹעֵיהּ.** בתש"ר לקשור אותה בראשו יחד עם הקב"ה (שהוא ז"א) ובתש"י לקשור אותה (את השכינה שסודה מלכות) בזרועו.

תִּקּוּנָא תְּלָתִין וּתְלַת תַּרְעָא תִּנְיָנָא תַּרְעָא דְּנִיגּוּנָא[119]**.** שער שני הוא שער הניגון שזו הבינה המשפעת גבורותיה לגבורה ולהוד **וְדָא בְּהִתְפַּתְּחוּתָא דְּמָטָאן יִשְׂרָאֵל לְפָסוּקֵי דְּזִמְרָה.** שער זה נתח בעת שמגיעים ישראל לאמירת פסוקי דזמרה **דְּבְשַׁעֲתָא דְּאִינּוּן מְנַגְּנִין בְּהוּ בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא, כַּמָּה מָארֵי דְּנִיגּוּנָא קָיְימִין לְנַגָּנָא אֲבַתְרַיְיהוּ.** שבשעה שישראל מנגנים בהם בבתי כנסת, כמה בעלי ניגון עומדים לנגן אחריהם **וְכַד אִינּוּן מְזַמְּרִין סָלְקִין בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא וּבְוֶזְדָּתָא כְּדְקָא יָאוּת, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזַמֵּם לְשִׁירָתָא דְּיִשְׂרָאֵל יַתִּיר מִשִּׁירָתָא דְּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי.** וכאשר אלו המזמורים עולים ברצון הלב ובחדוה כראוי, הקב"ה מחבב את שירת ישראל יותר משירת המלאכים העליונים **וְאִינּוּן מַלְאָכִין לָא מִתְקַנְּאִין בְּיִשְׂרָאֵל, אֶלָּא אַדְרַבָּא כֻּלְּהוֹ פָּתְחִין וְאָמְרִין "אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ"** (דברים לג, כט) **וְכוּ'.** ואלו המלאכים לא מתקנאים בישראל, אלא אדרבא כולם פותחים ואומרים "אשריך ישראל מי כמוך עם נושע" וגו' **בְּהַהוּא זִמְנָא אִתּוֹסַף בְּהוּ נְהִירוּ עַל נְהִירוּ וְזֶוְדָּתָא עַל וְזֶוְדָּתָא. וּבְגִין כָּךְ**

---

[119] כתב הרמ"ק זללה"ה בספר "פרדס רמונים" - שער כג פרק יד – "נגון כל נגון הוא מצד הגבורה וכן ביאר הרשב"י ע"ה בתקונים (בתקונא י"ג דף כ"ו ע"א) כשבא לבאר י' מיני הילולים שבס' תלים אמר חמישאה בנגון ושם מונה הספי' ממעלה למטה ושם מתבאר כי הנגון מצד הגבורה. ובתיקונים (בתקונא נב דף פד ע"ב) בפסוק (חבקוק ג יט) למנצח בנגינותי אמר אמה ותרין שוקין. ובהכרח הדין שוקין הם ל"מנ"צח כדפי' בערכו, ובנגינותי הוא הבינה. נראה שנגון הוא בבינה. ונוכל לומר כי הכל ענין אחד כי כן דרך הלוי מצד הגבורה היה מנגן הניגון והוא מצד הבינה כדפי' בשער מהות והנהגה. וכ"כ הרמ"ז.

תִּקּוּנָא תְּלָתִין וּתְלַת כֻּלְּהוֹ תְּאִיבִין תָּדִיר לְטִיבוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל. באותו זמן נוסף בהם אור על אור וחדוה על חדוה, ולכן כולם משתוקקים תמיד שלישראל יהיה טוב.

דף צז

תַּרְעָא תְּלִיתָאָה תַּרְעָא דִּבְרָכְתָא. תַּרְעָא דְּהֵיכָלִין עִלָּאִין, דְּכֻלְּהוּ קָיְימִין לְאִתְתַּקְּנָא עַל יְדֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. וְאֵימָתַי מִתְפַּתְּחָא? אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּאָמְרִין יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ. שער שלישי הוא שער הברכות. שער של ההיכלות העליונים שכולם עומדים היות מתוקנים ע"י ישראל. מתי נפתח שער זה? אלא בעת שישראל אומרים ברכו **דְּהָא בִּמְנָא זַוְד קָאִים וְאִקְרֵי שְׁמֵיהּ בָּרְכִיאֵ"ל דָּא בִּמְנָא עַל כֻּלְּהוֹ הֵיכָלִין דְּקַיְימִין לְאִתְתַּקְּנָא בִּרְבוּיָא דְּכָל בִּרְכָאן, לְאַעֲלָא שְׁכִינְתָּא לְעֵילָּא מִתְתַּקְּנָא בְּתִיקּוּנָהָא.** שהרי ממונה אחד עומד ומו ברכיא'ל הממונה על כל ההיכלות העומדים להתקן בריבוי כל הברכות ולהעלות את השכינה למעלה כשהיא מתוקנת בתיקוניה. כבר ידעת שהשכינה נקראת "את" וישראל כשאומרים "ברכו את, הכוונה לשכינה. **בִּזְמָנָא דְּהַאי אִתְעַר, כֻּלְּהוֹ אִזְדַּמְּנַן לְאַעֲלָא בִּרְכָאן דְּיִשְׂרָאֵל קַמֵּי מַלְכָּא.** כאשר מתעורר התיקון כולם מוכנים להעלות ברכות של ישראל לפני המלך (ז"א). **בְּגִין כָּךְ עַד לָא יִשְׁרֵי בַּר נַשׁ בְּאִינּוּן הֵיכָלִין אִצְטְרִיךְ לְבָרְכָא ׳בָּרוּךְ יְהוָה הַמְּבֹרָךְ׳ וְכוּ׳. וְדָא בְּצִיבּוּרָא.** לכן עד שלא יהיה אדם בהיכלות הללו צריך לברך "ברכו את ייי' המבורך" וכל זה כאשר מתפלל בציבור **וְאִי בִּיזִוּדָאָה צָלֵי אִצְטְרִיךְ**

תִּקּוּנָא תְּלָתִין וּתְלַת לְשִׁוְאָה רְעוּתֵיהּ בְּאִלֵּין מִלִּין. ואם הוא מתפלל ביחיד צריך רק לכוין באמירת ברכו ולא להוציאם מפיו.

תַּרְעָא רְבִיעָאָה תַּרְעָא דְּצִלּוֹתָא. בַּה "אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח" (תהלים נא, יז). הָכָא כֻּלָּא קָאִים בִּלְוּזִישׁוּ. השער הרביעי הוא שער התפלה שנאמר בה "אדנ'י שפתי תפתח" כאן הכל עומד להיות בלחש[120] **דְּהָא אִיהוּ אִוְּזַמְּנַת לְאַעְטָרָא עִטְרִין לִבְנָהָא, דְּאִיהִי "קוֹל דְּמָמָה דַקָּה"**[121] (מל"א יט, יב). **דְּקוֹל אַוְזַרִינָא קָאִים לְבַר וְאִשְׁתְּמַע.** שהרי כעת אימא באה ומעטרת עטרות לבניה (בינה נותנת אור הנשמה לזו"ן) והיא המלכות נקראת "קול דממה דקה" שקול אחר העומד בחוץ נשמע. **אֲבָל דָּא**

---

[120] כתב בספר התמונה - סודות שמע ישראל - וכתב רבינו בחיי ז״ל ולפי שלא הזכיר מדת המלכות בפירוש בכלל השלשת שמות. לכך תקנו ז״ל להוסיף ולומר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד מה שלא הזכיר משה. ואע״פ שלא הזכירו רומזו באות הד׳. ועליו משלו משל נמרץ לבת מלך שהריחה ציקי קדרה. תאמר יש לה גנאי לא תאמר יש לה צער מה עשו עבדיה הביאו לה בחשאי ציקי קדרה הוא דבר מבושם בריח ומשיב הנפש וביאור המשל במדת בת מלך היא השכינה שהריחה ציקי קדרה שהרגישה קלוסן של שבטים. והיחוד שהיו מיחדים השם הגדול. ואלו תאמר שבחם בפיה. שכשם שהוא יחיד כך היא יחידה יש לה גנאי. לא תאמר היא מצטערת כשלא נתיחד כבודה בכבודו. על כן באו ישראל שהם עבדי השכינה והתקינו לומר בשכמ״לו בחשאי שהוא היחוד התחתון. ומטעם זה נתקן השבח הזה של שכינה בשש תיבות כמו בפסוק שמע. זה כנגד שש קצוות של מעלה. וזה כנגד שש קצוות של מטה.

[121] הנה בספר תיקו״ז (דף נב עא וכן קה עב) כתב שהמלכות היא הנקראת ״קול דממה דקה״. ובף עט עא כתב שבעת שמתייחדת המלכות עם הת״ת הם נקראים ״קול דממה דקה״. בדף קכ״ה עב כתוב שהחכמה היא הנקראת ״קול דממה דקה״ וכך נראה מזו״ח יתרו. והרמ״ז כתב שקלי׳ נוגה נקראת ״קול דממה דקה״. וכדי ליישב נאמר שכאשר אבא משפיע לאימא וזו לבניה, יקראו הם הבנים ״קול דממה דקה״. סתם ״קול״ זה קול יעק׳ב דהיינו ת״ת. המלכות נקראת ״קל״ או ״קול דברים״.

תִּקּוּנָא תְּלָתִין וּתְלַת קָוֹל בַּוְזַשַׁאי דְּלָא אִשְׁתְּמַע. אבל קול זה הוא בחשאי ולא נשמע **כְּדֵין כֻּלְּהוֹ קָיְימִין בִּצְלוֹתִין קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ.** כעת כולם עומדים בתפלה לפני הקב"ה והשכינה שכבר ידעת שכאשר אימא מעטרת בניה יש להם כח להתייחד **וּקְרֵבִין לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא בְּקַדְמִיתָא.** ובתחילה מתקרבים אל השכינה שהיא השער לעלות בו אל הקב"ה ואנו מזכירים ואומרים אדנ'י ושם זה מקנן בה **וְאִיהִי שְׁאֵילַת עֲלַיְיהוּ "מִי אֱלֹהּ"? אִי אִינּוּן מֵאִינּוּן דִּמְזַכְּרִין מִ"י בְּאֱלֹ"ה,** והיא בוחנת ושואלת על המתפללים ואומרת "מי אלה" האם הם מאלו המחברים את מ'י עם אל'ה[122] כלומר מייחדים את התפארת עם המלכות **וְאִלֵּין דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְתָא לִשְׁמָהּ, לְשֵׁם ה' עִלָּאָה.** ואלה הם המשתדלים בלימוד תורה לשמה, לשם ה' שזו השכינה **דְּמָאן דְּלָא אִשְׁתַּדַּל לִשְׁמָהּ מַפְרִיד ו' מִן ה', אֱלֹ"ה מִמִּ"י.** שמי שלא לומד תורה

---

[122] הפסוק (תהלים ח) אומר שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. כתוב בזוהר בהקדמה (ח"א דף ב ע"א) "אמר לי (אליהו הנביא לרשב"י), רבי מלה סתימא הוה קמי קב"ה, וגלי במתיבתא עלאה, ודא הוא, בשעתא דסתימא דכל סתימין בעא לאתגלייא, עבד ברישא נקודה חדא ודא סליק למהוי מחשבה, צייר בה כל ציורין חקק בה כל גליפין ואגליף גו בוצינא קדישא סתימא, גליפו דחד ציורא סתימאה קדש קדישין, בניינא עמיקא דנפק מגו מחשבה, ואקרי מ"י, שירותא (נ"א, ראשיתא) לבנינא, קיימא ולא קיימא, עמיק וסתים, בשמא לא אקרי, אלא מ"י בעא לאתגלייא ולאתקרי בשמא (דא), ואתלבש בלבוש יקר דנהיר וברא אלה וסליק אל"ה בשמא, אתחברון אתוון אלין באלין, ואשתלים בשמא אלהים, ועד לא ברא אלה לא סליק בשמא אלהים. ע"כ. מכאן שמ'י הוציא את אל'ה. לפי הזוהר הזה מ'י היינו עילת העילות אי"ס ב"ה שהוציא את הרשימו ובתוכו אור הקו הנקרא מ'י בתוכו אד"ק הנקרא אל'ה בערכו. פירוש נוסף אומר בעל הסולם שאותיות מ'י הם כו"ח ואותיות אל'ה הם בינה ותו"מ. כאן הרב מבאר שמ'י היינו התפארת ואל'ה זו המלכות.

לשמה מפריד הוא אות ו' מאות ה' ומפריד מ'י מאל'ה **וְאִי אִינּוּן טָבִין אִתְּמַר בְּהוּ "וְאֱלֹה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"** (בראשית מו, ח) **וְכוּ' וּכְדֵין עָלִין לְגַו.** ואם הם לומדים תורה לשמה נאמר בהם ו'אל'ה שמות בני ישראל. כלומר אלה עם אות ו' הרומזת למ'י ואז השכינה הקדושה מאפשרת להם לעלות אל התפארת **וְאִי לָא, "מִי בִקֵּשׁ זֹאת מִיָּדְכֶם"** (ישעיהו א, יב) **וְכוּ'.** ואם אינם לומדים תורה לשמה נאמר בהם מ'י בקדש זאת מידכם כלומר הם הפרידו מ'י (תפארת) מאל'ה (מלכות הנקראת זאת). **לְבָתַר שְׁכִינְתָּא אִיתְיְאַת לוֹן לְגַבֵּי מַלְכָּא. וּמַלְכָּא שָׁאִיל הָכִי נָמֵי 'מִי אֱלֹה'? שְׁכִינְתָּא אַתְיְבַת לֵיהּ "בָּנַי הֵם"** (בראשית מח, ט), **אִלֵּין דְּמִשְׁתַּדְּלִין עָלַי בְּכַמָּה פִּיקּוּדִין בְּכַמָּה תִּקּוּנִין.** אח"כ השכינה מביאה אותם לפני המלך הוא הקב"ה ששואל גם הוא "מי אלה"? אלא שכאן השכינה שכבר יודעת בטיבם, עונה "בני הם אשר נתן לי אלהים בזה" אלה הם המשתדלים בי בכמה מצוות ובכמה תיקונים **"אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בָּזֶה"** (שם), **דָּא צַדִּיק, דְּאִתְמַר בְּהוּ זֶרַע קֹדֶשׁ. מִיָּד פָּתְחִין תַּרְעִין קָמַיְיהוּ וְעָאלִין וּמְעַטְּרִין עִטְרִין לְמַלְכָּא כְּדְקָאֲזֵי.** "אשר נתן לי אלהים בז'ה" זה הצדיק (דהיינו ספירת היסוד) הנקרא "זה" כמ"ש בנח זה ינחמנו וכן "זה שער השמי'ם" ונאמר בצדיק זרע קודש. מיד פותחים את השערים לפניהם והם נכנסים והם מעטרים את המלך בעטרות כראוי.

תַּרְעָא וְזַמִּישָׁאָה תַּרְעָא דְּאוֹרַיְתָא. שער חמישי זה שער התורה **דָּא לָא אִתְגַּלְיָאַת אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דְּקָרָאן יִשְׂרָאֵל בְּסֵפֶר תּוֹרָה בְּצִיבּוּרָא.** שער זה לא מתגלה אלא בשעה שישראל קוראים בספר התורה בציבור **דִּכְדֵין תּוֹרָה**

תִּקּוּנָא תְּלָתִין וּתְלַת אִתְגַּלְיָאַת קָמַיְיהוּ וְאִתְמַסְרַת לְהוּ. וּבְגִין כָּךְ גְּוֵירְתָּא דָּא הֲוַת בְּגִין דְּלָא תִּשְׁתַּכַּח תּוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל. שאז התורה מתגלית לפניהם ונמסרת להם. לכן גזרו משה ועזרא לקרוא בתורה כדי שלא תשתכח תורה מישראל **אִי תֵּימָא דְּאִינּוּן מְבִינִין מַאי דִּכְתִיב? לָאו הֲכִי, אֶלָּא דְּבַה אִתְגַּלְיָא גְּלוּיָא דְּנְהוֹרָא דְּקָאִים לְאַוְזָנָא אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל וַדַּאי.** אם תשאל והלא לא כולם מבינים מה כתוב בה? אין הדבר כן אלא כאשר קוראים בתורה מתגלה ממנה אור הגורם שהתורה תהיה ירושה לבני ישראל **כְּדֵין וְהַמַּשְׂכִּילִים, לְאַתְקָנָא תִּיקּוּנָא שְׁלִים מִסִּטְרָא דְּאַבָּא וְאִימָּא. כְּדֵין אִתְמַר** "**וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם**" (דברים ד, מד) **וְכוּ'.** ואז מתקיים והמשכילים וכו' לתקן תיקון שלם בקריאה בתורה של טעמים ונקודות שהם מצד או"א ואז מתקיים בהם וזאת התורה אשר שם משה **וּמַלְאָכֵי עִלָּאֵי אָמְרִין** "**מָה רַב טוּבְךָ**" (תהלים לא, כ) **וְכוּ' דָּא אוֹרַיְיתָא. כְּדֵין** "**וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם**" (דברים ד, ד) **מִסִּטְרָא דִּלְתַתָּא.** והמלאכים העליונים אומרים "מה רב טובך אשר צפנת ליראך" זו התורה ואז מתקיים בהם "ואתם הדבקים בייי' אלהיכם חיים וכו' **זַכָּאִין מִסִּטְרָא דִּטְעָמִים וּנְקוּדוֹת.** חיים מצד טעמים ונקודות שהם או"א הנקראים חיים **"הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", שְׁבָא שְׁלִים דְּאַסְגֵּי וְאָזִיל וַדַּאי. זַכָּאָה זוּלְקֵהוֹן.** "המורא הגדול" זה שם שלם שגדל והולך בוודאי.

יתכן שהרב רומז למה שאמר מרע"ה (במדבר יד, יז) ועתה יגדל נא כח אדנ'י[123].

דף צח

תִּקּוּנָא תְּלָתִין וְאַרְבַּע

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" דָּא תּוּקְפָּא דְּאוֹרַיְתָא פִּלְפּוּלָא דִּילַהּ. "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דברים לד, יב) **דָּא בְּקִיאוּת.** ולכל היד החזקה זה תוקף התורה והלימוד בה בדרך פלפול[124] הנקרא בפי חז"ל (ברכות סד ע"א) "עוקר הרים", ולכל המורא הגדול זה הלימוד בבקיאות הנקרא בפי חז"ל "סיני" **וְדָא חֲמוֹר דְּאוֹרַיְתָא,** וזה העוקר הרים המעיין נקרא חמור התורה **דְּבֵיהּ** (בראשית מט, יד) **"יִשָּׂשכָר חֲמֹר גָּרֶם"** שנאמר בו "יששכר חמור גרם". כמ"ש בגמ' (ע"ז ה ע"ב) "תנא דבי אליהו: "לעולם ישים אדם עצמו על דברי תורה כשור לעול וכחמור למשאוי" **וְדָא סִינַי דְּכָלִיל כֹּלָּא. 'וְהַפֵּל צְרִיכִין לְמָארֵי חִיסַּיָּא'** (הוריות י"ד[125]). וזה השני הלומד בבקיאות נקרא "סיני". הוא כולל הכל והכל צריכים לבעל החיטים. נראה שסיני זו המלכות הנקראת "כלה" לפי שהיא כוללת את היסוד הנקרא "כל" והיא ה' אחרונה שבשם וזה הוא "כלה" היא פרצוף חמישי (א"א, או"א זו"ן) ולכן סיני ה' פעמים כ"ו. סיני נקרא בעל החטים לפי שהמלכות

---

[123] עיין שער הפסוקים פרשת שלח לך.

[124] הפסוק אומר "הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה" ים זה ים התורה. יש לימוד בסיסי וזה הבקיאות ויש לימוד מעמיק וזה הפלפול. זה הבסיסי נקרא בפי חז"ל סיני והעמוק נקרא עוקר הרים. סיני נקרא מארי חיטיא דהיינו בעל החטים דהיינו לחם שהוא קיום בסיסי לאדם. כך אמרו חזל (שבת סג עא) "ליגמר איניש והדר ליסבר" דהיינו בתחילה ילמד אדם בקיאות ואח"כ עיון. והנה הרמז: פלפול עם ה' אותיות והמילה גימ' 232 כמנין עסמ"ב. "בקיאות" גימ' 518 כמנין "לימוד בסיסי בפ'שט ר'מז ד'רש". עוד "לימוד בבקיאות" ע"ה גימ' תורה.

[125] גמ' ברכות (סד ע"א) : "דרב יוסף סיני ורבה עוקר הרים. אצטריכא להו שעתא שלחו להתם סיני ועוקר הרים איזה מהם קודם? שלחו להו סיני קודם שהכל צריכין למרי חטיא. אף על פי כן לא קבל עליו רב יוסף דאמרי ליה כלדאי מלכת תרתין שנין. מלך רבה עשרין ותרתין שנין מלך רב יוסף תרתין שנין ופלגא כל הנך שני דמלך רבה אפילו אומנא לביתיה לא קרא.

נקראת "את" לפי שכוללת הכל מא' עד ת' וחטה גימ' כ"ב אלו כ"ב אותיות התורה מא' עד ת'. עוקר הרים זה היסוד וְהָכִי מָשְׁיחַ בֶּן יוֹסֵף אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְנַטְלָא חֵילָא מִמָּשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, וּבֵיהּ "עָנִי וְרֹכֵב עַל חֲמוֹר" (זכריה ט, ט). וכך הוא במב"י (יסוד, עוקר הרים) צריך הוא לקבל כח ממב"ד (מלכות כשהיא מעלה אליו או"ח ומחזקת אותו בגבורותיה. ידוע שהפלפול (יסוד) בא אחרי הבקיאות (מלכות)) שעליו, על מב"י, נאמ' "עני ורכב על חמור" (היסוד נקרא עני מצד המלכות הנקראת עניה והוא רוכב על חמור זה ישששכר והוא מב"ד והוא סיני) אֲבָל מִסְּטָרָא דְּמָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף "בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ" (דברים לג, יז). וְדָא עוֹקֵר הָרִים, אִלֵּין טוּרִין רַמָּאִין מִסְּטַר אַחֲרָא, דְּאִצְטְרִיךְ לְאַעֲקָרָא לוֹן וּלְטַחֲנָא לוֹן עַד דְּיִפּוֹק מִינַּיְיהוּ מָאן דְּאִתְחֲזֵי. אבל מצד מב"ד (מלכות) נאמ' "בכור שורו הדר לו" והוא נקרא "עוקר הרים" אלו הרים החושך מצד הס"א שיש לעקור אותם[126] ממקומם ולטחון אותם עד שיפרק מהם את אחיזת הקלי' שאלו הקושיות, ויוציא מהם את ניה"ק וזו תורה והלכה ברורה[127].

---

126 כתב המהרח"ו זללה"ה בספר הליקוטים פ' ויצא על מה ששלח יעקב לעשו עזים מאתיים וכו' בסך הכל נתן 580 פריטים שהם גימ' נעקר ק"ל וכיון בזה לעקור את מלאך ס"מ שהוא שרו של עשו שמנין שמו קל"א. כתב הרב אברהם יצחק הכהן קוק זללה"ה רמז על מה שאמרו חז"ל (חגיגה ט עב) אינו דומה שונה פרקו ק' פעמים לק"א שהלומד ק"א מראה על ענוה. כתב שם שענוה גימ' קל"א וזה לק"א. והנה הענוה נזכרת בתהלים במזמור קל"א לא גבה לבי וכו'. ואמינא אנה שמי שלומד ק"א פעמים מתיש כחו של הס"מ ששמו גימ' קל"א (כמנין צמא, שהוא צמא למים גנובים) וזה רמוז בדברי חזל לק"א.

127 כתב בשער רוח הקודש : גם א"ל מורי ז"ל כי שרש הכל לענין השגה. הוא העיון בהלכה. וא"ל כי הטעם הוא, כי הנה ענין עיון ההלכה, הוא שיכוין האדם שיש קליפת האגוז החופפת על המוח. שהוא ענין הקדושה. וזו הקליפה. היא ענין הקושיא שיש בהלכה ההיא. כי הקליפה חופפת על ההלכה. ואינה מניחה אל האדם שיבין אותה. וכאשר האדם מתרץ הקושיא ההיא. יכוין לשבר כח הקליפה. ולהסירה מע"ג הקדושה. ואז יתגלה המוח שהוא ההלכה. ונמצא. שאם אין האדם מתמיד לעיין ולשבר הקליפות. איך יתגלה לו המוח. שהם רזי התורה וחכמת הקבלה, ולכן צריך להשתדל מאד לעיין. ולכוין בכוונה זאת שביארנו. ושמעתי ממורי ז"ל שהיה תמיד מעיין ששה פירושים של פשט

תִּקּוּנָא תְּלָתִין וְאַרְבַּע

וְאִית "וְרוּחַ גְּדוֹלָה וְחָזָק מְפָרֵק הָרִים" (מלכים א' יט, יא) **דְּאִתְמַר בֵּיהּ "לֹא בָרוּחַ יְהוָה"** (שם), **בְּגִין דְּאִיהוּ מְפָרֵק הָרִים דְּאִינּוּן הָרִים קַדִּישִׁין.** ויש רוח גדולה וחזק מפרק הרים הנזכרת באליהו הנביא וזו אחת מג' קלי' קשות שהן: רוח, רעש, אש (ביחזקאל פרק א' הן: רוח סערה, ענן גדול ואש מתלקחת) שנאמ' בה לא ברוח ייי' כי רוח זו מצד הקלי' כי ההרים כאן הם מצד הקדושה. איך נדע אם הרוח מצד הקדושה או ההפך? לזה אמר: **בְּגִין דָּא הָכָא "מְפָרֵק" כְּתִיב וְלָא עוֹקֵר, "מַשְׁבֵּר" וְלָא עוֹקֵר. אֲבָל הָכָא עוֹקֵר הָרִים, דְּהָכִי אִצְטְרִיךְ לְאַעֲקָרָא לוֹן מִסְטַר קַדִּישָׁא דְּבַעְיָין לְאִתְאַזָּדָא בֵּיהּ.** כאשר נאמר "מפרק הרים" זה מראה על צד הקלי' וכאשר כתוב "עוקר הרים" זה מצד הקדושה. שכך צריך להיות לעקור את ההרים מצד הקלי' ולהחזירם לקדושה **עֲלַיְיהוּ כְּתִיב "כִּי הֶהָרִים יָמוּשׁוּ וְהַגְּבָעוֹת תְּמוּטֶינָה"** (ישעיהו נד, י). **כְּדֵין "וְחַסְדִּי מֵאִתֵּךְ לֹא יָמוּשׁ"** (ישעיהו נד, י). על ההרים מצד הקלי' נאמר "כי ההרים ימושו והגבעות תמוטינה וכו' ואז נאמר "וחסדי מאתך לא ימוש"

בהלכה. ופי׳ הז׳ ע״ד הסוד. בסוד ששת ימי החול, והז׳ הוא יום שבת. ואמנם א״ל מורי ז״ל. שהאדם שאינו קל העיון. וצריך לטרוח מאד בעיון. עד שיפיק מבוקשו. אין ראוי לו שיתבטל מעסק התורה. בשביל העיון. ויותר טוב לו. שיעסוק בדינים. ובמרז״ל. וכיוצא. אבל מי שהוא קל העיון, ואינו צריך טורח רב. צריך שיטרח שעה או שתים בכל יום בלבד בעיון. ואח״כ יעסוק בתורה כנז׳. בשאר היום. אבל לא יתמיד כל היום בעיון. גם א״ל הר״י סאגיס ז״ל. בשם מורי ז״ל ששמע ממנו. כי אין דבר יותר מוכרח וצריך אל האדם לענין ההשגה. כמו הטבילה. שצריך שיהיה האדם טהור בכל עת. ואמנם אני ראיתי למורי ז״ל. ששה חדשים של החורף רובם לא טובל. מפני שהיה חולני. והיה שבור. ואמו לא היתה מניחתו לטבול. וזה אמת וברור אצלי.

תִּקּוּנָא תְּלָתִין וְחַמְשָׁא

דִּבְזִמְנָא אַחֲרָא שבזמן הגלות נאמר "**הַשִּׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ מִפְּנֵי אוֹיֵב**" (איכה ב, ג). **אֲבָל הָשַׁתָּא** אבל כעת נאמר "**וְזַסְדֵי מֵאִתָּךְ לֹא יָמוּשׁ**" (ישעיהו נד, י). **וְצַדִּיק דְּאִתְמַר בֵּיהּ "מִפְּנֵי הָרָעָה נֶאֱסַף הַצַּדִּיק"** (ישעיהו נז, א) **הָשַׁתָּא "וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא תָמוּט"** (ישעיהו נד, י). **בְּגִין כָּךְ לְמָשִׁיזַ בֶּן יוֹסֵף אִתְוַזֵי דָּא לְאַהַדְרָא בְּרִית שְׁלָמָא דָּא לְאַתְרֵיהּ.** והצדיק שנאמר בו בזמן הגלות "מפני הרעה נאסף הצדיק" לעת"ל בזמן הגאולה נאמר "וברית שלומי לא תמוט". לכן למב"י ראוי להחזיר את הברית (יסוד) למקומה (למלכות ועל זה אנו מתפללים "המחזיר שכינתו לציון" כי ציון יסוד ושכינה מלכות).

דף צט

תִּקּוּנָא תְּלָתִין וְחַמְשָׁא

וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה אֵלּוּ מִצְוֹת. "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דברים לד, יב) **דָּא תַּלְמוּד תּוֹרָה.** ולכל היד החזקה אלו המצוות, ולכל המורא הגדול זה תלמוד תורה **דְּמִצְוֹת בְּהוּ "תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים"** (תהלים סח, לה) **דָּא שְׁכִינְתָּא דְּאִתְתַּקְפַת בְּזֵילָא וַדַּאי, דְּהַבָּה תַּלְיָא מַעֲשֶׂה.** שעל המצוות נאמר בהם "תנו עז לאלהים" זו השכינה המתחזקת בכח ודאי, שבה תלויה המעשה[128] **אֲבָל אוֹרָיְתָא "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל"** (דברים לד, יב) **דְּאִתְמַר בַּהּ "וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְהוָה נִקְרָא עָלֶיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָּ"** (דברים כח, י). **"הַגָּדוֹל"**

---

[128] כבר ידעת שה׳ דרגות הם: משה, דיבור, מחשבה, כונה ורעותא דליבא והם כנגד: מלכות, תפארת, בינה, חכמה וכתר והם כנגד: נוקבא, זעיר אנפין, אימא, אבא, אריך אנפין והם כנגד: נפש, רוח, נשמה, חיה ויחידה.

תִּקּוּנָא תְּלָתִין וְזַמְשָׁא דְּסָלִיק וְאָזִיל עַד רֵישָׁא דְּכָל דַּרְגִּין. אבל על התורה נאמר "ולכל המורא הגדול" שנאמר בה "וראו כל עמי הארץ כי שם ייי' נקרא עליך ויראו ממך" הרי מורא. והגדול פירושו שהתורה עולה והולכת עד ראש כל המדרגות דהיינו עתיק יומין.

וְהָא רַב הַמְנוּנָא סָבָא אָתֵי פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" אִלֵּין מִצְוֹת וַדַּאי. דִּבְהוּ "תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים" (תהלים סח, לה) **דָּא שְׁכִינְתָּא.** והנה רב המנונא סבא בא אל הרמח"ל פותח ואומר רבי רבי "ולכל היד החזקה" אלו המצוות ודאי (ובכך מאשר את דברי הרב) שנאמר בהם "תנו עז לאלהים" אלהים כאן זו השכינה והיא מקבלת עֹז **עוֹז מִסְטָרָא דְּצַדִּיק דְּאִתְזַבַּר בַּהּ. וְרָזָא דָּא בּוֹעַז, בּוֹ עָז** (תיקו"ז עה ע"א), **דְּעָאל בְּיָמָא בְּתוּקְפֵּיהּ, דִּכְתִיב בֵּיהּ** (תהלים יט, ו) **"יָשִׂישׂ כְּגִבּוֹר לָרוּץ אֹרַח".** עז מצד היסוד המתחבר בה וזה סוד "בועז" המתחבר עם רות שהיא המלכות והיא הנקראת ים שהיסוד נכנס בים בחוזקו ונאמר ביסוד "ישיש כגבור לרוץ אורח"[129] **וְרָזָא דָּא יוֹרֶה כַּזַּיִת, דִּבְזֵיתָא רַהִיט לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא.** וזה סוד מה שנאמר ביסוד (חגיגה טו ע"א) שהוא יורה כחץ שבחסד הוא רץ אל השכינה **וּשְׁמָאלָא אִתְכְּלִיל תָּמָן, דְּבֵיהּ זֵרָזָתָא דְּזִיווּגָא וַדַּאי.** והשמאל דהיינו הגבורה כלול שם שבו חדות הזיווג ודאי **וְרָזָא דָּא יוֹרֶה כַּזַּיִת, וְדָא זי"ן דְּיִצְזָ'ק, פָּנִימָאָה לְגוֹ, דָּא פָּנִימִיּוּתָא דִּגְבוּרָה דְּאִתְבַּסְּמַת בִּימִינָא.** וזה סוד יורה כחץ וזה חץ מאותיות הפנימיות של **יצח**ק וזו פנימיות הגבורה

---

[129] כתוב בזוהר (ח"ג קמח ע"ב) "כְּדֵין יָשִׂישׂ כְּגִבּוֹר לָרוּץ אֹרַח, לְאַנָּהָרָא סִיהֲרָא וְאוֹקְמוּהָ".

המתמתקת בחסד. **וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב** (מל"א ז, כא) "**אֶת הָעַמּוּד הַשְּׂמָאלִי וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ בֹּעַז**"**?** ואם תשאל הרי כתוב "את העמוד השמאלי ויקרא שמו בועז" מכאן שבועז אינו היסוד אלא ספירת ההוד?! **תָּא חֲזֵי, דְּאִי בְּגִין דָּא קָרֵי שְׁמֵיהּ הָכֵי, וּמִלָּה דָּא הָא אִתְּמְרַת. דְּהָא לָא אִצְטְרִיךְ לְמִקְרֵי לֵיהּ בִּשְׂמָא, אֶלָּא בְּגִין לְאַכְלָלָא שְׂמָאלָא בִּימִינָא וִימִינָא בִּשְׂמָאלָא.** בא וראה, בועז בודאי הוא היסוד. אם כן מדוע קרא שלמה המלך לעמוד השמאלי בועז? באמת לא היה צריך לקרוא לו כך אלא רצה שלמה הע"ה לכלול את ההוד בימין ואת הימין בשמאל **אֲבָל בֹּועַז לִימִינָא אִיהוּ וַדַּאי, וְאִתְּכְלִיל תָּמָן בִּשְׂמָאלָא.** אבל עולם בועז הוא היסוד והוא עומד בצד הימין[130] ושם במקדש נכלל ההוד בימין הנקרא בועז **וְעוֹד, בֹּועַז בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וְאִיהוּ בְּצַדִּיק. וּבְגִין דְּאִתְּכְלִיל לִשְׂמָאלָא אִיהוּ בְּהוֹד.** ועוד בועז הוא התפארת הנקרא העמוד האמצעי והוא גם היסוד ובגלל שנכלל בשמאל נחשב שהוא הוד. **וְאִשְׁתַּכַּח בְּד' דַּרְגִּין מִתְקַשַּׁר וְכֻלָּא אִיהִי.** נמצא איפה שהיסוד נקשר בתפארת, נצח, הוד ומלכות והכל נכון **וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי ד' דִּמְתַקְשְׁרַת בְּד' אִלֵּין, וְדָא ד' דְּדָוִד. וְעֶשֶׂר סְפָרִין דִּילַהּ ו"ד. כֻּלָּא אִיהוּ דָּוִד. וְרָזָא דָּא** (שמו"א יח, י) "**וְדָוִד מְנַגֵּן בְּיָדֹו**". **וְדָא יָד הַזְּוָקָה, בְּעוֹז**

---

[130] אמנם בדרך כלל היסוד נקרא מכריע שני והוא עומד בין הנצח וההוד והוא נחשב קו אמצעי. לעיתים כאשר השפע המגיע מן הנצח הוא רב מן השפע הבא מן ההוד אז נקרא היסוד ימין.

דְּבוֹעַז דְּאִתְתַּקְפַת בֵּיהּ שְׁכִינְתָּא. והשכינה היא אות ד' כי היא דלה והיא מתקשרת גם כן לד' ספירות תנה"י וזו אות ד' של דוד המורה שהמלכות קשורה לד' ספירות. כמו כן יש לה עשר ספירות פרטיות ואלו אותיות "וד" של דוד ובסך הכל קבלנו ד'וד. וזה סוד "ודוד מנגן ביד" שדוד זו המלכות והיא מחוברת לד' ספירות ויש בה י' ספירות כנ"ל. וזה הפירוש "היד החזקה" שזו המלכות הנקראת עז ואלו עז הנמצאות במילת בועז שהוא היסוד שממנו המלכות מתחזקת.

דְּמְצָוָה דָּא שְׁכִינְתָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְזַוָּג בַּהּ. וְדָא ו"ה. שמצוה זו השכינה (לעומת תורה שזו התפארת כמ"ש כי נר מצוה ותורה אור) והקב"ה מתחבר בה ואלו אותיות ו'ה שאות ו' היא הקב"ה והתורה ואות ה' זו השכינה בחינת מצוה מ"צ דָּא י"ה. אותיות מ"צ בחילוף א"ת ב"ש הם י"ה, נשארו אותיות ו"ה ממילת מצוה. קבלנו איפה ממילת מצוה שם הוי"ה רָזָא דָּא יִרְאָה וְאַהֲבָה דְּאִתְזַוְּגָן בַּהּ. אֲבָל בְּזִוּוּגָא אִינּוּן. סוד זה הוא אהבה ויראה שהם אבא ואימא שהם י"ה המתחברים בה אבל בחילוף אותיות דְּאַבָּא וְאִמָּא קָיְימִין בְּגוֹ זְעֵיר אַנְפִּין, וּמְתַּמָּן בְּזִוּוּגָא דְּאַתָּוָן נָפְקִין לִשְׁכִינְתָּא. שאבא ואימא עומדים ומשפיעים לתפארת שהוא זעיר אנפין ומשם בחילוף אותיות יוצאים לשכינה, ולכן השכינה נקראת "מצוה" וְדָא זִוּוּגָא בא"ת ב"ש דְּקָאִים בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וזה, כלומר אותיות מ"צ הם חילוף בא"ת ב"ש של אותיות י"ה העומדים בתפארת כְּדֵין אִיהוּ נ"ר מִצְוָה. וְרָזָא דָּא אַבָּא וְאִמָּא יאהה"ו. שאז הוא התפארת נקרא נר מצוה. כלומר כאשר או"א מאירים בו אבא בשם הוי"ה ואימא בשם אהי"ה וכשהם משולבים נראה כך: יאהה"ו זְעֵיר אַנְפִּין וְנוּקְבָא יאהדונה"י. וכן ז"א מתייחד

עם הנוק' מכח המוחין שיש לו מאו"א ואז יש יחוד הוי"ה אלהי"ם הוי"ה אדנ"י וגימ' של ג' השילובים הנ"ל הוא "נר" ובלבד שיהיו או"א הם אהבה ויראה **אֲבָל אִי לֵית תָּמָן דְּזִוּוגָא וְרִוּוחָא, מ"צ אֶסְתַּלַּק וְאִשְׁתְּאַר ו"ה. כְּדֵין** (דברים לב, לז) **"וְאָמַר אֵ"י אֱלֹהֵימוֹ צוּר חָסָיוּ בּוֹ"**. אבל אם אין ם אהבה ויראה שהם או"א מסתלק משם י"ה של או"א שהם באתב"ש מ"צ ונשארו רק אותיות ו"ה שהם גימ' י"א ועל זה נאמר "ואמר א"י אלהימו צור חסיו בו **אֲבָל מִצְוָה בִּדְזִוּוגָא וְרִוּוחָא אִיהִי מִצְוָה כְּדְקָא יָאוּת. בַּה** (משלי ג, ח) **"וּלְכֹל הַיָּד הַזְּקָה" וַדַּאי.** אבל מצוה הנעשית ביראה ואהבה היא מצוה כראוי ועליה נאמר "ולכל היד החזקה" ודאי וכמו שהתבאר לעיל על מילת "יד".

דף ק

אֲבָל אוֹרָיְתָא, (משלי ו, כג) **"וְתוֹרָה אוֹר" דְּסָלְקַת לְעֵילָא לְעֵילָא. וְדָא הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל, עַד זָכְמָה סְתִימָאָה, דְּאִתְמַר בַּהּ** (תהלים קד, כה) **"הַיָּם גָּדוֹל וּרְוַחַב יָדָיִם"**. אבל התורה נאמר בה "ותורה אור" שהיא עולה למעלה למעלה וזה "המורא **גדול**" לפי שהתורה עולה עד חכמה סתימאה שנאמר בה "זה הים **גדול** ורח'ב ידים" **דְּבַהּ** (תהלים קד, כד) **"כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ", וְתַמָּן קַיְימַת אוֹרָיְתָא. בְּגִין כָּךְ כֹּלָּא כָּלִיל בְּאוֹרָיְתָא.** שנאמר בה "כולם בחכמה עשית" ושם (בספירת החכמה העליונה) עומדת התורה (הקדומה שעליה נאמר תורה נובלות חכמה) לכן הכל כלול בתורה שהרי כבר ידעת שהקב"ה התבונן בתורה וברא את העולם **וּשְׁכִינְתָּא בְּסִטְרָא דָּא,** (תהלים קיט, צו) **"רְחָבָה מִצְוָתְךָ מְאֹד"**. והשכינה שהיא המצוה עליה נאמר "רחבה מצותך מאד" וכבר ידעת שהמילה רחב מורה על הבינה

דְּוָ֫כְמָה אִיהִי יָם שֶׁאֵין לַהּ סוֹף. דְּכָל מָאן דְּאִיהוּ עָלֵהּ לְוַ֫בְּרֵיהּ – אִקְרֵי לְגַבֵּי אֵין סוֹף. שהחכמה היא ים שאין לו סוף. שכל ספירה שהיא עליונה על חברתה נקראת כלפיה אין סוף בְּגִין כָּךְ וָ֫כְמָה סְתִימָאָה אִיהִי אֵין סוֹף לְגַבֵּי אֲצִילוּת. ולכן חכמה סתימאה שהיא בפרצוף עתיק שהוא בעולם אדם קדמון נחשבת אין סוף כלפי עולם אצילות וּשְׁכִינְתָּא בְּרָזָא דִּילַהּ "רְוָ֫בָה בִּוצִ֫ינָתָךְ". והשכינה שהיא סוד המלכות ונקראת מצוה עליה נאמר "רחבה מצותך" ומה שנקט רחבה כי הבינה משפיעה עליה דְּשְׁכִינְתָּא אִתְקְרִיאַת דְּמוּת דְּכָל סְפִירָן. שהשכינה היא דמות כל הספירות שעליה וְרָזָא דָּא (ישעיהו מ, יח) "וּמַה דְּמוּת תַּעַרְכוּ לוֹ". דְּשְׁכִינְתָּא לָאו אִיהִי דְּמוּת פָּרְטִי לְשׁוּם דַּרְגָּא, אֶלָּא מָאנָא לְכֹלָּא, דְּמוּת דְּכֹלָּא. וזה סוד "ומה דמות תערכו לו" שהשכינה אינה דמות פרטית של כל ספירה אלא היא כלי לכל הספירות, דמות הכל בְּגִין כָּךְ (דברים ד, טו) "כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה" דְּהָא לֵית תְּמוּנָה פָּרְטִית, אֶלָּא כֹּלָּא בִּכְלָלָא וְזַדָּא בְּרָזָא דְּיִוּוּדָא. ולכן נאמר בה "כי לא ראיתם כל תמונה" שהרי אין לה תמונה פרטית אלא הכל בכלל אחד בסוד הייחוד וְוָ֫כְמָה סְתִימָאָה בַּהּ (ישעיהו נד, ז) "וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֲקַבְּצֵךְ" יָם גָּדוֹל וַדַּאי. ועל חכמה סתימאה אמר "וברחמים גדולים אקבצך" כי היא חו"ס נרמזת במילת גדול וכן "זה הים גדול ורחב ידיים" כְּדֵין (ישעיהו יא, ט) ועל חכמה הסתומה נאמר "כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת יְהוָה כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים" יָם שֶׁאֵין לוֹ סוֹף. הים הוא גדול והוא

ים החכמה העליונה והוא אין סוף כלפי מה שתחתיו **זַכָּאָה זְווּלָקְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דִּין וְעָלְמָא דְּאָתֵי:** אשרי חלקם של ישראל בעוה"ז ובעוה"ז

דף קא

תִּקּוּנָא תְּלָתִין וְשִׁתָּא

"וּלְכֹל הַיָּד הַזָּקָה" דָּא תּוּקְפָּא דְּהֵימָנוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן בְּמִצְרַיִם תָּדִיר בְּגָלוּתָא. ולכל היד החזקה זה תוקף האמונה של ישראל שהם מצפים תמיד לגאולה בעודם בגלות **וְאִתְמָר בְּהוּ** ונאמר בהם (תהלים מ, ב) **"קַוֹּה קִוִּיתִי יְהוָה וַיֵּט אֵלַי". מַאי וַיֵּט? אֶלָּא בְּגִין דְּרָזִיק אִיהוּ.** מה פירוש "ויט"? אלא בגלל שהקב"ה רחוק **וּבְגִין כָּךְ אִצְטְרִיךְ לַאֲרָכָא אוּדְנַיְהוּ.** ולכן צריך שהוא ירכין אוזנו[131] **וְדָנִיֵּאל צָלֵי בְּגִין דָּא** וכן דניאל התפלל בגלל זה ואמר **"הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ"** (דניאל ט, יח)**. כְּדֵין** ואז התקיים **"וַיִּשְׁמַע שַׁוְעָתִי"** (תהלים מ, ב) **אֲפִילּוּ בְּגָלוּתָא** והתפלה נשמעת אפילו בגלות**. אֲבָל בְּזִמְנָא דְּפוּרְקָנָא, קָרִיב אִיהוּ וְלָא אִצְטְרִיךְ הַאי.** אבל בזמן

---

[131] אל הקורא המעיין. דע שאסור להגשים בשום אופן. אם כן מה פירוש שהוא רחוק? ומה פירוש שצריך להרכין אזנו? הרי אלו לשונות גשמיים ! ובכן דע שיש השגחה גלויה ויש השגחה נסתרת. הגלויה בעת שעם ישראל בארצו והשכינה צויה לפני המקום כי מעשי בני האדם טובים ומתוקנים. והנסתרת בעת שעם ישראל בגלות ומעשיהם מקולקלים לפני המקום הרי שהוא לא משגיח להיטיב להם ומניחם ביד כחות הטבע והמקרה. וכאשר דניאל מבקש "הטה אלהי אזנך" וכו' הוא מבקש (כלשון האדרא) להסיר את השערות מעל האזניים כדי שהתפלה תכנס. וענין השערות אלו המסכים החוצצים מחמת עוונות בני האדם.

הגאולה הוא קרוב ולא צריך להתפלל הטה אלהי אזנך וכו' **וּמָאן דִּמְצַפֵּי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגָלוּתָא, גָּרִים לְאִינּוּן דַּרְגִּין דְּאִינּוּן רְזִיקָן לְאִתְקָרְבָא וְאַנְהִיר לַהּ לִשְׁכִינְתָּא בַּוְזַשּׁוֹכָא.** ומי שמצפה להקב"ה בגלות גום לספירות הרחוקות (כתר עד תפארת) להתקרב אל השכינה להאיר לה בחשיכה **בְּגִין כָּךְ אִצְטְרִיךְ בְּכָל יוֹמָא לְמִצַפֵּי לְפוּרְקָנָא.** לכן צריך בכל יום לצפות לגאולה **וְרָזָא דָּא "קַוֵּה אֶל יְהוָה וְזַוַּק וְיַאֲמֵץ"** (תהלים כז, יד) **וְכוּ'.** וזה סוד "קוה אל ייי' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ייי' שיש ל יום לקוות לו ובזה מתקרבות הספירות זו לזו ומאירות למלכות[132] **וְרָזָא דָּא מָאן דִּמְצַפֵּי גָּרִים לְנַהֲרוּ עִלָּאָה דְּיִתְקָרַב לְגַבֵּיהּ, וּכְדֵין אִיהוּ מִתְתַּקַּף יַתִּיר בִּקְדֻשָּׁה.** וזה סוד שמי שמצפה לגאולה גורם לאור עליון שיתקרב אליו (אל המצפה) ואז הוא מתחזק יותר בקדושה **בְּגִין כָּךְ קַוֵּה, כְּדֵין "זַוַּק וְיַאֲמֵץ". וּכְדֵין תֵּיכוֹל לְמִצַפֵּי יַתִּיר.** לכן אומרים למצפים לגאולה בתחילה "קוה" ואח"כ חזק ויאמץ ואז יכנס במעלת יווי עליונה יותר **אֲבָל מָאן דְּלָא מִצַפֵּי בְּקַדְמִיתָא לָא מִצַפֵּי נָמֵי בָּתַר הָכֵי.** אבל מי שלא מצפה בתחילה לא מצפה לאחר מיכן **וּמֹשֶׁה אַתְקִיף תִּקּוּנָא לְיִשְׂרָאֵל בְּגִין דְּיִתְתַּקְּפוּן בְּצִיפְוְיָא דָּא, וְלָא יִשְׁתָּבְקוּן מִינֵּיהּ.** ומשה

---

[132] ומי לנו כהרמחל שקיווה בכל יום לגאולה וכתב את דרוש הקיווי והנהיג בישיבתו להזכיר לתלמידים לקוות בכל יום לגאולה ומעיד על כך תלמידו הרב יקותיאל שהיה מזכיר זאת לתלמידים וזה היה חלק מתקנות הישיבה. הרב נהג לומר שהקיווי יוצר קו המחבר בין הבורא אלינו.

חיזק את מוסד הקיווי שזו היד החזקה ובקיווי נאמר "חזק ויאמץ" וזאת כדי שישראל יתחזקו בצפיה לגאולה ולא ייעזבו ממנה.

"וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", כַּמָּה דְּאָמַר 'גָּדוֹל הָרוֹעֶה שֶׁמַּצִּילָהּ' (תנחומא תולדות ה). **לְשִׁוָּאָה דְּזִוְילוּ עַל אוּמִין דְּעָלְמָא.** ולכל המורא הגדול כמו שנאמר במדרש "גדול הרועה שמציל את הצאן" שהוא מטיל מורא על אומות העולם **וּמָאן דְּמְצַפֶּה לְפוּרְקָנָא גָּרִים לְנָהִירוּ דְּיִתְתַּקַּף יַתִּיר, וְגָרִים דְּזִוְילוּ יַתִּיר לְאוּמִין דְּעָלְמָא.** ומי שמצפה לגאולה גורם לאור הספירות להאיר בתוקף ובחוזק וגורם אימה יתירה לאומות העולם **בְּגִין כָּךְ אִלֵּין מִילִּין מִתְזַבְּרָן כַּוְוָדָא, לְכָל הַיָּד הַחֲזָקָה "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה", בְּגִין כָּל יִשְׂרָאֵל עָבֵד לוֹן וַדַּאי.** לכן אלו הדברים הולכים כאחד, דהיינו צפיה לגאולה וגדולת הבורא והטלת אימה על אומות העולם, וזה הוא מה שכתוב "ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה" כי עשה זאת עבור כל ישראל בוודאי.

דף קב

תִּקּוּנָא שְׁבַע וּתְלָתִין

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" דָּא וְכוּת אֲבוֹת. ולכל היד החזקה זו זכות אבות **וְרָזָא דָּא אִנּוּן עִלָּאִין מְקוֹרִין דְּיִשְׂרָאֵל אִינּוּן, וּבְהוּ מִתְתַּקְּפִין בְּנֵיהוֹן.** וסוד זכות אבות הוא באבות העליונים (חג"ת) ובהם מתחזקים הבנים (נה"י שמשם נשמות ישראל) **אֲבָל אִית זִמְנִין דְּאִתְמַר בְּהוּ "תָּמַהּ וְכוּת אֲבוֹת"** (שבת נה). **וּמֹשֶׁה בְּגִין הַאי קָאִים לְאִתְתַּקָּפָא לְהוּ,**

וְאִיהוּ אָמַר (שמות לב, יג)"**זְכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עַבָדֶיךָ**". אבל יש מצבים בהם נאמר "זכות אבות תמה" ומרע"ה ראה זאת ובא לחזקם ואמר "זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך" כדי לחזק את זכות האבות **דְּמֹשֶׁה, רַעְיָא מְהֵימְנָא לְיִשְׂרָאֵל אִיהוּ וַדַּאי, וּבְכֹלָּא קָאִים לְאוֹטָבָא לוֹן. וּמִסְטְרָא דָּא קָאִים לְאַתְקָפָא זְכוּת אֲבוֹת עֲלַיְיהוּ.** שמרע"ה הרועה הנאמן הודאי של ישראל, ובכל רצה להיטיב להם ומצד זה בא לחזק את זכות האבות **וּבְגִין כָּךְ** "**וְאֶת עֲצוּמִים יְזַלֵּק שָׁלָל**" (ישעיהו נג, יב) ולכן נאמר בו "ואת עצומים יחלק שלל" שהם האבות שנקראו "עצומים" (גמ' סוטה י"ד ע"א) ובזוהר "אילן אבהתא". דהיינו שהשכינה הנקראת א'ת כשהיא עם הת"ת הנקרא ו' בעת שהיא משווה קומה לחג"ת, היא מחלקת שלל זה המ"ד. שלל גימ' "שין" שיש בה ג' ווין שרומזים לאבות. עיין לקמן תיקון ל"ז. עוד, שלל זו השכינה בעת שהיא מלאה שפע כמ"ש "ושלל לא יחסר" ואז משה רבנו מחלק את השפע. רמז: עצומים גימ' 256 כמנין: "זה אברם", וכמנין "זה כח יצחק", וכמנין "זה יעקב סבא" **וּמִסְטְרָא דָּא** ומצד זה, כלומר מצד החיזוק בזכות האבות נאמר "**וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל**" **לְאַתְקָפָא לֵיהּ לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא דְּאִיהוּ סָבִיל מַרְעִין בְּגִינַיְיהוּ.** לחזק את מלך המשיח שהוא סובל חולאים עבורם **וְאִיהוּ קָאִים נָבִי תָּמָן בַּהֲדַיְיהּ.** והוא עומד שם גם כן איתו **וּבֵין הַאי וְהַאי מִשְׁתַּוְּבִין יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתַיְיהוּ.** בין כך ובין כך ניצולים ישראל בגלות.

תִּקּוּנָא תְּמָנְיָא וּתְלָתִין

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" דָּא בִּיאַת הָאָרֶץ וְכִיבּוּשָׁא דִּילַהּ. דְּכַמָּה אִינּוּן דְּקָמוּ לְקַטְרְגָא לוֹן. כְּדֵין יָד הַחֲזָקָה אִצְטְרִיכַת וַדַּאי לְמֵיקָם לְקִבְלַיְיהוּ. ולכל היד החזקה זו ביאת הארץ וכיבושה. שהיו כמה עמים שקמו להלחם בם ואז היה צורך ביד החזקה (שזו השכינה ולה המלחמות) שתעמוד נגדם.

"וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" בְּזִמְנָא דְּאִתְפַּלְגַת לְשִׁבְטִין, וְקָיְימוּ כֻּלְהוּ בִּדּוּכְתַיְיהוּ לְפוּם סְדָרִין עִלָּאִין. כְּדֵין אִתְמָר בְּהוּ (דברים ד, ז) **"כִּי מִי גּוֹי גָּדוֹל" דְּכַיְימִין וּמִתְזַבְּרָן לְאִינּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין קַדִּישִׁין. וְכֻלְּהוּ סִטְרִין דִּלְבַר דָּחֲלִין מִינַּיְיהוּ.** ולכל המורא הגדול התקיים בעת שנחלקה הארץ לשבטים ועמדו כולם במקומם על פי סדרים עליונים, שהרי ידעת שהשבטים מיוחסים לפי ספירות של ספירת המלכות הנקראת אר"ץ ישרא"ל, ואז התקיים בהם "כי מי גוי גדול" כלומר שעמידתם היא לפי הספירותוהם מתחברים לספירות העליונות וכל כחות הרוע בורחים מהם.

וְהָא אֲלִיָּהוּ נְבִיאָה מְהֵימְנָא אָתֵי פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' כַּמָּה עִלָּאִין אִינּוּן רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא. דְּהָא בְּכָל אָת דְּאוֹרַיְיתָא אִית כַּמָּה רָזִין. וַאֲפִילּוּ בְּכָל קוֹץ וְקוֹץ, דְּאִתְמָר בְּהוּ (עירובין כא ע"ב) **'עַל כָּל קוֹץ וְקוֹץ תְּלֵי תִּלֵּים שֶׁל הֲלָכוֹת'.** והנה אליהו הנביא הנאמן מגיע אל הרב החסיד ואומר לו רבי רבי כמה עליונים הם סודות התורה שהרי כל אות של התורה יש כמה סודות. אפילו בכל בכל קוץ וקוץ שנאמר בהם "קווצותיו תלתלים" וביארו בגמ' שעל כל קוץ וקוץ יש תילי תילים של הלכות ומבאר

המהרש"א ואומר כל זה בנגלה מלבד סודות התורה **דְּקוֹצִין אִלֵּין כְּגוֹן קוֹצִין דְּיוֹדִי"ן וּדְווי"ן. וְאִתְמַר בְּהוּ** (תהלים מב, ח) **"תְּהוֹם אֶל תְּהוֹם קוֹרֵא לְקוֹל צִנּוֹרֶיךָ" דְּקוֹצִין אִלֵּין אִינּוּן צִינּוֹרִין, דְּמִינַּיְיהוּ אִתְמַלְיָין אַתְוָן מֵאִיפָּא עִלָּאָה. וְרָזָא דָּא כֻּלְּהוֹ אַתְוָן מִבִּינָה נָפְקִין, וְעִם כָּל דָּא לָא אִתְפָּרְשׁוּ מִינַּהּ, אֶלָּא כֻּלְּהוֹ קְשִׁירִין בַּהּ. בְּמַאי? בְּאִלֵּין קוֹצִין.** שקוצים אלו, שהם התגין, כגון קוצי אות

ו או אות ו' כזה **ו** שנאמר בהם "תהום אל תהום קורא לקול צינוריך"

שהקוצים אלו הם צינורות שמהם מתמלאות האותיות בשפע מהבינה. סוד הדבר שכל האותיות יוצאות מהבינה ועם כל זה לא מתפרדות ממנה, אלא קשורות בה. במה הן קשורות בה? באלו הקוצין.

וְאִית אַתְוָן דְּאִית בְּהוּ תְּלָתָא תָּגִין. וְאִית דְּאִית בְּהוּ זַיִן. וְאִית דְּלֵית בְּהוּ כְּלָל. אַמַּאי הָכֵי? אֶלָּא כֻּלְּהוֹ אַתְוָן קְשִׁירִין אִינּוּן בְּמִקּוֹרָא דִּילְהוֹן. אִית דְּאִתְגַּלְיָאַת עֲלַיְיהוּ אִיפָּא דְּאִיהִי מִקּוֹרָא, בְּרָזָא דְּתַלַּת אֲבָהָן, וְאִינּוּן תְּלָת תָּגִין. אִית דְּאִתְגַּלְיָאַת עֲלַיְיהוּ בְּרָזָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְדָא תָּג זַיִן. וְאִית דְּאִינּוּן קְשִׁירִין בַּהּ, אֲבָל לָא אִתְגַּלְיָאַת עֲלַיְיהוּ כְּלָל. ויש אותיות שיש בהן ג' תגין ואלו אותיות: **שעטנז גץ** ויש אותיות שיש בהן תג אחד והן: **בדק וזיה** ויש אותיות שאין בהן תג כלל והן **מלאכת סופר** ומדוע? אלא

כל האותיות קשורות הן בבינה שהוא המקור שלהם[133]. יש אותיות שהבינה מתגלית בהם בסוד ג' אבות ואלו ג' התגין, יש שהבינה מתגלית עליהם בסוד התפארת שהוא העמוד האמצעי ואלו האותיות בעלות תג אחד ויש אותיות הקשורות בבינה אך היא לא נגלית בהם ואלו האותיות ללא תג. **וְאִלֵּין צִינּוֹרִין, לְכָל זַוְד אִית תְּהוֹמָא זַוְד לְעֵילָּא, דְּמִתָּמָן אִיתְמְלֵי הַהוּא צִינּוֹרָא. וּבְזִמְנָא דְּהַהוּא צִינּוֹרָא אִתְעַר, תְּהוֹמָא אִתְעַר לְקַבְלֵיהּ לְמַלְאָה לֵיהּ. בְּגִין כָּךְ "תְּהוֹם אֶל תְּהוֹם קוֹרֵא לְקוֹל צִנּוֹרֶיךָ". וְאִלֵּין** (בראשית ל, לח) **"בָּרְהָטִים בִּשְׁקָתוֹת הַמָּיִם", דְּתָמָן שָׁוֵי יַעֲקֹב זוּטְרִין דִּילֵיהּ, וְכֻלָּא בְּרָוָא עִלָּאָה.** ואלו הצינורות, דהיינו התגין, לכל אחד יש תהום אחד למעלה בבינה שמשם מתמלא אותו צינור[134]. ובזמן שאותו צינור מתעורר יש תהום שמתעורר כנגדו למלא אותו ולכן כתוב "תהום אל תהום קורא לקול צנורך". וזה נרמז ג"כ בפסוק "ברהטים בשקתות המים" ששם שם יעקב את המקלות שלו והכל בסוד עליון. כלומר יעקב ה"ס ת"ת והמקלות הם הצינורות שהם התגין שהם יסוד אימא והצאן אלו נצח והוד של

---

[133] כתב המהרח"ו זללה"ה בספר "עץ חיים" - שער ה פרק ד : "הנה כתר דאבא הם טעמים וט"ס אחרות הם נקודות, וכתר דאמא הם תגין וט"ס אחרות הם אותיות. ופירוש ענין זה הוא. דע, כי כל ד' בחי' אלו של טנת"א הם כולם צורת אותיות ג"כ אלא שאותיות כתר דאבא הם צורות טעמים וט"ס אחרות הם צורות נקודות. ואותיות כתר דאמא הם בצורות תגין וט"ס אחרות הם צורות אותיות ממש כמו שלנו הידועים באלפא ביתא". ע"כ. הרי לך ששורש האותיות בבינה ושורש דשורש בחכמה וכדי להבין זאת כתב הרב אותיות החכמה הן בצורת טעמים ואותיות הבינה הן בצורת נקודות.

[134] כתב המהרח"ו זללה"ה בספר הליקוטים - פרשת תולדות "וזמ"ש (תהלים מ"ב ח') תהום אל תהום קורא לקול צינוריך, צינור הוא המשכת היסוד.

התפארת והמים ששותות הצאן זה שפע הבינה או השפע הנמשך מיסוד אבא ליסוד אמא ומתפשט עד ההוד של הת"ת.

תָּא חֲזֵי, יַעֲקֹב הֲוֵי רָעֵי עָנָא. מַאי עָנָא? אֶלָּא יִשְׂרָאֵל אִינּוּן עָנָא, דִּכְתִיב (יחזקאל לד, לא) **"וְאַתֶּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי".** בא וראה, יעקב היה רועה צאן. איזה צאן? אלא ישראל הם הצאן שנאמר "ואתן צאני צאן מרעיתי" **אֲבָל בְּזִמְנָא דְּאִשְׁתְּלִימוּ, אִינּוּן אָדָם.** אבל עת שנשלמו הם נקראים אדם **וְהַשְׁתָּא בְּרָזָא דְּעָנָא אַפִּיק לוֹן יַעֲקֹב מִגּוֹ עָאנִין דִּלְבָן. וְרָזָא דָּא** (בראשית לא, ט) **"וַיַּצֵּל אֱלֹהִים אֶת מִקְנֵה אֲבִיכֶם"** וַיַּצֵּל מַמָּשׁ, **דְּשָׁזִיב לוֹן וּפָרִיק לוֹן.** וכעת בסוד צאן הוציא אותם יעקב מתוך צאן לבן. וזה סוד "ויצל אלהים את מקנה אביכם" ויצל ממש שהציל אותם וגאל אותם מיד לבן. **וּבְשַׁעֲתָא דַּהֲווֹ אָזְלִין לְאִתְזַבְּרָא בְּאִינּוּן שִׁקְּתוֹת הַמַּיִם, שָׁוֵי זוּטְרִין וְדָא עֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וּבְהוּ** (בראשית ל, לז) **"פְּצָלוֹת לְבָנוֹת"** מִסִּטְרָא דִּימִינָא. **וּבְרָזָא דָּא אַמְשִׁיךְ אִתְעָרוּתָא מַאי דְּאַמְשִׁיךְ. וְאִינּוּן דְּמִתְעָרְבֵי בְּאִינּוּן עָאנִין, אִתְדְּבָקוּ בְּאִינּוּן זוּטְרִין, לְנָפְקָא מִגַּוַּיְיהוּ לְאִתְדַּבְּקָא בִּסְטַר קַדִּישָׁא.** ובעת שהיו הולכות לשתות מים בשקתות, שם שם את המקלות שהם סוד העמוד האמצעי שהוא התפארת[135]. כבר ידעת

[135] זוהר ח"א קסב ע"א: "תא חזי טמירא עלאה מכלא מניה נפק את י' נקודה עלאה, מהאי נקודה עלאה נפק כלא, אמשיך ואפיק ה' אמא עלאה דאשקי לכלא, מהאי נפיק ו', רזא דשית דאחיד לכל סטרין, דאיהו מקל לבנה לח ולוז וערמון, תרין דרועין דאחידן ביה, אלין נפקי ואחידו בה"א תתאה, לחברא

שהתפארת כולל בתוכו ו"ק שהם חגתנה"י ואלו הן המקלות: מקל לח זה החסד, לוז גבורה וערמון ת"ת. פצלות לבנות מצד החסד ובסוד זה המשיך התעוררות (מהבינה) מה שהמשיך. והשפע הזה התערב באלו הצאן על ידי המקלות ובא ונדבק בצד הקדוש.

דף קד

וְתָא חֲזֵי, בְּאִלֵּין קוּצִין תַּלְיָין תִּכְלֵי תִּכְלִים שֶׁל הֲלָכוֹת. דְּהָא כָּל מַאי דְּאִתְחֲזֵי לְמֵיתֵי בְּגוֹ אַתְוָן, בְּאִינּוּן קוּצִין אָתֵי וַדַּאי. וְקוּצִין אִינּוּן דַּקִּיקִין. לְבָתַר לְתַתָּא אִתְפַּשְׁטוּ אַתְוָן וְאִתְמַלְיָין כִּדְקָא יָאוּת. וְאִלֵּין קוּצִין אִינּוּן (שיה"ש ה, יא) **"שְׁחֹרוֹת כָּעוֹרֵב". שְׁחוֹרוֹת,**

משכנא כחד, ולמהוי חד, כדין תליסר מכילן הוו חד, וחוורא אתגליף על גוונין, וסליק על גוונין כלהו. הה"ד מחשוף הלבן וכדין אקרי (זכריה יד) יהו"ה אחד ושמו אחד".

והענין מפורש בספר זו"ח - פרשת ויצא – "פְּתַח הַהוּא יוּדָאי וַאֲמַר, (בראשית ל) וַיִּקַּח לוֹ יַעֲקֹב מַקֵּל לִבְנֶה לַח וְלוּז וְעַרְמוֹן. וַיִּקַּח לוֹ לְגַרְמֵיהּ, וּלְתִקּוּנֵיהּ. מַקֵּל לִבְנֶה, דָּא רָזָא דְּוא"ו דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּאִקְרֵי תִּפְאֶרֶת. דְּאִיהוּ אָחִיד בָּהּ. וְאִיהוּ כְּגַוְונָא דְּמַקֵּל. לִבְנֶה, בֶּן לְהַאי עִילָּאָה סְתִימָאָה. לַח, מִסְטָרָא דְּמַיָּא דְּאִקְרוֹן חֶסֶד. וְלוּז, מִסְטָרָא דְּאֵשׁ דְּאִיקְרֵי גְּבוּרָה. וְעַרְמוֹן, מִסְטָרָא דְּגַרְמֵיהּ וְחוּלָקֵיהּ. כְּלָלָא דְּכָל גְּוונִין. דְּהָא יַעֲקֹב חַכִּימָא חֲוָה בְּעַרְמִימוּתָא.

וַיְפַצֵּל בָּהֶם פְּצָלוֹת לְבָנוֹת. בָּהֶם, בּוֹ חֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר, דְּהָא מַקֵּל חַד חֲוָה. מַאי בָּהֶם, בְּכָל אִינּוּן ז' דַּרְגִּין, דְּרָמִיזִין בִּקְרָא, (דברי הימים א כט) דִּלְךָ ה' הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה. אַשְׁלִים לוֹן בְּאִינּוּן קִילּוּפִין חִוָּורִין, דְּקָלִיף בְּהוּ סִטְרָא דְּאֵשׁ, וְאַסְחַר לוֹן לְסִטְרָא דְּמַיִם. חֲדָא הוּא דִּכְתִיב מַחְשַׁף הַלָּבָן אֲשֶׁר עַל הַמַּקְלוֹת.

תָּא חֲזֵי, ז' מַצְלוֹת מִמַּקְלוֹת, דְּמִיזִין בְּהַנֵּי קְרָאֵי. וַיִּקַּח לוֹ יַעֲקֹב מַקֵּל, חַד. אֲשֶׁר עַל הַמַּקְלוֹת, תְּרֵין. הָא תְּלַת. וַיְצַג אֶת הַמַּקְלוֹת, תְּרֵין, הָא חֲמִשָּׁה. יֶחֱמוּ הַצֹּאן אֶל הַמַּקְלוֹת, הָא ז'. ע"כ.

אוּכְמִין בִּסְטְרָא דִּדִינָא, לְאַקְמָא כֹּלָּא בִּתְזוּמֵיהּ.

ובא וראה באלו הקוצין תלויים תלי תלים של הלכות שהרי כל מה שראוי לבא באותיות באלו הקוצין בא. והקוצים הם דקיקין. אח"כ למטה מתפשטות האותיות ומתמלאות כראוי. ואלו הקוצין הן שחורות כעורב, שחורות מצד הדין להעמיד את הכל בתחומו. הנה כבר ידעת מה שכתוב במדרש תנחומא (בראשית - פרק א) "והתורה במה היתה כתובה על גבי אש לבנה באש שחורה שנא' קווצותיו תלתלים שחורות כעורב (שיר ה') מהו קוצותיו תלתלים על כל קוץ וקוץ תילי תילים של הלכות" והסוד במדרש הוא שהתורה הנזכרת כאן זו החכמה שהיא התורה הקדומה והקוץ זה יסוד אבאשהוא יסד ברתא היינו תורה שבעל פה הנקראת הלכה שהיר ר"ת ב'ריעו ל'ייי כ'ל ה'ארץ, האר'ץ דייקא שזו הברתא (מלכות). רמז: תילי תילים גימ' ת"ק + ת"ן. ת"ק שהוא מילוי שם שד'י כזה: ין וד לת שזה השפע הנמשך לת"ת מיסוד אימא. ת"ן אלו י' פעמים מ"ה שהוא הת"ת. הרי שבמתק שפתיהם המפינו חכמים את ענין השפע הבא מן הבינה בשקתות המים אל הצאן (נצח והוד של התפארת).

וְעוֹד, טְעָמִים נְקוּדוֹת תָּגִין אוֹתִיּוֹת, בְּהוּ קָיְימִין כַּמָּה רָזִין עִלָּאִין לְמָארֵי חָכְמְתָא. ועוד טעמים, נקודות, תגין אותיות יש בהם כמה סודות עליונים לבעלי החכמה כלומר לומדי הסוד העמיסו בהם סודות רבים כגון שהטנת"א רומזים לעולמות אבי"ע ולעסמ"ב ולאו"א וזו"ן וכן אמרו שכל טנת"א כלול מטנת"א וכו'. **טְעָמִים, אִתְּמַר בְּהוּ** (איוב יב, יא) "**וְוֵֽךְ אֹכֶל יִטְעַם לוֹ**" **מִסְטְרָא דְּחָכְמָה, דְּמִינַּהּ אִשְׁתְּכַח כֹּלָּא.** טעמים נאמר בהם "וחך אוכל יטעם לו" **וּמִסְטְרָא דִּלְבַר כְּתִיב** (איוב ו, ו) "**אִם יֻֽשַׁ טַעַם בְּרִיר וַחֲלָמוּת**", דְּ"**גַם אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים**" (קהלת ז, יד). ומצד שהוא הפך הקדושה נאמר "אם יש טעם בריר חלמות" שעליך לדעת ש"גם את זה לעומת זה עשה האלהים" כלומר כשם שיש עמים בקדושה יש טעמים בס"א אלא ששם הטעמים מרים וקשים **אֲבָל מִסְטְרָא דִּקְדוּשָּׁה כְּתִיב**

(שיה"ש ה, טז) "זֹאת מַמְתַקִּים וְכֻלּוֹ מַחֲמַדִּים". וּבְסִטְרָא אַחֲרָא (איוב ו, ו) "הֲיֵאָכֵל תָּפֵל מִבְּלִי מֶלַח, אִם יֶשׁ טַעַם בְּרִיר חַלְמוּת[136]". אבל בצד הקדושה נאמר "חכו ממתקים וכלו מחמדים" וכבר ידעת שחך קשור לטעמים מהפסוק הקודם "וחך אוכל יטעם". הנה גם כאן במילת "ממתקים" נרמז ענין שפע הבא מיסוד אימא לז"א. ת"ק זה מילוי שד'י כנ"ל. שאר האותיות "ממים" גימ' ק'ל שאלו ה' הויות שיש בחגתנ"ה וכן ה אחורי מ"ה כזה: יוד, יוד הא, יוד הא ואו, יוד הא ואו הא. וכלו ע"ה גימ ס"ג. מחמדים אלו ו"ק שכן מחמדים גימ' ז'ה ק'ל וכבר ידעת שהיסוד נקרא "זה" וקל התבאר. אבל בס"א נאמר היאכל תפל מבלי מלח אם יש טעם בריר חלמות. הס"א נקרא מות ו"ריר חלמות" גימ' ת"ם מות. ת"ם לו י"פ אד'ם ומות כפשוטו נמצאנו אומרים שריר חלמות זה אדם מת וזו הס"א שנוטלת רשות ולוקחת נשמה.

תָּא חֲזֵי, הָכָא רָזָא עִלָּאָה. דְּכֻלְּהוּ מִילִּין מִגּוֹ פּוּמָא עִלָּאָה נָפְקִין. וְרָזָא דִּמְלָה (תהלים לג, ו) "בִּדְבַר יְהוָה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם" רוּחַ פִּיו מַמָּשׁ, דָּא הַבְלָא דְּפוּמָא. בא וראה כאן יש סוד עליון שכל הדברים יוצאים מן הפה העליון שזו ספירת המלכות כמ"ש בדבר יי' (זו המלכות שהיא הדיבור של יי', תפארת) שמים נעשו אלו השמים העליונים שהם התפארת שבעולם היצירה ומהם השמים הגשמיים. וברוח פיו כל צבאם,

---

[136] כתב בספר "יין המשומר": "ודע כי לעולם הקליפה רוצה להדמות עצמה אל הקדושה כקוף אחרי בני נשא כנודע. והנה כמו שבקדוש' יוצאי' אורות כמנין חל"ק כנז' שהוא מהחכמה דאריך הנקרא שמן כמ"ש "כשמן הטוב על הראש" שהוא מוחא סתימאה מתמן מתפשטים אורותיו כמנין חל"ק, ונכנס בחי"ך דא"א שהו' היסוד שלו כדי להשפיע בגרו"ן שהיא הבינה ועליו נאמר "חכ"ו ממתקים וכולו מחמדים". אבל בקליפה נאמר "כי נפת תטפנה שפתי זרה וחל"ק משמן חכ"ה" ועכ"ז אינה מתוקה לחיך אלא "ואחריתה מרה כלענה" וכו' לכן מי שהולך אחריה היא משפיע לה מחל"ק משמן חכ"ה בעה"ז, אבל לעתיד ואחריתה מרה כלענה כי רגליה יורדות מות וכו':

רוח פיו ממש שזה הבל הפה. **וְרָזָא דִּמְלָּה נְשִׁיקִין דְּפוּמָּא, בְּהוּ אִתְדַּבְּקָן דַּרְגִּין זַד בְּזַד. לְבָתַר מִלָּה נָזְקַת לְתַתָּא לְנָפָקָא לְעָלְמָא כְּדְקָא יָאוּת.** וסוד הענין אלו נשיקות הפה שבהם נדבקים ספירות זו בזו אח"כ הדברים יורדים למטה לצאת לעולם כראוי. כבר ידעת שבנשיקה מתערבים ד' הבלים: ב' של הזכר וב' של הנקבה ונשיקה זה זיווג עליון הנקרא זיווג דנשיקין שהוא יחוד עליון של הג"ר שזה שורש ליחוד התחתון של הזו"ן הנקרא זיווג דיסודות. **אֲבָל בְּסִטְרָא אַחֲרָא כְּתִיב** (משלי כז, ו) "**וְנַעְתָּרוֹת נְשִׁיקוֹת שׂוֹנֵא**". **וְרָזָא דִּמְלָּה** (תהלים צב, י) "**יִתְפָּרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן**" **דְּלָא מִתְדַּבְּקִין כְּלָל בְּהוּ.** אבל בס"א כתוב "ונעתרות נשיקות שונא" וסוד הענין במה שכתוב "יתפרדו כל פועלי און" שאין בהם אחדות ולא נדבקים כלל.

"**הֲיֵאָכֵל תָּפֵל מִבְּלִי מֶלַח**" (איוב ו, ו) **אִלֵּין נְקוּדוֹת. מַאי מֶלַח? אֶלָּא אהוז"ע תָּמָן מֶלַח, דִּכְתִיב בֵּיהּ** (ויקרא ב, יג) "**וְלֹא תַשְׁבִּית מֶלַח בְּרִית אֱלֹהֶיךָ**" **וְכוּ' דָּא מִלְוָזָא דְּיוּבְלָא דְּאִצְטְרִיךְ לְאִתְעָרָא לֵיהּ בְּקָרְבָּנָא תָּדִיר.** היאכל תפל מבלי מלח אלו הנקודות שסודם בבינה כאמור. מה זה מלח? אלא אלו אותיות הגרוניות (כבר ידעת שהגרון רומז לבינה כי בינה דא"א נמצאת בגרון. גרון ג"פ אלהים ומלח ג"פ כ"ו) אהח"ע ששם המלח שנאמר בו ולא תשבית מלח ברית אלהי'ך זה מלח הבינה שיש לעורר אותו בקרבן תמיד. כבר ידעת שסוד הקרבן הוא לקרב את הב"ן אל המ"ה וזה בכח הס"ג ששם המלח. כבר ידעת שהשפע הבא מן הבינה מגיע מיסוד שלה ונרמז במילה "מלחא" גימ' ע"ה יסו"ד. המלח טעמו מלוח ומלוח

גימ' אהח"ע[137]. **אִם יֵשׁ טָעַם בְּרִיר זַלְמוּת דָּא גיכ"ק, טְעָמִים וַדַּאי, דְּהָא לָא מִתְתַּקְנֵי וְלָא קָיְימִין בְּתִיקּוּנָא.** אם יש טעם בריר חלמות אלו אותיות החך גיכ"ק שאלו הטעמים (שהרי חיך וגרון אלו אבא ואמא שהם טעמים ונקודות) שהרי הם לא נתקנים ולא עומדים להתתקן כי בס"א אין דעת שזה הכח המחבר.

וְעוֹד, טְעָמִים בְּזָכְמָה אִינּוּן, וּבְנִיגּוּנָא קָיְימִין מִסְטְרָא דְּבִינָה. נְקוּדוֹת, בְּהוּ (תהלים עה, ח) **"כִּי אֱלֹהִים שׁוֹפֵט זֶה יַשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים". דִּנְקוּדוֹת מְדַבְּרִין לְהוּ לְאַתְוָון מִסְטְרָא דְּבִינָה דְּקָיְימַת לְגַו, וְאִיהִי אִתְזְוַוגַת תְּנוּעִין [לְעֵילָא] וּלְתַתָּא וּלְאֶמְצָעִיתָא. בְּגִין כָּךְ זֶה יַשְׁפִּיל, בְּזִירְק. וְזֶה יָרִים, בְּזוֹלָם. דִּנְקוּדוֹת אַף עַל גַּב דְּבַרְגֵּיהוֹן**

---

137 למעיינים: ראו ספר יצירה פרק שני המדבר על האותיות. והנה השלמת הענין נזכר בספר "שעת רצון על הזוהר" (ח"ב קכג ע"א): "ועתה נבאר ענין מוצאות הפה כו' כי הלא הברה וקול הוא בגרון ומשם יוצאים לחוץ ואז נחלקים לה' מוצאות א"כ הראשונה הם אותיות הגרון אחה"ע אח"כ יוצא הקול יותר לחוץ בחיך ושם נעשים אותיות גיכ"ק ואח"כ יוצא הקול יותר לחוץ ונעשה אותיות דטלנ"ת כו' ונמצא כי סדרם אחה"ע גיכ"ק דטלנ"ת זסשר"ץ בומ"ף, והנה הם מתחילין ממטה למעלה כי הלא ההוד היא תחתונה מכולם. וא"כ כשיורדין הה"ג בגרון נמצאין עומדין כסדרן זו למעלה מזו חסד עליונה מכולם והוד למטה מכולם, וא"כ היותר קרובה אל הגרון היא גבורת ההוד והיא סוד אחה"ע כי כבר ידעת כי אימא עד הוד אתפשטת (זכי) [כי] הוד בחינת נוק', אך גיכ"ק הם בחינת דכורא שהוא חיך הנקרא אבא והוא בחינת גבורת הנצח כי דכורא בנצח ונוק' בהוד, ואח"כ ת"ת הוא הלשון והם אותיות דטלנ"ת, ואח"כ הגבורה והם השינים כו' אך השפתים דוגמת בחינת החסד אחרון שבכולם והוא אותיות בומ"ף יע"ש.

אִתְפָּרְשׁוּ, אֲבָל כַּמָּה רָזִין עִלָּאִין אִשְׁתַּכְוָן בְּהוּ, וּבְהוּ תַּלְיָא רָזָא דִּמְהֵימָנוּתָא. ועוד, טעמים הם בחכמה ובניגון (שאלו הנקודות) הם עומדים מצד הבינה. נקודות נאמר בהם "כי אלהים שופט זה ישפיל וזה ירים כי הנקודות מנהיגות את האותיות מכח הבינה הגנוזה בהם והיא מראה בנקודות תנועות למעלה (כגון חוֹלם) למטה (כגון פַּתַח קָמַץ חִירֶק וכו') ובאמצע (בקוּבּוּץ מלאפום) ולכן נאמר זה ישפיל בניקוד החירק וזה ירים בניקוד החולם. שהנקודות בכללות הם הבינה אבל בהם יש סודות עליונים ובהם תלוי סוד האמונה. פירוש כבר ידעת שיש תשע ניקודין כנגד ספירות כתר עד יסוד והם: קָמץ בכתר, פַּתח בחכמה, צֵירי בבינה, סֶגול בחסד, שְׁבא בגבורה, חוֹלם בתפארת, חִירק בנצח, שֶׁרֶק הוד וקוּבּוּץ ביסוד. במלכות אין ניקוד כי היא בחינת הירח שאין לה אור עצמי. עוד ידעת שכל נקודה היא 10 בגימ' וכל קו הוא 6 לכן קמץ יהיה 16 פתח 6 צירי 20 וכו'. עוד מגלה לנו האר"י הקדוש בסוד הניקוד והוא שהנקודות יוצאות מן העין של אד"ק ואם נחשב גימ' של הניקוד בספירות של בינה וזו"ן נקבל: בינה=צירי=20, חסד=סגול=30, גבורה=20 תפארת =10 נצח=10 הוד 30 יסוד 10 נקבל בסך הכל 130 כמנין עין. ספירות כתר וחכמה שהם קמץ ופתח נותנות 22 כמנין אותיות התורה.

אִיהִי דִּמְדַבְּרַת לִבְנָהָא. וְאִינּוּן לָא עָבְדִין מִלָּה אֶלָּא כַּמָּה דְּנָטְלִין מִינַּהּ. אימא, זו הבינה, היא המנהגת את בניה שהם זו"ן, והם לא עושים דבר אלא ממה שנטלו ממנה **וְאִיהִי אִתְזְוַוגַת נְקוּדָה לְעֵילָּא בְּזוֹלְם, וּבֵיהּ קָשְׁרַת כֻּלְּהוֹ דַּרְגִּין עִלָּאִין בְּמַלְכָּא. וּבְאֶמְצָעִיתָא בְּשׁוּרֵק, וּכְלִילַת בֵּיהּ כָּל רָזִין דְּעָלְמָא. לְתַתָּא בְּזוֹרֵק, וְקָשְׁרַת בֵּיהּ כֻּלְּהוֹ תַּתָּאֵי. וְכֹלָּא אִשְׁתְּמוֹדָע בִּסְטָרָא דְּאִימָּא.** והיא הבינה נראית על הבנים בכל מיני אופנים לעתים היא מעליהם כמו ניקוד החולם ואז היא קושרת את כל הספירות

במלך, לעתים היא באמצע כמו ניקוד השורוק ואז היא כוללת את כל סודות העולם, לעתים היא למטה כמו ניקוד החיריק ואז היא קושרת את כל התחתונים והכל מצד הבינה **וְאִית דְּאִתְפַּתְּחָן לְאִתְפַּשְׁטָא לַאֲרָכָא, וְדָא פָּתַח מִסְטָרָא דְּזָכְמָה. וְאִית דְּאִתְחַבְּרַת בְּזָכְמָה בְּזִיבּוּרָא זַד, וְדָא קָמַץ י"ו.**

ויש שהבינה נפתחת ומתפשטת לאורך וז ניקוד הפתח שהוא בספירת החכמה ורמז לכך "פיה פתחה בחכמה". ויש שהיא מתחברת בחכמה בחיבור אחד שהוא חיבור הקמץ שהוא קו ונקודה שזה ניקוד הכתר.

דף קה

תָּגִין דָּא אִמָּא דְּקַיְימַת תָּגָא עַל רֵישָׁא דְּמַלְכָּא. בְּגִין כָּךְ הַאי וְהַאי אִצְטְרִיךְ. דִּנְקוּדוֹת לְדַבְּרָא לְהוּ. תָּגִין לְקַשְׁרָא לְהוּ בַּהֲדָהּ דְּלָא לְאִתְפָּרְשָׁא.

תגין זו אימא ספירת הבינה העומדת כתג על ראש המלך[138], לכן יש צורך בתגין ונקודות, נקודות להנהיג בהם את האותיות ותגין להתקשר בהם אל הבינה שלא יתפרדו. **בְּהוּ** (דברים לב, יא) "**כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ עַל גּוֹזָלָיו יְרַחֵף", וּבְכֻלָּא אַזְלֵי נִיקּוּדָא, אִמָּא דְּקַיְימַת בְּגוֹ בְּנָהָא.** (יחזקאל א, יד) "**וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב**". "**רָצוֹא**" **בִּבְהִילוּ בְּדָגֵשׁ מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה.** "**וָשׁוֹב**"

---

[138] קשה, כיצד הרב אומר שתגין זו אימא, הרי טנת"א הן כנגד או"א וזו"ן?! כלומר נקודות הן באימא והתגין בז"א ! וי"ל על פי מה שאמר הרב לעיל בתיקון זה בעת שנגלה אליו אליהו הנביא "כלהו אתוון קשירין אינון במקורא דילהון. אית דאתגליאת עלייהו אימא דאיהי מקורא, ברזא דתלת אבהן, ואינון תלת תגין. אית דאתגליאת עלייהו ברזא דעמודא דאמצעיתא, ודא תג חד. ואית דאינון קשירין בה, אבל לא אתגליאת עלייהו כלל. ואלין צינורין, לכל חד אית תהומא חד לעילא, דמתמן איתמלי ההוא צינורא". אם כן כאשר הרב אומר שתגין זו אימא הכוונה לשורש והכל כעת מובן.

תִּקּוּנָא תְּמָנְיָא וּתְלָתִין

לְאִתְיַשְּׁבָא בְּאַתְרַיְיהוּ בְּרָפָה מִסְּטָרָא דְּזֵ"סָד. בתגין נאמר"כנשר יעיר קינו על גוזליו ירחף" ובכל נראה הניקוד וזו אימא השורה בתוך בניה שעל זה נאמר "והחיות רצוא ושוב". רצוא בבהילות וזה ניקוד הדגש שבתוך האות מצד הגבורה, ושוב להתיישב במקומם בנחת מצד החסד. ידוע ש"רצוא" גימ' נוריא'ל ו"ושוב" גימ' מטט'.

וּבְזִמְנָא דְּעָאלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא בְּזֵ"לָא דְּנִקּוּדִין עָאלוּ, מִסְּטָרָא דְּבִינָה. וְדָא "וּלְכֹל הַיָּד הַזָּקָה".
ובעת שנכנסו ישראל לארץ ישראל בכח הנקודות (שזו הבינה המנהיגה את האותיות. האותיות אלו בני ישראל והתשובה שעושים בכל יום זו הבינה) מצד הבינה וזה "ולכל היד החזקה[139]" **וְיַרְדְּנָא אִתְבְּזַע קָמַיְיהוּ. אַמַּאי? אֶלָּא לְאַכְפְּיָא אִינּוּן כְּנַעֲנָאֵי דְּשָׁלְטוּ וְאִתְקְפוּ בֵּיהּ עַד הַהוּא זִמְנָא.** והירדן נבקע לפניהם. מדוע? אלא להכניע את הכנענים ששלטו והתחזקו בא"י עד אותה עת. **וְכֵיוָן דְּאִתְבְּזַע מֵימּוֹי, לָא שָׁלְטוּ וְאִתְבָּרוּ אִינּוּן דְּמִתְתַּקְפֵי בֵּיהּ. וְאִי תֵּימָא אֵיךְ אִתְבְּזַע? אֶלָּא בִּמְקַבֵּי אֲרוֹנָא אִתְבְּזַע.** וכיון שנבקע הירדן, לא שלטו ונכנעו ז' עממין יושבי הארץ אלו המתחזקים בו. ואם תשאל יך נבקע הירדן? אלא הירדן נבקע מפני ארון הברית שבו הלוחות שהם סוד ספירת התפארת **דְּיַרְדֵּן דָּא צַדִּיק, אֲרוֹנָא בָּאֲרֵי דִּילֵיהּ.** שהרי הירדן זו ספירת היסוד והארון אדון לו[140] **וּבְשַׁעֲתָא דְּנָהֲרִין עִלָּאִין**

---

[139] ראה שהענין נרמז כך: ולכל גימ' אלקים. היד גימ' חוה. החזקה גימ' ק"כ. כלומר בעת שהבינה הנקראת אלהי"ם שורה בחוה, שזו המל' ששם שורש נשמות בנ"י, נכנסו ישראל לא"י. ובשם אלהי"ם יש ק"כ צירופים.

[140] הנה לך הסבר מדוע הירדן הוא ספירת היסוד. אם נדמה את ארץ ישראל לאדם הרי נקבל שהחרמון זה הראש והשלג זה השיער הלבן ובו ספירות כתר חכמה בינה. לירדן ג' מקורות והם נהרות ח"צבני ב"ניאס ד"ן ואלו המוחין

תִּקּוּנָא תְּמָנְיָא וּתְלָתִין

שָׁלְטִין, אִינּוּן דְּקַיְּימִין תְּזוֹתַיְּיהוּ לָא אִתְזַזּוּן וְלָא מִתְתַּקְפִין, אֶלָּא אִתְכַּנְּעָן מִקַּמַּיְּיהוּ. בְּגִין כָּךְ לְקַמֵּי אֲרוֹנָא אִתְבְּזַע יַרְדְּנָא. ובשעה שהאורות העליונים שולטים, אלו הנמצאים תחתם לא מתחזקים אלא נכנעים ולכן לפני הארון (תפארת) נבקע הירדן. **מִתַּמָּן נָטְלוּ אִינּוּן אַבְנִין מִתְּזוּת כַּפּוֹת כָּהֲנַיָּא. וְאִלֵּין נְקוּדִין דְּקַיְּימִין בְּגוֹ אַתָּוָן, לְאַזָּאָה דְּמִזֵּילָא דָּא אִתְתַּקְפוּ לְשַׁלְטָאָה יִשְׂרָאֵל.** משם נטלו י"ב אבנים, ממצב רגלי הכהנים[141] והאבנים האלו הם הנקודות העומדות

הנמשכים מהכתר והחו"ב והם ר"ת חב"ד. הנהרות מתחברים ונשפכים לירדן שהוא כמו עמוד השדרה של האדם שהוא מבריח מן הקצה (דעת) אל הקצה (מלכות, ים המלח) שהוא בעצם התפארת שסופה זה היסוד. הנה הסבר אחד מדוע הירדן הוא יסוד (על פי דברי הרב משה ארמוני שליטא). עוד, כל ארץ ישראל היא ספירת המלכות (ולא רק ים המלח לפי ההסבר הראשון) כדי להגיע אל המלכות (מלמעלה) צריך לעבור את ספירת היסוד ולכן יהושע בן נון אומר לעם לפני הכניסה לארץ ישראל (יהושע ג, ט-יא) "וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גְּשׁוּ הֵנָּה וְשִׁמְעוּ אֶת דִּבְרֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ בְּזֹאת תֵּדְעוּן כִּי אֵל חַי בְּקִרְבְּכֶם וְהוֹרֵשׁ יוֹרִישׁ מִפְּנֵיכֶם אֶת הַכְּנַעֲנִי וְאֶת הַחִתִּי וְאֶת הַחִוִּי וְאֶת הַפְּרִזִּי וְאֶת הַגִּרְגָּשִׁי וְהָאֱמֹרִי וְהַיְבוּסִי: הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית **אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ** עֹבֵר לִפְנֵיכֶם בַּיַּרְדֵּן".מסביר בספר "שערי אורה" (שער שני) ששם זה "אל חי" מיוחס לספירת היסוד ולכן הזכירו יהושע דוקא בעת הזו לפני שעברו את הירדן. רמז: כאשר נעשה אחוריים מלאים של שם אל חי כזה: אלף, אלף למד, אלף למד חית, אלף למד חית יוד נקבל גימ' 1189 שהם "חק תפארת" שהם "יסוד תפארת". דע שארון הברית מחולק לארון (מלכות) והברית בתוכו שאלו הלוחות (תפארת). ידוע שהארון שעשה בצלאל היה עץ מחופה מבית ומחוץ בזהב כלומר היו ג' ארונות זה בתוך זה. במלכות, כשהיא פועלת דין בעולם מקנן שם אלקים (זוהר תרומה תלת זמנין אלקי"ם...חד עלמא תתאה) הנה ג"פ אלהי"ם גימ' 258 כמנין ארון ע"ה. להרחבה נוספת עיין פלאות בערך "אדון כל הארץ" באתר ויקיקבלה.

[141] יהושע פרק ד: (א) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר תַּמּוּ כָל הַגּוֹי לַעֲבוֹר אֶת הַיַּרְדֵּן וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר:(ב) קְחוּ לָכֶם מִן הָעָם שְׁנֵים עָשָׂר אֲנָשִׁים אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד

תְּקוּנָא תְּמָנְיָא וּתְלָתִין

בתוך האבנים מתחת כפות רגלי הכהנים להראות שמכח אלו הנקודות שלטו ישראל **דְּנִקּוּדִין אִינּוּן אֲבָנִין עֲגִילִין וְדָא י׳, וּבְהוּ אִתְתְּקָפוּ בְּזִמְנָא דְּאִתְפַּשְׁטוּ לְדַבְּרָא אַתְוָן כְּרְעוּתַיְיהוּ.** שהנקודות עגולות כמו האבנים, ובהם התחזקו בנ"י בעת שהתפשטו הנקודות לשלוט באותיות כרצונם. לעיל הרב הסביר שהנקודות הן בינה ואחר כך אמר שהן תפארת ובעת שהן באותיות (מלכות) הן מנהיגות אותן כרצונם (כתוב בתיקו"ז שהניקוד לאות כסוס למרכבה ובאמת מילה כמו "בנין" יכולה להיות בנין במובן בית ויכולה להיות בנים בארמית וכו') **וְכֹלָּא בְּשׁוּפָר דְּאִשְׁתְּכַח בַּהֲדַיְיהוּ מִסִּטְרָא דְּאִימָּא. וְרָזָא אֲמָרַת** (יהושע ב, יב) "**וְנִתַּתֶּם לִי אוֹת אֱמֶת" לְאַזְדָּאָה שְׁלִטוּ דְּלְהוֹן. וְדָא ו׳ דְּבַה וְ מִתְקַשְּׁרָן נְקוּדִין עֵילָּא וְתַתָּא וְאֶמְצָעִיתָא לְקַשְּׁרָא בַּה כֹּלָּא בְּקִישׁוּרָא וְזַדָּא. וְדָא זִוּוּגָא דְּיִשְׂרָאֵל וַדַּאי. זַכָּאָה זִוּוּגֵהוֹן.** והכל בשופר כלומר בינה הנמצאת איתם (כאמור הניקוד מושרש בבינה ומתחזק בתפארת. מכאן

מִשְׁבָּט׃(ג) וְצִוּוּ אוֹתָם לֵאמֹר שְׁאוּ לָכֶם מִזֶּה מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן מִמַּצַּב רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים הָכִין שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֲבָנִים וְהַעֲבַרְתֶּם אוֹתָם עִמָּכֶם וְהִנַּחְתֶּם אוֹתָם בַּמָּלוֹן אֲשֶׁר תָּלִינוּ בוֹ הַלָּיְלָה׃(ד) וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ אֶל שְׁנֵים הֶעָשָׂר אִישׁ אֲשֶׁר הֵכִין מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד מִשָּׁבֶט׃(ה) וַיֹּאמֶר לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ עִבְרוּ לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶל תּוֹךְ הַיַּרְדֵּן וְהָרִימוּ לָכֶם אִישׁ אֶבֶן אַחַת עַל שִׁכְמוֹ לְמִסְפַּר שִׁבְטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל׃(ו) לְמַעַן תִּהְיֶה זֹאת אוֹת בְּקִרְבְּכֶם כִּי יִשְׁאָלוּן בְּנֵיכֶם מָחָר לֵאמֹר מָה הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לָכֶם׃(ז) וַאֲמַרְתֶּם לָהֶם אֲשֶׁר נִכְרְתוּ מֵימֵי הַיַּרְדֵּן מִפְּנֵי אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה בְּעָבְרוֹ בַּיַּרְדֵּן נִכְרְתוּ מֵי הַיַּרְדֵּן וְהָיוּ הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לְזִכָּרוֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד עוֹלָם׃(ח) וַיַּעֲשׂוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ וַיִּשְׂאוּ שְׁתֵּי עֶשְׂרֵה אֲבָנִים מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ לְמִסְפַּר שִׁבְטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעַבְרוּם עִמָּם אֶל הַמָּלוֹן וַיִּנַּחוּם שָׁם׃ וּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֲבָנִים הֵקִים יְהוֹשֻׁעַ בְּתוֹךְ הַיַּרְדֵּן תַּחַת מַצַּב רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי אֲרוֹן הַבְּרִית וַיִּהְיוּ שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃

תבין מדוע כבשו את יריחו בשופרות) מצד האימא. ורחב אמרה "ונתתם לי אות אמת" להראות את השליטה של האותיות אות אמת זו אות ו' שבשם השם כי ידעת שאויות הוי"ה הן חו"ב תו"מ לפי זה אות ו' היא תפארת הנקראת אמת מצד תתן אמת ליעק'ב. באות ו' יש קישור לחולם קובוץ וחירק שבה מתחברות הנקודות מעלה מטה ואמצע להתקשר הכל בקישור אחד. וזה חלקו של ישרא'ל (תפארת אות ו' תורת אמת נתן לנו) ודאי. אשרי חלקם.

וְהָא מט"ט שָׂרָא רַבָּא אָתֵי פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' (משלי טו, כה) "**בֵּית גֵּאִים יִסַּח יְהוָה וְיַצֵּב גְּבוּל אַלְמָנָה**" **הָכָא אִשְׁתְּמוֹדָעָן רָזִין עִלָּאִין לְמָארֵי זָכְמְתָא, בְּרָזָא דִּכְתִיב** (קהלת ז, יד) "**גַּם אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים**". והנה מלאך מטט' השר הגדול מגיע פותח ואומר לרמח"ל רבי רבי כתוב "בית גאים יסח ייי' ויצב גבול אלמנה" כאן נודעו סודות עליונים לבעלי החכמה יודעי הסוד, בסוד "גם את זה לעומת זה עשה האלהים" **הָכָא תַּלְיָא רָזָא סִידּוּרָא דְּמַלְאָכֵי עִלָּאֵי הֵיאַךְ מִסְתַּדְּרָן לְפוּם רָזִין עִלָּאִין.** כאן תלוי סוד סידור המלאכים העליונים איך מסתדרים לפי הסודות העליונים.

תָּא חֲזֵי, שֵׁבַע הֵיכָלִין אִינּוּן, וּבְהוּ קָיְימִין כַּמָּה מַלְאָכַיָּא נָטְרִין מַטְרַתְהוֹן. אִלֵּין מִלְּגָו וְאִלֵּין מִלְּבַר. וְרָזָא דָּא כֹּהֲנִים וּלְוִיִּם, דְּכֻלָּא אִתְחֲזֵי בְּרָזָא דְּבֵי מַקְדְּשָׁא, סִידּוּרָא דְּדַרְגִּין כְּדְקָא יָאוּת. בא וראה, שבע היכלות הן ובהן עומדים מלאכים שומרי משמרתם (משמרת זה כינוי למלכות דאצילות ונרמז "יברכך ייי' וישמרך, אמרו חז"ל וישמרך בבנות) ויש מלאכים שומרים מבפנים ויש מבחוץ וזה סוד הכהנים והלויים, שהכהנים היו עובדים והלויים שומרים מבחוץ, שהכל הוא לפי הסדר של

בית המקדש, סדר הספירות כראוי[142] **וְרָזָא דָּא כ״ד מִשְׁמָרוֹת אִינּוּן לַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם וְכֹלָּא בְּרָזָא עִלָּאָה. דִּבְכַמָּה סִדְרִין אִסְתַּדְּרוּ מְשָׁרְיָין עִלָּאִין כָּל זַמָּן לְפוּם רָזִין דְּאִצְטְרִיכוּ. אִית סִידּוּרָא דְּמַלְאָכִין לְפוּם דַּרְגַּיְיהוּ. וְאִית סִידּוּרָא לְפוּם פּוּלְחָנָא דְּאִתְזַמְּנוּ.** וזה סוד כ״ד משמרות הן לכהנים וללוויים[143] והכל בסוד עליון. שבכמה סדרים הסתדרו המחנות העליונים כל אחד לפי הסודות הנצרכים. יש סידור מלאכים לפי דרגתם ויש סידור לפי עבודתם הראויה.

---

[142] דע שבית המקדש בכללות הוא סוד מלכות דאצילות הנקראת ״שמירה״. במלכות יש שם אדנות ובו כ״ד צירופים וזה סוד כ״ד משמרות, הגם שמספר המשמרות גדל בהדרגה. בימי משה רבנו ע״ה היו רק שמונה משמרות כמ״ש בגמ׳ (תענית כז ע״א) ״אמר רב חמא בר גוריא אמר רב, משה תיקן להם לישראל שמונה משמרות: ארבעה מאלעזר וארבעה מאיתמר. בא שמואל והעמידן על שש עשרה, בא דוד והעמידן על עשרים וארבעה״. וכבר ידעת שהכהן חסד והלוי גבורה זה פנימי וזה חיצוני כמו המלאכים למעלה שיש פנימיים ויש חיצוניים כמ״ש הן אראלים צעקו חוצה מלאכי שלום וכו׳. כתוב בתיקוני זוהר (דף פ״ה ע״א) לגבי כוס של ברכה שהוא טעון שטיפה והדחה. מה בין שטיפה להדחה? עונה הנשמה שהתגלתה בבית המדרש של הרשב״י: ״הֲדָחָה וּשְׁטִיפָה דְּאִיהוּ וְטַהֲרוּ וְקַדְּשׁוּ, סַהֲרָה מִסְּטָרָא דְּכַהֲנָא, דְּאִתְמַר בְּכַהֲנָא טָבַל וְעָלָה אִתְּדַכֵּי לְמֵיכַל בִּתְרוּמָה, וְקַדְּשׁוּ מִסְּטָרָא דְּשָׁמָאלָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְקִדַּשְׁתָּ אֶת הַלְוִיִּם״ כבר ידעת מה שאמרו (זוהר ח״ג: רמד ע״ב ורע״ג ע״ב) שהדחה מבחוץ ושטיפה מבפנים. הרי לך ההבדל בין כהן ולוי. כהן זו מדרגת הטהרה הפנימית ולוי זו קדושה וחיצונית.

[143] כתוב בגמ׳ (תענית כז ע״א) ״מה טעם תיקנו מעמדות? לפי שנאמר ״צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי״ והיאך קרבנו של אדם קרב והוא אינו עומד על גביו? התקינו נביאים הראשונים עשרים וארבעה משמרות, על כל משמר ומשמר היה מעמד בירושלים של כהנים ושל לוים ושל ישראלים. הגיע זמן משמר לעלות, כהנים ולוים עולין לירושלים.

דף קו

סִידּוּרָא קַדְמָאָה דָּא סִידּוּרָא לְפוּם דַּרְגִּין. עֶשֶׂר כִּתּוֹת אִינּוּן לָקֳבֵל עֶשֶׂר דַּרְגִּין עִלָּאִין. סידור ראשון זה סידור פי מדרגות דהיינו הספירות. עשר כיתות הן כנגד עשר הספירות תְּלָת מִינַּיְיהוּ בְּכוּרְסְיָא. שִׁית בַּיְצִירָה. וְכַת בְּתַרְאָה בַּעֲשִׂיָּה, וּלְכַמָּה סִטְרִין מִתְפָּרְשָׁאן. שלוש מהם בכסא דהיינו בעולם הבריאה, שש מהם ביצירה והכת האחרונה של המלאכים בעשיה ולכל כת יש כמה צדדים שונים עַל כֻּלְּהוֹ אִית רֵישִׁין. רֵישָׁא לְכָל כַּת. וְרֵישִׁין דָּיְימִין בְּגוֹ הֵיכָלִין. וְכַמָּה אָזָרְנִין דְּאִתְזַוְּיָין עִמְּהוֹן, נָטְרִין מִלְּגַו וּמְקַבְּלִין מִלְּגַו. על כל כת יש ראש, והראש נמצא בתוך ההיכלות ויש עוד אחרים עימם שומרים מבפנים ומקבלים מבנים אָזָרְנִין דָּיְימִין לְבַר, נָטְרִין מִלְּבַר וּמְקַבְּלִין מִלְּבַר. וְהָכִי כֻּלְּהוֹ נָטְלִין דָּא מִן דָּא בְּאוֹרַזָּ שְׁלִים. וְכָל כַּת מִתְפָּרְשָׁאַת בְּכַמָּה רָזִין אָזָרְנִין, דְּאִשְׁתְּמוֹדְעָן לְמָארֵי זָכְיָותָא בְּאוֹרַזָּ מֵישָׁר. אחרים עומדים בחוץ, שומרים מבחוץ ומקבלים מבחוץ. וכך כולם מקבלים זה מזה בצורה שלמה וכל כת נחלקת לכמה סודות הנודעות לבעלי החכמה בדרך נכונה.

סִידּוּרָא תִּנְיָנָא דָּא סִידּוּרָא דְּפוּלְחָנָא. סידור שני זה סידור לפי העבודה כֻּלְּהוֹ מְשָׁרְיָין אִתְפָּרְשָׁן בְּד׳, וְאִתְכְּלִילוּ הָכִי מִתַּתָּא לְעֵילָּא, כֻּלָּא בְּד׳ דְּגָלִין. וְרֵישֵׁיהוֹן דָּיְימִין עֲלַיְיהוּ מִלְּגַו וּמִלְּבַר. כל המחנות נחלקות לארבע והם נכללות כך מלמטה למעלה, הכל בארבע דגלים

תִּקּוּנָא תְּמָנְיָא וְתִלְתִין

וראשים עליהם עומדים מבפנים ומבחוץ **וְהָכָא קָיְימִין כ"ד בּוּשְׁמִרוֹת אִכֵּין דְּאִתְמָרוּ. וְרָזָא דְּ דְּגָלִין אִכֵּין אִינּוּן דְּ מַזָּנוֹת שְׁכִינְתָּא.** וכאן עומדים כ"ד משמרות אלו שאמרנו וזה סוד הדגלים האלו שהם ארבע מחנות שכינה **וּבְהוּ תַּלְיָא סִידּוּרָא דְּפוּלְחָנָא, דְּאִינּוּן לָקֳבֵל דְּ אַתְוָן דְּאַדנ"י, דְּמִינַיְיהוּ נָפְקִין, וּבְהוּ מִתְקַשְּׁרָן לְסַלְקָא לְעֵילָּא.** ובהם תלוי סדר העבודה שהם כנגד ד' אותיות אדנ"י שמהם יוצאים ובהם מתקשרים לעלות למעלה **וְתָא חֲזֵי כ"ד צִירוּפִין אִינּוּן, שִׁית לְכָל אָת. בְּגִין כָּךְ הָכִי מִתְפָּרְשָׁאן בְּמִשְׁרְיָין תְּוָוֹת דְּ דְּאִתְמָרוּ, שִׁית לְכָל חַד. וְכָל חַד אִתְתַּקַּף בְּדִילֵיהּ. וְהַהוּא רֵישָׁא קָאִים עַל כֻּלְּהוּ, עַד דְּאִתְקַשַּׁר כֻּלָּא בְּקִטְרָא עִלָּאָה לְאִתְחַבְּרָא לְעֵילָּא.** ובא וראה כ"ד צירופים יש בשם אדנות שש שש מכל אות כגון מאות נ: נידא, נדיא, ניאד, נדאי, נאדי, נאיד ולכן כך הם נחלקים המחנות תחת ד' אותיות שם אדנ'י שש לכל אות, וכל אחד מתחזק בשלו. ואותו ראש העומד על כולם עד שנקשר הכל בקשר עליון להתחבר למעלה.

תָּא חֲזֵי, סִידּוּרָא דְּמַטְלָנִין הָכִי אֶסְתַּדַּר וַדַּאי. בְּזִמְנָא דְּמָטֵי שַׁעֲתָא לְאִזְדַּמְּנָא פּוּלְחָנָא לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא כִּדְקָא יָאוּת, כְּרוֹזָא נָפִיק בְּכֻלְּהוּ רְקִיעֵי וְאָמַר, אִזְדַּמְּנוּ בְּשַׁבְּשִׁין מְהֵימָנִין לְפוּלְחָנָא דְּמָארֵיכוֹן. בא וראה סדר המסעות כך הוא מסתדר ודאי. בעת שמגיעה ונמצאת השעה לעבוד את השכינה כראוי, כרוז יוצא בכל הרקיעים ואומר הכינו שמשים נאמנים לעבודת אדונכם **בִּיָּד כֻּלְּהוּ**

תִּקּוּנָא תְּמָנְיָא וְתִלְתִין

סָלְקִין בְּנִיגּוּנָא בְּזֵזְרָוָתָא, עַד דְּמָטֵי נִיגּוּנָא לְעֵילָּא, וְאִשְׁתְּמַע נִיגּוּנָא לְעֵילָּא בִּבְסִימוּ דְּזֵזְרָוָתָא. מַאי נִיגּוּנָא? אֶלָּא נִיגּוּנָא דִּשְׁכִינְתָּא דְּמִזַּמְּרַת לָקְבֵל מַלְכָּא. מיד כולם עולים בניגון בחדוה, עד שמגיע הניגון למעלה ונשמע הניגון למעלה בחדוה ובמתיקות. מה פירוש הניגון? אלא זה ניגון שהשכינה מזמרת לפני המלך הקב"ה. **כְּדֵין זֵזְרָוָתָא אִתְעַר מִמַּקְמֵי מַלְכָּא וּשְׁכִינְתָּא, וְנָפִיק לְתַתָּא בְּאִינּוּן אַתְוָן אדנ"י. וְאִינּוּן מִתְפָּרְשָׁאן כָּל זַוד לְדַגְלָא דִּילֵיהּ.** ואז חדוה מתעוררת לפני המלך והשכינה ויוצא למטה באלו אותיות אדנ'י והם נחלקות כל אחת לדגלה **וְרָזָא דָּא ׳אוֹת הוּא בַּצָּבָא שֵׁלוֹ׳, אָת דָּא נַהֲרָא בְּכַמָּה רָזִין צִירוּפִין עִלָּאִין, כְּלָלָא דְּכֻלְּהוּ מִשָּׁרְיָין דְּקַיְימִין תְּזוֹת הַהוּא דַּגְלָא. כְּדֵין כֻּלְּהוּ מִתְקַשְּׁרָן גּוֹ אִינּוּן צִירוּפִין, כָּל זַוד בְּאַתְרֵיהּ דְּזָוֵי לֵיהּ. עַד דְּכֻלָּא אִתְקְשַׁר וְסָלִיק לְעֵילָּא לְאַתְקָנָא תִּיקּוּנָא, תִּיקּוּנָא שְׁלִים.** וזה סוד מה שאמרו (חגיגה טז ע"א. ילקו"ש שיה"ש אות תתקצ"ב. רש"י סנהדרין צ"ב ע"א) אות הוא בצבא שלו. אות פירושו אור בכמה סודות וצירופים עליונים, כללות כל המחנות העומדים תחת אותו דגל. אח"כ כולם מתקשרים בתוך אלו הצירופים כל אחד מקומו כראוי. עד שהכל מתקשר ועולה למעלה להתקין תיקון, תיקון שלם. **כְּדֵין מִתַּתָּן נָטְלִין כֻּלְּהוּ וּמִתְיַשְּׁבִין בְּאַתְרַיְיהוּ כִּדְקָא יָאוּת. עַל רָזָא דָּא כְּתִיב** (תהלים סח, יג) "**מַלְכֵי צְבָאוֹת יִדֹּדוּן יִדֹּדוּן**", **אִלֵּין רֵישֵׁי מְשָׁרְיָין. "יִדֹּדוּן" תְּרֵין. "יִדֹּדוּן" תְּרֵין. הָא ד׳. אִלֵּין ד׳ דְּגָלִין דְּאִתְמָרוּ.** אזי משם נוטלים כולם ומתיישבים

במקומם כראוי. על סוד זה כתוב "מלכי צבאות ידודון ידודון" אלו ד' ראשי מחנות. ידודון הרי שנים, ידודון פעם נוספת הרי שנים נוספים בסך הכל הרי ארבע ראשי מחנות שנאמרו כְּדֵין (תהלים סח, יג) "וְנַוַת בַּיִת תְּחַלֵּק שָׁלָל", דָּא שְׁכִינְתָּא דְּאִתְעֲבִידַת בֵּיתָא לְמַלְכָּא. וּכְדֵין יְהֵיבַת לַהּ מְזוֹנָא וְכָל צָרְכֵיהוֹן. וְעוֹד, שְׁכִינְתָּא אִיהִי בֵּיתָא דְּמַלְכָּא. וְאִתְמַר בַּהּ (משלי לא, טו) "וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרֹתֶיהָ". דְּכֻלְּהוּ אִלֵּין מְשַׁמְּשִׁין, אִינּוּן מְשַׁמְּשִׁין דְּהַאי בֵּיתָא.
ואז נאמר "ונות בית תחלק שלל" זו השכינה הנעשית בית למלך. ואז יא נותנת מזון ומספקת כל צרכיהם. ועוד, השכינה היא בית של המלך ונאמר בה "ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה" שכל אלו משמשין, הם משמשים את אותו בית דהיינו השכינה.

דף קז

וְתָא חֲזֵי, לָקָבֵל דָּא בִּסְטָרָא אַחֲרָא כְּגַוְונָא דָּא אִשְׁתְּכַח מַמָּשׁ. וּכְהַאי בֵּיתָא אִשְׁתְּכַח תָּמָן בֵּיתָא מְסָאֲבָא. וְדָא בֵּיתָא דְּאִתְמַר בַּהּ (משלי טו, כה) "בֵּית גֵּאִים יְסַח יְהוָה". בא וראה, כנגד זה בצד האחר נמצא כעין זה ממש. וכמו בית זה, שזו השכינה, יש בית טמא דהיינו לילי' הרשעה. ועל בית זה נאמר "בית גאים יסח יי'" אֲבָל תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (בראשית א, ד) "וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ" הָכִי אִיהוּ וַדַּאי, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי דְּאִלֵּין סִטְרִין יְהוֹן מִתְפָּרְשָׁאן תָּדִיר. אבל בא וראה כתוב "ויבדל אלהי'ם בין האור ובין החשך" כך הוא ודאי שהקב"ה רוצה שאלו הצדדים יהיו נפרדים תמיד בְּגִין כָּךְ שָׁבִיק אֲתַר לְסִטְרָא אַחֲרָא לְמֵיקָם

תִּקּוּנָא תְּמָנְיָא וְתִשְׁעִין

בֵּיהּ, דְּלָא יְכַטְרְגוּן וְלָא יְעַרְבְּבוּן סִטְרָא דְּקְדוּשָׁא. לכן הניח מקום לצד האחר לעמוד בו כלומר עולמות הקלי', כדי שלא יקטרגו ולא יערבבו את הצד הקדושה בְּגִין כָּךְ בֵּיתָא דָּא אֶתְיָהִיב לְהוּ, בְּגִין דִּיהוֹן מֵפָרְשִׁין מִגּוֹ קוּדְשָׁא. ולכן בית זה ניתן להם כדי שיהיו מופרדים מתוך הקדושה אֲבָל לְזִמְנָא דְּאָתֵי "בֵּית גֵּאִים יְסַוְּדוּ יְהוָה", בְּגִין דְּיָתִיר אִתְגָּאָן סִטְרִין אִלֵּין, דְּלָא אִתְזַזְיָין. אבל לעת"ל יתקיים בהם "בית גאים יסד יי'

144 כי התגאו יותר מדאי מכפי הראוי להם בְּגִין כָּךְ אִצְטְרִיךְ לְאַעְקָרָא בֵּיתָא דָּא מֵעָלְמָא. אֲבָל תָּא וְזַזְיָין, בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְנַטִּיל בֵּיתָא דָּא מִינַּיְיהוּ, אִינּוּן אָזְלִין כִּכְלָבִין כְּפִינִין, וְאַהַדְּרָן אַנְפִּין לְגַבֵּי קוּדְשָׁא. בְּגִין כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִצְטְרִיךְ לְמֵיקָם לְקִבְלַיְיהוּ בְּזֵילָא תַּקִּיפָא. לכן צריך לעקור בית זה מן העולם. אבל בא וראה בשעה שניטל בית זה מהם הם הולכים ככלבים רעבים ומחזירים פניהם כלפי הקדושה לכן הקב"ה צריך לעמוד כנגדם בכח רב.

תָּא וְזַזְיָין, רָזָא דָּא גּוֹג רַשִׁיעָא, דְּהָא בְּזִמְנָא דְּבֵיתָא דָּא יִתְהָרֵס, יִתְבַּדְּרוּן אִינּוּן דַּרְגִּין הָכָא וְהָכָא, דְּלָא יֵכְלוּן לְמֵיקָם. עַד דְּמִינַּיְיהוּ יִתְכַּנְּשׁוּן מָאן דְּיִתְכַּנְּשׁוּן, וְיִבְעוּן לְאַהַדְּרָא אַנְפִּין לְקוּדְשָׁא. בְּהַהוּא זִמְנָא כְּתִיב (זכריה ב, ט) "וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהּ נְאֻם

144 מסכת סוכה נב ע"א "דרש רבי יהודה לעתיד לבא מביאו הקדוש ברוך הוא ליצר הרע ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים".

תִּקּוּנָא תְּמָנְיָא וְתִלְתִין

יְהוָה זוֹמַת אֵשׁ". בְּגִין כָּךְ "בֵּית גֵּאִים יִסַּח יְהוָה". כְּדֵין בְּהַהוּא זִמְנָא "וַיִּצֵּב גְּבוּל אַלְמָנָה", דָּא גְּבוּל דְּבֵיהּ (בראשית א, ד) "וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ". בא וראה סוד זה הוא מתקיים בגוג הרשע. שהרי בעת שיהרס ית זה, כלומר מלכות דקלי', יתפזרו כל הספירות של הקלי' לכאן ולכאן ולא יוכלו לעמוד עד שמהם יתאספו מה שיתאספו וירצו להחזיר פניהם אל הקדושה. על אותה עת מתנבא הנביא ואומר "ואני אהיה לה אם ייי' חומת אש" ולכן "בית גאים יסח ייי'" ובאותה עת יתקיים "ויצב גבול אלמנה" זה הגבול שבין הקדושה והפכה שבה נאמר "ויבדל אלקים בין האור ובין החשך".

תָּא וְחֲזִי, כְּגַוְנָא דָּא בְּשַׁעְתָּא דְּעָאלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא כְּתִיב (יהושע ו, א) "וִירִיחוֹ סֹגֶרֶת וּמְסֻגֶּרֶת" דְּתָמָן הֲווּ מִתְתַּקְפָן כֻּלְהוֹ סִטְרִין מְסָאֲבִין, וְדָא אִתְבַּר בְּקַדְמִיתָא. בא וראה, כעין זה בשעה שנכנסו ישראל לארץ נאמר "ויריחו סגרת ומסגרת" ששם היו מתחזקים כל הצדדים הטמאים והיא נשברה בתחילה וּבְקַדְמִיתָא יַרְדֵּן אִתְבְּוַע. דְּסִטְרִין אָזְרָנִין לְתַתָּא הֲווּ מִתְתַּקְפָן. וְכֵיוָן דְּאִתְעָרוּ עֲלַיְיהוּ דַּרְגִּין עִלָּאִין, אִלֵּין דִּלְתַתָּא לָא שָׁלְטוּ, וְכֻלְהוֹ סִטְרִין אָזְרָנִין אִתְבָּרוּ. ובתחילה הירדן נבקע שהצדדים האחרים, כלומר כחות הקלי', היו מתחזקים וכיון שהתעוררו עליהם כחות עליונות אלו שלמטה לא שלטו וכל כחות הס"א נשברו כְּגַוְנָא דָּא (יהושע י, יב) "שֶׁמֶשׁ בְּגִבְעוֹן דּוֹם" וְכוּ'. כֵּיוָן דְּאִתְזָרַבַת יְרֵזוֹ, אִתְמָר בַּהּ (יהושע ו, כו) "אָרוּר הָאִישׁ" וְכוּ' בְּגִין דְּלָא לְמֵיהַב אַתַר תּוּ לְסִטְרָא

תִּקּוּנָא תְּמָנְיָא וְתִלְתִין אַזְרָא לְשַׁלְטָאָה. כעין זה אמר יהושע "שמש בגבעון דם וכו' ובכך הראה שיש כח למעלה מכח הטומאה. וכן בכח השופר נפלה חומת ירחו נכשה ונחרבה ונאמר בה "ארור האיש" וכו' בבכורו וכו' וכל זה כדי לא לתת מקום לס"א לשלוט **אֲבָל תָּא וְחַזֵי, בְּהַהְוָה כֻּלְּהוּ הַהוּ מִתְּתַקְּפִין תָּמָן. כֵּיוָן דְּדָא אִתְנְטִילַת מִינַּיְיהוּ, אַהְדְּרוּ אַנְפִּין לְגַבַּיְיהוּ. וְרָזָא דָּא ל"א מְלָכִים. כְּדֵין יָד הַחֲזָקָה אִצְטְרִיכַת לְאִתְתַּקְּפָא לְקִבְלַיְיהוּ לְשֵׁזָבָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל. וְכָאָה זוּלְקֵהוֹן.** אבל בא וראה, בתחילה כלם היו מתחזקים שם, כיון שזו ניטלה מהם כלומר נחרבה, החזירו פניהם אל בני ישראל, צד הקדושה חלקם נכנעו כמו הגבעונים וחלקם נלחמו ונוצחו וזה סוד ל"א המלכים ששלטו בארץ ישראל. אז יד חזקה שזו השכינה היתה צריכה להתחזק כנגדם להציל את ישראל, אשרי חלקם.

דף קח

וְהָא רַעְיָא מְהֵימְנָא אָתֵי פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' (דניאל יב, ג) "**וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ**" **וְכוּ', דָּא זֹהַר דְּנָהִיר בְּנְהוֹרִין דִּילֵיהּ לְכָל סְטַר.** והנה מרע"ה הרועה הנאמן מגיע פותח ואומר לרב רבי רבי כתוב "והמשכילים יזהרו כזהר הרקיע" וכו' זה זוהר המאיר באורותיו לכל צד **וְאִיהוּ זֹהַר דְּנָפִיק מֵרָקִיעַ דְּאִתְמָר בֵּיהּ** (יחזקאל א, כב) "**וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ**" **דְּהָא מִינֵּיהּ אִתְמַלְיָין כֻּלְּהוּ זִינִין בִּרְכָאן וּנְהוֹרִין.** וזה זוהר היוצא מרקיע שנאמר בו "ודמות על ראשי החיה" שהרי ממנו מתמלאות כל חיות הקודש ברכות ואורות. כלומר שהרקיע הוא יסוד ז"א, החיה זו השכינה מלכות דאצילות. החיות הנושאות את הכסא הן אריה שור נשר אדם שהן חגת"ם דבריאה. ברכות ואורות זה

ב' סוגי שפע הנשפעים להם **וּבְזִמְנָא דְּאִתְמַלְיָין אִתְמָר בְּהוּ** "**וְנֹצְצִים כְּעֵין נְוֹשֶׁת קָלָל**" (יחזקאל א, ז). ובזמן שהחיות מתמלאות שפע נאמר בהן "ונצצים כעין נחשת קלל" **וְאִלֵּין נִיצוֹצִין נָפְקִין כְּכוֹכְבַיָּא, דְּאִתְמָר בְּהוּ** "**וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים**" (דניאל יב, ג). ואלו הניצוצין יוצאים ככוכבים שנאמר בהם בהמשך הפסוק "ומצדיקי הרבים ככוכבים" **וְאִלֵּין כּוֹכְבַיָּא, כְּמָה מַלְאָכַיָּא קַיְימִין לְנַטְלָא לְהוּ וּלְאַפָּקָא עוֹבָדֵיהוֹן בְּעָלְמָא.** ואלו הכוכבים הם כמו מלאכים עומדים לרומם את מצדיקי הרבים ולהפיץ מעשיהם בעולם **עַל אִלֵּין כְּתִיב** "**הַבֶּט נָא הַשָּׁמַיְמָה וְכוּ' כֹּה יִהְיֶה זַרְעֶךָ**" (בראשית טו, ה) **כְּאִלֵּין כּוֹכְבַיָּא מַמָּשׁ דְּנָפְקִין מִזִּיוָן עִלָּאִין.** על כוכבים אלו נאמר "הבט נא השמימה ספור הכוכבים... כה יהיה זרעך" כלומר כאותם כוכבים שהם מצדיקי הרבים "**כֹּה**" **מִסְטָרָא דִּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי נְטָלַת לוֹן וּמַפָּקַת מִילִּין לְעוֹבָדֵיהוֹן.** "כה" מצד השכינה הנקראת "כה" שהיא החיה היא השכינה שהיא מרוממת אותם ומפרסמת מעשיהם **אֲבָל כּוֹכָבִים אָזְרִין אִתְמָר בְּהוּ** "**וְנָמַקּוּ כָּל צְבָא הַשָּׁמַיִם וְכוּ' וְכָל צְבָאָם יִבּוֹל**" (ישעיהו לד, ד) **אִלֵּין אוּמִּין דִּלְתַתָּא.** אבל על כוכבים שמן הצד האחר נאמר "**וְנָמַקּוּ כָּל צְבָא הַשָּׁמַיִם וְנָגֹלּוּ כַּסֵּפֶר הַשָּׁמָיִם וְכָל צְבָאָם יִבּוֹל**" אלו האומות שהן למטה. **בְּגִין כָּךְ** "**שֻׁבוּשׁ בְּגִבְעוֹן דּוּם**" (יהושע י, יב) **וְכוּ' לְנַטְלָא זִיוָא דָּא. וְאִלֵּין שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ דִּכְתִיב בְּהוּ** "**וְזָפָרָה**" (ישעיהו כד,

כג) וְכוּ'. וְדָא יָד הַזְּוָקָה דְּאָתְיָהִיב לְהוּ וַדַּאי. דְּהָא בְּמִצְרַיִם וּלְהָלְאָה אִתְבַּר זְיוֹלָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא וְקִדּוּשְׁתָא שַׁלְטַת בְּעָלְמָא. לכן שמש בגבעון דום" וכו' כדי ליטול מהם כחם. ואלו השמש והירח שנאמר בהם "וחפרה" וכו' שהם הס"מ ולילי' חייבתא. וזו היד החזקה דהיינו השכינה שניתנה בהם שהרי משם ולהלאה נשבר כח הס"א והקדושה שולטת בעולם.

קָם אַבְרָהָם סָבָא וְסִידְרָא פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' "וּלְכֹל הַיָּד הַזְּוָקָה". בְּוַדַּאי בְּשַׁעְתָּא דְּעָאלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא כַּמָּה סִטְרִין אָחֳרִנִין מְסָאֲבִין הֲווּ בְּמִצְרַיִם לְקַבְלַיְיהוּ לְקַטְרְגָא לְהוּ, בְּגִין כָּךְ יָד הַזְּוָקָה אִצְטְרִיכַת. קם אאע"ה הסבא בקדוש פותח ואומר לרמחל, רבי רבי "ולכל היד החזקה" בודאי בשעה שנכנסו ישראל לארץ ישראל כמה כחות ס"א היו נגדם לקטרג עליהם ולכן יד חזקה נדרשת כדי ליטול מהם כחם וְרָזָא דְּמִלָּה "תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וָפַחַד" (שמות טו, טז) וְכוּ'. מַאי רָזָא? אֶלָּא תָּא חֲזֵי, עֶשֶׂר עַמְמִין אִינּוּן לָקֳבֵל עֶשֶׂר סְפִירָן. וְשֶׁבַע אִתְיְהִיבוּ בִּידַיְיהוּ דְּאִינּוּן שֶׁבַע תַּתְאִין. תְּלָת עַד הַשַּׁתָּא לָא אִתְמְסָרוּ בִּידַיְיהוּ, וְאִינּוּן תְּלָת קַדְמָאִין. וזה סוד המילה "תיפול עליהם אימתה ופחד" ומה הסוד בזה? אלא בא וראה עשר אומות הם כנגד עשר הספירות. שבע אומות נמסרו ביד ישראל: חיתי אמורי פריזי יבוסי חיוי גרגשי וכנעני. בנוסף לעת"ל יכבשו עוד שלוש: קיני קניזי וקדמוני. שלוש אומות טרם נמסרו בידם והם כנגד ג' ראשונות שהם: כתר חכמה ובינה. כְּלָלָא דְּכֹלָּא אִיקְרֵי כְּנָעַן, וְדָא לָקֳבֵל תִּפְאֶרֶת, כְּלָלָא דְּכֹלָּא. בְּגִין כָּךְ אַרְעָא – אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

אִתְקְרִיאַת, וְאֶרֶץ כְּנָעַן דָּא לְקַבֵּל דָּא. וּבְשַׁעֲתָא דַּהֲווֹ עַמְמִין אִלֵּין קַיְימִין בְּאַרְעָא, הֲווּ אֲזָדִין בַּהּ וְגָרְמִין לַהּ זְשׁוּכָא. כלל הכל נקרא כנענן וזו ספירת התפארת שהיא כוללת הכל. לכן ארץ זו ארץ ישרא'ל והיא ארץ כנע'ן וזו תפארת כנגד תפארת ובשעה שהיו הכנעניים בארץ היו אחוזים בה וגרמו לה חושך **אֲבָל תָּא חֲזֵי, הָכָא רָזָא עִלָּאָה. דְּאַף עַל גַּב דְּאִינּוּן הֲווּ קַיְימִין בַּהּ, אִיהִי לָא אִסְתָּאֲבַת בְּהוּ. דְּלָא אִסְתָּאֲבַת אַרְעָא אֶלָּא בְּזוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל.** אבל בא וראה, כאן יש סוד עליון שלמרות שהיו הכנעניים בה היא לא נטמאה בעוונות הכנעניים שאין ארץ ישראל נטמאת אלא בעוונות בני ישראל **אֲבָל אִלֵּין, מְסָאֲבוּתָא דִּלְהוֹן אִתְדַּחְיָא וְנָפְקָא לְבַר. כְּגַוְונָא דְּאִתְדַּחְיָא הַשְׁתָּא בְּגָלוּתָא, דְּכַמָּה מֵאוּמִין יָתְבִין בַּהּ, וְעִם כָּל דָּא בְּעוֹבָדֵיהוֹן לָא אִסְתָּאֲבַת. אֶלָּא מְסָאֲבוּתָא דִּלְהוֹן אִתְדַּחְיָא לְבַר וְקָאִים תָּמָן.** אבל אלו הכנעניים הטומאה שלהם נדחית ויוצאת לחוץ כמו שכעת בגלות, שכמה מהאומות יושבין בה ועם כל זאת מעשיהם לא מטמאין את ארץ ישראל, אבל הטומאה שלהם נדחית ויוצאת לחוץ ועומדת שם.

תָּא חֲזֵי, בְּזִמְנָא דְּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעְבְּרָא מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא מְסָאֲבִין אִלֵּין, אִתְעָרַת יָד הַחֲזָקָה בְּתוֹקְפָּא. וּכְדֵין כָּל זְשׁוּכָא דְּאִתְזַשְׁכוּ דַּרְגִּין לְעֵילָּא, בְּגִין זְשׁוּכָא דְּאַרְעָא, כֻּלָּא אִתְדַּחְיֵי מִקַּמָּהּ וְנָפְלַת עַל רֵישַׁיְיהוּ לְאִתְאַבְּדָא בַּהּ. בא וראה, בעת שרצה הקב"ה להעביר את הטמאים הללו מארץ ישראל. התעוררה היד החזקה, שזו השכינה, בחוזק. ואזי כל החושך שהיה בספירות העליונות היה מחמת החושך של ספירת המלכות שנבע מהחושך של הטמאים שישבו

תְּקוּנָא תְּמָנְיָא וּתְלָתִין

בארץ ישראל. ואז כל החושך שהיה במלכות נדחה ונפל על ראשם לאבדם

וְכָל מְסָאֲבוּתָא דִּלְהוֹן כְּגַוְונָא דָּא אִתְזַבְּרַת [אִתְתַּבְּרַת] וְנָפְלַת עַל רֵישַׁיְיהוּ. וְדָא צְרָעָה דְּאִתְמַר בַּהּ "וְגַם אֶת הַצְּרָעָה" (דברים ז, כ) וְכוּ'. וְרָזָא דְּמִלָּה "תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וָפַחַד" (שמות טו, טז). תִּפֹּל מַמָּשׁ, דְּאִיתְדַּחְזַית מִלְעֵילָּא וְנָפְלַת עַל רֵישַׁיְיהוּ וּבָהּ אִתְאֲבִידוּ. וְצְרָעָה לָא עַבְּרַת אֶת הַיַּרְדֵּן דְּהָכִי מְסָאֲבוּתָא דִּלְהוֹן לְבַר קָאִים, וּמִתַּמָּן תְּפַיְסַת לְהוּ וְאוֹבִידַת לְהוּ. וכל הטומאה שלהם כעין זה נשברת ונופלת על ראשם. וזו היא הצרעה שנאמר בה "וגם את הצרעה" כלומר מילת צרעה מורה על צרה וזו צרתם של הטומאות שלהם חוזרים על ראשם. וסוד הדבר "תיפול עליהם אימתה ופחד" תיפול ממש, שהטומאה נדחית מלמעלה נופלת על ראשם ובה הם אבדו. והצרעה לא עברה את הירדן (סוטה לו ע"א) כך היא הטומאה שלהם עומדת לחוץ ומשם היא תופסת אותם ומאבדת אותם.

דף קט

וְאִי תֵּימָא מַאי צְרָעָ"ה? אֶלָּא דָּא שס"ה, דְּאִתְמַר בַּהּ שְׁמִ"י עִם י"ה שס"ה. וְדָא שְׁמָאלָא, רָזָא מִצְוֹות לֹא תַּעֲשֶׂה, דְּתָמָן אַתְקִיפוּ מְסָאֲבִין אִלֵּין וּמִתַּמָּן אִתְאֲבִידוּ. ואם תשאל מה היא הצרעה? אלא אלו שס"ה מל"ת שנאמר בהם "זה שמי לעלם" ודרשו בהקדמת תיקו"ז שמ'י עם י'ה הרי שס"ה (זכר'י עם ו'ה הרי רמ"ח מ"ע) וזו יד שמאל שהיא סוד מל"ת ששם התחזקו הטמאים האלו ומשם אבדו בְּמַאי? אֶלָּא "בִּגְדֹל זְרוֹעֲךָ" (שמות טו, טז). וְרָזָא דָּא שְׁמָא י"ה אִתְרַבֵּי בְּדַרְגּוֹי, וְאִתְעֲבִיד שַׁלְהֶבֶת יָ"ה. בַּהּ "לֶהָבָה

תְּלַהֲטֵ֥ט רְשָׁעִ֑ים" (תהלים קו, יח)**.** במה אבדו? אלא כמו שנאמ' "בגדול זרועך" דהיינו שזרוע ימין שסודב י'ה התגדלה במדרגותיה והפכה לשלהבת י'ה[145] ואז נאמר בה "להבה תלהט רשעים" **כְּדֵ֣ין** "**יְדַמּוּ כְּאֶבֶן**" (שמות טו, טז). **מַאן אֶבֶן? אֶלָּא כְּאֶבֶן, כְּהַהִיא אֶבֶן יְדִיעָה וְדָא לִילִית אֶבֶן נֶגֶף, דִּכְדֵין אִתְבְּרַת אִיהִי דְּלָא לְמֵיקָם, וְאִינּוּן כְּגַוְנָא דִּילַהּ הָכִי אִתְבָּרוּ וְאִתְאֲבִידוּ.** ואז מתקיים בקלי' "ידמו כאבן" מה פירוש "כאבן"? אלא כאבן, כאותה אבן ידועה שזו לילי' נוק' דס"מ הנקראת "אבן נגף" שאז היא נשברה באופן שאין לה תקומה ואז המצרים שהם נדמים לה נשברו בים סוף ללא תקומה ואבדו **וְכָל דָּא** "**עַד יַעֲבֹר עַמְּךָ יְהוָה עַד**

---

[145] נראה שרבנו מכוין למ"ש האר"י הקדוש בשער הכוונות - דרושי סדר שבת דרוש א ענין קבלת שבת: "צריך שבשעת רחיצתך במים החמין תכוין בסוד כוונת שלהבת י"ה ר"ל כי זו השלהבת יוצאת משם י"ה כדי לגרש ולהפיל הקלי' למטה ונבאר איך זו השלהבת נמשכת משם י"ה הנה שם י"ה יש בו ג' מיני מלויים ביודין ובאלפין ובההין כזה יוד הי יוד הא יוד הה ושלשתם יחד הם בגי' אמן כמנין יאהדונה"י אחר כך תכה ב' אותיותיו זו בזו בכל שלשה המלויים כזה יוד פעמים ה"י הם בגי' שלש מאות יוד פעמים ה"ה הם בגי' מאתים יוד פעמים ה"א הם בגי' ק"ך ושלשתם יחד הם בגי' כת"ר. והענין הוא כי ג' י"ה הם שלשה מוחין והם למעלה בבחינת הכתר של הנקבה כי כל בתי' מוחין שלה הם משם י"ה כנודע אצלנו. ואם נצרף כתר עם אמן הרי הכל בגי' אשת"י כי אז נקרא אשתו. אח"כ תקח שלשה מילויים בלבד כזה יה"א גם תקח שני אותיות מילוי אות יו"ד והם ו"ד והרי הכל ודיה"א והם בגי' כ"ו ולפי שהשלשה יודין אין במלוייהם שינוי לכן די לנו אם נקח מילוי א' לבדו אבל באות הה"א יש ג' שינויים במילואה ולכן אנו לוקחין שלשה שהם יה"א והנה אם תחבר תשי"א שהוא אשתי עם כ"ו יהיה הכל בגי' שלהבת והרי נתבאר איך משם י"ה יוצאת זו השלהבת והוא בסוד ב' מוחין של או"א המתפשטים תוך נצח והוד כנודע ותכוין להמשיך משם השלהבת הזו כדי לגרש הקליפות.

תְּקוּנָא תְּמָנְיָא וּתְלָתִין

יַעֲבֹר[146] עַם זוּ קָנִיתָ" (שמות טו, טז). וְדָא וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה. וכל זה "עד יעבר עמך ייי' עד יעבר עם זו קנית" דהיינו כדי שיעברו בנ"י בים וזו "ולכל היד החזקה"

וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל, "יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד" (שמות טו, יח), אֵימָתַי? אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דְּקָיְימוּ בְּנַיְיזָא גּוֹ אַרְעָא, דִּכְתִיב "תְּבִאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתְךָ" (שמות טו, יז). ולכל המורא הגדול מתקיים במ"ש "ייי' ימלך לעלם ועד" ומתי התקיים? אלא בשעה שישבו בנחת באץ ישראל כמ"ש תביאמו ותטעמו בהר נחלתך" דִּבְקַדְמִיתָא "כִּי לֹא בָאתֶם עַד עָתָּה אֶל הַמְּנוּחָה וְאֶל הַנַּחֲלָה" (דברים יב, ט) בְּזִמְנָא דַּהֲווֹ כְּבָשִׁין לַהּ לְאַרְעָא, דְּקִטְרוּגָא הֲוָה מִשְׁתַּכֵּחַ לְגַבַּיְיהוּ. בְּגִין כָּךְ "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה". כְּיוָן דְּאִתְקַם בַּקְדִשָׁא וְיִשְׂרָאֵל הֲווֹ קָיְימִין בְּאַתְרֵיהוֹן, כְּדֵין "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל". דִּבְהַהוּא זִמְנָא כְּתִיב "וְיִרְאוּ גוֹיִם אֶת שֵׁם יְהוָה" (תהלים קב, טז). וְרָזָא דָּא "יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד" (שמות טו, יח), דִּשְׁכִינְתָּא אִתְתַּקְפַת בֵּיהּ בְּמַלְכָּא, וּדְזִילוּ דִּילַהּ נָפִיל עַל כָּל אוּמִין דְּעָלְמָא. וְכָאָה זִוּולָקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. בתחילה נאמר לישראל במדבר "כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה" בזמן שהיו כובשים את הארץ שהיה כנגדם קטרוג ולכן היה צריך הלחם כנגדם וזה "ולכל היד החזקה". כיון שנבנה המקדש וישראל עמדו בארצם אז התקיים

---

[146] אתה קורא יקר פקח עיניך וראה ג״פ ר״ת ע״י רמז לתלת רישין דעתיקא קדישא הנקרא ע׳תיק י׳ומין.

"ולכל המורא הגדול" שעל אותו זמן נאמר "וייראו גויים את שם ייי" וזה סוד "ייי' ימלך לעלם ועד" זה כשהשכינה מתחזקת במלך ויראתה נפלה על כל אומות העולם. אשרי חלקם של ישראל.

פָּתַח רַעְיָא מְהֵימְנָא וְאָמַר, ר' ר' וַדַּאי אִצְטְרִיךְ הָשַׁתָּא לְיַשְׁבָא בְּאַתְרֵיהוֹן כֻּלְּהוֹ נְשִׁמָתִין דְּסָלְקִין לְאִתְזַבְּרָא בְּמִקּוֹרַיְיהוּ. וְכֻלְּהוֹ יִשְׂרָאֵל דְּסָלְקִין לְאִתְזַבְּרָא בְּמִקּוֹרָא דִּלְהוֹן כְּדְקָא יָאוּת. פתח משה רבנו עליו השלום הנקרא בכל מקום "רעיה מהימנא" הרועה הנאמן כמ"ש בכל ביתי נאמן הוא ואמר לרמח"ל, רבי רבי ודאי צריך כעת ליישב במקומם את כל הנשמות שעלו להתחבר עם שורשם דהיינו שנפטרו מן העולם וצריכים להגיע למדורם הראוי כמ"ש "גם צפר מצאה בית" **וְדָא** "**וְשַׁבְתֶּם אִישׁ אֶל אֲחֻזָּתוֹ וְאִישׁ אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ תָּשֻׁבוּ**" (ויקרא כה, י). **דְּיִשְׂרָאֵל בְּזוֹבִין דִּלְהוֹן אִתְנְטִילַת מִנְּהוֹן אַרְעָא וְאִתְמַסְּרַת לְנוּכְרָאִין.** וזה הפירוש "ושבתם איש אל אחזתו ואיש אל משפחתו תשבו" שישראל בחטאיהם גרמו שנלקחה מהם ארץ ישראל וניתנה לנכרים. מלבד הפשט יש להבין את סוד הענין שבחטא בנ"י הם פגמו במלכות הנקרא אר"ץ ישרא'ל שירדה לבריאה ושוכבת בעפר **וְאִינּוּן הָכִי נָמֵי כֵּיוָן דְּנָפְקוּ מִינַּהּ אִתְמַר בְּהוּ 'הַדָּר בְּזוּזִין לָאָרֶץ דּוֹמָה כְּמִי שֶׁאֵין לוֹ אֱלוֹהַ'** (כתובות קי). **דְּהָא כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָזִיךְ מִינַּיְיהוּ וְאִינּוּן קָיְימִין בְּגוֹ סִטְרִין מְסָאֲבִין.** והם גם כן כיון שיצאו ממנה נאמר בהם "כל הדר בחו"ל דומה כמי שאין לו אלוה" שהרי הקב"ה רחוק מהם והם נמצאים בין הטומאות **וְהַשְׁתָּא יִסְתַּלְקוּן כֻּלְּהוֹ לְאִתְזַבְּרָא בִּשְׁכִינְתָּא. בְּאָן אֲתַר? אֶלָּא בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא**

וַדַּאי, דְּאִיהִי אֲזוּזָה דִּלְהוֹן, דִּכְדֵין תָּבִין לְאִתְזַבְּרָא בַּהּ, וּמִתַּמָּן לְאִתְזַבְּרָא בִּמְקוֹרֵיהוֹן. **וְרָזָא דָּא "וְאִישׁ אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ תָּשֻׁבוּ"** (ויקרא כה, י). **וְאִתְּמַר בְּהוּ "כָּל רֹאֵיהֶם יַכִּירוּם כִּי הֵם זֶרַע בֵּרַךְ יְהוָה"** (ישעיהו סא, ט). וכעת יעלו כולם להתחבר בשכינה. באיזה מקום? אלא בודאי שרק בארץ ישראל היא הארץ הקדושה היא אחוזה שלהם שאז הם שבים להתחבר בשכינה ומשם להתחבר בשורשם. וזה סוד "ואיש אל משפחתו תשבו" ונאמר בהם "כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ייי'. הענין כמו שהתבאר לעיל שארץ ישראל היא סוד השכינה והקב"ה הוא מתבונן בה תמיד עיני ייי' אלהיך בה מרשית שנה ועד אחרית שנה ורק בה יכולים להתפתח כחות הנפש הראוים להיות ליהודי.

דִּבְגָלוּתָא אִתְּמַר 'אוֹי לוֹ לְמֶלֶךְ שֶׁהִגְלָה אֶת בָּנָיו וְאוֹי לָהֶם לַבָּנִים שֶׁגָּלוּ מֵעַל שֻׁלְחָן אֲבִיהֶם' (ברכות ג). שבגלות נאמר "אוי לו למלך שהגלה את בניו, ואוי להם לבנים שגלו מעל שלחן אביהם". **מַאי אוֹי?** מה פירוש מילת אוי? **אֶלָּא תָּא חֲזֵי, תְּרֵין שְׁמָהָן קַדִּישִׁין אִינּוּן כְּלָלָא דִּכְלָא, וְאִלֵּין הוי"ה ואהי"ה, דָּא דִּלְגַו וְדָא מִלְבַר. וּבְכֻלָּא הוי"ה ואהי"ה אִינּוּן מִקּוֹרָא דְּכָל שְׁמָהָן. בְּזִמְנָא דְּזוֹוְבָא גָּרִים תְּרֵין ו"י דהוי"ה אִסְתַּלְקוּ. לְגַבֵּי מָאן? אֶלָּא לְגַבֵּי א' עִלָּאָה. וְדָא רָזָא עִלָּאָה.** אלא בא וראה, שני שמות קדושים הם והם כללות הכל והם הוי'ה ואהי'ה. זה פנימי (דהיינו שם אהי'ה) וזה חיצוני (דהיינו שם הוי'ה) ובכל מקום שמות אלו הם מקור הכל. וכאשר יש חטאים שתי אותיות וי של שם הוי'ה מסתלקות. לאן מסתלקות? הן עולות לאימא וזה סוד "אוי".

דף קי

תָּא וְחַזֵי, הַהוּא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא אִיהוּ שָׁרְשָׁא דְּכָל דַּרְגִּין, דְּכֻלְּהוּ דַּרְגִּין נָפְקִין מִינֵּיהּ. וּכְגַוְונָא דְּאִיהוּ אָנִיעַ לְהוּ מִלְּגַו, הָכִי אִינּוּן עָבְדִין עוֹבְדִין. וּבְשַׁעֲתָא דְּמִסְתַּלְקָן דְּלָא לְמֶעְבַּד, לְאָן אַתַּר מִסְתַּלְקָן? אֶלָּא לְגַבֵּי מְקוֹרָא עִלָּאָה דְּנָפְקוּ מִינֵּיהּ וְדָא א'. כֻּלָּא אִיהוּ אוֹ"י. בא וראה, אותו עתיקא קדישא הוא שורש כל הספירות שכל הספירות יוצאות ממנו. וכפי שהוא מניע אותם מבפנים, כך הם מתפעלים. ובעת שעולים ונמנעים מלפעול להיכן עולים? אלא הם עולים אל המקור העליון ממנו יצאו וזו אות א' של שם אהי"ה שהוא בכתר. נמצאו בכתר ג' אותיות א' משם אהי"ה ואותיות וי משם הוי"ה וזה הוא "אוי". וזה אומרו וּלְזַמְּנִין דְּאִסְתַּלְקוּ א"י בְּאֶ"הְיֶ"ה, י"ו בְּהַוָ"ה, כֻּלָּא אִיהוּ אוֹ. אִלֵּין תְּלָת אַתְוָן דְּאִסְתַּלְקוּ. ולעיתים עולות אותיות א"י משם אהי"ה ואותיות י"ו משם הוי"ה והן אותיות או"י ואלו שלוש האותיות שעלו וְאִשְׁתְּאַר ה"ה ה"ה, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (יחזקאל ל, ב) "הֵילִילוּ הָהּ לַיּוֹם". נותרו אותיות ה'ה ה'ה שנאמר בהן "הילילו הה ליום" וּלְזַמְּנָא אִסְתַּלַק י' בְּאֶ"הְיֶ"ה וְי' בְּהַוָ"ה וְאִשְׁתְּאַר אה"ה הו"ה, כְּגוֹן (יחזקאל ז, כו) "הָוָה עַל הָוָה". ולעיתים עולות אות י' משם אהי"ה ואות י' משם הוי"ה ונותרות אותיות אה"ה הו"ה ועל זה אמר הנביא "הוה על הוה" אֲבָל הָכָא אוֹ"י וַדַּאי, דָּא ו' דְּאִסְתַּלַק בְּקַדְמִיתָא לְבָתַר י'. אל כאן או"י ודאי זו אות ו' שעולה בתחילה לאחר אות י' וְרָזָא דָּא (הושע יא, ט) "וְלֹא אָבוֹא בְּעִיר"

תִּקּוּנָא תְּמָנְיָא וְתִלְתִין

׳לֹא אָבֹא בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה עַד שֶׁאָבֹא׳ (תענית ה') **וְכוּ׳.** וזה סוד ולא אבוא בעיר שזו המלכות הנקראת עיר וזו היא ירושלים. אמר הקב"ה (חכמה) לא אבוא בירושלים של מעלה (בינה) עד שאבוא בירושלים של מטה (מלכות) **אַמַּאי? אֶלָּא ׳אוֹי לַמֶּלֶךְ שֶׁהִגְלָה אֶת בָּנָיו׳** (ברכות ג), **דִּבְנִין אִינּוּן דְּגָרְמִין זִיבּוּרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, דְּאִינּוּן מִ"ן דִּשְׁכִינְתָּא. וְכֵיוָן דְּאִלֵּין לָא קָיְימִין – זִיבּוּרָא לָא אִשְׁתְּכַח.** ומדוע? אלא אוי למלך שהגלה את בניו, שהבנים הם הגורמים חיבור בין הקב"ה והשכינה על ידי העלאת מ"ן וכיון שלא העלו מ"ן אין ייחוד קוב"ה ושכינתיה **בְּגִין כָּךְ ׳אוֹי לַמֶּלֶךְ שֶׁהִגְלָה אֶת בָּנָיו׳, דְּאֵין מֶלֶךְ בְּלֹא עַם׳** (פרד"א ג). **דְּאֵין מֶלֶךְ בְּלֹא מַלְכוּת וְאֵין מַלְכוּת בְּלֹא עַם. וְלָקְבֵל דָּא ׳אוֹי לַבָּנִים שֶׁגָּלוּ מֵעַל שֻׁלְחָנוֹ׳ וְכוּ׳, דְּכֵיוָן דְּקַיְימִין לְבַר מִשְּׁכִינְתָּא דְּאִיהִי שֻׁלְחָנוֹ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּכַח רָזִיק בִּיגַיְיהוּ.** ולכן אוי למלך שהגלה את בניו שהרי אין מלך בלא עם ואין מלך (ז"א) ללא מלכות (נוק') ואין מלכו'ת בלא עם וכנגד זה אוי להם לבנים שגלו מעל שלח'ן אביהם כיון שהם ללא השכינה שהיא הנקראת שלחן הקב"ה לא נמצא והוא רחוק מהם. הכלל הוא שאין דילוג מדרגות ואין חיבור של הקב"ה לעמו ללא שתהיה השראת שכינה **אֲבָל לְזִמְנָא דְּאָתֵי** (תהלים קמז, ב) **"בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יְהוָה" וְכוּ׳. בְּמַאי בּוֹנֵה? אֶלָּא רָזָא דָּא** (ישעיהו נד, יג) **"וְכָל בָּנַיִךְ" ׳אַל תִּקְרֵי בָּנַיִךְ אֶלָּא בּוֹנָיִךְ׳** (שבת סד תדב"א זוטא יז). אבל לעת"ל יתקיים "בונה ירושלים ייי' וכו' כלומר ייי' שהוא התפארת יחזור ויבנה את המלכות לקומה שלימה ותחזור לביתה בעולם האצילות. כיצד בונה ייי' את ירושלים? אלא זה סוד מ"ש וכל בניך וכו' אל

תקרי בניך אלא בונין שבנ"י הצדיקים יעלו מ"ן ובזה תחזור שכינה למקומה **דְּיִשְׂרָאֵל אִינּוּן בִּנְיָנָא דְּמַשׁ דְּשַׁכִּינְתָּא. בְּגִין כָּךְ "בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יְהוָה"** (תהלים קמז, ב) **בְּקַדְמִיתָא. כְּדֵין "נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס" (שם), לְאַהֲדָרָא לְהוּ לְאַתְרַיְיהוּ**. שישראל הם ממש בנין השכינה ולכן "בונה ירושלים ייי' בתחילה וזה כאשר "נדחי ישראל יכנס" כלומר כאשר ישראל חוזרים לאדמתם חוזרת שכינה למקומה.

וְעוֹד, 'הַדָּר בְּזוּצָה לָאָרֶץ דּוֹמֶה כְּמִי שֶׁאֵין לוֹ אֱלוֹהַ' (כתובות קי), **דָּא שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּסוּתָא דְּנִשְׁמָתָא, דִּכְתִיב "לְעַם נָכְרִי לֹא יִמְשֹׁל לְמָכְרָהּ בְּבִגְדוֹ בָהּ"** (שמות כא, ח). **דִּבְגִינַיְהוּ סִטְרָא אַחֲרָא לָא יָכְלִין לְאִתְקָרְבָא לְגַבָּהּ. וּמָאן דְּאִיהוּ בְּזוּצָה לָאָרֶץ סִטְרָא אַחֲרָא שָׁלְטִין עַל נִשְׁמָתֵיהּ כְּמַאן דְּלֵית לֵיהּ אֱלוֹהַּ.** ועוד כתוב בגמ' "כל הדר בחוצה לארץ דומה כמי שאין לו אלוה". "אלוה" זה[147] שם קדוש שהוא כסות לנשמה שנאמר

---

[147] עיין זוהר (ח"ב משפטים צו ע"ב) "תָּא חֲזֵי, (שמות כא) לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים, מַאי הוּא. אֶלָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּנַפְקַת מִן טִיקְלָא וְהַהוּא סִטְרָא בְּחֵדוּ, רָשִׁים לָהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְחָתִים לָהּ בְּחַד גּוּשְׁפַּנְקָא, וּפָרִישׁ עָלָהּ לְבוּשׁ יְקָר דִּילֵיהּ, וּמַאן אִיהוּ. שְׁמָא קַדִּישָׁא דְּאִקְרֵי אֱלוֹהַּ. וְדָא הוּא בְּבִגְדוֹ בָהּ, לְבוּשָׁא יַקִּירָא דְּמַלְכָּא פָּרִישׁ עָלָהּ וּכְדֵין אִיהִי נְטִירָא, דְּלָא אִתְמַסְּרַת לְעַם נָכְרִי, אֶלָּא לְיִשְׂרָאֵל לְחוּד. וְדָא אִיהוּ דִּכְתִיב, (איוב כט) כִּימֵי אֱלוֹהַּ יְשָׁמְרֵנִי, וְעַל דָּא דְּאִתְיְהִיב הָכָא, לְעַם נָכְרִי לֹא יִמְשֹׁל לְמָכְרָהּ בְּבִגְדוֹ בָהּ, בְּעוֹד דִּלְבוּשׁ יְקָר דְּמַלְכָּא בָּהּ. כֵּיוָן (בראשית צ"ד ע"א, שמות קע"ב ע"ב, ויקרא ע"ב ע"ב) דְּבִגְדוֹ בָהּ, כְּתִיב לְעַם נָכְרִי לֹא יִמְשֹׁל לְמָכְרָהּ. מַה רְשׁוּ אִית לְהַהוּא סִטְרָא בָּהּ. תָּא חֲזֵי, כָּל בְּנֵי עָלְמָא כֻּלְּהוּ, בִּרְשׁוּתֵיהּ דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְכֻלְּהוּ אִית לוֹן זִמְנָא בְּהַאי עָלְמָא, עַד דְּאִיהוּ

בו "לעם נכרי לא ימשל למכרה בבגדו בה" שבגלל מלבוש זה הנקרא אלוה אין הס"א יכול לעשוק נשמתו טרם זמנו. והדר בחו"ל ס"א שולטת על נשמתו ולכן נחשב כמי שאין לו אלוה **וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי** "**כִּי הִלְבִּישַׁנִי בִּגְדֵי יֶשַׁע**" (ישעיהו סא, י). **וּבְגִין זַוּבָא דְּעֶגֶל כְּתִיב** "**וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֶדְיָם מֵהַר חוֹרֵב**" (שמות לג, ו) **וְדָא לְבוּשָׁא דְּאִתְמַר, וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי** "**כִּי הִלְבִּישַׁנִי בִּגְדֵי יֶשַׁע**", **דָּא לְבוּשָׁא דְּאִתְמַר.** אבל לעת"ל כתוב "בונה ירושלים ייי" במה הוא בונה? אלא זה סוד מה שכתוב בענין העגל "ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב" וזה הלבוש האמור דהיינו אלוה והוא הנקרא "חלקוא דרבנן" ולעת"ל נאמר "כי הלבישני בגדי ישע" זה הנלבוש הנקרא אלוה ועליו נאמר (ישעיהו סא, י) "**פְּזָז֣וֹתָן יְכַהֵ֔ן פְּאֵ֖ר**", הפאר זה הלבוש הנקרא **דִּבְזִמְנָא דְּזַוּבָא גָּרִים כְּתִיב** (בראשית ג, ז) "**וַיֵּדְעוּ כִּי עֵירֻמִּם הֵם**" **לְעֵילָּא וּלְתַתָּא. וּבְזִמְנָא דְּפוּרְקָנָא,** "**כִּי הִלְבִּישַׁנִי בִּגְדֵי יֶשַׁע**" **לְתַתָּא.** "**פְּזָז֣וֹתָן יְכַהֵ֔ן פְּאֵ֖ר**" **לְעֵילָּא.** שבעת חטא אדה"ר נאמר "וידעו כי עירומים הם" למעלה ולמטה. כלומר עירומים מאור עליון שהיה מקיפם כמ"ש בספרים והוא הנקרא "זיהרא עילאה" ולמטה בגוף הגשמי. ובעת הגאולה נאמר כי הלבישני בגדי ישע ואלו בגדים למטה בגשמיים. ומ"ש כחתן יכהן פאר זה על האור העליון הרוחני **כְּדֵין** (ישעיהו סא, ט) "**כָּל רֹאֵיהֶם יַכִּירוּם כִּי הֵם זֶרַע בֵּרַךְ יְהוָה**" **זֶרַע דְּגָרְמִין מְשִׁיכוּ דִּבְרָכָאן לְעֵילָּא מִמַּלְכָּא קַדִּישָׁא וַדַּאי. כָּל רוֹאֵיהֶם יַכִּירוּם,**

בָּעֵי לְסַלָּקָא לוֹן מִן עָלְמָא, וְדָא לֵית לֵיהּ זִמְנָא, וְעַל דָּא אִיהִי חַיְיכָת בְּהוּ, וְחַדָּאת בְּהוּ. ע"כ.

תִּקּוּנָא תְּמָנְיָא וְתִלְתִין

בִּנְהוֹרָא עִלָּאָה דְּאִתְנְהִיר עֲלַיְיהוּ מִגּוֹ יְזוּדָא עִלָּאָה. "וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ" (דניאל יב, ג) וַדַּאי. זַכָּאָה זוּלְקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין וְעָלְמָא דְּאָתֵי. אזי יתקיים בהם "כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ייי" זרע הגורם להמשכת ברכות למעלה מן המלך הקדוש שהוא הקב"ה. כל רואיהם יכירום באור העליון המאיר עליהם מתוך הייחוד העליון. "והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע" וודאי. אשרי חלקם של ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

דף קיא

קָם אֵלִיָּהוּ נְבִיאָה מְהֵימְנָא פָּתַח וְאָמַר, רַעְיָא מְהֵימְנָא אַנְתְּ אִיהוּ דִּכְתִיב בְּךָ (שמות לד, כט) "כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו בְּדַבְּרוֹ אִתּוֹ" דָּא נְהִירוּ דִּנְהִירָא עֲלָךְ מִגּוֹ יְזוּדָא עִלָּאָה. קם אליהו הנביא הנאמן פתח ואמר, רעיא מהימנא אתה הוא שנאמר בו "כי קרן עור פניו בדברו אתו" זה האור המאיר עליך מתוך הייחוד העליון וְאִיהוּ שִׁיּוּרָא דְּדִיּוֹ דְּאִשְׁתְּאַר בְּקַלְמוֹס דְּאַעְבַּר עַל אַנְפָּךְ. דִּבְשַׁעֲתָא דַּהֲווֹ נְכְתָּבִין אִינּוּן מִילִין דְּאוֹרַיְתָא גּוֹ סִפְרָא עִלָּאָה, דִּכְתִיב "וַיִּכָּתֵב סֵפֶר זִכָּרוֹן לְפָנָיו" (מלאכי ג, טז) הַהוּא צַדִּיק דְּאִיהוּ קַלְמוֹס, כְּתִיב לֵהּ בִּדְיוֹ דְּנָפִיק מֵזַכְמָה. וזה הוא שיור מן הדיו שנשאר בקולמוס שעבר על פניך. שבשעה שהיו נכתבים דברי התורה בספר העליון כמ"ש "ויכתב ספר זכרון לפניו" היה היסוד שהוא הנקרא צדיק בבחינת קולמוס היה כותב בדיו היצוא מן החכמה. כלומר התורה היא ספירת החכמה הנקראת התורה הקדומה וכמ"ש במדרש "תורה נובלות חכמה". ספר הזכרון זו ספירת

המלכות והקולמוס זה היסוד כמ"ש זכרו"ן לפניך בספ"ר. ואם תשאל ותאמר והרי המלכות זו התורה שבכתב? נכון אלא שהכינויים הם יחסיים לפי הדרשה שבה הם נמצאים. תורה נביאים וכתובים בדרך כלל הם תורה=תפארת, נביאים=נצח והוד וכתובים = יסוד. תורה שבעל פה= מלכות. עוד מצאנו: מקרא=מלכות, משנה= תפארת, תלמוד=בינה וקבלה=חכמה. **וּמַאי דְּאִשְׁתְּאַר מֵהַהִיא כְּתִיבָה אֶתְיָהִיב לָךְ, דְּאַנְתְּ אִיהוּ דְּמַסְרַת נַפְשָׁךְ לְמוֹתָא כַּמָּה זִמְנִין בְּגִין יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דָּא יְזוּדָא קַדִּישָׁא עַל יָדָךְ אִתְיְיחַד תָּדִיר. וּבְזִמְנָא דְּזָעֲבוּ יִשְׂרָאֵל בְּעֶגֶל אָמַרְתְּ קֳדָמוֹי מַלְכָּא "וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא" (שמות לב, לב) וְכוּ' וְדָא "לְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה:"** ומה שנותר מאותה כתיבה נמסר לך כי אתה מסרת נפשך למיתה עליה כמה פעמים בגלל ישראל. ולכן זה הייחוד הקדוש על ידך מתייחד תמיד. ובעת שחטאו בני ישראל בעגל אמרת לפני הקב"ה "ואם אין מחני נא" וכו' וזה דהיינו מסירת הנפש שעשית זו היא "ולכל היד החזקה".

דף קיב

תִּקּוּנָא תִּשְׁעִים וּתְלָתִין

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" וַדַּאי דְּכֵיוָן דְּזָמַת דְּסִטְרָא אַחֲרָא אִתְתַּקְפַת עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל בְּזוּבָא דְּעֶגֶל, מַסְרַת נַפְשָׁךְ לְמוֹתָא בְּגִינַיְיהוּ. וּבְזִמְנָא דָּא אַפֵּיקַת לְהוּ מִגַּוָּהּ, בְּגִין כָּךְ (במדבר יד, כ) **"סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ".**

"ולכל היד החזקה" כיון שראתה הס"א את חטא העגל התחזקה להרע לישראל ואתה מרע"ה מסרת עצמך למיתה עליהם ובכח זה אותם הוצאת מידה ולכן נאמר "סלחתי כדברך".

"וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", בְּזִמְנָא דְּזָעֲבוּ בַּמְּרַגְּלִים, דִּכְדֵין אִצְטְרִיכוּ לְמֵימַת בְּמַדְבְּרָא. אַמַּאי? אֶלָּא בְּגִין דְּאַפֵּיקוּ שׁוּם בִּישׁ עַל אַרְעָא. וְכַמָּה זִינִין מְסָאֲבִין אִתְעָרוּ בְּהַהוּא זִמְנָא לְשַׁלְטָאָה עַל אַרְעָא בְּגִינַיְיהוּ, בְּגִין כָּךְ אִצְטְרִיכוּ אִינּוּן לְמֵימַת תָּמָן, דִּכְתִיב "וּפָגְרֵיכֶם אַתֶּם" (במדבר יד, לב) וְכוּ'. בְּגִין דְּכֻלְּהוּ אִינּוּן סִטְרִין דְּיִתְעָרוּ, יִשְׁתָּאֲרוּן בְּמַדְבְּרָא כְּפֵיתִין תְּוֹתַיְיהוּ, דְּאִינּוּן הַוּוּ דְּאִתְעָרוּ לוֹן. וּבְמוֹתָא דְּלְהוֹן אִינּוּן אִצְטְרִיכוּ לְאַכְפְיָא לוֹן תְּוֹתַיְיהוּ. "ולכל המורא הגדול" בעת שחטאו במרגלים ונגזר עליהם למות במדבר. מדוע נגזר עליהם למות במדבר? כי הוציאו דיבה רעה על הארץ וכמה כחות טומאה התחזקו לשלוט על הארץ בגללם ולכן הוצרכו למות שם שנאמר "ופגריכם אתם" כיון שכל כחות הרע שיקומו אחריהם במדבר יהיו משועבדים להם כי הם היו ראשונים לעורר דיבה רעה ובמיתתם הם כופים אותם תחתם.

וְאַנְתְּ בְּכָל זִמְנָא דַּהֲווֹ אָזְלִין בְּמַדְבְּרָא אַתְקִיפַת עֲלַיְיהוּ. דְּכַמָּה קְרֵבִין הֲווּ מְזַדַּמְּנִין לְגַבַּיְיהוּ, בְּכַמָּה סִטְרִין, מִכֻּלְּהוֹ זִינִין בִּישִׁין. אִי לָאו דְּזָזִילוּ דִּילָךְ, דְּבֵיהּ נְטָרַת לְהוּ מ' שְׁנִין, וְלָא אִתְעַבָּרוּ עֲלַיְיהוּ. ואתה מרע"ה הרועה הנאמן בכל עת שהיו הולכים במדבר הגנת עליהם. שכמה קרבות היו עומדים כנגדם מכמה צדדים מכל מיני סוגי רעות. ואם לא היראה ממך שהיא שמרה את ישראל ארבעים שנה וכך לא התגברו האויבים כנגדם וְעוֹד, אַנְתְּ נָמֵי מֵיתַת בְּמַדְבְּרָא וְתַמָּן אִתְקַבְּרַת, בְּגִין דְּמִינָּךְ יְדָזְלוּן יַתִּיר מִכֹּלָּא,

כֻּלְּהוֹ אִינּוּן סִטְרֵי מְסָאֲבוּתָא, דְּלָא יִתְתַּקְּפוּן עַל עָלְמָא. ועוד שאתה גם כן נפטרת במדבר ושם נקברת. כי ממך במיוחד יראים הכל, כל מיני סוגי טומאה שלא יתחזקו על העולם **וְאַנְתְּ תֵּיתֵי לְשֵׁאָר מֵתֵי מִדְבְּרָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי בַּהֲדָךְ. וּבְגִין מִלִּין אִלֵּין כְּתִיב בָּךְ** (ישעיהו נג, יב) "לָכֵן אֲחַלֵּק לוֹ וְכוּ'[148] **תַּחַת אֲשֶׁר הֶעֱרָה וְכוּ' וְאֶת פֹּשְׁעִים**" **וְכוּ'.** ואתה תביא את שאר מתי דור המדבר לעולם הבא יחד איתך ולכן הנביא אמר עליך לכן אחלק וכו' **וּקְבוּרָה דִּילָךְ דְּאִתְמַר בַּהּ** "**וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ**" (דברים לד, ו) **דְּהָא מִתַּמָּן אִסְתַּלְּקַת לַאֲתָר אַזְרָא עִלָּאָה, בְּגִין כָּךְ לֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבוּרָתוֹ. אֲבָל תָּמָן אִתְקַבְּרַת בְּקַדְמִיתָא לְאַכְפָּיָא קְלִיפִּין וַדַּאי. וְכָאָה זוּלָקָךְ.** והקבורה שלך נאמר בה "ואל ידע איש את קבורתו" שהרי משם עלית למקום אחר עליון כמ"ש בזוהר שעלה לע"ק. אבל בתחילה נקברת בגיא מול בית פעור כדי לכפות את הס"א אשרי חלקך.

קָם אַבְרָהָם סָבָא וְזָסִידָא וְאָמַר, ר' ר' הָא הָשַׁתָּא אִיהוּ שַׁעֲתָא לְאַהְדָּרָא עֲטָרָה לְיוֹשְׁנָהּ. מָאן יוֹשְׁנָהּ? אֶלָּא כַּמָּה דְּאָמַר (ויקרא כו, י) "**וַאֲכַלְתֶּם יָשָׁן נוֹשָׁן**" **דָּא הַהוּא דִּכְתִיב בֵּיהּ** (דניאל ז, ט) "**וְעַתִּיק יוֹמִין יִתְּב**" קם אאע"ה הסבא הקדוש ואמר לרמחל רבי רבי הנה כעת זו השעה

---

[148] "לָכֵן אֲחַלֵּק לוֹ בָּרַבִּים וְאֶת עֲצוּמִים יְחַלֵּק שָׁלָל תַּחַת אֲשֶׁר הֶעֱרָה לַמָּוֶת נַפְשׁוֹ וְאֶת פֹּשְׁעִים נִמְנָה וְהוּא חֵטְא רַבִּים נָשָׂא וְלַפֹּשְׁעִים יַפְגִּיע" הרב פירש פסוק זה לקמן תיקונים לז, לח עיי"ש.

להחזיר עטר'ה ליושנ'ה. מה פירוש ליושנה? אלא יש להבין זאת ממ"ש ואכלתם ישן נושן ותירגם אונקלוס "עתיקא דעתיק" וזה הוא מ"ש בדניאל ועתיק יומין יתיב **אֲבָל תָּא זְזֵי, תְּרֵין אִינּוּן, זַד עַתִּיקָא קַדִּישָׁא וְזַד עָתִיק יוֹמִין, לָקֳבֵל דָּא** (ויקרא כו, י) "**וַאֲכַלְתֶּם יָשָׁן** בִּסְטָרָא דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, "**נוֹשָׁן**" **בִּסְטָרָא דְּעַתִּיק יוֹמִין.** אבל בא וראה יש שתי דרגות בעתיק: עתיקא קדישא ועתיק יומין וכנגד זה אמר הפסוק "ואכלתם ישן" כנגד ע"ק ונושן כנגד ע"י[149] **אַמַּאי נוֹשָׁן? אֶלָּא דְּבִסְטָרָא דִּילֵיהּ טָמִיר אִיהוּ מִכֹּלָּא. אֲבָל בְּגִין דְּאִתְכַּסֵּי לְתַתָּא בְּהַהוּא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא, אִקְרֵי הַכִי עַתִּיק יוֹמִין.** למה הוא נקרא נושן? אלא כיון שהוא כשלעצמו הוא טמיר ונעלם מכל, אבל כיון שהוא מתכסה למטה ומולבש בע"ק לכן הוא נקרא ע"י **בְּגִין כָּךְ יָשָׁן נוֹשָׁן וַדַּאי. וּבְהוּ אִצְטְרִיךְ לְאַהַדְּרָא שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא, כְּגַוְונָא דְּעָבְדוּ אַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה.** לכן נאמר ישן נושן כנגד ב' מדרגות ודאי ובהם יש

[149] עיין בספר עץ חיים שער י"ג פרק ז' שם מבואר שעתיקא קדישא הוא הנקרא אריך אנפין והוא יוצא מתפארת של עתיק יומין (רמ"ז על ספר שמות). עוד כתב בספר עמק המלך - שער י - פרק ב "דע כי המאציל ברא באריך אנפין (שהוא ע"ק) תלת רישין: הראשון נקרא רישא דלא אתידע, השני רישא דאין, השלישי הוא הראש שלו ממש של אריך אנפין, ושלשתן כנגד כח"ב שבכתר האצילות, שהוא אריך כדאמרן. ואלו תלת רישין נקראים בזוהר בשם "עתיקא קדישא" סתם, והשבעה האחרים דמלכות אדם קדמון שהם גג"ת נהי"ם נקראים עתיק יומייא ו"עתיק יומין". אלו תלת רישין הנזכרים הם פנימיות ונשמה לאריך אנפין. כתב בספר הלשם בחלק השערים וההקדמות שהנהגת העולמות היא מא"א ואילו ע"י הוא רק כדי לקשר את העולמות ואינו פעיל בהנהגה.

להחזיר עטרה שזו השכינה הקדושה שהיא ספירת המלכות ליושנה כלומר לקומתה בעשר ספירות כעין מה שעשו אנשי כנה"ג **וְרָזָא דְּמִלָּה** (נחמיה ט, לב) "**הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא**" **וְאִי תֵּימָא מַאי הַאי לְגַבֵּי הַאי? אֶלָּא הָכָא רָזִין עִלָּאִין לְמָארֵי זָכְיָתָא דְּיָדְעִין לְמֵיהַךְ בְּאָרְחֵי רָזִין דִּלְעֵילָּא בָּאוֹרַיְתָא מֵישָׁר**. וסוד החזרת עטר"ה ליושנ"ה נעוץ במ"ש "האל הגדול הגיבור והנורא" ואם תשאל מה הקשר בין זה לזה? אלא כאן יש סודות עליונים לבעלי החכמה היודעים ללכת בדרך הסוד בדרך נכונה.

דף קיג

תָּא חֲזֵי, הַהוּא סִתִּימָא דְּכֹלָּא שָׁרֵי בְּמַטְלָנוֹי לְנַוְזָתָא לְתַתָּא. וְרָזָא תְּוַזַּלַת הַמַּוְזָשָׁבָה סוֹף הַמַּעֲשֶׂה. וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי סוֹף הַמַּעֲשֶׂה, דְּקָיְימַת לְדַבְּרָא עָלְמִין. וּמִקַּדְמִיתָא כֹּלָּא לְגַבָּהּ אִשְׁתְּעַר וַדַּאי. בא וראה אותו הסתום מכל, שהוא פרצוף עתיקא קדישא, מתחיל במסעיו לרדת למטה דהיינו להשגיח על התחתונים. וזה סוד "סוף מעשה במחשבה תחילה" סוף מעשה היינו השכינה במחשבה תחילה היינו פרצוף ע"ק. והשכינה היא העומדת להנהיג את העולמות. ובתחילה הכל היה מתוכנן בהתחשבות בה **שֵׁירוּתָא דְּכֹלָּא בִּתְלָת רֵישִׁין אִשְׁתַּכַּוְזוּ, וּשְׁכִינְתָּא אִשְׁתְּרַשַׁת הָכָא בְּרָזָא דָּא. וְרָזָא דְּכֹלָּא א' יו"י, יְמִינָא שְׂמָאלָא וְאֶמְצָעִיתָא. בְּסִטְרָא דָּא שְׁכִינְתָּא אִיהִי ש' בִּתְלָת רֵישִׁין.** ראשית הכל הם תלת רישין של ע"ק שהם: גולגלתא, מו"ס ואוירה דכיא ובכתר של השכינה יש את הבחינה הזו של ע"ק. וזה סוד הנרמז באות א שהיא מרכבת מג' אותיות י' ו' י' שהם ג' רישין דא לעילא מן דא ודא לגו מן דא והם בחינת כח"ב שגלגלתא הוא כתר מו"ס הוא חכמה ואוירא דכיא זו

הבינה של עתיקא קדישה שהוא ז"ת דא"ק. מצד זה[150] השכינה נקראת ש כי היא מקבלת שפע מג' קוין **וּמִסְטְרָא דִּלְתַתָּא אִיהִי שׁ' בְּד' רֵישִׁין. וְרָוָא דִּמְלָה "וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים" (בראשית ב, י). דִּמִסְטְרָא דִּלְעֵילָּא "וְנָהָר יֹצֵא מֵעֵדֶן" (בראשית ב, י). דָּא רֵישָׁא עִלָּאָה. "נָהָר" דָּא רֵישָׁא תִּנְיָנָא. "לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן" (שם) דָּא רֵישָׁא תְּלִיתָאָה. דִּכְלְהוּ דַּרְגִּין כַּמָּה דִּמְתְזַבְּרָן הָכִי אִשְׁתְּמוֹדְעָן דָּא לְגַבֵּי דָּא. בְּגִין כָּךְ קַדְמָאָה "עֵדֶן", תִּנְיָנָא "נָהָר", תְּלִיתָאָה "גַּן". וּשְׁכִינְתָּא כְּלִילַת כֻּלָּא לְתַתָּא. לְבָתַר מִסְטְרָא דִּילַהּ "וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים" (בראשית ב, י), דְּאִיהִי ד' רְבִיעָאָה לְתַתָּא.** ומצד התחתונים היא השכינה ש' בת ד' רישין כמ"ש ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. שמצד העליון נאמר "ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן" שעדן הוא הראש העליון הנהר זה הראש האמצעי והגן זה הראש התחתון וסימנם ענ"ג. השכינה הנקראת גן כוללת ג' רישין אלו. אח"כ ממנה יוצאים ד' נהרות וזו ש' בת ארבעה ראשין והיא רביעית לג' ראשין בחינת דוד המלך שהוא רגל רביעית למרכבה.

---

[150] לומדי הפשט הנכנסים ללימוד הסוד לא מבינים את המילים "מצד זה" או "בסוד" וכו'. נסביר כאן את הפשט במילים "מצד זה". דע שכל הפרצופים נכללים זב"ז ולכן גם בפרצוף נוקבא נמצא ה' פרצופים שהם א"א, או"א וזו"ן. בחינת ע"ק בנוק' נמצאת בכך שהיא נקראת ש' בת ג' רישין. כדי להבין זאת יותר טוב נביא משל מגוף האדם. כתוב בתורה שהאדם נברא בצלם ודמות של הקב"ה. להקב"ה יש עינים כמ"ש (זכריה) כי הנה שבעה עיני ה' המה המשוטטות בכל הארץ" ולאדם יש בחינה זו בעיניו הגם שאין הם דומות לא באיכות ולא בכמות לעיני בורא עולם עכ"ז רמז ודמיון יש כאן וזה הפירוש "מצד זה".

אֲבָל תָּא חֲזֵי, רָזָא דִּכְלָא, דִּכְיָן דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא בִּתְלָת רֵישִׁין אִשְׁתְּכַוַּן, הָכִי כְּלָא לְתַתָּא אִשְׁתְּכַוַּן הָכֵי, וְאִינּוּן אַבָּא וְאִמָּא וְדַעַת. לְקָבֵל דָּא וָיְסֹד גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת. הָא הָכָא אִשְׁתְּלִימוּ דַּרְגִּין לְאִתְגַּלָּאָה. אבל בא וראה, סוד הכל, כיון שבע"ק יש ג' רישין, כך הכל למטה מחולק לג' כגון: חב"ד, חג"ת, נה"י וכך הכל נשלם ונבנה בשלושה כלומר כאשר ז"א נבנה הוא נבנה נה"י דאימא ובו נבנים כח"ב וכו'. **כְּדֵין שְׁכִינְתָּא קַיְימַת בְּאַתְרַהּ, וְכְלָא אִתְקְשַׁר בַּהּ, וְאִיהִי אַשְׁלִימַת סַמְכָא תְּוֹוֹתַיְיהוּ וְאִינּוּן ד'. כְּדֵין וְהָיָה לְד' רָאשִׁים. אִשְׁתַּכְוַת שְׁכִינְתָּא קְשׁוּרָא דְּכָל דַּרְגִּין מִשֵּׁירוּתָא דְּכְלָא עַד סוֹפָא דְּכְלָא. וְאִיהִי "אֵשֶׁת זַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ" (משלי יב, ד). דִּבְשַׁעֲתָא דְּאִתְוַּבְּרַת לְתַתָּא בְּוָיְסֹד גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת, מִתַּמָּן סַלְקַת דַּרְגָּא בָּתַר דַּרְגָּא עַד דְּאִתְקְשָׁרַת בִּתְלָת רֵישִׁין דְּאִתְמָרוּ.** ואז השכינה נמצאת במקומה והכל נקשר בה והיא משלימה את נו"ה (שהם הסמכין) במקומם ואז היא רגל רביעית לג' שעליה. יש מרכבה תחתונה שהיא חגת"ם ועליונה שהיא חבת"ם, בין כך ובין כך היא רגל רביעית. נמצא שהשכינה היא רגל רביעית וסוף כל הספירות והיא קישור כל הספירות והיא אשת חיל עטרת בעלה שבשעה שהיא נקשרת בחג"ת היא עולה אליהם ומשם דרגא אחר דרגא עד שנקשרת בג' רישין הנזכרים **כְּדֵין מִתַּמָּן אַפֵּיקַת מְזוֹנָא לְעָלְמָא. וְרָזָא דָּא "מִמֶּרְזָךְ תָּבִיא לַזְמָהּ" (משלי לא, יד) וְדָא אֶבֶן דְּסָלְקִין לַהּ עַד אֵין סוֹף.**
ואז כשהגיעה לג' רישין אלו הנקראים רום המעלות היא מוציאה מזון לעולם דהיינו לנשמות המלאכים והגשמיים ועל זה נארמ ממרחק תביא

לחמה וזו השכינה הנקראת גן ונקראת אבן שהצדיקים והמכוונים מעלים אותה עד אין סוף **וְאִתְּמַר בַּהּ "מֵאֵת יְהוָה הָיְתָה זֹּאת הִיא נִפְלָאת בְּעֵינֵינוּ" (תהלים קיז, כג). מַאי מֵאֵת יְהוָה? אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּאִתְזַבְּרַת שְׁכִינְתָּא בְּוֵ"ו גְּבוּרָה תִּתְפָּאֶרֶת לְתַתָּא, בְּתִתְפָּאֶרֶת בְּקַדְמִיתָא וּמִינֵּיהּ בַּזְּסָדִים וּגְבוּרוֹת. וְרָזָא דָּא מֵאֵת יְהוָה. מֵיְהוָה לָא כְּתִיב אֶלָּא מֵאֵת יְהוָה, וְאִלֵּין זְסָדִים וּגְבוּרוֹת. כְּדֵין מִתַּתָּן סַלְקַת דַּרְגָּא בָּתַר דַּרְגָּא עַד הַהוּא אל"ף עִלָּאָה, וְאִתְהַדְּרַת אֵיהִי כְּגַוְנָא דָּא פַּל"א.** ונאמר בה "מאת ייי' היתה זא"ת היא נפלאת בעינינו" מה פירוש מאת ייי'? אלא בעת שמתחברת השכינה בחג"ת למטה היא עולה אל התפארת בתחילה ואח"כ לחו"ג וזה סוד מאת ייי' שהת"ת ה"ס ייי' וממנו היא עולה לחו"ב ולכתר הנקרא אלף העליון. והיא הופכת שם להיות פל"א.

בְּגִין כָּךְ "הִיא נִפְלָאת בְּעֵינֵינוּ" (תהלים קיז, כג). וּבְגָלוּתָא אִתְזָוֵוג דְּאִתְפָּרְשַׁת מֵאִינּוּן דַּרְגִּין. אֲבָל אַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה אַהְדְּרוּ לוֹן לְאַתְרֵהּ, לְאִתְזַוָּגָא דְּאַף עַל גַּב דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא לָא אִתְפָּרְשַׁת מִלְעֵילָּא לְעָלְמִין. אֶלָּא בְּגָלוּתָא כַּיְימַת כַּמָּה דְּאִצְטְרִיךְ בְּגָלוּתָא. וּבְפוּרְקָנָא כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ לְפוּרְקָנָא. כֹּלָּא לְפוּם זִמְנָא. ולכן נאמר בה "היא נפלאת בעינינו" ובגלות נראה שאין היא עולה עד הכתר אבל אנשי כנה"ג החזירו אותה למקומה להראות שלמרות שהיא בגלות אין היא נפרדת מן הכתר. עכ"ז בגלות היא במצב גלותי ובגאולה היא תהיה כמו שצריך להיות בזמן הגאולה הכל לפי הזמן.

דף קיד

כְּדֵין "וַאֲכַלְתֶּם יָשָׁן נוֹשָׁן וְיָשָׁן מִפְּנֵי חָדָשׁ תּוֹצִיאוּ" (ויקרא כו, י) דָּא זַרְתּוּתָא דִּנְהוֹרָא דְּאִתְחַדַּשׁ בְּכָל יוֹמָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ 'הַמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית' (זוגיגה יב). ומטט' בְּשַׁעְתָּא דְּנָטִיל לֵיהּ לְאַפָּקָא לְעָלְמָא, אִתְמַר בֵּיהּ 'יֵשׁ קַנְקַן חָדָשׁ' (אבות ד, כ), דְּאִתְחַדַּשׁ בְּנְהִירוּ חַדְתָּא. 'מַלֵּא יָשָׁן' (שם), דָּא נְהִירוּ דְּעַתִּיקָא. ובעת הגאולה יתקיים בה (ומימלא גם בדבקים בה) ואכלתם ישן (ע"ק) נושן (ע"י) וישן מפני חדש תוציאו זה התחדשות האור המחדש בכל יום שנאמר בו המחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית. ומלאך מטט' בשעה שנוטל את האור להוציאו לעולם (בי"ע) נאמר בו יש קנקן חדש המתחדש באור חדש, מלא ישן שזה אור עתיקא קדישא וְסִטְרָא אַחֲרָא אִיהוּ אֵל אַחֵר דְּאִסְתְּרַס וְלָא עָבִיד אִבִּין וְאִתְמַר בֵּיהּ 'וְיָשָׁן שֶׁאָפַלוּ חָדָשׁ אֵין בּוֹ' (שם), דַּאֲפָלוּ בְּשַׁעְתָּא דְּנָפִיק הַאי חָדָשׁ לְאַחֲזָא לְעָלְמָא, אֲפָלוּ מֵהַאי לָא נָטְלִין וְלָא לְאַפָּקָא אִבִּין כְּלָל. וְאַף עַל גַּב דְּמִתְחַזְּנָן אִינּוּן נְמֵי בָּתַר שְׁלִימוּ דְּדַרְגִּין קַדִּישִׁין, עִם כָּל דָּא כֻּלָּא לָא נָטְלִין אֶלָּא מִמַּאי דְּאִתְחַדַּשׁ מִלְּגַו לְגַבַּיְיהוּ. ובהצד האחר שהוא הס"מ הוא נקרא אל אחר והוא סריס ולא נותן פרי ועליו נאמר "וישן שאפילו חדש אין בו" כלומר שאפילו בשעה שיוצא אותו אור חדש של ע"ק להזין את העולם אפילו מאותו אור אין הוא נוטל כח להוציא פרי. (הטעם כתב הרב אשלג בעל הסולם כי הוא בנוי בצורה הפוכה מן הקדושה ולא יכול לסבול לקבל את האור כפי שהוא) ולמרות שהוא ניזון לאחר שכל מחנה הקדושה נוטל שפעו עם כל זאת לא

נוטל אלא ממה שנדחה אליו מן הפנים אל החוץ כלומר הס"א ניזון דרך אחוריים ולא מהפנים **אֲבָל לְעֵילָּא "וְיָשָׁן מִפְּנֵי חָדָשׁ תּוֹצִיאוּ", כְּגוֹן "הוֹצִיאִי פָּרוֹתַיִךְ" (תענית כד, א). דְּהַהוּא יָשָׁן אַפֵּיק אִיבִּין לְעָלְמָא בְּרָזָא דִּילֵיהּ מַמָּשׁ, בְּזֵיעָלָא דְּזַרְתוּתָא דְּאִתְזַדַּשׁ בֵּיהּ מִלְעֵילָּא וַדַּאי**. אבל למעלה בקדושה נאמר "וישן מפני חדש תוציאו" כגון "הוציאי פרותיך" כלומר הצדיקים למטה יודעים כיצד להמשיך את אור ע"ק עד הארץ הגשמית והוא הנקרא כאן "ישן" ואותו ישן מוציא פירות לעולם בסוד שלו ממש כלומר כלים דכתר ואור דיחידה וכל זה בכח ההתחדשות שמתחדשת בו מלמעלה בודאי.

ר' ר' וַדַּאי שְׁכִינְתָּא הָשַׁתָּא אִיהוּ זִמְנָא לְסַלְקָא לַהּ לְיוֹשְׁנָהּ דָּא בְּשִׁבְעִין תִּיקּוּנִין אִלֵּין. דִּבְהוּ "תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח חַיִּים שׂוֹבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ" (תהלים טז, יא). דִּשְׁכִינְתָּא אִיהִי בַּת שֶׁבַע, וּבְזִמְנָא דְּאַנְפִּין עִלָּאִין נְהָרִין בַּהּ סַלְקַת לְשִׁבְעִין. רבי רבי אומר אאע"ה לרמחל, ודאי הגיע כעת זמן להעלות את השכינה ליושנה ע"י שבעים התיקונים האלו שעליהם נאמר "תודיעני אורח חיים, שובע שמחות את פניך" כי השכינה נקראת בת שבע ובעת שהפנים מאירים בה היא הופכת לשבעים. כבר ידעת שחיים היינו פרצוף אבא הנקרא קדש ובו מאירה החיה המחיה בעליה. אבא משפיע לבינה וזו לדעת וזהו תודיעני. אורח חיים היינו יסוד אבא הנמשך לדעת. כבר ידעת שהשמחה בבינה כמ"ש אם הבנים שמחה וכאשר היא מאירה לז"א בז"ת שבה היא נקראת שבע שמחות. כתוב בזוהר הקדוש שכוונה שמע של שמע ישראל היינו "שם דסליק לע' קלין" כלומר המלכות שזו השכינה הנקראת שם עולה לבינה ואז היא הופכת לשבעים קולות. העלאת השכינה לבינה נעשית מכח מוחין דאבא הנמשכים לו מעתיק יומין הנקרא "נושן" וראה רמז נושן עם ד' אותיות גימ' קודש.

מָאן אַנְפִּין? אֶלָּא אִלֵּין כִּתְרֵי מַלְכָּא, כַּמָּה דְּאָמַר

"יָאֵר יְהוָה פָּנָיו" (במדבר ו, כה). בְּמַאי? אֶלָּא "תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח חַיִּים" (תהלים טז, יא), דָּא קַבָּלָה רָזָא דְּאוֹרַיְתָא מִסְטָרָא דְּעֵץ הַחַיִּים דְּאִתְנַּבְלָיָא הָשַׁתָּא לְעָלְמָא בִּנְהִירוּ דְּשִׁבְעִין תִּיקוּנִין אִלֵּין. כְּדֵין אֶסְתַּלַּק כֹּלָּא בִּנְעִימוּ עִלָּאָה, דְּאִתְמָר בֵּיהּ "וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ" (תהלים צ, יז) וְכוּ'.

מה אלו הפנים? אלו הם כתרי המלך כלומר ג"ר ושורשם הוא בג' רישין ועליהם נאמר יאר ייי' פניו אליך וכו'. כיצד יאר? אלא כאשר נמשכים החיים למטה אל המלכות זו הארת פנים. וזה לימוד תורת הקבלה שזו תורה מצד עץ החיים המתגלית כעת בשבעים תיקונים שלך ואז היא עולה אל הבינה והופכת משבע לשבעים. הבינה נקראת נועם והיא הנקראת העולם הבא. וְדָא זֹהַר, "וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ" (דניאל יב, ג). כְּדֵין "נְעִמוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח" (תהלים טז, יא), לְאִסְתַּלָּקָא כֹּלָּא בִּימִינָא וְתוֹרָה אוֹר. כְּדֵין "נָכוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית יְהוָה בְּרֹאשׁ הֶהָרִים" (ישעיהו ב, ב). זַכָּאָה זִוּוּגָא דְּיִשְׂרָאֵל. וזה הוא הנקרא זהר הרקיע ואז יתקיים נעמות בימינך נצח כלומר הבינה הנקראת נעם נמשכת אל החסד וזה משפיע לנצח הנמצא בימין ואז היסוד מתמלא בשפע חסדים הבא מן הימין הנצח ובמצב זה הוא נקרא טוב (בן איש חי בספרו לשון חכמים) והיסוד משפיע את השפע למלכות והיא עולה אל הבינה מכח השפע הזה. וזה נרמז בסיפור של הרופא הנותן לחולה ריחות טובים ומרפאו.

קָם רַעְיָא מְהֵימְנָא פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' וַדַּאי הָשַׁתָּא אִיהוּ זִמְנָא לְאַהְדָּרָא שְׁכִינְתָּא לְבַעְלָהּ בְּהַאי זִיבּוּרָא, דְּבֵיהּ "וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ" (דניאל יב, ג), דָּא אוֹר עִלָּאָה דְּבֵיהּ אַנְהִירַת לַהּ

לִשְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא. וּבְיֵהּ תִּסַּק לַהּ מִגָּלוּתָא בְּזִמְנָא דְּפוּרְקָנָא. קם מרע"ה הרועה הנאמן פותח ואומר לרמחל רבי רבי בודאי כעת הזמן להחזיר שכינה לבעלה בחיבור הזה של הע' תיקונים שעליו נאמר והמשכלים יזהרו כזהר הרקיע שזה אור עליון המאיר בחשאי לשכינה (הביאו לה ציקי קדרה בחשאי) בעת שהיא בגלות וע"י האור הזה היא תעלה להתחבר בבעלה בעת הגאולה **בְּהַהוּא זִמְנָא "מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת יְהוָה כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים" (ישעיהו יא, ט). דְּאִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא אִתְעַר אִתְעָרוּתָא לְעֵילָּא כְּגַוְונָא דִּילֵיהּ. וּבְגִין אִתְעָרוּתָא דְּאִתְעַר הָשַׁתָּא בְּהַאי אוֹר, יִתְעַר אוֹר לְעֵילָּא בְּזִוּגָא סִתִּימָאָה לְאִתְגַּלָּאָה בְּעָלְמָא. וּבְיֵהּ יִתְפָּרְקוּן יִשְׂרָאֵל פּוּרְקָנָא שְׁלִים.** באותו זמן יתקיים ומלאה הארץ דע'ה א'ת יי' כמים לים מכסים שהתעוררות התחתון מעורר את התעוררות העליון כעין התעוררות התחתון. וכיון שיש כעת התעוררות בלימוד הזוהר תניינא זה מעורר אור למעלה שהחכמה הסתימאה תתגלה בעולם ובה יצאו ישראל מן הגלות גאולה שלימה.

דף קטו

קוּם אֵלִיָּהוּ נְבִיאָה בְּהֵימְנָא דְּאַנְתְּ אִיהוּ דְּאִתְמַר בָּךְ "הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם" (מלאכי ג, כג) וְכוּ' "וְהֵשִׁיב לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל אֲבוֹתָם" (מלאכי ג, כד). דְּתוּקְפָּא דְּיִשְׂרָאֵל בְּאַבָּהָן דִּלְהוֹן תַּלְיָא, דְּאִינּוּן קְטָרָא עִלָּאָה דְּבֵיהּ מִתְתַּקְפִּין. קום אליהו הנביא הרועה הנאמן שאתה הוא שנאמר בך "הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא...והשיב לב אבו'ת על בני'ם וכו' שחוזק ישראל שהם הבנים באבות תלוי שהם קשר עליון שבו הם מתחזקים. כבר ידעת שבני

ישראל מושרשים במלכות בסוד כל בני ישראל בני מלכים הם וחוזק המלכות בחוזק התפארת תלוי. אבות כאן בדרך סוד אלו החג"ת והבנים אלו הנה"י והם שלושה עדרי צאן הנמצאים על הבא'ר. בעת שיש שפע באבות הם נותנים אותו לבנים ואלו ממשיכים אותו לשכינה. שים לב למ"ש והשיב שהכל תלוי בתשוב'ה כלומר בבינה הנקראת נועם.

וּבְזִמְנָא דְּמִתְזַבְּרָן בֵּיהּ, אִתְּמַר "כִּי מֵרֹאשׁ צֻרִים אֶרְאֶנּוּ וּמִגְּבָעוֹת" (במדבר כג, ט) וְכוּ'. כְּדֵין "יְהִי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם אֲבֹתֵינוּ אַל יַעַזְבֵנוּ וְאַל יִטְּשֵׁנוּ" (מלכים א' ז, נז). וכאשר בני ישראל המושרשים במלכות מתחברים בבינה (כששבים תשובה) אזי זוכים להתחבר באבות שאלו החג"ת ובאמאות שאלו נהי"ם ואז יתקיים "יהי יי' אלהינו עמנו כאשר היה עם אבתינו, אל יעזבנו ואל יטשנו" **אֲבָל בְּסוֹפָא דְּגָלוּתָא אִתְּמַר 'תַּמָּה זְכוּת אֲבוֹת' (שבת נה). וּבְגִין כָּךְ אֲנָּת תֵּיתֵי בְּקַדְמִיתָא לְאַהֲדָרָא קְטָרָא עַל קְיוּמֵיהּ. בְּגִין כָּךְ "וְהֵשִׁיב לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל אֲבוֹתָם" (מלאכי ג, כד). וּבַהֲדָךְ יִתְעָרוּן כֻּלְּהוֹ אֲבָהָן עִלָּאִין, לְאִתְעָרָא תִּיקּוּנָא כְּדְקָא יָאוּת.** אבל בסוף הגלות נאמר "תמה זכות אבות" כלומר אין הארה של החג"ת לנהי"ם ולכן אז צריך את אליהו הנביא שמעורר את תהליך התשובה שזה מחזק את הבינה להאיר לאבות ואלו לבנים. ויחד אתך יתעוררו כל האבות העליונים שאלו החג"ת להתעורר תיקון כראוי. **וְאֲנָּת דְּמָשֵׁי לְהוּ יְדַיְּהוּ, לְאִתְעָרָא מַיִן עִלָּאִין מִסִּטְרָא דִּבִינָה, דְּאִתְּמַר בֵּהּ "וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים" (יחזקאל לו, כה). וְאִלֵּין מַיִן נָזְחִין עַל יְדֵיהוֹן לְדַכָּאָה לְהוּ מֵעֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל,**

וּכְדֵין יְזוּדָא אִתְתַּקַּן עַל יְדַיְיהוּ. ואתה הוא הנוטל ידיהם, כמו שאדם הניעור משנתו, וענין זה נזכר בגמ' ב"מ פ"ה ע"ב, על ידי המשכת מים עליונים מצד הבינה שנאמר עליהם וזרקתי עליכם מים טהורים. מה שאמר וזרקתי ולא ונתתי וכו' נראה שרמז בזה בבירור על הבינה שהיא הנקראת בטעמים זרקא והיא עזקא דכיא. ואלו מים היורדים על האבות לטהר אותם מאחיזת עשו וישמעאל הנרמזים בדניאל (ב, מא) בחיה הרביעית שרגליה חלקם ברזל (עשו) וחלקם חרס (ישמעאל). ואז בעזרת אותם מים שאלו מוחין דנשמה יהיה יחוד בין האבות והבנים.

אֲבָל בְּגִין גָּלוּתָא לָא קָיְימִין כַּזְדָא, דְּהָא כֵּיוָן דְּבְנִין לָא אִתְזַבְּרָן בְּהוּ, אִינּוּן נָמֵי לָא קָיְימִין כְּדְקָא יָאוּת. וּבְזִמְנָא דְּאָתֵי כֻּלְּהוֹ יִתְזַבְּרוּן בְּזִיבּוּרָא זַדָּא, אֲבָהָן וּבְנִין כַּזַדָּא, "לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל אֲבוֹתָם" (מלאכי ג, כד). וְאִינּוּן נָמֵי בְּזִיבּוּרָא זַד יְקוּמוּן לְזַבְּרָא זִיבּוּרָא עִלָּאָה זִיבּוּרָא שְׁלִים. אבל בגלל הגלות אין הם עומדים כאחד. כלומר חג"ת עם נה"י ואז גם החג"ת חסרים כי הבנים לא מחוברים אליהם כלומר כיון שאין חיבור בין חג"ת לנה"י אז גם בחג"ת עצמם אין חיבור בין חג"ת דחג"ת לנה"י דחג"ת. אבל לעת"ל הכל יתחברו בחיבור אחד האבות עם הבנים וזהו לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם. שים לב למילת לב שזו ספירת הבינה כמ"ש בינא ליבא ובה הלב מבין. והם ג"כ יהיו בחיבור אחד יקומו לחבר חיבור עליון חיבור שלם. **קוּמוּ דְּמִיכֵי אַרְעָא אִתְעָרוּ מִשְׁנַתְכוֹן, דְּאִתְמָר בְּכוּ "הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שֹׁכְנֵי עָפָר" (ישעיהו כו, יט). דָּא עָפָר דְּאִתְמָר בֵּיהּ "וְנָזוֹשׁ עָפָר לַזּוֹמוֹ" (ישעיהו סה, כה) אִלֵּין דְּאִתְמְסָרוּ לְאִתְקַטְלָא בִּידָא דְּסִטְרָא אַזְרָא,**

דְּכַיְּימִין תָּמָן הָשַׁתָּא לְאַתְקָנָא אַתְרַיְּיהוּ תִּיקּוּנָא שְׁלִים. וְשִׁינָה נָפְלַת עֲלֵיכוֹן בְּגָלוּתָא, דְּאִתְּמַר בַּהּ "וְתַרְדֵּמָה נָפְלָה" (בראשית טו, יב) וְכוּ'. קומו ישני עפר התעוררו משנתיכם שנאמר בכם "הקיצו ורננו שכני עפר" העפר זו הגלות ששם שליטת הנחש ואלו הם הרוגי מלכות שנמסרו להריגה ביד הס"א והם עומדים כעת להתקין מקומם כראוי בספירת המלכות (שהרי הם גלגול השבטים כידוע והם נקראים בני ישרא'ל) ושינה נפלה עליהם בגלות שנאמר בה ותרדמה נפלה על אברהם וכו' וכבר ידעת שהתרדמה היא הנקראת דורמיטא קודמת לנסירה ולגאולה.

הָשַׁתָּא הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ, בְּכַמָּה שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן לְסַלְקָא לְעֵילָּא, אַתּוּן וְכַמָּה נְצִיצִין אָזְרָנִין בַּהֲדַיְּיכוּ, "כִּי טַל אוֹרוֹת" (ישעיהו כו, יט) וַדַּאי. וְדָא שִׁיר זָדָשׁ דְּיִתְעַר בְּעָלְמָא. שִׁיר פַּכמ"ג [פָּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבַּע] בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא יָאוּת. כעת הקיצו ורננו בכמה שירים ותשבחות להעלות את השכינה למעלה אתם וכמה ניצוצי אור יחד אתכם כמ"ש כי טל אורות וכו' דהיינו שיש הרבה אורות העולים יחד עם השכינה העולה מן המדבר, מדבר העמים שאלו בי"ע. וזה שיר חדש שיתעורר בעולם וזה שיר פשוט, שיר כפול, שיר משולש ושיר מרובע בסוד השם הקדוש: י, יה, יהו, יהו-ה.

קוּם ר' אַבָּתַזּ מִכְלִין קַמֵּי שְׁכִינְתָּא לְאִתְעָרָא תִּיקּוּנָא שְׁלִים כְּדְקָזְזֵי. קום רבי אומר הרמח"ל לאליהו הנביא ופתח במילים לפני השכינה לעורר אותה בתיקון שלם כראוי. במילת קום נותן הרב החסיד הרמחל כח ורשות לאליהו הנביא כמ"ש בהקדמת תיקוז הזוהר (דף י"ז ע"ב) שאליהו הנביא אומר לרשב"י "קום רבי שמעון ויתחדשון מילין על ידך".

קָם אִיהוּ פָּתַזז וְאָמַר, "וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ" (דניאל יב, ג) אִלֵּין צַדִּיקַיָּא דְּקַיְימִין בְּעָלְמָא, דְּגָרְמִין לְנְהִירוּ עִלָּאָה לְאִתְפַּשְׁטָא בְּעָלְמָא. דִּלְעֵילָּא כְּתִיב "וּנְהוֹרָא עִמֵּהּ שְׁרֵא" (דניאל ב, כב), וַזַּשׁוּכָא לָא קָאִים אֶלָּא לְתַתָּא. וְרָזָא דָּא "וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם" (בראשית א, ה) דָּא עָלְמָא עִלָּאָה, "וְלַזּשֵׁךְ קָרָא לָיְלָה" (בראשית א, ה) דָּא עָלְמָא תַּתָּאָה. קם אליהו הנביא פתח

ואמר ואמר "והמשכלים יזהרו כזהר הרקיע". מי הם המשכלים? אלו הם הצדיקים הנמצאים בעולם הגורמים לאור הקבלה העליון להתפשט בעולם שנאמר "ונהורא עמה שרא" שהאור נמצא עם הקב"ה והחושך לא נמצא אלא למטה. וזה סוד ויקרא אלהים לאור יום שזה העולם העליון עולם האצילות ולחשך קרא לילה זה העולם התחתון, בי"ע. אי נמי, אור אלו ט"ר ולילה מלכות. כבר בבראשית רבא נאמר שאין אלהי"ם מייחד שמו על הרשעים שנאמר ולחשך קרא לילה ולא נאמר ולחשך קרא אלהי"ם לילה.

דף קטז

דְּבְהוּ "וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַזּשֵׁךְ" (בראשית א, ד), דְּאַף עַל גַּב דְּאִשְׁתְּכַזז זּשֵׁךְ לְתַתָּא לְעֵילָּא אוֹר אִיהוּ. וּבְזִמְנָא דְּאִית צַדִּיקַיָּא בְּעָלְמָא, נְהִירוּ דִּלְעֵילָּא אִתְמְשַׁךְ לְתַתָּא. כְּדֵין "הָעָם הַהֹלְכִים בַּזּשֵׁךְ רָאוּ אוֹר גָּדוֹל" (ישעיהו ט, א). בְּגִין כָּךְ "וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ" (דניאל יב, ג), לְגַלָּאָה וְיהָרָא דִּלְעֵילָּא לְתַתָּא.

שעליהם נאמר ויבדל אלהי"ם בין האור ובין החשך שלמרות שיש חשך

למטה, למעלה יחשב לאור. וכאשר יש צדיקים בעולם האור העליון נמשך למטה ואז מתקיים "העם ההולכים בחשך ראו אור גדול" ולכן המשכלים, שהם הצדיקים, יזהרו למטה כזהר הרקיע למעלה, שהם מגלים את האור העליון למטה **וְאִי תֵּימָא דְּתִיקּוּנָא דַּעֲבָדִין לְגַרְמַיְיהוּ לְזִוּוּד עָבְדִין? לָאו הָכֵי. אֶלָּא "וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים" (דניאל יב, ג) וַדַּאי. דְּהָא זִיהֲרָא עִלָּאָה אִתְמְשַׁךְ לְגַבַּייהוּ, וּמִינַּיה פָּשְׁטִין דְּכוֹכְבַיָּא לְכָל סְטַר לְזַכָּאָה בְּהוּ אָזָרְנִין. בְּגִין כָּךְ "וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים" (דניאל יב, ג)**. ואם תאמר שאת המשכת האור למטה הם עושים לעצמם בלבד, אין הדבר כן אלא ומצדיקי הרבים בודאי כלומר הם מתחברים אל הרבים ומזכים אותם במתיקות אור התורה הפנימי. שהרי האור העליון נמשך אליהם, ומהם מתפשט האור לשאר בני העולם כמ"ש ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד.

וְעוֹד, רָקִיעַ בֵּיהּ תְּרֵין כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת וְדָא צַדִּיק. וּמִתַּמָּן נָטְלִין כַּמָּה מַלְאָכַיָּא לְאַזָּתָא מִילִין לְעָלְמָא כָּל זִמְנָא בְּדַרְגֵּיהּ. וְיִשְׂרָאֵל אִתְמָר בְּהוּ 'אֵין מַזָּל לְיִשְׂרָאֵל' (שבת קנו ע"א. נדרים לב ע"א). **דְּיִשְׂרָאֵל בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא תְּרֵיהוֹן, וּמַזָּלָן בְּצַדִּיק, בְּגִין כָּךְ שָׁלְטִין עֲלַיְיהוּ. דְּהָא כַּמָּה דְּאִתְנְהִיר לְגַבֵּי הַהוּא צַדִּיק בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, הָכִי נָטְלִין אִינּוּן מִילִין לְמֶיעֱבַד עוֹבָדָא**. ועוד הרקיע שבו עומדים הכוכבים והמזלות, כמ"ש בחגיגה יב ע"ב, הוא היסוד. עליך לדקדק קורא יקר כלשון הפסוק שאמר "והמשכלים" ולא אמר והצדיקים כי משכיל הוא ביסוד כידוע בספרים וכבר ידעת שהמשכיל משכיל אל ד'ל. אמנם גם הצדיק הוא ביסוד כמ"ש "וצדיק יסוד עולם" ונראה שמילת משכיל היא

כאשר היסוד משפיע למל' וצדיק כשהוא ללא יחוד ודו"ק. ומן היסוד נוטלים כמה מלאכים להוריד את הדברים לעולם כל אחד כפי מדרגתו כגון מיכאל משפיע לחסד וכו'. ובישראל נאמר "אין מזל לישראל" כלומר אינם צריכים מלאך או שר שיוריד להם שפע כיון שישראל הם חלק ה' ונחלתו וכבר ידעת שה' זו התפארת, ז"א, והוא הנקרא משפט ועמודא דאמצעיתא ומזלם של ישראל הוא ביסוד וכיון שהם נשפעים מן התפארת (ישראל אשר בך אתפא'ר) הם שולטים על המזלות. שהרי ככל שהיסוד מקבל שפע מהתפארת כך מקבלים ישראל את השפע למטה בעולם השפל הגשמי להוציאו לפועל.

קָם אֵלִיָּהוּ נְבִיאָה בְּהֵימְנָא וְאָמַר לֵיהּ, ר' ר' "וְהָיָה לְעֵת עֶרֶב יִהְיֶה אוֹר" (זכריה יד, ז) דָּא וַדַּאי אִיהוּ אוֹר דִּילָךְ דְּאִתְגַּלְיָא בְּהַאי זִיבּוּרָא. דְּעַד הָשַׁתָּא "בְּמַזְחֵשַׁכִּים הוֹשִׁיבַנִי" (איכה ג, ו) הָשַׁתָּא "וְהָיָה לְעֵת עֶרֶב יִהְיֶה אוֹר" (זכריה יד, ז). בְּסוֹף יוֹמַיָּא בְּזִמְנָא דְּפוּרְקָנָא אִתְקְרִיב, בֵּיהּ "הָעָם הַהֹלְכִים בַּחֹשֶׁךְ רָאוּ אוֹר גָּדוֹל" (ישעיהו ט, א) בְּהַאי זִיבּוּרָא. "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דברים לד, יב) קם אליהו הנביא הנאמן ואומר לרמח"ל רבי רבי

"והיה לעת ערב יהיה אור" על איזה אור מדבר הנביא? בודאי על האור שלך המתגלה בחיבור הזה. שעד כה לא התגלה האור ונאמר "במחשכים הושיבני" וכעת לאחר גילוי הרזין הללו נאמר "העם ההלכים בחשך ראו אור גדול" בחיבור הזה. כעת הוא פותח את התיקון הבא כדרך תיקוני הזוהר שכתב הרשבי שנעוץ תחילתו בסופו. וזה אומרו "ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול".

תִּקּוּנָא אַרְבְּעִין

וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי הָשַׁתָּא לְאַגָּלָאָה גִּילוּיָא דָּא בְּעָלְמָא. דְּכַמָּה סִטְרִין אָחֳרָנִין הֲווּ בָּעְיָין לְקַטְרְגָא וּלְעַכָּבָא. עַד דְּאִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּתוּקְפֵּיהּ וּבָעָא בֵּיהּ. בְּגִין כָּךְ "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה". "ולכל היד החזקה" שהקב"ה רוצה כעת לגלות גילוי זה בעולם שכמה צדדים אחרים, כלומר כחות של הקלי', היו רוצים לקטרג ולעכב עד שהתעורר הקב"ה בחוזקו ורצה לגלות את הקדושה ולכן "ולכל היד החזקה". רמז: החזקה גימ' קכ"ה אלו ק"כ צירופים של שם אלקים עם ה' אותיות השם. אי נמי, החזקה ע"ה גימ' קכ"ו שאלו אחורי שם אדנות כזה: א, אד, אדנ, אדנ-י שבכח שמות אלו עשה בהם הקב"ה דין. **דְּהַשְׁתָּא אִיהוּ זִמְנָא דְּאִתְמַר בֵּיהּ** (דברים ד, ל) **"בַּצַר לְךָ וּמְצָאוּךָ כֹּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה" וְכוּ' דְּסִטְרָא אַחֲרָא סְתִימַת אֲרָזִין מִכָּל צַד. וְעִם כָּל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּקַע בָּהּ בְּתוּקְפֵּיהּ וּבָעָא דְּיִתְגְּלֵי נְהוֹרָא דָּא בְּעָלְמָא.** שכעת זה הזמן עליו נאמר "בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה" שהס"א מונעת השפע מכל צד ועכ"ז הקב"ה בקע את חומת הס"א בחוזקו ורצה שיתגלה האור הזה בעולם. **וְרָזָא "כְּשַׁזַּר נָכוֹן מוֹצָאוֹ" (הושע ו, ג) כְּהַאי שַׁזַּר דְּבָקַע גּוֹ זַשׁוּכָא וְנָפַיק, הָכִי בָּקַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גּוֹ קְלִיפִּין וְאַפֵּיק נְהוֹרָא. וְאִתְמַר בֵּיהּ "מִי זֹאת הַנִּשְׁקָפָה כְּמוֹ שָׁחַר" (שיר השירים ו, י) מַה הַשַּׁזַּר הַזֶּה יוֹצֵא וַאֲפֵלָה בּוֹרַזַת מִלְּפָנָיו, הָכִי בְּשַׁעְתָּא**

דְּבַקַּע בְּקִיעָה דָּא גּוֹ קְלִיפִּין, סִטְרָא אַזְּרָא עָרַקַת בִּמַקְבֵּיהּ וַדַּאי וְאִתְבְּרַת. וזה סוד "כשחר נכון מוצאו" כמו אותו שחר שבוקע את החושך ויוצא, כך בקע הקב"ה את הקלי' ויוצא האור ואז נאמר בו "מי זאת הנשקפה כמו שחר" כשם שכשהשחר מתעורר החשיכה מסתלקת כן הבקיעה בחומת הקלי' הס"א בורחת לפני הקדושה ונשברת כמ"ש מפני שרי גבירתי אנכי ברחת".

וְדָא "וּלְכֹל הַמְּאוֹרָא הַגָּדוֹל", וְאִיהוּ הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל מִסִּטְרָא דִּלְגַו. דִּמְסִטְרָא דִּלְבַר "אֶת הַמָּאוֹר הַקָּטֹן לְמֶמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה" (בראשית א, טז) דָּא גָּלוּתָא, וְדָא הֲלָכָה דְּאָזְלַת בְּגָלוּתָא. אֲבָל קַבָּלָה דְּאִתְקְבִילַת מִמַּלְכָּא "הַמָּאוֹר הַגָּדֹל לְמֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם" (בראשית א, טז), וּבֵיהּ "דּוֹדִי שָׁלַח יָדוֹ מִן הַחֹר" (שיר השירים ה, ד) דְּכִיוָן דְּבַקַּע בְּקִיעָה דָּא אִתְגַּלֵּי נְהִירוּ. וזה הוא "ולכל המורא הגדול" וזה הוא המאור הגדול שהוא ז"א פני חמה והוא פנימי לנוק' המאור הקטן. שמצד החיצון נאמר "ואת המאור הקטון לממשלת הלילה" וזה בזמן הגלות וזו היא הלכה שהלכה השכינה בגלות. אבל קבלה זה מצב בו השכינה מקבלת מן המלך בעת הגאולה שזה ממשלת היום ועל זה נאמר "דודי שלח ידו מן החור" כיון שבקע בקיעה זו התגלה האור. המפרשים מסבירים שהחור זו נקודה בחזה של הז"א דרכה הוא מאיר לרישא דנוק' הנמצאת בגבו. כְּדֵין "וּמֵעַי הָמוּ עָלָיו" (שיר השירים ה, ד), דְּכַמָּה אִינּוּן דְּיִתְכַּנְּשׁוּן לְאִתְקָרְבָא לְמַלְכָּא בְּהַאי זִיבּוּרָא בְּשַׁעְתָּא דְּיִתְגְּלֵי לְהוּ. וּכְדֵין סִטְרָא אַזְּרָא עָרַקַת וְאִטַּמְּרַת, עַד דְּתִתְעַבַּר לְנַמְרֵי מֵעָלְמָא. וְכֻלְּהוּ

תִּיקּוּנִין דְּאִתְתַּקְנוּ לִשְׁכִינְתָּא יִתְגַּלּוּן לְזִמְנָא דְּאָתֵי. בְּגִין כָּךְ "הָיִינוּ כְּחוֹלְמִים" (תהלים קכו, א) דְּהָא כְּדֵין יִתְוַזְּוון כַּמָּה תִּיקּוּנִין טְמִירִין, דְּלָא אִתְיְדָעוּ וְלָא אִתְגַּלּוּ, וְיִזְדַּמְּנוּן כֻּלָּא בְּהוּ כְּמַאן דְּחָזֵי וְזָלְמָא דְּלָא יְדַע מַאי אִיהוּ. ואז יתקיים "ומעי המו עליו" שכמה צדיקים ונשמות יתקרבו למלך הקב"ה ע"י חיבור זה בעת שיתגלה בעולם ואז זה יגרום לס"א ליפול ולברוח ולהסתתר עד שתעלם מן העולם. ואז כל התיקונים המיועדים לשכינה הקדושה יתגלו לעת"ל ולכן אמר הפסוק "...שיבת ציו'ן היינו כחולמים" שאז יתגלו כמה תיקונים סתומים שלא נודעו ולא התגלו ויראו הכל בהם כמי שחולם בחלום ולא יודע מה רואה.

כְּדֵין "יִשְׂמַח צַדִּיק כִּי חָזָה נָקָם" (תהלים נח, יא) דָּא מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, דְּאִיהוּ יִשְׂרֵי בְּמוֹלָה בְּקַדְמִיתָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבָתַר יִתְעַר בָּתְרֵיהּ. כְּדֵין "יִשְׂמַח צַדִּיק כִּי חָזָה נָקָם" לְבָתַר אִיהוּ גּוּפֵיהּ יַשְׁלִים, "פָּעָמָיו יְרוֹצֵץ בְּדַם הָרָשָׁע" (תהלים נח, יא). ואז יתקיים מ"ש ישמח צדי'ק כי חזה נקם זה משיח בן יוס'ף, הוא הרואה בתחילה את מפלת הס"א הרשעה ואחריו הקב"ה ואח"כ הוא בעצמו יקיים מ"ש "פעמיו ירחץ בדם הרשע" דהיינו נו"ה של יסוד ז"א יתפשטו לחוץ ויכו את הס"א כְּדֵין "וְיֹאמַר אָדָם אַךְ פְּרִי לַצַּדִּיק" (תהלים נח, יב), דָּא אָדָם קַדְמָאָה, "לַצַּדִּיק" דָּא מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף דְּסָלִיק בְּתִיקּוּנוֹי כְּדְקָא יָאוּת אָדָם דָּוִד מָשִׁיחַ. ואז יתקיים "ויאמר אדם אך פרי לצדיק" זה אדה"ר (המייצג כאן את הז"א) לצדי'ק (יסוד ז"א) וזה מב"י העולה בתיקוניו א'דם (תפארת) ד'וד (מלכות) משי'ח (יסוד) "אַךְ יֵשׁ אֱלֹהִים שֹׁפְטִים

בָּאָרֶץ" (תהלים נז, יב), אִלֵּין אֱלֹהִים דִּקְדוּשָׁה בְּזִמְנָא דְּיִסְתַּלְקוּן לְגַבֵּי אִימָּא, דִּכְתִיב "רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים" (תהלים נז, ו) וְכוּ' וּכְדֵין יִתָּבְרוּן קָמַיְיהוּ כָּל סִטְרִין מְסָאֲבִין. המשך הפסוק "אך יש אלהים שפטים בארץ" שם זה הוא ספירת הגבורה שהיא שופט"ת באר"ץ וכעת היא עולה לבינה כמ"ש רומה על השמי"ם (תפארת) אלהי"ם ואז כל הקלי' ישברו וְאִינּוּן גּוּפַיְיהוּ יִתְמְזוֹן לְסִטְרִין אִלֵּין בְּכַמָּה מְזוֹנָאן, כְּמָה דְּעָבְדוּ בְּמִצְרַיִם, כְּמָה דְּאָמַר "הָאֱלֹהִים הָאַדִּירִים הַמַּכִּים" (שמואל א' ד, ז) וְכוּ'. וְרָזָא דָּא "כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת" (מיכה ז, טו) נ' פְּלָאוֹת מִסִּטְרָא דְּאִימָּא וַדַּאי. והם הקלי' בעצמם יכו כחות קלי' אחרים בכמה מקומות ובכמה צדדים כמו שהיה במצרים כמ"ש האלהים האדירים המכים וכו' וז"ס "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" נ' פלאות מצד אימא שיש בה נש"ב.

דף קיח

בְּהַהוּא זִמְנָא "וְנִשְׂגַּב יְהוָה לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא" (ישעיהו ב, יא) דִּכְלָא אִתְכְּלִיל בִּיהו"ה וְלֵית אַוְזַרְיָנָא דְּשַׁלִּיט בְּעָלְמָא. בְּהַהוּא זִמְנָא "יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה" (תהלים קמוז, ה) דָּא שִׁיר דְּסָלִיק כִּדְקָא יָאוּת. "כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ" (תהלים קמוז, יג) כְּמָה דְּאִתְּמַר. באותו זמן יתקיים ונשגב ייי' לבדו ביום ההוא שהכל נכלל בשם הוי'ה ב"ה ואין כח אחר השולט בעולם. על אותו זמן נאמר "יהללו את שם ייי" וזה שיר העולה כראוי ואח"כ כתוב "כי נשגב שמו לבדו" כמו שהתבאר. "הוֹדוֹ" דָּא מָשִׁיחָא בֶּן יוֹסֵף. "עַל

אֲרַע וְשָׁמַיִם", דְּאָזִיד בְּהַאי וּבְהַאי מִסְטָרָא דְּצַדִּיק וַדַּאי. כְּדֵין בֵּיהּ "וַיֵּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו" מִסְטָרָא דְּאִמָּא. "הַלְלוּיָהּ" דָּא שְׁלִימוּ דְּיוּזוּדָא כְּדְקָא יָאוּת. וְכָאָה זוּלָקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי: בהמשך הפסוק כתוב "הודו על ארץ ושמים" הודו של מי? של מב"י שהוא מושרש ביסוד והוא אחיד בשמיא (תפארת) ובארעא (מלכות) וירם קרן (מלכות) לעמו (המושרשים במלכות) תהלה (בינה) לכל חסידיו (שהם מושרשים בבינה כי היא לפנים משורת הדי'ן). המילה הללויה זה שלמות הכל כראוי וכך מתבאר שם הללויה: הלל גימ' אדנ'י וזו המלכות. ו=תפארת, י"ה היינו חו"ב וקוצו של ה' ירמוז על הכתר וזו שלימות הכל. אשרי חלקם של ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

דף קיט.

תִּקּוּנָא חַד וְאַרְבְּעִין

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" בְּשַׁעְתָּא דְּקָיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי. דִּבְקַדְמִיתָא כְּתִיב "וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר" (שמות יט, ב), וּכְדֵין אִתְכְּלִילוּ כֻּלְּהוּ בְּיוּזוּדָא זַד. "וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים" (שמות יט, ג) בְּכֻלָּא דְּכֻלָּא. "ולכל היד החזקה" בשעה שעמדו ישראל על הר סיני שנאמר שם "ויחן שם ישראל נגד ההר" ואז היו כאיש אחד בלב אחד ואז נאמר "ומשה עלה אל האלקים" מכח אחדות כלל עם ישראל

וְכַמָּה סִטְרָא אַחֲרָא הֲווּ בְּעָאן לְקַטְרְגָא, וּבְאִינּוּן יוֹמִין דְּהַגְבָּלָה אִתְּבָרוּ קַמֵּי יִשְׂרָאֵל. וּבְזִמְנָא דִּכְתִיב "הַגְבֵּל אֶת הָהָר וְקִדַּשְׁתּוֹ" (שמות יט, כג) תְּזוּבִין אִשְׁתַּוּוּ לְכֻלָּא. וְסִטְרָא אַחֲרָא נָמֵי

תִּקּוּנָא זַד וְאַרְבְּעִין

אִשְׁתַּקְעַת בְּאַתְרַהּ וְלָא נָפְקַת, וְאִזְדַּמְּנַת לְאִתְעַבְּרָא בְּעָלְמָא. וכמה כחות של ס"א היו רוצים לקטרג על בנ"י אולם בג' ימי הגבלה נשברי ונכפפו לפני בני ישראל. כאשר נאמר למשה "הגבל את ההר וקדשתו" נעשה תחום שווה לכל והס"א ג"כ שקעה במקומה (בנוק' דתהו"ר) ולא יצאה ועמדה לעבור מן העולם (כמ"ש חרות ממלאך המות) כְּדֵין סָלִיק מֹשֶׁה בְּתוּקְפָּא לְטוּרָא. וְדָא "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה". וְכַד סָלִיק הַהוּא מַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת בָּעְיָין לְעַכָּבָא עַל יְדוֹי דִּלָּא ייֵיזוּת תּוֹרָה לְתַתָּא. בְּהַהוּא זִמְנָא כְּתִיב "מְאַחֵז פְּנֵי כִסֵּה פָּרַשׂ עָלָיו עֲנָנוֹ" (איוב כו, ט). וְדָא וִיו שְׁכִינָה דְּאִתְפָּרַשׁ עֲלֵיהּ, דְּבֵיהּ אִתְּתַקַּף עַנְפָּא בְּשָׁרְשֵׁיהּ, לְאַשְׁתְּמוֹדָעָא דְּתִיקּוּנָא דִּשְׁכִינְתָּא בְּיִשְׂרָאֵל תַּלְיָא. כְּדֵין דְּזַלִּילוּ סַגִּי נָפַל עַל כֻּלְּהוֹ מִשָּׁרְיָין מִקַּמֵּי מֹשֶׁה. בְּגִין כָּךְ "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל". זַכָּאָה זִוּוּלָקֵיהּ. ואז עלה מרע"ה בחוזק רב אל ההר (ובקע ג' מחיצות קלי' שהם חשך ענן וערפל) וזה הוא "ולכל היד החזקה". וכאשר עלה לשמים היו מלאכי השרת רוצים לעכבו מלהוריד את התורה (כמ"ש גמ' שבת פח ע"ב "מה לילוד אשה ביננו". ואמרו תנה הודך על השמים וכו') באותו זמן אמר לו הקב"ה למשה תן להם תשובה וא"ל ירא אני שישרפוני בהבל פיהם. א"ל הקב"ה אחוז בכסא כבודי והשב להם ובאותו זמן נאמר "מאחז פני כסה פרשז עליו עננו" ודרשו ז"ל פרש'ז נוט' מלמד שהקב"ה פר'ש על משה מז'יו כבודו. וזה זיו השכינה שנפרש על משה רבנו שבו התחזק הענף (מלכות) בשורשו (בבינה) להודיע שתיקון השכינה תלוי בישראל דווקא. ואז אימא יתירה נפלה על המלאכים מפאת כבוד משה רבנו וזה הוא "ולכל המורה הגדול" אשרי חלקו.

וְהָא מט"ט שָׂרָא רַבָּא אָתֵי פָּתַזוּ וְאָמַר, ר' ר' כְּתִיב "הִשָּׁמְרוּ לָכֶם עֲלוֹת בָּהָר וּנְגֹעַ בְּקָצֵהוּ" (שמות יט, יב) הָכָא רָזִין עִלָּאִין לְמָארֵי זָכְמְתָא, וְכָל מִלָּה דְּאוֹרַיְתָא הָכִי אִית בַּהּ כַּמָּה רָזִין טְמִירִין וּגְנִיזִין. דְּכַמָּה סְגוּלָאן כְּלִילָן בָּהּ כְּאוֹצָר זַד. וּמָאן דְּאִתְפַּתְזַת לֵיהּ אַשְׁכַּזוּ כַּמָּה סִתִּימִין עַמִּיקִין, כָּל זַד לְפוּם דַּרְגֵּיהּ. וְרָזָא דָּא "יְפַתַּזוּ יְהוָה לְךָ אֶת אוֹצָרוֹ הַטּוֹב" (דברים כח, יב). והנה מגיע מלאך מטט'

השר הגדול פותח ואומר רבי רבי כתוב "השמרו לכם עלות בהר ונגוע בקצהו" כאן בפסוק זה יש סודות עליונים לבעלי חכמת הסוד. וכל מילה בתורה יש בה כמה סודות עמוקים (סוד לפנים מסוד כמ"ש הביאני המלך חדריו כל חדר הוא לפנים מחדר) שהרי כמה סגולות כלולות בתורה כאוצר אחד. ומי שזוכה והיא נפתחת לפניו מוצא כמה סודות עמוקים וכל אחד מגלה סודות בתורה לפי מדרגתו וזה סוד "יפתח יי' לך את אוצרו הטוב"

דְּמִסְטָרָא דִּשְׁכִינְתָּא אִשְׁתְּכַזוּ הָכֵי, כְּלִילָן רָזִין בְּסִתִּימוּ זַד. וְרָזָא דְּמִלָּה "יִרְאַת יְהוָה הִיא אוֹצָרוֹ" (ישעיהו לג, ו). וְאִי תֵּימָא אוֹרַיְתָא אִיהִי בְּדִכּוֹרָא? הָכִי אִיהוּ וַדַּאי. אֲבָל שְׁכִינְתָּא אִיהִי קְשׁוּרָא דְּכֹלָּא, יְזוּדָא דְּכֹלָּא, וּבְכָל סְפִירָה וּסְפִירָה וּבְכָל אֲבָר וַאֲבָר תָּמָן שְׁכִינְתָּא. וּמִסְטָרָא דִּילַהּ אִתְקַשָּׁרָן בִּילִין הָכֵי. וְכֹלָּא אִתְקַשַּׁר בִּכְלָלָא זַדָּא בִּשְׁכִינְתָּא. שמצד השכינה נמצאים הסודות כלולים באוצר אחד. וזה סוד "יראת יי' היא אוצרו" שכבר ידעת שהמל' נק' יראת יי' ונק' יראת שמי'ם. ואם תשאל והרי התורה היא בתפארת ולא במלכות? אכן כך הוא ודאי שתורה שבכתב זו התפארת (כללים ראשונים כלל כ"ג) אולם

המלכות היא קישור הכל ויחוד הכל. בכל ספירה וספירה יש את המלכות הפרטית של אותה ספירה והיא הקושרת ומייחדת הכל והכל נקשר בכלל אחד בשכינה (כלומר השכינה היא תורה שבעל פה והיא כוללת בתוכה כל תורה שבכתב) **בַּה "וְהְיִיתֶם לִי סְגֻלָּה מִכָּל הָעַמִּים" (שמות יט, ה) דִּשְׁכִינְתָּא לָא אִתְיְהִיבַת אֶלָּא לְיִשְׂרָאֵל. בְּגִין כָּךְ רָזִין דְּאוֹרַיְתָא לְיִשְׂרָאֵל אִתְמְסָרוּ. אֲבָל אוּמִין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה אִתְמָר בְּהוּ "לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל יְדָעוּם" (תהלים קמז, כ)**. ונאמר בשכינה "והייתם לי סגולה מכל העמים" שהשכינה לא נתנה אלא לישראל (ברכות ז' ע"א) ולכן סודות התורה נמסרו רק לישראל. אבל אומות עע"ז נאמר בהם "לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום" והכוונה לסודות התורה.

וּבְשְׁכִינְתָּא אַשְׁכְּוַן כָּל יִשְׂרָאֵל כַּמָּה רָזִין כָּל זַד לְפוּם זֵילֵיהּ. וְרָזָא דָּא "אַיֶּלֶת אֲהָבִים וְיַעֲלַת חֵן דַּדֶּיהָ יְרַוֶּךָ בְכָל עֵת" (משלי ה, יט). וְרָזָא דָּא אֲהָבִים ה' זִמְנִין אוֹר דְּאִינּוּן ה' זַסְדִּים. "וְיַעֲלַת חֵן" מְסִטְרָא דְּאִמָּא. ובשכינה מוצאים כל ישראל כמה סודות כל אחד לפי כחו. וז"ס מ"ש "אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל עת" וסוד מילת אהבים אלו ה"פ אור דיומא קמא דמעשה בראשית שהם ה"ח. ויעלת חן מצד אימא שהיא מעלה חן על לומדי התורה. עדיין לא ברור לי מדוע אהבים הם ה"ח? ואולי הרב דרש מילת אהבים ה' אהבים וכל אהבה היא אור. רמז: לומד התורה אוהבה אותה והיא אוהבת אותו ולכן ה"פ אור הוא 1035 ועם מילת "דדיך" שזו אהבת לומד התורה נקבל 1073 שהוא גימ' "אילת אהבים ויעלת חן" **וְרָזָא דָּא ג"ן סְדָרִין דְּאוֹרַיְתָא וְה' סִפְרִין הָא זו"ן. "דַּדֶּיהָ" דַּד יָהּ, וְאִלֵּין דַּדִּים**

תְּקוּנָא זַד וְאַרְבְּעִין

דְּכִיּוֹר. וי"ב דַּדִּים אִינוּן לי"ב שִׁבְטִין כָּל זַד נַטִּיל בְּמַדַּד דִּילֵיהּ. וזה סוד ג"ן ספרים של התורה וחמשה חומשי תורה בסך הכל ח"ן. דדיה אלו דדי הכיור שהיו לו י"ב דדים (מסכת יומא פרק ג' משנה י') שהם מספר י"ב שבטי י"ה כל שבט מקבל שפע רוחני מהדד שלו. (סוד הכיור נעוץ בספירת הנצח ומשם השפע בא אל ההוד והויסוד ומשם למלכות ומשם לי"ב שבטים). **וְעוֹד תְּלָת אֲבָהָן כְּלָלָא דְּכֹלָּא הָא ט"ו, בְּגִין כָּךְ דַּד י"ה. וְרָזָא דָּא "פָּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָבֹא בָם אוֹדֶה יָהּ" (תהלים קיז, יט). וּתְרֵיסַר שִׁבְטִין סָלְקִין ג' זִמְנִין בְּשַׁתָּא לְבֵי מַקְדְּשָׁא, לָקָבֵל תְּלָת אֲבָהָן. וְרָזָא דָּא "שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים שִׁבְטֵי יָהּ" (תהלים קכב, ד).** ועוד, י"ב שבטים שסודם מלכות וג' אבות שסודם חג"ת הרי זו כללות הכל כי חגת"ם זו המרכבה והם בסך הכל ט"ו ולכן אמר "דדיה". וז"ס "פתחו לי שערי צדק (שאלו שערי המלכות הנק' צד'ק) אבא בם אודה י'ה דהיינו שעם י"ב שערים וג' אבות אודה י'ה. עיין בספר הזוהר פקודי דף רכ"ט ע"ב דרשת רבי חייא שאומר שמילים "שבטי י'ה" קאי אשבטים העליונים. וי"ב שבטים העולם ג"פ בשנה לבית המקדש כנגד ג' אבות וז"ס ששם עלו שבטים שבטי י'ה.

דף קכ.

וּבְשַׁעֲתָא דְּקָיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי אִתְמַסְּרַת לְהוּ אוֹרָיְתָא בְּכֻלְּהוּ דַּרְגִּין דִּילַהּ. וְתַמָּן אִזְדַּמְנוּ כָּל יִשְׂרָאֵל וְכֻלְּהוּ נִשְׁמָתִין, אֲפִילּוּ אִינוּן דְּלָא הֲווּ עֲדַיִן בְּעָלְמָא, תַּמָּן אִזְדַּמְנוּ. וְכֻלְּהוּ נָטְלוּ זוּלָקָא בְּאוֹרָיְתָא כַּמָּה דְּאִתְּזְוַוג. ובשעה שעמדו בני ישראל על הר סיני, נמסרה להם התורה בכל מדרגותיה שהם פרד"ס. ושם נמצאו כל ישראל וכל נשמות בני ישראל גם אלו העתידות להיות בעולם

(שבת קמ"ו ע"א) וכולן נטלו חלק בתורה כפי הראוי להן. **וְרָזָא דִּמְלָּה "פָּנִים בְּפָנִים דִּבֶּר יְהוָה" (דברים ה, ד) וְכוּ' דְּכַמָּה אַנְפִּין אִינּוּן לְאוֹרַיְתָא. וְרָזָא דִּלְהוֹן בִּכְלָלָא דְּד' אִתְכְּלִילוּ, דְּאִתְמַר בְּהוּ "אַרְבָּעָה פָּנִים" (יחזקאל א, ו). שְׁכִינְתָּא דְּמוּת דְּכֻלָּה.** וסוד הדבר "פנים בפנים דיבר יי' עמכם בהר מתוך האש" שהרי כמה פנים יש לתורה. וסוד הפנים הם ד' פנים שנגלו ליחזקאל במרכבה והשכינה היא דמות כל הפנים. כלומר ד' הפנים של מרכבת יחזקאל הם חגת"ם והם ד' פנים בלימוד החסד זו הקבלה והסוד והאגדה, הגבורה זה התלמוד ההלכה והעיון, התפארת זו המשנה והמלכות זה מקרא והם סוד ביצים, אפרוחים, בנים ואם הנזכרים במצוות שילוח הקן והם ד' עולמות אבי"ע. **וְהָכִי כָּל זַד מִיִּשְׂרָאֵל בְּדִיוּקְנָא זַד מֵאִלֵּין דְּ' אִצְטַיָּיר. וְכָל זַד הַוָּה אִתְגַּלְיָא לֵיהּ לְפוּם אַנְפִּין דִּילֵיהּ. בְּגִין כָּךְ "פָּנִים בְּפָנִים" (דברים ה, ד). וְכָל זַד הַוָּה אָמַר "יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ" (שיר השירים א, ב) . בְּגִין כָּךְ תָּמָן כָּל זַד נַטִּיל זִוּלָקֵיהּ. וְכֻלְּהוּ מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי אִזְדַּמְּנוּ תָּמָן. וְרָזָא דָּא "מַלְכֵי צְבָאוֹת" (תהלים סח, יג) וְכוּ' לְאִתְתַּקָּנָא כֻּלָּא תִּיקּוּנָא שְׁלִים, יִשְׂרָאֵל מִלְּגַו מַלְאָכִין מִלְּבַר. וּשְׁכִינְתָּא מִתְתַּקָּנָא בְּכָל סִטְרִין כְּדְקָא יְאוֹת.** וכך כל אחד מבני ישראל הצטייר בדמות של אחת מן החיות כגון אריה או שור וכו' ולכן מובן מה הפירוש "פנים בפנים" שהקב"ה התגלה לכל אחד לפי הפנים שלו. וכל אחד מבנ"י אמר "ישקני מנשיקות פיהו" (שבת פ"ח ע"ב) ולכן שם כל אחד קיבל לפי שורש נשמתו. וכל המלאכים הזדמנו לשם וזה סו"ד מלאכי צבאות ידודון ידודון כדי להתקין תיקון שלם כראוי. ישראל מבפנים

והמלאכים מבחוץ כי ישראל מן הבריאה והמלאכים מן היצירה והשכינה נתקנה בכל צדדיה כראוי. פירוש לעיל אמרנו שפני אדם זו המלכות שזו השכינה ובפני אדם יכללו כל הפנים כלומר שלימוד המקרא שהוא במלכות גם הוא נכלל בד' אופנים של פרד"ס.

וּבְשַׁעֲתָא דְּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵיהַב אוֹרַיְתָא, סְטִרִין אָחֳרָנִין הֲווּ בָּעְיָן לְקַטְרְגָא. בְּהַהוּא זִמְנָא כְּתִיב "הִשָּׁמְרוּ לָכֶם עֲלוֹת בָּהָר" (שמות יט, יב) וְכוּ'. ובשעה שרצה הקב"ה לתת תורה הס"א רצתה לקטרג על בני ישראל ולכן הצטוו "השמרו לכם עלות בהר וכו".

הָכָא רָזִין דְּרָזִין לְזַכִּיבֵי לִבָּא. תָּא חֲזֵי, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְקָנָא עָלְמָא תַּתָּאָה כִּדְקָא יָאוֹת וּשְׁכִינְתָּא נָחֲתַת לְתַתָּא לְאַתְקָנָא לֵיהּ, בְּהַהוּא זִמְנָא כְּתִיב "יְהוָה מִסִּינַי בָּא" (דברים לג, ב) וְכוּ'. דְּהָא בְּגִין דָּא אִתְּמַר הָתָם בַּאֲתַר דְּסִטְרָא אַחֲרָא שַׁלְטַת, לְאַכְפְיָא לַהּ. הנה יש כאן סודות לחכמי הלב הם לומדי תורת הסוד. בא וראה באותה שעה רצה הקב"ה להתקין את העולם התחתון הגשמי כראוי והשכינה ירדה למטה כדי להתקין אותו. באותה עת נאמר "יי מסיני בא" וכו' שהרי בגלל זה ירדה לשם מקום שהס"א שולטת לכפות אותה. **וְתַמָּן כְּנִישׁ כָּל טִיבוּ מִכָּל אוּמִין, וְכֻלָּא כְּלִיל לְגוֹ. בְּגִין כָּךְ "מִסִּינַי בָּא וְזָרַח מִשֵּׂעִיר" (דברים לג, ב) וְכוּ'. אֲבָל בְּגִין דְּלָא אִתְּתַקַּן מִלָּה בְּקַדְמִיתָא אִתְּזַוְּיאַת שְׁכִינְתָּא לְאִתְּתַקְּנָא לְתַתָּא עַד לָא תִּסְתַּלֵּק לְעֵילָּא.** ושם בסיני אסף את כל הטוב מכל אומות העולם והכל נכלל

פנימה. לכן נאמר "מסיני בא וזרח משעיר" וכו'. אבל בגלל שהעולם התחתון לא נתקן בתחילה כראוי, באה השכינה לתקן את העולם התחתון קודם שתעלה למקומה למעלה. **וְיִשְׂרָאֵל נָמֵי בְּהַהוּא זִמְנָא לָא סְלִקוּ בַּהֲדָהּ, אֶלָּא לְתַתָּא קַיְמוּ בְּהַהוּא זִמְנָא. וּמֹשֶׁה נָמֵי כְּתִיב בֵּיהּ "רֵד הָעֵד בָּעָם" (שמות יט, כא) דְּכֹלָּא אִצְטְרִיךְ לְאִתְתַּקָּנָא לְתַתָּא. כֵּיוָן דְּיִשְׁתְּלִים תִּיקּוּנָא לְתַתָּא, כְּדֵין תִּסְתַּלֵּק שְׁכִינְתָּא לְעֵילָּא וְיִשְׂרָאֵל אַבַּתְרָהּ.** וישראל גם כן באותו זמן לא עלו איתה אלא נותרו למטה. ומשה ג"כ נאמר בו "רד העד בעם" שהכל צריך להתקן למטה. כיון שנשלם התיקון למטה אז תחזור השכינה למעלה למקומה וישראל יעלו איתה אחריה. **בְּגִין כָּךְ "הִשָּׁמְרוּ לָכֶם עֲלוֹת בָּהָר וּנְגֹעַ בְּקָצֵהוּ" (שמות יט, יב). וְרָזָא דְּמִלָּה בְּגִין דְּתִיקּוּנָא אִצְטְרִיךְ לְסַלָּקָא בְּהַהוּא זִמְנָא מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וְלָא אִתְזָוֵוי סִיּוּעָא מִלְּתַתָּא, בְּגִין דְּלָא אִזְדְּמָנוּ לְהַאי. בְּגִין כָּךְ "הִשָּׁמְרוּ לָכֶם עֲלוֹת בָּהָר וּנְגֹעַ בְּקָצֵהוּ" (שמות יט, יב). אֶלָּא לְבָתַר כְּתִיב "בִּמְשֹׁךְ הַיֹּבֵל הֵמָּה יַעֲלוּ בָהָר" (שמות יט, יג), דְּהָא כְּדֵין אִתְזָוֵוי דְּתִיקּוּנָא אִתְתַּקַּן, וְיִשְׂרָאֵל סָלְקִין אַבַּתְרָהּ כְּדְקָא יָאוּת.** לכן נאמר "השמרו לכם עלות בהר ונגוע בקצהו" וסוד הדבר כי התיקון צריך לעלות באותו זמן מלמטה למעלה אום לא היה סיוע לכך מבני ישראל למטה כי לא התכוננו לכך. לכן נאמר להם "השמרו לכם עלות בהר ונגוע בקצהו" אלא רק לאחר מכן נאמר להם "במשוך היובל המה יעלו בהר" שהרי כעת נראה שהתיקון נתקן וישראל עולים אחרי השכינה כראוי. דבר דומה יש למכוונים בתפילת מנחה של ערב שבת בה הם מעלים נשמתם יחד עם

העולמות. **אֲבָל בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל לָא אִזְדַּמְנוּ לְהַאי, אִצְטְרִיךְ דְּלָא לְשַׁוְאָה יְדַיְיהוּ בְּטוּרָא בְּגִין דְּלָא תְּזַדַּמַּן סְטָרָא אַחֲרָא תָּמָן**. אבל בגלל שישראל לא התכוננו לכך היה צריך להזהר שלא לגעת בהר בידיהם כדי לא לתת אחיזה לס"א שם.

דף קכא.

וְרָזָא דָּא עִוָּה דְּאִתְּמַר בֵּיהּ "כִּי שָׁמְטוּ הַבָּקָר" (שמואל ב' ו, ו) וּבְגִין דְּפָשַׁט יָדֵיהּ מִית. וְרָזָא דָּא דְּכְדֵין הֲוַת שְׁכִינְתָּא נָפְקַת מִפְּלִשְׁתִּים, אֲבָל בְּגִין דְּלָאו מִגּוֹ תִּיקּוּנָא דְּיִשְׂרָאֵל הֲוָה, בְּגִין כָּךְ לָא אִתְעַזְיַי לֵיהּ לְשַׁוְאָה יְדוֹי בְּהַאי, וְכֵיוָן דְּשַׁוֵּי מִית. וזה סוד של איסור "נגוע בקצהו" מה שנאמר בעוזה "כי שמטו הבקר" שעוזה פשט ידו והחזיק בארון ברית יי' ומת מיידית. וזה סוד שכאשר יצאה השכינה משדה פלישתים לא הייתה בתיקון של עם ישראל ולא היה ראוי שעוזה יגע בארון הברית וכיון שנגע מת **וְיִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם כְּתִיב "יְהוָה יִלָּחֵם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִשׁוּן" (שמות יד, יד) בְּגִין דְּלָא אִזְדַּמַּן תִּיקּוּנָא לְגַבַּיְיהוּ. אֲבָל עִם כָּל דָּא לְכֹלָּא מֹשֶׁה אַתְקִין. דְּהָא בְּקַדְמִיתָא "וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים" (שמות יט, ג) וְתַמָּן אַתְקִין מַאי דְּאַתְקִין. מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה "רֵד הָעֵד בָּעָם" (שמות יט, כא). כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְקִין אִיהוּ בְּתִיקּוּנָא שְׁלִים. וְדָא לְכָל הַיָּד הַזָּקָה.** ולישראל בצאתם ממצרים נאמר להם "יי' ילחם לכם ואתם תחרישון" כיון שלא היה ראוי להם התיקון באותה עת. אבל עכ"ז מרע"ה

התקין הכל שהרי נאמר "ומשה עלה אל האלקים" ושם התקין מה שהתקין משם והילך נאמר "רד העד בעם" ואז הקב"ה התקין הכל בתיקון שלם וזו היא "ולכל היד החזקה".

דף קכב.

תִּקּוּנָא אַרְבְּעִין וּתְרֵין

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא בְּתוּקְפֵּיהּ לְאַתְקָנָא מִלָּה. "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּאִשְׁתְּלִים תִּיקּוּנָא דְּזוֹילוּ נָפַל עַל כָּל אוּמִין דְּעָלְמָא. וּבְשַׁעֲתָא דַּהֲוָה דַּרְגִּין עִלָּאִין מִתְגַּלְיָין לְתַתָּא, כְּתִיב "מִי יִתֵּן וְהָיָה לְבָבָם זֶה לָהֶם לְיִרְאָה" (דברים ה, כה) וְכוּ' כְּדֵין אִתְלַבָּשׁוּ בִּלְבוּשָׁא יַקִּירָא מִסִּטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא. דְּבֵיהּ "וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְהוָה נִקְרָא עָלֶיךָ" (דברים כח, י). "ולכל היד החזקה" זה הוא שהקב"ה רצה בחוזקו להתקין את הדבר (שהעולם התחתון הגשמי יהיה בתיקוני העולם העליון דהיינו השכינה שסודה בספירת המלכות). "ולכל המורא הגדול" שהרי בשעה שנשלם התיקון מורא גדול נפל על כל אומות העולם. ובשעה שהספירות העליונות היו מתגלות למטה נאמר "מי יתן והיה לבבם זה ליראה" וכו' ואז התלבשו בלבוש יקר מצד השכינה ואלו הכתרים שקבלו כנגד נעשה ונשמע ועליהם נאמר "וראו כל עמי הארץ כי שם יי' נקרא עליך ויראו ממך".

וְאִי לָאו דְּזָזְבוּ בְּעֵגֶל לָא הֲוָה אֲמָה דְּשַׁלִּיט עֲלַיְיהוּ. דְּבְזִמְנָא דְּקַבִּילוּ אוֹרַיְתָא דְּזוֹילוּ עִלָּאָה אַלְבִּישׁ לְהוּ, וּמִינַּיְיהּ אִתְבָּרוּ כָּל אוּמִין וְאִתְעָרְבְּבוּ כֻּלְּהוּ וְהָא אִתְּמָר. אֲבָל בְּשַׁעֲתָא דְּזָזְבוּ, "וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֶדְיָם" (שמות לג, ו) וְכוּ'. וּלְזִמְנָא

דְּאָתֵי "כִּי הִלְבִּישַׁנִי בִּגְדֵי יֶשַׁע" (ישעיהו סא, י). כְּדֵין "וְיִרְאוּ גּוֹיִם אֶת שֵׁם יְהוָה" (תהלים קב, טז) וְכוּ'. וַכְּאָה זְוּ לְכֹהֲנֵי דְיִשְׂרָאֵל. ואם לא חטאו בעגל, לא היתה אומה שהיתה שולטת עליהם. שכאשר קבלו את התורה יראה עליונה לבשה אותם ומוראם נפל על כל אומות העולם והתבלבלו כולם וכבר למדנו זאת. אבל בשעה שחטאו נאמר "ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב" והגמ' במסכת שבת דף פ"ח ע"א אומרת שבאו מלאכי השרת ונטלו מהם את הכתרים שקבלו בעת שאמרו נעשה ונשמע. אולם לעת"ל נאמר "כי הלבישני בגדי ישע" ואז נאמר "וייראו גויים את שם יי" וכו'. כלומר התיקון של מעמד הר סיני יחזור לישראל. אשרי חלקם של ישראל.

וְהָא רַב הַמְנוּנָא סָבָא אָתֵי פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' וַדַּאי בְּשַׁעְתָּא דְּקָיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְסִינַי, כֻּלְּהוֹ עָלְמִין אִזְדַּמְנוּ תָּמָן לְאִתְתַּקָּנָא בְּתִיקּוּנָא שְׁלִים. וְתִיקּוּנָא תַּלְיָא לְתַתָּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב "וַיֵּרֶד יְהוָה עַל הַר סִינַי" (שמות יט, כ). והנה רב המנונא סבא מגיע פותח ואומר לרמח"ל "רבי רבי בוודאי שבשעה שעמדו ישראל על הר סיני כל העולמות הזדמנו לשם כדי לתקן הכל בתיקון שלם. והתיקון תלוי למטה בעולם העשיה שנאמר "וירד יי' על הר סיני". וְתָא וְחַזֵי, הָכָא אִתְּמַר 'לֹא יָרְדָה שְׁכִינָה לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה וְלָא עָלָה מֹשֶׁה' (סוכה ה) וְכוּ', מִלָּה דָּא קַשְׁיָא אִיהִי. אֶלָּא כֻּלָּא רָזָא עִלָּאָה. ובא וראה, נאמר כאן בגנ' מסכת סוכה "לא ירדה שכינה למטה מעשרה ולא עלה משה למעלה מעשרה" מימרא זו קשה וכי בגובה גשמי עסקינן? אלא יש כאן סוד

עליון[151] כְּתִיב "זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם וַיְבָרֶךְ אֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָם אָדָם בְּיוֹם הִבָּרְאָם" (בראשית ה, ב). בְּזִמְנָא דְּאִתְזַבַּר זִיבּוּרָא עִלָּאָה כֻּלְּהוֹ אִיבָּרִין מִתְזַבְּרָן דָּא בְּדָא. וְרָזָא דְּמִלָּה "מַקְבִּילֹת הַלְלָאת" (שמות כו, ה). דְּהָא כָּל אֵבֶר וְאֵבֶר שְׁלִימוּ דִּילֵיהּ אִיהוּ שְׁכִינְתָּא. וּבְגִין כָּךְ כֹּלָּא אִתְקְשַׁר כַּחֲדָא בְּזִיבּוּרָא וְזַדָּא. כְּדֵין "וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָם אָדָם" (בראשית ה, ב). וְדָא "עֲשָׂרָה" רָזָא דְּיוּחֲדָא וַדַּאי דְּכַר וְנוּקְבָּא. כתוב "זכר ונקבה בראם ויברך אותם ויקרא שמם אדם ביום הבראם" בזמן שמתחבר הכל בחיבור עליון (של ג"ר בג"ר) כל האיברים (חג"ת ונהי"ם) מתחברים זה בזה ואז נאמר "ויקרא את שמם אדם" דהיינו ייחוד זו"ן פב"פ בי"ס וזה "עשרה" דהיינו י"ס בי"ס שזה ייחוד ודאי של זכר ונקבה וְרָזָא דְּמִלָּה "בְּיוֹם הִבָּרְאָם" (שם). מַאי בְּיוֹם הִבָּרְאָם? אֶלָּא בְּיוֹם תַּלְיָא מִלְּתָא וְדָא דַּעַת, דְּלֵית לַיְלָה בְּלָא יוֹם וְלֵית יוֹם בְּלָא לַיְלָה. וזה סוד "ביום הבראם" אלא ביום תלוי הדבר וזו הדעת שאין לילה (נוקבא) בלא יום (ז"א) ולא יום בלא לילה בְּגִין כָּךְ דְּכוּרָא וְנוּקְבָּא שְׁלִימוּ זַדּ. וּדְכוּרָא אִקְרֵי אָדָם, אֲבָל אָדָם כְּלָלָא דִּדְכַר וְנוּקְבָּא. בְּגִין כָּךְ "בְּיוֹם

---

[151] ראה רמז נפלא: לא ירדה שכינה למטה מעשרה הרמז בזה הוא שאם תסכם מספרים אחד עד עשר תקבל 55 כמנין כלה שזו השכינה. אם תסכם מספרים אחד עד עשר בריבוע דהיינו אחד ועוד ארבע ועוד תשע ועוד שש עשרה ועוד עשרים וחמש וכו׳ עד מאה תקבל 385 כמנין שכינה. ואם תשאל לפי זה מה פירוש לא עלה משה למעלה מעשרה? הפשט שגובהו היה עשר אמות כדאיתא בבכורות מד ע״א וכן בענין הכאת עוג. ואולי הסוד בזה הוא שהרי משה גימ׳ א׳ל שד-י ובמילוי כזה אלף למד שין דלת יוד יעלה 999 ולא מגיע לאלף שהוא עשרה מאות.

תִּקּוּנָא אַרְבְּעִין וּתְרִין

הִבָּרְאָם" דְּכָלִיל זַוָּסְדִים וּגְבוּרוֹת. בְּגִין כָּךְ כְּלָלָא דְּכֹלָּא דְּכַר וְנוּקְבָּא, וְתַמָּן מִתְקַשְּׁרָן כֻּלְּהוֹ עָלְמִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין. וּבְכָל אֲתַר דְּאִצְטְרִיךְ הָכִי אִתְגְּלִיאוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ. וּבַאֲתַר דְּאִינּוּן אִתְגְּלִיאוּ כֹּלָּא אִתְכְּלִיל תַּמָּן. ולכן זכר ונקבה זו שלימות אחת והזכר נקרא אדם אבל אדם זו כללות של זכר ונקבה[152]. ולכן "ביום הבראם" הכולל חסדים וגבורות שהם זו"ן ולכן כלל הכל זכר ונקבה ושם מתקשרים כל העולמות העליונים והתחתונים. ובכל מקום שצריך כך להתגלות יש גילוי של קוב"ה ושכינתי'ה שהם זו"ן ובמקום שהם מתגלים הכל נכלל שם.

דף קכג.

כְּגַוְונָא דָּא בְּזִמְנָא דְּנָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא כְּתִיב "נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹהִים" (יזזוקאל א, א). דְּהָא כְּדֵין תַּמָּן אִתְגְּלִיאוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ וּכְדֵין כֹּלָּא אִתְקְשַׁר תַּמָּן. וְכֹלָּא אִיהוּ לְקַשְּׁרָא עָלְמִין עִלָּאִין בְּתַתָּאִין, בְּגִין סִטְרָא אַזָּרָא דְּלָא תִּתְקַף לְאַזְרָבָא לֵיהּ. כעין זה כאשר יצאו ישראל לגלות בבל כתוב "נפתחו השמים וארה מראות אלקים" שהרי שם התגלו הקב"ה והשכינה (זו"ן) ואז התקשר הכל. וכל זה היה כדי לקשור את העולם הרוחני עם העולם הגשמי (נראה לי לקשור את היצירה עם העשיה) כדי שהס"א לא תתחזק להחריב את העולם הגשמי (עשיה). כְּגַוְונָא דָּא בְּזִמְנָא דְּנָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, הָכִי אִתְגַּלְיָא

---

[152] הביא המהרח"ו כאן רמז נפלא בזה כי אדם הוא ז"א והוא בתפארת ובו שם מ"ה כזה: יוד הא ואו הא והנה המילוי לבד שהוא וד א וא א עולה חוה וכל השם עולם אדם וזה מה שאמר רב המנונא סבא שכללות הכל זה אדם והם זכר ונקבה.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ עַל הַיָּם בְּגִין לְאַתְקָפָא עָלְמָא דִּכְדֵין נָפַק מִגּוֹ מְסָאֲבוּתָא. כְּגַוְנָא דָּא לְזִמְנָא דְּאָתֵי דִּכְתִיב "וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ" (ישעיהו כה, ט) וְכוּ' לְאַתְקָנָא עָלְמָא תִּיקּוּנָא שְׁלִים. יַתִּיר מִכֹּלָּא בְּטוּרָא דְּסִינַי. כך, כאשר יצאו ישראל ממצרים התגלו הקב"ה והשכינה כמ"ש (שמות יד, לא) "ויראו העם א'ת יי" שהם זו"ן וכמ"ש (מכילתא טו, ב) "ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא", כדי לחזק את העולם שהרי הוא יוצא מידי הטומאה. וכעין זה יהיה לעת"ל שנא' "ואמר ביום ההוא הנה אלקינו" כדי לתקן את העולם בתיקון שלם יותר ממה שהיה בהר סיני.

אֲבָל תָּא חֲזֵי, בְּהַהוּא זִמְנָא כֻּלָּא אִתְתַּקַּן בְּרָזָא דָּא דַּעֲשָׂרָה וְדָא זַוְּסָדִים וּגְבוּרוֹת דִּינָא וְרַחֲמֵי. וְאִלֵּין עֲשָׂרָה דְּאִתְמַר בְּהוּ 'לֹא יָרְדָה שְׁכִינָה לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה' (סוכה ה). וְאַף עַל גַּב דְּנַוְזְחַת לְתַתָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאִים בַּהֲדָהּ תָּדִיר. בְּגִין כָּךְ לָא יָרְדָה לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה, דְּהָא לְתַתָּא קָיְימִין אִינּוּן מְסָאֲבִין. וּמִשּׁוּם אַף עַל גַּב דְּכֻלָּא אִתְגַּלְיָא לֵיהּ, לָא סָלִיק לְעֵילָּא מֵעֲשָׂרָה. עַל רָזָא דָּא כְּתִיב "אַתֶּם רְאִיתֶם כִּי מִן הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם" (שמות כ, יז) לְאִתְוַזָּאָה דְּכֻלָּא זַדּ. אבל בא וראה, באותו זמן לעת"ל הכל יתוקן בסוד של עשרה והם ה"ג וה"ח דין ורחמים. ואלו הם עשרה שנאמר בהם "לא ירדה שכינה למטה מעשרה". ולרמות שירדה למטה הקב"ה נמצא איתה תמיד ולכן נחשב שלא ירדה למטה מעשרה, כמו שהתבאר, שהרי למטה נמצאים הקלי'. וכן משה למרות שהכל התגלה לו לא עלה למעלה מעשרה. ועל סוד זה נאמר "אתם ראיתם

כי מן השמים דברתי עמכם" להראות שהכל אחד. וכבר ידעת שמילת שמים קאי אקודשא בריך הוא והדיבור רומז לשכינה.

וְאִלֵּין עֶשֶׂר אֲמִירָן, רָזָא דְּדַכַּר וְנוּקְבָּא כַּוָּזָדָא, בְּהוּ "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", הָכָא עֶשֶׂר אַתְוָן, ה' לְסִטַר זַד, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא דָּא לָקֳבֵל דָּא. בְּגִין כָּךְ "לֹא תַעֲשׂוּן אִתִּי אֱלֹהֵי כֶסֶף וֵאלֹהֵי זָהָב" (שמות כ, יט) וְכוּ', אִלֵּין יִשְׁמָעֵאל וְעֵשָׂו דְּאִינּוּן מַפָּרִידִין בֵּין שֵׁשׁ לְשֶׁבַע. אֶלָּא "מִזְבַּח אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה לִי" (שמות כ, כ) דָּא שְׁכִינְתָּא, וּבָהּ "לֹא תִבְנֶה אֶתְהֶן גָּזִית כִּי חַרְבְּךָ הֵנַפְתָּ עָלֶיהָ וַתְּחַלְלֶהָ" (שמות כ, כא), דָּא לִילִית זַיְּיבְתָּא דְּאִצְטְרִיךְ לְאִסְתַּפְּרָא מִינַּהּ. וְדָא "וֶחֱרֵב הַיּוֹנָה" (ירמיהו מו, טז), דְּהָא שְׁכִינְתָּא אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי לַהּ בְּרִירָא וְנַקְיָא. ואלו עשר הדברות הן סוד של זכר ונקבה כאחד ונאמר בהם "ולכל המורא הגדול" המורה הגדול הן עשר אותיות והן עשר הדברות חמש מימין וחמש משמאל וזה כנגד זה זכר מימין ונקבה משמאל והם ה"ח וה"ג. ולכן נאמר "לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב" וכו' והם ישמעאל (כסף) וזהב (עשו) שהם מפרידים בין שש לשבע הכוונה בין הקב"ה (תפארת וז"א) שסודו אות ו' של שם הוי"ה ובין השכינה שהיא שביעית בשבעת ימי הבנין (חג"ת נהי"ם) ורמז בזה הרב למ"ש וירא העם כי בשש ואמרו ז"ל (תיקו"ז תיקון יג, כח עב) בא שש והפרידו כנ"ל. אלא "מזבח אדמה תעשה לי" זו השכינה ונאמר בה "לא תבנה אתהן גזית, כי חרבך הנפת עליה ותחללה" מי זו החרב? זו לילי' הרשעה שצריך להזהר ממנה וזו חרב היונה שהרי השכינה צריכה להיות ברורה ונקיה. ברה היא ליולדתה (אימא) ונקיה מן המוץ והתבן (לילי').

דפי מהדורא קמא: דף קכג.

וְהָא אֵלְיָהוּ נְבִיאָה מְהֵימְנָא אָתֵי פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' וַדַּאי "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דברים לד, יב) אִלֵּין עֲשַׂר אַמִּירָן. והנה אליהו הנביא הנאמן מגיע פותח ואומר רבי רבי ודאי שמ"ש "ולכל היד החזקה ולכל המורה הגדול" אלו עשר הדברות.

דף קכד.

תִּקּוּנָא אַרְבְּעִין וּתְלַת

וְדָא "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" אִלֵּין ה' אַמִּירָן דִּשְׁמָאלָא. וּלְכָל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל אִלֵּין ה' אַמִּירָן דִּימִינָא. וְרָזָא דָּא ה"ה ה"ה, "מֹשֶׁה וּמֹשֶׁה הֵם כְּתֻבִים" (שמות לב, טו). ו"ו דָּא שִׁיעוּרָא דִּלוּחוֹת שִׁשָּׁה טְפָחִים, בְּרָזָא דָּא לוּחוֹת הָאֶבֶן מִסְטְרָא דְּשֵׁם ב"ן יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה. יו"ד דָּא דִּיוֹ, אֵשׁ שְׁזוֹרָה עַל גַּבֵּי אֵשׁ לְבָנָה. אֵשׁ שְׁזוֹרָה דָּא כֶּתֶר דְּאִיהוּ אוּכְמָא לְגַבֵּי עִלַּת כָּל הָעִלּוֹת. וְעוֹד, אֵשׁ שְׁזוֹרָה 'כֶּתֶר' וְדָא קָמַץ. אֵשׁ לְבָנָה 'חָכְמָה' וְדָא פָּתַח. וְעוֹד, אַתְוָן אִתְקְרִיאָן מִגּוֹ סֵפֶר, וְדָא שִׁכִינְתָּא דְּאִיהִי סֵפֶר, וְדָא סֵפֶר תּוֹרָה. וזה "ולכל היד החזקה" אלו חמש דברות מצד שמאל שכולן לאוין ולכל המורה הגדול אלו חמש אמירות של הימין שהן עשין ברובן. וזה סוד של ה"ה ה"ה כלומר ה' ראשונה של שם ב"ן אלו ה' דברות ראשונות וה' אחרונה של שם ב"ן אלו ה' דברות אחרונות. וזה הוא מ"ש מזה ומזה הם כתובים מב' אותיות ה' הם כתובים ולכן הם עשר דברות. אות ו' של שם ב"ן אלו לחות האבן שהרי לחות הברית ארכן ששה ורחבן ששה (ב"ב, יד ע"א) ואות י' של שם ב"ן בסוד זה לוחות האב"ן מצד שם ב"ן יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה. יו"ד של שם ב"ן אלו אותיות "דיו" וזו אש שחורה על גבי אש לבנה.

דפי מהדורא קמא: דף קכד.

אש שחורה זה הכתר שהוא שחור כלפי עילת כל העילות. ועוד, אש שחורה זה כתר שניקודו קמץ ואש לבנה זו החכמה שניקודה פתח. ועוד, האותיות נקראות מתוך ספר וזו השכינה שהיא ספר וזה ספר תורה כלומר הספר של התורה שהוא ז"א.

וְהָא מט"ט שָׂרָא רַבָּא אָתֵי פָּתַז וְאָמַר, ר' ר' כְּתִיב "לִפְנֵי שֶׁמֶשׁ יִנּוֹן שְׁמוֹ" (תהלים עב, יז). הָכָא רָזָא עִלָּאָה. תָּא חֲזֵי, ה' אוֹר אִינּוּן לְקִבְלַיְיהוּ ה' וְזִשֵּׁיךְ. דָּא יְדָא יְמִינָא וְדָא שְׂמָאלָא. והנה מלאך מטט' השר הגדול מגיע, פותח ואומר לרמחל רבי רבי כתוב "לפני שמש ינון שמו" כאן יש סוד עליון. בא וראה, חמש פעמים אור הם במע"ב ביום הראשון וכנגדם ה' חשך. זו יד ימין דהיינו האור כנגד החסד וזה החשך כנגד יד שמאל שהיא הגבורה. אי נמי, ימין ושמאל היינו זו"ן. ואין הכוונה שיש במקרא ה"פ חשך אלא שהחשך הנזכר רומז אל הנוקבא. **כְּדֵין "וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי" (תהלים צב, יא). מִסְּתַּמָּן וּלְהָלְאָה "יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר" (בראשית א, ג). בְּהַהוּא זִמְנָא "שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה" (תהלים צח, א) דָּא נְהִירוּ דְּזָכְמָה סְתִימָאָה בכ"ב אַתְוָן, דְּאִתְמַר בְּהוּ "בְּךָ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל וְכוּ' יְשִׂמְךָ אֱלֹהִים כְּאֶפְרַיִם וְכִמְנַשֶּׁה" (בראשית מח, כ). אֲבָל נִפְלָאוֹת, נ' פְּלָאוֹת. וְרָזָא "יִנּוֹן שְׁמוֹ" (תהלים עב, יז) אִלֵּין דָּגִים דְּיַמָּא דְּלִית עֵינָא בִּישָׁא שַׁלִּיט בְּהוּ, וְרָזָא דָּא עֵינָא פָּקִיזָא. דְּבַאֲתַר דְּעֵינָא דָּא אַשְׁגַּח לֵית עֵינָא בִּישָׁא שַׁרְיָא תָּמָן.** ואז נאמר "ותרם כראם קרני" ומשם והלאה "יהי אור ויהי אור" באותו זמן של הגאולה מתקיים מ"ש "שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה" זה אור חכמה סתימאה בכ"ב

אותיות שנאמר בהם "בך יברך ישראל...ישימך אלקים כאפרים וכמנשה" אבל נפלאות נ' פלאות. וסוד "ינון שמו" אלו הדגים שבים שאין עין רעה שולטת בהם וז"ס עינא פקיחא דא"א שבמקום שהיא מביטה אין שליטה לעין רעה לשלוט.

בְּהַהוּא זִמְנָא "הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ" (תהלים צח, א) דָּא מָשִׁיחָא בֶּן דָּוִד וּמָשִׁיחָא בֶּן יוֹסֵף. דִּבְשַׁעֲתָא דְּאִתְזַבְּרָן כַּוְּזָדָא, יְמִינָא שַׁלִּיט וּמָשִׁיחָא בֶּן יוֹסֵף אִשְׁתְּזִיב מִמּוֹתָא. וְרָזָא דָּא דָּגִים שֶׁבַּמַּיִם. דִּלְתַתָּא אִתְזַוְּגָן אִינּוּן דִּמְעִין. בְּאָן זִמְנָא? אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּלִבָּא אִתְעַצִּיב. וְרָזָא דָּא "וַיִּתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ" (בראשית ו, ו) דְּהָא לְלִבָּא מָטָאן מִילִּין. באותו זמן יתקיים "הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו" זה מב"ד ומב"י שבשעה שהם מתחברים כאחד הימין שולט ומב"י ניצל ממיתה. וזה סוד דגים שבמים שלמטה נראים אלו הדמעות. מתי נראות הדמעות? בזמן שהלב עצוב וז"ס ויתעצב אל לבו שהרי ללב מגיעים הדברים. וכבר ידעת שלב זו השכינה.

מַאי וַיִּתְעַצֵּב? אֶלָּא בִּגִין עִצְבּוֹן דְּאָדָם. וּבְזִמְנָא דְּלִבָּא דָּא אִתְעַצִּיב, נוּרָא דְּלִיק תָּמָן וְסָלִיק לְעֵילָּא. כְּדֵין עֵינִין אִתְלָהִיטוּ וְדִמְעִין אִשְׁתַּכָּחָן לְבַר, וְאִלֵּין מַיִם מָרִים. אֲבָל לְעֵילָּא אִית מַיִן עִלָּאִין מְתִיקִין וּבְסִימִין דְּנָגְדִין מֵהַהִיא זָכְמָה סְתִימָאָה. בְּהוּ כְּתִיב "רְוָיוֹת בֶּזְלָב יִשְׂבּוֹת עַל מִלֵּאת" (שיר השירים ה, יב). וְרָזָא דָּא דָּגִים שֶׁבַּיָּם. וַיּוֹסֵף אִתְמַר בֵּיהּ "בֵּן פֹּרָת עֲלֵי עָיִן" (בראשית מט, כב) וְדָא מָשִׁיחָא בֶּן יוֹסֵף לְאִשְׁתַּזְבָא

תִּקּוּנָא אַרְבְּעִין וְתֵלַת

מְמּוֹתָא בִּנְהִירוּ דְּהַהוּא עֵינָא עִלָּאָה. מה פירוש "ויתעצב"? אלא בגלל חטאי האדם. ובזמן שהלב (שזו השכינה) עצוב אש דולקת שם ועולה אל העיניים (כלומר השכינה מתמלאת דינים המגיעים עד לחכמה שבה. נרמז במ"ש חכמים בעבודה זרה כ"ח ע"ב שורייני דעינא בליבא תלו) ואז העיניים מתלהטות ודמעות נשפכות החוצה ואלו מים מרים. אבל למעלה יש מים מתוקים ומבושמים הנובעים מחכמה סתימאה שנאמר עליה "רוחצות בחלב ישבות על מלאת". וזה סוד דגים שבים שאין עין רעה שולטת בהם. ויוסף נאמר בו "בן פורת יוסף בן פורת עלי עין" וזה משיח בן יוסף הניצל ממתיה בזכות אור העין העליונה עינא דא"א.

דף קכה.

אִי תֵּימָא מַאי "לִפְנֵי שֶׁמֶשׁ" (תהלים עב, יז)? אֶלָּא דָּא מֹשֶׁה דְּאִתְמַר בֵּיהּ "פְּנֵי מֹשֶׁה כְּפְנֵי חַמָּה" (ב"ב עה). רָזָא דְּמִלָּה "זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם... וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָם אָדָם בְּיוֹם הִבָּרְאָם" (בראשית ה, ב). וְרָזָא דָּא ן' פְּשׁוּטָה, דְּכַר וְנוּקְבָא מִסְטְרָא דְּאָרִיךְ אַנְפִּין, לְאִתְקַיְּימָא כֹּלָּא בִּיזּוּגָא וְזַדָּא לְעָלְמִין. וְדָא תִּיקּוּנָא דְּיִתְתַּקַּן בְּזִמְנָא דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא. ואם תשאל מה פירוש "לפני שמש ינון שמו"? אלא זה משה שנאמר בו "פני משה כפני חמה" ומשה רבנו זכה למ"ט שערי בינה. ולפני שמש היינו אריך אנפין. וסוד הדבר "זכר ונקבה בראם...ויקרא את שמם אדם ביום הבראם" והסוד הוא באות ן פשוטה כלומר ן סופית הרומזת בצורתה לזכר ונקבה כאחד שיתקיים הכל (זו"ן ואו"א) בייחוד אחד לעולמים ובתיקון זה יתוקן מלך המשיח. **אֲבָל לְבָתַר "כִּי בְּאִישׁ לֵקְוֵהּ זֹאת" (בראשית ב, כג). כְּדֵין אִתְמַר בַּהּ כַּלַּת מֹשֶׁה דְּאָתְיַת לְזִמְנִין. וּבָהּ "וְיִקְוּוּ לִי תְּרוּמָה" (שמות כה, ב) לְאַהַדְּרָא לַהּ לִבְעָלָהּ, דְּאִתְמַר בַּהּ "בָּעַל**

תִּקּוּנָא אַרְבְּעִין וְתֵלַת

אַבְדָּה מְזַוֵּר עַל אֲבֵדָתוֹ׳ (קידושין ב). בְּגִין כָּךְ ״לִפְנֵי שֶׁמֶשׁ יִנּוֹן שְׁמוֹ״ (תהלים עב, יז), דְּתִיקּוּנָא דְּמָשִׁיחָא אִזְדַּמַּן בְּקַדְמִיתָא. וְכֻלָּא בְּרָזָא דְּנ׳, נ׳ פָּלָאוֹת. אבל אחר כך ננסרה המלכות וקילעה הקב"ה והביאה לאדם ואמר עליה "זאת הפעם...לזאת יקרא אשה ...לקחה זאת" ואז נאמר במלכות כינוי "כלת משה"[153] המתייחדת לזמנים (בשבתות ימים טובים ובזמן התפלה. הביאור היא המלכה נקראת כלה ומשה תפארת כי פני משה כפני חמה) מפעם לפעם ולא כמו או"א שזיווגם תדיר. ואז נאמר בה "ויקחו לי תרומה" שהמלכות נקראת תרומה. כשלוקחים תרומה ומחזירים אותה לבעלה שנאמר "בעל אבדה מחזר על אבדתו". לכן "לפני שמש ינון שמו" שתיקון המשיח (שהוא מושרש במלכות כי הוא בן דו'ד) הוא בתחילה והכל בסוד אות נ' של נ'פלאות. יתכן מאד שהרב רומז על נ' של נ'פלה לא תוסיף קום וכמו שפירש הרשב"י (פקודי ר"מ ע"א) לא תוסיף קום מעצמה אבל אני, בעל האבדה, אקים אותה.

בְּהַהוּא זִמְנָא ״יַעַנְךָ יְהוָה בְּיוֹם צָרָה״ (תהלים כ, ב) לְשֵׁיזָבָא מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף מִמּוֹתָא. בזמן הגאולה נאמר "יענך יי' ביום צרה" כדי להציל את משיח בן יוסף ממיתה **״יִשְׁלַח עֶזְרְךָ מִקֹּדֶשׁ״ (תהלים כ, ג) דָּא שְׁכִינְתָּא דְּסָלְקַת לְאַיְתָאָה לֵיהּ זַוִּיגִים מִלְעֵילָּא מִסִּטְרָא דְּזַוֵּי עִלָּאֵי, וְרָזָא קַדִּישׁ.** "ישלח עזרך מקדש" זו השכינה הנקראת עזר והיא עולה אל הקדש שזו החכמה להביא לו חיים מלמעלה מצד החיים העליונים **וְכֻלָּא בְּתִיקּוּנָא לְפוּם דַּרְגִּין אִתְמְשַׁךְ. בְּגִין כָּךְ**

---

[153] הנה כתוב בתורה (במדבר ז, א) ״כלות משה״ וחכמים (זוהר ח״א רלו עב ועוד בכמה מקומות) דרשו ״כלת משה״ וכולם שואלים והרי כתוב ״כלות״ כיצד דורשים ״כלת כתיב״? כתב על זה רבנו אור היים שטחו עיניהם מראות כי אות ו׳ של כלות היא בחינת משה (ז״א) ויפה דרשו כלת כתיב.

"וּמְצִיּוֹן יִסְעָדֵךְ" (שם) דָּא צַדִּיק בָּשִׁיזַ בֶּן יוֹסֵף. כְּדֵין "יִזְכֹּר כָּל מִנְחֹתֵךְ" (תהלים כ, ד) לְאִתְתַּקָּנָא נוּקְבָא בִּרְכוֹרָא וּבְהַאי יִשְׁתְּזִיב. וכל התיקון נמשך לפי הספירות הנדרשות לאותו תיקון ולכן "מציו'ן יסעדך" זה משיח בן יוסף ואז נאמר "יזכר כל מנחתיך" להתקין חיבור זכר (יזכר כל) עם הנקבה (מנחה) ובכך ינצל. "וְעוֹלָתֵךְ" דָּא שְׁכִינְתָּא דְּסָלְקַת מְגָלוּתָא. "ועולתך" זו השכינה העולה[154] מן הגלות "יְדַשְּׁנֶה" בְּהֹ' אוֹר דִּימִינָא. כְּדֵין "נְרַנְּנָה בִּישׁוּעָתֵךְ" (תהלים כ, ו) בְּזִוְּדָתָא שְׁלִים וְלָא בְּבִכְיָה. בְּגִין "עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי הוֹשִׁיעַ יְהוָה מְשִׁיחוֹ" (תהלים כ, ז). "ידשנה" ידשן (ז"א) את המלכות בה' חסדים שהם ה"פ אור ואז "נרננה בישועתך" בחדוה שלמה ולא בבכיה. דע כי מילת חדוה תרמוז לייחוד. רמז: נ'רננה ב'ישועתך ר"ת ב"ן הרומז למלכות. וכל זה למה? כי "עתה ידעתי כי הושיע יי' משיחו" כלומר כי הקב"ה פקד את השכינה. וּבְמַתַּן תּוֹרָה לְוּחוֹת הָאֶבֶן ה"ה יְמִינָא וּשְׂמָאלָא כַּזְוָדָא. ובמתן תורה נאמר "לוחות האבן" ה"ה אבן הם ב' ההין ה' מימין וה' משמאל שהם ה' דברות מימין וה' דברות משמאל שהם כולן ל"ת והם ה"ג וה"ח, ימין ושמאל כאחד. כוונת הרב במילת כאחד כי כתוב בלוחות "לוחת האבן" להראות שהם באחדות וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי "אֶבֶן בָּאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה" (תהלים קיז, כב), ב"ן וַדַּאי, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא כַּזְוָדָא. כְּדֵין "הֵיא נִפְלָאת בְּעֵינֵינוּ" (תהלים קיז, כג), בְּגִין נ' פְּלָאוֹת, דְּתָמָן סַלְקַת וְאִתְיְאַת זַוֵּי לְתַתָּא כְּמָה דְּאִתְמָר: ולעת"ל

---

[154] כמ"ש הרשב"י זא"ת תורת העולה.

יתקיים "אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה" אבן זו רומזת לשכינה שיש בה שם ב"ן ובשם זה יש ימין ושמאל כאחד כלומר שם ב"ן נראה כך: יוד הה וו הה וכאן המילוי שווה לראשי התיבות 26+26. המילוי זה שמאל כי מילוי גימ' אלקים. ואז נאמר על השכינה "נפלאת בעינינו" נ' פלאות. נ' זו השכינה העולה עד הכתר (פלא) כדי להביא חיים למטה כאמור.

תִּקּוּנָא אַרְבְּעִין וְאַרְבַּע

וְהָא אַבְרָהָם סָבָא וְזַסִידָא אָתֵי פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דברים לד, יב), אִלֵּין עֶשֶׂר אֲמִירָן ה' לִימִינָא וְה' לִשְׂמָאלָא בְּשֵׁם ב"ן וַדַּאי ה"ה. והנה אעא"ה הסבא החסיד בא ואומר: "רבי רבי מה שנאמר "ולכל היד החזקה ולכל המורה הגדול" הם עשר הדברות, חמש מצד ימין וחמש מצד שמאל כפי שהתבאר בסוף תיקון מ"ג ובזה נתן הסכמה לפירוש. **הָכָא רָזָא "אַף יָדִי יָסְדָה אֶרֶץ וִימִינִי טִפָּחָה שָׁמָיִם" (ישעיהו מח, יג). וְרָזָא דָא "וְהָיוּ לַאֲוָזִדִים בְּיָדֶךָ" (יחזקאל לח, יז). דְּשֵׁם ב"ן בֵּיהּ "וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה" (ישעיהו ל, כו) דְּמִילּוּי אִיהוּ כַּפָּשׁוּט כ"ו כ"ו.** וכאן סוד "אף ידי (שמאל) יסדה ארץ וימיני טפחה שמים" שהם ימין ושמאל חסדים וגבורות והם עץ אפרים (ימין/יסוד/חסד) ועץ יהודה (שמאל/מלכות/דין) שעל שם בן הנראה כך: יוד הה וו הה נאמר "והיה אור הלבנה כאור החמה" שמילוי השם (שהוא דין) עולה כמנין הפשוט (שהוא חסד) כ"ו כ"ו **וְאִ' אִיהִי אֲוָזִד, א' וְאֲוָזִ"ד הָא י"ד. בְּגִין כָּךְ "לַאֲוָזִדִים בְּיָדֶךָ" (יחזקאל לח, יז). וְאִ' אִיהִי י'ו'י' וְדָא כ"ו, תְּרֵין זִמְנִין אֲוָזִד. וּתְרֵין יָדִין אִינּוּן יָד בְּמִילּוּי יָד בְּפָשׁוּט. וְאִינּוּן יָד הַגְּדוֹלָה יָד הַחֲזָקָה – יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. כָּל יָד**

תְּרֵין זִמְנִין אֶחָד דְּאִיהוּ כ"ו. בְּגִין כָּךְ לַאֲחָדִים בְּיָדֶיךָ בִּתְרֵין יָדִין, תְּרֵין אֶחָד כְּלָא אִיהוּ ב"ן. ואות א' היא גימ' 1 ומילת אח"ד גימ' 13 ביחד אחד ועוד אחד הם אחדים והם בסך הכל י"ד וזה הוא "לאחדים **ביד**ך". ואות א' היא בציור י'ו'י גימ' כ"ו שהוא פעמים 13 כמנין אח"ד. ויש שתי ידיים (שהרי נאמר בידיך, ב' ידיים) שהן ימין ושמאל והן הפשוט והמילוי (כי מילוי דין ושמאל) והן היד הגדולה (פשוט) ויד החזקה (מילוי) והן ימין ושמאל. כל יד היא פעמיים אח"ד, כמבואר לעיל, שהוא כ"ו ולכן נאמר "לאחדים בידיך" היינו בב' ידיים שעולה הכל למנין ב"ן.

וּתְרֵין זִמְנִין י"ד אִינּוּן כ"ז, וְדָא כּוֹזַ דְּזָכְמָה, כּוֹזַ מָה, זָכְמָה סְתִימָאָה, דְּתָמָן מְקוֹרָא דִּתְרֵין יָדִין אִלֵּין. וְאִ' בַּה אִתְעֲבִידַת שְׁכִינְתָּא אב"ן כְּגַוְנָא דָּא יו"ד ה"ה וא"ו ה"ה. וְרָזָא דָּא "אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים" (תהלים קיז, כב). וּבֵיהּ תְּרֵין זִמְנִין יָד, יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, יהו"ה יו"ד ה"ה וא"ו ה"ה. וּבֵיהּ אִיהִי גַּן הַמֶּלֶךְ בְּגַן סְפָרִין דְּאוֹרַיְתָא, וְדָא לוּזוֹת הָאֶבֶן. וב' פעמים י"ד (שהם ממילת אחדים כפי שהתבאר לעיל) הם כ"ח ואלו אותיות כח שבמילת חכמה שהיא כ"ח מ"ה וזו חכמה סתימאה (שהיא אחד מג' רישין שהם: רדל"א, מו"ס ואוירא דכיא) ששם מקור ב' ידיים אלו (שב' הידים הם חו"ג ושורשם בחכמה ובינה. הבינה נאצלה מן החכמה ולכן מובן מ"ש ששורש חו"ג בחכמה והרמז: כולם בחכמה עשית). ואות א' (של מילת א'חדים) יחד עם השכינה (שיש בה שם ב"ן. דהיינו כאשר היסוד שהוא משיח בן יוסף מתחבר עם השכינה ששם משיח בן דוד) נעשית השכינה אב"ן וזה נראה כך: יוד הה ואו הה שהוא גימ' אב"ן וזה הפירוש אב"ן מאסו הבונים (לפי המדרש פסוק זה אמרו דוד (שסודו יד והוא גימ' יד וזה הוא ודוד מנגן ביד) שאמר לאחיו אתם מאסתם אותי והנה אני עולה עליכם לראש פינה) ובו פעמיים יד כי שם הוי"ה הוא 4 אותיות וכשהוא

נכתב בשם מ"ה כזה: יוד הא ואו הא הם י' אותיות הרי ב' ידיים שהם כ"ח ממילת חכמה. ועם אות א' ועם שם ב"ן כאמור נעשית השכינה ג'ן המלך ויש בה ג'ן פרשיות של התורה וזה הוא הפירוש של "לוחות האבן" כי אב'ן גימ' ג'ן.

וּתְרֵין יָדִין אִינּוּן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד וּמָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף לְאִתְזַבְּרָא כְּזַוְּגָא, תַּרְוַיְיהוּ בְּשִׁקּוּלָא וְזַוְגָא יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. ושתי ידיים הן משיח בן דוד (מלכות, יד שמאל) ומשיח בן יוסף (יסוד, יד ימין) המתחברות כאחד שתיהן בשווה כלומר בקומה שווה, אחת מן הימין ואחת מן השמאל. **וְעוֹד, לוּחוֹת הָאֶבֶן מִסְטָרָא דְּזָכְמָה וְדָא י', אֶבֶן. וְתָא חֲזֵי, רָזָא דְּכֹלָּא צִרּוּפֵי שְׁמָהָן מִתְפָּרְשָׁן בְּכַמָּה רָזִין עִלָּאִין, וְכֹלָּא בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא כְּלָלָא דְּכֹלָּא תַּלְיָא. וּבְקַדְמִיתָא מִתְפָּרְשָׁאן צִירוּפִין לְע"ב בְּרָזָא דִּתְלַת אַתְוָן וְאִינּוּן ע"ב. לְבָתַר שְׁכִינְתָּא אַשְׁלִימַת כֹּלָּא לִיהו"ה וְאִינּוּן י"ב צִירוּפִין. וְרָזָא דָּא תְּרֵיסַר שִׁבְטִין. וּמִצִּירוּפֵי תְּלַת אַתְוָן אִינּוּן ע"ב וְקִנִּים, אֲבָל תְּרֵין אִתְמָר בְּהוּ "וַיִּשָּׁאֲרוּ שְׁנֵי אֲנָשִׁים" (במדבר יא, כו) וְכוּ'. וְכֹלָּא אִצְטְרִיךְ וַדַּאי לְפוּם דַּרְגִּין רָזִין עִלָּאִין.** ועוד פירוש, "לוחות האבן" הן מצד החכמה[155] וזו אות י' שהיא בחכמה וקטנה כמו אבן. ובא וראה בסוד שכל צירופי השמות נחלקים בכמה סודות עליונים והכל כלול בשם הקדוש הוי"ה ברוך הוא שכללות הכל תלויה בו. בתחילה

[155] אפשר להכניס כאן בדברי הרב את הרעיון הבא: כתוב בתלמוד בבלי ברכות ה/א "אמר רבי שמעון בן לקיש מאי דכתיב ואתנה לך את לוחות האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורותם לוחות אלו עשרת הדברות תורה זה מקרא והמצוה זו משנה אשר כתבתי אלו נביאים וכתובים להורותם זה גמרא מלמד שכולם נתנו למשה מסיני". ע"כ. לוחות האבן הן עשרת הדברות אבל הן גם תורת הסוד התלוי באובנתא דליבא ולכן שפיר קאמר מסטרא דחכמה.

נחלקים הצירופים לע"ב בסוד ג' אותיות, של פרשת בשלח ויסע ויבא ויט, והם ג' פסוקים שכל אחד מהם יש בו ע"ב אותיות. אחר כך השכינה שהיא שביעית אחרי שש קצוות משלימה את הכל לשם הוי'ה כלומר ג' פסוקים הם כנגד אברהם יצחק ויעקב כידוע והם בסוד יה'ו והשכינה שהיא אות ה' אחרונה משלימה את הכל לשם הוי'ה. והנה בשם הוי'ה יש י"ב צירופים שהם סוד י"ב השבטים. וכאשר תצרף את הפסוקים לשלוש אותיות כל אחד תקבל ע"ב שמות שהם ע"ב הזקנים אבל שנים לא נכללו בין הע' זקנים ונאמר בהם "וישארו שני אנשים" וכו' וכל הצירופים נצרכים לפי הספירות העליונות.

וְהָא רַעְיָא מְהֵימְנָא אָתֵי פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' וַדַּאי בְּשַׁעְתָּא דְּקָיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי אִתְּמַר בְּהוּ "וְהָיִיתֶם לִי סְגֻלָּה" (שמות יט, ה). אִית סְגוּלָ כְּגַוְנָא דָּא ◌ֻ, וְאִית סְגוּלָה דָּא סְגוּלְתָּא כְּגַוְנָא דָּא ◌ֹ, סְגוּלָ מִסְטְרָא דִּתְלַת אֲבָהָן וְזֵסֶד גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת, סְגוּלָה דָּא אַבָּא וְאִמָּא וְדַעַת דָּא מַזָּלָא דְּבֵיהּ אִתְכְּלִילוּ. וְרָזָא דָּא דְּכֻדֵּין סְלִקוּ יִשְׂרָאֵל לְדַרְגִין עִלָּאִין עַד אֲרִיךְ אַנְפִּין וַדַּאי. וּמִסְטְרָא דָּא אִתְיְהִיב לְהוּ אוֹרָיְתָא בְּקַדְמִיתָא, וּבָהּ לוּחוֹת הָאֶבֶן. והנה משה רבנו הרועה הנאמן מגיע, פותח ואומר רבי רבי וודאי שבשעה שעמדו ישראל על הר סיני נאמר בהם "והייתם לי סגולה" יש סגול מתחת לאות ויש את טעם הסגולתא שהוא מעל האות. צורת הסגול זו צורת החג"ת וצורת הסגולתא זו צורת החב"ד והדעת זה המזל שבו נכללו או"א. וזה סוד שכאשר עלו ישראל למדרגות עליונות עד אריך אנפין נקראו עם סגולה מצד הסגולתא ובמצב זה נתנה להם התורה בתחילה ובה לוחות האבן.

דף קכז.

תָּא חֲזֵי, דִּבְהַהוּא שַׁעֲתָא הֲווּ תְּרִין מְאוֹרוֹת גְּדוֹלִים שַׁוְיָן כַּחֲדָא, וְעִם כָּל דָּא לָא אִשְׁתַּלִּימַת מִלָּה. מַאי שְׁלִימוּ? אֶלָּא דְּיִשְׂרָאֵל הֲווּ צְרִיכִין לְאַקָּמָא שְׁלִימוּ כְּדְקָא יָאוּת. דִּשְׁכִינְתָּא כְּבָר סְלִיקַת עַד כֻּתֵּר, וְאִשְׁתַּכְוַת בְּשִׁקּוֹלָא חֲדָא בַּהֲדֵי בַּעְלָהּ. בא וראה, באותה העת בה נתנה תורה היו שני המאורות הגדולים שוין (כלומר זו"ן היו פב"פ ובקומה שווה) ועכ"ז לא נשלם התיקון. איזו שלימות? אלא בני ישראל היו צריכים להקים את השלימות כראוי שהרי השכינה עלתה עד הכתר שהוא אריך ונמצאה בקומה שווה עם בעלה. **וְרָזָא דָּא כֻּתֵּר, בֵּיהּ תְּרִין מְאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים. אֲבָל מִסִּטְרָא דִּלְתַתָּא, הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל הַמָּאוֹר הַקָּטֹן. וּמִסִּטְרָא דָּא אִתְיְהִיבַת אוֹרָיְתָא בְּקַדְמִיתָא כְּמָה דַּאֲמִינָא.** וזה סוד הכתר שבו יש את שני המאורות הגדולים (עיין סוף תיקון כ"ז). אבל מצד מה שלמטה נאמר "את המאור הגדול (תפארת/ז"א) ואת המאור הקטון (מלכות/נוקבא) ומצד זה ניתנה תורה בתחילה כאמור.

תָּא חֲזֵי, בְּגִין דָּא לָא נִתְּנָה תּוֹרָה אֶלָּא לְאוֹכְלֵי הַמָּן (מכילתא בשלח יז) דִּכְתִיב בֵּיהּ "לְמַעַן אֲנַסֶּנּוּ הֲיֵלֵךְ בְּתוֹרָתִי" (שמות טז, ד) וְכוּ'. דְּנַהֲמָא מִסִּטְרָא דִּלְתַתָּא, בְּגִין כָּךְ נָפֵיק מִגּוֹפָא. אֲבָל מָן מִסִּטְרָא דִּלְעֵילָּא דְּלֵית תָּמָן פָּסֹלֶת, בְּגִין כָּךְ נִבְלַע ברמ"ז אֲבָרִים. וּבְגִין דָּא מָן אִצְטְרִיךְ בְּקַדְמִיתָא, לְמֵיהַב אוֹרָיְתָא. בא וראה, זו הסיבה שלא נתנה תורה אלא לאוכלי המן שנאמר בו "למען אנסנו הילך בתורתי" וכו' שהלחם הוא מצד הגשמי

ולכן יש בו פסולת ויוצא מן הגוף. אבל המן הוא מאכל רוחני ואין בו פסולת ולכן הוא נבלע ברמ"ח איברים ולכן היו צריכים לאכול מן בתחילה כדי לקבל את התורה.

אֲבָל תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב "וַיִּסְעוּ מֵהַר יְהוָה" (במדבר י, לג) דְּלָא בָּעוּ לְאִתְקָיְימָא בְּתִיקּוּנָא דָּא, דְּאִיהוּ תִּיקּוּנָא עִלָּאָה יַתִּיר מִכָּל בְּנֵי עָלְמָא. וּבַמָּן אִתְּמַר "וְנַפְשֵׁנוּ קָצָה בַּלֶּחֶם הַקְּלֹקֵל" (במדבר כא, ה). כְּדֵין נָזָתוּ לְתַתָּא לְמֶהֱוֵי כִּשְׁאָר בְּנֵי עָלְמָא. וּבָעֵגֶל אָמְרוּ "אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל" (שמות לב, ד), אֱלֶּה לְתַתָּא וְלָא לְעֵילָּא. "אֲשֶׁר הֶעֱלוּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם" (שמות לב, ד) הָכָא ו', דִּבְרָזָא דָּא נָפְקוּ מִמִּצְרַיִם, וְהָא אִתְּמַר 'כִּגְבוֹר עֲלֹ הַיַּם' (מכילתא יתרו ה), וּמֵהָכָא תַּלְיָין סִטְרָא אַזְרָא בְּאִתְפַּשְׁטוּתָא דְּדַרְגִּין. אבל בא וראה, מה כתוב "ויסעו מהר יי" הכוונה בזה שלא רצו להיות בתיקון זה שהוא עליון יותר מכל בני העולם. ובמן נאמר "ונפשנו קצה בלחם הקלוקל" ואז ירדו ממדרגתם להיות כשאר בני העולם. ובעגל אמרו "אלה אלהיך ישראל" אלה למטה (נראה שמכוין למ"ש הרקאנטי שמילת "אלה" היא מצד הס"א כמ"ש "על אל"ה אני בוכיה") ולא למעלה (הכוונה לצד הקדושה). "אשר העלוך מארץ מצרים" כאן יש אות ו' במילת העלוך הרומז לז"א שבסוד זה יצאו ממצרים מכח ז"א. וכך נאמר שבים נראה להם כגיבור (שזו דמות של ז"א ואילו בהר סיני נראה להם כזקן שזו דמות של אריך אנפין) ומכאן תלויה הס"א להתפשט בספירות למטה. **וּבְגִין דְּלָא אָקִימוּ יִשְׂרָאֵל תִּיקּוּנָא כִּדְקָא יָאוֹת לָא אִשְׁתְּכַלִּים תִּיקּוּנָא. אֲבָל לְזִמְנָא דְּאָתֵי "נָכוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית יְהוָה בְּרֹאשׁ**

הָהָרִים" (ישעיהו ב, ב) דָּא כֶּתֶר עִלָּאָה. כְּדֵין "וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה" (ישעיהו ל, כו) וַדַּאי. בְּהַהוּא זִמְנָא "אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי" (תהלים קכא, א) דָּא שְׁכִינְתָּא. "אַיִן" דָּא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא. מַאי "יָבֹא"? אֶלָּא הָכָא רָזָא עִלָּאָה כַּמָּה דְּאָמַר "אִתִּי מִלְּבָנוֹן כַּלָּה אִתִּי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאִי" (שיר השירים ד, ז). וכיון שלא הקימו את התיקון כראוי, שלא יכלו להיות בקומת אריך ולאכול מן, לא נשלם התיקון כראוי. אבל לעת"ל נאמר "נכון יהיה הר בית יי' בראש ההרים" וזה הכתר. ואז יתקיים "והיה אור הלבנה (מלכות) כאור החמה (תפארת)" ודאי. ועל אותו זמן נאמר "אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי" זו השכינה ואין זה עתיקא קדישא. מה פירוש יבא? אלא כאן יש סוד עליון כמ"ש "אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבואי".

תָּא חֲזֵי, שְׁכִינְתָּא וַדַּאי קְשָׁרָא דְּכָל דַּרְגִּין אִיהִי, דְּבַהּ תְּלַת תְּלָתִין הַמַּזְוְשָׁבָה סוֹף הַמַּעֲשֶׂה. וְכֹלָּא אִתְקְשַׁר הָכִי מֵרֵישָׁא דְּכֹלָּא עַד סוֹפָא דְּכֹלָּא. וּשְׁכִינְתָּא הָכִי אִיהִי קִישׁוּרָא דְּכֹלָּא. בְּגִין כָּךְ "מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי" (תהלים קכא, א), דָּא 'אַיִן' כֶּתֶר עִלָּאָה דְּמִתָּמָן שָׁרָאת שְׁכִינְתָּא לְתַקְשָׁרָא קְשָׁרִין. וְרָזָא דְּמִלָּה "אֵשֶׁת זַיִל עֲטָרֶת בַּעְלָהּ" (משלי יב, ד). וְדָא אֶבֶן דְּסָלְקִין לַהּ עַד אֵין תַּכְלִית. דְּהָא כֹּלָּא בְּשִׁיעוּרָא דָּא אִשְׁתְּעַרוּ כֻּלְּהוּ דַּרְגִּין. וְרָזִין אִלֵּין אִתְמְסָרוּ לְמַאן דְּיָדַע לְמֵיהַךְ בְּאַרְזָז רָזִין

עִלָּאִין כְּדְקָא זְוָוגִי. בא וראה, בוודאי שהשכינה היא קשר כל הספירות, בה תחילת המחשבה וסוף המעשה. והכל נקשר כך מראשית הכל ועד סוף הכל. והשכינה כך היא קושרת את הכל. ולכן "מאין יבא עזרי" אי"ן זה כתר העליון שמשם מתחילה השכינה לקשור קשרים. וזה סוד מ"ש "אשת חיל עטרת בעלה". וזו האב"ן שמעלים אותה עד אין תכלית. שהרי הכל בשיעור זה משוערים כל הספירות. (נראה שהכוונה שיש בכל הספירות קישור למלכות והמלכות נקשרת איתם). וסודות אלו נמסרו למי שיודע ללכת בדרך הסודות העליונים כראוי.

דף קכח.

תָּא זְוָוגִי, עִם כָּל דָּא דִּשְׁכִינְתָּא אִיהִי כְּלָלָא דִּכְלָא, בְּזִמְנָא דְּמִשְׁשִׁירוּתָא דִּכְלָא אִתְכְּלִילַת עַד סוֹפָא דִּכְלָא, כְּדֵין אִזְדַּמְּנַת לְמֶהֱוֵי בַּת זוּג לְמַלְכָּא וַדַּאי, וְהָכִי אִתְּזְוָוגִי. וְרָזָא דָּא "אִתִּי מִלְּבָנוֹן כַּלָּה" (שיר השירים ד, ז), אַף עַל גַּב דְּאִיהִי עַד אֵין סוֹף סַלְקַת, יְזוּדָא דִּילַהּ בְּבַת זוּגָהּ, "אִתִּי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאִי" (שיר השירים ד, ז). בְּגִין כָּךְ "עֶזְרִי מֵעִם יְהוָה" (תהלים קכא, ב) דָּא אִיהִי דִּקְיָימַת עִם יהו"ה, וְאִיהִי דַּעֲבִידַת שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, דְּהָא אִיהִי בְּנַיְאַת לַהּ בְּנָיָא כְּדְקָא יָאוּת לְאִתְזַוְּגָא בֵּיהּ בְּמַלְכָּא. בא וראה, עכ"ז השכינה היא כללות הכל בעת שהיא נכללת מהתחלת הכל[156] דהיינו אריך אנפין עד סוף הכל דהיינו המלכות עצמה בבחינת ט"ר שבה אז היא ראויה להיות בת זוג למלך ז"א בוודאי, וכך ראוי

[156] הכוונה לספירת החכמה העליונה כך פירש המתוק מדבש זוהר ויצא קנד ע"ב וכן פסק הרשב"י באד"ז ר"ץ עא "האי חכמה שירותא דכלא". אולם בזוהר במדבר קיח עב פירש זאת על אריך. בזוהר בהעלותך קמח ע"ב פירש זאת על אימא שהיא התחלת אורות ז"א. בנידו"ד נראה שהכוונה לכתר שהוא פרצוף אריך אנפין כשבראשו עתיק יומין. והביאור בזה שכאשר אריך, או"א וזו"ן נותנים אורותיהם בה שהם נרנח"י אז היא כלולה מכולם.

להיות. וכבר ידעת שכאשר היא בנויה בי"ס וה' אורות היא קמה וגם ניצבה ועומדת בשווה פב"פ עם ז"א. וסוד הדבר "אתי מלבנון כלה" דהיינו מן הלובן העליון שהוא הכתר ופרצוף אריך אנפין. למרות שהמלכות עולה עד הכתר הייחוד שלה הוא עם בן זוגה שהוא התפארת וזה הוא "אתי מלבנון תבואי" איתי היינו עם ז"א ותבואי רומז לביאה. ולכן "עזרי מעם יי" זו אימא העומדת על ז"א והיא היולדת את זו"ן וזה הוא "עושה שמי"ם וארי"ץ". שהרי היא בונה אותה בנין הראוי לה לבא אל המלך.

תָּא וְזָוֵי, בְּזִמְנָא דְּתִסְתַּלַּק שְׁכִינְתָּא עַד הַהוּא כֻּתָּר עִלָּאָה, דִּכְתִיב בַּהּ "וְנָכוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית יְהוָה בְּרֹאשׁ הֶהָרִים" (ישעיהו ב, ב), כְּדֵין אַבַּתְרֵהּ יִתְתַּקַּן עָלְמָא תִּיקּוּנָא כְּדְקָא יָאוֹת. בְּהַהוּא זִמְנָא "אַל יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ" (תהלים קכא, ג) דָּא מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. בא וראה, כאשר עולה השכינה עד אותו הכתר העליון שעל זה נאמר "נכון יהיה הר בי"ת יי' בראש ההרים" דהיינו בית יי' זו המלכות, בראש ההרים בראש הספירות. אז יתתקן העולם תיקון ראוי ועל אותו זמן נאמר "אל יתן למוט רגלך" זה משיח בן יוסף. **אֵימָתַי? אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּ"אַל יָנוּם שֹׁמְרֶךָ" (תהלים קכא, ג) דָּא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא, דִּבְיהּ "הִנֵּה עֵין יְהוָה אֶל יְרֵאָיו" (תהלים לג, יז) דָּא מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף וְכֻלְּהוּ דְּתַלְיָין בֵּיהּ, "לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ" (תהלים לג, יז). דְּהָכִי אִתְחַזְּרוּ לְעֵילָּא יְמִינָא וּשְׂמָאלָא כַּחֲדָא.** מתי תהיה שמירה למב"י? בזמן ש"אל ינום שומרך" זה ע"ק שנא' בו "הנה עין יי' אל יראיו" (אד"ר קכט עב) יראיו זה מב"י וכל הקשורים בו. ומי הם "המיחלים לחסדו" הם אלו הקשורים במב"י מצד החסד. יראה משמאל ואהבה מימין שהרי כך מתחבר הכל ימין ושמאל כאחד. **וּלְתַתָּא "וְהָיוּ לַאֲוָזְרִים**

תִּקּוּנָא אַרְבְּעִין וְאַרְבַּע

בְּיָדְךָ" (יחזקאל לז, יז) לְאִשְׁתַּוְּבָא מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף מִמּוֹתָא, בְּזִיבּוּרָא דְּאִתְזַבַּר בֵּיהּ בְּמָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד. וְרָוָא דָּא "הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן" (תהלים קכא, ד). ולמטה, דהיינו זו"ן, בהם נאמר "והיו לאחדים בידך" להציל את משיח בן יוסף (יסוד) ממות על ידי חיבור שהוא מתחבר במב"ד (מלכות) דִּלְתַתָּא קָיְימִין נִימִין שַׁעֲרֵי עַל עַיְנִין, וּבְגִינַיְיהוּ אִסְתַּתְמָן עַיְינִין לְזִמְנִין. אֲבָל לְעֵילָּא "לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן" (ישעיהו ה, כז), דְּעֵינָא פָּקִיזָא אִיהוּ תָּדִיר. אַמַּאי? אֶלָּא בְּגִין שְׁמָאלָא דְּאִתְהַדַּר לִימִינָא. כיון שלמטה בז"א יש נימי שיער על העינים של ז"א ולכן לעתים העינים נסתמות. כלומר בגלל חטאי בני האדם נעצמות עיני ז"א ונראה כישן וכמ"ש (תהלים מד, כד. עיין אד"ר ק"ל ע"א) "עורה למה תישן" אבל למעלה בא"א נאמר "לא ינום ולא ישן" שעין א"א פקוחה תמיד. ולמה היא פקוחה תמיד? כיון שעין שמאל חזרה לימין. באד"ר (קכט ע"ב) מוסבר שבא"א יש ב' עינים אלא שהם חזרו להיות אחד, כלומר אין חילוק ביניהם והם זהים בהנהגה. הצורך שעיני א"א יהיו פקוחות תמיד מוסבר ב"עץ חיים" שכיון שהם משגיחים על חיצוניות העולמות הם חייבים להיות בהשגחה תדירית לקיים את העולם. כְּדֵין "יְהוָה שִׁמְרֶךָּ" (תהלים קכא, ה) לְמָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. "יְהוָה צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ" (תהלים קכא, ה) דָּא מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד. "יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא יַכֶּכָּה" (תהלים קכא, ו) דָּא זֵעָר עִלָּאָה דְּאִתְפַּשַּׁט בְּכָל דַּרְגִּין לְאַתְקָנָא לוֹן. וכיון שכאן מדובר בעיני א"א שנאמר בהם "לא ינום ולא ישן" הרי שיש שמירה למב"י ולמב"ד. יומם השמש לא יככה זה חסד עליון של אריך המתפשט בכל הספירות להמתיק אותם כְּדֵין יוֹמָם אִתְתַּקַּף

בַּשֶּׁמֶשׁ לְבַסְמָא כֻּלְּהוֹ דִּינִין בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ שַׁלִּיט. וְיָרְזוּ כְּוָנָא דָּא בְּרָזָא דְּיוֹמָם אִתְּתַקַּף, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ "וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה" (ישעיהו ל, כו). כְּדֵין "יְהוָה יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע" (תהלים קכא, ז) דָּא גּוּג, בְּזִמְנָא דְּיִתְזַבְּרוּן כֻּלְּהוֹ מְסָאֲבִין אֲבַתְרֵיהּ, "יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ" (שם ז). "יְהוָה יִשְׁמָר צֵאתְךָ" (שם ז), בְּמִפָּקֵיהּ לְאַגָּזָא קְרָבָא מִגּוֹ יְרוּשְׁלַיִם. "וּבוֹאֶךָ", בְּזִמְנָא דְּיֵהָךְ גּוֹ קְלִיפָּין לְתַבְּרָא לוֹן. כְּדֵין תִּיקּוּנָא אִשְׁתְּלִים לְעָלְמִין, "מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם" (שם) וַדַּאי: אז "יומם" שזו ספירת החסד מתחזקת בשמש

שזו התפארת למתק דיניה (שהרי התפארת היא מדת הרחמים והיא קו אמצע בין חסד וגבורה) בזמן שהתפארת שולטת. "וירח בלילה" הפירוש כעין מה שהתבאר בענין יומם, דהיינו כשהמלכות שהיא הירח מתחזקת בדיניה, מתחזק ג"כ מידת החסד למתק אותה וזה מ"ש "והיה אור הלבנה כאור החמה" דהיינו המלכות תהיה בקומה שווה לתפארת שהיא החמה ובכך יתמתקו דיניה. מ"ש "יי' ישמרך מכל רע" הכוונה בזמן שגוג וכל הטמאים חבריו יבאו על אדמת ישראל אז נאמר "ישמר את נפשך" שלא תנזק מהם. וגם תהיה לך שמירה בעת צאתו מירושלים שנא' "יי' ישמר צאתך" וכן "ובואך" כאשר ילך בתוך הקלי' לשברם. אז יהיה תיקון שלם לעולם שנאמר "מעתה ועד עולם".

דף קכט.

תִּקּוּנָא אַרְבְּעִין וְחַמְשָׁא

קָם אֱלִיָּהוּ נְבִיאָה מְהֵימְנָא פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' זַכָּאָה זִוּוּגָךְ דְּרָזִין עִלָּאִין דְּמָארֵךְ אִתְגַּלְיָין לְךָ. "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" (דברים לד, יב) דָּא זְעֵיר אַנְפִּין.

תִּקּוּנָא אַרְבְּעִין וְזַמְשָׁא

"וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דברים לד, יב) דָּא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא. וְרָזָא דָּא "יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים" (דברים ד, לה). "יְהוָ"ה" – בְּעַתִּיקָא, "הוּא הָאֱלֹהִים" – בְּזְעֵיר אַנְפִּין. קם אליהו הנביא הנאמן פתח ואמר לרמח"ל רבי רבי אשרי חלקך שסודות עליונים של אדונך מתגלים לך. "ולכל היד החזקה" זה ז"א, ולכל המורא הגדול זה ע"ק. וז"ס "יי' הוא האלקים" יי' זה בע"ק, הוא האלקים נאמר על ז"א. והביאור שע"ק נחשב לחסדים לעומת ז"א שיש בו דינים כמבואר באד"ר ועוד. **דִּבְהַהִיא שַׁעֲתָא סָלִיק וְעֵיר אַנְפִּין לְגַבֵּי עַתִּיקָא קַדִּישָׁא. בְּהַהוּא זִמְנָא "וְהָיִיתֶם לִי סְגֻלָּה" (שמות יט, ה) בְּנוּקְבָא. "וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי" (שמות יט, ו) בִּזְעֵיר אַנְפִּין. "מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ" (שם) בַּאֲרִיךְ אַנְפִּין. וְדָא כֹּהֵן גָּדוֹל דִּבְמִיצְעִיתָא תַּלְיָין זִ' בְּגָוְונִים לְתַתָּא. דִּ' כַּדְמָאִין אִינּוּן ד' אוֹתִיּוֹת הוי"ה וְזַדָּא. וּתְרֵין אָזְדָּרִין נָפְקִין מִינַּהּ, וְאִינּוּן בְּזִ' אָזְדָּרִין. כַּדְמָאִין אִינּוּן שְׁרָשָׁא. תְּנָיְנִין נָפְקִין מִגּוֹ כַּדְמָאִין.** שבאותה עת של מתן תורה עלה ז"א אל ע"ק. על אותה שעה נאמר "והייתם לי סגולה" במלכות. "ואתם תהיו לי" בז"א. "ממלכת כהנים וגוי קדוש" בא"א. והביאור: המלכות רומזת לסגול מצד היותה מקבלת מג' קוין חח"ן בג"ה כת"י. ומ"ש ואתם תהיו לי" היינו לז"א (והרמז אתם אותיות אמ'ת) "ממלכת[157] וכו' בא"א הנקרא קדוש.

---

[157] בספר "קיצור הכוונות" (עמוד רנ"ד) כתב ש"ממלכת כהנים" מצד החכמה/אבא וגוי קדוש מצד א"א. וכתב הרב שהביאור בזה במילים ממלכת כהנים היינו אומה נבדלת וגוי קדוש היינו "שיש להם כח להשפיע על העולם". עוד כתב (מסילת ישרים פרק כו) שמכאן ואילך הם צבא של הקב"ה וגם המלאכים נקראו קדוש כמ"ש בדניאל (ח, יג) אחד קדוש.

תִּקּוּנָא אַרְבְּעִין וְזַמְשָׁא

בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְּמַר בְּיִשְׂרָאֵל "אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ" (דברים לג, כט). דְּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מֵאַבָּא וְאִימָּא נָפְקִין, יִשְׂרָאֵל מִזְּעֵיר אַנְפִּין וְנוּקְבָא. בְּהַהוּא זִמְנָא זְעֵיר אַנְפִּין וְנוּקְבָא סַלְקוּ עַד עַתִּיקָא קַדִּישָׁא וְיִשְׂרָאֵל סָלְקִין אֲבַתְרַיְיהוּ וְאִינּוּן לְעֵילָא מִמַּלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת. וְרָזָא דָּא "עַם נוֹשַׁע בַּיהוָה" (דברים לג, כט) סָלְקִין בִּסְלִיקוּ דִּילֵיהּ. "מָגֵן עֶזְרֶךָ", דָּא שְׁכִינְתָּא דְּאִתְתַּקְנַת בְּרָזָא דִּתְלַת אֵ"ל דִּלְעֵילָא. "וַאֲשֶׁר חֶרֶב גַּאֲוָתֶךָ" (דברים לג, כט) דָּא לִימִינָא וְדָא לִשְׂמָאלָא. וְחֶרֶב דָּא רי"ו. וּבְגִין דִּסְלִיקוּ לְעֵילָא מֵאַבָּא וְאִימָּא אִתְּמַר בְּהוּ "מַלְכֵי צְבָאוֹת יִדֹּדוּן יִדֹּדוּן" (תהלים סח, יג). דְּיִשְׂרָאֵל לְעֵילָא וּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת לְתַתָּא. באותו זמן של מתן תורה בהר סיני נאמר על בנ"י "אשריך ישראל מי כמוך" שמלאכי השרת יוצאים מאו"א ונשמות בני ישראל מזו"ן. באותה עת זו"ן עלו לע"ק וישראל המושרשים בזו"ן עלו עמהם לע"ק מעל למלאכים שהם באו"א. וז"ס "עם נושע ביי" העולים בעליית ז"א הנקרא יי'. "מגן עזרך" זו השכינה הנתקנת בג' א-ל העולים גימ' מג'ן. "ואשר חרב גאותך" זה לימין (גאוה) וזה לשמאל (חרב). "וחרב" גימ' רי"ו (גבורה). וכיון שעלו מעל המלאכים נאמר על בנ"י "מלכי צבאות ידדון ידדון" כיון שישראל למעלה והמלאכים למטה. ונראה שדרש מילת ידדון מלשון דד והם הניקו את המלאכים בשפעם.

רָזָא דְּכֹלָּא יו"ה, וְדָא תִּיקּוּנָא כִּדְקָא יָאוּת, תִּיקּוּנָא דְּאִתְתַּקַּן בִּתְלַת קְטִירִין דִּמְהֵימְנוּתָא. וּבְזִמְנָא אַזְרָא אִתְּמַר "הוֹי גּוֹי זוֹטֵא" (ישעיהו א, ד) דְּכֹלָּא

תִּקּוּנָא אַרְבְּעִין וְזַמְשָׁא
אִתְּהַדַּר לַאֲזוֹרָא, ה' לְגַבֵּי ו', ו' לְגַבֵּי י'. הָכָא תַּלְיָא
רָזָא דְּגָלוּתָא וּפוּרְקָנָא ה' סַלְקַת בְּו', ו' אִתְזַוַּבָּר
בְּה', כֹּלָּא סָלִיק בְּי' לְאַתְקָנָא דַּרְגִּין, תִּיקּוּנָא בָּתַר
שְׁלַטְנוּ דְּזַיְּבִין קָאִים. אֲבָל בְּזִמְנָא דְּתִיקּוּנָא י"וה,
ה' בִּתְרֵין אִתְפָּרְשַׁת, שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה שְׁכִינְתָּא
תַּתָּאָה, וְדָא יוה"ה תְּאוֹמִים סִיוָן. וְשַׁבָּת דָּא ענ"ג,
עֵ"דֶן נָ"הָר גַּ"ן, תְּלָת קְטִירִין אִלֵּין דְּאִתְמָרוּ. וְעַד לָא
אִתְיְהִיבַת אוֹרָיְתָא בְּשַׁבָּת אִתְפָּקָדוּ לְאִתְתַּקָּנָא
בְּתִיקּוּנָא דָּא. כְּגַוְנָא דָּא דִּינִין בְּמָרָה אִיפָּקוּד וַדַּאי
לְתָרְכָא סִטְרָא אַזְרָא בִּינַיְיהוּ: וסוד הכל נעוץ באותיות
יו"ה וזה התיקון הראוי שהכל נתקן בג' קשרים של האמונה (כל י' הספירות הם שלוש של שלוש שלוש. הביאור: אות י' זו החכמה, ה בינה ו דעת) וזה כאשר ישראל מתוקנים. אולם כאשר חוטאים מתהפך הסדר ונאמר "הו"י גוי חוטא" שכל הסדר מתהפך לאחור ומילת יו"ה נקראת למפרע [הביאור: הבינה שהיא נקבה שולטת על הדעת ששולט על החכמה. כך מצאנו בחטא העגל כמ"ש רש"י (דברים א, כב) ילדי"ם (אותיות הו') דוחפים את הזקני"ם (אות י')]. כאן נעוץ סוד הגלות והגאולה. בגלות אות ה' שהיא הבינה עולה ומתחברת באות ו' שהיא הדעת והדעת מתקשרת בבינה והן עולות (ומכתיבות לאות י' את דעתן וזה נקרא חוצפה) לאות י' וכך בצורה שאינה תקינה נתקנים כל הספירות וזה תיקון של החוטאים. אבל בזמן הגאולה תיקון האותיות הוא יו"ה דהיינו אות י' היא הראשונה והיא החכמה והיא מתחברת בדעת ובבינה. עוד, אות ה' שזו הבינה והיא השכינה העליונה משפיעה לאות ה' תחתונה שזו המלכות וזו השכינה התחתונה וזה צירוף יוה"ה צירוף חודש סיון שמזלו תאומים. והשבת נקראת ענ"ג כמ"ש וקראת לשבת ענ"ג וזה ע"דן נ"הר ג"ן (הביאור עדן=י=חכמה, נהר=ה=בינה, גן=ה=מלכות. כלומר כאשר החכמה משפיעה לבינה וזו למלכות זה ענ"ג אולם כאשר הבינה והמלכות קודמות לחכמה זה נג"ע. כדי להבין זאת נביא משל לאדם שבונה בית. אם התכנון קודם לבנין זה ענ"ג ואם הבנין קודם לתכנון

זה נג'ע). והם שלוש הספירות הנזכרות עדן זן החכמה וכו'. ועוד לפני שניתנה התורה בשבת (שבת פו ע"ב) הצטוו הספירות להיות בתיקון זה שהחכמה קודמת לבינה וכו'. כעין זה במרה הצטוו על הדינים כדי לבער את הס"א מהם.

דף קל.

תִּקּוּנָא שִׁית וְאַרְבְּעִין

וְעוֹד "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" (דברים לד, יב) דָּא תּוּקְפָּא דִּשְׁכִינְתָּא. דִּבְגָלוּתָא זַלְשָׁא הֲוַת. וּבְזִמְנָא דְּתִיפּוּק מִגָּלוּתָא אִתְּמַר בַּהּ "נֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ" (ישעיהו מ, כט) לְאִתְתַּקְפָּא בְּדָרְגָּהָא כְּדְקָאֲזֵי. "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דברים לד, יב) רָזָא דִּכְתִיב "שַׂמְּחֵנוּ כִּימוֹת עִנִּיתָנוּ" (תהלים צ, טו). דְּכָל הַהוּא נְהִירוּ דְּאִתְגָּרַע מִיִּשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא כֻּלָּא יִתְגַּלֵּי בִּרְגָעָא זְעֵירָא וְדָא "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דברים לד, יב) וַדַּאי. ועוד, "ולכל היד החזקה" זה תוקף השכינה שבזמן הגלות היתה חלשה. ובזמן הגאולה כשתצא מן הגלות היא מתחזקת ונאמר בה "נותן ליעף כח" ובכך מתחזקת היא בספירותיה כראוי (כשהשכינה בגלות היא נשארת בנקודת המלכות לבד וכל ט' ספירותיה נופלות לבריאה או עולות לתפארת דאצילות תלוי בחומר העוון). ולכל המורא הגדול זה הסוד של הפסוק "שמחנו כימות עניתנו" שכל אותו האור שנחסר מישראל בגלות, הכל יתגלה ברגע אחד וזה הוא "ולכל המורא הגדול" ודאי (הביאור הוא שהשכינה תחזור למקומה בעולם האצילות וכל ט"ס שנפלו יחזרו לה).

בְּהַהוּא זִמְנָא "מִזְמוֹר שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה" (תהלים צח, א). מִזְמוֹר מָאן אָמַר

לֵיהּ? אֶלָּא דָּא רוּזָא קַדִּישָׁא, רוּזָא דְּנַפְּיק
מֵּזָּכְמָה סְתִימָאָה לְמִישְׁרֵי עַל מַלְכָּא מְשִׁיזָא,
אִיהוּ יֵימַר מִזְמוֹר דָּא. וְדָא "שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר
זָּדָשׁ" (ישעיהו מב, י) דָּא זַּדְתוּתָא דְּכֹלָּא. וְדָא
"כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה" (תהלים צח, א) מִסְטָרָא
דְּזָּכְמָה סְתִימָאָה פָּלֵא עִלָּאָה. "הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ
וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ" (שם) דָּא יְמִינָא וּשְׂמָאלָא תְּרֵין
מְשִׁיזִין. בְּהַהוּא זִמְנָא "הוֹדִיעַ יְהוָה יְשׁוּעָתוֹ"
(תהלים צח, ב). מַאי רָזָא? אֶלָּא שְׁכִינְתָּא פ׳
סְתוּמָה בְּגָלוּתָא, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ בְּגִין זִוְוָּא בִּישָׁא
דְּרָדִיף אַבַּתְרָהּ. וּמְרַגְּלִים הוֹצִיאוּ דִבָּה עַל אַרְעָא
קַדִּישָׁא. מַהוּ דִבָּה? אֶלָּא דָּא לִילִית זַּיְיבְתָּא. בְּגִין
דְּאָמְרוּ "אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ הִיא" (במדבר יג,
לב) בְּגִין סִטְרָא אַזָּרָא דְּשָׁלְטַת תָּמָן זַּס וְשָׁלוֹם.

על אותו זמן, שהשכינה חוזרת למקומה נאמר "מזמור שירו לד' שיר חדש כי נפלאות עשה" ומפרש: "מזמור" מי אמר זאת? זו רוח הקודש שתנוח על ראשו של המשיח שנאמר (ישעיה יא, ב) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יְהוָה" וזו רוח קדושה הבאה מחכמה סתימאה דאריך אנפין ואז יאמר מזמור זה. וזה "שירו לה' שיר חדש" זה חידוש הכל. וזה "כי נפלאות עשה" מצד החכמה הסתומה וזה הפלא העליון (כתר). "הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו" אלו ב' משיחין, מב"י ומב"ד, מב"י מימין ומב"ד משמאל. על אותו זמן נאמר "הודיע ה' ישועתו" מה הסוד במילים אלו? אלא השכינה בהיותה בגלות היא בבחינת אות פ' סתומה, כלומר כפופה, ראשה כפוף פנימה וכך צריך מפני הנחש הרע (ס"א) הרודף אחריה. והמרגלים הוציאו דבה על הארץ הקדושה שזו

השכינה. מה פירוש דבה? אלא זו לילי' הרשעה כי אמרו "ארץ אכלת יושביה היא" כי הייתה נתונה לשליטת הס"א חס ושלום.

"וְשָׁם רָאִינוּ... בְּנֵי עֲנָק" (במדבר יג, לג) לְאַזָּזָאָה כְּאִלּוּ הַאי אַתַּר אֶתְיָהִיב לְהוּ תָּמָן. אֲבָל כָּלֵב, "וַיַּהַס כָּלֵב" (במדבר יג, ל). מַאי וַיַּהַס? אֶלָּא רָזָא דִּמְלָה "נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה" (תהלים לט, ג) דָּא שְׁכִינְתָּא. דִּבְגָלוּתָא אִיהִי "יוֹנַת אִלֶּם" (תהלים נו, א) וְדָא פֵּה סְתוּמָה, דְּהָכִי אִצְטְרִיךְ שׁוֹשַׁנָּה דְּלָא אִתְפַּתְּחַת אֶלָּא לְבֶן זוּגָהּ. "ושם ראינו...בני ענק" המרגלים אמרו זאת כדי להראות שאר'ץ ישרא'ל נתונה לשליטת הס"א. אבל כלב נאמר בו "ויהס כלב". מה פירוש ויהס? אלא סוד הדבר בפסוק "נאלמתי דומיה" זו השכינה שבגלות היא נקראת יונת אלם וזו בחינת פ סתומה שכך צריך להיות שאין השושנ'ה נפתחת אלא לבן זוגה. **וְרָזָא דְּמִלָּה "הַס כָּל בָּשָׂר מִפְּנֵי יְהוָה" (זכריה ב, יז). דִּשְׁכִינְתָּא אִיהִי אדנ"י וְדָא הֵיכַל, בְּזִמְנָא דְּאִיהִי הֵיכְלָא לְמַלְכָּא. אֲבָל בְּזִמְנָא אַזָּרָא אִיהִי הָס, וְדָא "יוֹנַת אִלֶּם" (תהלים נו, א). בְּגִין כָּךְ וַיַּהַס כָּלֵב, דְּהָא רָזָא דָּא אַזָּזַי לְהוּ וַדַּאי, דִּשְׁכִינְתָּא פֵּה סְתוּמָה אִיהִי בְּגָלוּתָא וְלֵית רָשׁוּ לְנוּכְרָאָה לְאִתְקָרְבָא תָּמָן וַדַּאי.** וסוד הדבר "הס כל בשר מפני ה" שהשכינה היא אדנ'י כחשבון היכ'ל. השכינה נקראת היכל בזמן שהיא היכל למל'ך (ז"א). אבל בזמן אחר היא נקראת "הס" (כמנין היכ'ל. עיין שערי אורה שער ראשון) ומצב זה נקרא יונת אלם (ראה שער ההקדמות דף ע"א ע"ב. עמק המלך שער יד פרק קיט) ולכן נאמר "ויהס כלב" שהרי סוד זה הראה להם ודאי שהשכינה היא פ' סתומה בעת הגלות ואין רשות לנכרי (ס"מ) להתקרב לשם בודאי.

וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי ׳וּפְתִוזוֹן פֶּה לַמְיַזַּלִים לְךְ׳, דָּא פֶּה פְּתוּזָה בְּכַמָּה שִׁירִין בְּכַמָּה תֻּשְׁבְּחָן לְגַבֵּי מַלְכָּא, וְדָא "שִׁיר זָדָשׁ" (תהלים צוז, א). כְּדֵין "הוֹדִיעַ יְהוָה יְשׁוּעָתוֹ" (תהלים צוז, ב). דְּעַד הָשַׁתָּא בְּגָלוּתָא הֲוַת שְׁזוֹרָא וַדַּאי, דִּכְתִיב בַּהּ "אַל תְּרָאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁזוֹרְזוֹרֶת" (שיר השירים א, ו) וְיָקָרָא דִּילַהּ לָא אִשְׁתְּמוֹדָע בֵּין זַיָּיבָא. כֵּיוָן דְּנָפְקַת מִתַּמָּן, כְּדֵין "הוֹדִיעַ יְהוָה יְשׁוּעָתוֹ" (תהלים צוז, ב). וּכְדֵין "לְעֵינֵי הַגּוֹיִם גִּלָּה צִדְקָתוֹ" (תהלים צוז, ב). וְרָזָא דָּא "כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ" (ישעיהו נב, ז) וְכוּ׳. ולעת"ל נאמר "ופתחון פה למיחלים לך" זו אות פ' פתוחה (כזה: ף) שהפה (שזו השכינה כמ"ש במאמר פתח אליהו) יפתח בכמה שירות ובכמה תשבחות אל המלך (ז"א) וזה "שיר חדש" (נראה שהכוונה במילה שיר לשון זכר הרומז לז"א ולא שירה הרומזת למל') ואז הודיע יי' ישועתו שעד כעת השכינה היתה בגלות והיתה שחורה ודאי ונאמר בה "אל תראוני שאני שחרחרת" וכבודה לא נודע בין הרשעים[158]. כיון שיצאה משם מיד נאמר "הודיע יי' (ז"א) את ישועתו (מלכות) וכן "לעיני הגויים גלה צדקתו (המלכות נקראת צדקה). וסוד הדבר "כי עין בעין יראו"[159] בשוב יי' ציון כלומר בעת שתחזור השכינה למקומה.

---

[158] המשל הגשמי בזה הוא הסיפור הנודע שהיו סוחרים גדולים מפליגים באניה והיה ביניהם חכם אחד. אמרו לו אנו סוחרים בבד יקר ובמשי ואתה מה מלאכתך? אמר להם שלי יקר משלכם. לאחר זמן נלכדה הספינה בידי שודדי ים וכלם נשבו ועמדו להמכר לעבדים. עברו יהודים בשוק העבדים וזיהו את החכם שבוי. מיד פדו אותו ועמד ודש להם בבית המדרש והכל נהנו ממוצא פיו. לאחר זמן פגש החכם את הסוחרים ואמר להם "רואים אתם, סחורתי טובה משלכם. היכן סחורתכם?". כך השכינה כשהיא בגלות אין היא מראה טובה וכחה רק בבית המדרש כלומר בארץ ישראל שם היא מראה כחה.

[159] ספר תקט"ו תפילות - תפילה עט - >ענין העינים, שבגלות חשך שולט עליהם ואינו מניח לאורו ית׳ להגיע אליהם, לכן ראייתם בזמן ההוא אינו אלא בסוד החיצוניות. אבל כאשר ה׳ משפיע אורו על העינים מתחדש בהם כח לראות בסוד הפנימיות<:

דף קלא.

תָּא וְחַזֵי, הָשַׁתָּא זִיבּוּרָא עִלָּאָה בְּטִבְּמִירוּ אִזְדַּמַּן, בְּגִין דְּלָאו לְאִסְתַּכְּלָא תָּמָן מְסָאֲבָא. אֲבָל בְּהַהוּא זִמְנָא כֻּלָּא יִתְתַּקַּן בְּתִיקּוּנָא שְׁלִים, וְלֵית דְּזִילוּ מִכֻּלָּא. כְּדֵין "גִּלָּה צִדְקָתוֹ" (תהלים צח, ב) וַדַּאי. בְּהַהוּא זִמְנָא "זָכַר חַסְדּוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לְבֵית יִשְׂרָאֵל" (תהלים צח, ג). דָּא רָזָא, "זָכַר חַסְדּוֹ", וְזֶסֶד דְּאִתְמַר בֵּיהּ בְּגָלוּתָא "הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ מִפְּנֵי אוֹיֵב" (איכה ב, ג). בא וראה, כעת קים חיבור עליון של זו"ן בסתר כדי שלא ינקו מחיבור זה הקלי'. אבל לעת"ל הכל יתתקן בתיקון שלם ואין יראה מהקלי'. ואז יתקיים "גלה צדקתו" ודאי. כבר ידעת שהמלכות נקראת צדקה וכמ"ש לך יי' הצדק'ה. על אותו זמן נאמר "זכר חסדו ואמונתו לבית ישראל" שזה ייחוד זו"ן כי הוא מידת החסד ומידת הזכר והיא נקראת אמונה וכשיש ייחוד זה בי'ת ישרא'ל. וזה סוד "זכר חסדו" אותו חסד שנגרע בעת הגלות שאז נאמר "השיב אחור ימינו מפני אויב" וכבר ידעת שחסד דרועא ימינא. **וְכָל זֶסֶד דְּאִתְמַר בְּגָלוּתָא, כֻּלָּא יִתְחַדַּר לְהוּ כְּזַהֲרָא בְּפִוּרְקָנָא. וְעוֹד, "וֶאֱמוּנָתוֹ", רָזָא דָּא "הַזּוֹרְעִים**

אל אחד יחיד ומיוחד אתה הוא המגלה עיני בריותיך, שהרי אע"ג שיש עינים להם להם עיני בשר גוף בלא נשמה עד שאתה תתן בהם אורך וזה נשמה, מיד נשמת שדי תבעם, וזה גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך שכן ניצוצות אורך מביא בעיניהם, מיד יאמר בהם והמשכילים יזהירו וכו' כככבים וכו' ואלה העינים שמתנוצצים כמו ככבים שעומדים בהם כל הנקודות, כשעולים ויורדים כמה אורות עליונים מתעוררים להסתכל ביקרך כשהם מתגלגלים בגלגולם, וזה גל עיני להתגלגל כל אותם הנקודות שבהם בגלגול שלם, מיד ואביטה נפלאות מתורתך, באותו הזמן כי עין בעין יראו, שעתה חשך שולט על אלה העינים ונא' בהם כי האדם יראה לעינים לפיכך לא אשר יראה האדם, עד שיעברו חשוכים אלה מן העולם מיד יראו אמתך שנא' בו ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו, רבון כל העולמים הרי אנחנו מצפים לך ועינינו לך תלויות שתעביר מהם חשוכים אלה ויהיו מאירים באורך באמת חננו ה' חננו, לישועתך קויתי ה':

דפי מהדורא קמא: דף קלא.

בְּדִבְעָה בִּרְנָה יִקְצְרוּ" (תהלים קכו, ה). דִּבְגָלוּתָא כַּמָּה תִּיקוּנִין עִלָּאִין זָרְעִין יִשְׂרָאֵל בְּהַהוּא זַוְקָלָא עִלָּאָה וְלָא אִתְגַּלְיָין בְּגִין גָּלוּתָא. אִי תֵּימָא דְּאִתְאֲבִידוּ? וְזַס וְשָׁלוֹם אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטַר לְהוּ לְעֵילָּא וְכֻלְּהוּ יִצְמְזוּן לְזִמְנָא דְּאָתֵי וְיִקְצְרוּן לְהוּ. דִּכְתִיב בְּהוּ "כִּי כָאָרֶץ תּוֹצִיא צִמְחָהּ וּכְגִנָּה זֵרוּעֶיהָ תַּצְמִיחַ" (ישעיהו סא, יא). כְּדֵין וֶאֱמוּנָתוֹ לְבֵית יִשְׂרָאֵל. וכל חסד שנחסר מהם בעת הגלות, הכל יחזור להם בעת הגאולה. ועוד פירוש, "ואמונתו" כאן סוד הפסוק "הזורעים בדמעה ברנה יקצרו" כי הזורע מאמין בבורא עולם וכבר ידעת (שבת לא ע"א) שסדר זרעים נקרא אמונה. שבעת הגלות כמה תיקונים עליונים זרעו ישראל באותו שדה עליון שזו השכינה הנקראת חקל תפוחין קדישין, אבל לא התגלו בגלל הגלות. אם תאמר שאבדו, חס ושלום לומר זאת, אלא הקב"ה שומר את התיקונים למעלה בשכינה הנקראת פורפירא דיליה, וכל התיקונים יצאו מן הכח אל הפועל לעת"ל ועם ישראל יקצור פירותיהם. ויאמר בהם "כי כארץ (שזו המלכות השומרת בתוכה את התיקונים) תוציא צמחה (אלו התיקקונים שנעשו על ידי צדיקי הדור) וכגנה (שזו המלכות) זרועיה (הינו הזרעים שהם התיקונים) תצמיח (יצאו מן הכח אל הפועל). ואז יתקיים "ואמונתו לבית ישראל" דהיינו השכינה הנקראת אמונה תתן שפעה לבית ישראל למטה.

בְּהַהוּא זִמְנָא "רָאוּ כָל אַפְסֵי אָרֶץ אֵת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ" (תהלים צח, ג). הָכָא רָזָא עִלָּאָה, דִּכַמָּה אִינּוּן בָּתֵּי כְנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת דִּבְזוּוִין לָאָרֶץ, דְּתָמָן אַתְקִינוּ יִשְׂרָאֵל כַּמָּה תִּיקוּנִין עִלָּאִין. וְאִתְמָר בְּהוּ "וְנִשְׁאַר גַּם הוּא לֵאלֹהֵינוּ" (זכריה ט, ז)

וְאוּקְמוּהָ. וּמַאי דִּבְקַדְמִיתָא אַרְעָא קַדִּישָׁא לְזִוּוד חֲוַת מְעַהֲרָא בִּנְהִירוּ עִלָּאָה, בִּזְמָנָא דְּפוּרְקָנָא כֻּלְּהוֹ תִּיקּוּנִין יִתְתַּקְּנוּן בְּגִילוּיָא שְׁלִים, וּמִתַּמָּן יִתְגַּלּוּן בְּאִינּוּן אֲתָרִין דְּתַמָּן אִתְעֲבִידוּ. באותו זמן של הגאולה יתקיים מ"ש "וראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו" כלומר הפשט שכל בני האדם יראו את ישועת ה'. והסוד: המלכות נקראת ישועת ה' והיא תתן פירותיה בעין יפה. ואפסי ארץ הם נצח והוד של עולם העשיה הם יאספו את השפע הבא ממלכות דאצילות הנקראת ישועת ה'. כאן יש סוד עליון שהרי כמה בתי כנסיות ובתי מדרשות יש בחוץ לארץ ששם התקינו ישראל תיקונים עליונים כגון ישיבות קטנות וגדולות ובתי מדרש של גדולי עולם ונאמר עליהם "ונשאר גם הוא לאלהינו" (עיין מגילה דף ו' ע"א) וביארו זאת שאלו בתי כנסיות שבאדום. ובתחילה היתה רק ארץ ישראל מאירה בזכות לימוד התורה והתפילות שהיו בה. ברם, כעת בזמן הגאולה יתתקנו התיקונים בתיקון שלם ומארץ ישראל יאירו באותם מקומות בהם נעשו התיקונים. **וּכְדֵין נְהִירוּ דִּקְדֻשְׁתָּא יָנְהִיר בְּהוּ אַף עַל גַּב דְּאִינּוּן לְבַר, וּבְדָא יִתְתַּקַּן כָּל עָלְמָא בְּגִין כָּךְ "רָאוּ כָל אַפְסֵי אָרֶץ אֵת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ" (תהלים צח, ג) וַדַּאי. דִּבְכָל סְטַר עָלְמָא אִתְגַּלְיָאַת, בְּגִילוּיָא דִּנְהוֹרָא דְּאִתְפַּשַּׁט תָּמָן כַּמָּה דְּאִתְמַר. זַכָּאָה זּוּלָקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.** ואז אור הקדושה יאיר בהם בבתי הכנסיות ובתי המדרשות שבחול, אע"פ שהם בחו"ל, ובזה יתתקן כל העולם ולכן נאמר "וראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו" ודאי. שבכל צד של העולם מתגלה אור התיקונים על ידי גילוי האור המתפשט שם כפי שהתבאר. אשרי חלקים של ישראל.

תִּקּוּנָא שְׁבַע וְאַרְבְּעִין

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" דָּא דְּאִתְמַר בַּהּ "וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהּ נְאֻם יְהוָה וְזוֹמַת אֵשׁ סָבִיב" (זכריה ב, ט). "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דברים לד, יב) הַדָּא הוּא דִּכְתִיב "וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ" (שם). דִּשְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא פָּרְשַׁת גַּדָּפָהָא עַל יִשְׂרָאֵל בְּנָהָא לְנַטָּרָא לוֹן נְטוֹרָא מִכָּל סְטַר. לָקֳבֵל דָּא לְאַחֲזָאָה יְקָרָא דִּילַהּ לְזִמְנָא דְּאָתֵי, וַחֲבִיבוּתָא דִּמְזַמֵּם לַהּ מַלְכָּא, אִיהוּ יְקוּם כְּגַוְנָא דָּא פָּרִישׁ גַּדָּפּוֹי וּמְסָחֵר לַהּ, כַּמָּה דְּסָחֲרַת לְהוּ אִיהִי לְיִשְׂרָאֵל. "ולכל היד החזקה" זה מ"ש נאמר בה "ואני אהיה לה נאם יי' חומת אש סביב". "ולכל המורא הגדול" זה מ"ש בהמשך "ולכבוד אהיה בתוכה". שהשכינה בגלות פורשת כנפיה על ישראל בניה לשמור אותם שמירה מכל צד. כל זה להראות את כבודה לעת"ל והחביבות שמחבב אותה המלך (ז"א) הוא יקום כמותה ויפרוס כנפיו ויקיף אותה כפי שהקיפה את ישראל.

וְתָא חֲזֵי, יִשְׂרָאֵל כֵּיוָן דַּהֲווֹ בְּגָלוּתָא אִי תֵּימָא דְּאִשְׁתְּבָקוּ מִסְטַר קַדִּישָׁא? לָאו הָכִי וְזַס וְשָׁלוֹם. אֶלָּא תָּא חֲזֵי, דְּהָא הָכָא כְּתִיב "שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְהוָה כָּל עַבְדֵי יְהוָה הָעֹמְדִים" (תהלים קלד, א) וְכוּ'. מַאן עַבְדִים? אֶלָּא יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא אִינוּן עַבָּדִים, דִּבְפוּלְחָנָא תַּלְיָין עוֹבְדִין בְּהוּ. וְרָזָא דָּא "כְּעֵינֵי עֲבָדִים אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם... כֵּן עֵינֵינוּ אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַד שֶׁיְּחָנֵנוּ" (תהלים קכג, ב). ובא וראה,

ישראל כיון שהיו בגלות, האם תאמר שהיו נעזבים מצד הקדושה? אין הדבר כך ח"ו. אלא בא וראה שהרי כאן כתוב "שיר המעלות....כל עבדי ה'" מי הם העבדים? אלא עבודת ישראל בגלות נקראת עבדים כי עבודתם תלויה במעשה (ולא בדיבור או מחשבה או ייחוד) וזה סוד "כעיני עבדים אל יד אדוניהם....כן עינינו אל יי' אלהינו עד שיחננו".

תָּא וְחַזֵי, אִית עַבָּדִים וְאִית עַבָּדִים. מַלְאֲכֵי אִינּוּן עַבָּדִים, וְאִתְמַר בְּהוּ "הֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חוּצָה" (ישעיהו לג, ז) דְּהָא לִבַּר קָיְימִין. וְהָכִי בְּגָלוּתָא קָיְימִין לְבַר, אָזְלִין בָּתַר שְׁכִינְתָּא. אֲבָל יִשְׂרָאֵל אַף עַל גַּב דְּאִינּוּן בְּגָלוּתָא לָא מִשְׁתַּבְקָן מִלְּגָו, אֶלָּא מִלְּגָו אִינּוּן מִתַּדַּבְקִין תָּדִיר. וְרָזָא דָּא "הָעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה בַּלֵּילוֹת" (תהלים קלד, א) אִלֵּין גַּלְוָתָא, דְּאַף בְּהַהוּא זִמְנָא אִינּוּן קָיְימִין לְגּוֹ, "בְּבֵית יְהוָה" (שם) וַדַּאי. בא וראה, יש עבדים ויש עבדים. המלאכים הם עבדים ונאמר בהם "הן אראלם צעקו חוצה" שהרי הם עומדים בחוץ (כבר ידעת מה שכתב הרב שהמלאכים ביצירה והיא חיצונית לבריאה) שהרי הם עומדים בחוץ והולכים אחרי השכינה. אבל ישראל אע"פ שהם בגלות אינם נעזבים בחוץ אלא תמיד הם בפנים ודבוקים בשכינה. וז"ס "העומדים בבית ה' בלילות" לילות הם הגלויות שגם בזמן הגלות הם בפנים בבית ה' בודאי.

תָּא וְחַזֵי, דְּוַדַּאי כָּל מַאי דְּעָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל לְטִיבוּתָא דִּלְהוֹן אִיהוּ. וְרָזָא דָּא "אוֹדְךָ יְהוָה כִּי אָנַפְתָּ בִּי" (ישעיהו יב, א). דְּיִשְׂרָאֵל בְּזִמְנָא דְּאִינּוּן בְּגָלוּתָא שְׁכִינְתָּא אִתְדַּבְּקַת עֲלַיְיהוּ יַתִּיר, בְּגִין לְשֵׁזָבָא לְהוּ מִגָּלוּתָא. וְכֻלְּהוֹ שְׁאָר

דַּרְגִּין הָכִי נָמֵי מִתְדַּבְקָן עֲלַיְיהוּ בִּדְבִיקוּתָא שְׁלִים, יַתִּיר מִמַּאי דְּעָבְדוּ בְּקַדְמִיתָא, וְאַף עַל גַּב דְּכֹלָּא בְּסִתִימוּ. אֲבָל בְּוִמְנָא דְּפוּרְקָנָא אִי תֵּימָא דְּהַהוּא דְּבִיקוּתָא לָא אִשְׁתְּכַח? לָאו הָכִי. אֶלָּא כֹּלָּא דְּאִשְׁתְּכַח בְּגָלוּתָא לָא אִתְפְּסַק בְּפוּרְקָנָא, אַף עַל גַּב דְּלָא הֲוָה אִצְטְרִיךְ, אֶלָּא לְאוֹסָפָא נְהִירוּ עַל נְהִירוּ וְזֵדָוָתָא עַל זֵדָוָתָא. "אוֹדְךָ יְהוָה כִּי אָנַפְתָּ בִּי" (ישעיהו יב, א) וַדַּאי. בא וראה שבוודאי כל מה שעושה הקב"ה לישראל, לטובתם הוא עושה. וז"ס "אודך יי' כי אנפת בי" שישראל בזמן הגלות השכינה דבקה בהם יותר כדי להצילם מן הגלות. וכל שאר הספירות גם כן נדבקות בהם בדביקות שלימה (כלומר בכל עשר ספירותיהן) יותר ממה שהיו דבקים בזמן שהיו ישראל על אדמתם. אולם למרות זאת הכל נעשה בצורה חשאית. אבל בזמן הגאולה, אם תאמר שאותה דביקות לא נמצאת? אין הדבר כך. אלא כל מה שנמצא בגלות אינו נפסק בגאולה למרות שאינו נצרך, אלא להוסיף אור על אור וחדוה על חדוה (המילה חדוה בלשון חכמי הקבלה רומזת על ייחוד). אם כן, אודך יי' כי אנפת בי" בודאי והכל לטובה.

תָּא וְחַזֵי, דְּהָא בְּגָלוּתָא נָטְלוּ יִשְׂרָאֵל וְזֵילָא לְאַתְקָנָא תִּיקּוּנִין עִלָּאִין, מַאי דְּלָא הֲוָה לְהוּ וְזֵילָא אִי לָא קַיְימוּ בְּגָלוּתָא. דְּהָא בְּהַהוּא דְּבִיקוּתָא דְּאִצְטְרָךְ לְנַטְרָא לְהוּ, אִתְתְּקָפוּ יַתִּיר וַדַּאי. וְדָוִד אָמַר "הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְהוָה כָּל עַבְדֵי יְהוָה הָעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה בַּלֵּילוֹת" (תהלים קלד, א). דְּהָא בְּגִין דָּא יָכְלִין לְאַתְקָנָא תִּיקּוּנִין עִלָּאִין יַתִּיר.

תִּקּוּנָא שְׁבַע וְאַרְבְּעִין

וּמַאי אִינּוּן? אֶלָּא "שְׂאוּ יְדֵכֶם קֹדֶשׁ" (תהלים קלד, ב). בא וראה, שהרי בגלות נטלו ישראל חיל לתקן תיקונים עליונים, מה שלא היה להם חיל אם לא יצאו לגלות. שהרי באותה דביקותהנצרכת להם לשמירה התחזקו יותר בודאי. ודוד אמר "הנה ברכו את יי' כל עבדי יי' העמדים בבית יי' בלילות" שהרי בגלל זה שהם בלילות כלומר בגלות הם יכולים לתקן תיקונים עליונים יותר. ומה התיקון העליון יותר? אלא זה מ"ש "שאו ידכם קדש" וכבר ידעת שקדש זה אבא.

דף קלג.

תָּא חֲזֵי, בְּגָלוּתָא רָזָא דִּשְׁכִינְתָּא אִיהוּ, דִּכְתִיב "וְתַרְדֵּמָה נָפְלָה עַל אַבְרָם" (בראשית טו, יב). וְדָא וְמְנָא דְּאִתְמָר בֵּיהּ 'וּמֵאִיר לְאִישׁוֹן בַּת עַיִן' וְדָא ע"ב דְּנָהִיר לב"ן וְאִתְמָר. כְּגַוְונָא דָּא בְּגָלוּתָא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא נָטַר לַהּ לִשְׁכִינְתָּא. דְּמַלְכָּא לְעֵילָּא אִסְתַּלַּק וְאוּקְמוּהָ. וּבְזֵילָא דָּא אִתְתַּקָּפַת שְׁכִינְתָּא תַּקִּיפוּתָא סַגִּי דְּלָא יִתְפָּרַשׁ מִינַּהּ אֲפִילּוּ בְּפוּרְקָנָא. וְרָזָא דָּא "שְׂאוּ יְדֵכֶם קֹדֶשׁ" (תהלים קלד, ב) דָּא קֻדְשָׁא עִלָּאָה וַדַּאי. בא וראה, הגלות היא סוד השינה כמ"ש "ותרדמה נפלה על אברהם" ועל זמן זה נאמר "ומאיר לאישון בת עין" וזה ע"ב המאיר לב"ן כלומר אבא לבת. הרב הסביר זאת בקיצור כוונת קריאת שמע שעל המיטה ואמר ב'ת ע'ין ר"ת ע"ב ומילת אישון אמרו חכמי הקבלה (פרי עץ חיים שער קריאת שמע) שזו המלכות שיש בה שם ב"ן. גם רמוז כאן ב'ת ע'ין ר"ת וס"ת ב"ן וכך הסבירו זאת. כעין זה בגלות ע"ק שומר את השכינה. כתב הרב בקל"ח פתחי חכמה ששם ע"ב יצדק בחכמה ובכתר כי שם ע"ב שבכתר הוא שורש לעסמ"ב אם כך נראה שהכוונה כאן שאור ע"ב דע"ק שומר על הנוק' שיש בה שם ב"ן. שהרי בזמן הגלות המלך (ז"א) מסתלק למעי אימא והשמירה באה לה מן ע"ק. ובכח ע"ק מתחזקת השכינה בכח רב יותר שאינו עוזבה בעת הגאולה

וזה סוד "שאו ידכם קדש" כי ידכם היינו זו"ן וקדש היינו אבא. וזה קדש העליון (אבא) בוודאי. "וּבָרְכוּ אֶת יְהוָה" (שם) אִלֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, וְדָא בִּתְרִין מְשִׁיזְּין דִּמְתְזַבְּרָן כְּזַד, בְּרָזָא דִּלְעֵילָּא וַדַּאי, "וְהָיוּ לַאֲזָדִים בְּיָדֶךָ" (יזזקאל לז, יז). כְּדֵין "יְבָרֶכְךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן" (תהלים קכז, ה). מָאן אֲתַר נְהִירוּ דְּתִיקוּנָא יְפוֹק לְעָלְמָא? אֶלָּא מִצִּיּוֹן וְדָא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ דְּבֵיהּ "וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְתוֹכָהּ" (זכריה ב, ט) לִיקָרָא דִּילַהּ מַמָּשׁ. דְּהָא בְּכָל אִינּוּן תִּיקוּנִין דְּאִתְתַּקָּנַת בְּגָלוּתָא אִתְזַבָּר בַּהּ מַלְכָּא בְּפוּרְקָנָא. "וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְתוֹכָהּ" (זכריה ב, ט), לְכָבוֹד וַדַּאי. "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דברים לד, יב) גִּילּוּיָא דִּנְהוֹרִין עִלָּאִין דְּעִלְּאִין. וְכָאָה זוּלְקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין וְעָלְמָא דְּאָתֵי: וברכו את יי' אלו זו"ן. "את" היינו הנוק' ויי' היינו זעיר. וזה ע"י ב' המשיחין המתחברים באחד כי מב"ד הוא במלכות ומב"י בתפארת בסוד עליון ודאי. "והיו לאחדים בידך" היינו ב' משיחין כנ"ל. ואז כשיש ייחוד זו"ן מתקיים "יברכך יי' מציון" מה זה ציון? כלומר מהיכן יצא אור התיקונים לעולם? אלא מציון, וזה בית המקדש שנאמר בו "ולכבוד אהיה בתוכה" כבודו ממש שזו השכינה כידוע. שהרי בכל אלו התיקונים שנתקנת השכינה בגלות יתחבר בה הקב"ה בעת הגאולה. "ולכבוד אהיה בתוכה" לכבוד ממש דהיינו שהקב"ה יתחבר עם השכינה הנקראת כבוד וזה הפירוש בתוכה בתוך ה' אחרונה של שם. "ולכל המורא הגדול" זה גילוי האורות העליונים העליונים שזה אור עתיק שהוא עליון על אורות אריך ואו"א. אשרי חלקם של ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה". הָא אָדָם קַדְמָאָה סָבָא דְּסָבִין אָתֵי פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" (דברים לד, יב) אִלֵּין דְּאִתְמָר בְּהוּ "וְקֹוֵי יְהוָה יַחֲלִיפוּ כֹחַ" (ישעיהו מ, לא) דְּאִתְמָר בְּהוּ "נֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ" (ישעיהו מ, כט) אִלֵּין צַדִּיקַיָּא דְּיהוֹן בְּעָלְמָא בְּזִמְנָא דְּפוּרְקָנָא, דְּבְהוֹן יִתְתַּקַּן עָלְמָא וְיִתְתַּקַּף מִמַּאי דְּאִתְחֲלַשׁ בְּגָלוּתָא. "ולכל היד החזקה" והנה אדם קדמון סבא דסבין. מה שקרא לאד"ק סבא דסבין הביאור שהנה אד"ק הוא סבא לאריך שהוא סבא לאו"א וזו"ן ונראה שרבנו זכה לגילוי אור עתיקא קדישא. וכך אומר אדם הראשון לרמחל רבי רבי "ולכל היד החזקה" אלו שנאמר בהם וקוי יי' יחליפו כח". שנאמר בהם "נותן ליעף כח" אלו הם הצדיקים שיהיו בעת הגאולה שבהם יתקן העולם ויתחזק לאחר חולשת הגלות. אֲבָל "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דברים לד, יב) אִלֵּין מַתִּין דְּיִקּוּמוּן בְּמַעֲפָרָא. וְאִי תֵּימָא אַמַּאי יְקוּמוּן? אֶלָּא בְּגִין לְאִתְעָרָא כֻּלְּהוּ מִלִּין קַדְמָאִין דַּהֲווֹ כְּבָר, כַּמָּה עַקְתִּין דְּעָבְרוּ עַל יִשְׂרָאֵל. דִּכְדֵין יְקוּמוּן כָּל אִינּוּן דְּאִתְקְטָלוּ מֵאוּמִּין דְּעָלְמָא, וְכֻלְּהוּ דְּקָטְלוּ לוֹן מִלְכִין, דְּגָזְרוּ כַּמָּה שִׁמָּדוֹת עַל יִשְׂרָאֵל. וְכֹלָּא לְאִתְעָרָא דַּרְגִּין עִלָּאִין לְמֶעְבַּד נוֹקְמִין בְּאִינּוּן זַיְיבַיָּא. וְרָזָא דָּא "יְזֻזוּ מֵחֶיךָ" (ישעיהו כו, יט) וְכוּ' "וָאָרֶץ רְפָאִים תַּפִּיל" (שם) אִלֵּין עַמָּלֵקִים דְּיִתְמַזְּוּן מֵעָלְמָא, בְּמַאי? אֶלָּא בְּאִתְעֲרוּתָא דְּיִתְעָרוּן אִינּוּן מַתִּין דְּיִקּוּמוּן

לְזִמְנָא דְּאָתֵי: אבל "ולכל המורא הגדול" אלו המתים שיקומו מן העפר. ואם תשאל מדוע יקומו? אלא יקומו כדי לעורר את כל התיקונים שהיו כבר, שהרי כמה צרות עברו על ישראל. שהרי אז יקומו כל אלו שנהרגו על קידוש השם מאומות העולם, וכל אלו שנהרגו על ידי מלכי אומות העולם שגזרו כמה שמדות על ישראל. והכל כדי לעורר את הספירות העליונות לנקום ברשעים החוטאים. וזה סוד "יחיו מתיך" וכו' "וארץ רפאים תפיל" אלו עמלקים שימחו מן העולם. כיצד ימחו? אלא באותה תחיה שתהיה למתים שנהרגו על קידוש השם ימחו העמלקים לעת"ל.

תִּקּוּנָא תִּשְׁעִ֣ין וְאַרְבְּעִ֣ין

וְעוֹד, "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" (דברים לד, יב) דָּא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁלְּמַטָּה. "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דברים לד, יב) דָּא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁלְּמַעְלָה, בְּזִמְנָא דְּיִתְזַבְּרוּן תַּרְוַיְיהוּ כְּחָדָא, בְּהַהוּא זִמְנָא כְּתִיב "שָׂמַחְתִּי בְּאֹמְרִים לִי בֵּית יְהוָה נֵלֵךְ" (תהלים קכב, א). דִּבְגִין הַהוּא עִלָּאָה דְּאִשְׁתְּכַח תָּמָן, אֲפִילּוּ אִינּוּן מַלְאֲכֵי עִלָּאִין יְהוֹן מִתְכַּנְּשִׁין וְאָתְיָין בֵּיהּ וַדַּאי. ועוד, "ולכל היד החזקה" זה בית המקדש של מטה הגשמי, "ולכל המורא הגדול" זה בית מקדש של מעלה (מלכות) בעת שיתחברו שניהם כאחד. כבר ידעת ששיטת הרב החסיד בסוגיית בניין בית המקדש השלישי היא שקדושת המקדש העליון תרד ותתחבר בבית המקדש התחתון עד שיראו עין בעין אור יוצא מאבני המקדש. לגבי בניית המקדש הגשמי בידי אדם התבטא הרב ואמר "מן הסתם ימצאו אנשים חסידים ונקיי דעת שיבנו את בית המקדש התחתון ואז קדושת העליון תרד בתחתון. וזו הכוונה שבית המקדש השלישי יבנה בידי שמים. על אותו זמן כתוב "שמחתי באומרים לי בית יי' נלך" שמחתי בגלל קדושת בית המקדש העליון השורה בתחתון. ואז אפילו מלאכים עליונים יהיו מתכנסים ובאים בבית המקדש התחתון.

תָּא וְחַזֵי, כְּתִיב "עֹמְדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בִּשְׁעָרַיִךְ יְרוּשָׁלָם" (תהלים קכב, ב). ׳הֵם׳ לָא כְּתִיב אֶלָּא ׳הָיוּ׳. דְּיִשְׂרָאֵל אַף עַל גַּב דַּהֲווֹ בְּגָלוּתָא, לָא נָפְקוּ מֵאִינּוּן תַּרְעִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין. וְאַדְרַבָּא בְּהוּ אִתְתַּקָּפוּ יַתִּיר, לְאִתְתַּקָּנָא לְבָתַר בְּתִיקוּנָא שְׁלִים, בְּגִין כָּךְ ׳הָיוּ׳. וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי "יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁיְּחֻבְּרָה לָהּ יַחְדָּו" (תהלים קכב, ג) בְּתֵרֵי בָּתֵּי מְקַדְּשׁוֹת עִלָּאָה וְתַתָּאָה. בְּגִין כָּךְ "שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים" (תהלים קכב, ד) אִלֵּין שִׁבְטִין דִּלְתַתָּא. "שִׁבְטֵי יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל" אִלֵּין שִׁבְטִין דִּלְעֵילָּא, וְכֻלְּהוֹ מְשָׁרְיָין קַדִּישִׁין. "כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כִסְאוֹת לְמִשְׁפָּט" (תהלים קכב, ה) אִלֵּין תְּרֵין בָּתֵּי מְקַדְּשׁוֹת דַּאֲמִינָא. בא וראה, כתוב "עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים" עומדות הן לא נאמר אלא "היו". שישראל אע"פ שהיו בגלות, לא יצאו מאלו השערים העליונים הקדושים שזו השראת השכינה על ראשי עם הקודש בגלות. ולא זו בלבד שלא עזבה אותם השכינה אלא אדרבא התגברה בהם שיתר שאת ולכן אומר דהע"ה "היו" כלומר שהיו כל הזמן. ולעת"ל יאמר "ירושלים הבנויה כעיר שחוברה לה יחדו" בחיבור של שני בתי המקדש העליון (מלכות) והתחתון (הגשמי). ולכן "ששם עלו שבטים" אלו שבטים שלמטה הגשמיים, שבטי י"ה עדות לישרא'ל אלו שבטים של מעלה (י"ב גבולי אלכסון שבמלכות. כך נזכר בספר הזוהר ויחי רל"א ע"ב. פקודי רכ"ט ע"ב. אחרי מות ע"ח ע"א. במדבר קי"ח ע"ב. ועוד) וכולם מחנות קדושים. כי שמה ישבו כסאות למשפט אלו שני בתי מקדש שאמרנו. כי בבית של מטה ישבו הדיינים בלשכת הגזית ובית המקדש של מעלה היא בית הדין.

אֲבָל הָכָא רָזָא דִּכְתִיב "עַד דִּי כָרְסָוָן רְמִיו" (דניאל ז, ט) וְאוּקְמוּהָ 'זַד לְדִין וְזַד לִצְדָקָה' (זוגיגה יד' א'). וְזַד אָמַר זַד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְזַד לְדָוִד. וְכֹלָּא אִיהוּ קְשׁוֹט. דִּתְרִין בָּתֵּי מְקַדְּשׁוֹת כַּזַּדָא יְהוֹן, פְּנִימָאָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רְתִיכָא לְכֻלְּהוּ דַּרְגִּין עִלָּאִין וְקִישׁוּרָא דִּלְהוֹן. בְּרָאָה לְאַפָּקָא נְהִירוּ מִכְּלָּגוֹ לְבַר. אבל כאן סוד שנאמר "עד שהכסאות הסתלקו" אילו כסאות? ואמרו בגמרא אחד לדין ואחד לצדקה ועוד אמרו אחד לקב"ה ואחד לדוד והכל נכון בדרך הסוד. ששני בתי המקדש יהיו כאחד, הפנימי לקב"ה ויהיה מרכבה לכל הספירות העליונות והקישור שלהם יהיה בו. בית המקדש החיצוני הגשמי יוציא את האור של הפנימי החוצה. לְמַאן נָפֵיק? אֶלָּא לְדָוִד. וְדָא מַלְכָּא דְּאִיהוּ נַטִּיל בְּכַדְמִיתָא וּמְפַלֵּג לְכָל עָלְמָא. אֲבָל זַד לְדִין וְזַד לִצְדָקָה דְּמִילִין קַיְימִין לְגוֹ יַתִּיר. וְאִינוּן תְּרֵין לָקֳבֵל תְּרֵין. לֵאָה דָּא דִּין, דִּינָא קַשְׁיָא. וְזַד לִצְדָקָה דָּא רָזָא דִּינָא רַפְיָא. בְּגִין כָּךְ "כִּסְאוֹת לְמִשְׁפָּט" (תהלים קכב, ה) דָּא זַד לְדִין וְזַד לִצְדָקָה. "כִּסְאוֹת לְבֵית דָּוִד" (שם) זַד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְזַד לְדָוִד. מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה "שַׁאֲלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלָם" (תהלים קכב, ו) לְמֶהֱוֵי בְּשִׁלְמָה וְנַיְחָא דְּכֹלָּא בְּתְרֵין מְשִׁיזִין, דִּכְתִיב בְּהוּ "וְהָיוּ לַאֲוָזְדִים בְּיָדֶךָ" (יזזוקאל לז, יז): למי יוצא האור? אלא לדוד המלך שהוא נוטל חלק בראש ומחלק לכל העולם. אבל אחד לדין ואחד לצדקה יש כאן פירוש פנימי יותר והוא שנים כנגד שנים. לאה

היא דין, דין קשה ואחד לצדקה זו רחל דין רפה. ולכן "כסאות למשפט" אחד לדין ואחד לצדקה. "כסאות לבית דוד" אחד לקב"ה ואחד לדוד. גם כאן יש ביאור פנימי שכבר ידעת שהקב"ה הוא ז"א ודוד זו המלכות. מכאן והלאה "שאלו שלום ירושלים" שיהיה שלום ונחת בב' משיחין שנאמר בהם "והיו לאחדים בידך". וגם כאן אותו סוד שמב"י הוא בחינת לאה ומב"ד הוא בחינת רחל.

תִּקּוּנָא חַמְשִׁין

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה". תָּם סָבָא וְזָדָא פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' זַכָּאָה וְזוּלָקָךְ דְּתִיקּוּנָא עִלָּאָה סָלִיק עַל יָדָךְ בְּשִׁבְעִין תִּיקּוּנִין אִלֵּין, דְּבְהוּ יִתְבָּרוּן שִׁבְעִין רַבְרְבִין קַמֵּי שְׁכִינְתָּא. וְהָכִי כֻּלְּהוּ אוּמִּין דְּלְהוֹן יִפָּלוּן תַּוָּזֵת יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא. אֲבָל תָּא וְחֲזֵי, "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" (דברים לד, יב) דָּא אֵלִיָּהוּ נְבִיאָה מְהֵימְנָא, דְּאִתְמָר בֵּיהּ "הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֵת אֵלִיָּה" (מלאכי ג, כג) וְכוּ'. וְאִיהוּ קָאִים לְזַכְּרָא כֻּלְּהוּ יִשְׂרָאֵל בִּמְקוֹרֵיהוֹן, לְאִתְתַּקָּפָא כֹּלָּא עֵילָּא וְתַתָּא. וְרָזָא דְּמִלָּה "וְהֵשִׁיב לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים וְלֵב" (מלאכי ג, כד) וְכוּ'. "ולכל היד החזקה", קם סבא אחד שזו נשמה מגן עדן פתח ואמר, רבי רבי אשרי חלקך שתיקון עליון עולה על ידך בשבעים תיקונים אלו, שבהם יישברו שבעים שרי אומות העולם לפני השכינה ומימלא כך כל האומות שלהם יפלו תחת ישראל למטה. אבל בא וראה, "ולכל היד החזקה" זה אליהו הנביא הנאמן שנאמר בו "הנה אנכי שולח לכם את אליה" וכו'. והוא מיועד לחבר את ישראל לשורשם ולחזק הכל למעלה ולמטה כלומר בעולם הרוחני והגשמי. וסוד הדבר "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם" וכו'. כבר ידעת שפרצוף עליון נקרא אב לזה שהשתלשל ממנו וזה בן לאביו.

"וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דברים לד, יב) דָּא מֹשֶׁה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ "יִרְאָה לְגַבֵּי מֹשֶׁה מִלְּתָא זוּטַרְתִּי הִיא" (ברכות לג.). וְדָא שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי כֻּלָּה דִּילֵיהּ, וְלֵיהּ אִתְזְוֵוג לְאַשְׁרָאָה לַהּ בְּעָלְמָא. דִּבְגִין כָּךְ אִיהוּ יֵתֵי בְּפוּרְקָנָא בַּהֲדֵי תְּרֵין מְשִׁיזְוִין לְאַתְקָנָא לַהּ לְעָלְמָא תִּיקּוּנָא שְׁלִים: "ולכל המורא הגדול" ה משה רבנו שנאמר בו "יראה כלפי משה דבר קטן הוא" והשכינה נקראת יראה והיא כלת משה ודאי, ולו למשה ראוי להשכין אותה בעולם הגשמי. ולכן הוא יבא בעת הגאולה יחד עם ב' משיחין להתקין אותה לעולם בתיקון שלם. הכוונה שלעת"ל השכינה תחזור לביתה שבעולם האצילות ותהיה מתוקנת בעשר ספירות שלה ועומדת פנים בפנים מול ז"א.

תִּקּוּנָא חַד וְחַמְשִׁין

עוֹד "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" (דברים לד, יב) דָּא דָּוִ"ד דְּאִתְמַר בֵּיהּ "וְדָוִד מְנַגֵּן בְּיָד" (שמואל א' יט, ט) דְּיֵתוּב בְּפוּרְקָנָא בַּהֲדֵי מְשִׁיזָא. דְּהָא אִיהוּ כְּבָר אַתְקִין לַהּ לִשְׁכִינְתָּא בְּכַמָּה תִּיקּוּנִין עִלָּאִין, וּבְכַמָּה קְרֵבִין דְּעָבַד בַּהֲדֵי אוּמִין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה וְנִצּוֹז לוֹן. וּבְזִמְנָא דְּאִיהוּ יֵתֵי, כַּמָּה אוּמִין יִתָּבְרוּן קֳמֵיהּ, לְאִתְעָרָא בְּתִיקּוּנָא קַדְמָאָה דְּעָבִיד בְּזִמְנָא אַזָּרָא. "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דברים לד, יב) דָּא מַלְכָּא מְשִׁיזָא. דְּדָוִד אִיהוּ שֵׁירוּתָא דְּתִיקּוּנָא, מָשִׁיזָ שְׁלִימוּ דִּילֵיהּ, וְהָא אִתְמַר: עוד ביאור, "ולכל היד החזקה" זה הפסוק רומז על דוד המלך כי דוד גימ' יד

ונאמר בו "ודוד מנגן ביד" שישוב בעת הגאולה יחד עם המשיח. שהרי הוא כבר התקין את השכינה בכמה תיקונים עליונים, וכמה קרבות עשה עם אומות עוע"ז וניצחם. וכאשר יבא כמה אומות יישברו מפניו כהמשך לשבירת האומות שעשה בעת שהיה מלך ישראל. "ולכל המורא הגדול" זה מלך המשיח שדוד הוא התחלת התיקון ומשיח הוא משלים את התיקון שלו וכבר נאמרה סוגיה זו.

דף קלז.

תִּקּוּנָא תְּרֵין וְחַמְשִׁין

וְעוֹד "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" (דברים לד, יב) דָּא ה' אָצְבָּעָאן ה' דַּרְגִּין עִלָּאִין כְּלָלָא דִּמְהֵימָנוּתָא. דְּכֻלְּהוּ יִתְתַּקְּפוּן בְּזִמְנָא דְּפוּרְקָנָא לְאִתְגַּלָּאָה בִּנְהוֹרֵיהוֹן כְּדְקָא יָאוּת. "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (שם) דָּא יוֹמָא דְּדִינָא רַבָּא. דְּכְדֵין זָמִין מַלְכָּא לְאַתְקָנָא עָלְמִין תִּיקּוּנָא בָּתַר תִּיקּוּנָא, לְאִתְזַדְּשָׁא בְּזַדְּתוּתָא דִּלְבָתַר: ועוד פירוש, "ולכל היד החזקה" אלו ה' אצבעות שהם ה' ספירות כחבת"ם שהם ה"פ א' או"א וזו"ן שהם כלל האמונה כלומר כלל ההנהגה. שכל אלו יתחזקו בזמן הגאולה ויתגלו באורם כראוי. "ולכל המורא הגדול" זה יום הדין הגדול. שאז עתיד הקב"ה להתקין את העולמות תיקון אחרי תיקון ולחדש את העולם בחידוש שיהיה אחרי כן. הביאור: הנה בסוף האלף הששי יכנס העולם לאלף השביעי שהוא יום הדין הגדול ובאלף השמיני נכנס להנהגת הנצח ותהיה תחיית המתים והעולם יתנהג לפי כללים אחרים.

דף קלט.

תִּקּוּנָא חַמְשִׁין וּתְלַת

וְעוֹד, "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" (דברים לד, יב) דָּא בִּזְמָנָא דְּיִתְגְּלֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא. דְּכֻלְּהוּ נְהוֹרִין

דפי מהדורא קמא: דף קלח.

תִּקּוּנָא זַמְשִׁין וּתְלַת
עִלָּאִין יִתְגַּלּוּן לְתַתָּא לְאַתְקָפָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, דְּלָא
יְדְוְזֲלוּן בְּאִינּוּן זַבְלִין דִּמְשִׁיזָא דִּוְמִינִין לְמִיהֱוֵי
בְּאִינּוּן י"ב יַרְזִין. ועוד פירוש, "ולכל היד החזקה" זה יהיה בעת שיתגלה מלך המשיח. שאז כל האורות העליונים יתגלו למטה (במלכות) לחזק את ישראל (המושרשים בה), כדי שלא ייראו מחבלי משיח שעתידים להיות באלו י"ב חודש.

"וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", דְּהָא כֻּלְּהוּ דַּרְגִּין עִלָּאִין
זְמִינִין אִינּוּן לְאִתְתַּקְּנָא בְּאִינּוּן י"ב יַרְזִין, מִגּוֹ אִינּוּן
זַבְלִין וַדַּאי. וּלְבָתַר כֻּלְּהוּ יִתְגַּלּוּן בִּנְהוֹרָא סַגִּי
וְתַקִּיפָא. כְּדֵין "אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ עַם נוֹשַׁע
בַּיהוָה" (דברים לג, כט) שְׁמָא שְׁלִים בְּכָל אַתְוָן
דִּילֵיהּ. כְּדֵין יִפָּקוּן מִגּוֹ גָּלוּתָא בְּכַמָּה עִטְרִין
תִּיקּוּנִין עִלָּאִין. וְכַמָּה קְרֵבִין יַגִּיזּוּן בַּהֲדֵי אוּמִּין
עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה וְיִתַּבְּרוּן לוֹן לְגַמְרֵי. וְכֹלָּא
בְּתִיקּוּנִין אִלֵּין דְּאִתְתַּקְּנוּ מִגּוֹ אִינּוּן זַבְלִין דְּאִתְמָרוּ.
וּלְבָתַר כֹּלָּא "וְהָיְתָה מְנֻחָתוֹ כָּבוֹד" (ישעיהו יא, י).
זַכָּאָה זְווּלָקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין וְעָלְמָא
דְּאָתֵי. "ולכל המורא הגדול" שהרי כל הספירות העליונות עתידות להתקן באלו יב"ח מתוך אותם חבלי משיח. אחר כך כל האורות יתגלו באור חזק ותקיף ואז יתקיים "אשריך ישראל מי כמוך עם נושע ביי'" שם שלם בכל האותיות שלו שאז יצאו מן הגלות בכמה עטרות עליונות. וכמה קרבות יהיו עם עע"ז וישברו אותם לגמרי. והכל בתיקונים האלו שנתקנו מתוך חבלי משיח הנזכרים. ואח"כ יתקיים "והיתה מנוחתו כבוד" אשרי חלקחם של ישראל בעוה"ז ובעוה"ב.

קָם אַבְרָהָם סָבָא וְזַסִידָא וְאָמַר לְיַעֲקֹב, בְּרָא רְזוּיְמָא, קוּם הָשַׁתָּא וְאִתְעַר מִילִּין קַמֵּי שְׁכִינְתָּא, דְּהַשְׁתָּא ו' אִתְגַּלְיָאַת בָּךְ, דִּכְתִיב בַּהּ "וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב" (ויקרא כו, מב). דְּיַעֲקֹב אִתְמָר בֵּיהּ "כִּי קָטֹן הוּא" (עמוס ז, ב) וְיִשְׂרָאֵל אִיהוּ גָּדוֹל. אֲבָל בְּזִמְנָא דְּפוּרְקָנָא יִשְׂרָאֵל יִתְגַּלֵּי וַדַּאי, דְּבֵיהּ "כִּי שָׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים" (בראשית לב, כט) וְכוּ'. וְאִי תֵּימָא דְּיַעֲקֹב לָא אִתְזָוֵוי? אֶלָּא יַעֲקֹב גַּרְמֵיהּ בְּתִיקּוּנָא יִתְהַדַּר בְּהַאי ו' דְּאִתְגַּלְיָא בֵּיהּ. וְרָזָא דָּא "לֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ יַעֲקֹב" (ישעיהו כט, כב) וְכוּ'. קם אברהם אבינו הסבא הקדוש והחסיד ואמר ליעקב, בן אהוב, קום כעת ועורר דברים כלפי השכינה שהרי כעת אות ו' מתגלה בך שנאמר "וזכרתי את בריתי יעקוב" שעל יעקב נאמר "כי קטן הוא" וישראל הוא גדול. כבר ידעת שיעקב מלביש על ז"א מחזה ולמטה וישראל מלביש על ז"א מחזה ולמעלה. אבל בעת הגאולה ישראל יתגלה בודאי שעליו נאמר "כי שרית עם אלהים" וכו'. ואם תאמר שיעקב לא ראוי לו שיאבק עם שרו של עשו ורק ישראל יכול? אין הדבר כן, אלא יעקב עצמו יתתקן ובעזרת אות ו' שבו שתתגלה בו וזה סוד "לא עתה יבוש יעקב". עיין זוהר אחרי דף נז ע"א.

קָם יַעֲקֹב בְּזִיזָרָא וְאָמַר, וַדַּאי "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" (דברים לד, יב) בְּזִמְנָא דְּזַבְלִין דְּמִשְׁיזָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ יִתְזַבְּרוּן כַּחֲדָא וּבְהוּ יִתְתַּקְּפוּן יִשְׂרָאֵל. עַל רָזָא דָּא כְּתִיב "וְאָשִׁיבָה יָדִי עָלַיִךְ" (ישעיהו א, כה). מַאי

וְאָשִׁיבָה? אֶלָּא בַּר מִיָּד הַנְּטוּיָה בְּגָלוּתָא, "וְאָשִׁיבָה יָדִי" וַדַּאי לְאַתְקָפָא לֵהּ. וְעוֹד, "וְאָשִׁיבָה" כַּמָּה זִמְנִין, זִמְנָא בָּתַר זִמְנָא. דְּכַמָּה דַּרְגִּין יִתְעָרוּן בְּהַהוּא זִמְנָא לְאִתְתַּקָּנָא. וְכַמָּה עַקְתִּין מָטָאן בְּגִין דָּא לְיִשְׂרָאֵל עַד דְּיִתְתַּקְּנוּן בִּילִין. כְּדֵין "יִקָּרֵא לָךְ עִיר הַצֶּדֶק" (ישעיהו א, כו), בְּמָשִׁיזָ בֶּן יוֹסֵף מִסִּטְרָא דִּשְׁמָאלָא. לְבָתַר "צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט תִּפָּדֶה וְשָׁבֶיהָ בִּצְדָקָה" (ישעיהו א, כז), בְּמָשִׁיזָ בֶּן דָּוִד מִסִּטְרָא דִּימִינָא, "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל." קם יעקב אבינו בחיר האבות ואמר ודאי "ולכל היד החזקה"

זה נאמר לעת"ל בזמן חבלי משיח שהקב"ה והשכינה יתחברו כאחד ובזה יחזקו את ישראל. ועל זה נאמר "ואשיבה ידי עליך" וכבר ידעת שי'ד רומז לשכינה. מה הפירוש "ואשיבה ידי? אלא חוץ מזה שידו נטויה עלינו בגלות (עיין חגיגה ה ע"ב) עוד ישיב ידו לחזק את ישראל. ועוד, ואשיבה היינו פעם אחר פעם שהרי כמה ספירות יתעוררו בזמן ההוא להתקן. כלומר מלבד חזרה המלכות למקומה באצילות ובניינה לעשר ספירות יתחזקו גם או"א וגם אריך וכו'. וכמה צרות יגיעו לישראל בגלל זה עד שיתתקנו כל הדברים. ואז יתקיים מ"ש "יקרא לך עיר הצדק" במב"י מצד השמאל וזה צד'ק ובמב"ד מצד ימין וזו צדק'ה וזה "ולכל המורא הגדו'ל". ביאור צדק זה דין וצדקה זה רחמים והרחמים נקראים גדולה כמ"ש לך יי' הגדולה וכו'.

קָם אַבְרָהָם תִּנְיָנוּת וְאָמַר, וַדַּאי כַּמָּה זִמְנִין תִּתְעַר יָד הַוַּזָקָה, וְכֻלְּהוֹ יִתְזַבְּרוּן לְאַתְוָזָא קְרָבָא לְבָתַר בְּכֻלְּהוֹ אוּבִּין בְּגוֹג רַשִׁיעָא. וְאִתְּמַר בֵּיהּ "וְאֶת יָדִי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בָהֶם" (יחזקאל לט, כא). כְּדֵין

"וְנִשְׁפַּטְתִּי אִתּוֹ בְּדֶבֶר וּבְדָם" (יחזקאל לח, כב).
דְּכֻלְּהוּ דַּרְגִּין דְּעָבְרוּ בְּדִינָא עַל יִשְׂרָאֵל – זַד זַד כֻּלְּהוֹ כַּוָּזָדָא יִתְזַבְּרוּן לָקָבֵל גּוֹג רַשִׁיעָא. וְכָל סְטַר אַוְזָרָא יִתְעַבַּר מֵעָלְמָא בְּהַהוּא זְמָנָא "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", לְבָתַר כֻּלְּהוֹ דַּרְגִּין יִתְזַבְּרוּן כַּוָּזָדָא לְאַנְהָרָא עַל יִשְׂרָאֵל. כְּדֵין "וְהָיְתָה מְנֻחָתוֹ כָּבוֹד" (ישעיהו יא, י). זַכָּאָה זַוּלָקֵהוֹן: קם אאע"ה בשנית ואמר בוודאי כמה פעמים תתעורר הי"ד החזקה (השכינה) והכל יתחברו כאחד למלחמה בכל האומות בגוג הרשע שהרי גוג הוא מלך מאוסף מכמה אומות. ואז השכינה תלחם איתו שנאמר "ואת יד'י אשר שמתי בהם" ואז יתקיים בגוג "ונשפטתי איתו בדבר ובדם" שכל הספירות שעברו בדין על ישראל אחד לאחד הכל כאחד יתחברו כנגד גוג הרשע. וכל צד הסטרא אחרא יעבור מן העולם ובאותו זמן יתקיים "ולכל המורא הגדול" ואח"כ כל הספירות יתחברו כאחד להאיר לישראל ואז יתקיים "והיתה מנוחתו כבוד" אשרי חלקם.

דף קמ.

תִּקּוּנָא חַמְשִׁין וְאַרְבַּע

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" אִלֵּין זַיְתָן וְכִסְּא, דְּזַיְתָן אִינּוּן תְּרִין דְּרוֹעִין וּתְרֵין רַגְלַיִן דְּאִינּוּן י"ב פָּרָקִין. עֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דָּא כִּסְּא. צַדִּיק שִׁרְפָּרַף דִּילֵיהּ. כֹּלָּא אִיהוּ יָד. "ולכל היד החזקה" אלה הן חיות הקדש והכסא (חיות הקדש נושאות את הכסא שזו השכינה מלכות דאצילות וד' החיות הן אריה שור נשר אדם בעולם הבריאה) שלחיות יש ב' זרועות וב' רגלים וכל אחד נחלק לג' פרקים ובסך הכל יש י"ב פרקים לכל חיה. ב' זרועות הן חו"ג וב' רגלים הם נו"ה והת"ת זה הכסא והיסוד זה השרפרף של הכסא בחינת הדום הרגלים. סך הכל י"ב פרקים כסא ושרפרף הם י"ד וזו היד החזקה.

"וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דברים לד, יב) דָּא רָקִיעַ דְּעַל גַּבֵּי זִיזִין, דִּכְתִיב בֵּיהּ "כְּעֵין הַקֶּרֶז הַנּוֹרָא" (יחזקאל א, כב). "הַגָּדוֹל" דָּא אָדָם וְחָכְמָה וּבִינָה דְּאִתְמַר בְּהוּ "זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם" (בראשית ה, ב) וְכוּ' וּבְהוּ "דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה" (יחזקאל א, כו) דָּא כֻּתֶּר דְּקָאִים עֲלַיְיהוּ. "ולכל המורא הגדול". "המורא" זה הרקיע שעל גבי החיות שנאמר בו "כעין הקרח הנורא". "הגדול" זה אדם שהוא כולל זכר ונקבה שהם חכמה ובינה שנאמר בו באדם "זכר ונקבה בראם ויקרא שמם אדם ביום הבראם". ונאמר "דמות כמראה אדם עליו מלמעלה" זה הכתר העומד עליהם.

וְהָא סָבָא זַד אָתֵי פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' וַדַּאי "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" (דברים לד, יב) הָכִי אִיהוּ כְּלָא דְּרִתִיכָא עִלָּאָה. וְאִי תֵּימָא אַמַּאי הַאי הָכָא? אֶלָּא תָּא חָזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּקָיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי, תָּבָן אִתְגַּלְיָאַת קָמַיְיהוּ רְתִיכָא קַדִּישְׁתָּא בְּכָל דַּרְגִּין דִּילַהּ. בַּהּ כְּתִיב "רֶכֶב אֱלֹהִים רִבֹּתַיִם אַלְפֵי שִׁנְאָן אֲדֹנָי בָּם סִינַי בַּקֹּדֶשׁ" (תהלים סח, יח). והנה סבא אחד, שזו נשמה מגן עדן שבאה לגלות סוד לרמח"ל זללה"ה, בא פתח ואמר לרמח"ל, רבי רבי ודאי שמ"ש "ולכל היד החזקה" אכן כך הוא שזה כלל המרכבה העליונה כפי שהתבאר. ואם תשאל מדוע כאן בעת הזו נרמזה המרכבה? אלא בא וראה, בשעה שעמדו ישראל על הר סיני, שם התגלתה השכינה עליהם בכל עשר ספירותיה שנאמר "רכב אלקים רבותיים אלפי שנאן יי' בם סיני בקדש" (ע"ז ג ע"ב. שמו"ר כט ב. תנחומא תצוה יא) דִּבְהַהוּא זִמְנָא כְּתִיב "יְהוָה מִסִּינַי בָּא

וְזָרוּז" (דברים לג, ב). תָּא חֲזֵי, דְּכֹלָּא אִתְגַּלֵּי קָמַיְיהוּ וְאִשְׁתְּמוֹדָעוּ לֵהּ כַּמָּה רָזִין עִלָּאִין לְמִנְדַּע יְקָרָא דְּמָארֵיהוֹן. "רֶכֶב אֱלֹהִים רִבֹּתַיִם אַלְפֵי שִׁנְאָן" אִלֵּין כ"ב אַתְוָן עִלָּאִין דְּקַיְימִין בְּהַהוּא רָקִיעַ דָּא יוּבְלָא. וּבְזִמְנָא דְּנָפְקִין מִינֵּיהּ לְבַר, כְּסָא נַטִּיל לֵהּ. שבאותו זמן כתוב "יי' מסיני בא וזרח". בא וראה, שהכל התגלה לפניהם ונודעו להם כמה סודות עליונים לדעת כבוד אדונם. "רכב אלקים רבתים אלפי שנא" אלו כ"ב אותיות עליונות העומדות באותו רקיע שהוא היובל. פירוש, כבר ידעת שסוד שורש האותיות הם בבינה ממנה יצאה התור'ה דהיינו התפארת שיש בה כ"ב אותיות. הרב רומז לנו שהאותיות יצאו מיסוד אימא הנקרא רקיע. מספר כ"ב יוצא ממילת רבותיים שאלו ב' רבבות וממילת "אלפי" שהם ב' אלפים ובסך הכל כ"ב אלפים. מילת שנאן נדרשת בספר הזוהר כד' חיות נושאות הכסא שראה יחזקאל הנביא (פרק א) והן: ש'ור נ'שר א'ריה אדם. כאן המקום להסביר שאות ן' היא "כללא דדכר ונוקבא" כלומר מורכבת מאות ו' שזה הזכר וזה אדם וסיום אות ן' זו המלכות הדבוקה בו.

וְאִי תֵּימָא הָא לְעֵילָּא מֵרָקִיעַ אִיהוּ כְּסָא, דִּכְתִיב "וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם" (יחזקאל א, כו) וְכוּ'? אֲבָל תָּא חֲזֵי, כְּסָא וַדַּאי דָּא עֲמוּדָא דְּאָמְצָעִיתָא דְּסָלִיק לְעֵילָּא לְאִתְעַטָּרָא בְּעִטְרוֹי, וְאִיהוּ כְּסָא לְמַאן דְּיָתִיב עֲלֵיהּ וְדָא אִיהָא. אֲבָל כֵּיוָן דְּסָלִיק כְּסָא לְעֵילָּא, רָקִיעַ נָזִית וְאִתְפַּשַּׁט לְתַתָּא וְדָא יוּבִילָא. בְּגִין כָּךְ כְּסָא אִתְחֲזֵי לְעֵילָּא מֵרָקִיעַ. אֲבָל מַאי דְּנָפִיק מִגּוֹ רָקִיעַ אַקְדִּים הַהוּא כְּסָא וְנַטִּיל לֵיהּ. וְכַמָּה דְּאִיהוּ נַטִּיל הָכִי מְסַתַּדְּרִין

תִּקּוּנָא זַמְשִׁין וְאַרְבַּע

אַבְתְּרֵיהּ כֻּלְּהוֹ זֵינִין וְכָל מְשָׁרְיָין דִּלְהוֹן. וְרָזָא דְּמִלָּה ׳הַכֹּסֵא נוֹשֵׂא אֶת נוֹשְׂאָיו׳ (סוטה לה, א) דְּדָא אִיהוּ עִיקָּרָא דְּכֹלָּא, וְכֻלְּהוֹ שְׁאַר עַנְפִּין אִינּוּן מִינַּיְיהוּ, וּבָתְרֵיהּ אִתְמַשְּׁכָן וַדַּאי. ואם תשאל והרי הכסא הוא ממעל לרקיע כמ"ש (יחזקאל א, כו) "וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא, וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה" משמע שכסא זו המלכות מעל הרקיע שהוא יסוד דמלכות, אדם זו התפארת. אם כך כיצד הרקיע מעל הכסא? אבל בא וראה, כסא זו לא המלכות שהיא כסא לתפארת הנקרא אדם אלא כאן כסא זו התפארת שהיא כסא לבינה (כינויי הספירות הן מושגים יחסיים לסוגיה הנלמדת) שהיא כעת עולה אל הבינה לקבל עטרות (אור הנשמה החיה והיחידה). אבל כיון שהכסא (תפארת) עולה אל הבינה הרקיע שהוא יסוד אימא הוציא שפעת אורו למטה והכסא קלט כבר את השפע הזה בעלותו אל הבינה לכן לעין הנביא נראה שהכסא מעל הרקיע. אבל מה שיצא מן הרקיע (יסוד אימא) כבר קבלו הכסא (תפארת). כיון שהכסא קיבל את שפע הבינה הסתדרו כעין הכסא חיות הקדש ומחנותיהם. וסוד הדבר רמוז במ"ש (עץ חיים שער כח ד מ"ב. מעין זה מצינו בגוהרקא דרבי חייא) "הכסא נושא את נושאיו" זה הוא עיקר הכל וכל שאר הענפים ממנו יוצאים ואחריו נמשכים בוודאי. הערה: בגמרא נזכר הענין על הארון שהוא נושא את נושאיו וכבר ידעת שארון הברית אדון כל הארץ זו המלכות.

תָּא חֲזֵי, אִסְתְּוַר רְקִיעָא בְּאַתְווֹי, וְאַתְּנָן נָפְקִין לְבַר בְּכַמָּה צִירוּפִין רָזִין עִלָּאִין. בִּיָּד כִּסֵּא נַטִּיל לְהוּ, וּבְהַהֲבָן מִתְפַּשְּׁטָן לְכָל סְטַר לְכֻלְּהוּ זֵינִין כַּמָּה דְּאִתְחֲזֵי. לְבָתַר תָּב שִׁרְפָּרַף וְנַטִּיל כֹּלָּא בְּכֻלָּא זַדָּא וְאַפִּיק אִיהוּ עוֹבְדִין לְעָלְמָא. בא וראה, מסתובב הרקיע שהוא יסוד אימא באותיותיו שהן כ"ב אותיות והאותיות יוצאות החוצה אל התפארת בכמה צירופין בסודות עליונים כמ"ש בספר יצירה רל"א פנים ורל"א אחור והתפרשו עוד בספר עמק המלך שער א מפרק ו'

ואילך. מיד הכסא שזו התפארת נוטלת את כל צירופי האותיות ומשם, דהיינו מן התפארת, מתפשטים לכל צד (דרום=חסד, צפון=גבורה מזרח=תפארת ומערב=מלכות) ולכל חיות הקדש (אריה שור נשר אדם) כפי הראוי להם. אח"כ חוזר השרפרף (מלכות) ונוטל הכל מן התפארת דרך היסוד של התפארת (יסוד ז"א) הנקרא "כללא חדא" ומוציאה היא מעשים לעולם (עולמות בי"ע והיכלות).

אֲבָל תָּא וְחַזֵי, הָכָא רָזָא דְּרָזִין לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא בִּמְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה, רָזָא דְּיִחוּדָא בָּאוֹרַיְתָא קְשׁוֹט. כְּתִיב "כַּמַּיִם הַפָּנִים לַפָּנִים כֵּן לֵב הָאָדָם לָאָדָם" (משלי כז, יט). וְכָאָה זוּלָקֵיהּ מָאן דְּיִנְדַּע לְמֵיהַךְ בְּרָזִין דְּמַלְכָּא בְּאוֹרַיְתָא מֵישָׁר. אבל בא וראה, כאן יש סוד הסודות לדעת את האמונה העליונה (סוד הספירות והפרצופים של עולם האצילות) סוד הייחוד בדרך אמת. כתוב "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם" אשרי חלקו של מי שידע ללכת בסודות המלך בדרך נכונה.

דף קמא.

תָּא וְחַזֵי, רָזָא דְּא "שִׂימֵנִי כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ" (שיר השירים ח, ו). לְעֵילָּא גּוֹ לִבָּא דְּמַלְכָּא אַחְזְתִּים שְׁמָא דָּא קַדִּישָׁא אֲדנ"י, וְדָא שְׁכִינְתָּא דְּתָמָן קְבִיעַת וְאִשְׁתָּרְשַׁת. לְקֵבֵל דָּא בְּלִבָּא דִּשְׁכִינְתָּא קָאִים שְׁמָא קַדִּישָׁא יהו"ה. כְּדֵין בְּזִמְנָא דְּנְהוֹרִין נַגְּדִין, קָיְימִין בְּהַהוּא כִּסֵּא בְּקַדְמִיתָא כַּמָּה דְּאִתְּמַר, וְכֻלָּא אִתְכְּלִיל מִיָּד בִּשְׁמָא דָּא אדנ"י, כְּדֵין שְׁכִינְתָּא מֵאַתְרַהּ אִתְעָרַת וְאִזְדַּמְּנַת לְקַבְּלָא נְהוֹרִין, וְכֻלְּהוּ נְהוֹרִין מֵהַהִיא שַׁעֲתָא הָכִי אִזְדַּמְּנוּ

לְבֵיהַךְ לְנַבָּה. בא וראה סוד זה "שימני כחותם על לבך" למעלה בתוך לב המלך (ספירת התפארת, פרצוף ז"א) חתום שם אדנות וזו השכינה ששם שורשה[160]. כנגד זה בלב השכינה עומד שם קדוש שם הוי'ה ב"ה. ואז כאשר נשפעים אורות והם עומדים באותו כסא, שהוא עמוד האמצעי כאמור, והכל נכלל מיד בשם אדנות המושרש בתפארת ואז השכינה ממקומה מתעוררת ומזדמנת לקבל מהאורות, וכל האורות מאותה שעה נמשכים ללכת אחריה. **לָקָבֵל דָּא שְׁכִינְתָּא בְּזִמְנָא דְּאִלֵּין דִּלְתָתָא סָלְקִין לְנַבָּה, כֵּיוָן דְּמָטֵי לְהַהוּא לְבָּא, אִזְדַּמַּן כֹּלָּא בְּשִׁמָּא דָּא קַדִּישָׁא יהו"ה. וּכְדֵין מִתַּמָּן אִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַבְּלָא כֹּלָּא. מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה מִילִין מִתְפָּרְשָׁן לְפוּם**

---

[160] כבר ידעת שבעת לידה ז"א יצאה אשתו עמו והיא דבוקה בו ונקראת "עטרה". הרב לא הסביר כיצד חתום שם אדנות בתפארת. ואולי נראה להביא ממ"ש בספר "גינת אגוז" ששם אדנות יוצא משם הוי"ה על ידי חילוף אותיות הוי"ה באותיות כוז"ו וביחד הוי"ה כוזו הם אדנ"י. עוד, מילת חותם מורה באצבע על הבינה שג' מילויי שם אהי"ה שהם קמ"ג קנ"א קס"א עולים תנ"ה ומילת חותם ע"ה גימ' תנ"ה. כעת נבין את דברי הרעיה: "שימני כחותם (כפי שהבינה משפיעה עליך מוחין שהם מספר חותם ע"ה, כך תשים אותי אצלך).

ראיתי להביא לפניך מ"ש בעל ה"מתוק מדבש" זצוקל בספר תיקו"ז דף רפ"ה:
להבין את מאמר הבא נקדים בע"ה מש"כ האריז"ל (בשעה"כ דרוש ה' דתפלין), וז"ל בקיצור, דע כי יש חילוק בין ז"א לנוקביה, כי הרשימו דמוחין דז"א מסתלק ממנו בלילה ועולה על ראשו, אבל הרשימו דמוחין דנוקבא נשאר תוך ז"א ממש תוך החזה שלו אשר שם נתון הלב דז"א, ומשם יוצאת בלילה הארה אל הנוקבא. ונודע כי המוחין הנכנסים תוך רישא דז"א הם מוחין העקריים, אבל המוחין דנוקבא אינם רק הארת החותם הנחתם בה מן המוחין דרישא דז"א שהם המוחין העקריים, וזהו ענין הפסוק "שימני כחותם על לבך". כי שואלת הנוקבא מז"א שישים את הארת המוחין שלה בתוך לבו כחותם. ועוד כתב שם, כי נודע כי ביום יש קירוב לז"א עם נוקביה, לפי שיש להם בחינת מוחין, אבל בלילה שהמוחין מסתלקין לגמרי, שאף הרשימו מסתלק, אז הוא זמן הפירוד בין ז"א לנוקביה, לפי שהבחינה שהייתה מקשרת אותם היו המוחין הנמשכים וניתנים ממנו אליה, ועתה בהסתלקותם יש פירוד ביניהם, ואז היא שואלת ואומרת לו: "שימני כחותם על לבך" דהיינו אף על פי שעתה הארתך מסתלקת ממני, עשה באופן שתשים זה החותם והרשימו שלי על לבך, ויישאר שם במקום החזה, ולא יסתלק לגמרי, אלא ישארו על לבך, וטעם הדבר הוא מפני רוב האהבה שיש לי עמך, וזה שכתוב (שם) כי עזה כמות אהבה, ואיני יכולה להפרד ממך לגמרי, עיין שם באריכות.

דַּרְגַּיְיהוּ וְסָלְקִין לְעֵילָא, אֲבָל – בָּתַר דְּאִתְכְּלִיל כֻּלָּא בִּשְׁמָא דָּא קַדִּישָׁא יהו"ה, כְּגַוְנָא דְּנָזְחִין מֵעֵילָא לְתַתָּא בָּתַר דְּאִתְכְּלִיל כֻּלָּא בִּשְׁמָא אדנ"י, בְּגִין כָּךְ "כַּמַּיִם הַפָּנִים לַפָּנִים כֵּן לֵב הָאָדָם לָאָדָם" (משלי כז, יט), דְּהָכִי מִתְעָרִין זַוְּגִין לְקַבֵּל זִוּוּג. בְּגִין כָּךְ "רֶכֶב אֱלֹהִים רִבֹּתַיִם אַלְפֵי שִׁנְאָן אֲדֹנָי בָּם" (תהלים סח, יח) דָּא שְׁמָא דְּבֵיהּ מִסְתַּדְּרָן לְאִתְכַּלְלָא. כעין זה השכינה בעת שאלו מלמטה, דהיינו עולמות בי"ע וההיכלות, עולים למ"ן אליה, כיון שמגיעים לאותו הלב הנמצא במלכות, מזדמן הכל בשם קדוש הוי"ה. ואז משם מתעורר הקב"ה לקבל הכל. משם ולמעלה הדברים מתבררים לפי הספירות ועולים למעלה, אבל לאחר שנכלל הכל בשם הקדוש הוי"ה (המושרש במלכות) באותה צורה שיורדים האורות מלמעלה למטה לאחר שנכלל הכל בשם אדנ-י (המושרש בתפארת). ולכן תבין את הפסוק "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם" שהרי כך מתעוררים אחד כנגד האחד דהיינו התעוררות התפארת למלכות והתעוררות המלכות לתפארת. ולכן "רכב אלהי-ם רבתים אלפי שנאן אדנ-י בם" שם אדנות הוא השם לפיו מסתדר הכל להתכלל.

תָּא חֲזֵי, הָכִי מִתְפָּרְשָׁאן מִילִין. בְּקַדְמִיתָא כ"ב אַתְוָן נָטְלִין מִגּוֹ רְקִיעָא לְכִסֵּא. כְּדֵין אִתְכְּלִיל כֻּלָּא וְאִתְקְשַׁר בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא אֲדֹנָ"י. לְבָתַר מִתַּמָּן אִתְפַּשַּׁט לְכָל סְטַר. וּמִסְטְרָא דְּאֲדֹנָ"י דְּבֵיהּ אִתְקְשָׁרוּ, מִתְפַּשְּׁטִין בְּכָל זִיוָן בְּרָוָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּמ"ב אַתְוָן אבגית"ץ וְכוּ', בְּגִין כָּךְ אֲדֹנָ"י בָּם. בא וראה, כך נחלקים הדברים. בתחילה כ"ב אותיות נשפעות מתוך

הרקיע (יסוד אימא) לכסא (תפארת). אזי הכל נכלל ונקשר בשם הקדוש אדנות (שם אדנות הנמצא בלב התפארת, רשימו הארת המלכות). אח"כ משם מתפשט השפע לכל צד (לכל ו"ק) ומצד שם אדנות שבתפארת הם נקשרים ומתפשטים האורות בכל חיות הקדש בסוד שם הקדוש שם מ"ב שאלו מ"ב אותיות אב"ג ית"ץ וכו' ולכן אדנ'י ב'ם שהם ב' שמות להורדת השפע. **כֻּלְּהוֹ אִלֵּין מִילִין אִתְעַבְּדִין בְּטוּרָא דְּסִינַי לְעֵינַיְהוּ דְּכָל יִשְׂרָאֵל. וְאִינּוּן בְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא הַוּוּ מִסְתַּכְּלָן. וּמִתַּמָּן זַמְּנִין מִילִין, דְּהָכִי קָיְימִין בְּרָזָא דָּא לְכָל סִטְרִין לְעֵילָּא וְלְתַתָּא. כְּדֵין כֻּלְּהוֹ אִתְקְשָׁרוּ עֲנָפִין בְּשָׁרְשֵׁיהוֹן וּרְתִיכָתָא קַדִּישְׁתָּא אִסְתַּדְּרַת בְּסִידּוּרִין עִלָּאִין כִּדְקָא זַזֵי.** כל הדברים האלו התגלו בהר סיני לעיני כל ישראל והם התבוננו באספקלריא המאירה שזו ספירת התפארת[161] ומשם ראו את הדברים שכך הם עומדים בסוד זה לכל הצדדים למעלה ולמטה. אזי הכל נקשר, הענפים נקשרו בשורשם והמרכבה הקדושה הסתדרה בסידורים עליונים כראוי. **וּבְמַתַּנָּן אִתְיְהִיבַת לְהוּ אוֹרַיְתָא וְעֶשֶׂר אֲמִירָן בִּתְרִין לוּחִין. וְרָזָא דָּא לוּחוֹת הָאֶבֶן יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה. ד' הֱהִי"ן הָכָא בְּד' זַיִן מִתְפָּרְשָׁאן, בְּרָזָא דְּה' זוּמְשֵׁי תּוֹרָה, דְּהָכִי סָלִיק בְּהַהוּא זִמְנָא. ו"ו כִּסֵּא וּשְׂרַפְרַף. יו"ד אָדָם. וּשְׁמָא דָּא בְּשִׁכִינְתָּא קָאִים דְּתָמָן אִתְקְשַׁר יְזוּדָא קַדִּישָׁא קִישׁוּרָא דְּכֹלָּא. וְרָזָא דָּא ד' זִמְנִין אֶזֶד לָקֳבֵל ד' אַתְוָן. וּלְקִבְלַיְיהוּ ד' פָּעָמִים אֶזֶד**

---

[161] וזה חידוש גדול כי מרע"ה אומר "דבריו שמעת מתוך האש" היינו השכינה הנקראת אספקלריא שאינה מאירה. מחדש הרב שבמעמד הר סיני השכינה עלתה אל התפארת ומשם באה להם הנבואה.

אָמְרִין יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹמָא. וּבְגִינַיְיהוּ אִקְרוּן בָּנִים לַמָּקוֹם דְּאִתְמָר בְּהוּ "בָּנִים אַתֶּם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם" (דברים יד, א). וּבְגִין דִּבְכָל יוֹמָא אָמְרִין לְהוּ, בְּגִין כָּךְ כְּתִיב "יְהוָה אָמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ" (תהלים ב, ז) דְּהָא בְּכָל יוֹמָא אִקְרֵי הָכִי בֵּן. דִּבְכָל יוֹמָא אִתְעֲבִיד בֵּן לַמָּקוֹם בְּדִ' אֱזָוֵד אִלֵּין. ומשם ניתנה לנו התורה ועשר הדברות בשתי לוחות. וזה סוד "לוחות האבן" יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה. יש כאן ד' ההין וכאן הם נחלקים בד' חיות בסוד של ה' חומשי תורה שהרי כך עלה באותו זמן (נראה שהביאור שד' חומשי תורה מבראשית עד במדבר הם ד' חיות הקדש והכסא הוא בחינת חומש דברים שהוא כולל את כל החיות לנקודה אחת כפי שמשנה תורה חוזר על כל התורה). ו'ו של שם ב"ן זה כסא ושרפרף (תפארת ומלכות) יו"ד זה אדם בחכמה שהרי חכמה זה כח מ"ה (גימ' אדם). ושם ב"ן עומד בשכינה שסודה ספירת המלכות ששם נקשר הייחוד הקדוש ושם קישור הכל. וזה סוד של שם ב"ן שהוא ד' פעמים אח"ד כנגד ד' ההין. וכנגד זה ד' פעמים אח"ד שבנ"י אומרים בכל יום (בקריאת שמע של הקרבנות, שחרית, ערבית ועל המיטה). ולכן אומר מרע"ה "בנים אתם ליי' אלהיכם" כי בכל יום אומרים ד' פעמים שמע ישראל (ובהם ד' פעמים אחד שהם גימ' ב"ן וע"ז אמר להם בני"ם אתם ליי' אלהיכם. וכבר ידעת מ"ש אלקנה לחנה "הלא אני טוב לך מעשרה בני"ם) ולכן נאמר "יי' אמר אלי בני"י אתה אני היום ילדתיך" שהרי בכל יום הם קוראים כן. שבכל יום נעשה ב"ן למקום בד' אח"ד אלו.

דף קמב.

תָּא וְחַזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּהַהוּ קָיְימִין עַל טוּרָא דְּסִינַי אִתְקְשָׁרוּ בְּשָׁרְשֵׁיהוֹן וְדַאי. וְדָא יְקָרָא עִלָּאָה דְּאִתְמָר בֵּיהּ "כִּי כֻלָּם קָדַי תִּלְבָּשִׁי" (ישעיהו מט, יח). וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא "כֻּזְתָן יְכַהֵן בָּאֵר"

דפי מהדורא קמא: דף קמב.

(ישעיהו סא, י). כֵּיוָן דְּזָכוּ יִשְׂרָאֵל מַה כְּתִיב "וַיִּתְנַצְּלוּ וְכוּ' אֶת עֲדְיָם מֵהַר חוֹרֵב" (שמות לג, ו). לְיִשָּׁנָא דְּיִקָּרָא אִיהוּ, דְּאִינּוּן לָא אִתַּפַּשְׁטוּ אֶלָּא אִינּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין דְּאִתְיַקְּרוּ בֵּהּ, כְּדֵין "וַיִּתְנַצְּלוּ" וְכוּ'. וְדָא עַד דְּאִתְמַר לְעֵילָּא. בא וראה, בעת שעמדו ישראל בהר סיני נקשרו בשורשם הרוחני העליון בודאי שהוא הכבוד העליון (השכינה) שנאמר בו "כי כלם כעדי תלבשי" ועל הקב"ה נאמר "כחתן יכהן פאר". כיון שחטאו ישראל בעגל מה נאמר "ויתנצלו..את עדים מהר חרב" שפשטו מעליהם את הכבוד העליון. ויש לדייק את הלשון "ויתנצלו" שהם לא פשטו מעליהם את הכבוד העליון שהוא העדי אלא שהוא נפשט מעליהם. (עיין שבת פח).

תָּא חֲזֵי, זוּזָא גָּרִים זוּזָא. וְזוּזָא דְּעֵגֶל גָּרִים זוּזָא דְּמַרְגְּלִים, עַד דְּאִתְעַכְּבוּ בְּמַדְבְּרָא וְסִטְרָא אַחֲרָא שָׁלְטוּ עֲלַיְיהוּ. אֲבָל בְּסוֹף יוֹמִין בְּזִמְנָא דְּאִתְוַזֵּי לוֹן לְמֵיעַל לְאַרְעָא, דִּכְבָר פָּגִימוּ אִתְעַבַּר וְסִטְרָא אַחֲרָא אִשְׁתְּבִיקוּ מִנַּיְיהוּ, כְּדֵין תָּב מֹשֶׁה לְקַשְּׁרָא קְשָׁרִין כְּבְקַדְמִיתָא. בְּמַאי? אֶלָּא בְּמִשְׁנֵה תּוֹרָה וְעָשֹׂר אֲמִירָן. וְהָכָא כְּתִיב "כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ" (דברים כ, יז) לְאַוְזָאָה כֹּלָּא לְאַהַדְרָא מִילִּין כְּבְקַדְמִיתָא. וּבְשַׁעֲתָא דְּבָרִיךְ לוֹן הָכִי שָׁאֲרֵי "יְהוָה מִסִּינַי בָּא" (דברים לג, ב) וְכוּ' לְאַהַדְרָא כֹּלָּא לְאַתְרֵיהּ. בא וראה, עבירה גוררת עבירה. חטא העגל גרר את חטא המרגלים שגרם להם להתעכב במדבר ושם שלט בהם הס"א (נחש עקרב וצימאון וכו'). אבל בסוף הימים, לאחר מ' שנה, שהיה

ראוי להם להכנס לארץ שכבר נמחק הפגם ואחיזת הס"א בהם נחלשה, אז שב משה לקשר את העולמות כבתחילה. כיצד קישר? במשנה תורה ובעשר הדברות. כאן כתוב "כאשר צוך יי' אלהיך" להראות שהכל שב להיות כבתחילה. וכאשר ברך אותם בסוף ימיו פתח ואמר "יי' מסיני בא" כדי להחזיר את הכל למצב של מעמד הר סיני.

תָּא חֲזֵי, "יְהוָה מִסִּינַי בָּא וְזָרַח מִשֵּׂעִיר" (דברים לג, ב). מַאי שֵׂעִיר וּפָארָן הָכָא? אֶלָּא לְאַחֲזָאָה מִלָּה בְּדַרְגָּהָא כִּדְקָא יָאוּת. דְּכֹלָּא אִתְכְּלִיל כַּחֲדָא, וּקְלִיפִין כֻּלְּהוֹ אִשְׁתַּעְבִּידוּ לִסְטַר קְדִישָׁא, וְאוֹרַיְתָא בְּתִיקוּנָא דְּכֹלָּא בִּכְלָלָא דְּכֹלָּא אִתְיְהִיבַת. וּכְלָלָא דְּכֹלָּא "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דברים לד, יב). וּבְדָא אַתְקִיף לוֹן לְמֵיעַל לְאַרְעָא קַדִּישָׁא. וְרָזָא דָּא "חֲזַק וֶאֱמָץ" (דברים לא, ז) לִיהוֹשֻׁעַ אִתְמָר. וְדָא חָזָק מִיָּד הַחֲזָקָה. אֲבָל תָּא חֲזֵי, דְּוַדַּאי אִי יִשְׂרָאֵל לָא הֲווּ זָאבִין כֻּלָּא הֲוָה מִתְתַּקָּן כִּדְקָא יָאוּת. אֲבָל כֵּיוָן דְּזָאבוּ אִתְהַדָּרוּ מִילִּין בִּקְלִקּוּלָא. עַד דְּיֵיתֵי רַעְיָא מְהֵימְנָא לְזַמְּנָא דְּאָתֵי לְאַהְדָּרָא כֹּלָּא בִּתִיקוּנָא שְׁלִים, בְּזַמְנָא דְּתִתְגָּלֵי רְתִיכָא עִלָּאָה לְקַמֵּי כָּל יִשְׂרָאֵל. זַכָּאָה וְזוּלָקֵהוֹן. בא וראה "יי' מסיני בא וזרח משעיר" מדוע נזכרו כאן פארן ושעיר? אלא בא הכתוב להראות שמתן תורה היה כראוי. שהכל נכלל כאחד (ויחן שם ישראל נגד ההר. אולי הכוונה לישראל למטה ולמעלה) וכל הקלי' השתעבדו לצד הקדושה (שהרי פארן ושעיר הם ישמעאל ועשו והשרים שלהם הם החשובים מבין ע' שרי אוה"ע) והתורה בתיקון הכל ובכללות הכל נתנה. וכלל הכל זה "ולכל היד החזקה

ולכל המורא הגדול". ובזה חיזק אותם להכנס לארץ ישראל. וז"ס "חזק ואמץ" שנאמר ליהושע. ו"חזק" זה בא מן היד החזק'ה. אבל בא וראה שהרי בוודאי שאם לא היו ישראל חוטאים בעגל הכל היה נתקן כראוי. אבל כיון שחטאו חזר הכל לקלקולו עד שיבא משה רבנו הרועה הנאמן לעת"ל להשיב את הכל לתיקונו בעת שתתגלה המרכבה העליונה לפני ישראל. אשרי חלקם.

וְהָא אֱלִיָּהוּ נְבִיאָה מְהֵימְנָא אָתֵי פָּתַוז וְאָמַר, ר׳ ר׳ וַדַּאי בְּד׳ זְיוּת אִית תְּלָת אַנְפִּין לְכָל זַוד, דְּכֻלְּהוּ דְּיוֹקְנָא דְּאָדָם. וּתְלָת דְּיוֹקְנִין אָזְדָּרְנִין נָפְקִין מִתַּמָּן לְכָל סְטַר וְאִינּוּן תְּלָת בִּרְכָאן "יְבָרֶכְךָ" "יָאֵר" "יִשָּׂא" וְדָא יה"ו מיהו"ה. ה"א בָּתְרָאָה בַּה "וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (במדבר ו, כז). וְתָא וְזַוֵּי, הוי"ה וְזַדָּא אֵיהִי, בַּה מִתְפָּרְשָׁאן ד׳ זִינִין לְסִטְרַיְיהוּ. כָּל זַוד אַפֵּיק תְּלָת בִּרְכָאן אִלֵּין. בְּגִין כָּךְ "יְבָרֶכְךָ יְהוָה" "יָאֵר יְהוָה" "יִשָּׂא יְהוָה" (במדבר ו, כו). וְאַנְפִּין אִינּוּן י"ב, בְּהוּ מִתְגַּלְגְּלִין כ"ב אַתְוָן דְּנָפְקִין מֵהַהוּא רְקִיעָא דְּקָאִים עֲלַיְיהוּ. וּבְהוּ מִתְגַּלְגְּלִין י"ב אַלְפָּא בֵּיתִין אַלְפָּא בֵּיתָא לְכָל זַוד. וְרָזָא דָּא שְׁמָא דכ"ב אַתְוָן דְּמִתְגַּלְגֵּל בְּצֵירוּפָוֵי בְּפָסוּקִין אִלֵּין. והנה אליהו הנביא הנאמן מגיע, פותח ואומר לרמח"ל רבי רבי וודאי שלד' החיות יש ג' פנים לכל אחת מהן שהרי כולם דמות אדם[162] (ביאור: אריה=חסד, שור=גבורה, נשר=תפארת ואדם

[162] הנה מ״ש בספר ״מתוק מדבש״ זוהר בראשית יח עב: להבין מאמר הבא נקדים מה שכתוב בריש יחזקאל, **ומתוכה**, של קליפת נוגה ראה יחזקאל, **דמות ארבע חיות**, **וזה מראיהן דמות אדם להנה, וארבעה פנים לאחת וגו׳ ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אל הימין לארבעתם**

זו המלכות. והכתוב אומר (יחזקאל א, י) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּם וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאול לְאַרְבַּעְתָּן וּפְנֵי נָשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּן. הרי שהבדיל הכתוב בין פני אדם לשאר הפנים) נמצא שדמות אדם מתחברת לכל אחד מן החיות. אי נמי, כל ד' החיות הן דמות אד'ם שהוא שם מ"ה גימ' אדם. וג' דיוקנין אחרים יוצאים משם לכל צד והם ג' פסוקי ברכת כהנים: יברכך, יאר, ישא. והפסוק "ושמו את שמ'י על בנ"י הוא כנגד פני אד'ם. ובא וראה שם הוי'ה אחת היא ובה נחלקים ד' החיות לכל צד (חגת"ם שהם יהו-ה) וכל אחד מהם מוציא ג' ברכות אלו. ולכן נזכר שם הוי'ה בכל אחת מהן יברכך יי' וכו' והפנים הן י"ב פנים שהם ג' פנים לכל אחת מד' חיות ובהם מתגלגלים כ"ב אותיות היוצאות מאותו רקיע שעומד עליהן ובהן מתגלגלין י"ב אלפא ביתות לכל אחד ואחד. וזה סוד שם כ"ב אותיות המתגלגל בצירופיו בפסוקים הללו.

דף קמג.

תָּא חֲזֵי, הָכָא מִתְגַּלְגְּלָן אַתְוָן וַדַּאי בִּי"ב צִירוּפִין דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא הוי"ה, צִירוּפָא לְשִׁבְטָא מִתְרֵיסַר שִׁבְטִין. לְבָתַר י"ב אִלֵּין מִתְזַוְּגָן בִּי"ב אָזְרָנִין דְּקַיְּימִין לְתַתָּא בְּשִׁכִינְתָּא, וְאִינּוּן כ"ד, אַתְוָן דִּרְקִיעָא מִסְתַּוְּרָן עַל כֻּלָּא וְאִינּוּן כ"ה. בְּרָזָא דָּא "כֹּה תְּבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (במדבר ו, כג). תָּא חֲזֵי, רָזָא אִיהוּ כ"ב אַתְוָן מִצְטָרְפָן בִּי"ב צִירוּפִין

ופני שור מהשמאל לארבעתן ופני נשר לארבעתן, וכתב האריז"ל בע"ח שע"ן פ"ח, וז"ל דע כי בכל עולם יש ד' חיות כנגד ד' אותיות הוי"ה הכוללות עשר ספירות שבאותו העולם, ובכל עולם נקראים בשם אריה שור נשר אדם, ובשם ד' מלאכים אשר נוטריקון שלהם ארגמ"ן, ע"כ. וארגמ" ן ר"ת א'וריאל ר'פאל ג'בריאל מ'יכאל נ'וריאל, והם רק ד' כי אוריאל ונוריאל הם שניהם בחו"ג שבתפארת, והנה הם סוד חגת"ם או חו"ב תו"מ שבכל פרצוף, אבל בפנימיותם יש שם מ"ה שהוא סוד נשמה הפנימית והוא סוד פני אדם הכולל כל הד' חיות שהם חגת"ם, וכן כללות זו"ן דאצילות נקראים פני אדם ופנים רברבין התלוים בדיקנא דא"א, כלפי חגת"ם דבריאה שנקראים כרובים, פירוש שפניהם כפני רביין שהם פני התינוקות, ובזה נבין מאמר הבא בסד"ש.

דפי מהדורא קמא: דף קמג.

תִּקּוּנָא זַמְשִׁין וְאַרְבַּע

כֹּלָּא אִיהוּ ל"ד, וְדָא יד"ך. בֵּיהּ "וַיִּשָּׂא אַהֲרֹן אֶת יָדָו אֶל הָעָם" (ויקרא ט, כב) יָדוֹ כְּתִיב. וְדָא יָד הַזְּוָקָה, סִידּוּרָא דִּרְתִיכָא דִּמְסְתַּדַּר בְּסִדְרוֹי לְתִיקּוּנָא דְּיִשְׂרָאֵל. בא וראה, כאן מתגלגלים אותיות בוודאי בי"ב צירופין של השם הקדוש הוי'ה שיש לכל חודש צירוף משלו וזה צירוף מיוחד לכל שבט מי"ב שבטים. אח"כ י"ב צירופין אלו מתחברים בי"ב צירופין אחרים הנמצאים בשכינה ובסך הכל הם כ"ד צירופין ובנוסף האותיות עצמן המצטרפות הרי כ"ה וז"ס כ'ה תברכו את בני ישראל (ולבי אומר לי שהכהן סודו תפארת ובני ישראל מלכות וצירוף המברך והמתברך יוצר את ברכת הכהנים). בא וראה שיש סוד בכ"ב אותיות אותיות המצטרפות בי"ב צירופין שהם יחד ל"ד כמנין יד'ך ועל זה נאמר "וישא אהרן את ידיו אל העם" ידו כתיב וזו היד החזקה שהיא סידור המרכבה המסתדרת בסדריה לתיקון ישראל.

פָּתַח וְאָמַר ר' ר' וַדַּאי בְּסִינַי זָמוּ יִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ סִידּוּרִין דִּרְתִיכָא עִלָּאָה תָּיְימִין עַל קִיּוּמַיְיהוּ. סִידּוּרָא דִּרְתִיכָא בְּעֶשֶׂר מַרְאוֹת אִסְתַּדַּר, דְּעַלַיְיהוּ אִתְמָר "וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹהִים" (יזזוקאל א, א). קוּם יְוָזְקֵאל נְבִיאָה מְהֵימְנָא בְּעֶשֶׂר מַרְאוֹת אִלֵּין דִּילָךְ, וּתְהֵא מְסַיֵּיעַ לִי לְסַדְּרָא לְהוּ כַּמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, לְמֶהֱוֵי אֲנָא אוֹמֵר דָּבָר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ, דְּאִתְמָר בֵּיהּ 'הָאוֹמֵר דָּבָר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ מֵבִיא גְּאוּלָה לְעוֹלָם' (אבות ו, ו). דְּמָאן דְּאָמַר מִלֵּיהּ בְּשׁוּם מָארֵיהּ, גָּרִים לְהַהוּא מָארֵיהּ לְאִתְתַּקָּפָא בַּהּ וַדַּאי. פתח אליהו הנביא הנאמן ואמר לרמח"ל רבי רבי וודאי בסיני ראו בני ישראל כולם את סידור

המרכבה העליונה עומדת על עומדה. וסידור המרכבה היה מסודר בעשר מראות שעליהם נאמר "וארא מראות אלקים". קום יחזקאל הנביא הנאמן בעשר מראות אלו שלך ותסייע לי לסדר אותם לפני הקב"ה והשכינה כדי שאהיה אומר דבר בשם אומרו שנאמר עליו (מגילה טו ע"א, חולין קד ע"ב) "כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם" שמי שאומר דבר בשם אומרו גורם לאותו בעל השמועה להתחזק בו וודאי. וכך אמרו כל מי שאומר דבר בשם אומרו יראה כאילו בעל הדבר ניצב מולו. ובילקוט שמעוני במדבר ד, תרצ"ה אמרו שזו הלכה למשה מסיני ואסור לגזול מימרות ולא לציין מקורן. **דְּכֻלְּהוּ מִילִּין אִתְּיְהִיבוּ לְכָל זַוְד לְזַוּלָקֵיהּ בַּאי דְּאִתְזַוַּי לֵיהּ. וְכַמָּה דְּאִיהוּ לָא נַטְיִל מִלָּה אֶלָּא בְּמַאֲרֵהּ, הָכִי גָּרִים לִשְׁכִינְתָּא דְּלָא תִּשְׁתַּכַּח בְּלָא בַּעְלָהּ, דָּא צַדִּיק גּוֹאֵל וַדַּאי, וְדָא גְּאוּלָה לְעוֹלָם דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, דְּאִתְּמַר בַּהּ "מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם" (תהלים קו, מח) שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. וְכַמָּה גְּאוּלוֹת אִינוּן אֲפֵילוּ בְּגָלוּתָא, כֻּלָּא מִסִּטְרָא דְּצַדִּיק, לְמִפָּרַק לְיִשְׂרָאֵל מִכַּמָּה עַקְתִּין. וְכֻלְּהוּ יִתְזַבְּרוּן כְּזַוַּד בְּכֻלָּא זַוָּדָא בְּגָאֲלָה בָּתְרָאָה. בְּגִין כָּךְ "אַל תִּזְכְּרוּ רִאשֹׁנוֹת" (ישעיהו מג, יח) דְּהָא אִיהִי כְּלָלָא דְּכֹלָּא. וּשְׁכִינְתָּא בַּהּ "נִפָּתְחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹהִים" (יחזקאל א, א), דָּא מַרְאָה קַדְמָאָה. דְּבְעֶשֶׂר מַרְאוֹת אִלֵּין אִשְׁתַּכְזוּ כֻּלְּהוּ סִדְרִין דְּרְתִיכָא מִסְתַּדְּרָן עַל קְיוּמַיְיהוּ.** שכל מימרה שבאה לעולם על ידי נשמה פלונית, זה חלקה וזה ראוי לה. ומה שכרו? אלא כמו שהוא לא אומר דבר אלא בשם אומרו כך השכינה הנקראת דבר אינה נמצאת

אלא עם בעלה שהוא "אומרו" וזה הצדיק וודאי הנקרא גואל (סודו ספירת היסוד) וזה מביא גאולה לעולם שזו השכינה הנקראת עולם כמ"ש מן העולם ועד העולם (שהוא מן המלכות ועד הבינה) שהן שכינה תחתונה (מלכות) ושכינה עליונה (בינה). וכמה גאולות יש ואפילו בזמן הגלות הבאות מצד הצדיק (יסוד) הבא להציל את ישראל מכמה צרות. וכל הגאולות הללו יתחברו כאחד בכלל אחד בגאולה האחרונה. לכן אומר הנביא "אל תזכרו ראשונות" אלו הגאולות הקטנות שהיו במהלך הגלות שהרי הגאולה האחרונה היא כללות הכל. ועל השכינה נאמר בה "נפתחו השמים וארא מראות אלקים" וזה המראה הראשון. שהרי בעשר מראות אלו נמצאים סדרי המרכבה על סידורם (ונראה שעשר המראות הם י' ספירות של השכינה).

מַרְאָה קַדְמָאָה, דְּא מַרְאָה דְּאִתְמָר בַּהּ "כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר" (משלי ו, כג). וְדָא שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי מַרְאָה, דְּבַהּ מִתְזַוְּגִין כֻּלְּהוֹ דַּרְגִּין עִלָּאִין וְתַתָּאִין. וְעַד דְּלָא אִשְׁתַּכְוַת אִיהִי מִנַּהֲרָא בְּרָזָא דָּא, לֵית מִלָּה מִתְזַוְּגָא כְּלָל. בְּגִין כָּךְ "כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל" (ירמיהו ט, כג) דְּאִיהִי קְשׁוּרָא דִּכְלָא כְּלָלָא דִּכְלָא, וּבָהּ תַּלְיָא דְּבָרְנוּתָא דְּעָלְמִין תַּתָּאִין. בְּגִין כָּךְ בַּהּ אִתְזָוְוֵי כֹּלָּא. וּבְגִין דָּא "כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר" (משלי ו, כג), דְּנֵר דָּא שְׁכִינְתָּא בּוּצִינָא, דְּאִתְדְּלִיק בְּאוֹר דְּתוֹרָה, וּבָהּ אִתְזָוְוֵי כֹּלָּא. המראה הראשון זה המראה שנאמר בו "כי נר מצוה ותורה אור" וזו השכינה הנקראת נ"ר ונקראת מראה שאינה מאירה שבה נראים כל הספירות העליונות (כתר חכמה ובינה) והתחתונות (חגתנהי"ם) ואם אינה מתגלית לנביא אין הוא רואה דבר ולכן נאמר "כי אם בזא"ת יתהלל המתהלל" כי השכינה נקראת זא"ת ובה יתהלל האדם ובה ימצא את הקב"ה בסוד י'תהלל ה'מתהלל ה'שכל ו'ידוע ר"ת שם הוי"ה. השכינה היא

קישור הכל וכללות הכל ובה תלויה הנהגת העולמות התחתונים (בי"ע) ולכן בה נראה הכל וזו השגת הנביא ולכן היה אומר "כ'ה אמר יי'" כי כ'ה כינוי אליה. ולכן "כי נר מצוה ותורה אור" והפירוש: נר זו השכינה (מלכות) הדולקת מאור התורה (תפארת) ובה נראה הכל. **לְבַר נַשׁ דְּיָתִיב בְּוָזֵּדר זַד בַּוָזְשׁוֹכָא, עַד לָא אַדְלִיק שְׁרָגָא לָא אִתְוָזֵי בִּכְל מַאי דְּבַוָזֵּדר בִּידֵי. כֵּיוָן דְּאַדְלִיק, כֹּלָא אִתְוָזֵי. כְּגַוְנָא דָּא שְׁכִינְתָּא וַדַּאי עַד לָא אִתְפַּתְוַזַת בְּנְהוֹרָא לְאַוָזָאָה, לָא אִתְוָזֵי בִּידֵי. כֵּיוָן דְּאִתְפַּתְוַזַת כֹּלָא אִתְוָזֵי. בְּגִין כָּךְ "וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹהִים" (יזזקאל א, א). כְּגַוְנָא דָּא כָּל נִיסָּא דְּאִתְעֲבִיד, שְׁכִינְתָּא אַקְדִּימַת תָּמָן, דְּהָא כֹּלָא עַל יָדָהּ אִתְעֲבִיד וַדַּאי**. והמשל בזה לאדם היושב בחדר חשוך, עד שלא הדליק נר אינו רואה דבר. כיון שהדליק נר הכל נראה. כעין זה השכינה עד שלא פתחה אורותיה לא רואים הנביאים דבר (ונרמז במ"ש "ונחזה בך") כיון שנפתחה הכל נראה. ולכן אמר הנביא יחזקאל "ואראה מראות אלקים" כעין זה כל נס שנעשה על ידה נעשה כך בוודאי (והנסים שלה הם נסים בתוך הטבע כפי שכתב הרמב"ן בביאורו על התורה).

דף קמד.

מַרְאָה תְּנָיָנָא "וָאֵרֶא וְהִנֵּה רוּזַ סְעָרָה" (יזזקאל א, ד) וְכוּ'. הָכָא רָזָא לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא סִטְרָא אַוָזָרָא דְּאִתְכַּפְיָא תְּוזוֹת מָאנֵי וְלָא נָפְקַת בִּרְשׁוּתֵיהּ כְּלָל. דְּהָא הָכִי אִצְטְרִיךְ לְמִנְדַּע בְּהֵיבָמוּתָא עִלָּאָה בָּאוֹרַזַ קְשׁוֹט. וְדָא אִתְוָזֵי בְּקַדְמִיתָא לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא. בָּתַר דָּא נְהִירוּ דְּסִטַר קַדִּישָׁא,

וְיִשְׁתְּמוֹדָע מַה בֵּין הַאי לְהַאי. מראה שני "וארא והנה רוח סערה" כאן סוד לדעת שהס"א נכפפת תחת אדונה ולא יוצאת מרשותו כלל[163]. שהרי כך צריך לדעת את האמונה העליונה בדרך אמת. וזה צריך לדעת בתחילה. אחר ג' קלי' קשות שהן ענן גדול, רוח סערה, ואש מתלקחת בא עולם הקדושה ומתוך חשכת הקלי' רואים את אור הקדושה. **עַל**

רָזָא דָּא אָמַר ר' עֲקִיבָא לְתַלְמִידוֹי 'כְּשֶׁתַּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר אַל תֹּאמְרוּ מַיִם מַיִם' (זזגיגה יד) דִּלְא לְתַקְלָא דָּא בְּדָא. וְרָזָא דָּא 'כְּשֶׁתַּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר', דְּעָיֵיל לְמֶוֱזֵמֵי יְקָרָא דְּמַלְכָּא, בְּקַדְמִיתָא אִתְוַזּוּן לֵיהּ אינון סִטְרִין דִּלְבַר, וְאִלֵּין אִקְרוּן 'אַבְנֵי בְּהוֹ', אֲבָנִין דְּאִשְׁתָּאֲרוּ מִגּוֹ הַהוּא 'בְּהוֹ' קַדְמָאָה. לְבָתַר מִתַּמָּן סָלִיק לְגוֹ, לְמֶוֱזֵמֵי בְּיָקָרָא דְּמָארֵיהּ, גּוֹ דַּרְגִּין עִלָּאִין דְּאִקְרוּן אַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר מְסִטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא. וְכַד מָטֵי תָּמָן לָא אִצְטְרִיךְ לְמֵימַר מַיִם מַיִם דְּהָא מַיִן אִלֵּין מְסִטְרָא דִּקְדוּשָּׁה וּמַיִן אָזְרָנִין מִסִּטְרָא דִּמְסָאֲבָא וְלָא דָּמְיָין אִלֵּין לְאִלֵּין. וְאַף עַל גַּב דְּאִית דִּקְרִיבִין לְגוֹ יַתִּיר, כֻּלָּא אִשְׁתְּמוֹדָע, דְּדָא קַדִּישָׁא וְדָא מְסָאֲבָא וְלָא דָּמֵי דָּא לְדָא כְּלָל. על סוד זה אמר רבי עקיבא לתלמידיו "כשתגיעו לאבני שיש טהור, אל תאמרו מים מים" כדי שלא להקביל את עולם הקלי' לעולם הקדושה שהרי אינם שווים כלל. וז"ס כשתגיעו לאבני שיש טהור, כלומר כשמגיעים להקביל כבוד מלך מלכי המלכים בתחילה נראים הצדדים החיצוניים (כלבי השמירה של ארמון המלך) והם נקראים

---

[163] עיין גיטין סח ע"א. ע"ז נ"ה ע"א. זוהר ויחי רכ"ז ע"ב. זו"ח בראשית יד עב.

"אבני בהו" (ישעיה לד, יא) אבנים שנשארו מתוך ההוא בהו הקדום. הכוונה לשברי המלכים אותם מאנין תבירין שמהם יש נזקים. וכך מבואר בספר החשמל שחיבר הרב יוסף ג'יקטיליא שבתחילה יש לבקוע את ג' הקלי' כדי להגיע לעולמות הקדושה. וכך נהגו לומר חכמי הקבלה "אנחנו נמצאים במעי הנחש". אחר כך משם עולים פנימה לראות בכבוד אדונם בתוך דרגות עליונות הנקראות אבני שיש טהור מצד השכינה הקדושה. וכאשר מגיעים לשם (כלומר נשמת האדם מגיעה לשם. כבר אמרו המפרשים בענין ד' שנכנסו לפרדס שהעלו נשמתם ליצירה על ידי שם קדוש). אין לומר מים מים שהרי מים אלו מצד הקדושה והמים האחרים מצד שאינו קדוש ולא דומה זה לזה. ולמרות שיש קליפות קרובות יותר, והכוונה לקלי' נוגה, סוף דבר זה קדוש וזה לא, ולא דומה זה לזה כלל.

וְהָכָא אִצְטְרִיךְ לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא אֵיךְ תַּלְיָין מִילִין מִגּוֹ הֵיתּוּכָא דְּדַהֲבָא, לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא יְזוּדָא עִלָּאָה. וּסְטַר אַזְרָא אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְנַטְלָא מְזוֹנָא מִלְּעֵילָּא וַדַּאי, דְּאִי לָא – לָא אִתְקַיְּימַת. וְכַמָּה דַּרְגִּין אִזְדַּמְנוּ בְּסִידּוּרֵיהוֹן לְנַטְלָא מִתַּמָּן אִינּוּן סִטְרִין, מַאי דְּאִתְזְוֵי לְהוּ וְלָא יַתִּיר. וְהָא הָכִי אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי שַׁלְשֶׁלֶת קָטִיר בְּצַוָּארֵיהוֹן וְלָא יְזַרְבוּן עָלְמָא. וְרָזָא דְּמִלָּה "אִם רָעֵב שׂוֹנַאֲךָ הַאֲכִלֵהוּ לָחֶם" (משלי כה, כא) וְכוּ'. דְּמָאן דְּיִבְעֵי לְאַעְבָּרָא רַע מֵעָלְמָא לָא סָלִיק בִּידּוֹי. אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזַמְנָא דְּאָתֵי אִתְמַר בֵּיהּ "בָּא בָּעַל הַכֶּרֶם וְיכַלֶּה אֶת קוֹצָיו" (בבא מציעא פג). אֲבָל הָשַׁתָּא "אִם רָעֵב שׂוֹנַאֲךָ" וְכוּ', אִם רָעֵב דַּוְקָא, דְּהָא לֵית לְאַרְוָאָה לֵיהּ אֶלָּא מְזוֹנָא לְזוּד, הַהוּא דְּאִצְטְרִיךְ

דפי מהדורא קמא: דף קמד.

תְּקוּנָא זַמְשִׁין וְאַרְבַּע

לֵיהּ וְלָא יַתִּיר. כִּי "גָּזָלִים אַתָּה וּזְתָה עַל רֹאשׁוֹ" (משלי כה, כב) דָּא גְּבוּרָה קַדִּישְׁתָּא דְּאִתְפַּשְׁטַת לְבֵיהַב לֵיהּ מְזוֹנָא דְּאִצְטְרִיךְ. אֲבָל גַּזֶּלֶת אִינּוּן עַל רֹאשׁוֹ וַדַּאי, לְאַכְפָּיָא לֵיהּ וּלְתַבְרָא וְזֵילֵיהּ. וכעת יש לברר כיצד משתלשלת הקלי' מתוך הקדושה כמו שסיגי הזהב פורשים מן הזהב. ועד יש לדעת שכל פרנסת הקלי' באה לה מתוך עולמות הקדושה, ואם לא מקבלת אינה מתקיימת. ויש כמה מדורים לקלי' זה נמוך וזה נמוך יותר. וכל מדור מקבל מזון ושפע הראוי לו לפי מעלתו לא פחות ולא יותר. וכן כך צריך להיות שיש להם שרשרת קשורה על צוארם שלא יחריבו העולם (גיטין סח). וז"ס אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם מצא השקהו מים כי גחלים אתה חותה על ראשו וכו'. שמי שרוצה למחוק כליל את הרוע מן העולם לא יעלה בידו, רק הקב"ה לעת"ל יבער את הקוצים מן הכרם (סוכה נב). אבל כעת נאמר "אם רעב" וכו' שהרי אין לתת לו אלא מזון לחוד וזה מה שתיקנו לנו חכמים כגון מים אחרונים בסעודה, גיד היוצא מתפילין של ראש, שבירת הכוס בחופה וכו' ולא יותר (שלא יאמר אדם אחטא כדי לפרנס אותו שזו עצת היצר). "כי גחלים אתה חותה על ראשו" זו ספירת הגבורה הנותנת מזון לפי חוק וגבול הברואים. אבל הגחלת היא על ראשו כדי לכוף אותו ולשבר כחו.

תָּא חֲזֵי, ד׳ קְלִיפָּן אִינּוּן וְכָל זַוְד אִתְקְשַׁר בְּזַוְבְּרִיהּ לְסַלְקָא לְעֵילָא. וְרָזָא דְּמִלָּה "אֶת צֹעָה וְנָהּ" (ירמיהו ב, כ). דְּהָא כָּל מָאן דְּנָטִיל מֵזַוְבְּרִיהּ נוּקְבָא אִיהוּ לְגַבֵּיהּ. וְהָכִי שָׁרָאת מִילִּין מִלְּתַתָּא, בְּהַהִיא קְלִיפָּה דִּלְתַתָּא. וְכֹלָּא אִתְקְשַׁר בְּזַוְד דַּרְגָּא תַּתָּאָה, וְאִתְקְשַׁר כַּזְוָדָא, וְיָהִיב גַּרְמֵיהּ לְהַהוּא אַזְּרִינָא דְּקָאִים עֲלֵיהּ. בא וראה, ארבע קלי' הן ומבוארות בספר יחזקאל (א, ד) "וָאֵרֶא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן עָנָן גָּדוֹל וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחַשְׁמַל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ". הרי

לך שהקלי' הכי קשה והכי נמוכה זו "רוח סערה" מעליה "ענן גדול" ומעליה "אש מתלקחת" ומעליה "נוגה". וכל קלי' נקשרת בזו שעליה וז"ס "את צועה זונה" שמי שהוא תחתון נקרא נקבה לעליונו והוא מצעו. וכך הסדר שהדברים מתחילים להשתלשל למטה באותה קלי' של מטה והכל נקשר זה בזה והתחתון משמש את העליון. ניתן להדגים זאת ביצחק אבינו בן אברהם אבינו שהוא מרכבה לשכינה. בנו עשו איש יודע ציד וראשו בקדושה וקבור במערת המכפלה. בנו אליפז שרתה עליו מעט נבואה כנזכר בספר איוב פרק ד'. בנו עמלק כבר קליפה. הדגמה נוספת: אדם חוטא בשוגג אך אינו חפץ לחטוא במזיד. לאחר מיכן הוא חוטא במזיד אך אינו חפץ למרוד. לאחר מיכן הוא מורד ואינו חפץ לחלל שם שמים. לאחר מיכן הוא מחלל שם שמים בגלוי וכופר בעיקר ונעשה מומר לכל התורה כולה. כך אמרו המפרשים על הפסוק (דברים כט, יח) "למען ספות הרוה את הצמאה" אדם מפתה בתולה ואח"כ אונס בתולה ואח"כ שוכב עם אשת איש ואחר כך עם זכר ואחר כך עם בהמה וכו'. הרי כל מדרגה בפשע היא תוצאה ממצב קודם. להרחבה עיין בספר הזוהר שמות דף כ"ז ע"ב א"ר אלעזר.

תִּקּוּנָא חַמְשִׁין וְחַמְשָׁא

דף קמט.

וּלְכֹל הַיָּד הַזָּקָה דָּא תִּיקּוּנָא דְּזוֹבָא דְּכַיִּן. "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דברים לד, יב) תִּיקּוּנָא דְּזוֹבָא דְּאָדָם. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּזוֹב אָדָם גָּרִים לְסִטְרָא אַחֲרָא לְאִתְפַּשְׁטָא. כֵּיוָן דְּזוֹב כַּיִּן גָּרִים לַהּ לְשַׁלְטָאָה עַל סִטַר קַדִּישָׁא. לְזִמְנָא דְּאָתֵי כְּלָא יִתְתַּקַּן, וְדָא "וּלְכֹל הַיָּד הַזָּקָה", לְאַהֲדָרָא סִטַר קַדִּישָׁא עַל תּוּקְפֵּיהּ דְּלָאו לְאִשְׁתַּעְבָּדָא תְּזוּת סִטַר מְסָאֲבָא. "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", לְאַהֲדָרָא מִילִּין לְאַתְרַיְיהוּ בְּתִיקּוּנָא שְׁלִים. ולכל היד החזקה זה תיקון

דפי מהדורא קמא: דף קמט.

חטא קין ולכל המורא הגדול זה תיקון אדם. בא רואה, בשעה שחטא אדה"ר בעץ הדעת טו"ר גרם לס"א להתפשט וכיון שחטא קין גרם לס"א לשלוט על הקדושה כמ"ש "ושפחה כי תירש גבירתה" ולעת"ל הכל יתוקן וזה "ולכל היד החזקה" להחזיר את שלטון צד הקדושה על תוקפו שלא יהיה נשלט על ידי הס"א. ולכל המורא הגדול זה להחזיר את הכל למקומו בתיקון שלם.

וְהָא מט"ט שָׁרָא רַבָּא אָתֵי בָּתַזז וְאָמַר, ר' ר' "עַם זוּ יָצַרְתִּי לִי" (ישעיהו מג, כא) אִלֵּין יִשְׂרָאֵל. וְרָזָא דָּא "גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ" (שמואל ב' ז, כג) וְדָא "זוּ". ז' דָּא שְׁכִינְתָּא, ו' דָּא צַדִּיק. מִגּוֹ יְזוּדָא דִּלְהוֹן נָפְקִין יִשְׂרָאֵל. בְּגִין כָּךְ "תְּהִלָּתִי יְסַפֵּרוּ" (ישעיהו מג, כא), לְאַתְקָנָא לַהּ לִשְׁכִינְתָּא. דְּהָא בְּגִין כָּךְ תִּיקּוּנָא דָּא לְהוּ אִתְמְסַר וְלָא לְאַחֲרָא. וְעֵרֶב רַב בְּזִמְנָא דְּעָבְדוּ עֵגֶל, הָא אִתְּמַר דְּאַפְרִידוּ בֵּין שֵׁשׁ לְשֶׁבַע. כֻּלָּא בְּגִין לְמֵיהַב תּוּקְפָּא לְאִמָּהוֹן זַיְּיבְתָּא דָּא לִילִית שִׂפְוָה בִּישָׁא. וְרָזָא דָּא "אִמְּלְאָה הָחֻרְבָּה" (יחזקאל כו, ב). "וְעֵגֶל" דָּא ק"ב כְּגַוְנָא דָּא מ"ו ל"ז י"ט. "מַסֵּכָה" אִלֵּין ק"כ צִירוּפִין דֵּאֱלֹהִים וְה' אַתְוָן דִּילֵיהּ. בְּגִין דִּבְכֻלָּא אִתְאַחֲזִידוּ בַּהוי"ה וּבֵאלֹהִים. והנה מלאך מטט' השר הגדול מגיע פותח ואומר לרמח"ל רבי רבי "עם זו יצרתי לי" אלו ישראל. וז"ס "גוי אחד בארץ" וזה "זו" גימ' אח"ד. ז'ו אלו זו"ן כיצד? אות ז' זו המל' שהיא שביעית בשבעת ימי הבנין ואות ו' זה היסוד שהוא ששי בשש קצוות ומתוך ייחוד יסוד ומל' באות נשמות בני ישראל. ולכן "תהלתי יספרו" להם ראוי להתקין את השכינה הנקראת תהלה ולהאיר אותה וזה הוא "יספרו" מלשון

ספיר. שהרי בגלל זה נמסר תיקון השכינה להם ולא לעם אחר. והערב רב בעת שעשו את העגל נאמר בהם שהפרידו בין שש לשבע (תיקוני זוהר דף כח ע"ב) וכל זה כדי לתת כח לאימן של הערב רב זו לילי' הרשעה השפחה הרעה. וז"ס "אמלאה החברה" שכשהקדושה עולה הפכה יורד כמ"ש "וכל קרני רשעים אגדע תרוממנה קרנות צדיק". ועגל גימ' ק"ב ע"ה שק"ב גימ' מ"ו ל"ז י"ט שהם מילוי ע"ב ס"ג מ"ה[164] (ודע שכל מילוי הוא דין שהרי מילוי גימ' אלקים) ומסכה גימ' קכ"ה ואלו ק"כ צירופי שם אלקים וה' אותיותיו.ולכן קלקול העגל התאחז בשם הוי"ה (עגל גימ' מ"ו ל"ז י"ט) ובשם אלקים (מסכה).

אֲבָל תָּא חֲזֵי רָזָא עִלָּאָה, וַדַּאי לְווּזּוֹת אֶבֶן מִסְטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא וְדָא אֱלֹהִים. אֲבָל אֶבֶן דָּא ב"ן דְּאִזְדַּמַּן לָקֳבֵל תְּלָת דִּשַׁרְיָין עֲלֵיהּ, וְאִינּוּן ע"ב ס"ג מ"ה. וְאִלֵּין אַתְוָן דְּזַקִּיקִין בְּלוּזָיָא. כֵּיוָן דְּזָאבוּ עֵרֶב רַב אַעְבְּרוּ הַאי ב"ן מֵאַתְרֵיהּ. בְּמַאי? אֶלָּא אִינּוּן בֵּאלֹהִים אִתְאֲזִידוּ וַדַּאי, וּמִתַּמָּן אִתְתְּקָפוּ לְאַעְבָּרָא הַאי ב"ן מֵאַתְרֵיהּ. וּמֵאִינּוּן ע"ב ס"ג מ"ה נָפַק לְבַר הַהוּא ק"ב דְּאִיהוּ קַב זָרוּבִין וְדָא עֵגֶל. כְּדֵין אַתְוָן פָּרְזוּ מֵאִינּוּן לְווּזּוֹת, וְלְווּזּוֹת אִתְפָּרוּ. כְּדֵין אִתְהַדַּר זְוּבָא דְּאָדָם לְאַתְרֵיהּ, וְגָרְמוּ לְסִטְרָא אַזָּרָא לְאִתְפַּשְׁטָא בְּעָלְמָא. כְּדֵין מוֹתָא דְּאִתְעַבְּרַת – תֵּבַת, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב "אָכֵן כְּאָדָם תְּמוּתוּן" (תהלים פב, ז). לְבָתַר בַּמְרַגְּלִים תָּבוּ לְאַתְקָפָא סִטְרָא אַזָּרָא יַתִּיר וּכְדֵין זְוּבָא דְּקַיִן

[164] הנה שם ע"ב נראה כך: יוד הי ויו הי ומילוי שלו מ"ו. שם ס"ג נראה כך יוד הי ואו הי ומילוי שלו ל"ז. שם מ"ה נראה כך יוד הא ואו הא ומילוי שלו י"ט.

אִתְהַדַּר לְאַתְרֵיהּ, וַאֲתַר אֶתְיָהִיב לְסִטְרָא אַזָּרָא לְשַׁלְטָאָה עַל קוּדְשָׁא. בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְגַּזָּרַת גְּזֵרָה לְאִתְזָרְבָא בֵּי מַקְדְּשָׁא וְהָא אִתְמָר. וְאִינּוּן בְּמַדְבְּרָא מִיתוּ, בְּגִין דְּתָמָן יִתְדַּכּוּן מִמְּסָאֲבוּתָא דְּאִתְתַּקַּף עֲלַיְיהוּ. וְרָזָא דָּא "בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִתַּמּוּ" (במדבר יד, לה), תָּמִים וַדַּאי. אֲבָל בְּגִין כָּךְ "וְשָׁם יָמֻתוּ" (שם), דְּהָא מוֹתָא תָּמָן אִצְטְרִיכַת לְהוּ בְּגִין לְאִתְדַּכָּאָה. וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי כָּל אִלֵּין זוֹבִין יִתְתַּקְּנוּן כַּזָּדָא. "וּלְכֹל הַיָּד הַזָּזָקָה וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דברים לד, יב) וַדַּאי. וְעוֹד "וּלְכֹל הַיָּד הַזָּזָקָה" (דברים לד, יב) דָּא רָזָא דִּקְרָבָא. וְדָא: אבל בא וראה סוד עליון, ודאי לוחות הבן מצד השכינה וזה אלקים כי אבן מורה על שם ב"ן שהוא במל'. אבל אבן זה שם ב"ן שהזדמן כנגד ג' שמות ע"ב ס"ג מ"ה וזו בחינת האותיות החקוקות בלוחות ששמות עס"מ הם מוחין לספירות ואותיות הם נשמה ללוחות. כיון שחטאו הערב רב העבירו את שם ב"ן ממקומו. כיצד העבירו אותו? אלא הם בשם אלקים נאחזו להעביר שם ב"ן ממקומו. ומאלו שמות עס"מ יצא החוצה המילוי שהוא מ"ו ל"ז י"ט גימ' ק"ב ועם הכולל הוא עג'ל. והם ק"ב חרובין שהרי המילוי נחרב מהשם המקורי (וביתר עומק אמרו חכמים בסנהדרין דף ק"ב "שית אלפי שנא הוי עלמא וחד חרוב". החרוב מורה על חורב ויובש וזו מידת הגבורה והנה חרוב גימ' גבורה. כאמור מילוי גימ' אלקים וזו מידת הגבורה). ואז האותיות פרחו מהלוחות והלוחות נפלו מידיו של משה ונשברו. ואז שב חטא אדה"ר למקומו וגרמו שוב להתפשטות הס"א בעולם. ואז המות שנעלם (כמ"ש חרות ואמרו ז"ל א"ת חרות אלא חרות ממלאך המות) חזר (וז"ס מ"ש תבא האם ותקנח צואת בנה. כי העגל בן הפרה, וכאשר עשו את העגל שבה מיתה וטומאת מת לעולם) ועל זה נאמר "אכן כאדם תמותון" אח"כ המרגלים חזקו את הס"א יותר (כמו קין לעיל) ואז חטא קין

קין חזר והס"א שלט על הקדושה באותו לילה נגזרה גזירה על בית המקדש שיחרב כמ"ש אתם בכיתם בכיה של חינם וכו'. והם מתו במדבר שבכך יטהרו מהטומאה שהתחזקה עליהם. וז"ס "במדבר הזה יתמו" כלומר יהיו תמימים אבל כדי להיות תמימים צריכים למות וזה מ"ש "ושם ימותו" שהרי שם היו צריכים למות כדי להטהר. ולעת"ל כל אלו החטאים יתוקנו כאחד. וזה "ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול" ודאי. ועוד, "ולכל היד החזקה" זה סוד הקרב וכפי שיבואר בתיקון הבא.

תִּקּוּנָא חַמְשִׁין וְשִׁתָּא

דף קנ.

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דברים לד, יב), כֻּלָּא בִּקְרָבָא דַּעֲמָלֵק אִשְׁתְּמוֹדָע דִּבְכַמָּה רָזִין עִלָּאִין סְדִיר מֹשֶׁה מִלָּה. בְּהַהוּא זִמְנָא כְּתִיב "וַיָּבֹא עֲמָלֵק" (שמות יז, ז) וְכוּ'. הָכָא רָזָא לְמָארֵי חָכְמְתָא. בְּזִמְנָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא אִזְדַּמַּנַת לְאַגָּחָא קְרָבָא בְּחֵילָא דְּכַמָּה קְטִרוּגִין אָתַיִת וַדַּאי. וּכְדֵין כַּמָּה עֲנָפִין מֵאִילָנָא בִּישָׁא מִתְתַּקְפָן וּבְהוּ בָּעָאת לְאִתְדַּבְקָא לְעֵילָא. וְכַמָּה דְּאִיהִי אִתְתַּקְפַת בְּדַרְגִּין דִּילַהּ בְּקִטְרוּגָא דִּלְהוֹן, הָכִי אִצְטְרִיךְ לְאִתְתַּקְפָא לְקִבְלַהּ. ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול" כל זה נאמר על הקרב עם עמלק הנודע שבכמה סודות עליונים סידר משה את הדברים. על אותו זמן נאמר "ויבא עמלק" וכו'. הנה כאן סוד לבעלי החכמה (הכוונה ליודעי הסוד). כאשר הס"א רוצה לצאת לקרב בכח רב, היא באה עם הרבה קיטרוגים בוודאי. ואז כמה ענפים מהאילן הרע מתחזקים ובהם היא (הקלי') רוצה לעלות. וכשם שהיא מתחזקת בספירות שלה ובקיטרוגיה, כן יש להתחזק כנגדה. **וְאִי תֵּימָא מַאן אִיהוּ דְּאַגָּח קְרָבָא וְאִתְתַּקַּף לְקִבְלַהּ? אֶלָּא תָּא**

זָזֵי, זַכָּאֵי קְשׁוֹט דְּכַיְימִין בְּעָלְמָא וּמְתַקְּנִין תִּיקּוּנִין עִלָּאִין בְּכָל יוֹמָא כַּמֵּי מָארַיְיהוּ, בְּיוֹמָא דְּמִסְתַּלְקָן מֵעָלְמָא כְּדֵין כֻּלְהוּ תִּיקּוּנִין דִּלְהוֹן מִתְתַּקְּפָן כַּזָּזָדָא. וּבְהַהוּא יוֹמָא אִתְמְסַר לְהוּ זָזִילָא מַאי דְּלָא הֲוָה לְהוּ עַד הַהוּא זִמְנָא. וְרָזָא דְּמִלָּה "וְיוֹם הַמָּוֶת מִיּוֹם הִוָּלְדוֹ" (קהלת ז, א). דְּהָא כְּדֵין כֻּלְהוּ תִּיקּוּנִין דִּלְהוֹן מִתְיַשְּׁבָן בְּאַתְרַיְיהוּ, מְנַהֲרָן וּמִתְתַּקְּפָן כְּדְקָא זָזֵי. אִלֵּין בְּזִמְנָא דְּזָמַאן קְטִרוּגָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא וְתוּקְפָּא דִּילַהּ, מִיָּד קָיְימִין בְּזָזִילַיְיהוּ. מַאי זָזִילָא? אֶלָּא דָּא זָזִילָא דְּאִתְמַר. דְּהָא זְכוּתָא דִּלְהוֹן אַתְקִיף לְהוּ זָזִילָא, וּבְהַאי מִתְתַּקְּפִין. לְקִבְלַיְיהוּ נָפְקִין לְעֵילָא כַּמָּה נְהוֹרִין קַדִּישִׁין, כֻּלְהוּ אֶשָּׁא מִלַּהֲטָא מִסְטַר גְּבוּרָה, לְאַכְפָּיָא לְאִינּוּן סִטְרִין בִּישִׁין. וְאִי תֵּימָא מָאן אִינּוּן? אֶלָּא צַדִּיקַיָּא אִלֵּין דְּכָל יוֹמֵיהוֹן אִשְׁתַּדְּלוּ לְאַתְקָנָא תִּיקּוּנִין בְּגִין כְּלָלָא דְּכָל יִשְׂרָאֵל, וּלְאַזְמָנָא לִשְׁכִינְתָּא זָזִילָא וְתוּקְפָּא בְּכָל דַּרְגָּה. אִלֵּין אִינּוּן דְּכַמָּה דְּעָבְדוּ בְּזָזֵיהוֹן הָכִי עָבְדִין בָּתַר דְּאִסְתַּלְקוּ מֵהַאי עָלְמָא וַיַּתִּיר נָמֵי. וְכֻלָּא בְּזָזִילָא דְּאִינּוּן תִּיקּוּנִין דַּרְמָאִין דְּעָבְדוּ בְּקַדְמִיתָא, דְּהָא לְבָתַר דָּא לֵית זָכוּ וְלָא זוֹבָה. ואם תשאל, מי הוא שיצא לקרב והתחזק כנגדה? אלא בא וראה, צדיקי אמת הנמצאים בעולם

ומתקנים תיקונים עליונים בכל יום לפני אדונם (כלומר מייחדים שמות הקודש ומתקנים העולמות) ביום שמסתלקים מן העולם אזי כל התיקונים שלהם שעשו בכל ימי חייהם, מתחזקים כאחד. ובאותו יום נמסר להם כח שלא היה להם עד כה וז"ס "ויום המות מיום הולדו" שהרי כל התיקונים שלהם מתיישבים במקומם, מאירים כראוי. צדיקי אמת אלו בעת שרואים את הקטרוג של הס"א וחוזקה, מיד עומדים על חוזקם. איזה כח? אלא זה החוזק שאמרנו שאלו כל התיקונים שעשו ופעלו כל יחי חלדם. שהרי הזכות שלהם נותנת להם כח ובזה מתחזקים. כנגדם יוצאים למעלה כמה אורות קדושים כולם אש לוהטת מצד הגבורה לכפוף את צדדי הס"א הרעה. ואם תשאל מי הם הצדיקים הללו? אלא אלו צדיקים שבכל יום השתדלו להתקין תיקונים בשביל כלל ישראל ולתת לשכינה תוקף וחוזק בכל ספירה. אלה הם שכמו שפעלו בחייהם כך עושים לאחר פטירתם מהעולם הזה ביתר שאת וביתר עוז. והכל בכח של אלו התיקונים הראשונים שעשו בתחילה שהרי לאחר הפטירה אין זכות או חובה.

תָּא חֲזֵי, עַל אִלֵּין כְּתִיב "בְּזַר לָנוּ אֲנָשִׁים" (שמות יז, ט), אִלֵּין דְּאִשְׁתְּמוֹדְעָן בְּתוּקְפַּיְיהוּ דְּאִתְזַוְּגִין לְהַאי. כְּדֵין "וְיֵצֵא הִלָּוֵּם בַּעֲמָלֵק" (שם). מַאי "וְיֵצֵא"? אֶלָּא בְּגִין דְּנָפְקִין מִגּוֹ אוֹצָרָא עִלָּאָה דְּתַמָּן קָיְימִין. וְתוּ דְּנָפְקִין מִגּוֹ תְּזוּמָא קַדִּישָׁא, וְנַזְחִתִין בְּגוֹ קְלִיפִּין אִלֵּין לְאַכְפָּיָא לוֹן. כְּדֵין מַלְכָּא קַדִּישָׁא נָפִיק בְּזֵויְלֵיהּ, נָפִיק וַדַּאי, דְּאִתְמַר בֵּיהּ "יְהוָה כַּגִּבּוֹר יֵצֵא" (ישעיהו מב, יג). יֵצֵא מֵהֵיכָלָא דִּילֵיהּ דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּהָא לֵיהּ אִתְזַוֵּג וַדַּאי וְלָא לִשְׁכִינְתָּא. וְהָא אוֹקְמוּהָ 'אִישׁ דַּרְכּוֹ לִכְבוֹשׁ' (יבמות סה). בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְמַר בֵּיהּ "כֵּן יֹאבְדוּ כָּל אוֹיְבֶיךָ יְהוָה וְאֹהֲבָיו כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבֻרָתוֹ

תְּקוּנָא זַמְשִׁין וְשִׁתָּא

וַתִּשְׁקֹט הָאָרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה" (שופטים ה, לא).
וְצַדִּיק אִתְמְלֵי גְּבוּרָה לְכָל כְּלִיפִּין אִלֵּין. עַל רָזָא
דָּא כְּתִיב "מָזָר אָנֹכִי נִצָּב עַל רֹאשׁ הַגִּבְעָה"
(שמות יז, ט), דָּא עֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. "וּמַטֵּה
הָאֱלֹהִים בְּיָדִי" (שם), דָּא צַדִּיק דְּנָטִיל מֵאֱלֹהִים

וַדַּאי. בא וראה, על אלה נאמר "בחר לנו אנשים" אלו הנודעים בחוזקם הראויים לזה. ואז "צא הלחם בעמלק". מה פירוש "וצא"? מהיכן הם יוצאים? אלא כיון שהם יוצאים מתוך אוצר עליון ששם הם עומדים. עוד פירוש, יוצאים הם מצד הקדושה ויורדים לתוך הקלי' לכפות אותם. אזי המלך הקדוש יוצא בכחו, יוצא בוודאי, שנאמר בו "יי' כגבור יצא" יוצא מהיכלו שזו השכינה (היכל גימ' אדנ-י, "שערי אורה" השער הראשון) שהרי לו ראוי לצאת למלחמה ולא לשכינה. וכך כתבו חכמים "איש דרכו לכבוש". באותו זמן נאמר בו "כן יאבדו כל אויבך יי' ואהביו כצאת השמש בגברתו, ותשקט הארץ ארבעים שנה". והצדיק (יסוד) מתמלא גבורה (מהוד שעליו שגם הוא מתמלא מהגבורה וזו מהבינה) כנגד הקלי' הללו. על סוד זה כתוב "מחר אנכי נצב על ראש הגבעה" ראש הגבעה זה עמוד האמצעי דהיינו ספירת התפארת. ומטה האלקים בידי" זה היסוד המקבל גבורה משם אלקים[165] (הוד, גבורה, בינה כנ"ל) ודאי.

דף קנא.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב "וּמַטֵּה הָאֱלֹהִים בְּיָדִי" (שמות יז, יב)
וְכוּ', תְּרֵין יְדִין אִינּוּן דִּמְיַיחֲדוּ מִתַּתְקְפָן עֵשָׂו
וְיִשְׂרָאֵל וּבְגִין תְּרֵין אִלֵּין אִינּוּן כְּבֵדִים, דִּכְתִיב

---

[165] הנה בהקסה"ז דף ו' כתב שמטה האלקים זה היסוד כי הוא היסוד נקרא מטה ושם אלקים זו המלכות. לפי מה שהרב הסביר הנה המלכות, היסוד, ההוד, הגבורה, והבינה מתמלאות גבורה כנגד הקלי'. והרי לך רמז יפה מטה ה' אלקים במטה התחברו ה' ספירות במידת דין כנגד הקלי'. ואולי זה צ"א הלחם צ"א גימ' האלקים. והנה נאמר "בעמלק" כלומר יש כאן ב' פעמים עמלק שזה ת"פ וזה שמה של הנוק' הרשעה לילי'. והנה כאשר תקח את מטה האלקים תראה שה' פעמים אלקים הם ת"ל ומילת מט"ה גימ' ד"ן וביחד הם תפ"ד ובזה גוברים על ת"פ ומשם תפדה את ישראל.

כְּתִיב "כַּבֵּד אֶבֶן וְנֵטֶל הַזּוֹל" (משלי כו, ג). וְאִצְטְרִיךְ לְסַלְקָא לְהוּ לְגַבֵּי רֵישָׁא עִלָּאָה, וּכְדֵין אִינּוּן מִתְתַּקְנָן בְּתִיקוּנָא כְּדְקָא יָאוּת, וְאִינּוּן מְסָאֲבִין לָא יָכְלִין לְנַטְלָא מִינַּיְיהוּ כְּלָל. אֲבָל תָּא חֲזֵי, כַּלָּא אִיהוּ רָזָא עִלָּאָה. דְּהָא אִלֵּין יְדִין בְּזִמְנָא דְּקַיְימִין לְתַתָּא, כְּדֵין נָפִיק מִינַּיְיהוּ לְבַר לְאִינּוּן עֻשָּׁו וְיִשְׁמָעֵאל כְּמוֹ דַּאֲמִינָא. אֲבָל בְּזִמְנָא דְּסָלְקִין לְעֵילָּא, תַּרְוַיְיהוּ נַגָּדִין בְּהַהוּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא לְמֵיהַב לְיִשְׂרָאֵל. וְרָזָא דָּא "וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה" (שמות יז, יב), לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא וַדַּאי וְלָא לְגַבַּיְיהוּ. וְדָא "עַד בֹּא הַשָּׁמֶשׁ" (שמות יז, יב), דְּהָא בְּהַהוּא זִמְנָא זִיווָּגָא לָא אִשְׁתְּכַח, אֶלָּא לְבָתַר בְּסוֹפָא דְּכֹלָּא. בְּגִין כָּךְ "וַיִּקְחוּ אֶבֶן וַיָּשִׂימוּ תַּחְתָּיו וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ" (שמות יז, יב), דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּהָא כֹּלָּא לְתִיקוּנָא דָּא אִזְדַּמַּן. סוֹפָא דְּכֹלָּא זִיווָּגָא אִשְׁתְּכַח לְיַשְּׁבָא מִילִּין בְּאַתְרַיְיהוּ לְקַיְימָא לְהוּ בְּקִיּוּמָא שְׁלִים. בא וראה, כתוב "וידי משה כבדים" וכו'. שני ידי משה (שהם נצח והוד הני ברכי דרבנן) שמהם מתחזקים עשו וישמעאל ולכן שני ידים אלו כבדים שנאמר בהם "כבד אבן ונטל החול" ויש להרים אותם כלפי הראש העליון (או"א ואריך) ואז הם נתקנות בתיקון ראוי (כמ"ש שאו ידכם קדש" וכבר ידעת שקדש היינו אבא) ואלו עשו וישמעאל הטמאים לא יכולים לקחת מהם שפע כלל. אבל בא וראה, הכל הוא סוד עליון, שהרי אלו הידיים (נו"ה) בעת שנמצאים למטה שאז יוצא מהם שפע לעשו וישמעאל כאמור. אבל בעת שהידים עולות למעלה, שתיהן עולות באותו

עמוד האמצעי (תפארת הנקרא תורה. וז"ס ויחנו ברפידיפ שרפו ידיהם מן התורה. והתיקון להתחזק בתורה ולנער יניקת הקלי') כדי לתת השפע לישראל בלבד. וז"ס "ויהי ידיו אמונה" שאמונה זו השכינה שהכוונה להשפיע לה בלבד. וזה עד בא השמש, שהרי באותו זמן לא היה יחוד רק בסוף הכל. לכן כתוב "ויקחו אבן וישימו תחתיו וישב עליה" אבן זו השכינה שהרי כל הקרב היה לתקן אותה. בסופו של יום הקרב היה ייחוד והכל היה במקומו בקיום שלם.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב "וַיַּחֲלֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ וְכוּ' לְפִי חָרֶב" (שמות יז, יג), דָּא שְׁכִינְתָּא דְּאַפֵּיקַת מִילִין לְעָלְמָא. אֲבָל תִּיקּוּנִין דְּמִילִין מִלְעֵילָּא נָפֵיק, וּשְׁכִינְתָּא אַפֵּיק לֵיהּ לְעָלְמָא. בְּגִין כָּךְ "לְפִי חָרֶב" – דָּא "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה". בְּסוֹפָא דְּכֹלָּא בְּנָא מַדְבְּחָא, וְדָא לְזִיווּגָא דְּהַהוּא זִמְנָא לְאַקָּמָא מִילִין בְּאַתְרַיְיהוּ. וְדָא "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל". "וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יְהוָה נִסִּי" (שמות יז, טו) לְפוּם תִּיקּוּנָא דְּאִתְתַּקַּן בְּהַהוּא זִמְנָא. "וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כֵּס יָהּ" (שמות יז, טז), דָּא יָד הַחֲזָקָה, לְמֶהֱוֵי הָכִי תָּדִיר בְּתִיקּוּנָא דְּזֵילָא דָּא דְּאִצְטְרָךְ בְּכַמָּה זִמְנִין בְּגָלוּתָא: בא וראה, כתוב "ויחלוש יהושע...לפי חרב". חרב זו השכינה המוציאה לפועל דברים בעולם. אבל תיקון הדברים נקבע למעלה בספירות שמעליה מיסוד ולמעלה והשכינה רק מוציאה לפועל. לכן כתוב "לפי חרב" וזו "ולכל היד החזקה", יד זו השכינה. בסוף הכל בנה משה רבנו מזבח וזה כדי לייחד את השכינה עם הקב"ה כי מזבח רומז אליה. וזה הוא "ולכל המורא הגדול". כי מורא רומז אליה. "ויבן משה מזבח ויקרא שמו יי' נסי" וזה לפי התיקון שהיה שם באותה עת. "ויאמר כי יד על כס יה" זו היד החזקה (השכינה) שתהיה כך תמיד בתיקון של הכח הזה בכל זמני הגלות.

תִּקּוּנָא שְׁבַע וְחַמְשִׁין

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" הָא רַעְיָא מְהֵימְנָא אָתֵי פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' יִשְׂרָאֵל בְּוַדַּאי בְּכַמָּה נְסִיוֹנִין קַיְמוּ בְּגָלוּתָא וּמָסְרוּ נַפְשָׁיְיהוּ לְמוֹתָא. וְתָא חֲזֵי, זוֹבָא דְּאָדָם גָּרִים לְעָלְמָא מוֹתָא. אֲבָל זוֹבָא דְּקַיִן גָּרִים לְכַמָּה זַכָּאִין מִיִּשְׂרָאֵל דְּיִתְמַסְּרוּן לְאִתְקַטְלָא בִּידָא דְּאוּמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה. אֲבָל תָּא חֲזֵי, קַיִן גַּרְמֵיהּ מַאי גָּרַם לֵיהּ לְמֵיזַב? אֶלָּא בְּגִין דְּקָרְבָּנֵיהּ לָא הֲוָה נְקִיָּא, וְהָא אִתְּמָר. וּבְגִין כָּךְ אִתְפָּגִים יַתִּיר וְסִטְרָא אַחֲרָא אִתְתַּקְפַת עֲלֵיהּ. וּכְדֵין קַטִּיל לֵיהּ לְהֶבֶל. וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא אִתְפָּגִים בֵּיהּ וַדַּאי. דְּקַיִן בִּדְרוֹעָא דָּא תַּלְיָא. וּבְגִין דְּרוֹעָא דָּא דְּאִתְפָּגִים אִצְטְרִיכוּ אִינּוּן לְמֵיתַת. "ולכל היד החזקה" הנה משה רבנו הרועה הנאמן בא פותח ואומר לרמח"ל "רבי רבי בוודאי בכמה נסיונות עמדו ישראל בגלות ומסרו עצמם למיתה. ובא וראה מה גרם חטא אדם הראשון שהביא מיתה לעולם. אבל חטא קין שהרג את הבל גרם לכמה צדיקים מישראל שימסרו ליהרג ביד אומות העולם עע"ז. אבל בא וראה, קין בעצמו מה גרם לו לחטוא? אלא כיון שקרבנו לא היה נקי ולא התקבל לרצון כמ"ש וישע יי' להבל...לא שעה". ואז נפגם עוד יותר ונדחה עוד יותר והס"א התחזקה עליו ואז הרג להבל. וברגע שהרג את הבל זרוע שמאל שהיא הגבורה נפגמה בו בודאי כי קין מושרש בגבורה. וכיון שהגבורה נפגמה הוצרכו אלו למות.

וְרָזָא דְּמִלָּה "מִמְּתִים יָדְךָ יְהוָה" (תהלים יז, יד), וְדָא יָד שְׁמָאלָא דְּאִתְפַּגִּימַת. דְּהָא בְּגִין יְדָא דָּא אִצְטְרִיכוּ כַּמָּה לְמִיתַת מִישְׁרָאֵל. וְרָזָא דְּמִלָּה מָאן דְּנָקִי – אַגַּב אִימֵּיהּ סָלִיק (וזגיגה טו ע"ב). דְּהָא רָזָא דָּא אִיהוּ, מָאן דְּבָעֵי לְסַלְקָא לְדַרְגָּא זַדּ עִלָּאָה יַתִּיר, וְכֵיוָן דְּלָאו אִיהוּ נְקָיָא, בְּוַדַּאי יַתִּיר אִיהוּ מִתְקַלְקֵל, כְּגַוְונָא דְּאֱלִישָׁע אַזַּיר. וז"ס הפסוק "ממתים ידך יי'" וזו יד שמאל (גבורה) שנפגמה. שהרי בגלל יד זו הוצרכו כמה מישראל למות. וז"ס "מי שנקי, אגב אימו עולה", ומפרש הרב שמי שרוצה לעלות למדרגה עליונה יותר ואינו ראוי, אין הוא מתקן אלא מקלקל. ורש"י בגמרא מפרש על לומדי התורה שחייב להיות שיראתם קודמת לחכמתם ואז תורתם מגינה עליהם בגיהנם. לפי דברי רש"י נבאר "מאן דנקי" דהיינו שיש לו יראת חטא ששורשה בבינה הנקראת אם, מועילה לו יראת חטאו לעלות מהיורה שזו גיהנם. הרב נקט לשון זו כאן כי נקי אותיות קין כמו שיבאר בהמשך. והנה אלישע (חגיגה טו עא) אחר כשראה מלאך מטט' קיצץ בנטיעות דהיינו שסבר שב' רשויות הן וְרָזָא דָּא "אִמְרַת אֱלוֹהַּ צְרוּפָה" (משלי ל, ה). "זָכָה צוֹרַפְתּוֹ לְחַיִּים לֹא זָכָה צוֹרַפְתּוֹ לַמִּיתָה" (יומא עב, ב). וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי קַיִן יִתְהַדַּר נָקִי. בְּהַהוּא זִמְנָא "וְנִקֵּיתִי דָּמָם לֹא נִקֵּיתִי" (יואל ד, כא) וְאִלֵּין הַרוּגֵי מַלְכוּת, דְּכֻלְּהוּ יִתְהַדְּרוּן לְאַתְרַיְיהוּ, וּדְרוֹעָא דָּא יִתְתַּקַּן כְּדְקָא יָאוּת, וְדָא יָד הַזְּוָזָקָה. "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", דָּא מֹשִׁיזַ בֶּן יוֹסֵף, דְּאִיהוּ זָמִין לְאַתְקָנָא מִלָּה דָּא בְּתִיקוּנָא שְׁלִים כְּדְקָא יָאוּת: וז"ס "אמרת אלוה צרופה" זכה צורפתו לחיים, לא זכה צורפתו למיתה". ולעת"ל קין

יחזור להיות נקי. ועל אותו זמן נאמר "ונקיתי דם לא נקיתי" ואלו הרוגי מלכות שכולם יחזרו למקומם וזרוע זו, זרוע שמאל, תתקן כראוי וזו היד החזקה. ולכל המורא הגדול זה משיח בן יוסף שהוא עתיד לתקן דבר זה בתיקון שלם כראוי.

דף קנג.

תִּקּוּנָא תְּמָנְיָא וְחַמְשִׁין

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" דָּא וָזְכְמָה סְתִימָאָה. "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", דָּא יַקִּירוּ דְּדִיקְנָא עִלָּאָה. כְּתִיב "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ" (בראשית א, א–ב) וְכוּ' הָכָא רָזִין עִלָּאִין לְמָארֵי זָכְמְתָא. תָּא חֲזֵי, מִגּוֹ הֵיהוּכָא דְּזוּהֲמָא סוֹסְפִיתָא נֶפְקַת לְתַתָּא, וְאִתְפָּרְשַׁת לְדַרְגָּהָא לְפוּם רָזִין עִלָּאִין, דְּאִתְּמַר בְּהוּ "גַּם אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים" (קהלת ז, יד). בִּתְלָת שָׂרְשִׁין אִתְפָּרַשׁ מִקּוֹרָא דִּלְבַר, לָקֳבֵל תְּלָת זִמְנִין דְּאִשְׁתְּמוֹדְעוּ לְמָארֵי רָזִין. "ולכל היד החזקה" זו חכמה סתימאה, "ולכל המורא הגדול" זה כבוד הדיקנא העליונה, דהיינו דיקנא דאריך אנפין. כתוב "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, והארץ הייתה תהו ובהו וכו'. כאן יש סודות עליונים לבעלי החכמה יודעי הסוד. בא וראה, מתוך היתוך הזוהמא של פסולת הסיגים יוצאת למטה הקלי' ונחלקת לכמה ספירות הידועות לבעלי הסוד ועליהם נאמר "גם את זה לעמת זה עשה האלקים". בשלושה מקומות הושרשה הקלי', והם ידועים לחכמי הסוד. **כַּדְמָאָה בִּתְלָת עָלְמִין אִשְׁתְּמוֹדָע, וְאִינּוּן בֶּלַע יוֹבָב זוּזָשָׁם, וְאִתְּמַר. תִּנְיָנָא בְּרָזָא דְּתַנִּינִים הַגְּדוֹלִים דְּקַיְימִין גּוֹ**

יַמָּא. וְאִינּוּן בִּכְלָלָא דִּשְׁית סִטְרִין נָפְקִין. וְקָדְמָאָה בִּכְלָלָא דְּעֶשֶׂר. תְּלִיתָאָה בְּרָזָא דְּעוֹרֵב בִּכְלָלָא דִּתְלַת. הָא אִתְּמַר עוֹרֵב עבו"ר בו"רע. וּבִלְיַן אִתְּפַלְגָן לְסִטְרַיְיהוּ. נקודה ראשונה בה התחזקה הקלי' זה בעולם הנקודים בג' מלכי אדום הראשונים והם בלע בן בעור, יובב בן זרח וחושם מארץ התימני. פעם שניה הושרשה הקלי' בסוד התנינים הגדולים הנמצאים בי'ם והם סוד זו"ן דקלי' הנקראים נחש בריח ונחש עקלתון והם משתלשלים מן המלכות הנקראת ים. פעם שלישית בה הושרשה הקלי' זה בעורב ששלח נח מן התיבה, עורב אותיות רע בו ומאלו הנקודות השתלשלו כל סוגי הקלי' למיניהם.

שָׁרְשָׁא קַדְמָאָה קָאִים לְאַכְפָּיָא סִטְרִין בִּישִׁין, לְמֵיקָם עֲלֵיהוֹן כְּשַׁלְשְׁלָאָה בְּקַדְלֵיהוֹן. תִּנְיָנָא, מִתַּמָּן מִתְקַפָּן וְיָנְקִין. תָּמָן אִתְכְּלִילוּ בְּגוֹ יַמָּא כָּל אִינּוּן רָזִין דְּצִירוּפֵי אֱלֹהִים דְּמִינַּיְיהוּ מָשְׁכִין אִלֵּין מְסָאֲבִין. וְרָזָא דָּא כַּד דַּרְגִּין קָיְימִין בִּשְׁלִימוּ, סִטְרָא אַזְרָא מִתְּבָרָן תְּזוֹתַיְיהוּ. אֲבָל בְּזִמְנָא דְּלָאו אִינּוּן בִּשְׁלִימוּ דִּלְהוֹן, כְּדֵין אִלֵּין יָנְקִין לְאִתַּתְקְפָא. השורש הראשון של הקלי' כאמור, שהוא ג' מלכי אדום הראשונים, עומד לכפות את הס"א ולהעמיד אותם כאילו שלשלת על צוארם כלומר בא לקבוע שהס"א ברשות הקב"ה ואינם רשאים לעשות דבר ללא רשות הקב"ה (עיין גיטין ס"ח ע"א. ע"ז נ"ה ע"א). מנקודת התנינים הגדולים (עיין זוהר וארא דף כז ע"ב) הם יונקים חיות ומתחזקים. שם נכללו בתוך הים (הכוונה לספירת המלכות) כל אותם סודות של צירופי שם אלקים וכבר ידעת שיש ק"כ צירופים ומנה אותם ה"שפתי כהן" על התורה (שמות טו, כז) שמהם מושכים אלו כחות הטומאה (זוהר וירא קי"א ע"ב. מאמר הסבא פ' משפטים דף צ"ו ע"א. ויקרא ח' ע"א).

וזה סוד כאשר הספירות עומדים בשלימות אזי הס"א נכפף לפני הקדושה. אבל כאשר אינם בשלימות אזי הם מתחזקים.

תָּא וְחַזֵי, בְּרָזָא דָּא מִתְפָּרְשִׁין רָזִין בִּקְרָאֵי "וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ" (בראשית א, ב) דָּא קַו תֹּהוּ, כֹּלָּא בִּכְלָלָא וְחַד. דָּא נְפִיקוּ דִּסְטָרָא אַחֲרָא דִּנְפַק מִגּוֹ תְּבִירוּ דְּעָלְמִין קַדְמָאִין דְּאִתְחֲרַבוּ. לְבָתַר בְּהוּ, דָּא אַבְנֵי בְּהוּ דְּהָכִי מִתְפָּרְשָׁאן דַּרְגִּין לְכַמָּה אֲבָנִין בְּכַמָּה סִטְרִין. דְּהָא בְּקַדְמִיתָא כֹּלָּא בִּכְלָלָא וְחַד נָפִיק. לְבָתַר בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְבְּרִירוּ דַּרְגִּין לְעֵילָּא, הָכִי אִשְׁתְּמוֹדָעוּ דַּרְגִּין לְבַר. לְבָתַר "וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם" (בראשית א, ב), דָּא רָזָא דְּכֻלְּהוּ צִרוּפֵי אֱלֹהִים דְּכֹלָּא אִתְכְּלִיל בְּאִלֵּין תַּנְיִנִים דְּאִתְמָרוּ, וְדָא קָאִים בְּהַאי תְּהוֹם. בא וראה בסוד זה מתפרשים הפסוקים בתורה "והארץ היתה תהו" זה קו תהו (ישעיה לד, יא) הכל בכלל אחד. זו יציאת הס"א שיצאה משבירת העולמות הקדומים שנחרבו כמ"ש הקב"ה בונה עולמות ומחריבן והכוונה לעולם הנקודים שנשברו שבע ספירות תחתונות שלו ונרמז הענין בפ' וישלח בשבעת מלכי אדום והתבאר בהרחבה באד"ר (קכ"ח ע"א) ובאד"ז (רצ"ב ע"א). אח"כ "בהו" ואלו "אבני בהו" (ישעיה שם. חגיגה י"ב ע"א) אלו אבנים, כלומר ספירות, הנחלקות לכמה מדרגות בכמה צדדים. נראה שהכוונה לתיקון עולם הנקודים שנשבר שנברר אוכל מתוך פסולת שהרי שברי הכלים נפלו לבי"ע באופן הבא: פנימיות הכלים נפלה לבריאה, אמצע הכלים ליצירה וחיצוניות הכלים לעשיה. וכך היה גם התיקון שנברר הטוב טוב תחילה. אח"כ נאמר "וחשך על פני תהום" ז"ס שכל ק"כ צירופי שמות אלקים נכללו באלו התנינים הנזכרים ואלו עומדים בתהום. ידוע שמדור הקלי' נמצא בנוקבא דתהומא רבא.

הָכָא רָזָא מַטֶּה דְּאִתְהַדַּר לְנָזְשׁ, הָכִי רָזִין עִלָּאִין אוֹלִיף לֵיהּ מַלְכָּא קַדִּישָׁא בַּסְנָה, בְּוִמְנָא דַּזְמֵינָא לֵיהּ לְהַהוּא מַטֶּה דְּאִתְהַפַּךְ לְזִזְוָיָא וְדָזִילְנָא מִינֵּיהּ. בְּהַהוּא וִמְנָא אָמַר לֵיהּ "שְׁלַח יָדְךָ וֶאֱחֹז בְּזָנָבוֹ" (שמות ד, ד). תָּא זְזֵי, מַטֶּה דָּא אִיהוּ ד"ן מֵאֲדֹנָ"י וְתַפְּן הֲוָה מִתְתַּקֵּף פַּרְעֹה רַשִׁיעָא דְּאִיהוּ תַּנִּין. וְכַד בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמָזְאָה לֵיהּ, כְּתִיב "וְגַם אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָּן אָנֹכִי" (בראשית טו, יד). כאן יש סוד של המטה הנהפך לנחש. סודות עליונים לימד הקב"ה את מרע"ה בסנה, בעת שהראה לו שהמטה נהפך לנחש והתיירא ממנו. באותו זמן אמר לו הקב"ה "שלח ידך ואחוז בזנבו". בא וראה, מטה אלו אותיות ד'ן של שם אדנות (מטה גימ' ד'ן). ומשם היה פרעה הרשע מתחזק כי הוא נקרא תנין (יחזקאל כט, ג). וכאשר רצה הקב"ה להכותו אמר "וגם את הגוי אשר יעבודו ד'ן אנכי". רמז: המן נזכר במגילת אסתר ד'ן פעמים.

דף קנד.

אֲבָל תָּא זְזֵי, מֵהַאי מַטֶּה נָפִיק נָזְשׁ דָּא, דְּאִיהוּ תַּנִּין וַדַּאי. וְלָקֳבֵל דָּא אֶתְיְהִיב זֵיוָלָא בְּיִשְׂרָאֵל לְאַכְפָּיָא לֵיהּ וַדַּאי. וְרָזָא דָּא "יְהִי דָן נָזְשׁ עֲלֵי דָּרֶךְ" (בראשית מט, יז). וּמָשִׁיזָ כְּוַנָּא דָּא אִיהוּ נָזְשׁ, לָקֳבֵל נָזְשׁ דָּא. וְדָן אִתְמָר בֵּיהּ "הַנֹּשֵׁךְ עְקֵבֵי סוּס וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אָזּוֹר" (בראשית מט, יז). דְּהַאי תַּנִּין כְּסוּסָיָא אִיהוּ לְגַבֵּי אִינּוּן דִּלְתַתָּא דְּרָכְבִין עֲלֵיהּ. דְּאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ לְעֵילָּא מִינַּיְיהוּ,

לְגַבַּייהוּ סוּסְיָא אִתְקְרֵי דְּרָכְבִין עֲלֵיהּ. וּבְזִמְנָא דְּדָ"ן דְּאַדְנָ"י אִתְתַּקַּף בְּתוּקְפָּא דְּמַלְכָּא, כְּדֵין נָזָשׁ דָּא נָפַל מִינַּיהּ. בְּגִין כָּךְ "וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אָחוֹר" (בראשית מט, יז). כָּל דָּא בְּזִמְנָא דְּפוּרְקָנָא יְהֵא וְיִשְׁתְּמוֹדָע וַדַּאי. וְרָזָא דָּא "לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְהוָה" (בראשית מט, יח). אבל בא וראה, ממטה זה יוצא נחש שהוא תנין (רש"י שמות ז, י). וכנגדו ניתן לישראל כח לכפות אותו בודאי. וז"ס "יהי ד'ן נחש עלי דרך" ומשיח כעין זה שהוא נחש (משיח גימ' נחש) העומד כנגד הנחש זה. ודן נאמר עליו "הנשך עקבי סוס ויפל רכבו אחור" שתנין זה הוא כסוס כלפי אלו שלמטה ממנו הרוכבים עליו (דע שבקלי' התחתון רוכב על העליון כמ"ש סוס ורכבו רמה בים). למרות שהוא למעלה מהם נחשב כלפיהם כסוס שרוכבים עליו. וכאשר אותיות ד'ן של שם אדנות מתחזקות בתוקף המלך (ז"א) אזי הנחש הזה נופל ממנו ואינו מתחזק. ולכן "ויפל רכבו אחור" כל זה בעת הגאולה יהיה ויוודע בוודאי. וז"ס "לישועתך קויתי יי".

תָּא חֲזֵי, תִּיקּוּנָא בְּמַאי תַּלְיָא? אֶלָּא "שִׁכַּלּוּ יָדֶךָ וֶאֱזוֹ בְּזָנָבוֹ" (שמות ד, ד). מַאי "יָדֶךָ"? אֶלָּא דָּא יָדָא עִלָּאָה, יָד הַזָּקָה, יָד דְּעַתִּיק יוֹמִין דְּקָיְימָא טְמִירָא בְּגוֹ הַהִיא זְכוּתָא עִלָּאָה. תָּא חֲזֵי, כֹּלָּא בְּרָזָא דָּא אִשְׁתְּמוֹדָע. דְּהָא מִגּוֹ גְּבוּרָה דִּלְתַתָּא רָזָא דֶּאֱלֹהִים, מִתְפַּשְׁטָן דַּרְגִּין בָּתַר דַּרְגִּין עַד דְּמִינַּיְיהוּ נָפְקִין לְתַתָּא אִינּוּן סִטְרִין מְסָאֲבִין. וְאִלֵּין סִטְרִין לָא מִתְכַּפְיָין אֶלָּא בְּשָׁרְשַׁיְיהוּ. דְּהָא בְּזִמְנָא דְּשָׁרְשָׁא עִלָּאָה אִתְתַּקַּף, תָּב וְכָלִיל כָּל דַּרְגִּין

דפי מהדורא קמא: דף קנד.

דִּילֵיהּ לְעֵילָּא, וְסִטְרִין בְּסָאֲבִין נָפְלִין לְתַתָּא וּמִתְבָּרָן. וּבְגִין כָּךְ "שְׁלַח יָדְךָ וֶאֱחֹז בִּזְנָבוֹ" (שמות ד, ד). דְּהָא תַּנְיָין דָּא לְגַבֵּי אִינּוּן דִּלְתַתָּא וְנָבָא אִקְרֵי, וְתַמָּן אִצְטְרִיךְ לְאִתְתַּקָּפָא בְּיָדָא דָּא בְּגִין לְאַכְפְּיָא לֵיהּ. כְּדֵין "וַיְהִי לְמַטֶּה בְּכַפּוֹ" (שמות ד, ד), בְּהַהִיא כַּף דְּתָמָן קָאִים הַהוּא תַּנְיָין דְּאִתְמָר. וְתַמָּן נָזָשׁ אִתְהַדַּר לְמַטֶּה, לְאִתְבְּרָא וּלְאִתְכַּפְיָא תְּזוּתֵיהּ. וְאִיהוּ דִּין דְּאִתְמָר. בא וראה, התיקון במה תלוי?

אלא התיקון נעוץ בסוד הפסוק "שלח ידך ואחוז בזנבו" מי זו ידך? אלא זו היד העליונה היד החזקה, ידו של עתיק יומין הימנית שהיא נשמה בחכמה העליונה כמ"ש אבא אחיד ותליא בחסד (אד"ז קי"ח ע"ב). בא וראה הכל בסוד זה נודע שהרי מתוך הגבורה התחתונה שהיא ספירת המלכות מתפשטות ספירות אחרי ספירות למטה לצדדים הטמאים. אפשר להמחיש זאת אם נביט באברהם אבינו ע"ה שנולדו לו יצחק וישמעאל. לימחק נולדו יעקב ועשיו. לעשיו בן ושמו אליפז ולו בן עמלק הנה ראינו כיצד עמלק יוצא מאברהם וכך מסיגי המלכות נפרדו ספירות חשוכות ומהם ספירות מלאות דין ומשם ספירות של הקלי' וכו'. ואלו עולמות הטומאה אינם נמתקים אלא בשורשם שהרי בזמן ששורשם העליון מתחזק שב הוא וכולל כל הספירות שלו למעלה והצדדים הטמאים נופלים למטה ונשברים. ולכן נאמר למשה "שלח ידך ואחז בזנבו" שהרי תנין זה כלפי אלו שמתחתיו נחשב לזנב. ושם בזנב צריך לחזק את השכינה הנקראת היד החזקה כדי לכפות אותו. ואז נאמר "ויהי למטה בכפו" באותה כף ששם עומד התנין. ושם הנחש חוזר להיות למטה ואז שובר וכופה כל אלו שתחתיו וזה הוא ד'ן היוצא משם אדנות כאמור.

תָּא חֲזֵי, יָדָא דָּא בְּהַהִיא זְכוּתָא אִתְעָרַת. מִתַּמָּן אִתְפַּשְׁטַת בְּי"ג תִּיקּוּנִין עִלָּאִין דְּאִקְרוּן י"ג מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים. וְרָזָא דָּא "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל".

דפי מהדורא קמא: דף קנד.

"הַמּוֹרָא" דָּא מִדּוֹת, שֶׁל רַזְמִים דָּא "הַגָּדוֹל". בְּגִין כָּךְ "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" (דברים לד, יב) לְגַו. "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דברים לד, יב) לְבַר בְּאִינּוּן מְכִילָן דְּאִתְמָרוּ. וְרָזָא דָּא אֲדנ"י. דִּלְגַו אִיהוּ י"ה בְּזָכְמָה סְתִימָאָה, לְבַר אדנ"י בְּי"ג תִּיקּוּנִין. בְּגִין כָּךְ "אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר יָהּ אֲדנָי מִי יַעֲמֹד" (תהלים קל, ג). תָּא חֲזֵי, בְּזִמְנָא דִּשְׁמָא דָּא אֲדנָ"י אִתְנְהִיר לְעֵילָּא, אִתְתַּקַּן וְאִתְנְהִיר כְּגַוְנָא דָּא לְתַתָּא. כְּדֵין "וַיְהִי לְמַטֵּה בְּכַפּוֹ" (שמות ד, ד), דָּא דָּן דְּאֲדנָ"י. דְּכֵיוָן דְּאִתְנְהִיר בִּנְהוֹרִיהּ, נָזָשׁ אִתְבַּר תְּזוּזִתֵּיהּ וַדַּאי, וְאִשְׁתַּכַּח כֹּלָּא בְּתִיקּוּנָא שְׁלִים: בא

וראה, יד זו שהיא השכינה, באותה חכמה (פרצוף אבא שבתוכו חסד דעתיק) מתעוררת ומתחזקת. משם מתפשטים י"ג תיקוני דיקנא דא"א והם מדות הרחמים. כבר ידעת שדיקנא דא"א יוצאת מרישא דאריך וחופה על אבא ואימא המלבישים את אריך מגרון שלו עד טבורא דליבא שלו. וז"ס "ולכל המורא הגדול" דהיינו הדיקנא העליונה של אריך המטילה מורא של כבוד על כל רואיה (הגם שאינה נראית אפילו לנביאים אך עצם הידיעה מטילה מורא. ודע מה שראה דניאל את עתיק יומין יתיב וכו' לא ראה אלא את עתיק יומין דעשיה). "המורא" אלו י"ג מידות "הגדול" מורה על הרחמים הגדולים שלהם.ולכן נאמר "ולכל היד החזקה" זו השכינה המתחזקת מאבא המתחזק מעתיק. "ולכל המורא הגדול" זו הדיקנא שהיא חיצונית לחסדי עתיק. וזה סוד שם אדנות שבצד הפנימי אלו אותיות י'ה בחכמה סתימאה ובצד החיצון זה סוד אדנות בי"ג תיקו"ד. ולכן מכאן תבין סוד הפסוק "אם עוונות תשמור י'ה אדנ'י מי יעמוד". ומסביר, בא וראה בזמן ששם אדנות מקבל אור מלמעלה והכוונה לאור אבא, נתקן שם אדנות למטה כעין אבא ואז יש לו כח לכפות הדינים ולכן "ויהי למטה בכפו" ואלו

אותיות ד'ן של שם אדנות. כיון שמאיר באורו, הנחש נשבר תחתיו בוודאי ונמצא הכל מתוקן כראוי.

דף קנה.

תִּקּוּנָא תִּשְׁעִים וְחַמְשִׁין

וְעוֹד "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" (דברים לד, יב) דְּאִ בְּאֶלֶף שְׁנִין דְּאִינוּן אֶלֶף יוֹבְלִין דְּזוֹכֶל, דְּהָכִי אִצְטְרִיכוּ לְמֶהֱוֵי, דִּבְהוּ שַׁלְטַת סִטְרָא אַחֲרָא וְאִתְמָר. "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", בְּשְׁאָר שְׁנִין עַד דְּאִזְדַּמַּן פּוּרְקָנָא שְׁלִים. דְּכָל אִינוּן שְׁנִין סִטְרָא אַחֲרָא דְּזוֹזִילַת וַדַּאי בְּיוֹמָא דְּפוּרְקָנָא. ועוד, "ולכל היד החזקה" זה באלף שנים שהם אלף ימים של החול שהם האלף החמישי שעליהם נאמר "נתנני שוממה כל היום דו"ה" שיום אלו אלף שנים ו"דוה" אותיות הוד. שבאותם אלף שנים שולטת הס"א וכבר התבאר ענין זה (זוהר פקודי דף רכ"ז ע"ב. עץ חיים שער לה, ה. עמק המלך שער ח פרק יא). "ולכל המורא הגדול" אלו שאר השנים עד זמן הגאולה השלימה שבכל אלו השנים הס"א יראה בוודאי מיום הגאולה.

וּבְזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל תַּקְעִין בְּשׁוֹפָר אִיהִי דְּזַכַּת בְּגִין שׁוֹפָר אַזְּרִינָא דְּיִתְעַר, וְדָא אִיהוּ דְּתִתְעַר בִּתְיוּבְתָּא דְּיִשְׂרָאֵל, וְדָא תְּשׁוּב ה' עִלָּאָה עַל בְּנִין. לְבָתַר תְּשׁוּבָה, תְּשׁוּב ה' תַּתָּאָה לְאַתְרֵהּ, עִם כֻּלְּהוֹ אִינוּן דְּאִתְמַשְּׁכָן אַבַּתְרֵהּ. וְאִיהוּ עַד לְתַתָּא תְּהֵא מִתְפַּשְּׁטַת. כְּדֵין שַׁלְהוֹבִיתָא יְפוֹק מִינַּהּ, דְּאִתְמַר בַּהּ "לֶהָבָה תְּלַהֵט רְשָׁעִים" (תהלים קו, יז). וְאִתְמַר בַּהּ "וְהָיָה בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף

דפי מהדורא קמא: דף קנה.

לֶהָבָה" (עובדיה א, יח). וְ"אֵשׁ", דָּא אֵשׁ דְּקָאִים לְצִירוּפָא דְּיִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב בֵּיהּ "וְיָשַׁב מְצָרֵף" (מלאכי ג, ג) וְכוּ'. לְבָתַר "לֶהָבָה" תִּתְעַר בְּסוֹפָא דְּכֹלָּא לְאוֹקָדָא כֻּלְּהוֹ וְזַיְיבָיָא, "תְּלַהֵט רְשָׁעִים" וַדַּאי. וְעוֹד "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" (דברים לד, יב)

דָּא: וכאשר ישראל תוקעים בשופר הס"א יראה כי שופר אחר עליון מתעורר וזו הבינה המעוררת את ישראל לתשובה. וזה הפירוש תשובה היינו תשוב ה' ראשונה לרבוץ על הבנים (זו"ן) יחד עם כל אלו הנמשכים אחריה ואימא שזו הבינה עד למטה דהיינו עד ספירת המלכות תהיה מתפשטת. ואז מהבינה תצא שלהבת שנאמר בה "להבה תלהט רשעים" והכוונה שאור הבינה ירחיק את אחיזת הקלי' סביב המל'. רמז: להבה אותיות הבל ה' שאלו ההבלים היוצאים מהבינה והם מרחיקים את הקלי'. ומילת תלהט תרמוז על ד' אלפין שיש בד' שמות אהי"ה: קס"א, קס"א קנ"א קמ"ג שד' אל"ף הם תמ"ד כמנין תלהט ואורות אלו מרחיקים את הקלי'. ונאמר "והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה". ואש זו האש העומדת לצרף את ישראל דהיינו לייחד את לבם לאביהם שבשמים ועל אש זו נאמר "וישב מצרף ומטהר כסף" וכו'. ואח"כ בית יוסף להבה שתתעורר בסוף הכל להעביר את הרשעים מן העולם והיא תלהט רשעים בוודאי. ועוד, "ולכל היד החזקה" זה ...

דף קנו.

תִּקּוּנָא שִׁתִּין

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" בְּשַׁעְתָּא דְּיֵיתֵי גּוֹג לְתַרְעִין דִּירוּשָׁלַיִם. דְּהָא בְּקִטְרוּגָא יִתְעַר בְּגִין זוּבָא דְּקַיִן. וּבְזִמְנָא קַדְמָאָה דְּיֵיתֵי, אֶשָּׁא תַּקִּיפָא יִתְוַזֵּי בֵּין שְׁמַיָּא וּבֵין אַרְעָא תְּלָתָא יוֹמִין. וְגוֹג קָאִים בִּלְבַר לָקֳבֵל תַּרְעָא, וּמַלְכָּא בִּשִׁיזָּא בִּלְגַו, וְאֶשָּׁא דָּא

מַפְסִיק בֵּינַיְיהוּ וְלָא יַעַבְדוּן דָּא לְדָא מִידֵי. כֵּיוָן דְּזָמֵי דְּלָא יָכִיל לְאַתְקָפָא, יְתוּב לְאַתְרֵיהּ. לְבָתַר, זִמְנָא תִּנְיָנָא יְתוּב. וּכְדֵין זַשׁוּכָא תַּקִּיפָא יִתְזָזֵי, וְכַמָּה וַעֲפִין יְהוֹן בְּעָלְמָא, וְכַמָּה טוּרִין רַבְרְבִין יִתְבַּקְעוּן. דְּאִתְמָר בְּהוּ "כִּי הֶהָרִים יָמוּשׁוּ וְהַגְּבָעוֹת תְּמוּטֶינָה" (ישעיהו נד, י), כְּדֵין "וְחַסְדִּי מֵאִתֵּךְ לֹא יָמוּשׁ" (ישעיהו נד, י) וְכוּ'. כְּדֵין יְתוּב לַאֲוֹזָרָא. ולכל היד החזקה זה בשעה שיבא גוג לשערי ירושלים שהרי יבא בקטרוג על ירושלים בגלל חטא קין. בפעם הראשונה שיבא, אש חזקה תראה בין השמים ובין הארץ ג' ימים. גוג יהיה מחוץ לשערי ירושלים ומלך המשיח מבפנים והאש מפסיקה ביניהם ולא יעשו דבר זה לזה. כיון שרואה גוג שאינו יכול להתחזק, ישוב למקומו. אחר כך ישוב שוב בפעם שניה ואז חושך חזק יראה וכמה כעסים יהיו בעולם וכמה הרים גדולים יתבקעו שנאמר "כי ההרים ימושו וגבעות תמוטינה וכו' וחסדי מאיתך לא ימוש" וכו' ואז שוב יחזור גוג לאחוריו.

אֲבָל תָּא חֲזֵי, דְּהַאי זַיְיבָא בְּזִילּוּפָא דְּזִמְנִין זַשׁוּכָא לְאִתְתַּקְפָא, כַּמָּה דַּהֲוָה עֲבַד פַּרְעֹה רִשְׁיעָא, דִּכְתִיב "וַיַּרְא פַּרְעֹה כִּי הָיְתָה הָרְוָחָה וְהַכְבֵּד אֶת לִבּוֹ" (שמות ז, יא). דְּהָכִי הֲוָה זַשׁוּכָא דְּתֵיכוֹל דַּזַלְתֵּיהּ לְאִתְתַּקְפָא, אִי לָאו הַשַּׁתָּא, לְבָתַר זִמְנָא. וְתָא חֲזֵי, הַאי גּוֹג רִשְׁיעָא עוֹד זִמְנָא תְּלִיתָאָה יֵיתֵי וַדַּאי. אֲבָל עַד לָא יֵיתֵי, יֵיקוּם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעְבָּרָא זוּבָא דְּקַיִן מֵעָלְמָא. וְרָזָא דָּא "וַיָּשָׂב מִצָּרֵךְ" (מלאכי ג, ג) וְכוּ'. וְכֵיוָן דְּייֵתֵי הַהוּא רִשְׁיעָא

תּוּ לָא יִשְׁכַּח זוֹבָא. וְרָזָא דָּא, "לָמָּה רָגְשׁוּ גּוֹיִם וּלְאֻמִּים יֶהְגּוּ רִיק" (תהלים ב, א) רִיק וַדַּאי, דְּאִינּוּן זָשְׁבִין לְאִתְתַּקָּפָא בְּהַהוּא זוֹבָא, וְהָא הַהוּא זוֹבָא תּוּ לָא אִשְׁתְּכַח. וְלָקְבֵל דָּא צָרִיךְ סְטַר קַדִּישָׁא לְאִתְתַּקָּפָא וַדַּאי, "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" (דברים לד, יב) בְּתֵרִין זִמְנִין דְּעַד לָא אִתְעַבַּר זוֹבָא. "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", בְּצֵירוּפָא דְּיִצְטְרִיךְ עַד לָא יֵיתֵי זִמְנָא תְּלִיתָאָה. דִּכְדֵין כַּד יֵיתֵי יִתְמַר בֵּיהּ "צַדִּיק מִצָּרָה נֶחֱלָץ וַיָּבֹא רָשָׁע תַּחְתָּיו" (משלי יא, ח) בַּמָּשׁ: אבל בא וראה, שאותו גוג הרשע עפ שינוי הזמן חושב הוא להתחזק כנגד מלך המשיח וכנגד ירושלים עיר הקודש כפי שעשה פרעה הרשע כמ"ש "וירא פרעה כי היתה רוחה והכבד את לבו" שכך חשב שתוכל אימתו להתחזק, אם לא כעת במצרים אולי לעת"ל בימות המשיח. ובא וראה, זה גוג הרשע עוד פעם שלישית יבוא לשערי ירושלים להלחם עליה. אבל עוד בטרם יבא, יקום הקב"ה ויעביר את חטא קין מן העולם. וזה סוד "וישב מצרף" שהכוונה שהקב"ה יצרף את חטא קין כפי שמצרפים את הכסף והזהב מן הסיגים שבו. וכיון שיבא אותו רשע לא ימצא חטא לקטרג עליו. וז"ס "למה רגשו גויים ולאומים יהגו ריק". ריק וודאי שהם חושבים למצוא חטאים ולהתחזק מהם והנה חטא קין כבר לא נמצא. וכנגד התעוררות גוג הרשע יש למלכות הקדושה להתעורר ולהתחזק כנגדו וודאי וזו היא "ולכל היד החזקה" באותם ב' פעמים לפני שחטא קין עבר מן העולם. "ולכל המורא הגדול זה הצירוף ומחיקת חטא קין טרם יבא גוג בפעם השלישית שעל זה נאמר "צדיק מצרה נחלץ ויבא רשע תחתיו" ממש דהיינו צדיק זה מלך המשיח והרשע זה גוג.

תִּקּוּנָא חַד וְשִׁתִּין

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" דָּא תִּיקּוּנָא דְּאַרְעָא. דְּהַשְׁתָּא קָפְצָה לַהּ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל (ירושלמי תענית כה, ע"א), כְּגַוְנָא דִּלְעֵילָּא דְּאַמְעִיטוּ דַּרְגִּין וְאִתְמָר. וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי כְּתִיב "הַרְחִיבִי מְקוֹם אָהֳלֵךְ" (ישעיהו נד, ב) לְאִתְהַדְּרָא בְּאַתְרֵיהוֹן בְּתִיקּוּנָא שְׁלִים. וְהָא אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן דְּזִמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאוֹסָפָא עַל יְרוּשָׁלַיִם אֶלֶף טָפַח אֶלֶף קָפַל (בבא בתרא עה, ע"ב) וְכוּ'. וְרָזָא דָּא כְּגוֹן מִמתו"ס ננקפ"י אאלר"ן (סנהדרין כב, ע"א) דְּאִינּוּן צִירוּפַיִן עִלָּאִין דְּמִצְטָרְפָן הָכִי לְעֵילָּא וּמִתְהַדְּרָן בְּצִירוּפַיִן אָחֳרָנִין לְתַתָּא כַּמָּה דְּאִתְוַזַּי. "ולכל היד החזקה" זה תיקון הארץ שכעת קפצה לה ארץ ישראל כלומר ספירת המלכות הנקראת ארץ ישראל וזה כאשר התמעטו הספירות שלה והיא נשארה עם נקודת המלכות שלה בעולם האצילות ושאר הספירות שלה ירדו לבריאה. ולעתיד לבא נאמר במלכות "הרחיבי מקום אהלך" שיחזרו ט"ס שנפלו לבריאה למקומם באצילות. וכך הסבירו חכמים שעתיד הקב"ה (ז"א) להוסיף על ירושלים (מלכות) אלף טפוף אלף קפול" כמ"ש פרזות תשב ירושלים והם אלו י"ס של המלכות שיתווספו למלכות כך שתהיה קומה שלימה פב"פ עם ז"א כמ"ש אור הלבנ'ה כאור החמ'ה וכו'. וז"ס ממתו'ס ננקפ'י אאלר'ן שהם צירופים עליונים המצטרפים כך למעלה וחוזרים בצירופים אחרים למטה כראוי. רש"י בגמרא מסביר שאם תקרא ר"ת ואח"כ אותיות שניות ואח"כ שלישיות וכו' תקבל "מנא מנא תקל ופרסין".

וּ"פַּס יְדָא דִּי כָתְבָה" (דניאל ה, ה), דָּא שְׁכִינְתָּא דְּאִזְדַּמְּנַת בְּכָל אֲתַר דְּאִתְוַזֵּי תָּמָן לְמֶעֱבַד נִיסָּא. "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", דָּא סִלִּיקוּ דִּילַהּ דְּסָלְקַת מַדְרְגָא לְדַרְגָּא. דְּהָא בְּקַדְמִיתָא אִתְתַּקְנַת לְתַתָּא. לְבָתַר סַלְקַת לְעֵילָא דַּרְגָּא בָּתַר דַּרְגָּא עַד דְּאִתְקְרִיאַת "כִּסֵּא יְהוָה" (ירמיהו ג, יז). בְּהַהוּא זִמְנָא "וְרָאוּ כָל בָּשָׂר יַזְוָדָו" (ישעיהו מ, ה). דְּהָא עָלְמָא תַּתָּאָה אִזְדַּמַּן לְמִיהֱוֵי כְּגַוְנָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה. ופס היד שכתבה את המילים הנ"ל על הקיר היתה השכינה שהזדמנה לשם, שבכל מקום שהיא נראית היא באה לעשות נסים. "ולכל המורא הגדול" זו עלייתה שעולה מספירה לספירה. שהרי בתחילה היא נתקנת למטה בבריאה. אח"כ היא עולה למקומה באצילות עד שנקראת "כסא יי"" ועל אותו זמן נאמר "וראו כל בשר יחדו כי פי יי' דיבר" כי המל' נקראת פי יי וודאי. שהרי העולם התחתון (מלכות) מזדמן להיות מתוקן כפי העולם העליון (בינה).

מִיָּד קָמוּ מָארֵי מְתִיבְתָּא וְאָמְרוּ לֵיהּ בְּרִיךְ אַנְתְּ רַעְיָא מְהֵימְנָא, דְּאַנְתְּ אִיהוּ דְּנָפִיק מֵעֵדֶן, דָּא יוּבִילָא דְּנָגִיד וְלָא פָּסַק. וְאִתְּמַר בְּךָ "וּכְמוֹצָא מַיִם אֲשֶׁר לֹא יְכַזְּבוּ מֵימָיו" (ישעיהו נח, יא). זַכָּאָה זוּלָקָנָא דְּזָכִינָן וְשָׁתִינָן מִמַּיִין דִּילָךְ, דְּאִתְּמַר בְּהוּ "וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן" (שיר השירים ד, טו). דָּא זָכְמָה סְתִימָאָה דְּמִתָּמָן נָפְקַת אוֹרַיְתָא. וְדָא ל"ב נו"ן, ל"ב נְתִיבוֹת זָכְמָה, נ' שַׁעֲרֵי בִינָה דְּכֹלָּא כְּלִיל

בְּאוֹרַיְתָא וַדַּאי: מיד קמו אדוני הישיבה העליונה ברקיע ואמרו למרע"ה הרועה הנאמן "ברוך אתה הרועה הנאמן", שעליך נאמר "ונהר יוצא מעדן" שאתה הוא יוצא מעדן, כי מרע"ה נדרש כאן על ספירת הבינה, וזה היובל (בינה) הנמשך ומימיו לא פוסקין. אשרי חלקנו שזכינו ואנו שותים מהמים שלך כלומר לומדים תורתך כי התורה משולה למים. ועל מים אלו נאמר "באר מים חיים ונוזלים מן לבנון" לבנון זו החכמה העליונה שמשם יוצאת התורה כמ"ש במדרש תורה נובלות חכמה וזה הפירוש לבנון ל'ב נו'ן ל'ב נתיבות חכמה ונו'ן שערי בינה שהכל כלול בתורה וודאי.

דף קנח.

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וּתְרֵין

קָם אַבְרָהָם פָּתַח וְאָמַר "וּלְכֹל הַיָּד הַזָּקָה" (דברים לד, יב) דָּא מֹשֶׁה רַעֲיָא מְהֵימְנָא דְּיֵיקוּם לְאַעְבָּרָא רַע מֵעָלְמָא. וְרָזָא דָּא "וַיְהִי לְמַטֵּה בְּכַפּוֹ" (שמות ד, ד). דֶּאֱלֹהִים אֲזַרְנִי מֵאֱלֹהִים דִּקְדוּשָׁה אִשְׁתַּלְשְׁלוּ לְתַתָּא. וְכֵיוָן דְּתָבִין שָׁרְשִׁין וְאָסְפִין בִּילִין לְגַבַּיְיהוּ, רַע אִתְעַבַּר וְטָבָא אִתְכְּלִיל לְעֵילָא. מָאן עָבִיד דָּא? אֶלָּא יָד הַזָּקָה וַדַּאי. וְכָל דָּא אִתְמָר בֵּיהּ "מַה שֶּׁהָיָה הוּא שֶׁיִּהְיֶה" (קהלת א, ט), כַּמָּה דַּהֲוָה עַד לָא זָב אָדָם. קם אאע"ה הסבא הקדוש פתח ואמר "ולכל היד החזקה" זה מרע"ה הרועה הנאמן שיקום להעביר את הרע מן העולם. וז"ס "ויהי למטה בכפו" (עיין תיקון נ"ח) שאלהים אחרים משתלשלים למטה מאלהי'ם דקדושה שזו המלכות. וכיון שהשורשים של הקלי' נאספים למעלה הרע נעבר והטוב נכלל למעלה. מי עושה זאת? זו היד החזקה שהיא השכינה שהיא שורש כל הקלי'. וכל זה נאמר בו "מה שהיה הוא שיהיה" כמו שהיה לפני חטא אדה"ר. כאן הרב מכוין למ"ש מ'ה שהי'ה ה'וא ר"ת מש'ה שהוא עתיד להלחם בקלי'.

דפי מהדורא קמא: דף קנח.

"וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", בִּסְלִיקוּ אַזְרִינָא דְּאִסְתַּלַּק עָלְמָא סְלִיקוּ בָּתַר סְלִיקוּ יַתִּיר מִכַּמָּה דַּהֲוָה נָמֵי:

ולכל המורא הגדול זו עליה אחרת שיעלה העולם (ב"ן יעלה לס"ג כמ"ש ב"עץ חיים" שער י' פרק ב) עליה אחר עליה גם יותר גבוה ממה שהיה בתחילה.

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וּתְלַת

וְעוֹד "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" (דברים לד, יב) דָּא מֹשֶׁה דְּזָמִין לְמֵיתֵי לְמֵיהַב זֵילָא לְצַדִּיקָיָא לְקַבְלָא אַגְרֵיהוֹן. דְּהָא תַּרְעִין פָּתִיחִין אִינוּן סַגִּי, וְכַמָּה בִּרְכָאן נָפְקִין בִּרְוָזָא לְעָלְמָא, וּצְרִיכִין אִינוּן לְאִתְתַּקָּנָא מִזַּדְמְנָן לְקַבְלֵיהּ לְקַבְלָא לֵיהּ.

"וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", דְּייֵכְלוּן לְמֵיקָם בְּהַהוּא גְּבוּרָה עִלָּאָה, דְּבַה מִתְדַּבְּרָן מִלְאָכַיָּא. דִּבְנֵי נָשָׁא אִתְמָר בְּהוּ "וְאַל תָּבוֹא בְּמִשְׁפָּט אֶת עַבְדֶּךָ" (תהלים קמג, ב). אֲבָל בְּהַהוּא זִמְנָא הָכִי יִתְתַּקָּנָן עַד דְּייֵכְלוּן לְמֵיקָם בַּהּ. וּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא בָּעָא לְאִתְתַּקָּנָא בְּתִיקוּנָא דָּא, דִּכְתִיב "אֵין כֶּסֶף" (מלכים א' י, כא) וְכוּ'. אֲבָל לָא סָלִיק בִּידֵיהּ. אֶלָּא לְזִמְנָא דְּאָתֵי יִסְתַּלַּק וַדַּאי : ועוד, "ולכל היד החזקה"

זה מרע"ה שעתיד לבא ולתת כח לצדיקים לקבל שכרם. שהרי שערי הגמול פתוחים הם מאד וכמה ברכות יוצאות מהם ברווח לכל העולם וצריכים הצדיקים להיות מוכנים לקבל השכר כמ"ש מה רב טובך.

"ולכל המורא הגדול" הפירוש שיוכלו לעמוד באותה גבורה עליונה המנהיגה את המלאכים כמ"ש "משרתיו א'ש לוהט". שהרי על בני אדם נאמר "ואל תבוא במשפ'ט את עבדך" אבל באותו זמן יתתקנו הצדיקים שיוכלו לעמוד בדיני התפארת הנק' משפ'ט. ושלמה הע"ה רצה לתקן זאת בתיקון שלם שנאמר "אין כסף נחשב בימי שלמה למאומה" הכוונה על התפארת שהיא כסף כלפי המלכות הנקראת זהב. אבל לא עלה בידו. אלא לעת"ל יתתקן תיקון זה כראוי.

דף קס.

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְאַרְבַּע

"וּלְכֹל הַיָּד הַוַּזָּקָה" דָּא בְּזִמְנָא דְּיִתְכַּנְּשׁוּן כֻּלְּהוּ שִׁבְטַיָּא כַּוְזָדָא דְּאִינוּן יָד. וְרָזָא דָּא לֵוִי לְתֵרִין אִתְפָּרַשׁ, כֹּהֵן וְלֵוִי, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וּלְכֻלְּהוּ, אֲתַר אִשְׁתְּכַזּוּ בְּגוֹ קַרְתָּא קַדִּישָׁא יְרוּשָׁלַיִם. וְאֲבַתְרֵיהוֹן אִתְמְשַׁךְ לְאִתְתַּקָּנָא כָּל עָלְמָא. כֹּהֵן וְלֵוִי קָיְימִין לְגוֹ. וְלִשְׁאָר שִׁבְטִין אִשְׁתַּכְזוּן י"ב תַּרְעִין לְקַרְתָּא קַדִּישָׁא, לָקֳבֵל שִׁבְטִין וַדַּאי. וְשִׁבְעִין זְקֵנִים אִינוּן בְּיִשְׂרָאֵל, וּבְהוּ יִתְתַּקְּנוּן שִׁבְעִין אוּמִין לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא כִּדְקָא יָאוּת, שִׁבְעִין תְּוֹוֹת י"ב כְּגַוְנָא דִּלְעֵילָּא.

"ולכל היד החזקה" זה יהיה בזמן שיתאספו כל השבטים כאחד שהם י'ד כיצד? שבט לוי נחלק לב' שבטים: שבט הכהנים לצד ימין (חסד) ושבט הלויים לצד שמאל (גבורה) וכך יש י"ד שבטים. ולכולם יש מקום בירושלים עיר הקודש כלומר בספירת המלכות כמ"ש "שער ראובן אחד" (יחזקאל מח, לא-לד). ואחריהם ימשך תיקון לכל העולם (בי"ע). כהן ולוי עומדים בפנים בחינת נשמה לישראל כמו מחנה לויה במדבר ולשאר השבטים יש י"ב שערים לעיר הקודש לי"ב שבטים. ושבעים זקנים יש בישראל ובהם יתתקנו שבעים אוה"ע להיות מתוקנים כראוי, שבעים

מתחת י"ב השבטים כמו הדוגמא העליונה. הביאור: כתוב ויבואו אלימה ושם י"ב עינות מים וע' תמרים. והכוונה בזה על י"ב גבולי אלכסון של המל' שה"ס י"ב הבקר בים של שלמה וע' תמרים זו הארת ז"ת דז"א כפי שאמרו ע' פנים לתור'ה (מתוק מדבש יתרו פט עא) והארה זו מאירה לע' אומות העולם.

"וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", בְּתֵרִין מְשִׁיזִין דְּקַיְימִין לְאַמְשָׁכָא בִּרְכָאן עִלָּאִין עַל כֹּלָּא. בְּהַהוּא זִמְנָא "יִהְיֶה יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד" (זכריה יד, ט). וּשְׁמָא אִיהוּ אֱלֹהִים. כְּדֵין מִתְזַבְּרָן שְׁמָהָן בִּשְׁמָא שְׁלִים בְּתֵרִין מְשִׁיזִין יאהלוההי"ם. כְּדֵין סָלִיק הוי"ה וְאִתְפַּשַּׁט בְּדַרְגּוֹי י"ב צִירוּפִין וְשִׁבְעִין שְׁמָהָן. וְאִשְׁתַּכַּח כֹּלָּא בְּתִיקּוּנָא שְׁלִים כְּגַוְנָא דִּלְעֵילָּא

וַדַּאי: "ולכל המורא הגדול" אלו ב' משיחין מב"י ומב"ד העומדים להמשיך ברכות עליונות על הכל. באותו זמן יתקיים מ"ש "והיה ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד" ושם זה אלקים (מלכות) ואז יתחברו שם הוי'ה ושם אלקים על ידי ב' משיחין ויהיה צירוף כזה: יאהלוההי'ם. ואז יעלה שם הוי'ה ויתפשט בי' ספירותיו בי"ב צירופיו ושבעים שמותיו וימצא הכל שלם בתיקון שלם כפי העולם העליון וודאי.

דף קסא.

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְחָמֵשׁ

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה". הָא אָדָם קַדְמָאָה סָבָא דְּסָבִין אָתֵי פָּתַח וְאָמַר, "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" (דברים לד, יב) דָּא ה' ד"י. וְרָזָא דִּמְלָה "יִהְיֶה יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד" (זכריה יד, ט) דיהו"ה אִתְהַדַּר יהי"ה. דְּהַשְׁתָּא אִיהוּ ו' וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי ה'

דפי מהדורא קמא: דף קסא.

ד״ו, דל״ת עַל ו׳. תָּא וְחַזֵי, דְּהָכָא קָאִים רָזָא לְזַכִּיבִין לְמִנְדַּע בְּאַרְזוּ קְשׁוֹט. כְּתִיב ״הַמְּאוֹרֹת הַגְּדֹלִים״ (בראשית א, טז), וּכְתִיב ״הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל וְכוּ׳ הַמָּאוֹר הַקָּטֹן״ (בראשית א, טז). וְרָזָא דָּא בְּזִמְנָא דְּלָא יַכְלַת סִיהֲרָא לְמֶהֱוֵי כְּשִׁמְשָׁא כְּדֵין אִיהִי הַמָּאוֹר הַקָּטֹן. אֲבָל כַּד יַכְלַת לְמֶהֱוֵי כְּוָותֵיהּ כְּדֵין הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים. וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי אֶצְטָרֵךְ מַלְכָּא בְּקַדְמִיתָא לְאִתְעַטָּרָא בְּעִטְרוֹי, וּמַאי דַּהֲוָה ו׳ יִתְהַדַּר י׳. כְּדֵין יְהֹוָה ה׳. כְּדֵין שְׁכִינְתָּא נָמֵי תִּתְקַף בְּתַקְפָּהּ לְאִשְׁתַּכְוָזָא כְּוָותֵיהּ מַמָּשׁ. כְּדֵין אִיהִי ד״י – דל״ת עַל י׳. דְּאִיהוּ י׳ וְאִיהִי קַיְימַת כְּוָותֵיהּ מַמָּשׁ. "ולכל היד החזקה" הנה אדם הראשון סבא דסבין בא פותח ואומר "ולכל היד החזקה" י"ד זו צורת ה' שהיא בצורת ד"י וזו י"ד והכוונה שזו השכינה שסודה הא אחרונה של שם. וסוד הדבר "יהיה יי' אחד ושמו אחד" דהיינו שיהו-ה יתהפך להיות יהי-ה. הביאורף כעת, בזמן של שש אלף שנים, הקב"ה הוא אות ו' והשכינה אות ה' בצורת ד'ו דהיינו דל'ת על ו'. דע כי ד' רומז לשכינה ואות ו' להקב"ה. אבל לעת"ל ה' אחרונה תהיה ד' על י' שמלכות תעלה לבינה ותהיה מלכות לחכמה. בא וראה, שכעת יש סוד הידוע לחכמים יודע חכמת האמת. כתוב "המאורות הגדולים" וכתוב באותו פסוק "את המאור הגדול ואת המאור הקטון" וז"ס שכאשר אין הלבנה (מלכות) יכולה להיות כמו השמש (תפארת) אז היא המאור הקטן המקבל כל אורו מן השמש. אבל לעת"ל כאשר היא תוכל להיות כמותו בזמן שבית המקדש השלישי יהיה בנוי ומשוכלל (עץ חיים שער לו) אז הלבנה תקבל אורה ישירות מהבינה שלא ע"י הת"ת אז היא נקראת "המאורות הגדולים" ואז היא ה' אחרונה בצורת ד' על י'. לעת"ל המלך (ז"א) יתעטר בעטרותיו ויעלה לחכמה ומה שהיה ו' יהיה י' ואז שם

יהו-ה יתהפך להיות יהי-ה ואז גם השכינה ג"כ תתחזק להיות כמוהו ממש ואז היא ד' על י' שהוא המלך י' והיא ד' כמוהו ממש.

אֲבָל תָּא חֲזֵי, דְּהָא אִתְּמַר הֵי מַסְגָּא בְּרֵישָׁא. דְּכוֹרָא מַסְגֵּי בְּרֵישָׁא. דְּאַף עַל גַּב דְּאִינּוּן שָׁוִין כַּוָּזָדָא, דְּכוֹרָא אִיהוּ קַדְמָאָה. וְלָא אִיתְּמַר דְּאִיהִי כְּוָתֵיהּ, אֶלָּא דְּיָכְלַת לְמֵיקָם בַּהֲדֵיהּ בְּכֹלָּא. בְּגִין כָּךְ ד' עַל י' אִיהִי, כִּיוָן דִּקְיָימַת בַּהֲדֵיהּ בְּכֹלָּא, כְּדֵין אִתְּפַשְׁטַת אִיהִי בְּדָרְגָּהָא וְאִתְּקְרִיאַת "הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל" כְּוָתֵיהּ. בְּגִין כָּךְ "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" בְּקַדְמִיתָא ה' יָד. "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דברים לד, יב) לְבָתַר, דָּא תַּלְיָא בְּדָא: אבל בא וראה,

שהרי שאלו בישיבה מי הולך בראש? הזכר הולך בראש שאע"פ שהם שווים כאחד כתר הזכר גבוה מכתר הנקבה ולא אמרנו שהיא כמוהו אלא לענין שתוכל להיות בצידו תמיד ותוכל לקבל אורותיה ישירות ולא על דרכו. ולכן לעת"ל תהיה המל' ד' על י' כיון שהיא עומדת איתו בכל וכיון שהיא מתפשטת בספירותיה והופכת להיות בעשר ספירות אז נקראת "המאור הגדול" כמוהו. ולכן "וכל היד החזקה" זה המצב הראשון של ד' על ו' "ולכל המורא הגדול" זה מצב של לעת"ל של ד' על י'. וזה תלוי בזה.

דף קסב.

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְשִׁתָּא

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" דָּא "יָד עַל כֵּס יָהּ" (שמות יז, טז). דְּבְגָלוּתָא כֻּלְּהוּ נְהוֹרִין דַּרְגִּין עִלָּאִין מַסְתִּירִין נְהוֹרַיְיהוּ. וְרָזָא דְּמִלָּה "הַסְתֵּר אַסְתִּיר פָּנַי בַּיּוֹם הַהוּא" (דברים לא, יז). אַמַּאי? אֶלָּא קוּדְשָׁא

דפי מהדורא קמא: דף קסב.

בְּרִיךְ הוּא כֹּלָּא עֲבַד לְטִיבוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל, וְאִיהוּ בָּעֵי דְּאוּמִּין יִשְׁלְטוּן עֲלַיְיהוּ עַד דְּיִקַּבְּלוּן כָּל עוֹנְשַׁיְיהוּ. בְּגִין כָּךְ אַסְתִּיר נְהוֹרִין דְּכָל דַּרְגִּין, לְמֵיהַב אֲתַר לְסִטְרָא אַחֲרָא דְּיֵיכְלוּן לְאִתְפַּשְׁטָא וּלְשַׁלְטָאָה. דְּהָא אִי נְהוֹרִין הַווּ מִתְגַּלְיָין, לָא הַווּ יָכְלִין סִטְרָא אַחֲרָא לְאִתְתַּקְפָּא כְּלָל. וּגְבוּרָה דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא אִיהִי צְרִיכָא לְאַסְתָּרָא זֵילָא, דְּלָא יִשְׁתֵּיצוּן מִקָּמָּהּ סִטְרִין אָחֲרָנִין. וְרָזָא דָּא "כִּי יָד עַל כֵּס יָהּ" (שמות יז, טז). דְּהָא כֵּס אִשְׁתְּאַר מִכֻּסֵּא, י"ה מֵיהוָ"ה. וְרָזָא "אַסְתִּיר פָּנַי" (דברים לא, יז), דְּלָא אִשְׁתְּאַר לְאִתְגַּלָּאָה אֶלָּא הַהוּא דְּלָא אֶפְשָׁר בְּלָאו הָכֵי. כְּגַוְנָא דָּא יָד דָּא אַטְמָרַת הָכִי דְּלָא לְאִתְגַּלָּאָה אֶלָּא מַאי דְּאִצְטְרִיךְ וַדַּאי. אֲבָל לְזִמְנָא דְּאָתֵי בְּהַאי יָד יִתְפַּסְקוּן עַמְלֵקִים מֵעָלְמָא. בְּגִין כָּךְ "כִּי יָד עַל כֵּס יָהּ מִלְחָמָה לַיהוָה בַּעֲמָלֵק מִדֹּר דֹּר" (שמות יז, טז). "ולכל היד החזקה" זה

י'ד על כס י'ה" שבזמן הגלות כל האורות הגדולים מסתירים אורם וז"ס "הסתר אסתיר פני ביום ההוא". מדוע? אלא הקב"ה עשה את הכל לטובת ישראל והוא רוצה שאוה"ע ישלטו על ישראל כדי שיקבלו עונשם בעולם הזה (זוהר וירא) ולכן הסתיר את כל המאורות של כל הספירות כדי לתת לס"א אפשרות שליטה ובכך יהיו ישראל נענשים. שאם היו המאורות העליונים מתגלים לא היתה הס"א יכולה לשלוט כלל. וספירת הגבורה שהיא זרוע שמאל צריכה להסתיר את עצמה כדי שלא יאבדו כל כחות הס"א וז"ס "כי יד על כס י'ה" שהרי כס אלו אותיות שנותרו ממילת כסא ואותיות י'ה אלו אותיות שנותרו ממילת יהו-ה וכעת אין הכסא (מלכות)

שלם ואין השם (ת"ת) שלם. וז"ס "אסתיר פני" שלא מתגלה אלא ההכרחי. כעין זה יד נסתר גם היא שלא יתגלה ממנה אלא ההכרחי ואלו אותיות כס של כסא. אבל לעת"ל ביד זו יעביר הקב"ה את העמלקים מן העולם ולכן "כי יד על כס י'ה מלחמה ליי' בעמלק מדור דור".

בְּהַהוּא זִמְנָא "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", דָּא יִרְאַת שָׁמַיִם שְׁכִינְתָּא, דִּתְהָא לַהּ אַתַּר לְאִתְפַּשְׁטָא בְּכָל עָלְמָא, מַה דְּלָאו הָכִי בְּקַדְמִיתָא בְּגִין כַּמָּה סִטְרִין אָחֳרָנִין מְסָאֲבִין דְּקַיְימִין בֵּיהּ. אֲבָל בְּהַהוּא זִמְנָא כֻּלָּא יִתְדַּכֵּי וְיִתְתַּקַּן כְּדְקָא יָאוּת: באותו זמן בו יפסקו עמלקים וכל הס"א אז נאמר "ולכל המורא הגדול" זו יראת שמים השכינה שכעת תוכל להתפשט בכל העולם (אבי"ע) מה שלא היה אפשרי קודם לכן כי היו כמה סוגי ס"א בעולם שדחקו רגלי השכינה. אבל לעת"ל הכל יטהר ויתתקן כראוי.

דף קסג.

תִּקּוּנָא שְׁבַע וְשִׁתִּין

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה". הָא רַב הַמְנוּנָא סָבָא אָתֵי פָּתַח וְאָמַר "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" (דברים לד, יב) בְּזִמְנָא דְּתִתְמַר שִׁירָתָא בְּעָלְמָא דְּכְתִיב בַּהּ "תָּשׁוּרִי בְּרֹאשׁ אֲמָנָה" (שיר השירים ד, ז). דְּרוּזָא בְּזָוְכְמָה סְתִימָאָה נָשִׁיב לְתַתָּא וּבֵיהּ "וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ עַל הָאָרֶץ וַיָּשֹׁכּוּ הַמָּיִם" (בראשית ז, א). אִלֵּין מַיִין דְּטוֹפָנָא דְּאִינּוּן עֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל. תָּא חֲזֵי, בְּזִמְנָא דְּרוּזָא דָּא יֵהָא נָשִׁיב מִלְעֵילָּא, בֵּיהּ יִתְחַדְּשׁוּן דַּרְגִּין לְעֵילָּא. לְבָתַר

דפי מהדורא קמא: דף קסג.

לְתַתָּא נָזִית וְשָׁרֵי עַל מַלְכָּא מְשִׁיזָא וּמְנַּהּ יִתְפַּשֵּׁט עַל כֻּלְּהוֹ יִשְׂרָאֵל וּבֵיהּ יֵימְרוּן שִׁירָתָא. כְּדֵין יְזַדְּמְנוּן כֻּלְּהוֹ כַּזָּדָא, מִתְזַבְּרָן כְּזַד עִלָּאִי וְתַתָּאֵי. וְרָזָא דָּא "יָד הַזָּקָה" כְּמָה דְּאִתְּמַר בְּמִצְרַיִם "כִּי בְּיָד חֲזָקָה" (שמות יג, ט) וְכוּ'. וְרָזָא דְּמִלָּה עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, וּשְׁכִינְתָּא מִתְתַּקְּפָא בְּאֶמְצָעִיתָא בֵּין הַאי לְהַאי. "וכל היד החזקה" הנה רב המנונא סבא בא פותח ואומר "ולכל היד החזקה" זה יהיה כאשר תאמר שירה בעולם שנאמר בה "תשורי מראש אמנה" אל תקרי תשורי אלא תשירי. שתנשוב רוח מחכמה סתימאה למטה לאריך ולאבא ואימא ולזו"ן ועל רוח זו נאמר "ויעבר אלקים רוח על הארץ וישכו המים" אלו מי המבול המים הזידונים שהם עשו וישמעאל. בא וראה, בעת שתנשוב רוח זו של מוחא סתימאה היא תחדש את הספירות העליונות שהם כתר חכמה ובינה. אחר כך תרד הרוח למטה ותנוח על ראש המשיח וממנו תנוח על ראש כל בנ"יובזה יאמרו שירת הגאולה. ואז יתחברו ישראל למטה עם הספירות למעלה להיות אחד ויתחברו עליונים ותחתונים. וז"ס היד החזקה כמו שהיה במצרים שנאמר "כי ביד חזקה ישלחם וביד חזקה יגרשם מארצו". וסוד עליונים ותחתונים הוא שהשכינה נמצאת באמצע בין ט"ס ראשונות ובין ישראל המושרשים בה (ועל זה אמרו "שנים אוחזים בטלית שזו המלכות).

וְרָזָא דָּא "אִתִּי מִלְּבָנוֹן כַּלָּה אִתִּי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאִי" (שיר השירים ד, ז) וְכוּ'. דְּאִינּוּן מִתְזַדְּשָׁן בְּהַהוּא נְהוֹרָא זִדּוּשָׁא וַדַּאי. כְּדֵין "תָּשׁוּרִי מֵרֹאשׁ אֲמָנָה" (שיר השירים ד, ז), דָּא רֵישָׁא דְּמֵהֵימָנוּתָא זַכְאָה סְתִימָאָה, דְּמִתָּמָן תִּיפּוֹק שִׁירָתָא דָּא וַדַּאי. "מִמְּעֹנוֹת אֲרָיוֹת" (שיר השירים ד, ז) וְכוּ'

בְּזִמְנָא דְּתִיפּוֹק שְׁכִינְתָּא מִגּוֹ קְלִיפִּין אִלֵּין דְּגָלוּתָא, כְּדֵין מְשִׁיזוּ אִתְיַשַּׁב עַל רֵישָׁא דְּמַלְכָּא מְשִׁיזָא כְּדְקָא יָאוּת. וְרָזָא דָּא "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", בְּשְׁכִינְתָּא דְּשָׁרְיָת עֲלֵיהּ וּמִתְיַשְּׁבָא כְּדְקָא וְזֵוִי, וְדָא "יִרְאַת יְהוָה" דְּאִתְמַר בַּהּ "וַהֲרִיזוֹ בְּיִרְאַת יְהוָה" (ישעיהו יא, ג): וז"ס "אתי מלבנון כלה, אתי מלבנון תבאי" וכו' שבנ"י מתחדשים מן הלובן העליון שהוא רוח נשיבת חכמה סתימאה כמ"ש ונחה עליו רוח חכמה ובינה וכו'. מראש אמנה זה ראש האמונה העליונה חכמה סתימאה שזו חכמה של אריך אנפין שמשם תצא שירה זו וודאי. "ממעונות אריות מהררי נמרים" זה בעת שתצא השכינה מתוך קלי' הגלות ומתנערת מהם אזי השמן הטוב יורד על ראש משיח כראוי. וז"ס "ולכל המורא הגדול" בזה שהשכינה שורה עליו ונחה עליו כראוי ועליה נאמר "רוח יראת יי" ונאמר בו "והריחו ביראת יי" כמ"ש מורח ודאין כלומר המשיח מריח ודן.

דף קסד.

תִּקּוּנָא תְּמָנְיָא וְשִׁתִּין

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" דָּא כַּמָּה תִּיקּוּנִין עִלָּאִין וְתַקִּיפִין דְּאִתְתְּקִין מִשֵּׁה רַעֲיָא מְהֵימְנָא לְמַאי דְּאִתְוַזֵּי מִשִּׁירוּתָא דְּעָלְמָא עַד זִמְנָא דְּפוּרְקָנָא. דְּהָכָא אִצְטְרִיךְ לְאַתְקָפָא מִילִין בְּתוּקְפָּא דְּלָא יִתְקַלְקְלוּן, בְּגִין דְּיֵיכְלוּן לְקַבְּלָא תִּיקּוּנָא לְבָתַר. ולכל היד החזקה" אלו כמה תיקונים עליונים וחזקים שתיקן מרע"ה רעיא מהימנא למה שנצרך מתחילת בריאת העולם ועד עת הגאולה. שכאן צריך לתקן תיקונים חזקים שלא יתקלקלו כדי שיוכלו לקבל תיקון אחר כך.

"וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל", אִלֵּין תִּיקוּנִין דְּאִוְזַדְּמָנָן לֵיהּ לְזִמְנָא דְּאָתֵי. דְּהָא כְּדֵין פּוּרְקָנָא יְהֵא שָׁלִים וְיִתְמַר בֵּיהּ "וְיִירְאוּ גוֹיִם אֶת שֵׁם יְהוָה" (תהלים קב, טז). "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דברים לד, יב)

וַדַּאי: "ולכל המורא הגדול" אלו תיקונים שהתקין מרע"ה לעת"ל שאז תהיה גאולה שלימה ועל זמן זה נאמר "ויראו גויים את שם יי" ואנחנו קרובים למצב זה שכל הגויים מתים ממחלת הקורונה וישראל שוכן בטח בדד. וזה הוא "ולכל המורא הגדול".

דף קסה

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְתִשְׁעָה

"וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" דָּא תִּיּוּבְתָּא דְּיִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלִבָּא דְּכָל יִשְׂרָאֵל בְּיוֹמָא דְּיִתְגְּלֵי עֲלַיְיהוּ מַלְכָּא מְשִׁיחָא. וְרָזָא דָּא "הֲשִׁיבֵנוּ יְהוָה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה" (איכה ה, כא). דְּהָא מִגּוֹ מִילִּין דְּיִמַּלֵּל עַל לִבְּהוֹן מַלְכָּא מְשִׁיחָא, תִּתְעַר אִיהִי עִלָּאָה דְּאִיהִי תִּיּוּבְתָּא, לְיַחֲדָא לִבְּהוֹן לְעֵילָּא וּתְיוּבְתָּא יִתְעַר בְּגַוְויְיהוּ. כְּדֵין אֶתְעָרוּתָא יִסְתַּלַּק מִינַּיְיהוּ לְעֵילָּא, עַד דְּיִתְגְּלֵי עֲלַיְיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּכָל רְתִיכָא עִלָּאָה. ולכל היד החזקה זו התשובה שיעורר הקב"ה בליבות כל בנ"י ביום שיתגלה עליהם מלך המשיח. וז"ס "השיבנו יי' אליך ונשובה" שהרי מתוך דיבורים שידבר על ליבם מלך המשיח תתעורר האימא העליונה שהיא הבינה והיא הנקראת תשובה מאהבה, ובנ"י מכחה ייחדו ליבם לאביהם שבשמים והתשובה תתנוצץ בליבם ומתוך כח יעלו מ"ן כל כך חזקים עד שיתגלה עליהם

הקב"ה והשכינה וכל המרכבה העליונה (בינה). כְּדֵין "וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל". דְּהָא בְּהַהוּא זִמְנָא תִּתְיַשַּׁב שְׁכִינְתָּא לְמִישְׁרֵי עֲלַיְיהוּ כִּדְקָא יָאוּת, וַתְּשִׁכַּח לַהּ נַיְחָא מַה דְּלָא אַשְׁכְּחַת בְּגָלוּתָא, דְּאִתְּמַר בַּהּ "וְלֹא מָצְאָה הַיּוֹנָה מָנוֹחַ לְכַף רַגְלָהּ" (בראשית ז, ט). אֲבָל בְּהַהוּא זִמְנָא תִּשְׁכַּח לַהּ נַיְחָא וַדַּאי. וְדָא הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל, מִסְטְרָא דְּאִמָּא. בְּיוֹם הַהוּא "יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל" (ישעיהו כז, יג) כְּגַוְונָא דְּמַתָּן תּוֹרָה דְּאִתְּמַר בְּיִשְׂרָאֵל "מִי יִתֵּן וְהָיָה לְבָבָם זֶה לָהֶם לְיִרְאָה אֹתִי... כָּל הַיָּמִים" (דברים ה, כה) דְּהָא בְּהַהוּא זִמְנָא שָׁרָאת שְׁכִינְתָּא בְּלִבַּיְיהוּ, אֶלָּא דְּלָא אִתְקַיְימַת. וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי תִּשְׁרֵי וְתִתְקַיָּם לְעָלְמִין. זַכָּאָה וְזוּלָקֵהוֹן. ואז יתקיים "ולכל המורא הגדול" שהרי באותו זמן תתיישב השכינה, דהיינו תבנה ותכונן, לשרות על בנ"י כראוי ותמצא לה מנוחה מה שלא מצאה בגלות שנאמר בה "ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה" אבל באותו זמן תמצא מנוחה[166] ודאי. וזה הוא "ולכל המורא הגדול" מצד הבינה שנא' "ביום ההוא יתקע בשופר גדו'ל" כעין מתן תורה כמ"ש מ'י יתן והיה לבבם זה ליראה אותי ....כל הימים" שהרי באותו זמן שרתה השכינה בלבם אלא שלא התקיימה אבל לעת"ל תשרה בלבם תדיר לעולם, אשרי חלקם.

[166] במילה מנוח"ה כלול כל הרעיון של הרב. מן דמנוחה אלו המ"ן העולים מבנ"י והם מייחדים ו' עם ה' ואות ח' זו המרכבה העליונה (בינה) המשפעת מוחין.

וְהָא אֵלְיָהוּ נְבִיאָה מְהֵימְנָא אָתֵי פָּתַח וְאָמַר, ר' ר'
"וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל" (ישעיהו כז,
יג) וְכוּ'. זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּזַכֵּי לְמֵיהַךְ בְּאָרְזִין רָזִין
עִלָּאִין סְתִימִין דְּמַלְכָּא. דְּהָא רָזִין אִלֵּין עִלָּאִין אִינּוּן
סְתִימִין וּטְמִירִין, דְּלָא יְתְיְהִיבוּ אֶלָּא לְאִינּוּן קַדִּישֵׁי
עֶלְיוֹנִין דְּשִׁכִינְתָּא שָׁרָאת בְּלִבַּיְהוּ, וּבָהּ זָמָאן
כְּמַאן דְּזָמֵי מִגּוֹ אַסְפַּקְלַרְיָא כֻּלְּהוֹ דַּרְגִּין דְּנַהֲרָן
עָלֵהּ תָּדִיר וְלָא פָּסְקִין. תָּא וְחַזֵי, מַאי דַּרְגִּין וּמַאי
סְפָרִין? אֶלָּא הָכָא רָזָא עִלָּאָה לְזַכִּימֵי לְבָּא רָזָא
דְּרָזִין וַדַּאי, דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדָע וְלָא אִתְגַּלְיָא בְּכַמָּה
שְׁנִין בְּכַמָּה דָּרִין. וְהַשְׁתָּא אִצְטְרִיךְ לְגַלָּאָה לֵיהּ
הָכָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, דְּהָא
עִידָּן רְעוּתָא אִיהוּ קָמַיְיהוּ וַדַּאי. והנה אליהו הנביא הנאמן

מגיע פותח ואומר לרמחל רבי רבי כתוב "והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול" אשרי מי שיזכה להלוך (דהיינו להבין נכון) בדרך הסודות העליונים הסתומים (עליונים מצד או"א וסתומים מצד א"א) של המלך. שהרי סודות אלו עליונים הם, סתומים ונסתרים (עליונים מצד היותם סודות האצילות, סתומים מצד חו"ב שהם סתומים בזו"ן, ונסתרים מצד הכתר) שלא נמסרו אלא לאותם קדושים (פרושים מתאוות וכו') עליונים (מצד ידיעת התורה שלהם על שאר בני אדם ולומדי פשטי התורה) שהשכינה שורה בליבם ובה רואים כמי שרואה מתוך זכוכית שהרי כל הספירות מאירות עליה תמיד ולא פוסקים. בא וראה מה אלו מדרגות ומה אלו ספירות. אלא כאן יש סוד לחכמי לב, סודי סודות ודאי שאינם נודעים ולא נגלו מכמה שנים ומכה דורות. וכעת יש לגלותם כאן לפני הקב"ה והשכינה, שהרי כעת יש שעת רצון לפניהם ודאי. לפני שאליהו הנביא מגלה סודות התורה הוא מתפלל:

פָּתַח בִּצְלוֹתָא וְאָמַר: רִבּוֹן עָלְמִין, עִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת, דְּאַנְתְּ אִיהוּ לְזַוּוֹדָךְ דְּעָבִיד כֹּלָּא וְלֵית דְּעָבִיד מִלָּה בַּר מִינָּךְ. אַנְתְּ עַבְדַּת כֻּלְּהוֹ עָלְמִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין בִּרְעוּתָךְ, וְאַנְתְּ מְנַהֵג לְהוּ וְעָבִיד בְּהוּ כִּמְצַבְיָיךְ וְלֵית דְּאִשְׁתֵּי. יְהֵא רַעֲוָא קָמָךְ לְמִפְתַּח לִי תַּרְעִין דְּרַעֲוָא, וּלְסַדְּרָא בְּפוּמְאִי מִילָּךְ דְּאֵימָא הָשַׁתָּא מִילִּין דְּקְשׁוֹט, מִילִּין דְּבְהוּ תִּיסַק שְׁכִינְתָּא מִגָּלוּתָא וְכוּ'. וְנֶזְדֵּי בִּיקָרָךְ בַּעֲגָלָא וּבְזִמַּן קָרִיב וְכוּ' בְּרִיךְ יְהֵא שְׁמָךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין.

פתח בתפלה ואמר רבון העולמים עילת על כל העילות[167] (אי"ס ב"ה) (פירוש הרי או"א הם עילות לזו"ן וא"א עילה לאו"א ואי"ס עילה לו. דע כי יש הבדל בין "עילת העילות" שהוא א"א ועילת על כל העילות שהוא אי"ס) שאתה הוא לבדך שעשית את הכל ואין מי שיעשה דבר זולתך. אתה עשית את כל העולמות העליונים (א"ק ואצילות) והתחתונים (בי"ע) ברצונך (מן הכתר שלך) ואתה מנהיג אותם ועושה בהם כרצונך ואין לך שני. יהי רצון מלפניך לפתוח לי שערי רצון ולסדר בפי דברים שאומר כעת, דברי אמת, מילים שבהם תתעלה השכינה מן הגלות וכו'. ונשמח בכבודך מהר ובזמן קרוב וכו' ברוך יהיה שמך לעולם ולעולמי עולמים.

דף קסו

פָּתַח וְאָמַר "וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ" (דניאל יב, ג). הַאי קְרָא סְתִים אִיהוּ וְלָא אִתְפָּרַשׁ. דְּאַף עַל גַּב דְּלִכְמָּה סִטְרִין אִתְפָּרַשׁ וְכַמָּה מִילִּין אִתְמָרוּ בֵּיהּ, אֲבָל סְתִימוּ דִּילֵיהּ לְגַו קָאִים וַדַּאי

[167] עיין תיקונ"ז דף קטו ע"ב.

וְיִתְגַּלֵּי הָשַׁתָּא וְכוּ'. פתח אליהו הנביא ואמר "והמשכילים יזהרו כזהר הרקיע" פסוק זה סתום ולא התפרש. למרות שכבר נאמרו בו כמה וכמה פירושים[168], עדיין הסודות הסתומים שבו בודאי יתגלו כעת.

תָּא וְחַזֵי, הַהוּא עִלַּת עִלַּת כָּל הָעִלּוֹת סְתִים מִכָּל סְתִימִין דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדָע וְלָא אִתְפַּס כְּלָל. בְּשַׁעֲתָא דְּבָעָא לְמֶעֱבַד יְקָרָא לִרְעוּתֵיהּ, מֵדִיד מְשִׁיזָן בִּנְהִירוּ דִּילֵיהּ וְאִלֵּין אִינוּן סְפִירָן. מַאי אִיהוּ? אֶלָּא כֻּלְּהוּ מִילִּין דְּעָבִיד, מִנְּהִירוּ דִּילֵיהּ עָבִיד לְהוּ וַדַּאי. וְרָזָא דְּמִלָּה "רַבָּע הָאָרֶץ מֵאִתִּי" (ישעיהו מד, כד) מִי אִתִּי כְּתִיב. דְּהָא אַפֵּילוּ כֻּלְּהוּ מִילִּין דְּעָלְמָא תַּתָּאָה, כֻּלָּא מִנְּהִירוּ עִלָּאָה אִתְעֲבִיד. וְרָזָא דָּא יֵשׁ מֵאַיִן, מֵהַהוּא אַיִן עִלָּאָה דְּלָא אִתְיְדַע וְלָא אִתְפַּס כְּלָל. בא וראה, אור האי"ס שהוא עילת כל העילות הסתום מכל הסתומים שלא נודע ולא נתפס, בשעה שרצה לעשות כבוד לרצונו (כבוד היינו מלכות ורצון היינו כתר והביאור כמו שאמר הרב האר"י הקדוש בספר "עץ חיים" שרצה להוציא לפועל את מידותיו וכו') מדד מדידות באור שלו ואלו הן הספירות (נחלקו המקובלים האם הספירות הן חלק ברוא או חלק בורא והרב בקל"ח פתחי חכמה אומר שיש עשר ספירות כמוסות בו ומזיו הארתן נברא גוף הספירות והם מנהיגות את כל העולמות). מה הוא הכבוד לרצונו שעשה? אלא כל מה שברא זה מאורו הגדול האציל ברא יצר וגם עשה את העולמות. וזה סוד "רוקע הארץ

---

[168] זוהר: ח"א דף טו ע"א וע"ב. דף ק ע"א. דף קיג ע"ב. דף קטו ע"ב. קל ע"א. וכן בח"ב ב ע"א ודף כג ע"א. וכן ח"ג דף קנ"ג ע"ב. תיקו"ז א ע"א. ג ע"א. ד ע"א. י"ב ע"ב. י"ג ע"א. קכ"א ע"א.

מאתי[169]" מי איתי כתוב כלומר וכי יש מאן דהו שסייע לי בבריאת העולם? שהרי אפילו דברים של העולם השפל כולם מאורו העליון נעשו. וזה סוד "יש מאין" כלומר העולם הגשמי שהוא ממשות ונקרא יש, בא מן האור הטמיר של הכתר הנקרא אין, כמ"ש והחכמה מאין תמצא, שהוא לא נודע ולא נתפס.

תָּא חֲזֵי, בְּקַדְמֵיתָא דְּכֹלָּא שִׁעֵר שִׁעוּרִין, וְרָזָא דָּא בּוֹצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא סָתִים בְּסִתִימוּ עֲבִיד בְּמִילִין בְּדַרְגַּיְיהוּ. אֲבָל רָזָא דְּכֹלָּא "וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ

169 הפסוק התבאר בספר הבהיר ובציוני על התורה פ׳ חיי שרה. והנה מה שכתבתי על ספר הציוני פ׳ חיי שרה שם: ״והסוד מבואר בספר הבהיר (אות כב) בפסוק אני ה׳ עושה כ׳ל נוטה שמים לבדי רוקע הארץ מאתי. אני הייתי כשנטעתי אילן זה להשתעשע בו כל העולם, ורקעתי בו הכל וקראתי שמו ״כל״ שהכל תלוי בו והכל ממנו יוצא והכל צריכים לו, בו צפופים ולו מחכים. וממנו פורחות הנשמות לעבור דרך מעברה. לבדי הייתי כשעשיתי אותו ואל יגדל עליו מלאך לומר אני קדמתי לך גם בעת שרקעתי ארצי נטעתי שורש אילן זה ושמחתי בהם ומי אתי שגליתי לו סוד זה. עכ״ל בין תבין.

והנה לך הביאור: הנביא ישעיה אומר ״אני יי׳ עושה כל״ כלומר יי׳ שה״ס התפארת ממנו נאצל היסוד הנקרא כל וממנו הכלה שהיא הארץ. היסוד נקרא ״זה״ וזה הפשט במילים נטעתי אילן זה ובו יש שמחה למלכות הנקראת עולם. ״רקעתי״ ירמוז לרקיע המבדיל בין מים למים, בין תפארת למלכות והוא היסוד הנקרא רקיע והוא המחבר שמים וארץ ולכן תשתכפול הוי׳ה עם אדנות בהתאמה כזה: י*א + ה*ד + ו*נ + ה*י = רקיע וזה אומרו רקעתי בו הכל וקראתי שמו ״כל״ ועליו אמר דהע״ה ״כי כל בשמים ובארץ״, כי+ כל=יסוד (מהרב טולדנו). והמשל בזה העולם לבנק הנותן כסף לאנשים הרי הכסף לא שייך לבנק הוא שייך למי שהפקידו כך הנמשל השפע נאגר ביסוד וממנו יוצא אך השפע נוצר למעלה בספירות העליונות ומתחיל בכתר שגם הוא קבלו מרום המעלות (לשון הרש״ש והוא ע״ב ס״ג דא״ק). והנשמות יוצאים מעץ החיים (כלומר שפע הבינה הנקראת חיים הנמשך לתפארת הנקרא עץ) ועוברות דרך היסוד וכן הוא בגשמיות שהכל נמשך מן היסוד התחתון.

כְּזֹהַר הָרָקִיעַ" (דניאל יב, ג), הָכָא אִשְׁתְּמוֹדָע רָזָא וַדַּאי. דְּהָא רְקִיעָא דָּא לְתַתָּא בִּינֵיהּ נָצִיץ נְצִיצוּ. אִי תֵּימָא דְּהַהוּא נְצִיצוּ אִיהוּ מִלָּה אֲזַרְיָנָא בַּר מֵרְקִיעָא? לָאו הָכֵי. בא וראה, בתחילת הכל האי"ס ב"ה שיער שיעורין וזה סוד הבוצינא דקרדינותא שזה סוד גבורות דעתיק יומין (הנמשכים למוחא סתימאה ומשם לאימא והיא נקראת בוצינא דקרדוניתא והיא שורש לכל הדינים רק שבה הם נכפין והם גבורות דאימא – מהרב יעקב צמח) שהוא סתום הסתומים שיצרו ספירות לפי מדרגותיהם. אבל סוד הכל "והמשכילים יזהרו כזהר הרקיע" כאן נודע הסוד ודאי. שהרי רקיע זה, שהוא יסוד עתיק, מתנוצץ למלכות. האם תאמר שניצוצות אלו אינם רקיע? ודאי שלא. אֶלָּא רְקִיעָא דְּאִתְפַּשַּׁט לְאַנְהָרָא דָּא נְצִיצוּ דִּילֵיהּ בָּמֵטִי לְמַאן דְּזָמֵי לֵיהּ. הָכִי אִינּוּן סְפִירָן עִלָּאִין, דְּהָא נְצִיצוּ אִינּוּן, דְּנָצִיץ מִמָּאנֵי כֻּלָּא לְמֶעֱבַד עוֹבְדִין לְאִתְפַּשָּׁטָא בְּכָל עָלְמִין. נְצִיצוּ דָּא לְעֵילָּא עַל כֻּלָּא אִלֵּין אִינּוּן סְפִירָן וְכֻלָּא אִיהוּ זַד בְּיִזּוּדָא זַד. אלא, הרקיע שמתפשט להאיר, מאיר דרך הניצוצות והם מגיעים למי שרואה אותם. כך הוא הדבר בספירות העליונות שהרי הם התנוצצות מאדון הכל (אין סוף ברוך הוא) ותפקידם לעשות מעשים (בהשגחה, שליטה והנהגה) ולהתפשט בכל העולמות (שהרי יש עשר ספירות בכל חמש עולמות א"ק ואבי"ע). אור הנוצץ מאי"ס הוא עליון על הכל והוא אור הספירות והכל אחד בייחוד אחד (דהיינו שלא תאמר שהוא לבד אורו לבד והספירות לבד ח"ו) דְּהָא הַהוּא דְּכְלִיל אִיהוּ דְּעָבִיד כֻּלָּא בְּוֵוסֶד דִּין רַוְזָמִים דְּבְהוּ מְנַהֵג עָלְמִין. וּכְגַוְונָא דְּרְקִיעָא לָהִיט בְּגַוְונִין וְאִשְׁתְּמוֹדָע לְעַיְינִין, הָכִי הַהוּא עִלַּת עִלּוֹת כֻּלָּא נָצִיץ

נְצִיצוּ נְהִירוּ דִּילֵיהּ לְאִתְפַּשָּׁטָא לְמֶעֱבַד עוֹבְדִין בְּעָלְמָא לְרַוְזַמֵּי אוֹ לְדִינָא. כְּדֵין לָהֵיט נְצִיצוּ וְאִשְׁתְּמוֹדָע בְּדַרְגָּא זַדָּא וְקָרֵינַן לֵיהּ כֶּתֶר. לָהֵיט לְסִטַּר אַוְזָרָא וְאִשְׁתְּמוֹדָע בְּדַרְגּוֹי וְקָרֵינַן לֵיהּ זָכְמָה. לָהֵיט לְסִטַּר אַוְזָרָא וְאִשְׁתְּמוֹדָע בְּדַרְגּוֹי וְקָרֵינַן לֵיהּ בִּינָה. וְהָכִי כֻּלְּהוֹ לְפוּם עוֹבְדִין דְּעָבִיד הַהוּא סָתִים דִּלְגַו, נָצִיץ נְצִיצוּ לְבַר. וְכֻלָּא בְּתִוּוּמָא קָאִים בְּגִין הַהוּא בּוֹצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא דְּאָקִים מִילִּין הָכֵי. שהרי אותו הפנימי (שזה אור הקו שהוא שקיו דאילנא) הוא עושה הכל בחסד דין ורחמים שבהם מנהיג את העולם. וכעין שהרקיע לוהט בגווניו ונראה לעיניים (לבעלי רוח הקודש) כך הוא עילת כל העילות נוצץ באורו ונודע במדרגה אחת והוא הנקרא כתר. מאיר לצד אחר הידוע במדרגותיו ועושה חכמה, אח"כ מאיר לצד אחר הנודע במדרגותיו והוא הנקרא בינה וכן כל הספירות לפי המעשים שעושה אותו הסתום מכל, מתנוצץ אור החוצה. והכל עומד בגבול כי אותה גבורה דעתיק היא מגבילה את התפשטות הספירות ומעמידה אותם כך.

אִי תֵּימָא דְּאִית אֲתַר לְאֵילֵין סְפִירָן? לָאו הָכֵי. אֶלָּא הַהוּא סָתִים מִכֻּלָּא לְפוּם עוֹבְדִין דְּעָבִיד הָכִי נְצִיצוּ אִתְנְצִיץ וְלָהֵיט וְאִתְפַּשַּׁט בְּעוֹבָדוֹהִי דַּרְגִּין מִדַּרְגִּין לְשַׁלְטָאָה בְּעוֹבְדִין לְתַתָּא כִּדְקָא יָאוּת. אֲבָל בְּהוּ תִּוּוּמָא לָא אִשְׁתְּכַח, דְּלֵית אֵינוּן מֵפָּרְשִׁין מִבְּרֵיהוֹן כְּלָל. אֲבָל לְפוּם עוֹבְדִין הָכִי תִּוּוּמָא אִתְמַר בְּהוּ וַדַּאי. וַאֲתַר אִשְׁתְּכַח לְמַאן דְּאִתְבְּרֵי מִינַּיְיהוּ, לְאִתְגַּלָּאָה תָּמָן. וְכֻלָּא אִיהוּ

הָכִי, דְּהַהוּא סְתִים מִכֹּלָּא בְּכֹלָּא אִשְׁתְּכַח, וְלָא אִתְגַּלְיָא בְּכֹלָּא אֶלָּא כַּמָּה דְּבָעֵי לְשַׁיעוֹרָא דְּעָלְמִין וַדַּאי. ואם תאמר שיש מקום לאלו הספירות? אין הדבר נכון, אלא אותו הסתום מכל לפי מעשים שעושה כך מתנוצץ ממנו ניצוצות והוא לוהט ומתפשט במעשיו דרגה אחר דרגה לשלוט במעשים למטה כראוי. אבל בהם לא נמצא גבול מפני שאינם מופרשים מאדונם בוראם כלל. אבל כאשר הם פועלים בעולמות הם מוגבלים לפי הפעולות והעולמות ודאי. יש מקום למה שנוצר מהם והוא הנגלה והוא רומז על הספירה ממנה נאצל, והכל כך הוא שאותו הסתום מכל בכל הוא נמצא, ואינו מתגלה בכל אלא כפי שרצה להתגלות לצורך העולמות ודאי.

דף קסז

וְאִי תֵּימָא אֵיךְ אִיהוּ? אֶלָּא רָזָא דָּא "וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד" (דניאל יב, ג). "וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ" (דניאל יב, ג), אִלֵּין עֶשֶׂר סְפִירָן דְּבְהוּ אִשְׁתְּמוֹדָע יְקָרָא סְתִימָא דְּכֹלָּא. וְאִינּוּן כְּזֹהַר הָרָקִיעַ, כְּהַאי רָקִיעַ דְּנָהִיר וַדַּאי. וּבְזִמְנָא דְּאִינּוּן קָיְימִין לְאַנְהָרָא לְעָלְמָא, כְּדֵין כְּכוֹכְבַיָּא, נְהָרִין דָּא בְּגִין דָּא, דָּא לְגַבֵּי דָּא. אֲבָל סְתִימָא דְּכֹלָּא אִיהוּ דְּעָבִיד כֹּלָּא. ואם תאמר איך הדבר הזה? אלא זה סוד "ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד" והמשכילים יזהרו כזהר הרקיע אלו עשר ספירות שבהם נודע כבוד הסתום מכל. והם נוצצים כזוהר הרקיע כאותו רקיע המאיר ודאי. וכאשר הם מאירים לעולם, אזי כמו הכוכבים הם מאירים זה מזה (כגון הירח מן השמש) ומאירים זה לזה. אבל הסתום מכל הוא עושה את כל זה. **וְאִיהוּ דְּאָמַר זָכוֹר וְשָׁמוֹר בְּדִבּוּר אֶחָד' (שבועות כ),**

דְּהָכִי כֻּלְּהוֹ עוֹבָדִין אִיהוּ עֲבִיד בְּרִגְעָא וְזַדָּא. וְתִיאוּבְתָּא דְּכֹלָּא לְאַנְהָרָא לְתַתָּא. אֲבָל מִילִין סָלְקִין בְּתִיקוּנָא שְׁלִים, לְאִתְזַוְּגָא מִילִין דָּא בְּדָא בְּזִוּוּגָא שְׁלִים. וּנְצִיצוּ נָצִיץ לְכֹלָּא סִטְרִין, וְכֹלָּא אִתְעֲבִיד בְּתִיקוּנָא שְׁלִים וַדַּאי. וְרָזָא דָּא "הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל" (תהלים יט, ב) בְּרָזָא דְּסִפִּירָן קָיְימִין וְאִתְזַוְּגָן מִילִין לְתַתָּא. אֲבָל כֹּלָּא תַּלְיָא בְּהַהוּא סִתִּימָא דְּלָגוֹ וַדַּאי. וְרָזָא דְּמִלָּה "שְׂאוּ יְדֵכֶם קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת יְהוָה" (תהלים קלד, ב). דְּתַרִּין יָדִין אִינּוּן ה' לִימִינָא וְה' לִשְׂמָאלָא, וְאִינּוּן רַזָּמֵי וְדִינָא. והוא אמר זכור ושמור בדיבור אחד שהרי כך כל מעשיו ברגע אחד. ותשוקת הכל להאיר למטה. אבל מילים עולים בתיקון שלם להתחבר דבר עם דבר בחיבור שלם והתנוצצות נוצץ לכל הצדדים והכל נעשה בתיקון שלם ודאי[170]. וזה סוד השמים מספרים כבוד א-ל, מספרים

[170] כדי שנבין ענין האחד שהרב מדבר כאן נעיין בקטע זוהר זה: (ח״א דף מה עב) ״ומאן דידע לקשרא יחודא דא זכאה חולקיה, רחים לעילא רחים לתתא, קב״ה (איהו) גזיר ואיהו מבטל, סלקא דעתין דאיהו מקטרגא במאריה, לאו הכי, אלא בגין דכד איהו קשיר קשירין, וידע ליחדא יחודא, וכל אנפין נהירין, וכל שלימו אשתכח, וכלא אתברכא כדקא יאות, כל דינין מתעברין ומתבטלין, ולא אשתכח דינא בעלמא, זכאה חולקיה בעלמא דין ובעלמא דאתי, דא הוא לתתא, דכתיב ביה (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם, דא הוא קיומא דעלמא, בכל יומא קארי עלוי כרוזא (ישעיה מא טז) ואתה תגיל ביהו״ה בקדוש ישראל תתהלל. כגוונא דא קרבנא (ד״א ל״ג דא), סלקא תננא, ומסתפקין (ד״א ביה) כל חד וחד כדקחזי ליה, וכהני ברעותא, ולואי בבסימו דשירתא, דא אתכליל בדא, ועיילי היכלא בהיכלא, רוחא ברוחא, עד דמתחברן בדוכתייהו כדקא חזי ליה, שייפא בשייפא, ואשתלימו דא בדא, ואתייחדו דא בדא, עד דאינון חד, (ד״א ל״ג) (ואתנהרין) ונהרין דא בדא. **כדין נשמתא עלאה דכלא אתיא מלעילא**

מלשון אור ספירי זך, בסוד הספירות העומדים ומראים דברים למטה. אבל הכל תלוי באותו הסתום מכל ודאי. וזה סוד "שאו ידכם קדש וברכו את ייי' ששני ידיים הם האחת לימין והם ה' חסדים הרמוזים בה' אצבעות יד ימין וכן האחת לשמאל והם ה' גבורות הרמוזות בה' אצבעות יד שמאל, והם רחמים ודין.

וְכֹלָּא אִתְקְשַׁר בְּהַהוּא דִּלְגַו בְּזִוּוגָא זַדָּא. וְהָכִי אִצְטְרִיךְ לְזַוְּגָא לֵהּ תָּדִיר. דְּמָאן דְּלָא עָבִיד הָכִי אִקְרֵי 'מְקַצֵּץ בִּנְטִיעוֹת'. אֶלָּא הָכִי אִצְטְרִיךְ לְזַוְּגָא לֵהּ בְּזִוּוגָא זַדָּא וַדַּאי. והכל נקשר באותו האור הפנימי (שקיו דאילנא) בחיבור אחד. וכך יש לחברם תמיד (וזו עבודת המכוונים לחבר ולייחד את העולמות בכל פרקיהם ומדרגותיהם). שמי שלא עושה כן נקרא "מקצץ בנטיעות" כלומר מפריד בין ספירה לחבירתה ומחשיך העולם, אלא כך צריך להיות לחבר אותם בחיבור אחד.

וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי "בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל" (ישעיהו כו, יג). דְּהָא הָשַׁתָּא מִסְטָרָא דִּשְׁכִינְתָּא כֹּלָּא סָתִים אִיהוּ, וּמִלִּין עִלָּאִין לָא אִתְגַּלְיָין בְּגַוָּונָא

ונהיר לון, והוו נהירין כלהו בוצינין בשלימו כדקא חזי, עד דההוא נהורא עלאה אתער, וכלא אעיל לגבי קדש הקדשים ואתברכא ואתמלייא, כבירא דמיין נבעין ולא פסקין, וכלהו מתברכאן לעילא ותתא. הכא רזא דרזין, ההוא דלא אתיידע ולא אעיל בחושבנא, רעותא דלא אתפס לעלמין, בסים לגו לגו בגווייהו, ולא אתיידע ההוא רעותא, ולא אתפס למנדע (ד"א ל"ג) (לן), וכדין כלא רעותא חדא עד א"ס, וכלא איהו בשלימו מתתא ומלעילא, ומגו לגו, עד דאתעביד כלא חד, האי רעותא לא אעיל לגו, אע"ג דלא אתידע, עד דכלא אשתלים ואתנהיר בקדמיתא בכלהו סטרין, כדין בסים ההוא רעותא (ד"א ל"ג) (לכלא), ולא (ד"א דלא) אתפס לגו בגו בסתימו, וכדין זכאה חולקיה מאן דיתדבק במאריה בההיא שעתא, זכאה איהו לעילא זכאה איהו לתתא, עליה כתיב (משלי כג כה) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך.

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְתִשְׁעָה

דִּלְהוֹן. אֲבָל לְזִמְנָא דְּאָתֵי "יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל" מִסְטָרָא דְּאִימָּא. כְּדֵין כֻּלָּא יִתְגַּלֵּי בְּגִילּוּיָא לְעֵינֵי כֻּלָּא. כְּדֵין "כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ" (ישעיהו נב, ז) וְכוּ' בְּשִׁבְעִין תִּיקּוּנִין אִלֵּין יִתְגַּלֵּי כֻּלָּא. אֲבָל "כִּי עַיִן בְּעַיִן", אִלֵּין תְּרֵין עַיְנִין מִסְטָרָא דְּאִימָּא וַדַּאי. זַיִן בְּשִׁבְעִין תִּיקּוּנִין דְּרֵ' שִׁמְעוֹן בַּר יוֹזַאי בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא. וְזַיִן בְּשִׁבְעִין דִּילְהוֹ. דִּכְדֵין "וְרָאוּ כָל בָּשָׂר יַחְדָּו" (ישעיהו מ, ה) דְּהָא בִּשְׂרָא יִתְתַּקַּן נָמֵי, וְכֻלָּא יִשְׁתְּכְלִים בְּתִיקּוּנָא שְׁלִים, בִּנְהוֹרִין דְּאִימָּא דְּאִתְגַּלְיָא עַל בְּנִין וַדַּאי. זַכָּאָה זַוּלָּקְהוֹן: ולעת"ל נאמר "ביום ההוא יתקע בשופר גדול" שהרי כעת מצד השכינה הכל סתום הוא, ואין חזון נפרץ, והדברים העליונים לא מתגלים בצורתם הנכונה. אבל לעת"ל "יתקע בשופר גדול" מצד הבינה הנקראת "שבת הגדול" וכן "שם הגדול" ואז הכל יתגלה בגלוי לעיני כל. ואז יתקיים "כי עין בעין יראו" בשבעים תיקונים אלו יתגלה הכל כי כחם לתקן את השכינה. אבל הפירוש של "עין בעין" הוא שהם ב' עיניים של הבינה (שרק באריך הם תרי דאתחזרו לחד) ודאי. והביאור הוא כי הרשב"י תיקן ע' תיקונים על המילה בראשית והרב החסיד הרמחל כתב ע' תיקונים על הפסוק האחרון שבתורה, וכך אומר לו אליהו הנביא הנאמן. ואז יתקיים "וראו כל בשר יחדו" שהרי אז גם הבשר הגשמי יזדכך ובעיני בשר יראו שכינה. והכל יושלם בתיקון שלם, באורות אימא המתגלה על בניה (זו"ן) ודאי אשרי חלקם.

דף קסח

פָּתַח אִיהוּ וְאָמַר. רַבָּן, עַד אֵימַת יְהֵא עָלְמָא תַּלְיָא וְקָאִים דְּלָא לְאִתְיַשְּׁבָא מִילִּין בְּאַתְרֵיהוֹן. כְּתִיב "יְהוָה מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ וְכוּ' אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל

בַּל תְּמוֹט" (תהלים צג, א). דְּמִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא לָא קַיְמוּ מִילִּין בְּדוּכְתַּיְיהוּ כִּדְקָא יָאוּת. אַף עַל גַּב דְּבְמַתַּן תּוֹרָה קַיְמוּ וְעֵיר, אֲבָל לָא אִתְקַיְימוּ. וְכֹלָּא בְּגִין סִטְרָא אַוְזָרָא דְּאַוְזַשִׁיכַת עָלְמָא, וּסְטַר קַדִּישָׁא לָא קָאִים בְּאַתְרֵיהּ. אֶלָּא לְזִמְנָא דְּתִתְעַבַּר סִטְרָא אַוְזָרָא דָּא מֵעָלְמָא, דִּכְתִיב "וְהָאֱלִילִים כָּלִיל יַחֲלֹף" (ישעיהו ב, יז). כְּדֵין יִתְיַשַּׁב סְטַר קַדִּישָׁא בְּאַתְרֵיהּ כִּדְקָא יָאוּת.

פתח הוא אליהו הנביא הנאמן ואמר, עד מתי יהיה העולם תלוי ועומד והדברים אינם מיושבים במקומם. כתוב ייי' מלך גאות לבש וכו' אף תיכון תבל בל תמוט" שמיום שנברא העולם לא עמדו דברים כראוי. אע"ג שבמתן תורה לזמן מועט עמדו אבל תיקון זה לא התקיים זמן רב (כי בחטא העגל התנצלו בנ"י עדים מהר חורב). וכל זה בגלל הס"א המחשיכה את העולם, וצד הקדושה לא עמד במקומו. אלא כאשר הס"א תעבור מן העולם (יבא הקב"ה וישחט למלאך המות וכמ"ש בסוף מסכת סוכה) שנאמר "והאלילים כליל יחלף אזי יתיישב צד הקדושה במקומו כראוי.

רַבָּנָן, הָא גָּלוּתָא אִתְאָרַךְ וְתַרְעִין אִנְעָלוּ, וְזָכְמִתָּא אִסְתַּלְקַת מִבְּנֵי נָשָׁא, דִּכְתִיב "אָבְדָה עֵצָה מִבָּנִים" (ירמיהו מט, ז). וְהָא זִמְנָא מָטָא דְּאִתְמַר בֵּיהּ "כִּי יִרְאֶה כִּי אָזְלַת יָד" (דברים לב, לו) הָא זִמְנָא דְּאִשְׁתַּכְוַזת אוֹרַיְתָא מֵעָלְמָא וְלָא אִתְוַזְוִיאַת הֲלָכָה בְּרוּרָה בְּכָל מָקוֹם. הָא זִמְנָא דְּיִתְבַּעֵי דָּג לַזוֹלֶה וְלָא יִשְׁתַּכַּזז. דְּבִשְׁאָר זִמְנִין הַוָּה כְּתִיב "וְיִדְגוּ לָרֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ" (בראשית

מזז, טז) אִלֵּין תַּלְמִידֵי וְזַכְמִים, נוּנִין רַבְרְבִין, דְּסָלְקִין וְנָזְחִין וְשָׁטָאן בְּיָמָא. אֲבָל הָשַׁתָּא מִתְבַּקֵּשׁ דָּג כְּדָא לַזּוֹלֶה דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא, וְלָא אִשְׁתְּכַח. רבנן רבנן, אומר אליהו הנביא הנאמן, הרי הגלות התארכה והשערים סתומים וחכמת האמת מסתלקת מבני האדם שנאמר "אבדה עצה מבנים" והנה הגיעו ימים שנאמר בהם "כי יראה אזלת יד" הנה התורה נשכחת מהעולם ואין הלכה ברורה[171] נראית. הנה הגיעו ימים בהם מתבקש דג לחולה, שזו השכינה הנקראת חולה, ולא מוצאים[172]. כבר ידעת שדג היינו יסוד וזה משיח משיב הנפש של השכינה הוא הרופא המכיר בדפקים (תיקוני זוהר קה עא).

קוּמוּ רַבָּנָן אִתְּעָרוּ בְּנֵי מְתִיבְתָּא, מָארֵי זַרְבָּן שְׁנָנָן, סַיְיפִין וְרוֹמָזִין, לְאִשְׁתַּכְוָזָא הָשַׁתָּא לְאַשְׁכְּוָזָא נַיְוָזָא לִשְׁכִינְתָּא, וְיִתְמַר בַּהּ "גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת וּדְרוֹר קֵן לָהּ" (תהלים פד, ד). אִוְדָּרוּ בְּתִיקוּנֵיכוֹן אִתְּעָרוּ בִּלְבוּשֵׁיכוֹן, לְבוּשִׁין דְּיָקָר תּוּקְפָּא וְוִזְסָן מַלְכוּתָא. לְאִתְּעָרָא מִילִין קַדִּישִׁין, מִילִין דְּקְשׁוֹט, דְּלָא סְטָאן לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא. מִילִין דְּקַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין וְזָדָאן לְמִשְׁמַע לְהוּ וּתְאֲבִין לְהוּ תָּדִיר.

---

[171] ראה גמ׳ שבת (קלח ע״ב) ״תניא רבי שמעון בן יוחי אומר חס ושלום שתשתכח תורה מישראל שנאמר כי לא תשכח מפי זרעו אלא מה אני מקיים ישוטטו לבקש את דבר ה׳ ולא ימצאו שלא ימצאו הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד.

[172] ראה גמ׳ סנהדרין (צח ע״א) ״אמר רבי חנינא אין בן דוד בא עד שיתבקש דג לחולה ולא ימצא שנאמר אז אשקיע מימיהם ונהרותם כשמן אוליך וכתב (בתריה) ביום ההוא אצמיח קרן לבית ישראל.

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְתִשְׁעָה

וּנְהוֹרִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ יִתְנַהֲרוּן הָכָא, לְמֵיהַב לְכוּ סַיְעְתָּא לְאַתְקָנָא תִּיקּוּנָא דָּא, תִּיקּוּנָא דִּלְעִלְּמִין. דְּבֵיהּ יְהֵא מִתְגַּלְיָא פּוּרְקָנָא לְיִשְׂרָאֵל, פּוּרְקָנָא שְׁלִים בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב. קומו חכמים התעוררו בני הישיבה, בעלי חרב השנונה, בעלי סייפין ורומחין, הכוונה למדרגות בהשגה הלוקית. בעלי חרב חדה אלו שזכו לרוח הקודש מצד השכינה הנקראת חרב. בעלי סיף לא התבאר ונראה שאלו בעלי תשובה מאהבה שהיא בבינה שיש בה שם אהי"ה וכשהוא במילוי ההין עולה קנ"א כמנין סיף ע"ה. בעלי רומחין אלו בעלי תורה (זו אות ו' של רומח) העושים חסד (כי איש החסד הוא אברהם והוא גימ' רמ"ח) כך התבאר בתיקונים דף י"א ע"א. המצאו כאן כדי למצוא מנוחה לשכינה ואז יתקיים בה "גם צפר מצאה בית ודרור קן לה". הזדרזו בתיקוניכם כלומר עשו ייחודים, התעוררו בלבושיכם שאלו לבושי כבוד, תוקף וחוזק לשכינה כלומר שימשיכו אורות נח"י שהם מגינים על השכינה ואמר ג' לשונות כבוד תוקף וחוסן כנגד כח"ב שאורות נח"י מרחיקים את אחיזת הקלי' ואת יניקת השרצים מדדי הבהמה. התעוררו בדיבורים קדושים, דברי אמת שאינם סוטים לימין או לשמאל. דברים שהקדושים העליונים, שאלו המלאכים ונשמות הצדיקים, שמחים לשמוע אותם ומשתוקקים להם תמיד כמו שמסופר באידרא רבא (קכח עא) ששמעו קול של מלאכים ונשמות צדיקים המתכנסים ובאים לשמוע דרשת הרשב"י. ואורות של הקב"ה והשכינה יאירו כאן שאלו אורות נפש ורוח לתת לכם עזרה להתקין את התיקון הזה, תיקון העולמות. ובתיקון זה תתגלה גאולת עם ישראל גאולה שלימה בזמן קרוב.

קָם וְצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ. אִוְדְּמָנוּ רַבָּנָן וְקָיְימוּ בְּדוּכְתַּיְיהוּ, אַבְרָהָם סָבָא וְזִסִּידָא, מֹשֶׁה רַעְיָא מְהֵימְנָא, רַב הַמְנוּנָא סָבָא, מטט׳ שָׂרָא רַבָּא, אָדָם קַדְמָאָה סָבָא דְּסָבִין. אֵלְיָהוּ מַזְכִּיר אֲתַר לְכֻלְּהוּ, וְכֻלְּהוּ צַדִּיקַיָּא בְּנֵי מְתִיבְתָּא כַּוְזָדָא. וְהָא נְהִירוּ עִלָּאָה

נָהִיר וְאִתְפָּרַשׂ עַל רֵישָׁא דְּכֻלְּהוּ. קם והתפלל תפילתו והנה עמדו לפני הרמחל החכמים במקומם והם: אאע"ה הסבא הקדוש, מרע"ה הרועה הנאמן, רב המנונא סבא, מלאך שר הפנים מטט' השר הגדול, אדם הראשו סב הסבים. ואליהו מכין להם מקום לכולם וכל הצדיקים בני הישיבה כאחד והנה נפרסה עליהם חופת אור על ראש כולם כפי שהיה באד"ר באותה פרסא. מסופר שלאחר חתונת הרב יהודה פתיה יצאו המוזמנים מן החתונה והיתה שעת חצות לילה לערך והנה ראו חופת אור ברקיע וכתוב שם אותיות שם א-ד-נ-י.

תָּנֵי רַבִּי אַבְרָהָם סָבָא זַסִּידָא פָּתַח וְאָמַר, ר׳ ר׳ לְשִׁמְעָיָא לָא נְקִרֵי, לְאַרְעָא לָא נֵימַר. דְּהָא כֻּלְּהוּ דַּרְגִּין עִלָּאִין קָיְימִין הָכָא, מְזַדְּמְנִין לְמִילָּנָא, וְהַהוּא טְמִירָא בּוֹצִינָא דְּכָל בּוֹצִינִין יָנְהִיר נְהוֹרִין דִּילֵיהּ, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא דְּכֻלָּא אִיהוּ וְזַד. קם אאע"ה הסבא הקדוש פתח ואמר לרמחל רבי רבי אל השמים לא אקרא ולארץ לא אומר כי הרי כל הספירות העליונות כאן ובכללם תפארת ומלכות שהם שמים וארץ, הנה הם כאן מוכנים לקבל את דיבורינו, ואותו הטמיר נר הנרות (שהוא אי"ס ב"ה) יאיר אורותיו להראות שהכל זו אחדות אחת ואין כאן עולמות וספירות וכו' אלא הכל אחד כאש המאירה בהרבה גחלים והיא אחת.

דף קסט.

פָּתַח וְאָמַר, "קֵץ שָׂם לַחֹשֶׁךְ וּלְכָל תַּכְלִית הוּא חֹזֵקֶר" (איוב כח, ג). כַּמָּה קְרִיבִין בִּישָׁן אִינּוּן דְּקָיְימָן לְשַׁלְטָאָה בְּזִמְנַיְיהוּ, וְכֻלְּהוּ שַׁלְטָנוּתָא בִּגְוֹ יְרוּשְׁלַיִם קַרְתָּא קַדִּישָׁא נָטְלוּ. וְרָזָא דָּא "אִבָּולְאָה הָזְרָבָה" (יחזקאל כו, ב). דְּהָא שַׁלְטָנוּתָא לִירוּשְׁלַיִם קָיְימָא, וּבְזִמְנָא דְּאִתְמְשָׁכוּ מִילִּין לְבַר,

כָּל זְוָדָא נַטְלַת זוּלָקָהּ לְשַׁלְטָאָה בֵּהּ. פתח אאע"ה דבריו ואמר "קץ שם לחשך ולכל תכלית הוא חוקר" כמה קריות (עולמות, היכלות) רעים יש שעומדים לשלוט לפי שעה ושואבים כחם מירושלים העיר הקדושה (שזו ספירת המלכות). וזה סוד "אמלאה החרבה" שהרי השלטון לירושלי'ם ניתן, ובעת שיש בריחת שפע מהמלכות והיא לא מכילה את המי'ם מפאת מעשי התחתונים, כל קריה רעה נוטלת חלקה לשלוט בו. **וְכֻלְּהוֹ הָכִי בְּרָזָא דִּתַכְלִית תָּיְימִין, וְדָא מַלְכוּת, בָּתְרָאָה דִּכָל דַּרְגִּין כְּלָלָא דִּכֹלָּא. וּלְזִמְנָא דְּיִבְעֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא לְמִבְנֵי יְרוּשָׁלַיִם בְּגַוָּא דְּעָלְמִין, כְּדֵין יֵהָדַר כָּל אִינּוּן זוּלְקִין לְגַו, וּבְהוּ תִּתְבָּנֵי וַדַּאי, וְשַׁלְטָנוּתָא יִתְנְטִיל מִכֻּלְּהוֹ אָזְרָעִין. בְּגִין כָּךְ "קֵץ שָׂם לַזּוֹשֶׁךְ" (איוב כח, ג), דָּא קֵץ דְּכַד יִשְׁתַּלִּים – יִשְׁתְּלִים גָּלוּתָא. כְּדֵין "וּלְכָל תַּכְלִית הוּא זוֹקֵר" (איוב כח, ג), כֻּלְּהוֹ תַּכְלִיּוֹת אִלֵּין לְאַפָּקָא מִתַּמָּן מַאי דְּאִצְטְרִיךְ.** וכל הקריות הללו בסוד זה עומדות וזו מלכות האחרונה שהיא כלל כל הספירות והיא מלכות דעשיה. ואז יחזור כל השפע האבוד לתוך המלכות (בסוד ושבית שביו) ובזה תבנה ירושלים ודאי, והשלטון ינטל מכל הקריות הרעות. ולכן נאמר "קץ שם לחשך" זה הקץ שבן תסתיים הגלות. ואז יתקיים "ולכל תכלית חוקר" כל התכליות הללו הן להוציא מהן מה שנצרך שאלו ניצוצי הקדושה והשפע שנפל לקלי'.

וּבְדָא יִתְבְּנֵי יְרוּשָׁלַיִם, דְּאִתְמַר בַּהּ "בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יְהוָה נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס" (תהלים קמז, ב). דְּהָא בְּזִמְנָא דְּגָרְמָן דְּאִתְפָּרְשׁוּ לְבַר יִתְכַּנְּשׁוּן לְגַו, אֲבַתְרַיְיהוּ יִתְכַּנְּשׁוּן כֻּלְּהוֹ יִשְׂרָאֵל. בְּגִין כָּךְ "נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס" (תהלים קמז, ב). וְאִתְמַר בַּהּ "רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל" (משלי לא, כט), אִלֵּין שְׁאָר קְרִוִין עָשׂוּ בְּזִמְנַיְיהוּ. "וְאַתְּ עָלִית עַל כֻּלָּנָה" (משלי לא, כט), אֲפִילּוּ בְּהַהוּא זִמְנָא, כָּל שֶׁכֵּן הָשַׁתָּא, דְּבְהוּ אִתְמַר "שֶׁקֶר הַחֵן וְהֶבֶל הַיֹּפִי" (משלי לא, ל) וְכוּ'. כְּדֵין "תְּנוּ לָהּ מִפְּרִי יָדֶיהָ" (משלי לא, לא), לְאִתְקַיְּמָא בְּקִיּוּמָא שְׁלִים לְעָלְמִין. ובזה תבנה ירושלים (ספירת המלכות) שנאמר בה "בונה ירושלים ייי' נדחי ישראל יכנס" שהרי בזמן שהכנפיים פרושות החוצה יתאספו לתוך כנפי השכינה כל הנדחים (ניצוצי הקדושה שנפלו לקלי') ואחריהם כל ישראל שנאמר "מקבץ נדחי עמו ישראל (בתחילה נדחי, אח"כ עמו, אח"כ ישראל מפי מור זקני הרב פרג'י כלפון זללה"ה). לכן נאמר "נדחי ישראל יכנס" ובשכינה נאמר "רבות בנות עשו חיל" אלו שאר הקריות מה שעשו בזמן שלטונם וזה התבטא במלכויות: בבל, מדי, יוון ואדום. ואח"כ נאמר "וא'ת עלית על כלנה" זו השכינה הנקראת "את" אפילו בזמן הגלות השכינה עולה על כולן, כל שכן בזמן הגאולה, שעליהן נאמר "שקר החן והבל היפי". ואז יתקיים בשכינה "תנו לה מפרי ידיה" להתקיים בקיום שלם עולם.

פָּתַח וְאָמַר "וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֱדוֹם" (בראשית לו, לא) וְכוּ' כַּמָּה רָזִין עִלָּאִין בְּהַאי קְרָא אִתְמָרוּ וְכֹלָּא קְשׁוֹט. אֲבָל הָכָא אִצְטְרִיךְ לְגַלָּאָה רָזִין טְמִירִין דְּלָא אִתְגַּלוּ וְלָא אִשְׁתְּמוֹדָעוּ עַד הָשַׁתָּא. פתח אליהו הנביא הנאמן לאחר שהתפלל ושיבח את השכינה הקדושה ואמר את הפסוק "ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום" כמה סודות עליונים בפסוק הזה נאמרו (אד"ר דף קכח ע"א) והכל אמת. אבל כאן צריך לגלות סודות סתומים שלא נגלו ולא נודעו עד היום.

תָּא חֲזֵי, בְּזִמְנָא דְּהַהוּא טְמִירָא מִכֹּלָּא בָּעָא לְאִתְקָנָא עָלְמִין בְּעָלְמִין, אַפֵּיק עֲנָפִין וּמִלְּגַו נָפְקוּ וְנָזְחוּ לְתַתָּא, וּמִתַּדִּבְקָן אִלֵּין בְּאִלֵּין דָּא מִלְּגַו וְדָא מִלְּבַר. עַד דְּלָא אִתְקַיָּמוּ, כְּדֵין כְּתִיב "וַיִּמְלֹךְ" "וַיָּמָת". וְכֻלְּהוֹ "לִפְנֵי מְלָךְ מָלַךְ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל" (בראשית לו, לא), דָּא מַלְכָּא עִלָּאָה עִיקָּרָא דְּכֹלָּא. בא וראה, בעת שהנסתר מכל רצה להתקין עולמות בעולמות, הוציא ענפים (עולם האצילות) והם יצאו (אלו אורות הנקודים מעיני א"ק) וירדו למטה (מתחת הפרסא) והם דבוקים אלו באלו (עולמות בי"ע היו כנפיים לאצילות) דא מלגו (עולם האצילות) ודא מלבר (עולמות בי"ע) עד שלא התקיימו שנאמר בהם "וימלך...וימות). וכולם "לפני מלוך מלך לבני ישראל" זה המלך העליון העיקרי של הכל (עולם התיקון).

תָּא חֲזֵי, שֶׁבַע אִינּוּן, וּבְזִמְנָא דְּנָזְחוּ – נָזְחוּ בְּדַרְגֵּיהוֹן דָּא לְתַתָּא בַּן דָּא, וְאִזְדַּמְּנוּ עָלְמִין

לְנָפְקָא. אִי תֵּימָא דְּהָכִי מִסַּדְרִמִיתָא הֲווּ קָיְימִין תָּמָן? הָכִי אִיהוּ וַדַּאי. אֲבָל בְּזִמְנָא דְּנָזְקוּ הָכִי אִזְדַּמְנוּ לְאַפָּקָא מִילִּין, כַּמָּה דַּהֲווֹ נָזְקִין. וְהָכָא אִזְדַּמַּן גּוּפָא לְאָדָם בְּשַׁעְתָּא דְּנָזְקוּ לְתַתָּא. וְהָכִי אִתְּדַוְּיַית סִטְרָא אַזְרָא מִכֹּלָּא. וּבְזִמְנָא אַזְרִינָא הֲווּ מִתְתַּקְנָן מִילִּין, וּמִתְפָּרְשָׁן דַּרְגִּין לְפוּם רָזִין דְּאִזְדַּמְנוּ כֹּלָּא. וְכֹלָּא אִתְתַּקַּן בְּהַהוּא אַזְרִינָא דְּאִתְגַּלְיָא לְקִבְלַיְיהוּ, וְדָא הַדַּר. בא וראה, שבע מלכים הם (והם נקראים מלכים כי יצאו רק עם אור דנפש שהוא בחינת מלכות. כי כבר ידעת שנרנח"י הם מלכות, תפארת, בינה, חכמה וכתר) ובעת שירדו במדרגותיהם, הם ירדו לפי הסדר הבא: דעת, חגתנהי"ם, זה למטה מזה בקו אחד וכך הזדמנו עולמות לצאת. אם תאמר שכך היה מתחילה, שהיו נמצאים שם, אכן כך הוא. אבל בעת שירדו כך הזדמנו להוציא דברים למטה, וכך נדחתה הס"א מכל[173]. ובזמן אחר היו נתקנים הדברים ונפרדים הספירות לפי סודות שהזדמנו הכל. והכל נתקן במלך האחרון שהתגלה כנגדם וזה המלך השמיני הדר.

דף קעֹ.

אֲבָל אִלֵּין קַדְמָאִין בְּרָזָא דְּה"ה בְּתָרָאָה אִשְׁתְּאַרוּ. כְּדֵין מָאן דְּנָפִיק לָא נָפִיק אֶלָּא לְקִבְלַיְיהוּ וְדָא ו'. אִזְדַּמְנוּ עָלְמִין בְּתִיקוּנָא וְאִינּוּן יהו"ה. לְזִמְנָא דְּאָתֵי "יִהְיֶה יְהוָה אֶחָד" (זכריה יד, ט) דְּכְדֵין ה"ה בָּתָרָאָה תִּסְתַּלֵּק כְּבַקַּדְמִיתָא לְמִיהֱוֵי בְּרָזָא דְּה' עִלָּאָה. כְּדֵין ו' אִשְׁתְּכַח לְקִבְלַהּ

[173] על דחיית הס"א ראה קל"ח פתחי חכמה פתחים מז-מח.

וְסָלִיק בְּרָזָא דִּי׳. בְּגִין כָּךְ "אֵשֶׁת זַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ" (משלי יב, ד). בַּה "וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה וְאוֹר הַחַמָּה" (ישעיהו ל, כו) וְכוּ׳ דְּהָכִי מְהַתָּא לְעֵילָּא מִסְּתַלְּקָן מִילִּין. אבל אלו הראשונים, דהיינו שבע המלכים הראשונים, בסוד של ה' אחרונה נשארו כלומר היה להם רק אור הנפש (שהוא סוד המלכות ולכן נקראו מלכים) ואזי מי שיוצא לקראת כלה הוא החתן בלבד וזו אות ו' ואז הזדמנו העולמים להיות מתוקנים בסוד יהו-ה. לעת"ל נאמר "יהיה ייי' אחד ושמו אחד" שאז ה' אחרונה תעלה למקום הבינה שהיא ה' ראשונה העליונה ואז החתן העליון יוצא כנגדה וזו אות י' שבשם ייי' ולכן נאמר "אשת חיל עטרת בעלה" כלומר המלכות מעטירה את בעלה שהוא אות ו' ועולה מעליו בסוד עטרה על ראשו ועל זה נאמר "והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה וכו' שהרי הכל נתקן מלמטה כלפי מעלה.

תָּא חֲזֵי, בְּזִמְנָא דְּאַתְקִין הַהוּא סְתִימָא דְּכֹלָּא תִּיקּוּנִין עִלָּאִין, כֹּלָּא שָׁרֵי וְאִתְתַּקַּן בִּתְלָת רֵישִׁין דְּאִשְׁתְּמוֹדְעוֹ. רֵישָׁא קַדְמָאָה עַל כֻּלְּהוֹ קַיְימַת לְעֵילָּא לְעֵילָּא, וּמִינַּהּ שֵׁבַע אִשְׁתַּכְוָן לְתַתָּא, דְּאִתְמַר בְּהוּ "עַד דִּי כָרְסָוָן רְמִיו וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִב" (דניאל ז, ט). בא וראה, כאשר התקין אותו הסתום מכל, שהוא האי"ס[174] ב"ה, הכל התחיל להתקן בג' רישין הנודעים (שהם: א. כתר

[174] עיין אוצ"ח שער תלת רישין. עץ חיים שער י"ג פ"ב. והנה לשון האוצ"ח: ונמצא כי הג׳ רישין הנזכרים הנה הראש העליונה שבהם הנק׳ רישא עילאה דלא אתיידע הוא הנקרא עתיק יומין, וב׳ הרישין שתחתיה שעמהם הם ג׳ רישין הנה הם כתר חכמה דא"א הנז׳, כי הכתר והחכמה שבו נקראים כל א׳ מהם בחינת ראש, אבל מן הבינה דא"א ולמטה אינם מכלל הג׳ רישין הנז׳. וג׳ אלו נמנו ונתבארו כאן באדרת האזינו באומרו ג׳ רישין אתגלפן דא לגו מן דא ודא לעילא מן דא, והתחיל לבארם ממטה ולמעלה, והתחיל ביותר תחתונה שבהם

דא"א הנקרא כתרא והוא הנקרא גולגלתא באד"ז. ב. אוירא דכיא. ג. חכמה דא"א הנקרא חכמה סתימאה או מו"ס.) הראש הקדום (הרדל"א) עומד על כולם (הוא מעל הג' רישין הנז' שהם גולגלתא, אוירא ומו"ס) ומן הרדל"א נמצאו שבע ספירות תחתונות שלו שהם כורסאות לג"ר הנקראים בספר דניאל עתיק יומין.

תָּא וְחַזֵי, הַהִיא רֵישָׁא עִלָּאָה דְּלָא אִתְיְדַע כְּלָל, קָאִים לְאַנְהָרָא נְהִירוּ עַל כֻּלְהוֹ דַּרְגִּין עִלָּאִין. מַאי נְהִירוּ? אֶלָּא רָזָא דָּא רָזָא עִלָּאָה דִּכְתִיב "יָאֵר יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ" (במדבר ו, כה). נְהִירוּ דְּאַנְפִּין דְּמִסְתַּכְּלָן לְתַתָּא אָקִים דַּרְגִּין בְּאַתְרַיְיהוּ, לְנַטְלָא נְהִירוּ דִּלְגַו כַּמָּה דְּאִצְטְרִיךְ. בא וראה, אותו הראש העליון שאינו נודע כלל, שהוא הרדל"א, עומד להאיר על כל הספירות העליונות. איזה אור? אלא סוד זה הוא סוד עליון שנאמר "יאר ייי' פניו אליך ויחנך" זה אור הפנים המביטים למטה לספירות התחתונות להעמיד אותם במקומם, שיקבלו אור פנימי כראוי להם **בְּגִין כָּךְ**

והיא חכמה דא״א ואמר רישא חדא חכמה סתימא דאתכסיא וכו׳, ועליה ראש הב׳ והיא כתר דא״א וכנגדה אמר רישא עילאה קדישא עתיקא סתימא דכל סתימין, ועליה ראש הראשונה והעליונה שבשלשתן והיא הנקראת עתיק יומין, וכנגדה אמר רישא דכל רישא רישא דלאו רישא ולא ידע ולא אתיידע וכו׳. אמנם אחר כך שהרדל״א אינה מכלל הג׳ רישין. ומה הן הג׳ רישין שבאדרת האזינו? ואמר: ״והנה ג׳ בחינות אלו הם ג׳ רישין הנזכרים: כי רישא עילאה דעתיקא שהיא כתר הנק׳ **גלגלתא** דא״א הוא המקיף העליון הגדול מכולם, ותחתיו יש רישא תניינא הנק׳ **אוירא** והוא מוחא בערך גלגלתא הנז׳, וגם הוא נעשה גלגלתא בערך רישא תליתאה הנק׳ חכמה כנזכר, וזו הרישא תניינא הנק׳ אוירא הוא המקיף (הקטן שהוא מקיף) לאור פנימי, ותחתיו יש רישא תליתאה הנק׳ **מוחא סתימאה** דא״א הנק׳ חכמה דא״א והוא (סוד) אור פנימי. והנה אלו הג׳ רישין הם בחינת נשמה ורוח ונפש שבא״א, כי גלגלתא היא נשמה, ואוירא היא רוח, וחכמה סתימאה היא נפש.

בְּאַנְפִּין מִסְתַּכְּלָן, וּבְגוּפָא קָיְימִין מִילִּין לְגוֹ לְבוּשָׁא כִּדְקָא וָזֵיל. וּלְתַתָּא אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן "טוֹב מַרְאֵה עֵינַיִם" (קהלת ו, ט) 'טוֹב' (יומא עד) וְכוּ'. דְּהָכִי נְהִירוּ דָּא גָּרִים לַהּ לְקַבְּלָא נְהִירוּ אַוְזָסָנָא כִּדְקָא יָאוּת. וּמַאי דְּאִתְפְּשַׁט לְגַו, שְׁבַע אֵינוּן, וּמִינַּיְיהוּ תַּלְיָין כֻּלְּהוֹ דַּרְגִּין עִלָּאִין וְתַתָּאִין. בְּגִין כָּךְ כָּל עָלְמָא בְּשֶׁבַע יוֹמִין אִתְבְּרִי, וּבְשֶׁבַע אִתְדַּבַּר. וְרָזָא דָּא "עַד דִּי כָּרְסָוָן רְמִיו וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִב" (דניאל ז, ט). דְּהָא כָּרְסָוָן מְזַדַּמְּנָן לְתַתָּא בְּרָזָא דְּשֶׁבַע, כְּגַוְנָא דְּשֶׁבַע עִלָּאִין. דְּהָא כֻּלְּהוֹ דַּרְגִּין דְּמִתְפָּרְשָׁאן הָכָא וְהָכָא. כַּד תִּסְתַּכֵּל בְּהוּ, כֻּלָּא בְּשֶׁבַע תַּלְיָין וְלָא יַתִּיר. בְּגִין כָּךְ שֶׁבַע כְּלָלָא דְּכֹלָּא לְעֵילָּא וְתַתָּא. וּשְׁכִינְתָּא שֶׁבַע כְּגַוְנָא דִּלְעֵילָּא. וְהָכִי כֹּלָּא בְּרָזָא דְּשֶׁבַע אִסְתַּדַּר וַדַּאי בְּסִידּוּרָא שְׁלִים. לכן ההסתכלות בפָּנים וקבלת האור בתוך הגוף כראוי. לכן בארו חכמים את הפסוק בקהלת "טוב מראה עינים מהלך נפש" ואמרו בגמ' ביומא (דף עד) טוב מראה עינים באשה יותר מגופו של מעשה. ואל לך להבין הדברים כפשוטם אלא הענין בארו כאן רבנו שהתבוננות העין היא הנותנת אור פנימי לגוף הנקרא אשה, והוא יותר טוב מגופו של מעשה, כלומר הראיה זה ייחוד חו"ב והוא עדיף מיחוד זו"ן. ואומר הרב שהרי אור היוצא מן העיניים גורם לז"ת לקבל את האור העליון של הרדל"א הנקרא "אחסנתא" או "אחסנא" כראוי. ומה שמתפשט לגוף הוא בשבע הספירות ומהם תלויים כל הספירות העליונות (של א"ק ואצילות) והתחתונות (בי"ע). לכן נברא העולם בשבעה ימים ומונהג בשבע ספירות חגתנהי"ם. וזה סוד הפסוק "עד אשר הכסאות הורמו ועתיק יומין יושב"

שהרי הכסאות למטה הן שבע כנגד שבע ספירות עליונות, כי כבר ידעת שג' רישין הם כח"ב, שהרי כל הספירות נחלקות לג"ר וז"ת. כאשר תביט בהם הכל תלוי בשבע ולא יותר לכן הכל כלול בשבע ולא יותר. לכן מספר שבע הוא כללות למעלה ולמטה. והשכינה גם היא שבע (והיא נקראת בת שבע כי היא מלבישה מחזה דז"א ולמטה כנגד ז"ת שלו) כעין הז"ת וכך הכל בסוד שבע מסתדר בסידור שלם.

תָּא וְחַזֵי, מֵהָכָא תַּלְיָא הַהוּא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא דְּסָתִים לְגַו, וְאִתְפָּרַשׁ בְּעַנְפּוֹי בְּרָזָא דְּד' אַתְוָן יהו"ה ב"ה. וְאִתְמָר בְּהוּ "יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד" (זכריה יד, ט). דְּהָא אִלֵּין שְׁמָא דַּעַתִּיקָא אִקְּרוֹן, וְאִינּוּן יהו"ה, וְאִיהוּ מִלְּגַו הָכִי מִתְפָּרֵשׁ לְקִבְלַיְיהוּ. אֲבָל שְׁמֵיהּ מַמָּשׁ, סָתִים מִכֹּלָּא טָמִיר מִכֹּלָּא, וְלָא אִתְרְמִיז אֶלָּא בְּהַהוּא קוֹצָא דְּי', דְּמִינֵּיהּ אִתְבְּנֵי וְאִתְמַלְיָא שְׁמָא דָּא כִּדְקָא יָאוּת. וְכֹלָּא אִיהוּ אֶחָד בְּיִחוּדָא זַד וַדַּאי. בא וראה, מכאן, כלומר מן הרדל"א, תלוי, כלומר אחוז ונבנה, או ע"ק שהוא כתרא והוא גולגלתא דא"א הוא הראש הסתום בפנים (כי הוא נסתר ואינו נגלה אלא מעט מן האוזן ולמעלה כידוע) והוא מתפשט בענפיו בסוד ד' אותיות הוי"ה ב"ה (שהם בחינת חו"ב תו"ם שבו) ונאמר בהם יי' אחד ושמו אחד. כבר ידעת שמילת יי' מורה על ז"א ושמו על הנוק'. אולם בערכין יי' מורה על ט"ר ושמו על המל'. וכן יי' יכול להורות על האורות ושמו על הכלים. כאן אותיות הוי"ה הן שמו וקוצו של י' זה יי'. אבל האור הנמצא ומחיה את האותיות לא ניתן להגדירו בשם כלל והוא נרמז בקוצו של יו"ד שממנו נבנה שם הוי"ה כראוי. והכל הוא אחד בייחוד אחד ודאי. כבר ידעת מה שכתוב בזו"ח רות שמילת אח"ד תרמוז לי"ס כיצד? אח הרי ט' ראשונות וד' זו המל' שהיא דלה. **דְּדָא אִיהוּ לְגַו, בּוֹצִינָא דְּכֻלְּהוּ בּוּצִינִין מִתְכַּלְּהָטָן מִינֵּיהּ.**

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְתִשְׁעָה

וְכֻלָּא אִתְכְּלִיל וְאִתְקְשַׁר בִּתְלֵיסָר נְבִיעִין יָקִירִין דְּאִקְרוּן י"ג תִּיקּוּנֵי דִּיקְנָא, דְּיִתְפָּרְשׁוּן בְּאַתְרַיְיהוּ כְּדְקָא יָאוֹת. שזה הוא בפנים, ע"ק הוא נר הנרות והכל נכלל ונקשר בי"ג מעיינות יקרים הנקראים י"ג תיקו"ד שיתבארו במקומם כראוי.

דף קעא.

תָּא חֲזֵי, עַתִּיקָא קַדִּישָׁא שָׁרֵי לְאִתְעַטָּפָא בְּזַוְּדָא גּוּלְגַּלְתָּא וְזִיוָרָא דְּרִישָׁא. אֲבָל רָזָא טְמִירָא, דְּכֻלָּא אִתְעַטַּף וְאִתְכְּלִיל בְּתִלְתָּא, וְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא דָּא בְּתִלְתָּא רֵישִׁין אִתְעַטַּף וַדַּאי. וְרָזָא דְּכֻלָּא אִיהוּ יְמִינָא וּשְׂמָאלָא וְאֶמְצָעִיתָא. וְהָכִי מִתְפָּרְשָׁאן לְתַתָּא כֻּלָּא בִּתְלָתָא. וְאִי תֵּימָא דְּהָכִי אִיהוּ לְעֵילָּא? לָאו הָכֵי. אֶלָּא הָכָא מִשְׁתָּרְשָׁן מִילִּין הָכֵי. אֲבָל מִסְטָרָא דִּלְעֵילָּא אִיהוּ הָכֵי, מִסְטָרָא דְּעַתִּיק יוֹמִין דְּאִטְמַר בֵּיהּ. דְּהָא וָזֵעֲד גְּבוּרָה תִּתְפָּאֶרֶת בִּתְלָתָא רֵישִׁין אִינּוּן, וְהָכָא אִשְׁתָּרַשׁ כֻּלָּא. וְהָכִי בָּטָא לְתַתָּא כְּגַוְנָא דָּא עַד שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי כְּלָלָא דְּכֻלָּא וְהָכִי בִּתְלָתָא מִתְפָּרְשָׁן. בא וראה, פרצוף ע"ק התחיל להתקן בגולגלת אחד לבנה בראש. כלומר גולגלת מורה על היותה בכתר, חיורא מורה על היותה חסדים, וחד מורה שהיא הנקודה העליונה של הסגולתא. אבל סוד כמוס יש כאן שהכל נתקן ונכלל בג' ג'. וע"ק נתקן בג' רישין. וסוד הכל אלו ג' קוין ימין שמאל ואמצע. וכך נמשכין הכל בג' קוין אלו: קו ימין חח"ן, קו שמאל בג"ה וקו אמצע כת"י אבל השורש הוא בג' רישין. וכך נמשך הכל עד המל' שהיא כלל הכל וכך הכל מתפרש בג' ג'.

אֲבָל תָּא וְחַזֵי, גּוּלְגַּלְתָּא דָּא בְּכַמָּה דַּרְגִּין אִתְפַּשְׁטַת. אֲבָל כֵּיוָן דְּאִתְתַּקְנוּ בִּילִין בִּתְלָת, הָכִי אִיהִי בִּתְלָת אִתְקַשְׁרַת, וְאִינּוּן תְּלָת הָוְיָ"ן וְזַד כְּלִיל לוֹן כַּחֲדָא. אבל בא וראה, גולגלתא זו בכמה ספירות מתפשטת אבל כיון שהדברים נסדרים בג' ג' ספירות כך היא נקשרת בג' ספירות והן ג' הויות ואחת הכוללת אותם כאחד. פירוש: האחת הכוללת זו הרדל"א. והג' הן: גולגלתא, אוירא דכיא ומוחא סתימאה שהן בחינת כתר חכמה ובינה של אריך אנפין.[175] **וּבְגִין כָּךְ הָכָא אִשְׁתְּרָשׁוּ דַּרְגִּין בְּסִידוּרָא שְׁלִים, וְאִינּוּן תְּלֵיסַר זְיוָרִתְי דְּנַהֲרָן, וְזַד מֵאֲמְצָעִיתָא כְּלָלָא דְּכֻלָּא, ד' לִימִינָא וְד' לִשְׂמָאלָא וְד' לְבָתַר קְדָלָא. וְהָכִי מִתְפָּרְשָׁן כֻּלָּא לְתַתָּא, וְאִתְכְּלִיל בְּשִׁכִינְתָּא דְּאִיהִי ד' סַמְכָא רְבִיעָאָה תְּווֹתַיְיהוּ, וְדָא הוי"ה דְּכָלִיל לוֹן. וְכֻלָּא אִיהוּ אֶחָד, דִּכְתִיב "יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד" (זכריה יד, ט). דְּהָא כֻּלָּא הָכִי בִּתְלֵיסָר אִתְפָּרַשׁ וַדַּאי, בְּרָזָא דִּתְלַת וְזַד דְּכָלִיל לוֹן.** ולכן כאן התחיל הסדר של ג' ג' והן י"ג חיוורתי המאירות: אחת אמצעית והיא מבריחה מן הקצה עד הקצה, ד' חיוורתי לימין וד' חיוורתי לשמאל וד' חיוורתי מאחור הרי י"ג חיוורתי. וכל הי"ג נכללים במלכות היא השכינה הקדושה שהיא בחינת אות ד' דאחד והיא רגל רביעית וזו הוי"ה הכוללת אותם. והכל הוא אח"ד

[175] כאן סוד תעניות הגשמים. ג׳ ראשונות של יחידים ואינם במנין. ג׳ ראשונות אלו ג׳ רישין. ג׳ הבאות הן כח״ב. ז׳ אחרונות אלו הז״ת. כמו כן דע שהרבה הלכות הן בסוד ג׳ של ג׳ ג׳ כגון: שברים בשופר הן ג׳ תרומיטין.

שנאמר "ייי' אחד ושמו אחד" שהרי הכל כך הוא בי"ג חלקים כעין י"ג חיוורתי בסוד ג' ג' ואחד הכולל אותם.

וּזְעֵיר אַנְפִּין אִיהוּ אָ"וז, וְאִינּוּן ט' דַּרְגִּין דִּילֵיהּ תִּלְתָּ תִּלְתָּ תִּלְתָּ, לְגַבֵּי אַבָּא וְאִמָּא וְדַעַת, וּלְקִבְלֵיהּ וְלְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא דְּנָפְקַת מִינֵּיהּ. אֲבָל שְׁכִינְתָּא בְּוַזַּד דְּכָלִיל תַּלְיָא וְדָא ד'. כֹּלָּא אִיהוּ אָוָזָ"ד. דְּהָכִי תִּלְתָּ שַׁרְיָין מִלְעֵילָּא וּמִתַּפְּשְׁטָן בְּדַרְגֵּיהוֹן עַד דְּמָטֵי לְתַתָּא. כְּדֵין נָפְקַת ד' אַבַּתְרַיְיהוּ, וְכֹלָּא אִיהוּ אָוָזָד. וְדָא י'ו'י' א', אָוָזָד וַדַּאי. יְמִינָא וּשְׂמָאלָא וְאֶמְצָעִיתָא כֹּלָּא בִּתְלָתּ רֵישִׁין אִלֵּין אִשְׁתְּרַשׁ, לְאַקָּמָא דַּבָּרְנוּתָא דְּעָלְמָא בְּקִיּוּמָא שְׁלִים. וְרָזִין אִשְׁתְּמוֹדְעָן לְזַכִּימֵי לִבָּא, תַּלְיָין דָּא מִן דָּא בְּשִׁיעוּרָא שְׁלִים. וז"א הוא א"ח דהיינו שיש בו ט' ספירות שלו והמל' משלימה אותו לי' (ועל זה נאמר מ'י יתנך כא'ח לי וכו') ואלו הט' סדורים ג' ג' כנגד: חב"ד, חג"ת נה"י והמל' יוצאת מן הדעת[176] והיא משלימה לי'. אבל השכינה באחד הכולל תלויה וזו אות ד' של מילת אח"ד והכל הוא אח"ד כלומר א'ח דאחד אלו ט' ראשונות דז"א וד' דאח"ד זו המל'. שהרי כך מתחילים מלמעלה ומתפשטים בספירותיהם עד שמגיעים למטה אל המל'. ואז יוצאת אות ד' אחריהם והכל אחד. וזה י'ו'י היוצאים מאות א' של מילת א'חד העולים בציור יוי לשם הוי"ה גימ' כ"ו. ימין ושמאל ואמצע הכל מתחיל בתלת רישין אלו ומכאן נשרש הכל להעמיד הנהגת

[176] אפשר להבין זאת כי מן הדעת נמשך התפארת וממנה המל'. או יובן בהתלבשות כי המל' דבוקה לז"א בגבו מן החזה ולמטה וזה סיום הדעת ולכן שפיר קאמר "שכינתא דנפקת מיניה".

העולם בקיום שלם. וסודות ידועים לחכמי לב יודעי סוד יש כאן בסוגיא זו והסודות תלויים זה בזה בשיעור שלם.

תָּא וְחַזֵי, כֻּלְּהוֹ בִּילִין דְּתַלְיָין בִּימִינָא מֵהָכָא מִשְׁתָּרְשָׁן, בְּאִלֵּין זִיוָרְתִי דְּרִישָׁא וַדַּאי. וְכָל דַּרְגִּין נָטְלִין לְפוּם רָוָא לִימִינָא אוֹ לִשְׂמָאלָא אוֹ לְאֶמְצָעִיתָא. וְכֻלָּא מֵהָכָא תַּלְיָא מִתְּלַת רֵישִׁין אִלֵּין דְּאִתְמָרוּ. דְּהָא בְּגוֹ רֵישָׁא דָּא קַדְמָאָה, מוֹזָא חַד סָתִים אִשְׁתְּכַח וְדָא רֵישָׁא תְּלִיתָאָה. דְּעֵילָּא מִיגֵּיהּ קָיְימָא חַד אֲוִירָא דְּלָא אִתְפַּס וְאִיהוּ רֵישָׁא תִּנְיָנָא. וּמוֹזָא דָּא לִשְׂמָאלָא קָאִים דְּהָכִי תַּלְיָא בֵּיהּ מִלְעֵילָּא. וּמֵהָכָא אִתְעַבִּיד כֻּלָּא דִּכְתִיב "כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ" (תהלים קד, כד)

וְרָוָא עִלָּאָה אִיהוּ. בא וראה, כל הדברים התלוים בימין מכאן מתחילים באלו י"ג חיוורתי של הראש, כתרא דע"ק. וכל הספירות מקבלות הנהגה מימין או משמאל או לאמצע. והכל מכאן תלוי בג' רישין אלו שנאמרו. שהרי באותו ראש ראשון (מלמטה למעלה) שהוא חכמה סתימאה (הנקרא גם מו"ס) יש מח אחד סתום וזה הראש השלישי. מעל ראש זה יש ראש שני (אמצעי) הנקרא אוירא שאינה נתפסת (הנקרא גם אוירא דכיא, או אויר קדמון) וזה הראש השני. ומח זה (מו"ס) לשמאל עומד (והוא שורש הדין) שהרי כך הכל תלוי למעלה ומכאן נעשה הכל שנאמר "כולם בחכמה עשית". וזה סוד עליון הוא.

דף קעב.

דְּהָא עָלְמִין בִּגְבוּרָה אִתְעַבִּידוּ, וְהָיְינוּ דְּאוּקְמוּהָ רַבָּנָן שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּרָא אֶת הָעוֹלָם בַּדִּין

אֶלָּא שֶׁשִּׁתֵּף עִמּוֹ מִדַּת הָרַחֲמִים' (ב"ר יב, טו).
דְּהָא עִיקָּרָא דְּכֹלָּא הָכִי אִיהוּ, דְּכֹלָּא אִתְבְּנֵי
מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה. וְכֹלָּא לְמֵיתֵי לְתַתָּא בְּרָזָא
דְּאָדָם. בְּגִין כָּךְ 'אֲשֶׁר יָצַר אָת הָאָדָם בְּחָכְמָה'
(ברכות ס), דָּא חָכְמָה סְתִימָאָה דְּכַּה קָאִים
דְּבָרְנוּתָא דְּכֹלָּא. וְכָל דָּא בְּרָזָא דְּגוּפָא קָאִים,
בְּגִין כָּךְ גוּפָא מִינֵּיהּ תַּלְיָא וְאִשְׁתַּכַּח. וְהָכִי תַּלְיָא
רָזָא מִשֵּׁירוּתָא דְּכָל מִילִּין וַדַּאי. וְחֶסֶד אִתְפַּשַּׁט
וְעַיֵּיל לְגַו, וְאַתְקִין תִּיקּוּנִין לְדַרְגִּין כַּמָּה דְּאִצְטְרִיךְ.
שהרי העולמות נעשו בגבורה וזה מה שאמרו חכמים "שהקב"ה ברא את העולם בדין אלא ששיתף עמו מידת הרחמים" שהרי עיקר הכל כך הוא שהכל נבנה מצד הגבורה. והכל מגיע למטה בסוד אדם ולכן תקנו לומר "אשר יצר את האדם בחכמה" זו חכמה סתימאה שבה עומדת הנהגת הכל. וכל זה בסוד גוף עומד ולכן הגוף נמצא ממנו ונמצא. וכך תלוי הסוד מתחילת כל הדברים ודאי. והחסד מתפשט ונכנס לתוך הספירות והוא מתקין כמה תיקונים לכמה ספירות כמו שצריך. כבר ידעת שהנהגת הכל תלויה בסוד חד"ר שזה חסד דין ורחמים. החסדים בונים קו ימין והגבורות קו שמאל ורחמים בונים קו אמצעי.

תָּא חֲזֵי, מֵהַאי מוֹזָא אִתְפַּשַּׁט כֹּלָּא וַדַּאי. וְכֹלָּא
תַּלְיָא בִּתְלֵיסָר נְבִיעִין עִלָּאִין דְּנָפְקִין מִינֵּיהּ, דְּנָבְעִין
נְבִיעוֹ עִלָּאָה לְכָל מָאן דְּאִצְטְרִיךְ. אֲבָל
מִגּוֹ לַהֲלָתָא דְּרֵישָׁא תַּלְיָין שַׁעֲרֵי נִימִין עַל נִימִין,
וְאִלֵּין נָמֵי מִגּוֹ זָכְמִתָּא דָּא נָפְקִין. אֲבָל כֹּלָּא
לְדַרְגּוֹי אִתְפָּרַשׁ. בא וראה, מאותו מח שזו חכמה סתימאה מתפשט הכל ודאי. והכל תלוי בי"ג נביעות עליונות היוצאות לחוץ שהן הי"ג

דפי מהדורא קמא: דף קעא.

חיוורתי, היוצאים מתוך הנביעה העליונה שזה רישא דאריך ונשפעים לכל הנצרך. אבל מגולגלתא דרישא תלויים שערי הנימין ואלו יוצאים מתוך החכמה אבל הכל נפרד לספירותיו.

תָּא וְחַזֵי, לְתַתָּא כְּתִיב "שֶׁרַאשִׁי נִמְלָא טָל קְוֻצּוֹתַי רְסִיסֵי לָיְלָה" (שיר השירים ה, ב). דְּהָא מוֹחָא מָלְיָא לְרֵישָׁא. וּלְבָתַר מֵהַהוּא מוֹחָא נָפְקִין טִפִּין לְמַאן דְּאִתְחַזֵּי מִגּוֹ שַׁעֲרִין אִלֵּין. וּבְהוּ אִתְתַּקַּן מָאן דְּאִתְחַזֵּי לְאִתְתַּקָּנָא לְנַטְלָא בָּתַר הָכִי נְהִירוּ דְּאִצְטְרִיךְ לְאַחְזָנָא עָלְמָא. כְּוָותָא דָּא לְעֵילָּא מִגּוֹ נִימִין אִלֵּין נְהִירוּ דְּחָכְמְתָא נָפִיק כְּוָותָא דָּא לְאַתְקָנָא מָאן דְּאִתְחַזֵּי לְאִתְתַּקָּנָא. אֲבָל מְזוֹנָא דְּאִתְחַזֵּי, לָא נָפִיק אֶלָּא מֵאִינּוּן תִּיקּוּנִין יָקִירִין דְּסַחֲרִין לְסִטְרָא דְּאַנְפִּין כַּמָּה דְּאִתְמָר. בְּגִין כָּךְ כֹּלָּא לְדַרְגֵּיהּ אִצְטְרִיךְ. בא וראה, למטה היינו בז"א כתוב "שראשי נמלא טל קווצותי רסיסי לילה" שהרי מו"ס ממלאת שפע את רישא דז"א. אח"כ מאותו מו"ס יוצאים טיפות שפע למי שראוי מתוך השערות האלו ובהם נתקן מי שראוי להתקן, שהוא ז"א, לקחת אח"כ מהשפע אור הנצרך לזון את העולם שזו המלכות נוקבא דז"א. כעין זה למעלה, מתוך אלו הנימין אור החכמה יוצא כעין זה להתקין את הראוי להתקן. אבל המזון הראוי לא יוצא אלא מאלו התיקונים היקרים המקיפים את הפנים כמו שהתבאר. ולכן הכל לפי המדרגה שלו עליו לקבל את השפע.

וְנִימִין אִלֵּין מִגּוֹ הַאי מוֹחָא נָפְקֵי, מִגּוֹ בְּרִירוּ דְּאִתְבְּרִיר מִגּוֹ אִינּוּן מְלָכִין דְּאִתְמָרוּ. וְכַמָּה דַּרְגִּין וְדַרְגִּין תַּלְיָין בְּהוּ. אֲבָל בְּשַׁעְתָּא דְּנָפְקִין לְבַר,

הַהִיא רֵישָׁא תְּנָיָנָא דְּאִתְמַרַת, אֲזִידַת בֵּהּ וְהַדְרַת לוֹן בְּסִידוּרָא עִלָּאָה בְּרָזָא דְּתֵלִיסָר לִיבִּינָא שְׁמָאלָא וְאֶמְצָעִיתָא כַּמָּה דְּאִתְמָר. וְסָלְקִין וְנָפְקִין עַל גַּבֵּי גּוּלְגַּלְתָּא לְבַר לְאַנְהָרָא לְמַאן דְּאִצְטְרִיךְ, בְּנְהִירוּ דְּהַהוּא מוֹחָא דְּרָהִיט בֵּהּ. וְשִׁיעוּרָא דְּנִיבִּין וְוִושְׁבְּנָא דִּלְהוֹן כֻּלָּא בְּרָזִין עִלָּאִין אִשְׁתְּעַר וַדַּאי כַּמָּה דְּאִצְטְרִיךְ. שַׁעֲרִין אִלֵּין כֻּלְּהוֹ קָיְימִין בְּסִידוּרָא יָאֶה וְזִיוָרִין כְּתַלְגָּא דְּאִתְמָר בֵּהּ "וּשְׂעַר רֹאשׁהּ כַּעֲמַר נָקֶא" (דניאל ז, ט). וְלֵית תָּמָן עַרְבּוּבְיָא. וּמִסְטְרָא דָּא אִתְיְהִיבַת אוֹרָיְתָא לְיִשְׂרָאֵל בְּלָא מַזְלְגֵּת וּבְלָא סְפֵיקָן כְּלָל, מַה דְּלָאו הָכִי לְתַתָּא כַּמָּה דְּאִתְמָר. ונימין אלו יוצאים מתוך אותו מוח, מתוך מה שנברר מאלו המלכים, וכמה ספירות וספירות תלויים בהם. אבל בשעה שיוצאים לחוץ, אותו ראש השני שהוא אוירא דכיא אוחז בהם ומסדר אותם בסידור עליון בסוד י"ג: ד' לימין ד' לשמאל וד' לאחור ואחד על גביהם כמו שהתבאר. ועולים ויוצאים על גבי הגולגלתא מבחוץ להאיר למי שצריך להאיר באור של אותו מוח שרץ בהם. ושיעור הנימין וחשבונם הכל בסוד עליון משוער ודאי כמו שצריך. שערות אלו כולם עומדים בסידור יפה לבנים כשלג (המורה על הנהגת החסדים העליונה שאין בה דין כל) ונאמר בהם "ושער ראשה כעמר נקא" כלומר שיער ראשו על עתיק יומין כצמר לבן ואין שם ערבוביא כלל. ובמצב זה ניתנה תורה לישראל בסיני ללא מחלוקת וללא ספקות כלומר ללא דין וללא אחיזת הקלי' כי כבר ידעת ש"ספק" גימ' "עמלק". מה שלא היה אחר כך לאחר פטירת משה רבנו שנולדו ספקות[177].

---

[177] עיין תמורה טז ע"א.

עַיְנִין דְּרֵישָׁא עִלָּאָה, הָכָא קָיְימִין רָזִין לְזַכָּאֵי לִבָּא. דְּהָא עַיְנִין מִגּוֹ סְתִימוּ דְּמוֹחָא. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּשָׁרֵי מוֹחָא לְאִתְגַּלָּאָה מִגּוֹ אִינּוּן אַנְפִּין, בָּקַע וְאִתְגַּלְיָא בִּתְרִין עַיְנִין דִּבְהוּ קָיְימָא אַשְׁגָּחוּתָא. מַאי אַשְׁגָּחוּתָא? אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּעַיְנִין אִלֵּין מִתְפַּקְחָן, כְּדֵין כֻּלְּהוֹ סִידּוּרִין דְּאִסְתְּדָרוּ, כֻּלְּהוֹ מִילִין קָיְימִין בְּאַתְרַיְיהוּ, וְאִי לָא לָא קָיְימִין. וּלְתַתָּא כְּתִיב "אַל תֶּאֱהַב שֵׁנָה פֶּן תִּוָּרֵשׁ" (משלי כ, יג) וְכוּ'. דִּבְשַׁעְתָּא דְּעַיְנִין בִּסְתַּתְמָן, סִידּוּרִין לָא מִסְתַּדְּרָן כְּדְקָא חֲזֵי. וּבְזִמְנָא דְּמִתְפַּקְחָן, כֹּלָּא קָאִים כְּמָה דְּאִסְתַּדַּר. וְרָזָא דָּא "פְּקַח עֵינֶיךָ שְׂבַע לָחֶם" (משלי כ, יג). עיניים, שהם סוד ספירת החכמה, של הראש העליון שהוא הכתר שהוא פרצוף אריך אנפין, כאן יש סודות לבעלי הסוד שהרי העיניים מתוך המוח הן באות (כלומר העיניים שהם חכמה יוצאות מתוך הכתר הנקרא מח). בא וראה, בשעה שהתחיל המח להתגלות מתוך הפנים, בקע והתגלה בשני העיניים שהם יש את ההשגחה. איזו השגחה? אלא בזמן שעיניים אלו נפתחים, אזי כל הסדרים מסתדרים, כל הדברים עומדים על מקומם, ואם לא נפקחים אינם קיימים. למטה, אלו עיני ז"א, כתוב "אל תאהב שנה פן תורש" וכו' שבשעה שהעיניים נסתמות ההשגחה מתמעטת ונראה כאילו ישן הוא אלוה שלהם[178] והסידורים אינם מסתדרים כראוי. ובזמן שנפקחות העיניים הכל מסתדר, כלומר ההשגחה מתחזקת ואינם נמסרים למקרי הטבע. וזה סוד "פקח עיניך שבע לחם".

[178] אסת"ר ז, יב.

תָּאנָא אִי עַיְנִין אִכֵּין עִלָּאִין הֲווּ בִּסְתַּתְמָן אֲפִילּוּ רִגְעָא זְעִירָא, כֻּלָּא הֲוָה מִתְזַעְזָעָרב מִיָּד. בְּגִין כָּךְ כְּתִיב "הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל" (תהלים קכא, ד). דְּהָא לְתַתָּא, לַוְּמַנִּין מִתְתַּתְזָן עַיְנִין וְלִוְמַנִּין סְתִימִין אִינּוּן, אֲבָל בְּגִין דְּאִית אִכֵּין לְעֵילָּא דְּמַקְיְימִין תָּדִיר. למדנו, אם עיני א"א היו מסתתמות אפילו רגע אחד, הכל היה נחרב מיד. לכן כתוב "הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל" שהרי למטה בז"א לעיתים העיניים פקוחות ולעיתים עצומות. הכוונה בעינים זה סוד ההשגחה כמ"ש הנה עין יי' אל יראיו...להחיותם ברעב וכו'. אבל בגלל שלמעלה עיני אריך פקוחות תדיר העולם מתקיים.

תָּא חֲזֵי, לְתַתָּא אִינּוּן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, אֲבָל לְעֵילָּא כֻּלָּא אִיהוּ יְמִינָא, דִּכְתִיב "הִנֵּה עֵין יְהוָה אֶל יְרֵאָיו לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ" (תהלים לג, יח). וְרָזָא דָּא הָא אִתְּמַר בְּאַדְרָא דְּרַ' שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא. אֲבָל הָכָא אִצְטְרִיךְ לְגַלָּאָה רָזִין טְמִירִין כְּדְקָא יָאוּת. בא וראה, למטה כלומר בז"א יש עין ימין ועין שמאל כלומר הנהגת משפט ויש בה הנהגת חסד והנהגת דין. אבל למעלה בא"א כתוב "הנה עין יי' אל יראיו למיחלים לחסדו" עין אחת. וסוד זה נאמר באדרא (אד"ר ח"ג קכ"ט ע"ב) של רשב"י המאור הקדוש. אבל כאן צריך לגלות סודות כמוסים כראוי.

תָּא חֲזֵי, תְּרֵין אִינּוּן וַדַּאי אֶלָּא דְּאִתְהַדָּרוּ לְחַד, וְרָזָא אִיהוּ. לְתַתָּא קָיְימִין עַיְנִין לְקַיְימָא סְדָרִין בְּאַתְרַיְיהוּ לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא. אֲבָל הָכָא קָיְימִין

עַיְנִין לְאַקְבָּא כֻּלָּא בְּרַחֲמֵי וַדַּאי. בְּגִין כָּךְ זַד אִיהוּ, דְּהָא כֻּלָּא אַשְׁגָּחוּתָא דְּרַחֲמֵי אִיהוּ. אֲבָל לְתִתִּין אִתְפָּרַשׁ, לְאַקְבָּא יְמִינָא וּשְׂמָאלָא כֻּלָּא בְּרַחֲמֵי. וְהָכָא נִימִין לָא קָיְימִין עַל עֵינָא וְלָא כְּסוּתָא דְּהָא פָּקִיזוּ אִצְטְרִיךְ תָּדִיר. בא וראה, שני עיניים של אריך אנפין הן ודאי אלא שחזרו להיות אחד (כך נקבע באד"ר. והבאור בזה שהם רחמים גדולים ואין ביניהם ימין ושמאל אלא הנהגת הייחוד שהיא נראית כעין אחת) אבל למטה בז"א עומדים עיני ז"א להעמיד את ההשגחה של חסד ודין. אבל בעין א"א הכל עומד ברחמים ודאי ולכן נחשבות כעין אחת שהרי הכל רחמים (המשל הגשמי בזה הוא כאשר שיני הורים מדברים באותו סגנון ואין ביניהם מחלוקת כלל. כאן מבחינה רוחנית נחשב שיש הורה אחד). וכאן באריך אנפין אין נימין (ריסים. והביאור דינים המונעים שפע מלרדת למטה) ואין כסות (עפעפיים. כלומר מסכים המונעים השפע) שהרי הם פקוחים תמיד.

תָּא חֲזֵי, הָכָא מִתְפָּרְשָׁאן רָזִין בְּעֵינָא וַדַּאי בִּתְלָת גְּוָנִין דְּאִינּוּן תְּלָת זִיוָרִין, זִוָּר בְּגוֹ זִוָּר, וְזִיוָּר דְּכָלִיל כָּל זִוָּר. דְּהָא הָכִי לְכֹלָּא פָּקִיזוּ אִצְטְרִיךְ, לְתִתַּל סִטְרִין יְמִינָא שְׂמָאלָא וְאֶמְצָעִיתָא, וְכֹלָּא בְּרָזָא דִּימִינָא. וְהָכִי לִימִינָא וְהָכִי לִשְׂמָאלָא. וּבַת עַיִן לְגוֹ קָאִים, לְאַכְלָלָא כֻּלָּא כְּחֲדָא. וְאִינּוּן בְּסִדְרָא דָּא קָיְימִין וַדַּאי, זִוָּר בְּגוֹ זִוָּר, וְזִיוָּר דְּכָלִיל כָּל זִוָּר. בְּאִלֵּין זִיוָרִין אַשְׁגַּח לְכָל סְטַר, וְאָקִים כֻּלָּא בְּדוּכְתֵּיהּ. אַשְׁגַּח לְעֵילָּא וְאַשְׁגַּח לְתַתָּא, וְכֹלָּא אָקִים בְּרַחֲמֵי כְּדָקָא חֲזֵי. בא וראה, כאן מתפרשים סודות בעין ודאי בשלוש גוונים שהם שלוש צבעי לבן (צבע לבן בא להורות על הנהגת

רחמים גבוהה): לבן בתוך לבן, לבן הכולל כל גווני לבן, ובת עין שזה האישון הכולל הכל. שהרי לכל יש צורך בהשגחה לג' צדדים: ימין (חסד) שמאל (גבורה) ואמצע (תפארת). והכל בסוד הימין. וכך הוא הדין לימין וכן לשמאל ובת עין שזו המלכות של החכמה עומדת בפנים לכלולל הכל כאחד. והם בסדר זה קיימים בודאי: לבן בתוך לבן ולבן הכולל כל לבן. באלו גווני הלבן משגיח אריך לכל צד וזו הנהגת הייחוד ומעמיד את הכל למטה בז"א, ואת הכל הוא מעמיד ברחמים כראוי.

זִיוָרָא קַדְמָאָה שַׁלִּיט וְאִתְתַּקַּף בְּאַתְרֵיהּ. נָזִית לְתַתָּא לְאַשְׁגְּחָא לְמַאן דְּאִצְטְרִיךְ. כְּדֵין תָּב וְסָלִיק לְעֵילָּא, וְקָשַׁר כֹּלָּא לְעֵילָּא. וְהָכִי כֹּלָּא בְּרַחֲמֵי אִתְקַיְּים וַדַּאי. וְדָא לִיבְוִינָא. לובן ראשון שולט ומתחזק במקומו, יורד למטה להשגיח למי שצריך ואז שב ועולה למעלה וקושר הכל למעלה. וכך הכל ברחמים מתקיים ודאי וזה לצד ימין כי לובן זה הוא בחינת חכמה.

זִיוָרָא תִּנְיָנָא שַׁלִּיט נָזִית וְסָלִיק, לְאַקָּמָא בְּרַחֲמֵי לִשְׁמָאלָא. לובן שני שולט ויורד ועולה להעמיד הכל ברחמים לצד שמאל כי לובן זה הוא בחינת בינה. ודע שבאריך אין דין כלל.

דף קעד.

זִיוָרָא תְּלִיתָאָה שַׁלִּיט נָזִית וְסָלִיק, לְאַקָּמָא כֹּלָּא בְּרַחֲמֵי לְאֶמְצָעִיתָא. בַּת עַיִן קַיְימַת לְעֵילָּא, וּכְלִילַת הָכִי כֹּלָּא בְּרַחֲמֵי, וְהָכִי נְטָלַת לְתַתָּא. וּלְוִבְנָא דְּאָתֵי "נָכוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית יְהוָה בְּרֹאשׁ הֶהָרִים" (ישעיהו ב, ב). בי"ת ב"ת י', דָּא בַּת עַיִן. וְהַהִיא י' עִלָּאָה זָכְמָה סְתִימָאָה, עִלָּאָה עַל כֹּלָּא

דפי מהדורא קמא: דף קעד.

וַדַּאי. וְיו"ד אִיהִי שִׁיעוּרָא דְּעֵינָא בִּסְתִימוּ זַדַּ. אֲבָל י' בַּהּ תְּלָת קוֹצִין, וְאִינּוּן תְּלָת זִיוָרִין אִלֵּין דְּאִתְמָרוּ. לובן שלישי שולט יורד ועולה להעמיד את הכל ברחמים לקו אמצעי ולובן זה הוא בחינת תפארת. בת עין שזו בחינת המלכות עומדת למעלה וכלולה כך, דהיינו שיש בה חכמה בינה ותפארת מן הג' חיוורתי הנ"ל, וכך היא מקבלת מג' קוין אלו והיא למטה מהם. לעת"ל נאמר "נכון יהיה הר בית יי' בראש ההרים" בית יי' זה בת י' וזו בת עין המלכות. ואותה אות י' שבמילת "בית" זו חו"ס העליונה ודואי. וי' היא מידת העין

ללא החיוורתי. אבל י' בת ג' קוצין כזה רומזת לאלו ג' חיוורתי אלו

שנאמרו כעין קשת שיש בה ג' גוונים לבן אדום וזהוב.

וְעוֹד הָכָא קָיְימִין רָזִין לְאִתְפָּרְשָׁא לְפוּם דַּרְגִּין, דְּהָא תְּלָת זִיוָרִין קָיְימִין הָכָא. וְכָל זַדַּ לִתְלַת סִטְרִין אִתְפַּשַּׁט. וְשֵׁבַע אִתְפַּשְׁטוּ מִינַּיְיהוּ, וְרָזָא ז' גְּלִדִּין דְּעֵינָא, אֲבָל כֻּלָּא בִּגִין רָזָא עִלָּאָה קָאִים. דְּהָא אִלֵּין קָיְימִין לְאַקָּמָא סְדָרִין בְּדוּכְתַּיְיהוּ. וְכֻלָּא הָכִי בִּתְלָת אִתְפָּרַשׁ, מִסִּטְרָא דִּתְלַת רֵישִׁין. וְכֻלָּא בְּרָזָא דְּשֵׁבַע, דְּהָכִי תַּלְיָין כֻּלְּהוֹ דַּרְגִּין בְּשֵׁבַע כַּמָּה דְּאִתְמָר. בְּגִין כָּךְ עֵינָא אִיהוּ תְּלָת וּשְׁבַע. אֲבָל כָּל זִיוָרָא נָמֵי הָכִי סָלִיק לִתְלַת וּשְׁבַע וַדַּאי, כֻּלָּא כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ. ועוד, כאן עומדים סודות המתפרשין לפי הספירות שהרי ג' גווני לבן יש כאן. וכל לובן

מתפשט לג' צדדים ושבע מדרגות מתפשטים ממנו וזה סוד שבע גלדי העין[179] אבל הכל בסוד סוד עליון שמעמיד את הכל. שהרי אלו החיוורתי עומדים להעמיד את ההנהגה במקומה. והכל נחלק לשלוש בגלל ג' רישין. והכל בסוד השבע שכך כל הספירות תלויות בשבע כמו שהתבאר. לכן העין היא סוד השלוש (חיוורתי, ג"ר) והשבע (גלדי העין, ז"ת). אבל כל גוון חיוור גם הוא נחלק לג' וז' הכל כמו שצריך.

מְצוָֹא דְּרִישָׁא דָּא מְצוָֹא דְּרַעֲוָא דְּכָאִים לְאִתְגַּלָּאָה לַזְּמִנִּין. דְּהָא עַיְנִין קָיְימִין תָּדִיר בְּאַשְׁגָּחוּתָא דְּלָא פָּסִיק, דְּהָכִי אִצְטְרִיךְ לְאַקָּמָא כֹּלָּא בְּרַזָּמִי. אֲבָל מְצוָֹא דָּא בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְגַּלְיָין, כֻּלְּהוֹ מָארֵי דִּינִין מִתְעַבְּרָן מִקַּמֵּיהּ לְגַבְּרֵי וְלָא שָׁלְטִין. בְּגִין כָּךְ דָּא לָא אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי תָּדִיר אֶלָּא לְזִמְנִין. דִּכְתִיב "וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְיָ עֵת רָצוֹן" (תהלים סט, יד) אִשְׁתְּמַע דְּלָאו תָּדִיר אִיהוּ הָכֵי. מצח הראש, זה מצח הרצון שהעומד להתגלות מזמן לזמן. שהרי העיניים עומדים תמיד בהשגחה שאינה פוסקת כדי שהעולם יתקיים ברחמים. אבל המצח בעת שמתגלה כל בעלי הדין עוברים לפניו ולא שולטים. לכן אין צורך שיתגלה תמיד כמו העיניים אלא מפעם לפעם. שנאמר "ואני תפלתי לך ייי' עת רצון" למדנו שלא תמיד מתגלה המצח אלא בעת רצון.

אֲבָל דָּא וְזֵוִי, לְתַתָּא מְצוָֹא בְּדִינָא אִיהוּ וַדַּאי. מַאי רָזָא? אֶלָּא דָּא וְזֵוִי, תְּלָת מִוְּזִין קָיְימִין גּוֹ רֵישָׁא, דַּעַת אַנְהִיר לְקִבְלֵיהּ בְּגוֹ מְצוָֹא. תָּמָן

[179] עיין תיקו"ז י"ג ע"ב. קכ"ח ע"א. קמ"ה ע"א.

מִתְגַּלְיָין אִינּוּן זָמִשׁ גְּבוּרָאן, בְּגִין כָּךְ מְצָזָא סוּמְקָא קָאִים, וְדָא הָכִי אִצְטְרִיךְ, בְּגִין לְתַבְרָא קַמֵּיהּ אִינּוּן קְלִיפִּין. וְתָא חֲזֵי, בְּמִצְזָא כ״ב אַתְוָן קָיְימִין דְּנָפְקִין מִגּוֹ בִּינָה, וְכֻלָּא אִצְטְרִיךְ, וְדָא בִּיסּוּמָא נָמֵי לְהַהוּא מְצָזָא, אֲבָל עַד הָכָא כֻּלָּא בְּדִינָא תָּלֵי. וְדָא אִצְטְרִיךְ וַדַּאי לְשֻׁוָּאָה דְּזִילוּ עַל זַיָּיבָא. אבל בא וראה, למטה כלומר מצח ז"א הוא דין כלפי מצח אריך.

מה הסוד? אלא בא וראה שלוש מוחין נמצאים ברישא דז"א שהם חב"ד. מח הדעת מאיר למצח[180] ושם מתגלים ה"ג ולכן הוא אדום וכך צריך להיות כדי שהקלי' ישברו מלפניו. בא וראה במצח ז"א נמצאים כ"ב אותיות היוצאות מן הבינה והכל נצרך גם ה"ג גבורות וגם כ"ב אותיות. אלו האותיות ממתקות את הה"ג שבמצח ז"א (כבר ידעת שה"ג אלו אותיות הכפולות מנצפ"ך העולים גימ' פ"ר. כ"ב אותיות הם ממותקות בערך הכפולות. הנה במצח אריך נאמר באד"ר "תאנא האי מצחא אתפשט במאתן ושבעין אלפין נהירין דבוצינין דנהרין מעדן עילאה" ומצח ז"א הם כ"ב אותיות רגילות וה' כפולות) אבל עד מצח ז"א הכל עומד ותלוי בדין וזה נצרך כדי ליירא את הרשעים.

אֲבָל תָּא חֲזֵי, דְּהָא בְּמִצְזָא כָּל דְּיוֹקְנָא אִשְׁתְּרַשׁ לְאִתְחַזָּאָה וְכֻלָּא בִּגְבוּרָה וַדַּאי, וְיִדְחֲלוּן מִינֵּיהּ כֻּלָּא. אֲבָל בְּגִין דְּאִיהוּ דִּינָא תַּקִּיפָא, כַּמָּה בִּיסּוּמִין אִצְטְרִיכָן לֵיהּ. וּתְפִילִין בְּקִשְׁרִין בְּהַהוּא מְצָזָא וְנָפְקִין לְבַר, וְדָא אִיהוּ בִּיסּוּמָא לְגַבֵּיהּ. אבל בא וראה, שהרי במצח כל דיוקן נשרש והכל בגבורה ודאי ויפחדו ממנו

[180] עיין ספר הכללים עמוד של שכתב שהמצח אינו ספירה אלא פעולה של ספירה. לפי האמור כאן המצח הוא גילוי הדעת.

הכל. כלומר המצח הוא שורש לז"ת דז"א ומל' שהיא נוק' דז"א הנקראת דיוקן[181] (ובאמת ז"א נשלם על ידי המל' וזה אדם שלם). אבל כיון שמצח ז"א הוא דין חזק כמה מיתוקים צריכין לו מאו"א. התפילין שאלו מוחי הבינה (בעולם הגשמי אלו תפילין של רש"י) מאירים בדעת ז"א ובוקעים ויוצאים למצח ז"א ויוצאים לחוץ וזה נחשב מיתוק למצח ז"א. **וְתוּ אִית צִיץ מִסְטָרָא דְּאַבָּא, וְדָא אִתְוָזֵי לְכַהֲנָא רַבָּא. וּבְזִמְנָא דְּצִלּוֹתָא דְּמִנְוָזָה בְּכָל יוֹמָא, אִתְגַּלְיָא מִצְוָזָא דָּא דִּלְתַתָּא בְּגִין לְאַכְפָּיָא קְלִיפִּין. וּבְגִין כָּךְ אִצְטְרִיךְ תְּפִלִּין בְּצִלּוֹתָא דְּמִנְוָזָה, דְּהָא הָכִי אִצְטְרִיךְ לְבַסְמָא הַהוּא מִצְוָזָא.** ועוד מיתוק יש למצח ז"א ואלו מוחי אבא הבאים לו מצד הציץ המונח בראשו של כהן גדול. כבר ידעת שכהן הוא חסד וכהן גדול בחכמה שהוא פרצוף אבא. על הציץ היה כתוב "קדש ליי" וכל קדש הוא בחכמה. מאבא נמשכים מוחין למצח ז"א וממתקין אותו. בזמן תפלת מנחה שבכל יום מתעוררים דינים בעולם ומצח ז"א כופה אותם ולכן צריך תפילין בתפילת מנחה (אלו תפילין של שמושא רבא) שהרי הם עומדים לבסם דיני מצח ז"א. **אֲבָל בְּשַׁבְּתָא דְּנַיְחָא אִשְׁתְּכַח וּבִיסוּמָא אִיהוּ יַתִּיר, תְּפִלִּין לָא אִתְוָזוּן, דְּלָא לְאַוָּזָאָה פָּגִימוּ בְּיִקָּרָא דְּשַׁבְּתָא. כָּל דָּא לְתַתָּא. אֲבָל לְעֵילָּא מִצְוָזָא אִתְבְּסַם בְּבְסִימוּ עִלָּאָה דְּעַתִּיק יוֹמִין, וּבִיסוּמָא דָּא גָּרִים לְאִינּוּן מִצְוָזִין דִּלְתַתָּא לְאִתְבַּסְמָא וְעֵיר. אֲבָל בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְגַּלְיָא לְנַבְרֵי, כֻּלְּהוּ מָארֵי דִּינִין מִתְעַבְּרָן**

---

[181] המילה דיוקן הינה מושג השייך לכלים והיא בעצם כלי או בחינת מלכות של הדבר הנדון. מצאנו דיוקנא דמלכא הפירוש דבר המורה על מציאות המלך אך לא עצמותו של המלך.

לְגַבְרֵי. אבל בתפלת מנחה של שבת אין דינים ונחת רוח נמצא ויש מתיקות מרובה כמ"ש הרב הארי הקדוש "צוחין אף עקתין בטלין ושביתין" וכו' לא ראוי להניח תפילין שלא להראות פגם בשבת כביכול אין בכחה להמתיק הדינים. וכל זה למטה במצח ז"א. אבל למעלה במצח א"א מתבסם המצח דאריך מן המתיקות העליונה של עתיק יומין ומיתוק זה גורם מתיקות כלשהיא למצח ז"א מלבד מה שמקבל מיתוקים מאו"א (מאימא ע"י התפילין שבראש כל אדם ומאבא מן הציץ המונח על ראש כה"ג. מכאן תבין מה שאמרו בברכות שהקב"ה שהוא ז"א מניח תפילין). אבל בעת שמתגלה מצח אריך לגמרי כל בעלי הדין עוברים לגמרי.

דף קעה.

תָּא וְחַזֵי, בְּסְטַר מְסָאֲבָא כְּתִיב "וּמֵצַוז אִשָּׁה זוֹנָה הָיָה לָךְ" (ירמיהו ג, ג). דְּהָא בְּמִצְוָא קָאִים כָּל דְּיוֹקְנָא כְּמָה דַּאֲמִינָא, בְּגִין כָּךְ תּוֹקְפָא דְּבָר נַשׁ בְּמִצְוָא אִיהוּ. וּבְגָלְיָת כְּתִיב "וַתִּטְבַּע הָאֶבֶן בְּמִצְחוֹ" (שמואל א' יז, מט) דְּהָכִי אִצְטְרִיךְ, לְתַבְרָא לֵיהּ. אֲבָל לְעֵילָּא לְעֵילָּא וַדַּאי מִצְוָא דָּא עִלָּאָה קָאִים לְבַסְמָא דִּינָא כְּדְקָא חָזֵי. בא וראה, בצד ההפוך לקדושה כתוב "ומצח אשה זונה היה לך" שהרי במצח זה עומד כל זו"ן (שהם הס"מ ולילי') ולכן תוקף האדם נראה במצחו. בגלית כתוב "ותטבע האבן במצחו" שהרי כך צריך לשבר את כח הקלי'. אבל למעלה למעלה בא"א (הרב נקט כאן פעמיים למעלה למעלה כי כעת דיבר בקלי' הרי שלמעלה אחד הכוונה לז"א לכן נקט עוד פעם אחת למעלה כדי שנבין שהכוונה לא"א) ודאי מצח זה עליון הוא העומד לבסם את הדין כראוי.

זוֹטָמָא דְּרֵישָׁא שַׁפִּירוּ דְּפַרְצוּפָא אִיהוּ. מִתַּמָּן נָשִׁיב רוּזָא מִגּוֹ מוֹזָא. וְרוּזָא דָּא קָאִים לְאִתְעָרָא

לְכָל בָּאן דְּאִתְזַוֵּי לְמֶעֱבַד עוֹבָדוֹי. אִשְׁתְּכַח כֹּלָּא אִצְטְרִיךְ לְדַרְגֵּיהּ. נִימִין, קָיְימִין לְנַגְּדָא בְּהוּ מְשַׁיְכוּ דְּמוּזָּא, לְאַתְקָנָא בָּאן דְּאִצְטְרִיךְ לְאִתְתַּקָּנָא. עַיְנִין, קָיְימִין לְאַשְׁגָּחוּתָא, לְאַקָּמָא סִידְרִין בְּאַתְרַיְיהוּ. מִצְחָא, לְאִתְעַלָּאָה לְזִמְנִין כְּדְקָא יָאוּת. זוֹטָמָא, לְנָשְׁבָא רוּחָא לְאִתְעָרָא בְּזֵילָא לְמַאן דְּאִצְטְרִיךְ לְמֶעֱבַד עוֹבָדָא. וְרוּחָא דָּא לָא פָּסִיק כְּלָל. וּלְתַתָּא תְּרֵין נוּקְבִין אִינּוּן, זַד רַזְמֵי וְזַד דִּינָא, אֲבָל לְעֵילָּא כֹּלָּא רַזְמֵי וַדַּאי. חוטמא דרישא דאריך הוא יופי כל פרצוף אריך. כבר ידעת שהחוטם הוא בחינת ספירת התפארת שהיא עיקר ההנהגה. עיקר הנהגת המשפט היא בתפארת גוף האילן ועיקר הנהגת הייחוד היא בתפארת של הראש שזה חוטמא. משם נושבת רוח מתוך המוח (מתוך הג' רישין הנז') ורוח זו עומדת להתעורר לכל מי שראוי לעשות מעשים, נמצא שהכל נצרך לפי מדרגתו. מן המח נמשכים נימין שבהם נמשך השפע לתקן את מי שראוי לתקן. העיניים עומדים להשגיח, המצח נמצא לפרקים, והחוטם לנשוב בו רוח בכח למי שצריך לעשות מעשה. ורוח זו לא פוסקת כלל. ולמטה בחוטם ז"א יש ב' נקבים אחד לדין ואחד לרחמים אבל למעלה בחוטם אריך הכל רחמים ודאי.

תָּא זְוֵי, מִתְּרֵין נוּקְבִין אִלֵּין זָמִין לְנָשְׁבָא רוּחָא דְּזָכְיָא עַל תְּרֵין מְשִׁיזִין, זַד מְעוּקְבָא זַד, וְזַד מְעוּקְבָא זַד, בְּגִין לְאִתְעָרָא לְהוּ בְּעוֹבָדַיְיהוּ כְּגַוָּנָא דִּלְעֵילָּא. דְּהָא בְּהַהוּא זִמְנָא יִשְׁתַּכַּח עָלְמָא תַּתָּאָה כְּגַוָּנָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה לְגַמְרֵי, וַכְּאָה זוּלָקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. בא וראה, מתוך אלו ב' נקבי חוטם אריך עתיד

לצאת רוח חכמה על ב' משיחין. רוח מחוטם אחד ורוח מחוטם שני כדי לעורר אותם במעשיהם כעין של מעלה. כבר ידעת שנקב ימין הבא מן החוטם הוא חסדים וממנו אור מקיף ומנקב שמאל יוצא אור הדינים ומשם אור פנימי. נמצא שמנקב ימין נמשך אור שפע וחיים למב"ד ומנקב שמאל כנ"ל למב"י. שהרי באותו זמן של ימות המשיח עולם תחתון יהיה בדיוק בגוון העולם העליון. אשרי חלקם של ישראל.

פָּתַח וְאָמַר הָא הָשַׁתָּא אִצְטְרִיךְ הָכָא לְאַתְקָנָא תִּיקּוּנָא דִּדִיקְנָא עִלָּאָה יַקִּירָא דִּכְלָל יָקִירִין דִּבְהַ תַּלְיָין כָּל רָזִין דְּעִלְמָא. קוּמוּ מָארֵי מְתִיבְתָּא, אִזְדַּמְנוּ לְאַתְקָנָא תִּיקּוּנָא עִלָּאָה דָּא כִּדְקָא יָאוּת. דִּיקְנָא עִלָּאָה יַקִּירָא דִּמְיַנָּה מִתְכַּסְיָא כֻּלָּא וְלְכַמָּה מְתָבְרָן כָּל סְטִרִין מְסָאֲבִין. תִּיקּוּנָא דִּדִיקְנָא יַקִּירָא דָּא, בְּתִלֵּיסָר תִּיקּוּנִין עִלָּאִין אִתְתַּקַּן, דִּהָכָא תַּלְיָא כָּל יַקִּירוּ עִלָּאָה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ "כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יֹרֵד עַל הַזָּקָן זְקַן אַהֲרֹן" (תהלים קלג, ב) וְכוּ'. דִּהָא הָכִי אִתְגַּלְגַּל נְהִירוּ מַדְרְגָא לְדַרְגָּא. בְּד' קַדְמָאִין בְּקַדְמִיתָא. מִתַּמָּן בְּזוֹ' אָזְדָּרְנִין. וְרָזָא דָּא "הַזָּקָן זְקַן אַהֲרֹן". מִתַּמָּן לְהַהוּא מַזָּלָא תַּתָּאָה דִּכְלִיל כֻּלְּהוֹ כַּוְוָדָא, וְדָא "שֶׁיֹּרֵד עַל פִּי מִדּוֹתָיו" (תהלים קלג, ב). פתח ואמר הנה כעת צריך להתקין תיקון הדיקנא העליונה, כבוד כל המכובדים, (או"א מכובדים יותר מזו"ן וא"א מכובד מהם) שבה תלויים כל הסודות של העולם. קומו ראשי הישיבה, באו לתקן תיקון הדיקנא דא"א כראוי. דיקנא עליונה מכובדת שממנה מתביישים הכל ולפניה נשברים כל כחות הרוע. תיקון דיקנא יקרה זו בי"ג תיקונים היא נתקנת שהרי כאן תלוי כל הכבוד העליון שנאמר בו "כשמן הטוב על הראש

יורד על הזקן זקן אהרן" שהרי כך מתגלגל השפע ממדרגה למדרגה. בתחילה הוא יורד בד' ראשונות ואח"כ בח' אחרונות. והסוד נעוץ במילים "על הזקן" (אלו ד' ראשונות) "זקן אהרן" (אלו ח' אחרונות) משם למזל האחרון הכולל הכל כאחד והוא מזל י"ג ועליו נאמר "שיורד על פי מדותיו" וכבר ידעת ש"פה" היינו מלכות.

תָּא וְחַזֵי, הָכִי דִּיקְנָא דָּא בְּתְלֵיסָר אִתְתַּקַּן, בְּרָזָא דְּתַלַּת הוי"ן וְוַ֫ו דְּכָלִיל לוֹן, בְּרָזָא דְּסִידּוּרָא עִלָּאָה וַדַּאי. ד' נְפָקִין בְּקַדְמִיתָא מֵרָזָא דְּהוי"ה זְעֵיר. מִתַּמָּן תְּרִין אָזְנָרִין נְפָקִין וְאִינּוּן תְּמָנְיָא. לְבָתַר זַוִ֫ין כְּלָלָא דְּכֹלָּא, וְדָא תְּלֵיסַר. וּמִתַּמָּן לְתַתָּא אִתְפָּרְשָׁן כֹּלָּא כִּדְקָא יָאוּת. בא וראה, כך דיקנא זו בי"ג תיקונים נתקנת בסוד ג' הויות ואחד הכולל הכל בסוד הסידור העליון ודאי (בברכת כהנים יש ג' הויות ואחת כוללת וזו המלכות הנקראת "שם" ונקראת "אני" וזה הוא "ושמו את שמי...ואני אברכם"). ד' ראשונים יוצאים בתחילה מסוד ד' אותיות הוי"ה. אח"כ משם יוצאים ח' אחרונות מב' שמות הוי"ה ואח"כ יוצא תיקון הכולל כל התיקונים וזה תיקון י"ג ומשם ולמטה נפרד הכל כראוי. כאן, כמו באד"ר מונה הרב את התיקונים בקצרה ואח"כ חוזר ומפרט אותם.

תִּיקּוּנָא כַּדְמָאָה שַׂעְרִין שַׁעֲרֵי נְפָקִין תְּוֹזוֹת [פָּתְוָא דְּאוּדְנִין] מֵהַאי וּמֵהַאי סְטָרָא. תיקון ראשון מתחילות השערות לצאת מתחת פתחי האוזן מצד זה (ימין) ומצד זה (שמאל).

תִּיקּוּנָא תִּנְיָנָא סְוָזָרָן שַׁעֲרֵי עַל פּוּמָּא מֵרֵישָׁא וְזַדָּא לְרֵישָׁא וְזַדָּא. תיקון שני מקיפות השערות על הפה מראש אחד של הפה לראשו השני.

דף קעו.

תִּיקּוּנָא תְּלִיתָאָה אִתְפַּסְקָן שַׁעֲרֵי תְּוֹוֹת זוֹטָמָא עַד פּוּמָא. תיקון שלישי נפסקות השערות מתחת החוטם עד הפה. מקום זה ללֹא שיער נקרא אוֹרַח.

תִּיקּוּנָא רְבִיעָאָה סָזְרָן שַׁעֲרֵי תְּוֹוֹת פּוּמָא מֵרֵישָׁא וְזַדָּא לְרֵישָׁא וְזַדָּא. תיקון רביעי מקיפות השערות מתחת הפה מצד אחד לצד השני.

תִּיקּוּנָא וַזְמִישָׁאָה אִתְפַּסְקָן שַׁעֲרֵי תְּוֹוֹת [פּוּמָא] לְקֵבֵל הַהוּא אָרְזָא אַזְרִינָא דְּאִתְמַר. תיקון חמישי נפסקות השערות תחת הפה כנגד אותו אורח שנזכר.

תִּיקּוּנָא שְׁתִיתָאָה סָלְקִין שַׁעֲרֵי וְזַפָּיִן עַל אַנְפִּין הָכָא וְהָכָא כִּדְקָא יָאוּת. תיקון ששי עולות השערות ומכסות את הפנים מכאן ומכאן כראוי.

תִּיקּוּנָא שְׁבִיעָאָה אִתְפַּסְקָן שַׁעֲרֵי וְאִתְוַזְיָין תְּרֵין תַּפּוּזִין. תיקון שביעי נפסקות השערות ונראות כשני תפוחים.

תִּיקּוּנָא תְּמִינָאָה נַזְקָן שַׁעֲרֵי בְּשִׁקּוּלָא וְזַדָּא עַד טַבּוּרָא דְּלִבָּא. תיקון שמיני יורדות השערות הזקן בשווה עד טבור הלב כלומר מרכז הלב.

תִּיקּוּנָא תְּשִׁיעָאָה נָפְקִין שַׁעֲרֵי בֵּין אִינּוּן עִלָּאֵי לְתַתָּאֵי בְּשִׁקּוּלָא וְזַדָּא. תיקון תשיעי יוצאות השערות בין העליונות של א"א ובין התחתונות של ז"א בשווה.

דפי מהדורא קמא: דף קעו.

תִּקּוּנָא שְׁתִּין וְתִשְׁעָה

תִּיקּוּנָא עֲשִׂירָאָה נָפְקִין שַׁעֲרֵי דְּזַוָּפַיִן תְּזוֹזוֹת גְּרוֹנָא. תיקון עשירי יוצאות השערות החופות את הגרון.

תִּיקּוּנָא זַוְדַסַר שַׁעֲרֵי כֻּלְּהוֹ תַּלְיָין בִּשְׁקוּלָא וְזַדָּא וְלָא נָפְקִין דָּא מִן דָּא. תיקון אחד עשרה כל השערות תלויות בהשוואה אחת ואינן חורגות זו מזו.

תִּיקּוּנָא תְּרֵיסַר פּוּמָא אִתְפַּנֵּי מִכָּל סִטְרִין דְּאִתְפַּסְקָן שַׁעֲרֵי סַזְרָנֵיהּ. תיקון שנים עשר הפה מתפנה מכל צדדיו והשערות נפסקות סביבו.

תִּיקּוּנָא תְּלֵיסַר אִלֵּין שַׁעֲרֵי דְּנָזְחִין לְתַתָּא בְּשִׁקוּלָא עַד טַבּוּרָא. תיקון שלוש עשרה אלו השערות היורדות למטה משתלשלות עד טבור הגוף.

תָּא זְזֵי, דִּיקְנָא יַקִּירָא דָּא וַדַּאי כָּל נְהִירוּ וְכָל בִּרְכָאן מִינַּהּ תַּלְיָין וְנָפְקִין בְּסִידּוּרָא שְׁלִים. בא וראה, זקן יקר זה ודאי כל אור וברכות יוצאים ממנו ויוצאים בסידור שלם. כעת מרחיב הרב את י"ג התיקו"ד.

הקדמה בענין י"ג תיקו"ד:

כתוב בתורה בתפלת מרע"ה (שמות לד, ז-ח) "יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת: נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה. כנגדם הזכיר מיכה הנביא י"ג תיקונים אלו: (מיכה ז, יח-כ) "מִי אֵל כָּמוֹךָ נֹשֵׂא עָוֹן וְעֹבֵר עַל פֶּשַׁע לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ לֹא הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ כִּי חָפֵץ חֶסֶד הוּא: יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ יִכְבֹּשׁ עֲוֹנֹתֵינוּ וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתָם: תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם.

כתב המהרח"ו זללה"ה בספר עץ חיים (שער י"ג, פרק ט') את חלוקת י"ג ת"ד על סדר הפסוקים: "אמנם פי' י"ג מדות בסוד י"ג ת"ד דא"א נבאר

מקום הי"ג תיקונים היכן הם בדיקנא. ואמנם נמנה תחלה התיבות איך הם י"ג: א' מי אל כמוך, ב' נושא עון, ג' ועובר על פשע, ד' לשארית נחלתו, ה' לא החזיק לעד אפו, ו' כי חפץ חסד הוא, ז' ישוב ירחמנו, ח' יכבוש עונותינו, ט' ותשליך במצולות ים כל חטאתם, י' תתן אמת ליעקב, י"א חסד לאברהם, י"ב אשר נשבעת לאבותינו, י"ג מימי קדם. ואמנם הי"ג מדות אלו דמיכה הם השפע הפנימיות הנמשכין ממו"ס בתוך שערות הזקן והם הנקראים שבחא דעתיקא, אך שערות הזקן עצמו שהם הצינורות וכלים ומעברים שיריק המשחתא קדישא בהם הם י"ג מדות שנזכרו בתורה בפרשה כי תשא והם כמו [נ"א נמי] י"ג דז"א כי כבר ידעת שאין בז"א רק ט' והם של פ' שלח לך וכשמאירין בו י"ג אלו אז נקרא בשמם והם ע"ז הסדר:

אל א' רחום ב' וחנון ג' ארך ד' אפים ה' לפי שארך אפים מורה על ב' מדות יחד ולזה לא אמר ארך אף אלא אפים ורב חסד ו' ואמת ז' נוצר חסד ח' לאלפים ט' נושא עון י' ופשע י"א וחטאה י"ב ונקה י"ג. ועתה נבארם בפנים האדם עצמו איך הם י"ג תיקונים.

1. ואמנם תחת שני פאתי הראש הם מתחילין ב' רישין דדיקנא והם קצרים ולא רחבים והם כנגד האזן וזהו תיקון א' נקרא **אל**.
2. ואח"כ תיקון הב' והוא שורות השערות הגדלים בשפה עליונה על הפה לאורך וזהו **רחום**.
3. ג' **וחנון** הוא אותו ארחא שכנגד האמצעית החוטם
4. ד' **ארך** הוא שורת שערות שתחת שפה התחתונה
5. ה' **אפים** הוא ארחא תניינא המפסיק באמצע הזקן והוא מכוון נגד ארחא קדמאה שתחת החוטם
6. ו' **ורב חסד** הוא תחת תיקון קדמאה דא"ל והוא סיום שיעור אותן השערות הקצרות של שער הזקן והוא במקום שהתחיל להתרחב מעט שהוא מקום התחלת עצם הלחיים עצמו שהוא יוצא כמין זוית תחת האזן ומשם ולמטה הוא רחב יותר משל מעלה וזהו נקרא ורב חסד וזה נמשך עד המקום שכנגד הפה

7. ז' **ואמת** הם ב' הפנים החלקים מן השער תרין תפוחין קדישין

8. ח' **נוצר חסד** והוא נקרא מזלא קדישא והוא הזקן מכנגד הפה ולמטה שהוא כללות הזקן בכללותן בחיבור א' כי מה שלמעלה מזה הוא נחלק לב' כי ב' תפוחין וחוטמא מפסיקין בנתיים ואמנם מכנגד הפה ולמטה הוא עובי הזקן והתחברותן יחד ואמנם הוא מאד עבה והם שערות ע"ג שערות ואלו נחלקין לב' כיצד צד הזקן מכנגד מעלה שהוא מקום הזקן המגולה הוא תיקון א' וצד הזקן המכוסה שהוא כנגד הגרון הוא תיקון ב' נמצא כי אנו מחלקין עביות הזקן כי צד העליון הנגלה לעינים תיקון א' ומה שהוא כנגד הגרון הם השערות שתחת אלו הראשונים והם מתכסים באלו הם תיקון ב' והנה אלו ב' תיקונים נקרא מזלא והם ב' מזלות ופי' מזלא מלשון תזל כטל אמרתי שהוא משך השערות באורך מלמעלה למטה ואין בכל הי"ג תיקונים האלו שיהיה נקרא כך אלא אלו השנים העליון נקרא נוצר תיקון הח' והתחתון נקרא ונקה תיקון י"ג ושניהן כל אחד נקרא מזלא ואמנם אלו השערות הם ארוכות עד הטבור שלו.

9. ט' הוא **לאלפים** כי בין אלו השערות הארוכות מובלעים קצת קטנים וזהו לאלפים

10. י' **נושא עון** אחר כל ב' מזלות אלו יש שערות קטנים סמוכות לגרון והם למעלה ממנו מעט ואינן מובלעים במזלא הנ"ל רק ניכרין לבדם וחפיין אגרונא.

11. י"א **ופשע** הוא היות אלו השערות קטנות שוין בארכם ולא נפקי דא מן דא

12. י"ב **וחטאה** הוא הפה עצמו להיות פנוי משערות

13. י"ג **ונקה** הוא המזל הב' ונקרא תיקון י"ג. ואמנם ב' מזלות האלו שוכבים זה ע"ז והם דכורא ונוקבא ואבא יונק מן הח' ואמא יונקת מן הי"ג הרי ביארנו י"ג ת"ד:

תִּיקּוּנָא קַדְמָאָה אֵל. "מִי אֵל כָּמוֹךָ" (מיכה ז, יח).
ל"א קוֹצִין תַּקִּיפִין נָפְקִין מִתְּוָזוּת פָּתְוָא דְּאוּדְנִין.
דְּאוּדְנִין קָיְימִין לְאַעֲלָאָה מִילִין לְעֵילָּא לְגַו, וְלָא
אִשְׁתְּמוֹדְעָן. אֲבָל מִמַּאי דְּסְלִיק לְעֵילָּא נָזִית
לְבָתַר לְתַתָּא. וְכֻלָּא אִתְתַּקַּן בְּתִיקּוּנָא שְׁלִים. תיקון
ראשון "אל" מתוך מ"ש הנביא "מי אל כמוך". ל"א קוצין כמנין א'ל חזקים (מורה על היותם דינים כמ"ש בספר "קול ברמה" אות פו וזה לשונו: "ודע שאותם המלכים דא"א אשר עלו, הם השערות של הדיקנא דעתיקא, כמו שאמר בזוהר [אדרא דף קל"ב ע"א] בסוד התיקון הראשון שהוא סוד אל שבו תלת עלמין שהם ג' מלכים בלע חושם יובב, שהלא סוד השערות הם נמשכים מן החכמה עצמה, וכבר ידעת שהיא חכמה איהו נוקבא לגבי כתר דעתיקא ושערות אלו הם מיין נוקבין דילה, ולכן שערות אלו דדיקנא גם הם דינים גמורים) והם יוצאים מתחת פתחי האזניים. שהאזניים (שהן בחינת בינה ע"ש אזן מילים תבחן) עומדות להעלות דברים למעלה לתוך החכמה והכתר ואינן נודעות. אבל ממה שעולה למעלה, בסוד מ"ן, יורד אח"כ למטה בסוד מ"ד והכל נתקן בתיקון שלם. כלומר לאחר ירידת מ"ד נמשך מרום המעלות שפע שאין בו צמצומים ואין בו קטנויות והיכן שמגיע מתבטלים הקטנויות והצמצומים ולכן אמר הרב שהכל נתקן בתיקון שלם.

תִּיקּוּנָא קַדְמָאָה דָּא תְּלָת אֵל קָיְימִין תָּמָן וְהָא
אִתְּמַר, דִּבְהוּ מִשְׁתָּרְשָׁן תְּלָת עָלְמִין. אֲבָל הָכָא
רָזָא עִלָּאָה. דְּהָא כֻּלְּהוּ מִילִין דְּעָלְמָא מִגּוֹ בְּרִירוּ
דְּמַלְכֵי קַדְמָאֵי נָפַק וַדַּאי. וּכְלָלָא דִּכְלָא תְּלָת
אִינּוּן, בְּלַע יוֹבָב זוּשָׁם. דְּהָא שְׂאָר לָא אִתַּתְקַנוּ.
וּמַאי דְּנָפִיק מִתַּמָּן, כֻּלָּא אִתְכְּלִיל הָכָא בְּאִלֵּין
תְּלָת, וְלָא סָלְקִין בִּשְׁמָא אַזְרָא, אֶלָּא בְּהוּ כְּלִילָן
וַדַּאי. וּבְזִמְנָא דְּשָׂרֵי נְהִירוּ לְנָפָקָא, כְּדֵין כֻּלָּא

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְתִשְׁעָה

בְּתִלְתָּ אִלֵּין אִתְכְּלִיל, דְּאִינּוּן כְּלָלָא דְּכֹלָּא דִּלְגַו וְדִלְבַר. וְסִטְרִין אָזְלָרִנִין אִתְכַּפְיָין תְּזוֹתַיְיהוּ לְמֵיקָם בְּתְזוּמַיְיהוּ לְתַתָּא, וְכֹלָּא אִתְתַּקַּן בְּתִיקּוּנָא שְׁלִים.

תיקון ראשון זה שלוש "אל" נמצאים שם[182] וכבר הוסבר הדבר ברמז באידרא (דף קלב ע"א) והענין שתיקון ראשון הוא בחינת כתר וממנו ג' הויות שבהם י"ב אותיות ומהם י"ב התיקונים הבאים אח"כ וזה מ"ש שבהם נשרשים שלוש עולמות אבל כאן יש סוד עליון. שהרי כל הדברים שבעולם מתוך התבררות המלכים הקדמונים יוצאים בודאי כלומר עולם התיקון שהוא אבי"ע נבנה על עולמות התהו שהם שבעת המלכים שמתו. מתוך השבעה יש שלושה והם בלע יובב וחושם שנתקנו ומהם עולמות בי"ע ובהם ג' א'ל אלא שיש בהם חילוק: א'ל שד'י בבריאה, א'ל הוי'ה ביצירה וא'ל אדנ'י בעשיה. שאר המלכים לא נתקנו. ומה שיוצא משם הכל נכלל

---

[182] כתב בספר "אמת ליעקב" - מערכת מבוא שערים אות ע – ערך "עלמין" סוד תלת עלמין דנפקו מגו תיקונא קדמאה דדיקנא, הם שורש ג' מלכים בלע יובב חושם ושורשיהם נשארו בדיקנא, והם ג' א"ל שיש בתיקונא קדמאה, ואחר כך מאלו השרשים יצאו הג' עלמין לתתא ונמשכו: עולם הא' בבינה דאצילות, ועולם השני בת"ת דאצילות, ועולם הג' במלכות דאצילות. וכולם בבחינת אחוריים שלהם ומשם נמשכו עוד למטה בג' עולמות בי"ע. ועלמא קדמאה מתגלה בגבורה דבריאה הנקרא היכל זכות והוא סוד נהר דינור. וזה סוד אלף אלפין ישמשוניה להההוא נהר וכו' והענין דזה עלמא קדמאה סליק לאלף אלפין מארי תריסין והו"ס אלף עלמין וביאורו עיין במהדורא בתרא במערכת האל"ף אות ז'. וטעם שנקרא מארי תריסין הוא דביה עלמא קדמאה כלולין בו התרי עלמין תתאין והם ג' א"ל גי' מג"ן ותריס הוא תרגום מגן וזהו מארי תריסין ועיין עש"ב. ודע דמ"ש דבג' עולמות אלו יש בכל אחד שם אל בודאי דיש הפרש ביניהם והוא דאל דעולם הבריאה נקרא אל שד"י ואל הוי"ה בעולם היצירה בהיכל זכות שלו ואל אדנ"י בעולם העשיה בהיכל זכות וזה סוד מה שאמרו בזוהר הקדוש פרשת פקודי דף רנ"ב היכלא רביעה איקרי א"ל ודא איהו רזא ואל זועם בכל יום דכולו דינין והבן זה דא"ל שד"י במילוי אל"ף למ"ד שי"ן דל"ת יו"ד בגימטריא אלף עם הכולל והוא סוד אלף מארי תריסין דבהאי עלמא יעש"ב [דף כ"ט ע"ב]. וענין זה העלמא קדמאה להיכן נתפשט עוד, עיין במהדורא בתרא במערכת הכא"ף אות ג' יע"ש:

דפי מהדורא קמא: דף קעו.

באלו ג' מלכים ואינם עולים בשם אחר אלא בהם כלולים ודאי. ובעת שיצא האור אזי הכל נכלל באלו השלושה שהם כללות הכל מה שבפנים ומה שבחוץ כלומר פנימיות העולמות וחיצוניותם. והס"א נכפפת תחתם (כלומר מקבלת מרותם) לעמוד במקומה כראוי ולא לחרוג ולהחריב העולם, והכל נתקן בשלימות.

תָּא וְחַזֵי, מַה בֵּין שַׁעֲרֵי דְּרִישָׁא לְשַׁעֲרֵי דְּדִיקְנָא? אֶלָּא אִלֵּין קַשְׁיָין וְאִלֵּין רַכִּיכִין. דְּהָא אִלֵּין קָיְימִין לְתַבְרָא מְסָאֲבִין מִסַּמַּיְיהוּ, מַה דְּלָאו הָכִי אִינּוּן אָזְרָנִין. וְרָזָא דָּא שַׁעֲרֵי דְּרִישָׁא קָיְימִין לְאַמְשָׁכָא נְהִירוּ דְּזָכְמְתָא לְגַבֵּי מָאן דְּאִתְזַוַּג לְאַתְקָנָא לֵיהּ. אֲבָל שְׁעָרִין דְּדִיקְנָא אִינּוּן קָיְימִין לְנַזְחָא נְהִירוּ וּמְזוֹנָא דְּכֹלָּא. בְּגִין כָּךְ הָכָא אִצְטְרִיךְ לְאַתְקָפָא. וְאִלֵּין קָיְימִין לְאַכְפְיָא לְכָל אִינּוּן מְסָאֲבִין וַדַּאי. וְכֻלְּהוֹ שַׁעֲרֵי מִגּוֹ מִזְוָא נָפְקִין מִבְּרִירוּ דְּאִתְבְּרִיר תָּמָן, וּבְהוּ רָהֲיט נְהִירוּ דְּמִזְוָא מִלְּגָו. בא וראה, מה בין שערות הראש לשערות הזקן. נקדים ונאמר שהשערות הם צינור להעביר בו השפע המוחין והאורות מה שנקרא "שבחא דעתיקא" והכלי משתנה באיכותו ממקום למקום. שערות הזקן קשות והראש רכות. שהרי שערות הזקן צריכות להתמודד ולשבר כחות הטומאה מלפניהם מה שאין כן בשערות הראש. וזה סוד ששערות הראש עומדות להמשיך (להעביר ולהוריד. את ההמשכה מצאנו במסכת מקוואות (ה, ב) מעין שהוא משוך כנדל) את אור החכמה למי שראוי לקבלו בבחינת יהיב חכמתא לחכימין וכמו שאמרו אין מזרזין אלא למזורזין. אבל שערות הזקן עומדות להוריד אור ומזון לכל (אור לאצילות ומזון לבי"ע שהן יותר עבים מן האצילות) ולכן כאן צריך להתחזק. ואלו שערות הזקן עומדים לכפות לכל כחות הקלי' ודאי. וכל השערות בין הראש ובין הזקן מתוך המח הן יוצאות, אלא שהזקן

מתפשט למטה כפי תפקידו, מתוך מה שנברר שם מן המח ובשערות הוא רץ אור המח מבפנים.

דף קעז.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דִּנְהוֹרָא דְּאִלֵּין נָזְזִית לְתַתָּא, כֻּלָּא לְתַתָּא נָמֵי אִתְתַּקַּן. וְרָזָא דָּא לְתַתָּא לָאו אִינּוּן אֶלָּא ט' תִּיקּוּנִין. וְכַד נַהֲרָן דַּרְגִּין בְּתִיקּוּנָא אִתְעֲבִידוּ י"ג, וְי"ג אִלֵּין נַהֲרָן בְּהוּ. כְּדֵין קָיְימָא כֻּלָּא בְּתִיקּוּנָא שְׁלִים וְדִינָא אִתְבְּסַם וּמָאנֵי דִּינָא מִתְעַבְּרָן. בְּגִין כָּךְ בְּזִמְנָא דְּאִתְגַּלְיָין, כֻּלְּהוֹ סִטְרִין מְסָאֲבִין מִתְבָּרָן, וְלֵית דְּיָכִיל לְמֵיקָם קָמַיְיהוּ. קוּם רַעְיָא מְהֵימְנָא אַתְקִין תִּיקּוּנָא דִּדִיקְנָא יַקִּירָא דָּא כְּדְקָא יָאוּת. בא וראה, בשעה שאור שערות הזקן יורד למטה, הכל למטה גם כן נתקן (כי מקבל השוואת צורה לעתיקא קדישא כלומר הקטנויות נעלמות ושמות אלקים הופכות להוי'ה. נאמר כאן רמז לפי דברי הרב "שערי אורה" ידוע ששם הוי'ה הוא גימ' כ"ו. כאשר נכתוב כ"ו מלא נקבל כ"ף ו'ו הרי שסופי תיבות הן פ"ו כמנין אלקי'ם המורה על צמצום ודין וקטנות. נמצא שכשאור הוי'ה פוגש את אור אלקים הוא ממתק אותו ומסלק ממנו את האחוריים ונשארו רק הפנים שהם ראשי תיבות הוי'ה. עוד כ"ף ו'ו גימ' יב"ק ועולה כמנין: אהי'ה הוי'ה אדנ'י שהם בינה תו"ם) וסוד זה הוא שלמטה כלומר בז"א יש רק ט' תיקו"ן הנזכרים בפרשת שלח וכאשר מאירים י"ג תיקו"ן דא"א בט' תיקו"ן דז"א נהפכים הט' לי"ג (אולי

דפי מהדורא קמא: דף קעז.

זה רמוז במה שמברכים היהודים זל"ז גי"ט שאבאס) וי"ג תיקוני א"א מאירים בי"ג תיקו"ד דז"א. אזי הכל נעשה תיקון שלסוהדין נמתק ובעלי הדין עוברים (בלשוננו מתפוגגים). ולכן בעת שמתגלים י"ג תיקו"ד כל צדדי הקלי' עוברים ונשברים ואין מי שיכול לעמוד לפני אורות הדיקנא. קום מרע"ה הרועה הנאמן והתקן תיקון הדיקרא היקרה כראוי.

קָם רַעְיָא מְהֵימְנָא פָּתַח וְאָמַר, וַדַּאי תִּיקּוּנָא דְּדִיקְנָא יַקִּירָא אִשְׁתְּמוֹדָע כְּדְקָא יָאוּת. קם מרע"ה הרועה הנאמן פתח ואמר. ודאי התיקון היקר הראשון של הדיקנא נודע כראוי ובזה נתן הסכמה למה שאמר הרמח"ל.

תִּיקּוּנָא תְּנִינָא דְּא "נֹשֵׂא עָוֹן" (מיכה ז, יזז). הָכָא שכ"ה יהו"ה, וְכֹלָּא בְּרָזָא עִלָּאָה תַּלְיָא. דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּנְהִירוּ נְקוּדִין, אִתְתַּקַּן מִתִּיקּוּנָא לְתִיקּוּנָא, עַד דְּאִשְׁתְּלִים בְּשִׁלִּימוּ כְּדְקָא יָאוּת. וּבְתִיקּוּנָא קַדְמָאָה אִתְעַר מִלָּה, כְּלָלָא דְּכֹלָּא. תִּיקּוּנָא תְּנִינָא בֵּיהּ קָאִים תִּיקּוּנָא דְּאִינּוּן ש"ך דִּינִין, דְּאִינּוּן ה' זִמְנִין די"ן, דְּמִינַּיְיהוּ ז' אד"ם בְּקַדְמִיתָא. וְכַד תָּבוּ לְאִתְתַּקָּנָא, הָכִי אִצְטְרִיךְ לְאִתְתַּקָּנָא רָזָא דָּא לְאִתְבַּסְּמָא דִּינִין כְּדְקָא יָאוּת, בְּגִין דְּיִתְפַּשַּׁט נְהִירוּ עִלָּאָה בְּאַתְרֵיהּ כַּמָּה דְּאִצְטְרִיךְ. התיקון השני מי"ג תיקו"ד דא"א הוא "נושא עוון" כאן יש במילה "נשא" גימ' 351 כמו "שכ"ה הוי'ה" והכל בסוד עליון תלוי. שהרי בשעה שהאור יוצא הוא עובר מתיקון לתיקון ונתקן בכך עד שנשלם כראוי. בתיקון הראשון היתה העילה הראשונה, ההתעוררות לתיקונים שזו בחינת כתר של י"ג תיקו"ד שהיא כללות הכל. תיקון שני בו עומד תיקון של ש"ך דינים שהם גימ' של ה"פ דין (שהם ל"ב אלקים דמע"ב שכ"א כלול מי"ס והם גימ' נע"ר. כאשר נוסיף את ה' מילות דין נקבל שכ"ה והם ה"פ ס"ג או ז"פ מ"ה. עוד עיין

בספר "עץ חיים" שער יג פרק יד) ומהם יוצא גימ' ז"פ אד'ם בתחילה שהם רומזים למלכים שמלכו בארץ אדם. וכאשר חזרו להתקן כך צריך להתקן סוד זה שיתבסמו הדינים כראוי כדי שיתפשט האור העליון במקומו כמו שצריך.

תִּיקּוּנָא תְּלִיתָאָה "וְעֹבֵר עַל פֶּשַׁע" (מיכה ז, יז), דְּאִתְפַּסְקָן שַׁעֲרֵי, בְּגִין לְמֵיהַב אֲתַר לְהַהוּא רוּזָא דְּנָשִׁיב מִגּוֹ זוֹטָמָא. דְּהָא הָכִי אִצְטְרִיךְ בְּכָל אֲתַר דְּרוּזָא זָמִין לְנָפָקָא תָּמָן, לְמִשְׁבַּק לֵיהּ אֲתַר פָּתִיזַ, בְּגִין דְּיִנָּא דְּלָא יְעַכֵּב. תיקון שלישי הוא "ועבר על פשע" הוא שנפסקים השערות בין החוטם לשפה העליונה כדי לתת מקום לאותה רוח הנושבת מן החוטם שהרי כך צריך בכל מקום שרוח מנשבת בו ועומדת לצאת, לאפשר לה מקום פתוח לצאת כדי שהדין לא יעכב. וכבר ידעת שגם בגוף גוף האדם הגשמי יש את הפסק השיער כנ"ל וזה בגלל שהאדם נברא בצלם אלקים. מה ענין המעבר הזה הכתוב במילים "ועובר על פשע" ענין זה מבואר באד"ר[183] והרב מפרשו בספרו אדיר במרום וכך כותב "הנה אמרו באד"ז כמ"ש למעלה, ע"ק איקרי אין דביה תליא אין (זח"ג רפ"ח ב). וסוד הענין, שכיון שההנהגה הוצרכה ללכת בדרך זה, להיות בתחלה תיקון המאורות בשליטת הזמן, ואחר כך לקבלת השכר לנצחיות, הנה כך הוצרך להיות מוכן במאורות עצמן. והנה א"א וממנו ולמטה, בם תלוי הכל לפי ההנהגה הצריכה לזמן התיקון והעבודה. ומאריך אנפין ולמעלה, הוא מה שעתיד להיות. אך באמת משם נמשכין גם למטה ענינים ותיקונים לפי הסוד הזה, כמו שאפרש לך בס"ד. והנה מה שמתלבש בא"א מעתיק דהיינו הז"ת שבו, הכל לפי מה שצריך להנהגה הזאת, אבל מה שנשאר למעלה

---

[183] הנה הדברים באד"ר: "בְּפַלְגוּתָא דְּשַׁעְרֵי, אָזִיל חַד אָרְחָא דְּנָהִיר לְמָאתָן וְשִׁבְעִין עָלְמִין. וּמִנֵּיהּ נָהִיר אָרְחָא דְּזִעֵיר אַנְפִּין, דְּנָהִירִין בֵּיהּ צַדִּיקַיָּיא לְעָלְמָא דְּאָתֵי. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (משלי ד) וְאוֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נוֹגַהּ הוֹלֵךְ וָאוֹר עַד נָכוֹן הַיּוֹם. וּמִן הַהוּא אָרְחָא אִתְפָּרְשָׁא לְשִׁית מֵאָה וּתְלֵיסָר אוֹרְחִין דְּאוֹרַיְיתָא, דְּפָלִיג בְּזִעֵיר אַפִּין. דִּכְתִיב בֵּיהּ (תהלים כה) כָּל אָרְחוֹת יְיָ חֶסֶד וֶאֱמֶת וְגוֹ'.

הוא בסוד הנצחיות, והיינו רישא דלא אתידע. עם כל זה ודאי נקשרים הדברים זה בזה, ועל כן ע"ק איקרי אי"ן, מפני עתיק היינו רדל"א המתחברת בו. ונמצא א"א יש בו ב' בחינות, א' הוא מה שהוא לצורך התחתונים, וא' מה שהוא מתקשר בעליונים, ומצד זה נקרא אי"ן" כלומר המעבר הזה הוא נקודת החיבור בין הנצח והזמן בין הנהגת ההווה ובין הנהגת העתיד.

תִּיקּוּנָא רְבִיעָאָה "לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ" (מיכה ז, יז).
הָא אוּקְמוּהָ 'לְמִי שֶׁמֵּשִׂים עַצְמוֹ כְּשִׁירַיִם' (ראש השנה יז). וְאִלֵּין שַׁעֲרֵי דְּנָזְחִין וְסַזָּרִין תְּזוֹת פּוּמָא.
וְדָא קָאִים בְּגִין רוּזָא דְּנָזִית מִגּוֹ פּוּמָא. דְּהָא מִתַּתָּא נָזִית עַל הַהוּא מַזָּלָא עִלָּאָה וַדַּאי. וְאִתְפָּרַשׁ בְּדַרְגּוֹי. וּבְגִין דָּא אִצְטְרִיךְ לְנַטְלָא הַהוּא נְהִירוּ בְּאִלֵּין שַׁעֲרִין דְּאִיזְדַּמָּן לְגַבֵּיהּ. וְכָל דָּא בְּגִין אִינּוּן דְּמִתְּגָאַן דְּלָא יֵיכְלוּן לְנַטְלָא מִתַּתָּא כְּלָל אֶלָּא לְמַאן דְּאִתְכַּפְיָא בְּדִוּזִילוּ קַמֵּיהּ דְּיִקְרָא יַקִּירָא דָּא.

תיקון רביעי "לשארית נחלתו" הרי הסבירו פירוש מילת לשארית למי שמשים עצמו כשיירים" ואלו הם השערות היורדות ומקיפות מתחת הפה. ושיער זה עומד שם כדי לקבל את הרוח היוצא מן הפה. שהרי משם יורד רוח על אותו מזל (דהיינו על התיקון הרביעי) העליון ודאי. רוח זה נחלק במדרגותיו (דהיינו לספירות פרטיות) ולכן יש לקבלו באלו השערות העומדות כנגדו. וכל זה בגלל אלו הגאים שלא יוכלו ליטול משם כלל אלא למי שנכפף (מקבל מרות וכניעה) ביראה לפני הזקן העליון של אריך.

תִּיקּוּנָא וַזַמִּישָׁאָה "לֹא הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ" (מיכה ז, יז). הָכָא נָמֵי פָּסְקִין שַׁעֲרֵי לְמֵיהַב אֲתַר לְרוּזָא דְּפּוּמָא. דְּהָא שַׁעֲרֵי צְרִיכִין סְזוֹר פּוּמָא. אֲבָל אִי

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְתִשְׁעָה

לְגַבְמֵי הַוּ סָזְגָרָן, הַוָה דִּינָא מִתְתַּקַּף יַתִּיר. בְּגִין כָּךְ "לֹא הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ." תיקון חמישי, "לא החזיק לעד אפו" כאן גם כן נפסקות השערות כדי לתת מקום לרוח היוצאת מן הפה. שהרי השערות צריכות לתת מקום לרוח היוצאת מן הפה לצאת שהרי אם היו מקיפות את הפה לגמרי היה הדין מתחזק ביותר ולכן "לא החזיק לעד אפו".

תִּיקּוּנָא שְׁתִיתָאָה "כִּי חָפֵץ חֶסֶד הוּא" (מיכה ז, יח).

דָּא "וְרַב חֶסֶד". דְּהָא כֻּלְהוֹ תִּיקּוּנִין אִלֵּין צְרִיכִין וַדַּאי כָּל זַד לְעוֹבְדֵיהּ. וּבְקַדְמִיתָא בְּהוּא "נוֹשֵׂא עָוֹן" אִתְבַּסְמָן שכ"ה דִּינִין מֵרָזָא קַדְמָאָה. הָכָא מִתְבַּסְמָן אָזְגָרִין דְּאִינּוּן מנצפ"ך, וְאִינּוּן "וְרַב חֶסֶד". בְּגִין כֵּן הָכָא שַׁעֲרֵי מִתְפַּשְׁטָן, וְהֲ' חֲסָדִים נָפְקִין בְּהֲ' פָּאוֹת לְבַסְמָא לְהוּ. וְכֻלָּא אִתְבְּסַם כְּדְקָא חֲזֵי. בְּגִין כָּךְ "כִּי חָפֵץ חֶסֶד הוּא." תיקון ששי, "כי חפץ חסד הוא" הנאמר במיכה ותיקון זה בדברי מרע"ה "ורב חסד" שהרי כל התיקונים האלו נצרכים כל אחד למעשיו. כלומר אמרנו שכל התיקונים באו להכין ולהכשיר את השפע היורד ממו"ס דרך החיוורתי אל השערות שהללו מתקנות את השפע לירד מתוקן למקבלים. בתחילה יש תיקון "נושא עוון" בהם מתבסמים שכ"ה דינים כפי שהתבאר בתיקון השני. כאן יש ביסום לפ"ר דינים שהם אותיות הכפולות מנצפ"ך שהם גימ' פ"ר בתיקון הנקרא "ורב חסד" (רמז: ורב גימ' יצחק הרומז לגבורה וכשהם מתמתקים נקראים חסד) ולכן כאן שער הזקן מתפשט למטה וחמש חסדים יוצאים בחמש פאות הזקן למתק אותם והכל מתבסם כראוי ולכן תיקון זה נקרא "כי חפץ חסד הוא" (רמז: כי חפץ חסד הוא גימ' בפ"ר[184] כלומר הוא שזה מו"ס חפץ בפ"ר למתקו).

---

[184] בפעם היחידה בתורה בה נזכר בפר היא בפסוק (ויקרא טז, ג) "בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ בְּפַר בֶּן בָּקָר לְחַטָּאת וְאַיִל לְעֹלָה". אהרן הוא חסד וכשנכנס אל

דף קעח.

תִּיקּוּנָא שְׁבִיעָאָה "יְשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ" (מיכה ז, יט). וְדָא "וֶאֱמֶת". דְּהָא הָכָא תַּלְיָא בִּיסּוּמָא דְּדִינִין וַדַּאי. דְּמִצְוָה הָאִים לְבַסְּמָא בְּוּמְנָא דְּאִתְגַּלְיָא, וְלָא תָּדִיר, וּבְוּמְנָא דְּאִתְגַּלְיָא כֻּלְּהוּ דִּינִין מִתְעַבְּרָן לְגַבְרֵי. אֲבָל אַנְפִּין זַיְּיכִין תָּדִיר וְזָדָאן תָּדִיר, בְּגִין לְקַיְּימָא בִּיסּוּמָא דְּדִינִין מַאי דְּאִצְטְרִיךְ תָּדִיר. וְרָזָא דָּא "בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ זֹאת" (משלי טז, טו) וְכוּ', דְּזַיְּיכִין צְרִיכִין תָּדִיר וְלָא אִתְפַּסְקָן. אֲבָל "וּרְצוֹנוֹ כְּעָב מַלְקוֹשׁ" (משלי טז, טו), דָּא רָצוֹן עִלָּאָה, עֵת רָצוֹן דְּאִתְמָר. וְדָא "כְּעָב מַלְקוֹשׁ", כְּמִטְרָא דָּא דְּנָזִית לְזִמְנִין לְאַרְוָאָה עָלְמִין. וְהָכָא וֶאֱמֶ"ת, אִלֵּין ז' ס"ג, דְּמִינַּיְיהוּ ז' הֲבָלִין קַיְּימִין לְתַתָּא. וּבִיסּוּמָא דְּכֻלָּא הָכָא אִשְׁתְּכַח וַדַּאי. וְרָזָא דָּא, הָכָא נְהִירוּ דְּזָכְמָתָא אִתְגַּלְיָא בְּתוּקְפֵּיהּ, דְּאִתְמָר בֵּיהּ "זָכְמַת אָדָם תָּאִיר פָּנָיו" (קהלת ח, א). בְּגִין כָּךְ בִּיסּוּמָא תַּלְיָא הָכָא וַדַּאי. תיקון שביעי "ישוב ירחמנו" ותיקון זה נקרא בתורה "ואמת" שהרי כאן תלוי ביסום הדינים בודאי. שהמצח עומד למתק את הדין כאשר הוא מתגלה ולא תמיד מתגלה המצח אלא

הקדש, שהוא אבא, נקרא רב חסד. אי נמי, בפר קרי ביה ב׳ פעמים פ״ר שעולים גימ׳ 560 שהם ב׳ שמות אלהי״ם פנים ואחור כזה: אלף למד הי יוד מם שהוא גימ׳ ש׳ ושין גימ׳ 360, א אל אלה אלהי אלהי״ם שהוא גימ׳ ר.

לעיתים. כאשר מתגלה המצח כל הדינים עוברים לגמרי. הפנים מחייכות תמיד ושמחות תמיד כדי לקיים (ולהמשיך ולתת צביון קבוע) למיתוק הדינים מה שנצרך תמיד. וזה סוד "באור פני מלך חיים" שהחיים צריכים להמשך תמיד ולא להפסק. אבל "ורצונו כעב מלקוש" (המשך הפסוק) כלומר הרצון העליון הוא לתת אור ופני מלך חיים כמו שהמלקוש ממלא תבואה בקשיה ובכך נותן חיים. וזה "כעב מלקוש" זה המלקוש היורד לפרקים להרוות את העולמות. וכאן נקרא התיקון "ואמת" אלו הם ז"פ ס"ג שהם גימ' אמ"ת ומהם ז' הבלים (שכל הב'ל הוא מילוי ס"ג כזה: וד, י, יו, י) למטה כלומר בז"א. וביסום הכל נמצא כאן ודאי. והנה לך סוד, כאן אור החכמה מתגלה בחוזקה, ונאמר בה "חכמת אדם תאיר פניו" כי החכמה יוצאת מן המח אל הפנים ומאירה אותם. ולכן מיתוק הדינים תלוי כאן בהארת המצח אל הפנים.

תִּיקּוּנָא תְּמִינָאָה "יְכַבֵּשׁ עֲוֹנֹתֵינוּ" (מיכה ז, יט). דָּא "נוֹצֵר חֶסֶד". דְּחֶזֶ"ד עִלָּאָה נָפִיק וְאִתְפַּשַּׁט בְּדַרְגּוֹי, וְכָלִיל הָכָא וַדַּאי. וְכֻלְּהוֹ תִּיקּוּנִין אִלֵּין בְּהַאי כְּלִילָן, וּמִינַּיְהּ מִתְפַּשְּׁטָן כֻּלְּהוֹ בִּרְכָאן עַד הַהוּא מַוְלָא תַּתָּאָה, וּמִתַּמָּן לְכֻלְּהוּ דִּלְתַתָּא. תיקון שמיני "יכבוש עוונותינו" וזה מקביל לתורה "נוצר חסד" שהחסד העליון יוצא ומתפשט בספירות למטה וכאן בתיקון השמיני נכלל הכל. וכל התיקונים מהראשון עד השמיני נכללים כאן כאחד וממזל נוצר מתפשט הכל עד מזל ונקה ומשם לכל אלו הנמצאים למטה כלומר או"א וזו"ן ובי"ע.

תִּיקּוּנָא תְּשִׁיעָאָה "וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל חַטֹּאותָם" (מיכה ז, יט). וְדָא רָזָא עִלָּאָה לְמָארֵי חָכְמְתָא. דְּהָא כֹּלָּא אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי לֵיהּ שָׁרְשָׁא מְקוֹרָא לְעֵילָּא, וּבְדָא כֻּלְּהוֹ סִטְרִין מְסָאֲבִין מִתַּבְּרִין תְּזוֹת סְטַר קַדִּישָׁא. וְכַד נְהִירוּ נְהִירִין

דפי מהדורא קמא: דף קעח.

מֵהַהוּא מַוָּלָא עִלָּאָה, מִיָּד מִתְּבָרֵן הָכָא מִקַּמֵּיהּ כֻּלְּהוֹ מְסָאֲבִין. וּכְדֵין נָזְזִית בְּדַרְגּוֹי כִּדְקָא זָזֵי. תיקון תשיעי "ותשליך במצולות ים כל חטאתם" וזה סוד עליון לחכמי הסוד. שהרי לכל דבר צריך להיות שורש ומקור למעלה ובזה כל צדדי הס"א נשברים לפני הקדושה. וכאשר אור מאיר מאותו מזל עליון מיד נשברים כאן הכל מלפני השורש. שכאשר מאיר אור מהמזל העליון מיד נשברים כאן לפניו כל הצדדים שאינם קדושים ואז הם יורדים ממדרגתם כראוי להם.

תִּיקּוּנָא עֲשִׂירָאָה נָזְזָתִין שַׁעֲרֵי תְּזוּזוֹת גְּרוֹנָא וְדָא "תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב" (מיכה ז, כ). רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ, דִּבְאִלֵּין שַׁעֲרֵי כְּתִיבֵי "מִפְּנֵי פַּזְזַד יְהוָה וּמֵהֲדַר גְּאוֹנוֹ" (ישעיהו ב, י) וְכוּ'. אַמַּאי הָכֵי? אֶלָּא דְּיִקְנָא יַקִּירָא עִלָּאָה מִינַּהּ מִתְכַּסְפָּין כֻּלְּהוֹ סִטְרִין מְסָאֲבִין וַדַּאי. תָּא זָזֵי, סִטְרִין מְסָאֲבִין אִינּוּן צְרִיכִין לְמֵיקָם בְּדוּכְתַּיְיהוּ לְתַתָּא, וְלָא לְאִתְנָאָה לְסַלְקָא לְשַׁלְטָאָה לְעֵילָּא. אֲבָל עִם כָּל דָּא אִית זְמִנִּין דְּמִתְתַּקְפָן לְאִתְדַּבְּקָא, וְכֹלָּא בְּאִינּוּן דִּלְתַתָּא. דְּהָא לְעֵילָּא כְּתִיב "יְהוָה אֲזָזַד וּשְׁמוֹ אֲזָזַד" (זכריה יד, ט). אֲבָל שַׁעֲרִין אִלֵּין דִּתְזוּזוֹת גְּרוֹנָא קָיְימִין לְאִתְפַּשְׁטָא תּוּקְפָּא דִּדְיִקְנָא עִלָּאָה בְּכֻלְּהוֹ אִינּוּן דִּלְתַתָּא, דְּהָא מִגְּרוֹנָא וּלְתַתָּא נָזְזָתִין. בְּגִין כָּךְ אִלֵּין תְּזוּזוֹת מַוָּלָא תַּתָּאָה אִתְפַּשְׁטוּ, לְמֵיהַב לְהוּ תּוּקְפָּא דָּא וַדַּאי. וּבְזִמְנָא דְּתִתְעַר דְּיִקְנָא עִלָּאָה

דפי מהדורא קמא: דף קעח.

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְתִשְׁעָה

לְאִתְיַקָּרָא בְּעָלְמָא, כְּדֵין שַׁעֲרִין אִלֵּין יִתְתַּקְּפוּן לְאַתְקָנָא לְכָל אִינּוּן דְּתַלְיָין בְּהוּ, וּמִינַּיְיהוּ יִתְּבְּרוּן כֻּלְּהוֹ סִטְרָא אַחֲרָא מְסָאֲבִין וַדַּאי. בְּגִין כָּךְ "תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב". דְּעַד הָשַׁתָּא "וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שָׁקֶר" (משלי יב, יט) דְּאִשְׁתְּכַח זֵיְלָא לְסִטְרָא אַחֲרָא. אֲבָל בְּהַהוּא זִמְנָא "תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב", דָּא נְהִירוּ דְּסִטַר קְדִישָׁא דְּיִתְנְהִיר בְּעָלְמָא. מַאן יְטַלְטֵל לֵיהּ? אֶלָּא יִשְׂרָאֵל וַדַּאי.

תיקון עשירי יורדות השערות מסביבות הפה אל מתחת הגרון ותיקון זה נכלל במילים "תתן אמת ליעקב". סוד עליון יש כאן שבאלו השערות כתוב "מפני פחד ייי' ומהדר גאנו" ומדוע יש פחד משערות הגרון? אלא הזקן היקר העליון של אריך ממנו מתביישים כל הצדדים שאינם בקדושה ודאי. בא וראה, הצדדים שאינם קדושים צריכים להכיר את מקומם למטה ולא להתגאות ולעלות ולשלוט למעלה. אבל עם כל זאת לעתים הם מתחזקים (על ידי חטאי בני האדם) להתדבק למעלה והכל באלו השערות שהם למטה. שהרי בשערות שהם מן הפה ולמעלה כתוב "ייי' אחד ושמו אחד" אבל השערות שהן תחת הגרון עומדות להוריד את תוקף הזקן העליון אל כל אלו שלמטה שהרי מן הגרון ולמטה הן יורדות. לכן אלו שהם מתחת המזל התחתון שהוא נוצר חסד ולמטה הן מתפשטות לתת להם תוקף ודאי. ובעת שיתעורר הזקן העליון להתכבד בעולם אז השערות האלו יתחזקו לתקן את כל המדרגות בעולם ולכל אלו התלויים בהם. ומזה ישברו כל כחות הס"א שאינם קדושים בודאי. ולכן התיקון הוא "תתן אמת ליעקב" שהרי עד לזמן זה היה "ועד ארגיעה לשון שקר" שהיה אז כח לצד השקר לשלוט אבל באותו זמן שהזקן העליון יצא לחוץ יתקיים "תתן אמת ליעקב" זה אור הקדושה שיאיר בעולם. מי יטול אותו? ישראל בודאי וזה נרמז בתלמוד הבבלי במשל התרנגול והעטלף הממתינים לאור הבקר.

דף קעט.

תִּיקּוּנָא זַוְדַסַר שַׁעֲרֵי לָא נָפְקִין נִימָא מִן נִימָא כְּלָל, וְרָזָא דָּא "חֶסֶד לְאַבְרָהָם" (מיכה ז, כ). דְּהָא חֶסֶד עִלָּאָה נָפִיק וּמִתְפַּשֵּׁט בְּדַרְגּוֹהִי לְעֵילָא וְתַתָּא. וּלְקִבְלֵיהּ צְרִיכִין כֻּלְּהוֹ שַׁעֲרִין אִלֵּין לְמֵיקָם בְּתִזּוּמָא זַוְד, וְלָא יִתְפַּשְׁטוּן יַתִּיר כְּלָל, בְּגִין לְמֵיהַב לֵיהּ לְאִתְפַּשְׁטָא כַּמָּה דְּאִצְטְרִיךְ. דְּהָא שַׁעֲרִין אִלֵּין דִּינִין אִינּוּן וְאִתְמָר. תקון אחד עשרה השערות

לא יוצאים נימא מנימא כלל וזה סוד "חסד לאברהם" שהרי חסד עליון יוצא ומתפשט בספירותיו למעלה ולמטה. וכנגדו צריכים כל השערות האלו לעמוד כל אחד בתחומו ולא יתפשטו יותר כלל (כתב מרן הבא"ח בספרו תורה לשמה תשובה תמ"ח שאין לערב שערות הזקן הסמוכות לחזה וקרובות לאדם עם שערות הזקן הרחוקות מהם כי הם שני מזלות שונים) וזאת כדי לתת להם להתפשט כמו שצריך שהרי השערות האלו הם דינים כפי שהתבאר כי הם מביאים שפע וחיים למטה ועליהם לכפות את הדינים שם.

תִּיקּוּנָא תְּרֵיסַר "אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ" (מיכה ז, כ). דָּא פּוּמָא דְּאִתְפָּנֵי מִכָּל סִטְרוֹי. דְּהָא הָכָא נָפִיק כֹּלָּא, וְנָזִית בְּהַהוּא מַוָּלָא עִלָּאָה דְּכָלִיל בֵּיהּ כֻּלְּהוֹ תִּיקּוּנִין אִלֵּין, וְאִתְתַּקַּן בְּכֻלְּהוֹ. לְבָתַר מִיַּיהּ נָזִית לְגַבֵּי הַהוּא מַוָּלָא תַּתָּאָה, וּמִתַּמָּן לְתַתָּא כַּמָּה דְּאִתְמָר. וְרוּזָא דָּא דְּנָפִיק מֵהָכָא, כַּמָּה אִינּוּן דְּמִתְלַבְּשָׁן בֵּיהּ, וְכַמָּה זַכָּאֵי קְשׁוֹט דְּמִתְלַבְּשָׁן בֵּיהּ. וְהָכִי אִינּוּן אֲבָהָן בְּהַאי אִתְרַוְּזִיצוּ לְאִתְלַבְּשָׁא

דפי מהדורא קמא: דף קעט.

וַדַּאי. תיקון תריסר "אשר נשבעת לאבותינו" זה הפה המתפנה מכל צדדיו שהרי כאן יוצא הכל ויורד באותו מזל עליון הכולל בתוכו כל התיקונים והוא נתקן בכולם. אח"כ ממנו יורד השפע למזל י"ג ומשם למטה לאו"א וזו"ן ובי"ע כמו שהתבאר. ורוח זו היוצאת מכאן כמה הם הזוכים לה וכמה צדיקים עולם מתלבשים בה וברוח זו בטחו האבות להתלבש בה ודאי.

תִּיקּוּנָא תְּלִיסַר "מִימֵי קֶדֶם" (מיכה ז, כ). דָּא מַזָּלָא תַּתָּאָה, "מִימֵי קֶדֶם", בְּגִין דְּמֵאִינּוּן מַלְכֵי קֶדֶם אִתְעֲבִידוּ כֻּלְּהוֹ תִּיקּוּנִין אִלֵּין, וְדָא כְּלָלָא דְּכֻלְּהוּ. אֲבָל "מִימֵי קֶדֶם", דְּהָכָא מִתְפַּשֵּׁט נְהִירוּ דְּכֻלְּהוּ דַּרְגִּין עִלָּאִין, מִשֵּׁירוּתָא דְּכָל שֵׁירוּתִין עַד הַהוּא מַזָּלָא עִלָּאָה, וּמִינֵּיהּ לְהַאי תַּתָּאָה. וְהַאי תַּתָּאָה בֵּיהּ כְּלִילָן כֻּלְּהוֹ תַּתְאִין כַּוְזָדָא וַדַּאי, וְהָכָא אִתְקְשַׁר כֹּלָּא בְּקִישׁוּרָא וָזָדָא. תיקון י"ג "מימי קדם" זה מזל התחתון הנקרא מימי קדם כי מאלו המלכים הקדמונים נעשו כל אלו התיקונים והוא כללות כולם ולכן נקרא על שמם. אבל יש באור נוסף במילים "ימי קדם" וזה בא להורות שמכאן מתפשט אור כל המדרגות כלומר כל י"ג התיקונים מההתחלה של כל ההתחלות עד מזל י"ג ומשם למטה. וזה התחתון בו כלולים כל התחתונים כאחד ודאי וכאן נקשר הכל בקשר אחד.

תָּא וְחַזֵי, הָכָא כְּתִיב "בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד" (זכריה יד, ט). דְּהָא תְּרֵיסַר תִּיקּוּנִין מְגוֹ תְּלָת הוי"ן דְּאִתְמָרוּ נָפְקִין. תְּלִיסַר מֵזָדָ דְּכָלִיל לוֹן, וְרָזָא דָּא שְׁכִינְתָּא דְּהָכָא אִשְׁתָּרְשַׁת וַדַּאי. וּבְזִמְנָא דְּתִיקּוּנָא דָּא יִתְתַּקַּן בִּשְׁלִימוּ

דפי מהדורא קמא: דף קעט.

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְתִשְׁעָה

לְאִתְנַהֲרָא בְּכָל דַּרְגִּין, כְּדֵין שְׁכִינְתָּא תִּתְקַף לְקַבְלֵיהּ לְתַתָּא, לְאִתְפָּרְשָׁא מִינַּהּ כָּל סִטְרִין מְסָאֲבִין וַדַּאי. וְיִתְתַּקַּן כֹּלָּא בְּתִיקּוּנָא שְׁלִים, בְּקִדּוּשָׁתָא עִלָּאָה כִּדְקָא יָאוּת. קָמוּ כֻּלְּהוּ וּבָרִיכוּ לֵיהּ. בא וראה, כאן כתוב "ביום ההוא יהיה ייי' אחד ושמו אחד" שהרי י"ב תיקונים יוצאים מג' הויות שבהם י"ב אותיות והמזל הי"ג הוא אחד (גימ' יג) הכולל אותם וכולם יצאו ממוחא סתימאה שהוא אחד הכולל את כולם. וזה סוד שהשכינה שהיא כוללת כל תשע הספירות היא מושרשת במזל הי"ג כי גם הוא כולל כל הי"ב שלפניו. ובעת שהתיקון הזה של י"ג תיקו"ד יתוקן בשלימות להאיר בכל מדרגותיו, אזי השכינה תתחזק כנגדו למטה כיון שהוא שורשה ובזה יתרחקו ממנה כל כחות הס"א ודאי ואז יתוקן הכל בתיקון שלם בקדושה עליונה כראוי. קמו כלם וברכו את מרע"ה הרועה הנאמן על שתיקן י"ג תיקו"ד דא"א.

קָם אַבְרָהָם סָבָא וְזַסִּידָא וְאָמַר, הָשַׁתָּא וַדַּאי אִצְטְרִיךְ לְאַתְקָנָא תִּיקּוּנִין דְּאַבָּא וְאִמָּא דְּתַלְיָין מֵהַאי מַוָּלָא. קוּם אֵלִיָּהוּ נְבִיאָה מְהֵימְנָא וְאַתְקִין תִּיקּוּנִין אִלֵּין דְּאַבָּא וְאִמָּא. קם אאע"ה הסבא הקדוש ואמר, הנה כעת ודאי צריך להתקין תיקונים של או"א התלויים במזל זה. קום אליהו הנביא הנאמן והתקן תיקונים אלו של אבא ואימא.

קָם אֵלִיָּהוּ נְבִיאָה מְהֵימְנָא פָּתַח וְאָמַר, "וְהַזָּכְמָה מֵאַיִן תִּמָּצֵא וְאֵי זֶה מְקוֹם בִּינָה" (איוב כח, יב). תָּא חֲזֵי, אִתְפַּשַּׁט מַוָּלָא תַּתָּאָה בְּדַרְגּוֹי וְאַפִּיק אַבָּא וְאִמָּא, לְגַלָּאָה רָזִין דִּטְמִירִין לְעֵילָּא. אֲבָל תָּא חֲזֵי, בְּהַהִיא דִּיקְנָא עִלָּאָה תְּלָת רֵישִׁין אִתְכְּלִילוּ

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְתִשְׁעָה

וַדַּאי, וְשֶׁבַע תִּיקּוּנִין עִלָּאִין דְּהָכִי אִצְטְרִיךְ לְדַבְּרָא כֻּלָּא בְּדַרְגּוֹתָא שְׁלִים. מִתַּמָּן שָׁרֵי לְאִתְפַּשְׁטָא לְתַתָּא כֻּלָּא בְּרָזָא דִּתְלַת. אֲבָל תָּא וְחַזֵי, זָכְמָה אִיהִי לְעֵילָּא בִּינָה אִיהִי לְתַתָּא. מַאי בִּינָה? אֶלָּא דָּא יִשְׂרָאֵל סָבָא וְתִבוּנָה. וְרָזָא דָּא י״ה. י׳ דָּא אַבָּא וְאִמָּא, וְי׳ לָא אִתְפָּרַשׁ לְעָלְמִין. ה׳ יִשְׂרָאֵל סָבָא וְתִבוּנָה, לְזִמְנִין אִינּוּן ד״ו. וְכֻלָּא אִיהוּ יו״ד. קם אליהו הנביא הנאמן פתח ואמר "והחכמה מאין תמצא ואי זה מקום בינה". בא וראה התפשט מזל י"ג בספירותיו, והוא הנקרא אין כי שורשו במוחא סתימאה היוצאת מרישא דלא אתיידע שזה כתר דאריך הנקרא אין, והוציא את אבא ואימא לגלות סודות צפונים למעלה. אבל בא וראה באותה דיקנא עליונה שלושה ראשים נכללו בודאי שהם גולגלתא, מוחא סתימאה, אוירא דכיא מלבד הרדל"א שהיא מעליהם ושבע תיקונים עליונים שהם נצרכים להנהיג את הכל בהנהגה שלימה. משם התחיל הכל להתפשט למטה הכל בסוד שלוש. אבל בא וראה חכמה היא למעלה ובינה היא למטה (דע כי למעלה היינו זך יותר ולמטה היינו עב ממנו יחסית. פירוש נוסף למעלה היינו חסדים למטה היינו גבורות וכבר ידעת שהבינה שורש הגבורות) מה פירוש המילה בינה? אלא זה ישראל סבא ותבונה[185] וזה סוד י"ה שהם או"א שהם סוד אות י' של י"ה והם לא נפרדים לעולם והם בדבקות תמיד. ה' של י"ה אלו ישסו"ת ולעתים הם ה' בציור ד"ו (ה' יכולה להצטייר בכמה אופנים והם ד'ו ד'י וו'ו) והכל הוא יו"ד כלומר אבא אימא ישראל סבא ותבונה ביחד הם יו"ד כי י' אלו או"א ו"ד הם ישסו"ת.

---

[185] פרצוף ישראל סבא הינו פרצוף המלכות של החכמה ופרצוף תבונה הינו פרצוף המלכות של הבינה. ישראל סבו ותבונה נכתבים ביחד ישסו״ת. לדעת הרמחל גם לישסו״ת יש ישסו״ת.

דף קפ.

אֲבָל תָּא חֲזֵי, בְּגִין כָּךְ אַבָּא וְאִמָּא מִבִּינָה נָפְקִין לְאִתְכַּלְלָא כֻּלָּא כְּחַד. דְּהָא חָכְמָה מִלְּעֵילָּא נָפְקַת וְאִתְמַר בַּהּ "וְהַחָכְמָה מֵאַיִן תִּמָּצֵא" (איוב כח, יב) אִלֵּין תִּלְתָּ רֵישִׁין עִלָּאִין. וּבְגִין כָּךְ דְּלָא אִשְׁתְּכַח אֲתַר תָּמָן לַבִּינָה, כְּתִיב "וְאַי זֶה מְקוֹם בִּינָה". אֲבָל בִּינָה נָפְקַת לְתַתָּא בְּזִמְנָא דְּאִינּוּן עִלָּאִין נָזְחִין לְנָפְקָא תְּוֹוֹת גְּרוֹנָא. אבל בא וראה, לכן אבא ואימא מן הבינה יוצאים להיות נכללים כאחד שהרי החכמה מלמעלה היא יוצאת ונאמר בה "והחכמה מאין תמצא" אין אלו ג' רישין. ולכן כיון שלא נמצא מקום שם לבינה (הארי הקדוש מסביר שבינה דאריך ירדה לגרון כי לא יכלה לסבול את האורות החזקים הנמצאים שם ולכן תראה שבאריך מציירים את הכתר חכמה ובינה זה תחת זה להמחיש זאת) כתוב "ואי זה מקום בינה". אבל בינה יוצאת למטה כאשר אלו י"ג תיקו"ד יורדים לצאת מתחת הגרון.

וְתָא חֲזֵי, כְּמָה דְּלְעֵילָּא כֻּלָּא בִּתְלָת אִתְכְּלִיל, הָכִי נָפִיק כֻּלָּא בְּרָזָא דִּתְלַת. וּמִתְּרִין רֵישִׁין עִלָּאִין נָפְקוּ אַבָּא וְאִמָּא דָּא לִסְטַר יְמִינָא וְדָא לִסְטַר שְׂמָאלָא. אֲבָל מַזָּלָא דָּא רָזָא דְּאַוִּיר עִלָּאָה אַפִּיק, וּכְדֵין אִתְפָּרְשׁוּ מִיַּיהּ או"ר י'. נַטִּיל אוֹר לִימִינָא וְאִינּוּן ה' זִמְנִין אוֹר, וְאִתְפַּשַּׁט וְאַלְבִּישׁ דְּרוֹעָא יְמִינָא, וְנַטִּיל דִּילֵיהּ בְּגוּפָא. אִתְפַּשְּׁטַת י' בְּסִטַר אַוְזָרָא וְאִתְעֲבִידַת ה' זִמְנִין י' – אִלֵּין נ' שַׁעֲרֵי בִּינָה, אִתְפַּשַּׁט וְאַלְבִּישׁ דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא, וְנַטִּיל דִּילֵיהּ

דפי מהדורא קמא: דף קפ.

בְּגוֹפָא. ובא וראה, כמו שלמעלה הכל נכלל בשלוש שהם הג' רישין, כך יוצא הכל בסוד שלוש והיינו: כח"ב, חג"ת נה"י. ומב' רישין עליונים יצאו אבא ואימא זה לצד ימין (אבא) וזו לצד שמאל (אימא). אבל מזל זה שהוא מזל הי"ג המתפשט למטה הוא מוציא אויר עליון ואז האויר נחלק לאור י[186] האור הוא שורש הימין שהם החסדים וי' הוא שורש השמאל שהם הגבורות. אור הלך לימין והם ה' פעמים אור הנזכרים במעשה בראשית ביום הראשון והם מתפשטים ומלבישים זרוע ימין דאריך וזה אבא המלביש על אריך בזרוע ימין שלו ועוד נוטל חלקו בגוף והיינו חסד ונצח. מתפשט י' בצד השני ונעשה ה' פעמים י' ואלו נש"ב והם מתפשטים ומלבישים זרוע שמאל דאריך ששם אימא מלבישה את אריך ונוטלת חלקה בגוף בספירות גבורה והוד. **לְבָתַר אִתְפָּרְשָׁן אַבָּא וְאִמָּא לְעֵילָּא, יִשְׂרָאֵל סָבָא וּתְבוּנָה לְתַתָּא. דְּהָא בְּזִמְנָא דְּנָזְתוּ בְּדַרְגַּיְיהוּ עָבְדוּ דַּרְגִּין מִדַּרְגִּין הֲכִי, עַד דְּעָיְילִין בְּרִישָׁא דְּמַלְכָּא וְעָבְדִין תָּמָן אִינּוּן מוֹזְנִין דִּילֵיהּ. דְּהָא אַבָּא כֻּלָּא אִיהוּ זָכְמָה, אִמָּא כֻּלָּא אִיהִי בִּינָה וַדַּאי. וּבְהַהוּא זִמְנָא אִתְפַּשְׁטָן רַגְלַיְיהוּ עַד סוֹפָא דְּדַרְגִּין. דְּהָא בְּרָזָא דִּלְהוֹן בְּמַזָּלָא אִתְכְּלִילוּ, וּפָשִׁיטוּ דְּמַזָּלָא אִינּוּן, דְּאִתְּמַר בְּהוּ "הַנִּסְתָּרֹת לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ" (דברים כט, כח) בְּגִין דְּתוֹזוּת מַזָּלָא דָּא אִתְכְּלִילוּ. מִתַּמָּן וּלְתַתָּא לְמֵיעַל בְּרִישָׁא דְּמַלְכָּא מִתְפַּשְׁטִין עַד סוֹפָא דְּדַרְגִּין כַּמָּה דְּאִתְּמַר**. אח"כ נחלקים אבא ואימא למעלה בסוד י' וישסו"ת למטה בסוד ה' שהרי בזמן שהתפשטו בספירותיהם עשו ספירות מספירות כלומר פרצופי ישסו"ת נאצלו מאו"א וכך הם יורדים עד שנכנסים בראש המלך,

---

[186] עיין לעיל התחלת תיקון ח״י.

שזה רישא דז"א, ובונים שם את המוחין שלו. שהרי אבא כולו (כלומר כולל ישראל סבא) הוא בחכמה ואימא כולה (כלומר כולל תבונה) היא בבינה[187] בודאי[188]. ובאותו זמן מתפשטים רגלי או"א עד סוף המדרגות כלומר מלכות ועל זה נאמר "אבא יסד ברתא" כלומר יסוד אבא מתפשט עד המלכות (יסוד אימא מתפשט עד הוד) שהרי שורשם נעוץ במזל י"ג והם התפשטות המזל שנאמר בהם "הנסתרות ליי' אלהינו" (ודייק ליי' זה אבא אלהינו אימא זה חסד וזה דין) בגלל שמתחת המזל הי"ג הם נכללים (בסוד הבן בחכמה וחכם בבינה) ומשם ולמטה הם באים להכנס בראש המלך (רישא דז"א שהוא כתר שלו ובו המוחין שמקבל מאו"א) והם מתפשטים בגופא דז"א ונוק' (ז"א מקבל את ה' החסדים של ה"פ אור ומזה נבנים חגתנ"ה והיסוד כוללם והמלכות מקבל ה"ג מנצפ"ך וזה הוא סוד ונבנתה ע"ר על תל"ה כלומר מנצפ"ך גימ' ע"ר ותל"ה אלו ה"ג שכ"א הוא פ"ו ואות ה' של תלה אלו הה' שמות אלקים) עד סוף כל הספירות שזו המלכות (והכוונה למלכות דאצילות. בי"ע הם מלבישים על האצילות)

וְהָכִי אִשְׁתַּכְוזוּ מִילִּין מִתְפַּשְׁטָן בְּסִטְרַיְיהוּ לִימִינָא וּלְשְׂמָאלָא. וְרָזָא דָּא "וַיִּיצֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם" (בראשית ב, ז). וַיִּיצֶר בִּתְרֵין יודי"ן וְדָא צֵירֵי בִּינָה, דְּמִתָּמָן נָפְקִין אַבָּא וְאִמָּא כַּמָּה דְּאִתְמָר. וְאִינּוּן תְּרֵין יודי"ן, וּבְכֻלָּא אִינּוּן תְּרֵין יודי"ן, דְּהָא אַבָּא וְאִמָּא י' זַוְד, יִשְׂרָאֵל סָבָא וּתְבוּנָה י' אַזְוַרִינָא. וְעוֹד אַבָּא י', אִמָּא י', יִשְׂרָאֵל סָבָא י', תְּבוּנָה י', כֻּלָּא רָזָא דְּכַר וְנוּקְבָא. וּבְגִין

---

[187] על ההבדל בין בינה ואימא ראה קל"ח פתחי חכמה פתח י"ז.

[188] הוראת המילה ודאי בקבלה שונה מעט מן הודאי שלנו. אנו אומרים ודאי ומתכוונים שהדבר נאמר בבטחה ובודאות. אולם הודאי הקבלי אומר שזו היא המציאות.

דְּהָכָא נָפְקִין דִּכַר וְנוּקְבָא, הָכִי כֹּלָּא אִתְתַּקַּן לְתַתָּא בְּרָזָא דְּדִכַר וְנוּקְבָא. בְּגִין כָּךְ "יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם" (בראשית ב, ז). דְּהָא מִילִּין שְׁרָאן לְעֵילָּא וְנַזְחִתִין בְּדַרְגֵיהוֹן לְתַתָּא בְּסִידּוּרָא שְׁלִים כְּדְקָא יָאוּת. וכך נמצאו דברים מתפשטים לפי תכונתם זה לימין (חח"ן) וזה לשמאל (בג"ה). וזה סוד וייצר יי' אלקים את האדם" וייצר בשתי יודין וזה ניקוד הצירי שהוא בבינה[189] שמשם יוצאים אבא ואימא כמו שהתבאר לעיל. והם או"א בבחינת שני יודין (שהרי חכמה זו י' של שם הוי'ה, בינה ה', תפארת שהם ו"ק אות ו' ומל' אות ה' אחרונה. כאשר נתבונן באות י' של חכמה כך יוד נראה ש וד אלו הופכות לאות ה' וזו הבינה שיוצאת מן החכמה. אות ה' של הבינה יש בה מתג קטן הנקרא רגל של הה' וזה ז"א כשהוא בעיבור בבינה. אח"כ הוא נאצל ממנה לפרצוף בפני עצמו וזו אות ו' של שם הוי'ה. המלכות היא בחינת כלי לג' אותיות יה'ו והיא אות ה' אחרונה הכוללת הכל בתוכה ולכן נקראת כל'ה וזו השכינה) כי מילוי יוד היא י' שהרי אבא ואימא הם יוד אחד, ישראל סבא ותבונה הם י' אחד (כמו שאמרנו על אבא ואימא רק שישסו"ת הם בחינת מלכות לאו"א ומלבשים על תנהי"ם שלהם. נזכיר שהרמח"ל מוסיף שיש עוד ישסו"ת המלבשים על ישסו"ת ושורש הדברים בספר עץ חיים) ישראל סבא הוא י' ותבונה זו י' הכל בסוד זכר ונקבה (כלומר משפיע ומקבל). ובגגל שכאן נתקבל הכל בסוד זכר ונקבה לכן הכל למטה נתקן בסוד זכר ונקבה (ז"א נחשב זכר והמלכות נקבה. דע כי יש י"ב פרצופים והם בסוד זכר ונקבה: עתיק ונוק' אריך ונוק' אבא ויישראל סבא, אימא ותבונה, ישראל ולאה, יעקב ורחל) לכן כתוב שהוי'ה אלקים יצר את האדם להראות שהכל זכר ונקבה כלומר יי' מורה על זכר ואלקים על נקבה. שהרי דברים מתחילים למעלה ויורדים למטה בסידור שלם כראוי.

---

[189] דע שלכל ספירה יש ניקוד: כתר=קמץ, חכמה =פתח, בינה=צירי, חסד=סגול, גבורה=שווא, תפארת=חולם, נצח=חיריק, הוד = שורוק, יסוד = קובוץ. למלכות אין ניקוד כי אין לה אור עצמי.

קָם אַבְרָהָם וּבָרִיךְ לֵיהּ וְאָמַר, בְּרִיךְ תְּהֵא אֱלִיָּהוּ נְבִיאָה מְהֵימְנָא לְעָתִיק יוֹמִין. הָא הָשַׁתָּא אִצְטְרִיךְ לְאַתְקָנָא תִּיקּוּנֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא כְּדְקָא יָאוּת. קוּם רַעְיָא מְהֵימְנָא וְשָׁרֵי בְּתִיקּוּנִין אִלֵּין דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא. קם אאע"ה (המנחה) וברך את אליהו הנביא הנאמן ואמר ברוך תהיה אליהו הנביא הנאמן, תהיה ברוך לעתיק יומין. ומוסיף אאע"ה הסבא קדישא ואומר הנה כעת צריך לתקן את תיקוני המלך (ז"א) כראוי. קום מרע"ה הרועה הנאמן והתחל בתיקונים האלו של המלך הקדוש.

דף קפא.

קָם רַעְיָא מְהֵימְנָא פָּתַח וְאָמַר "וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֱדוֹם" (בראשית לו, לא) וְכוּ'. הָא אִתְּמַר דְּכֹלָּא מֵהַאי תַּלְיָא. וְכֹלָּא לָא אִתְּתַקַּן בַּר בְּזִמְנָא דְּנָפִיק הַהוּא מ"ה עִלָּאָה, וּכְדֵין כֹּלָּא אִתְּתַקַּן בֵּיהּ בְּרָזָא דְּאָדָם. וְהָיְינוּ דְּאִתְּמַר "וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מְהֵיטַבְאֵל" (בראשית לו, לט). דְּאָדָם אִיהוּ כְּלָלָא דְּדַכַר וְנוּקְבָא. אָדָם דְּכַר, זַוָּה נוּקְבָא. וְדָא וְדָא אַבָּא וְאִמָּא. כְּדֵין "כִּי הִוא הָיְתָה אֵם כָּל זָוִי" (בראשית ג, כ). דִּבְקַדְמִיתָא "וַיִּמְלֹךְ... וַיָּמָת", אֲבָל הָשַׁתָּא "אֵם כָּל זָוִי" וַדַּאי. וְדָא מ"ה י"ט. בא"ל דָּא יְמִינָא. קם מרע"ה הרועה הנאמן פתח דרשתו בפסוק "ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום" הרי כבר למדנו שהכל, כלומר שבעת ימי הבנין שהם הו"ק והמלכות שהם פרצופי זעיר אנפין ונוקבא שהם הנהגת המשפט, בפסוק זה תלוי. והכל לא נתקן אלא כאשר יצא שם מ"ה החדש ממצח א"ק ואז נתקן הכל בסוד אדם. כבר ידעת שתואר אדם

הוא על אדם ואשתו כמו שכתוב בתורה (בראשית ה, ב) "זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָאָם וַיְבָרֶךְ אֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָם אָדָם בְּיוֹם הִבָּרְאָם". וזה מה שכתוב על המלך הדר (ובדברי הימים הדד) "ושם אשתו מהיטבאל" שלכל שבעת המלכים לא נזכרו נשותיהם ובמלך השמיני נזכרה אשתו, אימה וסבתה. שאדם הוא כללות זכר ונקבה וענין זה רמוז במילה אדם שהוא גימ' שם מ"ה כזה: יוד הא ואו הא שהמילוי לבד (וכבר ידעת שמילוי הוא דין והאשה היא דין) הוא גימ' חוה (מדברי המהרח"ו זללה"ה). אדם זה הזכר וחוה זו הנקבה. והם אבא ואימא שהם ג"כ זכר ונקבה. וחוה נקראת "אם כל חי" ובבינה נאמר "כי אם לבינה תקרא" הרי שחוה היא בבינה. בשבעת המלכים נאמר וימלך וימת. אולם במלך השמיני לא נאמרה מיתה וזה רומז על עולם התיקון הנקרא עולם הברודים. וזה הוא שמה של אשת המלך הדר "מהיטבאל" רואים כאן אותיות מ'ה שהם גימ' אדם. אותיות י'ט שהם גימ' חוה. ונותרו אותיות לא'ב שהם רומזות על אב שהוא פרצוף ימין פרצוף אבא (גם אמרו המפרשים ששם זה גימ' מ"ה ב"ן).

דִּבְקַדְמִיתָא "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים" (בראשית א, א). לְבָתַר בְּאֵל אִתְתַּקַּן, וְדָא יְמִינָא. בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְזַבְּרוּ כַּזְּדָא אֵל אֱלֹהִים יְהוָה. וּמֵהָכָא נָפְקַת זַד גֻּלְגַּלְתָּא תְּקִיפְתָּא, וְדָא רֵישָׁא דְּמַלְכָּא וַדַּאי. דְּהָא זְעִירִים וּגְבוּרוֹת אִתְזַבְּרוּ כַּזְּדָא עַל הַהוּא עֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּכְדֵין תָּמָן אִתְנְהִירוּ כֻּלְּהוֹ נְהוֹרִין עִלָּאִין, רָזָא דִּתְלַת רֵישִׁין דְּאִתְמָרוּ, וְרָזָא דְּשֵׁבַע דְּאִינּוּן כְּלָלָא עִלָּאָה. אֲבָל תְּלָת הָכָא לְדֹ' אִתְפָּרְשׁוּ וְאִינּוּן זָכְמָה וּבִינָה זְעִירִים וּגְבוּרוֹת, וּכְדֵין כֻּלָּא אִתְכְּלִיל בְּהַהוּא עֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא.
שבתחילה נאמר "בראשית ברא אלקים" שזו מידת הדין וכך יצאו שבעת המלכים שהיו מצד המלכות והיו באדם וכולם היו דין ואח"כ בא'ל נתתקן דהיינו במלך השמיני ששם אשתו מהיטבל וזה מה שאמרו חכמים ראה

שאין העולם יכול לעמוד בדין עמד ושיתף את מידת הרחמים ושם א-ל כבר ידעת שהוא מן הימין. באותו זמן התחברו שם הוי'ה ושם אלקים וזהו מה שכתוב ביום עשות הוי'ה אלקים ארץ ושמים והיינו מידת דין הרמוזה בשם אלקים ושם הוי'ה הרומזת למידת הרחמים. ומכאן יצאה גולגולת אחת חזקה ותקיפה וזה כתרא דז"א שנבנה מחדש עם חסדים וגבורות שבנו מחדש את העמוד האמצעי (תפארת שהוא פרצוף ז"א) ואז שם האירו כל האורות העליונים בסוד ג' רישין שנזכרו לעיל וכן סוד שבע תיקונים עליונים דעתיק (שסימנם ג"ט קר"ע פ"ח[190]) אבל ג' רישין אלו נחלקו בדעת[191] לד' חלקים: חכמה, בינה, חסדים דדעת, גבורות דדעת. ואז הכל נכלל בעמוד האמצעי שזו ספירת התפארת הנקראת בתיקוני הזוהר "עמודא דאמציעתא".

וְאִי תֵּימָא אַמַּאי ד׳? אֶלָּא בְּגִין שְׁכִינְתָּא דִּכְלִילַת הָכָא, דִּכְתִיב "זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם" (בראשית ה, ב). כְּדֵין הָכָא אִשְׁתְּרַשׁ כָּל גּוּפָא בְּזִיבּוּרָא זַד. אֲבָל ד׳ אִינּוּן זְכוּתָה וּבִינָה מִסְטְרָא דְּאַבָּא וְאִימָּא וּתְרֵין עִטְרִין דְּאַעְטָרוּ לֵיהּ, דְּהָכִי נָטְלוּ אִינּוּן מִלְּעֵילָּא, וְאִינּוּן זַסְדִים וּגְבוּרוֹת, כֻּלָּא אִתְזַבָּר

---

[190] אלו ראשי תיבות של: ג׳ולגלתא, ט׳לא דבדולחא, ק׳רומא, ר׳עוא דרעוין, ע׳מר נקא, פ׳קיחו דעיינין, ח׳וטמא. שבע תיקונים אלו הם שורש לשבע התחתונות הנקראות "שבעת ימי הבנין".

[191] הדעת נמצאת בין החכמה ובין הבינה והיא עומדת מעל התפארת. האם הדעת היא ספירה אם לאו נחלקו בזה חכמי הקבלה אלו האומרים שהיא ספירה ככל הספירות לא יספרו את הכתר. אלו שלא סופרים את הדעת מכניסים את הכתר במנין הספירות. יש דעה שסופרת את הכתר ואת הדעת אך סופרת את נצח והוד כספירה אחת. הגאון רבי אליהו מוילנא זללה"ה מנסה לפשר בין כל הדיעות ואומר שזו ספירה ללא כלי. כלומר זה אור שאין לו כלי. בגוף הגשמי הדעת זה המח הקטן. האם מכאן הוכחה שיש ספירת דעת? לא בהכרח כי המתנגדים יאמרו שזו התחלת חוט השדרה.

כַּוְזָדָא וְאִתְעֲבִיד גַּלְגַּלְתָּא דְּרִישָׁא דָּא כְּלָלָא דְּכֹלָּא. לְבָתַר מִתַּמָּן אִתְפַּשְׁטוּ מִילִין לְתַתָּא וְאִתְעֲבִיד זַד גּוּפָא בְּתִיקוּנָא שְׁלִים כִּדְקָא יָאוּת.

ואם תשאל למה נחלקת הדעת לד' חלקים הרי היא מכריעה ומייחדת חכמה ובינה די שיהיו בה חכמה ובינה. אלא בגלל ששורש השכינה המושרש במזל י"ג צריך לקבל כאן ביטוי שהרי הוא מתפשט עד המלכות לכן יש כאן חסדים וגבורות וכאן יש שורש לגוף ונשמה בחיבור אחד. אבל ד' אלו הם חכמה ובינה מצד אבא ואימא ועוד ב' עיטרין הנקראות חסדים דדעת וגבורות דדעת והכל נמשך לכתר ז"א ומתחבר כאחד שם ומזה מתפשט הגוף לזכר (חסדים) ונקבה (דין) בתיקון שלם כראוי.

תָּא חֲזֵי, כֻּלְּהוֹ תִּיקוּנִין דְּזֵעִיר אַנְפִּין בִּתְתִיקוּנִין דְּאָרִיךְ אַנְפִּין נָפְקִין, אֶלָּא דְּלָא אִתְגַּלְיָין הָכָא אֶלָּא מָאן דְּאִתְגַּלְיָין. וּלְעֵילָּא כֹּלָּא אִיהוּ רַזְמֵי, וְהָכָא דִּינָא וְרַזְמֵי כַּוְזָדָא, דְּהָכִי אִצְטְרִיךְ לְתִיקוּנָא דְּעָלְמָא.

בא וראה, כל תיקוני ז"א מתיקוני א"א הם באים אך לא הכל נגלה, רק הגלוי גלוי. למעלה בא"א הכל רחמים וכאן בז"א יש דין ורחמים כאחד שהרי כך צריך להנהגת העולם כמו שאמרו חכמים "הוי זהיר במוראה של מלכות שאילמלא מורא איש את רעהו חיים בלעו".

תְּלָת מוֹחִין קַיְימִין בְּהַהִיא גּוּלְגַּלְתָּא וְאִינּוּן זָכְמָה וּבִינָה וְדַעַת. זָכְמָה וּבִינָה בְּהוּ נַטִּיל כֻּלְּהוֹ מִילִין לִימִינָא וּשְׂמָאלָא. לְבָתַר דַּעַת כְּלִיל כֹּלָּא וְתָבַת וְאִתְפַּשַּׁט בְּגוּפָא וְיָהִיב גְּבוּרָה לִשְׁכִינְתָּא, וּכְדֵין מִשְׁתַּכְלְמִין מִילִין כִּדְקָא יָאוּת. וּמוֹחָא יְמִינָא אִתְפַּשַּׁט לְתֵרִין וּתְלָתִין שְׁבִילִין, וּמוֹחָא שְׂמָאלָא

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְתִשְׁעָה

לְנ' שַׁעֲרֵי בִּינָה. וְכֹלָּא כַּמָּה דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְנַטְלָא וּלְאִתְעָרָא עוֹבְדִין בְּדַרְגּוֹהִי כְּדְקָא יָאוּת. שלוש מוחין נמצאים ברישא דז"א והם חב"ד. מחכמה נבנה קו ימין של ז"א ומהבינה נבנה קו שמאל של ז"א, אח"כ הדעת כולל את הימין והשמאל ושב להתפשט לתוך ז"א ואז המלכות מקבל את הגבורות ומזה היא נבנית ואז הדברים נשלמים כראוי. ואז מח ימין נחלק לל"ב נתיבות ומח שמאל לנ' שערי בינה (וסימנך לבנון לב ונון) והכל כפי מה שצריך ליטול ולעורר מעשים בספירות כראוי.

שַׁעֲרֵי דְּרִישָׁא קָיְימִין נִימִין עַל נִימִין. וְהָכָא אִתְוָזְיֵי עִרְבּוּבְיָא מַאי דְּלָא אִתְוָזֵי לְעֵילָּא כְּלָל. בְּגִין כָּךְ הָכָא קָיְימָא אוֹרָיְתָא בְּכַמָּה מַוְזַלּוֹקוֹת לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא . בשיער ראשו של א"א יש נימין על נימין אולם כאן בז"א יש ערבוב של נימין של שערות מה שלא נראה למעלה כלל ולכן כאן יש בתורה מחלוקת שהללו אוסרין והללו מתירין. כבר ידעת שהתורה היא תורת אמ'ת והכוונה בזה שהתורה היא מושרשת בתפארת שזו הנהגת ז"א אם כן מחלוקות כאן הכוונה קו ימין שזה חסד ונצח חלוק על קו שמאל שהוא גבורה והוד וקו אמצעי ממצע ביניהם ואלו ספירות תפארת ויסוד.

דף קפב.

עַיְינִין דְּרִישָׁא כְּגַוְנָא דְּעַיְינִין דְּעַתִּיקָא אִתְפָּרְשׁוּ. אֶלָּא דְּהָכָא קָיְימִין תְּלָת גְּוָנִין, לָקֳבֵל תְּלָת זִיוָרִין

דפי מהדורא קמא: דף קפב.

דִּכְלִיאָלָא. וּכְוֻמְנִין דְּמִתְפַּקְחָן בְּדִינָא, אִתְזַוְּיָין עַיְנִין סוּמָקִין. וָוֵי מָאן דְּאַעֲרַע קָמַייְהוּ. וּבְזִמְנָא דְּמִתְפַּקְחָן בְּרַחֲמֵי, כֻּלָּא אִתְהַדַּר זְהוֹר. וּנְהִירוּ דְּנָטְלִין מִכְּלִיאָלָא, דָּא אִיהוּ נְהִירוּ דִּכְתִיב בֵּהּ "רְוָיֹת בְּזֹהַלְבָּ יִשְׁבוֹת עַל מְלֵאת" (שיר השירים ה, יב) דָּא זֹהַלְבָּא דְּאִימָּא. דְּהָא כֻּלָּא מֵאִימָּא נַטִּיל וְעַיִר אַנְפִּין. כְּדֵין "יִשְׁבוֹת עַל מְלֵאת" (שיר השירים ה, יב), בְּתִיקוּנָא שְׁלִים. וְכַד מִסְתַּכְּלָן בְּעַיְנִין עִלָּאִין, כֻּלָּא רַחֲמֵי אִתְהַדַּר. וְרָזָא דָּא "כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ" (ישעיהו נב, ז) וְכוּ'. עיניים דרישא דז"א הם כעין עיני א"א ומה שנאמר בהם מתאים לעיני ז"א אלא שכאן בז"א יש הבדל בגווני העינים. בעיני אריך למדנו שיש ג' גווני לובן וכאן בעיני ז"א יש ג' גוונים שונים שהם אדום לבן והצבע שסביב בת העין. בעין האדם הגשמי יש בעלי עין חומה או כחולה וכו' וזה הגוון השלישי שלא נזכר כאן בדברי הרב. מכל מקום לעיתים העיניים נפקחות בדין ונראות עיניים אדומות (וכנגדו "כל מקום שנתנו בו חכמים עיניהם, או מיתה או עוני רח"ל) אוי למי שנפגש בעיני ז"א כשהם אדומות. ובעת שהן ברחמים הכל חוזר להיות לבן והן נוטלות אור מלמעלה על אור זה נאמר "רוחצות בחלב יושבות על מלאת" זה החלב הבא מהיבנה שהיא אימא. שהרי את הכל נוטל ז"א מאימא. ואז נאמר בהן "יושבות על מלאת" שזה חלב אימא הממלא אותן בחסדים והן מתקנות בתיקון שלם. וכאשר מסתכלים עיני ז"א בעיני א"א הכל חוזר לרחמים וזה סוד "כי עין בעין יראו"[192] וכו'.

אוּדְנִין דְּמַלְכָּא קָיְימִין לְאַעֲלָא מִילִּין לְעֵילָּא לְגַבֵּיהּ, וְדָאִין לוֹן. וּכְפוּם מַאי דְּשָׁמַע הָכִי

[192] עיין אד"ר דפים קל עא. קלז עא.

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְתִשְׁעָה

בִּתְעַבְּדִין בִּילִין וַדַּאי. אזני המלך, כלומר אזני ז"א, והן עומדות להעלות מילים לז"א ולדון אותם. וכפי מה שנשמע כך נעשים דברים.

זוֹטָמָא קָאִים לְנָשְׁבָא רוּזָא כְּגַוְנָא דִּלְעֵילָּא, לְאִתְעָרָא בֵּיהּ מָאן דְּאִצְטְרִיךְ לְאִתְעָרָא. אֶלָּא דְּהָכָא בְּזַוָּד נוּקְבָא נָשִׁיב רַזָּמֵי וּבְזַוָּד נוּקְבָא נָשִׁיב דִּינָא. וּלְעֵילָּא כֹּלָּא אִיהוּ רַזָּמֵי. חוטם ז"א מיועד שרוח תנשוב בו כמו חוטם א"א והיא תעורר את מי שצריך להתעורר מרוח עליונה זו. אלא שכאן מנחיר אחד הימני נושב רוח של רחמים ומהשמאלי דין ואילו באריך הכל רחמים.

מִצְוָה דְּמַלְכָּא קָאִים לְאַפָּקָא דְּזִילוּ עַל זַיָּיבָיָא, דְּכֻלְּהוּ דָּזְלִין מִקַּמֵּיהּ וַדַּאי. מצח ז"א עומד להפיל יראה על הרשעים שהכל יראים ממצח ז"א.

דִּיקְנָא יַקִּירָא דְּמַלְכָּא בְּט' תִּיקּוּנִין אִתְתַּקְּנַת, תַּלְיָין מִט' דְּאָרִיךְ אַנְפִּין. אֲבָל בְּזוּמְנָא דְּאִתְתַּקְּנִין מִילִּין, כְּדֵין הַט' אִשְׁתַּלְּמָן בִּי"ג. וְי"ג דִּלְעֵילָּא נַהֲרָן בְּהוּ, וְדִינָא אִתְבְּסַם לְגַבְרֵי. וְהָכִי אִצְטְרִיךְ לְאַמְשָׁכָא לְהוּ לְתַתָּא בְּזוּמְנָא דְּדִינָא תַּלְיָא בְּעָלְמָא. דיקנא היקרה של ז"א בט' תיקונין היא נתקנת ואח"כ היא נתקנת לי"ג תיקונים ואז י"ג תיקו"ד דא"א מאירים בי"ג תיקו"ד דז"א והדין שבדיקנא דז"א מתבסם לגמרי. וכך צריך להמשיך אותם למטה מאריך לז"א כשיש דין תלוי בעולם.

עַד הָכָא בִּתְקַשְּׁרָן תִּיקּוּנִין דְּוְעֵיר אַנְפִּין בִּתְתִיקּוּנִין דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא דְּכֹלָּא זַוָּד וַדַּאי.
עד כאן נקשרים תיקוני ז"א מתקוני א"א שהוא ע"ק להראות שהכל אחד.

דפי מהדורא קמא: דף קפב.

קָם אַבְרָהָם סָבָא זַסִּידָא פָּתַח וְאָמַר, וַדַּאי בְּאִלֵּין ט' תִּיקּוּנִין רָזִין קַיְימִין לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא, דִּלְעֵילָּא אִינּוּן תְּלֵיסַר וְלְתַתָּא אִינּוּן ט'. בְּגִין דִּ' דַּרְגִּין אִתְנְטִילוּ מִינֵּיהּ וְאִשְׁתָּאֲרוּ ט', וְאִלֵּין ט' נָפְקִין מִגּוֹ י"ג דִּלְעֵילָּא. דְּהָכִי אִתְזָוְוגוּ דִּכְלָּא קָאִים בְּיִזּוּדָא זַדָּא. וּבְזִמְנָא דְּאִתְתַּקַּן לְתַתָּא תִּיקּוּנָא שְׁלִים, כְּדֵין יִשְׁתַּכַּח כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא בַּמָּשׁ. קם אאע"ה הסבא החסיד הקדוש פתח ואמר, ודאי באלו ט' תיקו"ד דז"א עומדים סודות עליונים, שהרי בא"א יש י"ג תיקונים ובז"א ט' ובסך הכל כ"ב תיקונים ויש בזה סוד. הטעם שבז"א יש ט' ולא י"ג כי אבדו לו ד' עליונים (כזכור בא"א היו ד' יסודיים ומהם התפשטו ב' קבוצת של ד' ד' ונוסף עוד תיקון כולל הרי י"ג) ולכן נותרו לו רק ט' שהם ד' ד' ואחת כוללת. ואלו ט' תיקונים יוצאים מתוך י"ג העליונים. שהרי כך ראוי שהכל יראה ביחוד אחד. ובעת שנתקן למטה תיקון שלם אז הדיקנא של ז"א היא כעין הדיקנא של א"א ממש.

תִּיקּוּנָא דְּרָדְמָאָה נָפְקִין שַׁעֲרֵי מִתְּזוּתֹת פָּתְזָא דְּאוֹדְנִין נִימִין עַל גַּבֵּי נִימִין. וְהָכָא נָמֵי אִיהוּ ׳אֵל כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, דְּהָכָא נָמֵי אִצְטְרִיךְ לְאִתְכַּלְלָא כֻּלָּא בְּרָזָא דְּאֵל דְּאִתְמַר כְּלָלָא דִּתְלַת עָלְמִין, דְּאִינּוּן כְּלָלָא דִּכְלָּא וַדַּאי. תיקון ראשון מט' תיקו"ד דז"א הוא שיוצאות שערות מתחת פתחי האזנים נימין על נימין וכאן הוא בדומה לתיקון הראשון של אריך הנקרא א'ל שגם כאן בז"א צריך להתכלל הכל בסוד א'ל הנזכר שהוא כולל ג' רישין שהן כללות הכל ודאי.

דף קפג.

תִּיקּוּנָא תְּנִינָא שַׁעֲרִין סַזְרִין לְפוּמָּא עֵילָּא וְתַתָּא, וְהָכָא תְּרֵין תִּיקּוּנִין אִתְכְּלִילוּ כַּזְזָדָא. דְּהָא כֵּיוָן

דְּאִתְעֲבִידוּ לְעֵילָּא תִּיקוּנִין עִלָּאִין, תִּיקוּנִין דְּלָא אִצְטְרִיכוּ לְתַתָּא אִתְוַסְּבְרוּ כַּוְזָדָא. וְרָזָא דָּא שָׁארוּ שַׁעֲרֵי לְעֵילָּא וְנָפְקָן עַל פּוּמָּא, וְתַמָּן אִתְבְּסָמוּ אינון ש״ך דִּינִין דְּאִתְמָרוּ. לְבָתַר תִּיקוּנָא אַוְזָרָא אִתְתַּקַּן, וְנָוְזָתוּ שַׁעֲרֵי תְּוזוֹת פּוּמָּא. אֲבָל כַּד מָטוּ לְאִתְגַּלָּאָה לְתַתָּא, כֻּלָּא אִשְׁתְּכַוז בְּוִזיבוּרָא זַד בְּתִיקוּנָא זְדָא וַדַּאי. וְדָא קָאִים לְנַטְלָא נְהִירוּ כְּגַוָנָא דִּלְעֵילָּא, דְּלָא לְאִתְפַּשְׁטָא אֶלָּא בְּשִׁיעוּרָא שְׁלִים.

תיקון שני הוא ששערות מקיפות לפה למעלה ולמטה. בא"א היו אלו ב' תיקונים ואילו כאן בז"א הן תיקון אחד. שהרי כיון שנעשו למעלה באריך תיקונים אלו לא נצרך לעשותם למטה ולכן התחברו לתיקון אחד. וזה סוד בו התחילו שערות לצאת מעל הפה ושם התבסמו ש"ך דינים שהם ה"פ דין. אחר כך תיקון אחר נתקן וירדו השערות מתחת הפה אבל כאשר התגלו למטה הכל נמצא בחיבור אחד בתיקון אחד ודאי. ותיקון זה עומד לקבל אור עליון כמו התיקון העליון של א"א אלא יש גבול שלא יתפשט האור אלא בשיעור שלם.

תִּיקּוּנָא תְּלִיתָאָה אֲרָוְזִין קָיְימִין עַל פּוּמָּא וּתְוזוֹת פּוּמָּא, וּמַלְיָן שַׁעֲרִין זְעִירִין תַּקִּיפִין. דְּהָא הָכָא אֲתַר דִּדְינָא אִיהוּ, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ. תיקון שלישי הוא שיש אורח (שזה מקום פנוי משיער הנועד לתת לרוח לצאת) על הפה ומתחתיו (גם פה יש איחוד של ב' תיקונים) והפה מלא שיער זעיר חזק (זעיר מורה שההתפשטות מעטה, וחזק מורה שהאור היוצא מהם הוא דין) שהרי כאן זה מקום של דין (יחסית לאריך והוא רחמים כלפי המלכות) וכך צריך להיות כי מלך במשפט יעמיד ארץ.

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְתִשְׁעָה

תִּיקּוּנָא רְבִיעָאָה סָלְקִין שַׁעֲרֵי וְזַפָּיִן עַלְעִין כִּדְקָא וְזַוֵי. וְהָכָא נָמֵי קָאִים כְּגַוְנָא דִּלְעֵילָּא לְבַסְמָא דִּינָא כַּמָּה דְּאִתְמָר. אֲבָל תָּא וְזַוֵי, אִלֵּין דִּינִין דמנצפ"ך דְּאִתְוַזּוּן לְאִתְבַּסְמָא. אֲבָל ש"ך בְּהוּ אִתְמָר דְּ'אֵין זָבוּשׁ מַתִּיר עַצְמוֹ מִבֵּית הָאֲסוּרִים' (ברכות ה). דְּהָא דָּא בְּרָזָא דְּעָלְמִין סַגְדָמְאִין אִשְׁתְּמוֹדָע, וּמִלָּה לְתַתָּא חֲוַת וְלָא לְעֵילָּא. בְּגִין כָּךְ לְהַהוּא דִּלְעֵילָּא סַלְקַת מִלָּה. וְכֵיוָן דְּאִתְתְּקַן לְעֵילָּא תּוּ לָא אִצְטְרִיךְ לְתַתָּא, וּתְרֵין תִּיקּוּנִין כַּוְזָדָא אִתְזַבְּרוּ.

תיקון רביעי עולות השערות וחופות את הלחיים כראוי וכאן בז"א הן עומדות כמו בא"א למתק את הדין כמו שהתבאר בי"ג תיקו"ד דא"א. אבל בא וראה, אלו הדינים של מנצפ"ך הראויים לקבל ביסום. אבל ש"ך דינים נאמר בהם "אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים" שהרי אלו הש"ך דינים הם שרידים מהמלכים הקדמונים והם היו בז"א ולא באריך. ולכן מפנים את ביסום הש"ך כלפי אריך שהוא ימתק את הש"ך דינים וכיון שנתקן למעלה באריך אין צורך להמתיק הדין למטה בז"א ושני התיקונים של אריך וז"א התחברו כאחד.

תִּיקּוּנָא וַזַמִּישָׁאָה תְּרֵין תַּפּוּוְזִין אִתְזַזְיָין כִּדְקָא יָאוּת. וְהָכָא נָמֵי כְּגַוְנָא דִּלְעֵילָּא אִינּוּן קָיְימִין לְבַסְמָא דִּינָא כִּדְקָא יָאוּת. תיקון חמישי שני תפוחים, שזה מקום פנוי משיער בלחיים, נראים בז"א כראוי. וכאן בז"א כמו באריך התפוחים עומדים להמתיק את הדין כראוי.

תִּיקּוּנָא שְׁתִיתָאָה נָזְזִית זַד זוֹטָא עַד רֵישָׁא דְּמֵעוֹי. וְדָא מַזָּלָא כְּגַוְנָא דִּלְעֵילָא וַדַּאי. וְאִי תֵּימָא מַזָּלָא דִּלְעֵילָא קָאִים לְאַפָּקָא מִילִּין לְתַתָּא, הַהוּא דִּלְתַתָּא לְמַאן? אֶלָּא לְיַעֲקֹב וְרָזֵל וַדַּאי. וְעִם כָּל דָּא דִּיקְנָא קַיְימַת לְיַעֲקֹב, לְאִשְׁתַּכְוָזָא כְּגַוְנָא עִלָּאָה בִּדְיוֹקְנָא שְׁלִים. תיקון ששי יורד חוט אחד מהזקן עד אזור מפתח הלב הנקרא ראשית המעיים ומזל זה כעין מזל העליון של אריך. ואם תשאל המזל העליון יורד כדי להוריד שפע לזקן ז"א, אולם לאן יורד זקן ז"א ולמי מוריד שפע? אלא ודאי שהוא מוריד שפע ליעקב ורחל שהם פרצופים נמוכים מז"א. ועם כל זה גם ליעקב יש דיקנא כדי שיהיה בדיוקן שלם עם דיקנא דז"א ועם דיקנא דא"א.

תִּיקּוּנָא שְׁבִיעָאָה פּוּמָא אִתְפַּנֵּי סְזוֹר סְזוֹר כְּגַוְנָא דִּלְעֵילָא וַדַּאי. תיקון שביעי הפה מתפנה משערות סביב כעין התיקון של א"א.

תִּיקּוּנָא תְּמִינָאָה שַׂעֲרֵי נָזְזִתִין תְּזוֹת דִּיקְנָא וְזַפָּיִן עַל קְדָלָא. תָּא חֲזֵי, לְעֵילָא זַפִּין עַל גְּרוֹנָא, דְּהָכִי אִצְטְרִיךְ. אֲבָל הָכָא זַפָּיִן עַל קְדָלָא, בְּגִין לְכַסָּאָה עֲלֵיהּ. דְּהָא לְעֵילָא לָא יָכְלִין אָזְדָּרִין לְאִסְתַּכְלָא. אֲבָל לְתַתָּא דַּהֲווֹ יָכְלִין, אִצְטְרִיךְ כִּיסּוּיָא. אֲבָל בְּזִמְנָא דְּאִתְמַלְיָין תִּיקּוּנִין לְתַתָּא, הָכִי נָמֵי אִינּוּן כְּגַוְנָא דִּלְעֵילָא בַּמָּשׁ. תיקון שמיני, השערות יורדות תחת הזקן וחופות את העורף. בא וראה, למעלה בא"א הן חופות את הגרון ששם זה תיקון נצרך. אבל כאן הן מכסות את העורף כדי לכסות אותו. שהרי למעלה לא יכולים כחות זרים לראות דבר אולם למטה

בז"א יכולים ולכן צריך לכסות את עורף ז"א. אבל כאשר תיקוני דיקנא דז"א מתמלאות שפע י"ג תיקוני א"א אזי הן כתיקוני א"א ואין צורך לשומרן.

תִּיקּוּנָא תְּשִׁיעָאָה שַׁעֲרֵי קָיְימִין כֻּלְּהוֹ בְּשִׁקּוּלָא עַד אִינּוּן דְּנָזְחִין, עַד רֵישָׁא דְּמֹועִוי. הָכִי נָמֵי אִתְזַבְּרוּ תִּיקּוּנִין, כֵּיוָן דְּאִתְתַּקְּנוּ לְעֵילָּא אִתְזַבְּרוּ לְתַתָּא כַּמָּה דְּאִתְמָר. דְּהָא תִּיקּוּנָא לָא אִתְזָזֵי הָכִי לְתַתָּא, אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּאִשְׁתְּלִים בְּתִיקּוּנָא כִּדְקָא יָאוּת. לְאִתְזָזָאָה דְּהָכִי אִיהוּ לְתַתָּא כְּגַוָּנָא דִּלְעֵילָּא. תיקון תשיעי, השערות עומדות כולן בשווה עד שמגיעות כולן לראשית המעיים (כלומר הן מתפשטות להשפיע בשווה בחזה ז"א) וכך כל התיקונים מתחברים כיון שהם נתקנים למעלה בא"א הם מתחברים למטה בז"א, שהרי תיקון לא נעשה למטה אלא בזמן שהוא נתקן למעלה כראוי להראות שהתיקון למטה הוא כעין התיקון למעלה. **אֲבָל בְּזִמְנָא דְּלָא אִשְׁתְּלִים ט' אִינּוּן**. אבל כאשר דיקנא דז"א לא נשלמת מהדיקנא של א"א יש בה רק ט' תיקונים.

דף קפד.

אַמַּאי ט'? אֶלָּא רָזָא דְּכֹלָּא בִּתְלָת אִתְתַּקַּן, וְאִינּוּן עַתִּיקָא קַדִּישָׁא וְזֵעִיר אַנְפִּין וְנוּקְבָּא. דְּהָא אַבָּא וְאִמָּא אִתְמָר בְּהוּ "הַנִּסְתָּרֹת לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ" (דברים כט, כח) דְּבְמַוָּלָא אִתְכְּלִילוּ כַּמָּה דְּאִתְמָר. אִשְׁתְּכַח כֹּלָּא בִּתְלָת אִתְתַּקַּן, יְמִינָא שְׂמָאלָא וְאֶמְצָעִיתָא. עַתִּיקָא קַדִּישָׁא אִיהוּ יְמִינָא, וְזֵעִיר אַנְפִּין אֶמְצָעִיתָא, שְׂכִינְתָּא שְׂמָאלָא. וּבְזִמְנָא

דפי מהדורא קמא: דף קפד.

דְּזְעֵיר אַנְפִּין קָאִים לְתַתָּא, יְמִינָא לָא אִתְעָזַיי תָּמָן, וְדָא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא. בְּגִין כָּךְ ט' אִינּוּן וְלָא יַתִּיר. אֲבָל בְּזִמְנָא דְּאִתְעָזַיי בְּתִיקוּנָא שְׁלִים כְּגַוְנָא דִּלְעֵילָּא, בֵּיהּ נָמֵי תְּלֵיסַר אִינּוּן. כְּדֵין "יְהֶיה יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד" (זכריה יד, ט). לְזִמְנָא דְּאָתֵי דְּיִתְתַּקַּן כֻּלָּא לְמֶהֱוֵי בְּתִיקוּנָא שְׁלִים תָּדִיר בְּכָל זִמְנָא, כְּדֵין כֻּלָּא יִשְׁתַּכַּח בְּתִיקוּנָא דָּא כְּדְקָא זָזַיי.

מדוע בדיקנא של ז"א יש רק ט' תיקו"ד? אלא הכל נתקן בשלוש וזה מתחיל בג' רישין ואח"כ מתפשט לג' אחרים שהם ע"ק, ז"א ונוקבא. מיד השואל ישאל והיכן או"א? והרב עונה עליהם נאמר שהם נסתרים כמ"ש הנסתרות ליי' (אבא) אלהינו (אימא) שהם מכוסים בדיקנא של אריך ולכן לא נכנסו לחשבון כאן. נמצא הכל נכלל בשלוש והם ימין שמל ואמצע. ע"ק בימין ז"א באמצע והמלכות היא הנוקבא בצד שמאל. וכאשר ז"א למטה, ע"ק שהוא הימין הוא לא נראה שם אלא נראים רק ז"א ונוק' ולכן הם ט' תיקונים ד' בז"א וד' בנוק' ואחד הכוללם. ולכן ט' הם ולא יותר. אבל כאשר מתגלה ע"ק גם ז"א נעשה בו י"ג תיקונים כמו בא"א. ובזה יתקיים בז"א הפסוק "והיה ביום ההוא (ע"ק) יהיה יי' אחד (ז"א) ושמו אחד (נוק'). לעת"ל יהיה יתקן הכל להיות בתיקון שלם (ז"א עם א"א) תמידי ואז ימצא הכל בתיקון זה כראוי.

עַד הָכָא קָיְימִין מִילִּין בְּתִיקוּנִין דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא. מִכָּאן וּלְהָלְאָה תִּיקוּנִין דִּשְׁכִינְתָּא דְּתַלְיָין בְּזְעֵיר אַנְפִּין. עד כאן הדברים שנאמרו בתיקון המלך הוא ז"א. מכאן ואילך יתחילו תיקוני השכינה התלויה בז"א.

קוּם רַב הַמְנוּנָא סָבָא, אִתְעַר רָזִין דִּשְׁכִינְתָּא לְגַבֵּי מַלְכָּא. קָם רַב הַמְנוּנָא סָבָא פָּתַח וְאָמַר,

"אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי לִי הָרֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים" (שיר השירים ו, ג). שְׁכִינְתָּא וַדַּאי זוּלָקָא מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהִי, וּבְגִין כָּךְ תִּיאוּבְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבָּהּ אִיהוּ תָּדִיר. קום רב המנונא סבא עורר את אהבת השכינה אל המלך. קם רב המנונא סבא פתח ואמר "אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים" השכינה הנקראת אני ודאי שהיא חלק מהקב"ה שהרי היא צלע מצלעותיו והיא מעידה ואומרת "אני לדודי" וכו' ולכן תשוקת הקב"ה אליה תמידי הוא.

תָּא חֲזֵי, בְּזִמְנָא דְּעָיְילִין מוֹזְנִין עִלָּאִין בְּרֵישָׁא דְּמַלְכָּא וְקָיְמִין בַּהּ, כְּדֵין נָפִיק דַּעַת לְבָתַר וְקָדָלָא, וְתַמָּן אַפִּיק דְּיוֹקְנָא חַד וְדָא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְאִתְקְרִיאַת לֵאָה. וּבְזִמְנָא דְּהַהוּא יוּבְלָא הֲוָה קָאִים לְעֵילָּא, כְּדֵין נָפְקִין נְהוֹרִין וּמִתְפַּשְׁטָן בְּזֵעִיר אַנְפִּין בְּסִדְרָא חַד עַד חַדּוֹי. וּכְדֵין אִתְתַּקְנַת הַאי לֵאָה בְּמוֹזְנִין דִּילַהּ, וּבְתִיקּוּנִין דִּילַהּ כִּדְקָא חֲזֵי. לְבָתַר נָחֲתִין מוֹזְנִין וּמִתְפַּשְׁטָן לְתַתָּא, וְתַמָּן נָפְקַת רָזָא בָּתַר חַדּוֹי עַד סוֹפָא דְּגוּפָא, שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. הָכָא קָיְימִין נְהוֹרִין בִּנְהִירוּ דְּכֹלָּא. בא וראה בעת שנכנסים המוחין העליונים של ג' רישין ברישא דז"א המלך הקדוש הנקרא גם כן "כתרא" והם עומדים שם, אזי יוצא הדעת לאחורי העורף ושם מוציא צורה אחת וזו השכינה העליונה הנקראת לאה. ובעת שהבינה היתה עומדת למעלה אזי יצאו אורות והתפשטו בז"א בסדר אחד עד חזהו (חזה ז"א אלו ספירות חג"ת) ואזי נתקנה לאה במוחין שלה ובתיקונים שלה כראוי. אחר כך ירדו המוחין והתפשטו עוד יותר למטה עד סוף הגוף (בספירת היסוד)

ושם יצאה רחל ועמדה מאחורי חזהו עד סוף גופו וזו רחל היא השכינה התחתונה. כאן עומדים אורות להאיר.

רֵישָׁא דִּשְׁכִינְתָּא כְּגַוְנָא דְּרֵישָׁא דְּמַלְכָּא בַּזְוַסְדִּים וּגְבוּרוֹת אִתְתַּקְנַת וַדַּאי דְּאִתְזַבָּרוּ בְּהַהוּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּכְדֵין תָּמָן אִתְעַבִּידַת רֵישָׁא דָּא. ראש השכינה כלומר הכתר שלה כמו כתר ז"א בנוי מחסדים וגבורות והם מתקנים את ראשה וראשה מקבל את השפע מן התפארת דרך ספירת היסוד ואז נעשה הראש שלה.

מוֹזְיִן דְּרֵישָׁא תְּרֵין אִינּוּן. וְאִינּוּן זָכְמָה וּבִינָה בִּסְטָרָא דְּנָצַח וְהוֹד, דְּמִתָּמָן אִתְתַּקְנַת וַדַּאי בְּרָזָא דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא כַּזְוַדָּא, דְּהָכִי לְתֵרִין סִטְרִין קַיְימַת, לְאִשְׁתַּכְוָזָא כֻּלָּא בְּתִיקּוּנָא שְׁלִים. מוחין הנמצאים ברישא דנוק' הן שנים והם חכמה ובינה שמגיעים מנצח והוד של ז"א שמשם היא נתקנת ודאי בסוד ימין ושמאל חסדים וגבורות כאחד שהרי כך היא מנהיגה את העולם בחסדים וגבורות כמו שהיא אומרת "אני' חבצלת השרון שושנת העמקים" חבצלת לימין ולחסד ושושנה ההיפך. ובכך נמצא הכל מונהג בתיקון שלם.

דַּעַת קָאִים לְתַתָּא בְּרָזָא דְּצַדִּיק, דְּבֵיהּ אִתְתַּקְנַת בְּתִיקּוּנָהָא בִּסְטָרָא דִּילַהּ מַמָּשׁ, לְמֶהֱוֵי שְׂמָאלָא לָקֳבֵל זְעֵיר אַנְפִּין דְּאִיהוּ יְמִינָא. דעת דנוק' עומד מתחת חו"ב והוא נמשך לה מיסוד ז"א ובו היא נתקנת מז"א ממש. ובכך היא הנהגת הדין יחסית לז"א שזו הנהגת הרחמים.

דף קפה.

שַׁעֲרֵי דְּרֵישָׁא סוּמְקָן כְּאַרְגְּוָנָא, וְאִינּוּן ט"ו נִימִין. וְרָזָא דָּא י"ה. אִלֵּין תְּרֵין מוֹזְנִין דְּקַיְּימִין בְּרֵישָׁא, דְּמִתָּמָן נָפְקִין שַׁעֲרִין אִלֵּין. אִי תֵּימָא שְׁעָרִין אִלֵּין לְאָן אָזְלִין? אֶלָּא תָּא וְחָזֵי, הָכָא רָזָא שִׁעָר בְּאִשָּׁה עֶרְוָה׳ (ברכות כד, ע"ב). תָּא וְחָזֵי, כֻּלְּהוֹ תִּיקּוּנִין דִּשְׁכִינְתָּא בְּגִין עָלְמִין דְּלַתָּתָא אִינּוּן. וְשַׂעֲרִין אִלֵּין נָמֵי הָכִי נָזְקִין מִינַּיְיהוּ בְּטָמִירוּ טָפֵין טָפֵין לְתַתָּא. אֲבָל בְּגִין דְּאִינּוּן דִּינִין אִצְטְרִיכַת אִתְתָּא לְכַסָּאָה לְהוּ, בְּגִין דְּלָא יִתְדַּבְּקוּן בָּהּ אִינּוּן מְסָאֲבִין, אֶלָּא בְּטָמִירוּ נָזְקַת מִלָּה וַדַּאי. שער ראש הנוק' אדומים כארגמן (מחמת הדינים שבה) והם ט"ו נימין בסוד י"ה שבהם יש המשכה מחו"ב שהם סוד אותיות י"ה. אם תשאל הרי שערות נועדו להמשיך השפעות למטה והרי המלכות היא סוף כל המדרגות, אם כן להיכן היא משפיעה? אלא בא וראה, כאן יש סוד מה שאמרו חכמים "שיער באשה ערוה" בא וראה כל התיקונים של השכינה הם כדי להוריד השפע לעולמות שלמטה שהם בי"ע. ושערות אלו ג"כ יורדות מהם טיפי שפע למטה אבל בגלל שהם דינים צריכה אשה לכסות ראשה כדי שלא ידבקו בה אלו כחות שאינם מן הצד הטהור, אלא יש להוריד השפע בסתר בודאי.

עַיְנִין דְּרֵישָׁא תְּרֵין עַיְנִין אִינּוּן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ וַדַּאי. מִסְטָרָא דְּמַלְכָּא נְטָלַת לוֹן. מִצְוָה דָּא נָמֵי קָאִים לְאַכְפָּיָא קְלִיפִּין. עינים של הנוק' שניים הם אחת לימין ואחת לשמאל וכך צריך להיות כיון שהיא משגיחה כדי להטיב ולהפך. ומן עיני המלך היא נוטלת אותם. וזה רמוז במ"ש "עיניך ברכות בחשבון". מצח דנוק' גם כן עומד לכפות הרשעים.

דפי מהדורא קמא: דף קפה.

זוֹטָמָא שַׁפִּירוּ דְּפַרְצוּפָא וַדַּאי. בֵּיהּ קָיְימִין שע"ה נְהוֹרִין בְּמַהֲרָן. דְּהָא זוֹטָמָא תָּמָן גְּבוּרָאן קָיְימִין, וּבְגִין כָּךְ נְהוֹרִין אִלֵּין מִשְׁתַּכְּחָן הָכָא לְבַסְמָא לֵיהּ, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ. וְרָזָא דָּא "וַיִּשַׁע יְהוָה אֶל הֶבֶל... וְאֶל קַיִן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה" (בראשית ד, ד–ה). דְּהָא בְּש"ע אִלֵּין אִצְטְרִיכַת לְאִתְבַּסְמָא בְּרָזָא דִּלְעֵילָּא, וּכְדֵין יַנְזָא אִשְׁתְּכַח. חוטמא דנוק' שבח הפנים הוא (כי חוטם זו ספירת התפארת של ספירות הפנים והוא עיקר ההנהגה) בו יש שע"ה[193] אורות מאירים. שהרי בחוטם נוק' יש גבורות ולכן שע"ה אורות אלו מבסמין את החוטם דנוק' וכך צריך להיות. וזה סוד "וישע יי' אל הבל...ואל קין ואל מנחתו לא שעה" שהרי שאלו ש"ע אורות הנוק' צריכה להתבסם בסוד עליון ואז יש נחת רוח בסוד וירח ...ויאמר לא אוסיף וכבר ידעת שהקרבן עולה גם לשם ריח ולשם ניחוח.

אַנְפִּין דִּשְׁכִינְתָּא שִׁית תִּיקּוּנִין אִשְׁתַּכְּחָן בְּהוּ, בְּסִטְרָא דְּשִׁית תִּיקּוּנִין דִּזְעֵיר אַנְפִּין. אִי תֵּימָא דְּאִית תָּמָן שַׁעֲרֵי? לָאו הָכֵי. אֶלָּא בְּזִמְנָא

---

[193] עיין תקט"ו תפילות תפלה תע"א. כתב ב"שער התפילה" (מכ"י) - דף צ"ו ע"א – "והנה אל השלישי אשר בחוטם שלה הנה הוא סוד ב' אותיות אל דואלהי יעקב שהוא בחינת הדעת המכריע בין תרין אנפין. וכיון שמכריע ביניהם לוקח שתי כחותיהם והם ב' שמות אל אל שבהם העולים ש"ע ולכן גם בחוטמא יש בו שע"ה רבוא אורכא דחוטמא כנד' באדרת נשא. ואמנם תרין נוקבי דפרדשקא הם בחוטמא וכל א' מהם אורכו שע"ה רבוא שהוא בחינת שתי שמות אל אל הנכללים בהאי חוטמא להיותו מכריע בין תרין אנפין. ואמנם היות מספרם שע"ה כנד' עם שאינם רק ש"ע מב' שמות א"ל כנד' הענין הוא כמ"ש בספרא דצניעותא ובאדרת נשא כי בכל נוקבא מאלו התרין נוקבין דחוטמא יש בה אות ה' אחת וכמבואר אצלנו בשער רוח הקדש.

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְתִשְׁעָה

דְּאִתְדַּבַּק מַלְכָּא בְּשִׁכִינְתָּא בְּאִינּוּן נְשִׁיקִין דִּרְוִיחִין דְּאַנְפָּהָא, לָקְבֵל שִׁית אָוְזָרִין דִּילֵיהּ. בפני השכינה יש ששה תיקונים מצד ו"ק דז"א. אם תאמר שיש שם שערות (בהם יורד השפע לעולמות בי"ע) אין הדבר כן, אלא כאשר ז"א דבק בנוק' בייחוד דנשיקין של אהבה מאירין אז שש תיקונים אלו בפניה מאור ו"ק דז"א.

תִּיקּוּנָא כַּדְמָאָה לָקָבֵל ב' פָּאִין הָכָא וְהָכָא. תיקון ראשון הוא כנגד ב' פאות מכאן ומכאן המתחיל מב' נקבי האוזן ולמטה.

תִּיקּוּנָא תִּנְיָנָא סַוְזָרֵי פּוּמָא עֵילָא וְתַתָּא. תיקון שני סביבות הפה מעליו ומתחתיו.

תִּיקּוּנָא תְּלִיתָאָה תְּרִין אֲרָזִין עֵילָא וְתַתָּא. תיקון שלישי הם ב' אורחין למעלה (בין החוטם והשפה העליונה של הפה) ולמטה (מתחת השפה התחתונה של הפה לכיוון הסנטר. כבר התבאר למעלה שתפקיד האורחין לתת לאויר הנמצא בחוטם ובפה לצאת והיינו השגחת החוטם והפה ואלו אורות ח"פ מאורות אח"פ של המלכות).

תִּיקּוּנָא רְבִיעָאָה תְּזוֹת גְּרוֹנָא. תיקון רביעי זה האזור שתחת הגרון שממנו יורדת השפעה לבי"ע.

תִּיקּוּנָא חֲמִישָׁאָה אַתַּר דְּדַבָּה מִתְפַּשְׁטָת דִּיקְנָא בְּאַנְפִּין בְּעַלְעִין. תיקון חמישי זה המקום בו מתפשט הדיקנא לאזור הלחיים. דע הקורא המעיין שבנוק' אין שיער וחוסר זה נשלם כאשר היא מיוחדת עם ז"א בייחוד עליון דנשיקין וכך צריך להיות כי לנוק' אין אור עצמי אלא מה שמקבלת מבעלה. ענין זה נרמז בדברי חכמים "אין אשה מתברכת אלא מפרי בטנו של בעל".

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְתִשְׁעָה

תִּיקּוּנָא שְׁתִיתָאָה תְּרֵין תַּפּוּזִין. תיקון ששי הוא בשני התפוחין שאלו הלחיים הפנויים משיער.

פּוּמָא דִּשְׁכִינְתָּא, בַּה אִתְזַוַּגַת בֵּיהּ בְּמַלְכָּא בְּנְשִׁיקִין דִּרְזִימוּתָא בִּתְרֵין שִׂפְוָון סוּמְקָן. וְרִיחִין דְּנָפְקִין מִפּוּמִין עָאלִין דָּא בְּדָא. כְּדֵין מִתְדַּבְּקִין תַּרְוַיְיהוּ בְּדִבֵּיקוּתָא שְׁלִים. פה השכינה בו היא מתחברת לבעלה ז"א. פה זה הוא סוד ספירת המלכות שבראש כמו שכתוב בהקדמת התיקונים "פה מלכות, תורה שבעל פה קרינן לה". בפה זה מתחברת השכינה בנשיקות של אהבה בב' שפתיים אדומות (אדומות מצד הדין והשפתיים הן נצח והוד שלה שבראש) ואז יש רוחות מז"א לנוק' ומנוק' לז"א ומתחברים זב"ז ונדבקים זב"ז שניהם בדבקות שלימה.

שְׁדַיִם דִּילַהּ דְּמַפְקִין זִלְבָּא לְכָל סְטַר מִסִּטְרָא דְּנֶצַח וְהוֹד וַדַּאי. שדים שלה של השכינה אלו מוצאים חלב לכל צד מצד ספירות נצח והוד ודאי.

עַד הָכָא תִּיקּוּנִין דְּיֵימִין בְּתִיקּוּנָא שְׁלִים. עד כאן תיקוני הנוק' בתיקון שלם.

דף קפו.

קָם אַבְרָהָם סָבָא וְזַסִּידָא וְאָמַר, קוּם מטט' שָׂרָא רַבָּא וַאֲשְׁלֵם תִּיקּוּנִין דִּשְׁכִינְתָּא. וַאֲבַתְּרָךְ יָקוּם סָבָא דְּסָבִין קַדִּישָׁא עִלָּאָה אָדָם קַדְמָאָה לַאֲשְׁלָמָא תִּיקּוּנָא לְפוּרְקָנָא דְּיִשְׂרָאֵל. קם אאע"ה סבא קדישא ואמר, קום מלאך מטט' השר הגדול והשלם את תיקוני השכינה.

ואחר כך יקום אדם הראשון סב הסבין הקדוש והעליון להשלים תיקון גאולת ישראל.

קָם מטט' שָׂרָא רַבָּא פָּתַח וְאָמַר, "כֹּה אָמַר יְהוָה הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי וְהָאָרֶץ הֲדֹם רַגְלָי" (ישעיהו סו, א). מָאן זַכֵּי בְּהַאי? דְּאִיהוּ סָהֲדוּתָא עַל מְהֵימָנוּתָא יְזוּדָא עִלָּאָה. תָּא חֲזֵי, שְׁכִינְתָּא אִית בַּהּ אֶרֶץ וְאִית בַּהּ שָׁמַיִם. אֲבָל שְׁכִינְתָּא מִתְדַּבְּקָת בֵּיהּ בְּמַלְכָּא בְּגוּפָא דִּילֵיהּ, דָּא תִּפְאֶרֶת נוֹקְבָא דְּאִלָּנָא, תָּמָן אִתְוַדְּרַת בֵּיהּ בְּזִוּוּגָא זַוְּגָא. וְאִתְּמַר בַּהּ "הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי", דְּתִפְאֶרֶת אִיהוּ כִּסֵּא. וְתַמָּן "כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא" (יחזקאל א, כו) וַדַּאי. וּבְזִמְנָא דְּתִפְאֶרֶת לָא אִתְוַדַּר בַּהֲדֵיהּ, אִסְתַּלְקַת וְאִשְׁתְּאַר כֻּרְסְיָא דְּאִתְכַּסְיָא וְאָמְרַת "אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁזוּפָה" (שיר השירים א, ו). אֲבָל בְּזִמְנָא דְּאִתְוַדַּר בַּהֲדֵיהּ דְּאִיהוּ הוי"ה יו"י, כְּדֵין אִיהוּ כִּסֵּא. קם מלאך מטט' השר הגדול הוא שרו של עולם הנקרא שר הפָּנִים, פתח ואמר "כה אמר ייי' השמים כסאי והארץ הדם רגלי" מי זוכה בזה, כלומר על מי מתפרשת נבואה זו? שזו עדות על האמונה (שזו השכינה) כשהיא מיוחדת למעלה. נסביר שמים וארץ הם תפארת ומלכות. ברם יש תפארת ומלכות בכל ספירה ממלכות עד הכתר. אם כן על איזה שמים וארץ דיבר כאן הנביא? בא וראה, המלכות יש בה שמי"ם וארי"ץ אבל השכינה נדבקת במלך (ז"א) בגופו (מחזה ולמטה וזו רחל) והגוף של המלך

זו ספירת התפארת שהיא נוף האילן[194] שם היא מתחברת בו בחיבור אחד ואז נאמר בה "השמים כסאי" השמים זה גוף המלך שהוא כסא (בהמשך הרב מסביר שכשהמלכות מחוברת אליו הוא נקרא כסא) ועל זה נאמר "כמראה אבן ספיר דמות כסא" ודאי. ובזמן שהתפארת לא מתחבר אליה אות א' של כסא מסתלקת ממנו ונשארות אותיות כ'ס ואז היא מתכסית ומסתירה פניה ואומרת "אל תראוני שאני שחרחורת" (וזה המצב מחרבן הבית ואילך) אבל בעת שאות א' מתחברת אליה שאז אות א' נחלקת ל יו'י הו'ה אז היא נקראת כסא מכח הייחוד עם ז"א.

"הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי", דְּאִיהוּ אֵשׁ וּמַיִם יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. אֵשׁ בְּשְׁכִינְתָּא, מַיִם בְּוָעִיר אַנְפִּין, הָא זִיבּוּרָא שְׁלִים. מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה מִתְפָּרְשָׁאן עַנְפִּין. אֲבָל כֵּיוָן דְּבְנוֹפָא אִתְזַבְּרוּ כְּזַד, כְּדֵין מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה כָּל עַנְפִּין דְּנָפְקִין מִתַּמָּן בְּכֻלָּא זַד אִינוּן. בְּגִין כָּךְ שְׁכִינְתָּא בְּכָל אֲבָר וְאֵבָר אִתְקַשְׁרַת בְּקִישׁוּרָא זַדָּא. וּשְׁלִימוּ דְּמַלְכָּא שְׁכִינְתָּא אִיהִי. מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה "וְהָאָרֶץ הֲדֹם רַגְלָי" (ישעיהו סו, א), דְּהָא בְּאִינוּן רַגְלַיִן אִתְתַּקְּפַת וַדַּאי לְאִתְבְּנָאָה בְּמֵיַּיהוּ. השמים כסאי, שהשמים שה"ס התפארת שהיא מכריעה בין חסד וגבורה שהם מים ואש והם נכללים בה (במילה ש'מים תמצא א'ש מים). אש זו השכינה הנקראת מידת הדין ומים זו התפארת הנקראת מידת

---

[194] הנה הרב בדרושי "הנך יפה רעיתי" דרוש חמישים בסופו כתב שעד"א הוא נוף האילן וקאי או"ק. באוצרות רמח"ל דף רנ"ח כתב שיעקב הוא נוף האילן ונראה שהכוונה לפרצוף יעקב המלביש לז"א מחזה ולמטה ואחרון עיקר.

הרחמים[195] הנה חיבור שלם במילה שמים שאלו זו"ן. מזו"ן ולמטה נפרדים הענפים שאלו בי"ע. אבל כיון שבנוף, שהוא תפארת מחזה למטה, הם מתחברים כאחד הרי שמשם ולמטה כל הענפים היוצאים משם הם באחדות. ולכן השכינה בכל ספירותיה נקשרת בקשר אחד כי היא מלבישה על התפארת מחזה ולמטה, ושלימות הקב"ה זו שלימות השכינה. משם ולמטה "והארץ הדם רגלי" שהרי באלו הרגלים (רגלי ז"א שהם נו"ה שלו המלבישים חו"ג שלה) היא מתחזקת (כלומר מקבלת מוחין) ודאי להבנות מהם (שהרי מנה"י דעליון נבנים כח"ב דתחתון)[196]

וְתָא חֲזֵי, דְּהָא לְתַתָּא בְּגוֹ גּוּפָא מִסְתַּמְּרָן נְהוֹרִין, בְּרָזָא דְּאִינּוּן בְּנֵי מֵעַיִם. וְכֻלָּא מִסְטְרָא דִּימִינָא, וְכֻלָּא בְּגִין שְׁכִינְתָּא אִינּוּן. ובא וראה, שהרי למטה, דהיינו בז"א, בתוך הגוף מסתובבים אורות כמו בני מעיים בגשמיים. והכל מצד הימין והכל כדי להשפיע לשכינה.

אֲבָל תָּא חֲזֵי, הָכָא רָזָא דְּרַגְלַיִם וְיָדַיִם, רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ. אֲבָל יָדַיִם אִינּוּן כְּלָלָא דְּדַרְגִּין עִלָּאִין, רַגְלַיִם כְּלָלָא דְּדַרְגִּין תַּתָּאִין. וְרָזָא דְּמִלָּה יָדַיִם אִתְּמַר בְּהוּ "שְׂאוּ יְדֵכֶם קֹדֶשׁ" (תהלים קלד, ב). דְּהָא יָדִין אִתְזַוְּגָן לְסַלְקָא לְעֵילָא. וְעֶשֶׂר אֶצְבְּעָן אִינּוּן רָזָא דְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דִּלְעֵילָא, דְּמִינַּיְיהוּ אִתְעֲבִיד דְּיוּקְנָא לְתַתָּא. אֶצְבְּעָן דְּרַגְלַיִם אִינּוּן

---

[195] ואין סתירה למ"ש ברישא כי הכל חסד וגבורה הן יחסיות. תראה שז"א הוא רחמים כלפי המל' ודין כלפי אריך.

[196] שים לב שיש הבדל בין הלבשה ובין הנהגה. הרחבה על כך ראה קל"ח פתח ז'. השכינה מקבלת מוחין מנה"י דז"א וזו הנהגה וכן נו"ה דז"א מלבישים על חו"ג.

כְּלָלָא דְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דִּלְתַתָּא, דְּמִינַיְיהוּ נָפְקִין עֶשֶׂר סְפִירוֹת בִּדְיוּקְנָא דִּלְתַתָּא מִינֵּיהּ. בְּגִין כָּךְ עֶשֶׂר אֶצְבְּעָן דְּיָדִין אִינּוּן כְּלָלָא דְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דְּאִימָּא, דְּמִינַיְיהוּ נָפְקוּ עֶשֶׂר סְפִירוֹת דִּזְעֵיר אַנְפִּין. עֶשֶׂר אֶצְבְּעָן דְּרַגְלַיִן, כְּלָלָא דְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דִּזְעֵיר אַנְפִּין דְּמִתָּמָן נָפְקַת שְׁכִינְתָּא. אבל בא וראה, כאן סוד הידים והרגליים סוד עליון הוא. אבל ידים הם כללות הספירות העליונות, דהיינו חג"ת הנקראים יד גדולה, יד חזקה ויד רמה והם עליונים על נה"י, רגלים הם כלל הספירות התחתונות שהם נה"י. וסוד הדבר בידים נאמר "שאו ידכם קדש" שהרי ידים ראויות לעלות למעלה כלומר החג"ת יכולים לעלות לקומת כח"ב או חב"ד. ועשר אצבעות הם סוד עשר ספירות עליונות שמהם נעשה דיוקן למטה. אצבעות הרגליים הם עשר הספירות שלמטה שמהם יוצאים עשר ספירות שלמטה מהם. ולכן עשר אצבעות הידיים הם י"ס דאימא שמהם יוצאים י"ס דז"א. י' אצבעות הרגליים הם י"ס דז"א שמהם יצאו י"ס דנוק'.

דף קפז.

עַד הָכָא אִשְׁתְּלִימוּ רָזִין בִּדְיוּקְנָא עִלָּאָה, דִּיוּקְנָא דְּאָדָם. דְּכֹלָּא דְּאִיהוּ מִסְטַר קַדִּישָׁא בִּכְלָלָא דְּגוּפָא דָּא אִתְכְּלִיל. וַאֲפִילּוּ מַלְאָכֵי עִלָּאֵי כֻּלְּהוּ בְּרָזָא דְּגוּפָא אָדָם אִתְכְּלִילוּ. אֲבָל סִטְרִין אָזְרָנִין לֵית אִינּוּן בִּכְלָלָא דְּגוּפָא קַדִּישָׁא דָּא. דְּהָא כַּד נָפִיק רָזָא דְּאָדָם לְעָלְמָא אִינּוּן אִתְדַּחְזוּ לְבַר וְלָא קָיְימִין בְּצִיּוּרָא, אֶלָּא דְּזַיְינָן בְּעִירָן וּרְמָשִׁין. צִיּוּרִין בִּישִׁין מְשָׁנְיָין דָּא מִן דָּא, מִסִּטְרָא דְּרַב"ן דְּאִיהוּ בְּהֵמָ"ה, וְלָא מִסִּטְרָא דְּאָדָם כְּלָל. אֲבָל כָּל אִינּוּן

דפי מהדורא קמא: דף קפז.

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְתִשְׁעָה

דִּסְטַר קַדִּישָׁא, כֻּלְּהוֹ בְּגוּפָא דָּא כְּלִילָן וַדַּאי. וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי קְשׁוּרָא יְזוּדָא דִּכְלָא. דְּהָא בְּזִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ מִתְזַוְּגָן כַּזְוָגָא, כְּדֵין אִשְׁתְּמוֹדָע יְזוּדָא עִלָּאָה דִּכְלָא זַד מְשֵׁירוּתָא דִּכְלָא עַד סִיּוּמָא דִּכְלָא. עד כאן נשלמו סודות

הדיוקן העליון דיוקן של אדם. שכל דבר שהוא מצד הקדושה בכלל גוף זה נכלל (כלומר שורש העולמות הוא בעולם אדם קדמון ומהם נאצלו ד' עולמות אבי"ע. בכל עולם יש דיוקן אדם כלומר ראש עינים אזניים וכו' כמובן שהכל רומז לספירות עליונות ואסור להגשים כלל. עוד ניתן לומר שיש בספר הזוהר ציור של י' ספירות בצורת עיגולים או יושר וכאן הרב אומר שהעיקר הוא דמות אדם). ואפילו מלאכי עליון כולם בסוד גוף אדם נכללו. אבל הצדדים האחרים מצד ההפוך לקדושה אינם בתוך ציור האדם הזה. שהרי כאשר יצא סוד אדם לעולם דהיינו בעולם התיקון יצא שם מ"ה החדש ממצח א"ק ובנה את השבעה המלכים שמתו מחדש ואלו עולמות אבי"ע ובהם שמות ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן. שם מ"ה הוא הנקרא כאן אדם ואילו הכחות שאינם בקדושה נדחו למדרגה האחרונה שזו המלכות וסודה שם ב"ן גימ' בהמה והם מצוירים בדמות חיות בהמות ורמשים. ציורים משונים זמ"ז, מצד שם ב"ן שהוא גימ' בהמה ולא מצד אדם כלל. אבל כל אלו הציורים הרוחניים מצד הקדושה כולם בגוף זה מצוירים דהיינו בשם מ"ה שהוא הו"ק שהם ששת ימי הבריאה. המזיקים נבראו בערב שבת בין השמשות בסיום דמות אדם. והשכינה היא קישור ויחוד הכל שהרי כאשר הקב"ה והשכינה מתחברים כאחד אז נודע הייחוד העליון של הכל מההתחלה ועד הסוף.

תָּא חֲזֵי, בְּזִמְנָא דְּאִינּוּן מִתְזַוְּגָן בְּיִזּוּדָא זַד כַּזְוָגָא, שָׁרֵי תִּיאוּבְתָּא לְאִתְעָרָא וְנַטִּיל מִכָּל שַׁיְיפִין. וְכֻלָּא אִתְכְּלִיל לְעֵילָּא בְּהַהוּא מוֹזָא עִלָּאָה. וּמִתַּמָּן נָזִית לְתַתָּא עַד אִינּוּן תְּרֵין רֵיזָיָא

דפי מהדורא קמא: דף קפז.

וְאִתְתַּקַּן תָּמָן בְּרָזָא דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא. לְבָתַר נָזְזִית בְּצַדִּיק בְּרָזָא דְּאֶמְצָעִיתָא. כְּדֵין מִתְזַוְּגָן מִילִּין דָּא בְּדָא מִסִּטְרָא דִּדְכוּרָא וּמִסִּטְרָא דְּנוּקְבָא. בא ראה, כאשר זעיר אנפין מתייחד עם נוק' כאחד (באתי לגני) מתחיל החשק להתעורר מכל הספירות כלומר השכינה מעלה מ"ן לז"א מכל י"ס שלה והכל נכלל למעלה באותו מח עליון כתרא דז"א ומשם יורד שפע מ"ד למטה עד שני הרחיים שהם נצח והוד ונתקן בסוד ימין ושמאל (עורי צפון ובאי תימן) ואח"כ יורד לצדיק שזה היסוד בסוד קו אמצע ואז מתחברים הדברים זה בזה כלומר כתר דז"א בכתר דנוק' וכו'.

וְתָא חֲזֵי, אִתְעָרוּתָא סָלִיק מִסִּטְרָא דִּדְכוּרָא עַד לְעֵילָּא לְעֵילָּא, וְהָכִי מִסִּטְרָא דְּנוּקְבָא. וּלְבָתַר נָזְזִית לְתַתָּא. סָלִיק נְהִירוּ מִתַּתָּא לְעֵילָּא. נָזְזִית נְהִירוּ מֵעֵילָּא לְתַתָּא. וְאִתְקְשַׁר כֻּלָּא בְּקִישׁוּרָא חָדָא. וְנוּקְבָא אֲתַר לִדְכוּרָא אִיהִי מַמָּשׁ. וּכְדֵין אִתְקְשַׁר כֻּלָּא בִּיחוּדָא חָדָא, דְּלֵית תָּמָן פֵּירוּדָא כְּלָל. בְּרִיךְ הוּא, בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין. ובא וראה, התעוררות עולה מצד הזכר עד למעלה למעלה כלומר ז"א מעלה מ"ו למעלה (בינה) למעלה (חכמה) וכן מצד המלכות ואח"כ יורד מ"ד למטה. עולה אור מלמטה למעלה ויורד אור מלמעלה למטה ונקשר הכל בקישור אחד. והמלכות נעשית כסא לתפארת. ואז נקשר הכל ביחוד אחד שאין בו פירוד כלל. ברוך הוא (ז"א) וברוך שמו (מל') לעולם ולעולמי עולמים.

קָם סָבָא דְּסָבִין אָדָם קַדְמָאָה פָּתַח וְאָמַר, זַכָּאָה זִוּוּגָךְ וְכוּ'. עֲלָךְ כְּתִיב "הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קָדוֹשׁ יֵאָמֶר לוֹ" (ישעיהו ד, ג). דִּשְׁאָר

בְּנֵי עָלְמָא בְּזִמְנָא דְּנָזְחִין לְעָלְמָא, מִתְפָּרְשָׁאן מֵאַתַר עִלָּאָה דִּלְהוֹן, כְּמַאן דְּאָזִיל לַאֲתַר רָזִיק. אֲבָל אַנְתְּ אַף עַל גַּב דְּאַנְתְּ בְּעָלְמָא, לֵית אַנְתְּ מִתְפָּרֵשׁ מִשְּׁכִינְתָּא כְּלָל. כְּגַוְונָא דְּמשֶׁה רַעְיָא מְהֵימְנָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ "וְאַתָּה פֹּה עֲמֹד עִמָּדִי" (דברים ה, כז). וּבְתִיקוּנִין אִלֵּין יִזְכּוּן יִשְׂרָאֵל לְכַמָּה נְהִירוּ עִלָּאָה עַל יָדָךְ וְכוּ'. קם סב הסבין אדם הראשון פתח ואמר אשרי חלקך וכו' עליך נאמר "הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו" ששאר בני העולם בעת שנולדים מתרחקים ממקורם העליון כמי שהולך למרחקים. אבל אתה למרות שאתה בעולם הגשמי אין אתה פורש מן השכינה כלל. כמו מרע"ה הרועה הנאמן שנאמר בו "ואתה פה עמד עמדי" ובתיקונים אלו יזכו ישראל לכמה אורות עליונים על ידך.

קָמוּ כֻּלְּהוֹ וְאָמְרוּ בְּרִיךְ אַנְתְּ וְכוּ'. סָלִיק קָלָא וְזָדָא וְאָמַר עָלְמִין עָלְמִין וְכוּ'. זַכָּאָה זּוּלְקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל וְכוּ' בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. קמו כולם ואמרו ברוך אתה וכו' וברכו כולם את הרב החסיד הרמח"ל. והנה נשמע קול ממרום שאומר עולמות עולמות וכו'. אשרי חלקם של ישראל וכו' בעולם הזה ובעולם הבא.

דף קפז.

פָּתַח רַעְיָא מְהֵימְנָא וְאָמַר, ר' ר' וַדַּאי בְּךְ כְּתִיב "יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו" (תהלים קד, לא). דְּהָא לֵית זֻדְוָתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּאִית צַדִּיקַיָּא בְּעָלְמָא

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְתִשְׁעָה

דִּמְתַקְּנִין לַהּ לִשְׁכִינְתָּא. פתח מרע"ה הרועה הנאמן ואמר לרמח"ל רבי רבי בודאי בך כתוב "יהי כבוד יי' לעולם ישמח יי' במעשיו" (כבר ידעת שכבוד יי' זו השכינה) שהרי אין שמחה להקב"ה אלא בזמן שיש צדיק בעולם שמתקן את השכינה. **דִּשְׁכִינְתָּא אִתְּמַר בַּהּ "אֲנִי יְהוָה הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן" (ישעיהו מב, ז). שְׁמִי דָּא שְׁכִינְתָּא מִסִּטְרָא דִּלְגַו, דְּאִתְדַּבְּקַת בֵּיהּ בְּמַלְכָּא וְלָא אִתְפָּרְשַׁת. וּבָהּ "יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד" (זכריה יד, ט). אֲבָל מִסִּטְרָא דְּאִתְפָּשַׁט לְתַתָּא בְּאִינּוּן עָלְמִין דִּילַהּ, אִיתָּמַר בַּהּ "וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן" (ישעיהו מב, ז). דְּמָאן דִּמְכַבֵּד לַהּ לִשְׁכִינְתָּא דָּא אִיהוּ יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.** שהשכינה נאמר בה "אני יי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן" שמי זו השכינה מן הצד הפנימי שבה, ושם זה מורה עליה בעת שהיא נדבקת במלך הקדוש ולא פורשת ממנו ועל מצב זה נאמר "יי' אחד ושמו אחד" (דע מה שתיקן הרא"ש לענות "ברוך הוא וברוך שמו" הסביר את זה בספר "שומר אמונים" של הרב ראטה זללה"ה שיכוין העונה בארבע תיבות לארבע אותיות שם הוי'ה. גם כאן את רואה ששמו זו אות ה' אחרונה שהיא השכינה) אבל מצד השכינה המתפשטת בעולמות שלה נאמר בה "וכבודי לאחר לא אתן" וכבר ידעת שכבוד היינו המלבוש של האדם[197] וכך השכינה מלבישה את הקב"ה. שמי שמכבד את השכינה זה הוא הכבוד של הקב"ה. **וּמָאן דְּנָהִיג בַּהּ קְלָנָא אַוְזֵי קְלָנָא בְּמַלְכָּא. וְרָזָא דְּמִלָּה "עֶרְוַת אֵשֶׁת אָבִיךָ לֹא תְגַלֵּה" (ויקרא יח, ז). דִּשְׁכִינְתָּא אִיהִי אֵשֶׁת אַב**

---

[197] גמ׳ שבת קי״ג ע״א רבי יוחנן קרא לבגדיו מכבדי.

בְּגָלוּתָא דְּאִתְמַר בַּהּ "וְרָאִיתָ בַּשִּׁבְיָה אֵשֶׁת יְפַת תֹּאַר" (דברים כא, יא). דְּאַף עַל גַּב דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא, אִשָּׁה דְּיֵלִיהּ אִיהִי וַדַּאי. וְאִיהִי "אֵשֶׁת זָזִיל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ" (משלי יב, ד). וְאִתְמַר בַּהּ "כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ" (שמות כ, יא) וְכוּ'. וּמַאן דְּמְכַבֵּד לַהּ אִתְמַר בֵּיהּ "כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד" (שמואל א' ב, ל). דְּהָא הָכָא מִתְדַּבְּקָן אִינּוּן דִּלְתַתָּא וַדַּאי, דְּמֵהָכָא נָפְקִין. וּמַאן דְּלָא מְכַבֵּד לַהּ אִתְמַר בֵּיהּ "וּבַזִּי יֵקָלוּ" (שם), לְאִתְמַשְׁכָּא וְיָנָא בָּתַר וְיָנֵיהּ. ומי שמזלזל בה מראה זלזול בהקב"ה. וסוד הדבר "ערות אשת אביך לא תגלה" שהשכינה היא אשת אב (הקב"ה נקרא אבינו שבשמי'ם, כי אתה אבינו וכו'). והיא כעת בגלות ונאמר בה "וראית בשביה אשת יפת תאר" שאע"פ שהיא בגלות, היא אשה שלו בודאי. והיא "אשת חיל עטרת בעלה" ונאמר בה "כבד את אביך ואת אמך" וכו' ומי שמכבד אותה נאמר בו "כי את מכבדי אכבד" שהרי כאן נדבקים אלו שלמטה בודאי שהרי מכאן הם יוצאים (נראה שהכוונה לבני אדם, איש ואשתו הם בחינת זו"ן ואם אדם מכבד את השכינה נעשה מכובד על הבריות). ומי שלא מכבד אותה עליו נאמר "ובזי יקלו" שכל מין נמשך למינו.

כְּדֵין "יִגְמָר נָא רַע רְשָׁעִים" (תהלים ז, י) וְאִתְדַּחְזָיָן לְבַר לְגַבֵּי סְטַר מְסָאֲבוּתָא. "הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵל פַּעֲמַיִם שָׁלוֹשׁ עִם גָּבֶר" (איוב לג, כט). דְּשִׁכִּינְתָּא אִיהִי גַּלְגַּל, וְאִתְהַדְּרַת לְכָל סְטַר לִימִינָא שְׂמָאלָא וְאֶמְצָעִיתָא, דְּאִינּוּן תְּלָת אֲבָהָן. וּבְזִמְנָא קַדְמָאָה דְּבָר נַשׁ אָתֵי בְּעָלְמָא, בְּדַרְגֵּיהּ קָאִים. וְאִי לָא

דפי מהדורא קמא: דף קפח.

אִתְתַּקַּן אַהֲדַר לֵיהּ בְּוָזֶסֶד. וְאִי לָא אִתְתַּקַּן אַהֲדַר בִּגְבוּרָה. וְרָזָא דָּא פַּעֲמִים. וְאִי בִּתְרֵין אִלֵּין לָא סָלִיק, תּוּ שָׁתוּל לֵיהּ בִּתְלִיתָאָה דְּאִיהִי יַעֲקֹב בְּוָזִיר שֶׁבָּאָבוֹת דְּעַרְסֵיהּ שְׁלִים, וְדָא שָׁלֹשׁ. כֵּיוָן דְּלָא אַשְׁתְּלִים, כְּדֵין "וּבוֹזִי יִקָּלוּ" (שמואל א׳ ב, ל). "וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ" (עמוס א, ג) דְּהָא כֵּיוָן דְּלָא בָּעָא לְאִתְדַּבָּקָא בַּהּ בְּשְׁכִינְתָּא בְּשׁוּם סִטְרָא אִתְדַּוֵּי לְבַר לְסִטַּר מְסָאֲבָא. ואז מתקיים באלו הבוזי את

שם ייי' מ"ש "יגמר נא רע רשעים" והם נדחים החוצה לצד הקלי'. כתוב "הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר" שהשכינה היא גלגל וחוזרת לכל צד: ימין שמאל ואמצע שהם חג"ת שהם האבות אי"י. בגלגול הראשון שאדם יורד לעולם הזה עומד הוא בדרגתו ואם נתקן לא מתגלגל שוב אלא יש לו מנוחה בעולם הנשמות. אם לא נתקן חוזר בגלגול חסד. שוב לא נתקן חוזר בגלגול גבורה. ואם בב' גלגולים אלו לא נתקן שוב שותלים אותו, כלומר מגלגלים אותו בגוף שלישי (הגוף דומה לאדמה ולכן אמר שותלים. במקום אחר בזוהר קרה לגוף בנין) בחינת יעקב אע"ה שסודו תפארת שהוא בחיר האבות ומטתו שלימה. ועל זה אמר הנביא "פעמים שלוש". אם לא נשלם בפעם השלישית אז נאמר עליו "ובוזי יקלו" ואילו גלגול רביעי לא מגלגלים אותו שנאמר "ועל ארבעה לא אשיבנו" שהרי כיון שלא רצה להדבק בשכינה בשלוש הזדמנויות נחדה הוא לחוץ לצד שאינו קדוש. וְעוֹד שְׁכִינְתָּא אִיהִי כָּבוֹד אֱלֹהִים, דִּכְתִיב בַּהּ "כְּבֹד אֱלֹהִים הַסְתֵּר דָּבָר" (משלי כה, ב). וְכָבוֹד אִיהוּ ל"ב. כְּבוֹד אֱלֹהִים אִלֵּין ל"ב אֱלֹהִים דְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, דְּאִתְמַר בֵּיהּ ׳אֵין דּוֹרְשִׁין בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית בִּשְׁנַיִם׳ (חגיגה יא), בְּזִמְנָא דְּגָלוּתָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ "וְנִרְגָּן מַפְרִיד אַלּוּף"

(משלי טז, כז) כְּדֵין אִצְטְרִיךְ לְהַסְתִּיר דָּבָר. דְּאִתְמַר בַּהּ "אַל תְּרָאוּנִי" (שיר השירים א, ו). וְדָא מָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְתָא שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ. אֲבָל מָאן דְּאִשְׁתַּדַּל לִשְׁמָהּ, וְרִים לְמַלְכָּא לְאַסְתָּרָא לַהּ בְּגַוְונָהָא, כְּדֵין "הַסְתֵּר דָּבָר" וַדַּאי. ועוד, אומר מרע"ה הרועה הנאמן, השכינה היא כבוד אלהי"ם שנאמר בה "כבוד אלהים הסתר דבר" וכבוד גימ' ל"ב. "כבוד אלהים" אלו ל"ב אלהי"ם הנזכרים בפרק א' בתורה שהוא מעשה בראשית שעליו נאמר "אין דורשין במעשה בראשית בשנים" זה בזמן הגלות שאז נאמר "ונרגן מפריד אלוף" (כבר ידעת שמאז חרבן הבית, לצערינו הגדול כי רב, ירדה השכינה לעפר ואין לבעל הבי'ת בית וערשו כבר לא רעננה) שאז צריך להסתיר דבר (דבר היינו השכינה והיא הנקראת אלהי"ם וכן נקראת "כבוד אלהי"ם") ואז השכינה אומרת "אל תראוני" וזה מי שמשתדל בתורה שלא לשמה. אבל מי שלומד תורה לשמה (לשם ה' אחרונה) גורם למלך להסתיר את השכינה בכנפיו ועל זה נאמר "כבוד אלהים הסתר דבר".

אֲבָל מֶרְכָּבָה יַתִּיר אִיהוּ. דְּמֶרְכָּבָה לְעֵילָּא, וְאִתְמַר בַּהּ וְלֹא בַּמֶּרְכָּבָה בְּיָחִיד אֶלָּא אִם כֵּן הוּא וְזַכַם וּמְבִין מִדַּעְתּוֹ (זוגיגה יא). וּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית לְתַתָּא אִיהוּ, דְּבֵיהּ אִתְבְּרִי עָלְמָא. וְאַנְתְּ כֹּלָּא אִתְיָהִיב לְךָ לְגַלָּאָה לְכֻלְּהוּ יִשְׂרָאֵל לְאִתְתַּקָּנָא תִּיקּוּנָא שְׁלִים. אבל מרכבה יותר נסתר הוא שהמרכבה למעלה ונאמר בה "ולא במרכבה ביחיד אלא אם כן הוא חכם ומבין מדעתו". ומעשה בראשית למטה הוא (יחסית למרכבה. או שהוא עוסק בסודות הבריאה בעוד שמעשה מרכבה עוסק ברוחניים) ואתה, אומר משה רבנו לרמחל, הכל ניתן לך לגלות לכל ישראל ובזה יתקנו תיקון שלם.

דף קפט.

פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' וַדַּאי כַּמָּה תִּיקּוּנִין עִלָּאִין מִתְתַּקְּנִין בְּהַאי זֹהַר קַדִּישָׁא דִּילָךְ, דִּכְתִיב "וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ" (דניאל יב, ג). דְּהָא בְּזִמְנָא דְּגָלוּתָא כְּתִיב, "גָּלְתָה יְהוּדָה מֵעֹנִי" (איכה א, ג) וְכו'. הָכָא רָזָא, דְּדָוִד אִיהוּ ד' מִיהוּדָה. דִּבְקַדְמִיתָא תָּמָן הֲוַת טְמִירָא וְכֵיוָן דְּאִתְתַּקְּנַת בְּדַרְגָּהָא כִּדְקָא יָאוּת, נָפְקַת וְנָטְלַת שָׁלַטְנוּ. כֵּיוָן דְּזָכוּ בְּזִמְנָא דְּרַעֲוָא אִתְמַר "אֵין לָנוּ וֵלֶךְ בְּדָוִד" (שמואל ב' כ, א). כְּדֵין אִתְהַדְּרַת ד' לַאֲוִירָא בְּי"ד דַּרְגִּין כְּזוּוּשְׁבַּן דָּוִד. כְּדֵין תַּבַּת וְקַיְמַת טְמִירָא בְּשָׁרְשָׁא וְדָא יְהוּדָה, כְּדֵין "גָּלְתָה יְהוּדָה" (איכה א, ג). וְעִם כָּל דָּא "לֹא יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה" (בראשית מט, י), דָּא ד' דְּאִטַּמְּרַת תָּמָן. "וּמְחֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו" (בראשית מט, י), דְּאַף עַל גַּב דְּבִטְמִירוּ קַיְימַת, הָא תָּדִיר אִזְדַּמַּן זַוְּד דְּיָכִיל לְמִיהֲוֵי מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד וַדַּאי. פתח, מרע"ה הרעיא מהימנא ואמר לרמחל רבי רבי ודאי כמה תיקונים עליונים נתקנים בזוהר הקדוש שלך שנאמר "והמשכילים יזהרו כזהר הרקיע" שהרי בזמן הגלות כתוב "גלתה יהודה מעוני" וכו'. כאן יש סוד שדוד המלך הוא אות ד' של יהודה (שהרי שם הוי"ה הוא בתפארת ואות ד' מורה על השכינה שסודה דוד המלך ע"ה). שבתחילה היתה נסתרת (כמו חוה שנסתרת בשם מ"ה במילוי שלו וכמו חוה הגשמית שהיתה צלע בגופו של אדה"ר) וכיון שנתקנה

בספירותיה כראוי (ויבן את האשה מלמד שקילעה וכו' וזה מורה על בנין ספירותיה) יצאה (כלומר נפרדה להיות פרצוף בפני עצמה) ולקחה שלטון (חלק בהנהגה) לעצמה. כיון שחטאו בימי ירבעם ואמרו "אין לנו חלק דוד" פגעו בשכינה הנקראת דו"ד, מיד חזרה המלכות שהיא אות ד' י"ד מדרגות לאחור כמנין דוד. ואז חזרה להיות נסתרת ונעלמת בשרשה וזה יהודה ואז התקיים "גלתה יהודה" ועם כל זה נאמר "לא יסור שבט מיהודה" זו הד' שנסתרת ביהודה. ומחוקק מבין רגליו שאע"פ שהיא נסתרת הרי תמיד בכל דור יכול להיות משיח בן דוד ודאי[198].

תָּא וְחַזֵי, "גָּלְתָה יְהוּדָה מֵעֹנִי" (איכה א, ג), מִגַּרְעוֹנָא דִּנְהִירוּ. "וּמֵרֹב עֲבֹדָה" (שם), דְּהָא כַּמָּה שִׁעֲבִידוּ לַהּ יִשְׂרָאֵל בְּזוּוֵגִיהוֹן לִשְׁכִינְתָּא כְּבְיָכוֹל תְּזוֹת סִטְרָא אַחֲרָא, עַד דְּלָא אִצְטְרִיךְ לְמִסְבַּל. וְרָוָא דָּא "נִלְאֵיתִי נְשֹׂא" (ישעיהו א, יד). "וּמֵרֹב עֲבֹדָה" וַדַּאי. "הִיא יָשְׁבָה בַגּוֹיִם" (איכה א, ג), הִיא בְּטָמִירוּ, דִּכְתִיב "אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁזַרְזֹרֶת" (שיר השירים א, ו). "כָּל רֹדְפֶיהָ" (איכה א, ג) וְכוּ', בְּזִמְנָא דְּנָפְקַת לְבַר וְאָזְלַת בֵּין מְצָרִים הָכָא וְהָכָא גּוֹ רַבְרְבֵי עַמִּין. דְּהָא בְּזִמְנָא דְּאָזְלַת תְּזוֹת שָׂרָא זַד, אִתְתַּקַּף עָלָהּ, וְהָכִי כֻּלְּהוֹ.

בא וראה, כתוב "גלתה יהודה מעני" דהיינו המלכות שירדה י"ד מעלות כנ"ל וזה הוא העוני מחסרון האורות. "ומרוב עבודה" זה השעבוד ששעבדו בישראל אומות העולם בגלל חטאיהם וזה גורם לשכינה שהיא כביכול תהא נשלטת תחת הקלי' עד כדי כך שאינה יכולה לסבול. וזה סוד "נלאתי נשוא" וזה הפירוש של "ומרוב עבודה". כתוב באיכה "היא ישבה בגויים" היא זו

[198] מכאן נראה שמשיח בן דוד מתגלה בסופו של דבר באדם.

השכינה שהיא מסתתרת והיא הפכה לנקודה אחת (ט"ר נפלו לבריאה ורק כתר שבה נשאר באצילות) והיא אומרת "אל תראוני שאני שחרחורת" שזוהרי הועם. "כל רודפיה השיגוה" בזמן שיצאה לחוץ (מעולם האצילות) והלכה בין המיצרים לכאן ולכאן בתוך עמים רבים, שהרי בזמן שהיתה תחת יד שר אחד הוא התחזק עליה וכך כל השרים.

אֲבָל לְזִמְנָא דְּאָתֵי "וְיָצָא חֹטֶר מִגֵּזַע יִשָׁי" (ישעיהו יא, א), מִגֵּזַע דָּוִד לָא כְּתִיב, אֶלָּא יִשַׁי. וְרָזָא דָּא יְהוּדָה, ד' נָפְקַת מִתַּתְבָּן לְאִתְגַּלָּאָה כִּבְקַדְמִיתָא. "וְנֵצֶר מִשָּׁרָשָׁיו" (שם), דָּא "וּמְחֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו" (בראשית מט, י), יְקָרָה וַדַּאי, לְאִסְתַּלְּקָא בְּדַרְגּוֹי, דִּכְתִיב בֵּיהּ "יָרוּם וְנִשָּׂא" (ישעיהו נב, יג) וְכוּ'. אבל לעת"ל כתוב "ויצא חטר מגז ישי" מגע דוד לא כתוב אלא מגזע ישי. וזה סוד "יהודה" אות ד' שבמילת יהודה הרומזת לשכינה המסתתרת, תצא משם הוי"ה (כלומר שאר אותיות יהודה) להתגלות כבתחילה. "ונצר משרשיו יפרה" זה "ומחוקק מבין רגליו" שזה היסוד הנקרא "מחוקק", ובו פריה ורביה, שהוא המשיח שכתוב בו "ירום ונשא" וכו'.

וְהַשְׁתָּא בְּהַאי זֹהַר דִּילָךְ אַנְתְּ נָהִיר לֵיהּ לְמָשִׁיזָ בֶּן דָּוִד דְּקָאִים בַּוְזַשׁוֹכָא, אִיהוּ וְכַמָּה אָוְזָרִין, דְּאִתְמָר בְּהוּ "הָעָם הַהֹלְכִים בַּוְזֹשֶׁךְ" (ישעיהו ט, א) וְכוּ'. וְהַשְׁתָּא מִתַּנְהִיר לְהוּ וְעֵיר וְעֵיר. לְבָתַר תַּנְהִיר לֵיהּ בְּכֻלָּא. וכעת בזוהר שלך אומר הרעיא מהימנא לרמחל אתה מאיר למב"י הנמצא בחשך הוא ועוד כמה אחרים שנאמר בהם "העם ההלכים בחשך" וכו' וכעת מואר להם מעט מעט אח"כ אתה תאיר לו בכל הנצרך לו. **וּכְדֵין יְקוּמוּן תְּרֵין מְשִׁיזִין בְּוִזִּיבוּרָא זַד, דִּכְתִיב "וְהָיוּ לַאֲוָזִדִים בְּיָדֶךָ"**

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְתִשְׁעָה

(יזזוקאל כו, יז) יָד הַוָּזָקָה. דְּהָא כְּהַאי צַדִּיק דְּנָהִיר לְנוּקְבֵיהּ, הָכִי אִיהוּ וַדַּאי. לְאִשְׁתַּכְוָזָא כֹּלָּא נַטִּיל מִינֵּיהּ וּשְׁכִינְתָּא עָבְדַת כֹּלָּא. ואז יקומו שני המשיחים, מב"י ומב"ד, בחיבור אחד שנאמר "והיו לאחדים ביד'ך" זו היד החזקה. שהרי זה כמו צדיק (יסוד) שמאיר לנקבתו (מלכות) כך הוא ודאי שהכ'ל נמצא ביסוד והשכינה עושה את הכל **וְאִיהִי יָתְבַת לִימִינָא דְּכְתִיב "נִצָּבָה שֵׁגַל לִימִינֶךָ" (תהלים מה, י). וְאָזְלַת בְּמַדְרְמִיתָא, דִּכְתִיב "אֵשֶׁת זַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ" (משלי יב, ד) דְּהָא יְקָרָא דְּבַעֲלָהּ אִיהִי. וְאִתְמָר 'מִי בְּרֹאשׁ בֶּן יִשַׁי בְּרֹאשׁ' (סנהדרין קב). דְּבְגִין דְּפָרוּדָא גָּרִים יָרְבְעָם אָמַר לָא בָּעֵינָא. אֲבָל לְזִמְנָא דְּאָתֵי "וְסָרָה קִנְאַת אֶפְרַיִם" (ישעיהו יא, יג) וְכוּ'. דְּהָא בְּרְזִימוּתָא וּבַזְבִּיבוּתָא יִתְקַשְּׁרוּן וּשְׁכִינְתָּא מֵרָזָא דְּתִפְאֶרֶת וּבְגִין כָּךְ אוֹקִיר לַהּ צַדִּיק סַגִּי. דְּהָכִי אִצְטְרִיךְ לְאוֹקָרָא תָּדִיר לְאַתְּתֵיהּ.** והיא השכינה יושבת לימין שנאמר "נצבה שגל לימינך" והולכת בתחילה שנאמר "אשת חיל עטרת בעלה" היא עולה מעל התפארת ומעטירה אותו במוחין דנח"י ובזה היא כבוד לבעלה. ונאמר בגמרא "מי בראש? בן ישי בראש שהוא מושרש במלכות והיא בראש. שהרי בגלל הפירוד שגרם ירבעם ואמר "אי הכי לא בעינא" עדיין גלותא אתמשך. אבל לעת"ל נאמר "וסרה קנאת אפרים" וכו' שהרי באהבה ובחביבות יתחברו עץ אפרים ועץ יהודה והשכינה תעלה אל מקום התפארת (אור הלבנה כאור החמה) ולכן היסוד מכבד מאד את השכינה שהרי כך צריך אדם (יסוד) לכבד תמיד את אשתו (שכינה, מלכות).

וְעוֹד בְּזוֹהַר דָּא כַּמָּה תִּיקּוּנִין מִתְתַּקְּנָן בְּכֻלְּהוֹ עָלְמִין. דְּהָא בְּזִמְנִין דְּמִילִּין דִּילֵיהּ נָזְקִין לְתַתָּא כֻּלְּהוֹ אִתְנְהִירוּ בֵּיהּ. וְכַמָּה זְשׁוּכָא דְּאִתְתַּקַּף בְּהוּ מִסְטְרָא דְּגָלוּתָא נְהַר וְאָזִיל. וְעִם כָּל דָּא לָא אִתְפָּרַשׁ לְגַמְרֵי וְנָזְקִית לְתַתָּא אֶלָּא זְעֵיר לְזִמְנִין. אֲבָל כֹּלָּא קָאִים וְיָזְקוּת כֹּלָּא לְזִמְנָא דְּאָתֵי. וְעַד זְשׁוּכָא דָּא לָא נָזְקִית, הָכִי תִּיקּוּנָא דָּא עִלָּאָה לָא אִתְגַּלְיָא לְתַתָּא, אֶלָּא כֹּלָּא בְּזִמְנָא זַדָּא, דִּכְתִיב "כִּי הִנֵּה הַחֹשֶׁךְ יְכַסֶּה אֶרֶץ... וְעָלַיִךְ" (ישעיהו ס, ב) וְכוּ'. ועוד בזוהר הזה בכמה תיקונים נתקנים כל העולמות. שהרי בזמן שמילים אלו של התיקון יורדים למטה ונאמרים ונשמעים נכתבים ונלמדים כולם מקבלים מאור זה. וכמה חושך שהתחזק בהם בעת הגלות משתחרר והולך. ועכ"ז לא מתנתק לגמרי ויורד למטה אלא מעט מפעם לפעם. אבל הכל עומד ויתנתק כל החושך לעת"ל. ועד שהחשך הזה לא יעלם לגמרי התיקון הזה לא יאיר למטה, אלא הכל יעשה בבת אחת בו זמנית הסתלקות החושך והופעת האור שנאמר "כי הנה החשך יכסה ארץ ועליך יזרח ייי' וכבודו עליך יראה".

וְכַמָּה תִּיקּוּנִין אָזְרָנִין דְּמִתְתַּקְּנָן, כֹּלָּא בְּהַאי זֹהַר יִתְתַּקַּן וַדַּאי. וּבֵיהּ "וּמַשְׁתִּי אֶת עֲוֹן הָאָרֶץ הַהִיא בְּיוֹם אֶחָד ("זכריה ג, ט). יוֹם דִּכְתִיב בֵּיהּ "יִהְיֶה יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד ("זכריה יד, ט)מִסְטְרָא דְּהַהוּא מַזָּלָא עִלָּאָה. וּמִקּוֹרָא דְּכֹלָּא וְזִכְמָה סְתִימָאָה דְּבַהּ יִתְדַּכּוּן כֻּלְּהוֹ עָלְמִין. וּבָהּ "כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה

אֶת יְהוָה כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים ("ישעיהו יא, ט"). וכמה תיקונים אחרים שנתקנים, הכל בזה הזוהר יתקונו ודאי. ובזה הזוהר יתקיים "ומשתי את עון הארץ ההיא ביום אחד" יום שכתוב בו "יהיה ייי' אחד ושמו אחד" מצד המזל העליון הוא מזל י"ג המתפשט למטה ומייחד תפארת עם מלכות להיות לאחד. ומקור מזל י"ג הוא במוחא סתימאה שבה יטהר כל העולם וכשהיא תתגלה יתקיים "כי מלאה הארץ דע"ה את ייי' כמים לים מכסים".

וּמְשִׁיזָ, מְצִיאָה וְעַקְרָב בָּאִים בְּהֶסֵּז הַדַּעַת (סנהדרין צז.). **מְשִׁיזָ דָּא מַלְכָּא מְשִׁיחָא. מְצִיאָה דָּא שְׁכִינְתָּא. עַקְרָב דָּא גּוֹג רַשִׁיעָא. דְּנָזַשׁ אִתְמַר בֵּיהּ אַפַּיִלּוּ נָזַשׁ כָּרוּךְ עַל עֵקֶבוֹ לָא יַפְסִיק** (ברכות ל.). **וְדָא ס"מ דְּמִתְלַבַּשׁ בְּהַהוּא זַיָּיבָא. אֲבָל עַקְרָב פּוֹסֵק** (שם). **דְּעַקְרָב אִיהוּ עָקָר בַּיִת דְּאִתְמַר בֵּיהּ "עַל יְהוָה וְעַל מְשִׁיזוֹ"** (תהלים ב, ב). **כֻּלְּהוֹ אִלֵּין אָתְיָין בְּהֶסֵּז הַדַּעַת, דָּא דַּעַת עִלָּאָה, דְּאִיהוּ רָם עַל כָּל דַּרְגִּין וְלָא אִשְׁתְּמוֹדָע לְתַתָּא. דְּדַעַת אַזְרָא קָאִים לְתַתָּא בְּגִילּוּיָא. אֲבָל דַּעַת עִלָּאָה דָּא מַזָּלָא, לָא אִתְגַּלְיָא וְלָא אִתְדַּבַּק. בְּגִין כָּךְ הֶסֵּז הַדַּעַת אִיהוּ וַדַּאי**. ומשיח מציאה ועקרב באים בהסח הדעת כך למדנו בגמ' סנהדרין. אבל כאן הכוונה הסח דעת שהדעת מתפשטת ממקומה עד המלכות למטה הנקראת ארץ. משיח זה מלך המשיח. מציאה זו השכינה ספירת המלכות כמו שנאמר "מצא אשה מצא טוב" ועקרב זו גוג הרשע שבא לעקור את הבית ועליו נאמר אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק. וכבר ידעת שמשיח גימ' נחש. וזה ס"מ המתלבש

ברשעים אבל אם עקרב כרוך על עקבו פוסק כי עקרב בא לעקור בית שנאמר בו "על ייי' ועל משיחו" כל אלו באים בהיסח הדעת זו הדעת העליונה שהיא גבוהה מעל כל הספירות ולא נודעת למטה שהרי יש דעת אחרת העומדת למטה להתגלות. אבל דעת עליונה זה המזל לא נגלה ולא מושג ולכן הוא נקרא הסח הדעת ודאי.

וְהָא אֵלְיָהוּ נְבִיאָה מְהֵימְנָא אָתֵי פָּתַח וְאָמַר ר' ר' "וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים" (בראשית א, טז) "אֵת הַמָּאוֹר הַגָּדֹל לְמֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם" (בראשית א, טז) "וְאֵת הַמָּאוֹר הַקָּטֹן לְמֶמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה" (שם) "וְאֶת הַכּוֹכָבִים שִׁאָר כָּל נְקוּדִין. תָּא חֲזֵי, כְּתִיב "כִּי גָּבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שֹׁמֵר" (קהלת ה, ז) וְכוּ'. דְּהָכִי וַדַּאי מִילִּין תַּלְיָין דָּא בֶּן דָּא, לְאִתְחַזָּאָה דְּכֹלָּא יְזוּדָּא וְזַדָּא דְּלָא אִתְפָּרַשׁ בַּהּ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין. והנה אליהו הנביא הנאמן מגיע, פותח ואומר לרמחל רבי רבי כתוב "ויעש אלקים את שני המארות הגדולים" ואלו הם ניקוד הקמץ וניקוד הפתח שהם כתר וחכמה. "את המאור הגדול לממשלת היום" זו השמש שהיא ספירת התפארת שניקודה חולם. "ואת המאור הקטן לממשלת הלילה זו הלבנה שהיא ספירת המלכות וזה ניקוד החיריק[199]. "ואת הכוכבים" אלו שאר הנקודות דהיינו שאר הספירות. בא וראה כתוב "כי גבוה מעל גבוה שומר" שכך הוא ודאי כל ענין ההשתלשלות מספירה לספירה וכך ניתן להבין את הפסוק: כי גבוה זו התפארת, מעל גבוה זו המלכות שהיא גבוהה מבי"ע,

---

[199] עיין גנזי רמחל דף ר"ץ שכותב "חירק לתתא שכינתא" וכך כתב שוב בזוהר תניינא פ' מקץ. מכאן שהרב מנקד את ספירת המלכות בחירק שהוא ניקוד הנצח.

וגבוהים עליהם אלו כח"ב. וזה בא להראות שהכל ייחוד אחד שלא נפרד זה מזה לעולם ולעולמי עולמים.

תָּא חֲזֵי, נִיקוּדִין כַּמָּה רָזִין עִלָּאִין אִזְדְּוָוגִין בְּאַתְוָן, דְּאִינּוּן מִתְנַהֲגִין אֲבַתְרַיְיהוּ. וְקָמַץ וּפַתַח אִלֵּין תְּרֵין נְהוֹרִין רַבְרְבָן, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא שְׁקִילִין כַּחֲדָא. דְּתָנֵן שֵׁירוּתָא דְּכָל מִילִין בְּרֵישָׁא דְּעַתִּיקָא מִתְתַּקְנָן בְּחֶסֶד וּגְבוּרָה וַדַּאי וְאִתְמַר. וְקָמַץ סָתִים. פָּתַח פְּתִיחַ לְאַנְהָרָא לְעָלְמָא. קָמַץ בְּשִׁבַּע אִתְתַּקַּן, דְּאִינּוּן שֶׁבַע תִּיקּוּנֵי רֵישָׁא. דְּאַף עַל גַּב דְּתִיקּוּנִין אִלֵּין בְּמוֹחָא נָמֵי אִשְׁתַּכְחָן, אֲבָל עִיקָּרָא בְּגִין דְּאִיהִי בְּרֵישָׁא מִתְחַבְּרָא כַּחֲדָא, וְדָא שֵׁירוּתָא דְּכֹלָּא, דְּכֹלָּא תַּלְיָא בְּשֶׁבַע וַדַּאי וְהָא אִתְּמַר. בא וראה, ניקודים כלומר סוד הניקוד, כמה סודות עליונים נראים באותיות שהם מתנהגים אחרי הניקוד כמ"ש בתיקונים שהאות זו המרכבה והניקוד סוס לה כי הניקוד מנהיג את האות. וקמץ ופתח הם שני המאורות הגדולים שהם כתר וחכמה ימין ושמאל שווים כאחד. שהרי שם התחלת הכל ברישא דעתיקא קדישא הוא נתקן בחסד וגבורה בודאי וכך למדנו. קמץ סתום כלומר אורות הכתר סתומים כמו אדם שקומץ אצבעותיו בתוך כף ידו ואינו מגלה דבר. פתח כשמו פותח הוא מעט הבנה כמ"ש פיה פתחה בחכמה והוא מאיר לעולם. הקמץ שהוא הכתר הוא כתר דעתיקא קדישא הוא נתקן בשבעה תיקוני עתיק יומין שהם ג"ט קר"ע פ"ח (גוגלתא, טלא דבדולחא, קרומא דאוירא, רעוא דרעוין, עמר נקא, פקיחו דעיינין, חוטמא) שהם שבע תיקוני הראש שהוא כתר דע"ק. אע"פ שתיקונים אלו נמצאים גם כן במוחא סתימאה, אבל עיקר הכל הוא הם שבעה התיקונים שבכתר דעתיקא קדישא כי השכינה עולה עד אליו ומתחברת עמו כאחד וזו התחלת הכל שהכל תלוי באלו שבעה תיקוני רישא דע"ק.

פַּתָּוֹז, מִינֵּיהּ תְּלֵיסַר מְכִילָן תִּיקּוּנִין עִלָּאִין דְּכַיְּימִין לְדַבְּרָא עָלְמִין בִּימִינָא שְׂמָאלָא וְאֶמְצָעִיתָא. כֹּלָּא אִינּוּן עֶשְׂרִים, דִּבְהוּ בְּנָא שְׁלֹמֹה תְּרֵין בַּתִּין לְתַתָּא. בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּשֶׁבַע, דְּאִינּוּן כְּלָלָא דְּמִקְוִרִין עִלָּאִין. בֵּיתֵיהּ בְּי"ג דְּאִיהוּ קָאִים לְדַבְּרָא עַמָּא כְּגַוְנָא דִּלְעֵילָּא. וְדָא בְּרָזָא דִּשְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים דְּאִלֵּין אִינּוּן שְׁקִילִין כְּזַוְּד. ניקוד הפתח שהוא החכמה וכאן הכוונה לחכמה סתימאה שהוא אחד מג' רישין (גלגלתא, מו"ס ואוירא דכיא שהם כח"ב) ממנו נמשכים י"ג תיקוני דיקנא עליונים העומדים להנהיג את העולם בג' קוין ימין שמאל ואמצע. קו ימין זו הנהגת המו"ס, קו שמאל זו אוירא דכיא וקו אמצעי זו הנהגת גולגלתא. בסך הכל יש עשרים[200] תיקונים: שבעה וי"ג אֲבָל לְתַתָּא "הַמְּאוֹר הַגָּדוֹל" דָּא זוֹלָם, דְּאָזְוֵי לְעֵילָּא שֵׁירוּתָא דְּכָל בִּילִין. "וְאֶת הַמְּאוֹר הַקָּטֹן) "בראשית א, טז (דָּא זְעִירָק, דְּאָזְוֵי לְתַתָּא סוֹפָא דְּכֹלָּא וְהָכָא אִיהוּ קָטֹן. דִּימִינָא שַׂלִּיט לְעֵילָּא, וּשְׂמָאלָא קָאִים לְתַתָּא לְדַבְּרָא עָלְמִין תַּתְאִין. וּבְכֻלָּא דִּתְרֵין נְקוּדִין אִלֵּין בְּנָא שְׁלֹמֹה מַקְדְּשָׁא בְּרָזָא דִּלְתַתָּא, "אֶת הַמְּאוֹר הַגָּדֹל וְכוּ' וְאֶת הַמְּאוֹר הַקָּטֹן) "בראשית א, טז .(וְאִינּוּן תְּרֵין יוּדִי"ן כ' וַדַּאי. וּבְכֻלָּא אַזְוֵי שְׁלֹמֹה

---

[200] עשרים גימ' כת"ר. ועליהם נאמר "שאו שערים ראשיכם". כתר ע"ה ג"פ אור כנגד ג' רישין.

רָזִין עִלָּאִין לְעֵילָּא וּלְתַתָּא. אבל למטה כלומר בזעיר אנפין נאמר את המאור הגדול שזה ניקוד החולם שזו ספירת התפארת, ואת המאור הקטן שזה ניקוד החירק שזו ספירת המלכות שהיא למטה בסוף כל הספירות והיא עומדת להנהיג את העולמות התחתונים שהם בי"ע. הימין שולט למעלה באריך אנפין שכולו חסדים, והשמאל שולט למטה להנהיג עולמות תחתונים שזה זעיר אנפין, שהוא דין כלפי א"א, המנהיג את המלכות שהיא מנהיגה את בי"ע. ובכלל שני נקודות אלו שהם קמץ ופתח שהם שבע וי"ג תיקונים בנה שלמה המלך ע"ה את בית המקדש למטה כפי שהרב יבאר. את המאור הגדול אלו עולמות עליונים ואת המאור הקטון אלו העולמות התחתונים. י"ג + ז' הם כ' שהם ב' פעמים י' ודאי נראה שהרב רומז לאות י' ומילוי אות יוד שהוא וד שעולה גימ' י' שאות י' זו החכמה ומילוי אות י' זו הבינה הנקראת "אמו" כמ"ש צאנה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמ'ו ביום חתונתו (מעמד הר סיני) וביום שמחת לבו (יום הקמת בית המקדש) והבינה היא בית המקדש של מעלה ונשבע הקב"ה שאינו נכנס לבית המקדש של מעלה עד שיכנס לבית המקדש של מטה (שזו המלכות) תחילה. ובכל מעשיו הראה שלמה המלך חכמה עליונה וסודות עליונים למעלה ולמטה. כלומר שלמה המלך כל מעשיו למטה היו מיושרים לפי הסודות העליונים.

וְעוֹד, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ דָּא הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל, וְאִתְבְּנֵי בְּשָׁבַע דְּאִיהוּ כְּלָלָא דְּשָׁבַע דַּרְגִּין דְּסָלְקִין מִתַּתָּא לְעֵילָּא. בֵּית דָּוִד, הַמָּאוֹר הַקָּטֹן דְּאִתְבְּנֵי בְּאַרְבֵּיסַר בְּרָוָא דְּדָו"ד וַדַּאי, דְּכָלִיל שָׁבַע מִתַּתָּא לְעֵילָּא שָׁבַע מֵעֵילָּא לְתַתָּא. אִי תֵּימָא הָא כְּתִיב שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְלָא אַרְבַּע עֶשְׂרֵה. אֲבָל תָּא חֲזֵי, דְּהָא בֵּי מַקְדְּשָׁא בְּפַלְגוּת שַׁתָּא אִשְׁתְּלִים, וּבְפַלְגוּת אַזְרִינָא שָׁרֵי בֵּיתֵיהּ, אִשְׁתְּכַח דְּשַׁתָּא חֲדָא לְתֵרִין אַשְׁלִימַת. וְרָזָא דָּא מַלְכוּת וַדַּאי.

דפי מהדורא קמא: דף קצא.

הָכָא אִתְקְשָׁרוּ בְּדַרְגָּא וְזַדָא וַדַאי. וּמִתַּמָּן סַלְקַת בְּדַרְגָּהָא י"ג כֹּלָּא אִיהוּ י"ד. הָכָא כְּתִיב "בֵּית דָּוִד... דִּינוּ לַבֹּקֶר) "ירמיהו כא, יב (וְכוּ' וְלָא בְּנֵי דָּוִד. דְּהָא בֵּיתָא דָּא קָאִים לְדִינָא בְּרָזָא דִי"ד, דְּאִינּוּן כ"ז עִתִּים, י"ד לִימִינָא י"ד לִשְׂמָאלָא. וְכֹלָּא אִיהוּ עֶשְׂרִים וַדַאי. בְּגִין כָּךְ כַּמָּה רָזִין אִזְדַּוְּגוּ שְׁלֹמֹה בְּכָל מִלָּה. וְכֹלָּא אִצְטְרִיךְ וַדַאי, לְאִתְתַּקְנָא תִּיקּוּנָא שְׁלִים כְּדְקָא זְדַוַּג. ועוד, בית

המקדש[201] זה המאור הגדול שהוא ספירת התפארת שנבנה בשבע שנים[202] שהוא כלל שבע הספירות חגתנהי"ם העולות מלמטה למעלה. בית דוד זה המאור הקטן שנבנה בארבע עשרה שנים כמנין דו"ד שהוא כלול משבע ספירות (חגתנהי"ם) מלמטה למעלה (אור חוזר) ושבע ספירות מלמעלה למטה (אור ישר). ואם תשאל והרי את ביתו בנה י"ג שנה כמ"ש (מלכים א ז, א) "וְאֶת בֵּיתוֹ בָּנָה שְׁלֹמֹה שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיְכַל אֶת כָּל בֵּיתוֹ". הרי לך שבהב ביתו בי"ג שנה ולא י"ד. אבל בא וראה שהרי בית המקדש שאמצע השנה נשלם שהרי התחיל לבנותו בירח זיו שהוא אייר והסתיימה מלאכתו בירח בול שהוא החודש השמיני חודש חשון הרי שנבנה במשך שבע וחצי שנים ואת ביתו בנה אח"כ במשך י"ג שנים ונמצאת שנה אחת היא השנה הי"א עולה לכאן ולכאן וגם בזה יש סוד שספירת המלכות שהיא הספירה השביעית היא מסיימת את הז"ת הנקראים "בית המקדש" והיא ראשית הי"ג שהם "בית דוד" ומכאן היא עולה בי"ג דרגות ובסך הכל יש י"ד מדרגות. הנביא אומר "בית דוד ...דינו לבקר ולא אמר "בני דוד" שהרי

---

[201] הרב לומד את מילת "בית המקדש" כבי"ת (מלכות) המקדש דהיינו בשעה שהיא מקודשת לבעלה.

[202] כמ"ש (מלכים א פרק ו) (לז) בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית יֻסַּד בֵּית יְהוָה בְּיֶרַח זִו׃ (לח) וּבַשָּׁנָה הָאַחַת עֶשְׂרֵה בְּיֶרַח בּוּל הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי כָּלָה הַבַּיִת לְכָל דְּבָרָיו וּלְכָל מִשְׁפָּטָיו וַיִּבְנֵהוּ שֶׁבַע שָׁנִים׃

בית זה עומד לדין בסוד י"ד שהם י"ד עתים לימין וי"ד עתים עתים לשמאל. והכל הם עשרים ודאי כפי שהתבאר. וכאן אנו רואים ששלמה המלך עשה מעשיו לפי הסודות העליונים[203] והכל נצרך ודאי להתקין תיקון שלם (למעלה ולמטה) כראוי.

וְהָא מטט' שָׂרָא רַבָּא אִתֵּי פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' "וַאֲנִי תְּפִלָּתִי לְךָ יְהוָה עֵת רָצוֹן" (תהלים סט, יד) "וְכוּ'. תָּא חֲזֵי, שְׁכִינְתָּא אִיהִי עֵת דְּאִתְמַר בַּהּ "לַכֹּל זְמָן וְעֵת לְכָל חֵפֶץ" (קהלת ג, א) "וְכוּ'. וכ"ז עִתִּים אִינּוּן, י"ד לִימִינָא וי"ד לִשְׂמָאלָא. בְּגִינַיְיהוּ אָמַר דָּוִד "וַאֲנִי תְּפִלָּתִי לְךָ יְהוָה עֵת רָצוֹן" (תהלים סט, יד) "לְאַתְקָנָא לַהּ בִּימִינָא. וְכֹלָּא לְאִשְׁתַּוְּבָא יִשְׂרָאֵל מֵזַּבָּלִין דְּמִשִּׁיזָא. וְרָזָא דָּא "אֱלֹהִים בְּרֹב חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ" (שם) "בְּזִמְנָא דְּפוּרְקָנָא. דִּכְדֵין יִתְעַר הַהוּא אֱמֶת עִלָּאָה מִסִּטְרָא דְּאִימָּא, דְּאִתְמַר בַּהּ "זְוֹתָמוֹ שֶׁל הַקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֱמֶת" (שבת כה.). וּמִינַּהּ תִּיוּבְתָּא תִּתְעַר בְּלִבָּא דְּכָל יִשְׂרָאֵל. וּכְדֵין יִשְׁתֵּזְבוּן מֵזַּבָּלִין אִלֵּין. וְדָא יָד הַזָּזָקָה, בִּתְיוּבְתָּא דְּיִשְׂרָאֵל, בְּי"ד דְּימִינָא דִּשְׁכִינְתָּא אִתְקַשְּׁרַת בְּהוּ.

והנה מלאך מטט' השר הגדול מגיע פותח ואומר לרמחל רבי רבי "ואני תפלתי לך יי' עת רצון" וכו'. המלאך פתח בפסוק זה כדי להמשיך דרשת

---

[203] כשחכמי הקבלה באו לבאר את פסוקי קהלת היו רגילים לשאול וכי חכם כשלמה המלך יאמר דברים הנראים כזוטות? כמובן שאח"כ הם הראו את עומק סודות הפסוקים וכל זה מראה ששלמה המלך עשה מעשיו ונשא משליו ברוח הקודש.

הרע"מ שדיבר על י"ד עתים וכו'. בא וראה, השכינה היא נקראת עת[204] שנאמר בה ועת לכל חפץ. וכ"ח עתים הם י"ד לימין וי"ד לשמאל ולכן אמר דהע"ה "ואני תפלתי לך ייי' עת רצון" שלא כל עת היא עת רצון כדי להתקין את השכינה הנקראת "תפלה לדוד" מצד ימין הנקרא "עת רצון" וכל רצונו בזה להציל את ישראל מחבלי משיח. וזה סוד "אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך". אלהי"ם זו השכינה ורצה להמשיך לה חסדים עליונים ממקום הנקרא "ורב חסד" שזו החכמה וזה "ברב חסדך". וזה יהיה בזמן הגאולה שאז תתעורר האמת העליונה (תפארת דאימא) שנאמר בה "חותמו של הקב"ה אמת"[205] ואז ינצלו מחבלי משיח וזו הי"ד החזקה בתשובת ישראל המעוררת את הבינה ובי"ד עתים מן הימין השכינה נקשרת בהם בבני ישראל.

דף קצא.

וְרָזָא דְּמִלָּה אִיהִי מָארֵי דְּדִינָא בְּכֹלָּא, בְּגִין כָּךְ דִּינָא אִתְבְּסַם מִקָּמָּהּ. וּבְשַׁעֲתָא דְּאִיהִי תִּתְעַר עַל יִשְׂרָאֵל, יִשְׁתַּזְּבוּן מֵחֵילִין אֲכִלִין. וְרָזָא דָּא "אֱמֶת מֵאֶרֶץ תִּצְמָח" (תהלים פה, יב), דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּמִינַּהּ תִּתְעַר אֶתְעָרוּתָא דָּא מִנְּהִירוּ דְּאִימָּא. כְּדֵין "וְצֶדֶק מִשָּׁמַיִם נִשְׁקָף" (תהלים פה, יב),

---

[204] הנה לך הסבר אחד מיני רבים : כתב בספר "קהלת יעקב" להרב הגאון יעקב צבי יולס זללה"ה ערך עת: **עת** נקראת מלכות כמו שאמר בזוהר (וירא קט"ז ע"ב) עת לעשות להוי"ה (תהלים קי"ט קכ"ו). והטעם כי היא הכלולה מי' הויות ומיוד אהיה גימטריא עת (פרי עץ חיים שער השבת פרק כ"ב).

[205] ראה כמה סודות במילים "חותמו של הקב"ה אמת". הבינה היא שורש לתפארת הנקרא אמת כמ"ש תתן אמת ליעקב והוא הנקרא בכל מקום הקב"ה. בבינה יש שם אהי"ה וכשנכפיל אהי"ה פעמים אהי"ה נקבל אמ"ת. עוד ידוע שיש ג' שמות אהי"ה בג' מילויים אלפין ההין ויודין והם קמ"ג קנ"א קס"א והם גימ' תנ"ה שזה גימ' ע"ה חותם. כעת תבין מה הוא חותמו ומה זו אמת.

לְאִתְבַּסְּמָא בְּאִינּוּן שָׁמַיִם, וְלָא יְהוֹן זַבָּלִין תַּקִּיפִין. דְּהָא מִסְטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא אִינּוּן זַבָּלִין אִלֵּין, וְכַד אִיהִי אִתְבַּסְּמַת בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כֻּלָּא אִתְבְּסַם וַדַּאי. וסוד הענין אמא היא אדון הדין בכל ולכן הדין נמתק ממנה כמו שאומרים אין הדין נמתק אלא בשורשו. ובשעה שהיא מתעוררת על ישראל הם ינצלו מחבלי משיח האלו. וסוד הדבר "אמת מארץ תצמח" זו השכינה הנקראת אר'ץ (והאמ'ת שזו התפארת צומחת מן המלכות. בספרים מוסבר שהפסוק מדבר על מצב מענין בו מחליפים המלכות והתפארת תפקידים, האמת מן הארץ והצדק שזה בדרך כלל מלכות נשקף משמים שזו התפארת אבל כאן לרב הסבר שונה מעט) והאמת צומחת ועולה מן המלכות וזה בכח הבינה. ואז "וצדק משמים נשקף" הצדק זו המלכות מתבסמת מן השמים שזו התפארת כדי שלא יהיו דינים חזקים בימות המשיח. שהרי החבלים הם מצד המלכות וכאשר היא מתמתקת בקב"ה (תפארת) הכל מתבסם ודאי. כְּדֵין "כְּאֵשׁ מְצָרֵף" (מלאכי ג, ב) אִיהוּ וַדַּאי לְאוֹקְדָא זוֹהֲמָא. "וּכְבוֹרִית מְכַבְּסִים" (שם) לְאַתָּקָנָא וּלְדַכְּאָה נִשְׁמָתָא. כָּל דָּא מָאן גָּרִים? אֶלָּא רָזִין דְּאוֹרַיְתָא בְּהַאי זֹהַר קַדִּישָׁא דִּילָךְ וַדַּאי. דַּהֲלָכָה לִשְׁמָאלָא אִיהִי, וְדָא הֲלָכָה, דְּאָזְלַת בְּגָלוּתָא. אֲבָל קַבָּלָה לִימִינָא דְּאִתְקְבִילַת מִמַּלְכָּא. וְדָא יָמִין מְקָרֵבֵת עֵת רָצוֹן וַדַּאי. ואז בעת הגאולה חבלי משיח יהיו ממותקים כמו שכתוב "כאש מצרף" שהאש ודאי באה לשרוף את העולם אבל כתוב שם גם "וכבורית מכבסים" שכיבוס בבורית קל מאד לעומת ליבון באש. ובורית זו באה לכבס את הנשמה. כל זה ממה נגרם? אלא בזכות לימוד סודות התורה ובתיקונים שלך אומר מלאך מטט' לרמחל בודאי. שהרי ההלכה היא מצד שמאל כי היא קובעת מה הדין בכל מקום אבל קבלה היא

מן הימין כי היא מתקבלת מן המלך. וזה מ"ש "ימין מקרבת" והיא פועלת שהשכינה תתמק מן הימין וזהו עת רצון.

וְהָא אֵלִיָּהוּ נְבִיאָה מְהֵימְנָא אָתֵי פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' "כִּי אַתָּה תָּאִיר נֵרִי" (תהלים יז, כט) וְכוּ'. דִּבְשַׁעֲתָא דִּשְׁכִינְתָּא אִתְנְהִירַת מִמַּלְכָּא, אִיהִי נָמֵי נָהֲרַת וַדַּאי. וְרָזָא דָּא שְׁכִינְתָּא אִיהִי וְזִשֵּׁף, וּבְזִמְנָא דְּאִתְנְהִירַת בְּזִיבּוּרָא זַד בַּהֲדֵיהּ, אִיהִי נָמֵי אִתְעֲבִידַת מָאוֹר גָּדוֹל. וְרָזָא דָּא "שְׁנֵי הַמְּאוֹרֹת הַגְּדֹלִים" (בראשית א, טז). והנה אליהו הנביא הנאמן בא פותח ואומר לרמחל רבי רבי כתוב "כי אתה תאיר נרי" והפירוש בשעה שהשכינה מקבלת אור מן המלך שהוא התפארת, היא ג"כ מאירה ודאי. השכינה נקראת חשך כי אין לה אור עצמי וכאשר היא מאירה וזה כאשר היא מחוברת לת"ת בחיבור אחד איתו היא גם כן תקרא המאור הגדול[206] וזה סוד "שני המאורות הגדולים כלומר תפארת ומלכות בהיותם מחוברים יחד כמו שהסבירו בזוהר את הפסוק "הנה מה טוב ומה נעים שמת אחים גם יחד" שהאחים אלו המאורות לפני מיעוט הירח. **אֲבָל תָּא חֲזֵי, כַּד שְׁטָא דְּאוֹרַיְתָא אִיהִי אוֹר וְזִשֵּׁף, בִּסְטָרָא דִּילֵיהּ זַבְכֵי מָשִׁיזָ וַדַּאי, אֲבָל רָזָא דִּלְעֵו אִיהוּ כֹּלָּא אוֹר, בֵּיהּ "יְהוָה אֱלֹהַי יַגִּיהַּ חָשְׁכִּי" (תהלים יז, כט). וּבֵיהּ יְזַכּוּן יִשְׂרָאֵל לְתִיּוּבְתָּא וַדַּאי, וְיִשְׁתֵּזְבוּן מֵאִלֵּין**

---

[206] כאן יש יסוד חשוב מאד בתורת הסוד והוא שכאשר ספירה אחת מתחברת עם העליונה ממנה היא נקראת על שם הספירה העליונה. בזה תבין מילת היא הכתובה הוא בתורה. כל הדיון בנושא זה לוקט בערך "אדון כל הארץ" באתר "ויקיקבלה" עיינו שם.

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

זַבְלִין, בְּזוֹהַר קַדִּישָׁא דִּילְךָ וּבְהַהוּא דִּר' שִׁמְעוֹן בַּר יוֹזַאי בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא. זַכְאָה זוּלְקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בַּהֲדַיְיכוּ בְּעָלְמָא דִּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

וְהָא קָלָא סָלִיק וְאָמַר וְכוּ': אבל בא וראה, השכינה היא פשט התורה (תפארת רמז, בינה דרש חכמה סוד, כוונת התפלה כתר) והיא אור וחשך. חבלי משיח באים ממנה. אבל הסוד הוא שתוכה יהיה כולו אור ועל זה נאמר "ייי' אלהי יגיה חשכי" ובו יזכו ישראל לתשובה ודאי וינצלו מחבלי משיח וזה יהיה בלימוד הזוהר שלך, כך אומר אליהו הנביא לרמחל, וכן בלימוד זוהר דרשב"י המאור הקדוש. אשריהם חלקם של ישראל איתם בעולם הזה ובעולם הבא. והנה קול חזק במרומים קול האילה האומרת שיש לה נחת רוח מהתיקונים של הרמחל.

דף קעג.

תִּקּוּנָא שְׁבָעִין.

"וּלְכֹל הַיָּד הַזְּוָקָה" דָּא שְׁכִינְתָּא. "וּלְכָל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הָכָא קַיָּמִין מִילִין לְאִתְתַּקְּנָא בְּתִיקּוּנָא שְׁלִים, בְּרָזָא דִּנְשְׁמָתִין מִלְּגָו, מַלְאָכַיָּא מִלְּבַר. בְּגִין כָּךְ, "וּלְכָל הַיָּד" מִסִּטְרָא דְּמַלְאָכַיָּא מִלְּבַר. "הַזְּוָקָה" מִסִּטְרָא דִּנְשְׁמָתִין מִלְּגָו. "וּלְכָל הַמּוֹרָא" מִסִּטְרָא דְּמַלְאָכַיָּא מִלְּבַר. "הַגָּדוֹל" מִסִּטְרָא דִּנְשְׁמָתִין מִלְּגָו. כְּלָא כְּלִיל בְּכֻלָּא וְזַדָּא לְאִתְתַּקְּנָא בְּתִיקּוּנָא שְׁלִים. ולכל היד החזקה זו השכינה כלומר ספירת המלכות, ולכל המורא הגדול זה הקב"ה כלומר ספירת התפארת שהם פרצופי זו"ן וזו הנהגת המשפט. כאן עומדים דברים להתקן בתיקון שלם בסוד הנשמות הפנימיות העולמות ומלאכים בסוד חיצוניות העולמות. ולכן "ולכל היד" מצד המלאכים שבחוץ "החזקה" מצד הנשמות שבפנים. "ולכל המורא" מצד המלאכים הבאים

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

מצד מידת הדין, "הגדול" מצד הנשמות מבפנים כי גדולה זה חסד. הכל נכלל בכלל אחד להתקן בתיקון שלם.

וְהָא אֵלִיָּהוּ נְבִיאָה מְהֵימְנָא אָתֵי פָּתַח וְאָמַר, כְּתִיב "בָּרוּךְ אַתָּה בְּבֹאֶךָ וּבָרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתֶךָ" (דברים כח, ו) דָּא כְּלָלָא דְּמְהֵימָנוּתָא תּוּקְפָּא דְּיִשְׂרָאֵל. תָּא חֲזֵי, כְּתִיב "וְאָנֹכִי נְטַעְתִּיךָ שׂוֹרֵק" (ירמיהו ב, כא), דָּא שׂוֹרֵק מִסִּטְרָא דְּצַדִּיק. "כֻּלֹּה זֶרַע אֱמֶת" (שם), מִסִּטְרָא דְּיוֹבְלָא, דִּכְתִיב "תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם" (מיכה ז, כ). דֶּאֱמֶת לְיַעֲקֹב אִתְיָהִיב וַדַּאי, דְּיֵלֵיהּ תּוּקְפָּא דְּנְהִירוּ אִתְיָהִיב, בְּגִין דְּמִטָּתוֹ שְׁלֵמָה, מַה דְּלָאו הָכִי לָאַזָּרְיֵי. דְּהָא לְאַבְרָהָם וּלְיִצְחָק לָא אִתְיָהִיב כָּל כָּךְ, בְּגִין עֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל. אֲבָל עִם כָּל דָּא "תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם" (מיכה ז, כ). והנה אליהו הנביא הנאמן בא פותח ואומר כתוב "ברוך אתה בבאך וברוך אתה בצאתך" זה כלל האמונה החזקה של ישראל. בא וראה כתוב "ואנכי נטעתיך שורק" זה שורק שזה ניקוד של היסוד, "כלה זרע אמת" מצד היובל שזו הבינה (כלומר הבינה שהיא אימא בה נזרע התפארת הנקראת אמת) שנאמר בה "תתן אמת ליעקב חסד לאברהם" שמידת אמת (תפארת) ניתנה ליעקב בודאי, חוזקה ותוקפה שלו היא, כי מטתו שלימה משא"כ באברהם ויצחק. שהרי לאברהם וליצחק לא ניתן כל כך, בגלל עשו וישמעאל. אבל עכ"ז "תתן אמת ליעקב חסד לאברהם". כבר ידעת שמידת התפארת עולה על חסד וכבורה כי היא יכולה להגיע לדעת ולכתר משא"כ בחו"ג שאינם יכולים לעלות ומבשרי אחזה שהכתף לא עולה אולם עמוד השדרה עולה עד המח הקטן.

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

וְרָזָא דָּא "יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם" (ישעיהו כט, כב). דְּהָא בְּזִמְנִין דְּמִילִּין דְּיָמִין לְנָפָקָא לְבַר, כְּדֵין נְהִירוּ דָּא אִתְהַדַּר דִּלְאוּ לְאִתְפַּשְׁטָא. אֲבָל בְּזִמְנָא דְּנְהִירוּ אִתְהַדַּר לַאֲתַר דִּילֵיהּ וְדָא יַעֲקֹב, כְּדֵין כֻּלָּא אִתְבָּרֵךְ בְּגִינֵיהּ. בְּגִין כָּךְ "תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב" בְּקַדְמִיתָא, כְּדֵין "חֶסֶד לְאַבְרָהָם". וְדָא חֶסֶד מְקוֹרָא קַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל. וזה סוד "יעקב אשר פדה את אברהם" שהרי בזמן שדברים עומדים לצאת לחוץ, כלומר לרדת מעולם לעולם שתחתיו, אז אור התפארת שהוא אור הרוח חוזר פנימה כדי שלא יתפשט. אבל בזמן שהכל חוזר למקומו ואור הרוח חוזר לתפארת (כגון בעת בנין הספירה לפרצוף) אז הכל מתברך בגלל יעקב. ולכן כתוב "תתן אמת ליעקב" בתחילה ואח"כ "חסד לאברהם" וזה החסד הוא מקור קדוש של ישראל. כבר ידעת שספירת החסד היא ראש הבנין.

אֲבָל תָּא חֲזֵי, יִצְחָק נָמֵי הָכָא אִתְכְּלִיל, דִּכְתִיב "אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ" (מיכה ז, כ). דְּהָא בְּזִמְנָא דְּאַבְרָהָם וְיַעֲקֹב מִתְתַּקְנָן כִּדְקָא יָאוּת, אִתְתַּקַּן יִצְחָק בַּהֲדַיְיהוּ, בְּגִין כָּךְ "אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ". "מִימֵי קֶדֶם" (מיכה ז, כ), אִלֵּין יוֹמִין קַדְמָאִין דְּתָמָן מִסְתַּלְקָן אִלֵּין אֲבָהָן וַדַּאי. אבל בא וראה, יצחק (כלומר ספירת הגבורה) גם כן נכלל שנאמר "אשר נשבעת לאבתינו" שהרי בזמן שאברהם (חסד) ויעקב (תפארת) נתקנים כראוי, נתקן יצחק (גבורה) איתם ולכן אחר כך כלל את יצחק עמהם ואמר "אשר נשבעת לאבותינו" וְעוֹד, "מִימֵי קֶדֶם" אִלֵּין יוֹמִין קַדְמָאִין עִלָּאִין, רָזָא דִּתְלַת רֵישִׁין דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, דְּתָמָן קָיְימִין

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

בְּכֻלָּא וְזַדָּא וְסֵד גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת, וְהָא אִתְּמַר.

ועוד, "מימי קדם" אלו ימים קדמונים עליונים שהם הג' רישין שהם גלגלתא, מו"ס ואוירא דכיא שהם שורש לג"ר שהם כח"ב והם שורש החג"ת וּבְזִמְנָא דְּנִשְׁמָתָא וַדָּא מִיִּשְׂרָאֵל נָפְקַת לְמֵיתֵי לְעָלְמָא, בְּזִיבּוּרָא דְּדִכַּר וְנוּקְבָא נָפְקַת וַדַּאי. כְּגַוְנָא דָּא בְּשַׁעְתָּא דְּתָבַת לְאִסְתַּלְקָא מֵעָלְמָא, תָּבַת לְאִתְקַשְּׁרָא בִּמְקוֹרָא עִלָּאָה דִּילַהּ. כְּדֵין תָּבִין דִּכַּר וְנוּקְבָא לְאִתְזַוְּגָא בְּגִינָהּ, לְכָנְשָׁא לַהּ לְגַבַּיְיהוּ. בְּגִין כָּךְ "בָּרוּךְ אַתָּה בְּבֹאֶךָ" (דברים כח, ו), לְמֵיתֵי לְעָלְמָא. "וּבָרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתֶךָ" (שם), לְנָפְקָא מֵעָלְמָא לְאִתְהַדְּרָא לְאַתְרַהּ. וְאוּמִין דְּעָלְמָא אִתְּמַר בְּהוּ "יִלְדֵי פָּשַׁע זֶרַע שָׁקֶר" (ישעיהו נז, ד) דְּהָא מס"מ וּבַת זוּגָיְיהּ נָפְקִין, וְאִלֵּין עַמְלֵקִים עֵרֶב רַב. וכאשר נשמה אחת מישראל יוצאת ממחצב הנשמות לבא לעולם הגשמי, היא יוצאת כלולה מזכר ונקבה ודאי וכן כאשר היא מסתלקת מן העולם חוזרת היא למקום מחצבתה העליון ודאי ואז חוזרים זכר ונקבה להתחבר בגללה להאסף אליה שהרי הם שורש אחד. ולכן "ברוך אתה בבאך" לבא אל העולם. "וברוך אתה בצאתך" כשהיא יוצאת מן העולם לחזור למקומה. ועל אומות העולם נאמר "ילדי פשע זרע שקר" שהרי מס"מ ובת זוגו יוצאים אלו העמלקים הערב רב.

דף קצד.

דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ מִתְזַוְּגָן כַּוְזַדָּא בְּכַמָּה זִיבּוּרִין עִלָּאִין, וְרָזָא דָּא זַוָּגָא וְקִדּוּשִׁין. מַאי אִינּוּן? אֶלָּא תָּא וְזַוֵּי, קִדּוּשִׁין עִוָּקָא

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

בְּאֶצְבָּעָא, דָּא עַטָרָה בְּרֹאשׁ צַדִּיק, וְדָא ז' וְאִתְמַר. וְאִי תֵּימָא שְׁכִינְתָּא וַדַּאי אִיהִי עִוָּקָא, אֶצְבָּעָא דָּא צַדִּיק, אִי הָכִי אִתְוָוזֵי דְּנוּקְבָא אֲצְטְרִיךְ לַהּ לְמֵיהַב קְדוּשִׁין לְדִכּוֹרָא עִוָּקָא בְּאֶצְבָּעָא? אֲבָל תָּא חֲזֵי, כֹּלָּא רָזָא עִלָּאָה, דְּאוּקְמוּהָ 'הֲרֵי אָת מְקֻדֶּשֶׁת לִי בְּטַבַּעַת זוֹ כַּדַּת מֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל' (כתובות, ד, ט). מֹשֶׁה דָּא מְקוֹרָא סָתִים. וְיִשְׂרָאֵל דָּא יִשְׂרָאֵל זוּטָא. שְׁכִינְתָּא דָּת דְּלְהוֹן אִיהִי וַדַּאי. וְרָזָא דָּא "יְהוָה בְּזָכְמָה יָסַד אָרֶץ" (משלי ג, יט) דְּמִסְטָרָא דִּילֵיהּ אִיהִי עִוָּקָא. וּמִינַּהּ אִתְיְהִיבַת לֵיהּ לְיִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב "וְגַם אָמְנָה אֲחוֹתִי בַת אָבִי... וַתְּהִי לִי לְאִשָּׁה" (בראשית כ, יב) וְהָא אוּקְמוּהָ. שהרי הקב"ה והשכינה מתחברים כאחד בכמה חיבורים עליונים[207] וזה סוד חופה וקידושין. מה אלו? אלא בא וראה, טבעת הקידושין היא ניתנת באצבע וזו עטרה בראש צדיק וזו אות ז', כלומר עטרה זו המלכות וזו הטבעת, בראש צדיק היינו היסוד וזו האצבע וכל זה נרמז באות ז' שיש בה אות ו' רומז לאצבע שזה היסוד וי' בראשה שזו המלכות. ואם תשאל אם כדבריך שהשכינה היא הטבעת והאצבע זה היסוד אם כך צריך שהאשה תתן טבעת לגבר ולא ההפך. אלא בא וראה, הכל סוד עליון שהרי תקנו חכמים לומר "הרי את מקודשת לי בטבעת זו כדת משה וישראל" משה זה המקור הסתום (דעת או כתר) וישראל זה ישראל זוטא (תפארת) השכינה היא דת שלהם ודאי. וזה סוד "ייי' בחכמה יסד ארץ" היא מצידו היא הטבעת והיא ניתנת לישראל (תפארת) שנאמר "וגם אמנה אחתי בת אבי...ותהי לי לאשה" והרי כבר הסבירו זאת. כלומר

[207] יש חיבור שהיא למרגלותיו או מלבישה מחזה למטה או פנים בפנים וכו'.

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

כינוי טבעת בא למלכות לא בזכות עצמה אלא ממה שאבא בנה אותה ולכן הטבעת ניתנת לה דרך ישראל שהוא התפארת.

זִיבּוּרָא לָא אִשְׁתְּכַח אֶלָּא בְּסִטְרָא דְּזָכְרָה. אֲבָל כֻּלָּא בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ אִינּוּן מִין בְּמִינוֹ, דְּהָכִי הֲווּ מְזַוְּגָרִין לְעֵילָּא מִן קַדְמַת דְּנָא. וְרָזָא דָּא בְּזָכְרָה יו"ד, ו"ד דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּזִיבּוּרָא זַדָּא, וְכֻלָּא אִיהִי י' סְתִימָא. וְדָא טַבַּעַת עִזְקָא. דְּהָא בְּגִין זִיבּוּרָא דָּא דְּאִתְזַוָּגוּ הָכִי לְעֵילָּא, הָכִי מִתְזַוְּגָן לְתַתָּא. וְדָא אָתְיָהִיב לַהּ לִשְׁכִינְתָּא, לְסִימָנָא דְּזִיבּוּרָא קַדְמָאָה, דְּמִינֵּיהּ מִתְזַוְּגָן הָשַׁתָּא תִּנְיָנוּת.

חיבור לא נמצא אלא מצד החכמה. אבל הכל החיבור בין חתן וכלה שהם הקב"ה והשכינה זה מצד שהם מין במינו שהרי כך היו מחוברים בתחילה כשנאצל ז"א מאימא כבר הנוק' היתה דבוקה בו אח' באח'. וזה סוד י' שהיא החכמה כשהיא נכתבת מלא יו"ד רואים כיצד ו' שהוא תפארת מחובר בחיבור אחד לאות ד' שהיא מל' והכל כמוס באות י' זו הסתומה שהיא הטבעת. שהרי בגלל שאותיות וד מחוברות למעלה כך הם מחוברות למטה. וזה ניתן לשכינה (כלה) לסימן המראה על החיבור הראשוני שהיה להם בחכמה שממנו הם מתחברים כעת בשנית.

וְדָא קִדּוּשִׁין, קִדֵּשׁ וַדַּאי בְּסִטְרָא דְּזָכְרָה. וְזַוָּגָה בְּסִטְרָא דְּאִמָּא, דְּאִיהִי זַוָּגָה עַל רֵישַׁיְיהוּ וְאוּקְמוּהָ. כְּדֵין מִתְזַוְּגָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּזִיבּוּרָא זַדָּא בְּרָזָא דְּיִזּוּדָא וַדַּאי, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא זַד בְּיִזּוּדָא זַד. וְיִשְׂרָאֵל מִתַּמָּן נָפְקָן,

תְּקוּנָא שִׁבְעִין.

בְּגִין יְזוּדָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה. אֲבָל סִטְרִין אָזְרָנִין אִתְּמַר בְּהוּ "אֵין אִישׁוּת לְגוֹי" (סנהדרין פב). דִּלְא קָיְימִין בְּרָזָא דְּזִוּוגָא, אֶלָּא בְּרָזָא דְּפֵרוּדָא. וְאוּמִין דְּעָלְמָא, בְּנִין דִּלְהוֹן יַלְדֵי זְנוּנִים אִינוּן, וְזֶרַע שָׁקֶר לָקֶבֶל זֶרַע אֱמֶת. ולכן נקרא הקשר בין חתן וכלה "קידושין" קודש מצד החכמה (כבר ידעת שד' פרשות התפילין הם כנגד חו"ב תו"מ וקדש לי כל בכור הוא בחכמה) והחופה מצד אימא שהיא רובצת על הבנים (חתן וכלה) שהיא חופה על ראשם וכבר הסבירו זאת החברים. אז מתחברים הקב"ה והשכינה בחיבור אחד בסוד הייחוד ודאי שיהיה הכל ביחוד אחד ואז ישראל (תפארת) יוצאים משם מתוך היחוד הקדוש העליון. אבל בצדדים האחרים נאמר בהם "אין אישות לגוי" שאינם עומדים בסוד החיבור אלא בסוד עלמא דפרודא. וילדי אומות העולם בני זנונים הם והם זרע שקר כנגד זרע אמת (כלומר אנו קוראים לבני הקדושה זרע אמת כמו שקורא להם הנביא (ירמיה ב, כא) ולכן ההפך יהיה זרע שקר).

וְאוֹרַיְתָא כְּגַוְנָא דָּא בְּרָזָא דָּא נָפְקַת וַדַּאי. בְּגִין כָּךְ אוֹרַיְתָא וְיִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ בְּרָזָא דָּא אִינוּן, וְדָא אִתְּזָוֵי לְדָא דַּוְקָא. וְאוֹרַיְתָא אִתְּקְרִיאַת רֵאשִׁית, וְיִשְׂרָאֵל כְּגַוְנָא דָּא אִקְּרוּן רֵאשִׁית, הַאי אִתְּזָוֵי לְהַאי וַדַּאי. והתורה כעין זה יצאה ודאי כלומר התורה שסודה תפארת גם היא יצאה מן הבינה ולכן התורה וישראל כולם בזה הסוד הם ולכן התורה מתאימה לישראל דוקא. התורה נקראת ראשית כמו שישראל נקראו ראשית ולכן זה ראוי לזה.

וְזָכְמוּת אָזְרָנִין קָיְימִין לְבַר. דְּאִתְּמַר בְּהוּ "וּבְיַלְדֵי נָכְרִים יַשְׂפִּיקוּ" (ישעיהו ב, ו). דְּהָא מִילִּין דְּאוֹרַיְתָא כְּגַוְנָא דִּנְשְׁמָתִין הָכִי אִינוּן מֵהַהוּא

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

בִּקּוֹרָא עִלָּאָה נָפְקִין וַדַּאי. וּמִלִּין דִּלְבַר כְּגַוְנָא דָּא בְּגוֹ זִיבּוּרָא דס"מ וְנוּקְבָא נָפְקִין. דְּהָא אִלֵּין מִילִּין אִתְיְהִיבוּ לְהוּ לְאִתְפַּרְנָסָא בְּהוֹן, וְלָאו לְיִשְׂרָאֵל. דְּיִשְׂרָאֵל אִתְמָר בְּהוּ "כִּי הִיא חָכְמַתְכֶם וּבִינַתְכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים" (דברים ד, ו). דְּהָא אוֹרָיְתָא כְּלָא דְּכֹלָּא אִיהִי מִסְטְרָא דִּלְגַו. וְאוּמִין אָחֳרִנִין לָא נָטְלִין אֶלָּא מִילִּין דִּלְבַר וּמִינַיְיהוּ אִתְּזָנָן. חכמות העולם הם עומדות בחוץ (כלומר מטפלות בגוף כגון רפואה. גם רפואת הנפש ופסיכולוגיה עוסקת בנפש הבהמית. מדעי הטבע התזונה, כלכלה וחשבונאות עריכת דין וכו' כולם עוסקות בצדדים החיצוניים של החיים בעוד שהתורה מטפלת בנשמה של האדם ונותנת לו קיום נצחי. נכון שחכמי ישראל כגון הרמב"ם והרמב"ן היו רופאים אבל הם פנו לרפואה כדי שההכנסות יחזיקו את גופם כדי שיוכלו ללמוד תורה) ונאמר בחכמות החיצוניות "ובילדי נכרים ישפיקו" שהם נכריות לתורה (מכאן שאדם צריך לתת הונו אונו וזמנו לתורה ואם מוכרח ללמוד מלאכה חיצונית ילמד ולא יעשנה עיקר) שהרי דברי התורה כעין הנשמה הן (וכבר ידעת שהנשמה בבינה) ומאותו מקור עליון (בינה) היא יוצאת. לעומת זאת החכמות החיצוניות הן יוצאות מן הס"מ ולילי' שהרי דברים אלו נתנו להם לאומות העולם להתפרנס בהם ולא לישראל. שעל בני ישראל נאמר "כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים" התורה היא חכמת ישראל והיא החכמה הפנימית ואומות העולם מטפלים בחיצוניות החיים והם מתפרנסים מזה.

דף קצה.

וּבְגִין דְּיִשְׂרָאֵל אִתְמְשְׁכוּ אֲבַתְרַיְיהוּ, כַּמָּה בִּישִׁין גָּרְמוּ לְגַרְמַיְיהוּ. דְּהָא כְּדֵין אִתְמְשְׁכוּ לְבַר וְאוֹרַיְתָא אִתְנְשִׁיאַת מִינַיְיהוּ. וְרָזָא דָּא "וְעַתָּה פֶּן

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.
יִשְׁלַח יָדוֹ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים" (בראשית ג, כב) וְכוּ'. דְּאוֹרַיְתָא אִיהִי עֵץ הַחַיִּים, וּמִלִּין דִּלְבַר עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. וּמָאן דְּאִתְמְשַׁךְ אֲבַתְרַיְיהוּ אִתְפַּתֵּי בָּתַר הַהוּא רַע וְאִשְׁתְּכַח בֵּיהּ, וְשָׁבִיק לֵיהּ לְאוֹרַיְתָא. וְאוֹרַיְתָא אִתְנְטִילַת מִינֵּיהּ, דְּלָא אִתְחֲזְיָא לֵיהּ יַתִּיר. ובגלל שישראל נמשכו אחר אומות העולם, כמה רע גרמו לעצמם, שהרי בעת שנמשכו מחוץ לתורה מיד היא נשכחה מהם. וזה סוד "ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים" וכו'. שהתורה היא הנקראת "עץ חיים" ודברי העולם הם מצד עץ הדעת טוב ורע. ומי שנמשך אחריהם מתפתה ללכת אחר הרע ושוקע בו ועוזב את התורה ותורה עוזבת אותו ואינה ראויה לו יותר.

וְכַמָּה מַלְאָכַיָּא קַיְימִין לְשַׁמְּשָׁא לְכָל אָת וְאָת מֵאוֹרַיְתָא וְכֻלְּהוֹ נְשִׁמָתִין עִלָּאִין דְּאִתְמָרוּ, דְּכֻלְּהוּ תַּלְיָין בְּאִינּוּן אַתְוָן דְּאוֹרַיְתָא. בְּזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל אוֹרַיְתָא בְּגִין אִינּוּן זַכְמוּת דְּלְבַר, כֻּלְּהוֹ אִתְקַלְקָלוּ מִסִּידּוּרַיְיהוּ וְנָפְקוּ לְבַר בְּגָלוּתָא, וְכֻלְּהוֹ אִתְזַלְּשׁוּ בְּלֹא זֵילָא וַדַּאי. וְאִית מָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בֵּהּ דְּאִתְמַר בֵּיהּ "לֹא תִלְמַד לַעֲשׂוֹת" (דברים יז, ט) 'אֲבָל אַתָּה לָמֵד' וְכוּ' (שבת עה). דְּדָא מָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בֵּהּ לְתָפְסָא בֵּהּ ס"מ וְנוּקְבָא כְּכָלְבִין דְּמִתַּפְסָן בְּשַׁלְשְׁלָאָה דְּעַל צַוָּארֵיהוֹן. וְדָא מָאן דְּלָא נַטִּיל רַגְלוֹי מֵאוֹרַיְתָא, אֶלָּא קָבִיעַ בַּהּ וַדַּאי, וְתָב וְתָפַס בְּאִלֵּין כְּלָבִין. אֲבָל מָאן דְּאִתְפַּתֵּי

תְּקוּנָא שִׁבְעִין.

אֲבַתְרַיְיהוּ וְשָׁבִיק אוֹרָיְתָא, אִשְׁתְּבִיק מִסְטַר קַדִּישָׁא לְגַבְרֵי. וכמה מלאכים עומדים לשמש כל אות ואות מהתורה וכל הנשמות העליונות שנזכרו (הכוונה שהנשמה והתורה יוצאים מן הבינה כמו שאמר הרעיא מהימא לעיל) הכל תלוי באלו אותיות התורה. בזמן שעזבו ישראל את התורה כדי ללמוד חכמות חיצוניות, כולם יצאו מן הסדר הנכון ויצאו לגלות ונחלשו ולא היה בהם חיל. אולם יש מי שמשתדל בתורה ונאמר בו "ולא תלמד לעשות" וכו' אבל אתה למד להורות ולהבין (כלומר חכמי הסנהדרין ידעו שבעים לשון. כיצד למדו חכמה חיצונית? אלא למדו להבין כדי לפסוק נכון את ההלכה) ויש השמשתדל בחכמות החיצוניות כדי ללכוד את הס"א ונוק' דיליה ולשלוט בו כמו כלב האחוז בשרשרת על צוארו. ויש מי שלא פורש ללמוד כל חכמה חיצונית ורגליו לא יצאו מבית המדרש אלא קבוע הוא בה ודאי ושב ותופס באלו הכלבים. אבל מי שנפתה אחריהם ועוזב את התורה נעזב הוא מצד הקדושה לגמרי.

וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי כֻּלָּא לְאִתְתַּקָּנָא אִצְטְרִיךְ. בְּמַאי? אֶלָּא בִּנְהִירוּ דְּאוֹרָיְתָא דְּאִתְגַּלְיָא בְּעָלְמָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר" (בראשית א, ג), דָּא זֹהַר נְהִירוּ דְּאוֹרָיְתָא וַדַּאי. כְּדֵין "וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ" (בראשית א, ד), לְאִשְׁתַּכְוָא כָּל זַד בְּסִטְרֵיהּ. דְּעַד דְּזָשׁוֹכָא שַׁלִּיט וְאִתְמַר בֵּיהּ "וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִרְתָּהּ" (משלי ל, כג). דָּא גָּרִים לִנְהִירוּ דְּאוֹרָיְתָא דְּלָא יִתְגַּלֵּי, דְּזָשׁוֹכָא אַזְשִׁיךְ עֲלֵיהּ. בְּהַהוּא זִמְנָא "וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ" (בראשית א, ד), וּתֶהֱדַר אוֹרָיְתָא לְיִשְׂרָאֵל בִּנְהִירוּ שְׁלִים. אֵימָתַי? אֶלָּא בִּזִמְנָא

דפי מהדורא קמא: דף קצד.

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

דִּכְתִיב "וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם" (בראשית א, ה), 'לְמֵאִיר וּבָא קְרָאוֹ יוֹם' (פסוזים ב, ע"א) דָּא זֹהַר נְהִירוּ דְּאוֹרַיְתָא מִסִּטְרָא דִּימִינָא. דְּאִתְמַר בֵּיהּ "הוֹלֵךְ וָאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם" (משלי ד, יוז). כְּדֵין "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל" (דברים לד, יב), בְּזִמְנָא דְּיִתְהַדְּרוּן עֲנָפִין לְאִתְקַשְּׁרָא בִּמְקוֹרֵיהוֹן בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, דְּלָאו כְּדַקְדְּמִיתָא. אֶלָּא כֻּלָּא בְּאַתְרֵיהּ יִתְתָּקַן כְּדָקָא יָאוּת בְּתִיקּוּנָא שְׁלִים. זַכָּאָה זּוּלְקֵהוֹן. ולעת"ל הכל יתקן כראוי. במה יתקן? באור התורה שיתגלה בעולם ונראה שהכוונה לחכמה הפנימית של התורה, שעליה נאמר "ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור" זה זוהר אור התורה ודאי. ואז נאמר "ויבדל אלקים בין האור ובין החשך" שכל אחד יהיה נפרד במקומו. שהרי שעד שהחשך שולט נאמר בזה "ושפחה כי תירש גברתה" זה גורם לאור התורה שלא יתגלה שהחשך מחשיך עליה. באותו זמן נאמר "ויבדל אלקים בין האור ובין החשך" ותחזור התורה לישראל בשלימות. מתי תחזור תורה לישראל? באותו זמן שעליו נאמר "ויקרא אלקים לאור יום" למאיר ובא קראו יום זה זוהר אור התורה מצד ימין (משפט זה מורה באבע שהכוונה על התורה הפנימית) שנאמר בו "ואורח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום" ואז יתקיים "ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול" וזה כאשר יחזרו הענפים (בי"ע) להתקשר במקורם בקב"ה והשכינה (זו"ן דאצילות) שלא כבתחילה שכעת לא יהי להם צורך להתקן על ידי שיעלו לזו"ן אלא יתקנו במקומם ללא צורך לעלות ואז התיקון יהיה כראוי אשרי חלקם.

וְהָא מטט' שָׁרָא אָתֵי בָּתַזוּ וְאָמַר, ר' ר' כַּמָּה אִינּוּן עִלָּאִין רָזִין דְּאוֹרַיְתָא. דְּהָא כֻּלָּא אִתְכְּלִיל בֵּה' סִפְרִין קַדִּישִׁין. וְרָזָא דָּא שְׁכִינְתָּא אִיהִי ה', בַּה

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

אִתְפָּרְשָׁן מִילִּין לְהּ׳ וַדַּאי, דִּכְתִיב "וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשָּׁמֶשׁ וְאֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זוֹרֵחַ" (קהלת א, ה) וְכוּ׳ לְאַוָּזָאָה דִּכְלָא בְּשִׁכִינְתָּא אִתְכְּלַל וַדַּאי. והנה מלאך מטט' השר הגדול מגיע פותח ואומר לרמחל רבי רבי כמה עליונים סודות התורה שהרי הכל נכלל בחמשה חומשי תורה וזה סוד השכינה שהיא חמישית (כלומר פרצוף חמישי לאריך, או"א, זו"ן) ובה נחלק הכל לחמש (חמש עולמות: א"ק אבי"ע. חמשה פרצופים כנל, חמש אורות נרנח"י, חמש ספירות כח"ב תו"מ וכו') כמו שנאמר "וזרח השמש ובא השמש ואל מקומו שואף זורח" להראות שהכל בשכינה נכלל ודאי.

דף קצו.

פָּתַח וְאָמַר, רִבּוֹן עָלְמִין אַנְתְּ אִיהוּ זַד דִּלִּית אֲוָזְדִין כְּיוָוּדָא דִּילָךְ וְאַפְיַקְתָּ עָלְמִין וְכוּ׳. וּשְׁכִינְתָּא קַדִּישְׁתָּא עָבְדַת מָאנָא דִּכְלָא, קִישׁוּרָא דִּכְלָא, יְוָוּדָא דִּכְלָא, כְּלָלָא דִּכְלָא. וְכָל דִּיוּקְנִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין וְכֻלְהוֹ צִיּוּרִין דְּעָלְמִין אִתְזַוָּיִן בַּהּ, דִּכְתִיב "וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה" (הושע יב, יא). יְהֵא רַעֲוָא קָדָמָךְ דְּאִיבָּא הָשַׁתָּא מִילִּין קַדִּישִׁין, מִילִּין דְּסָלְקִין קָמָךְ לִיקָרָא דִּילָךְ וּלְיַקָּרָא דִּשְׁכִינְתָּךְ. בְּרִיךְ אַנְתְּ, בְּרִיךְ שְׁמָךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין. פתח מלאך מטט' השר הגדול ואמר (לאין סוף ב"ה בדברי שבח ותפלה) רבון העולמים אתה הוא אחד שאין אחדות כיחוד שלך והוצאת עולמות וכו' ועשית שכינה קדושה שהיא כלי של כולם, היא קשר הכל ויחוד הכל וכללות הכל. כל הדיוקנים העליונים והתחתונים וכל ציורי העולם נראים בה שנאמר "וביד הנביאים אדמה". יהי רצון מלפניך שאומר כעת דברים קדושים מילים העולים לפני כבודך ולפני כבוד השכינה (מילים שאינם

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

סוטים לימין ולשמאל. דברי אמת הקולעים למטרה וכו') ברוך אתה וברוך שמך (זו השכינה) לעולם ולעלמי עולמים.

פָּתַח וְאָמַר, "זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם" (בראשית ה, א). רָזָא דָּא אוֹרַיְתָא סִפְרִין אִתְפָּרְשַׁת מֵרָזָא דִּשְׁכִינְתָּא וַדַּאי. וְאָדָם כְּגַוְנָא דָּא בְּדִיוּקְנָא עִלָּאָה אִתְבְּרֵי בְּרָזָא דְּהֵ'. וְאִלֵּין ה' אַתְוָן דְּיֵ"ה סָ"ג, וּבְהוּ בְּהִבָּרְאָם – בְּהֵ"א בְּרָאָם, דְּכֻלָּא בְּהֵא אִתְבְּרֵי וְתַלְיָא. וְדָא" זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם", זרהפ"ס אִלֵּין ה' אַתְוָן, כְּלָלָא דְּה' סִפְרִין דְּאוֹרַיְתָא דְּמִצְטָרְפָן בְּצֵירוּפַיְיהוּ. "זֶה סֵפֶר" בְּרָזָא דְּצַדִּיק וְצֶדֶק. כְּדֵין אָפְקִין תּוֹלְדִין תּוֹלְדוֹת אָדָם, כֻּלָּא בְּרָזָא דְּה' סִפְרִין וַדַּאי. פתח דרשתו בפסוק "זה ספר תולדות אדם" זה סוד ספר תורה הנמשך מן השכינה כלומר זו תורה שבעל פה שהיא תולדות אד'ם שהוא תורה שבכתב. ואדם הגשמי נברא בצלם ודמות של אדם העליון שהוא סוד ז"א וברא בסוד אות ה' ואלו ה' אותיות שיש במילים "זה ספר" וזה הוא בהבראם בה'א בראם שהכל נברא באות ה' ובו תלוי. וזה ספר תולדות אדם אלו ה' אותיות זרהפ'ס[208] אלו ה' אותיות כלל ה' ספרי תורה

---

[208] כתב הרב הרמחל זללה"ה בפירוש משנה ראשונה לספר יצירה: "והנה אלה הם ג' מיני השגחות של אדם, יש השגחה פרטית בכל ענייניו, והכל נרשם (אכב'), בגופו ופניו נרשמים הדברים בסוד, "זה ספר תולדות (ה)אדם" ונרשמים כולם בסוד זרהפ"ס, השולטים בו בה' מקומות, ועושים הרשומים, כמבואר במקומו. והימים הוא ממש רק ענין סיפור דברים, שנודעים ונזכרים כל דברי הימים, בסוד, "אתה זוכר מעשה עולם". וכל יום ויום שתחתיו כל מה שנעשה, וזה מה שיגלה הקב"ה לע"ל. אך שאר הדברים מתנהגים בהנהגה כללית, רק בסוד מספר מיניהם, שכולם ספורים ועומדים לפניו ית', להתפשט

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

המצטרפים בצירופיהם והם ה' מקומות בגוף האדם ופניו בהם נרשמת ההשגחה עליו. ז'ה ספ'ר הם סוד יסוד ומלכות כבר ידעת שז'ה הוא היסוד וכאשר מתחבר ז'ה עם ספ'ר יש "תולדות אדם" בסוד ה' ספרים כפי שיבואר.

סִפְרָא קַדְמָאָה דָּא סִפְרָא גְּהִירוּ עִלָּאָה דְּאִתְפַּשַּׁט בְּדַרְגּוֹי לְאַקְמָא מִילִּין דְּעָלְמָא כֻּלְּהוֹ עַל תִּיקּוּנֵיהוֹן. וְהָכָא קָיְימִין ה' זִמְנִין אוֹר דְּאִינּוּן כְּלָלָא דְּה' סִפְרִין. וְהָכָא תַּלְיָין כֻּלְּהוֹ מִילִּין דְּעָלְמָא לְמֶהֱוֵי בְּאַתְרֵיהוֹן, וְנִשְׁמָתִין דְּיִשְׂרָאֵל כְּגַוְנָא דָּא. רָזָא דְּכֻלְּהוּ אֲבָהָן קַדִּישִׁין וּשְׁבָטִין קַדִּישִׁין, כֹּלָּא תַּלְיָא הָכָא. וְזַד מְמָנָא שַׁמְּשָׁא קָאִים לְשַׁמְּשָׁא לֵיהּ וְדָא מִיכָאֵל, וּתְזוּתֵיהּ מִתְפָּרְשָׁאן תתקי"ג מְמַנָּן עִלָּאִין תַּלְיָין מֵהַאי סִפְרָא וּמְשַׁמְּשִׁין לְגַבָּהּ

בהם הפעולה הצריכה. והנה שם הג׳ ספרים הוא ההה, ועולים י״ה, להורות שהם ספרים של י״ה שזכרנו למעלה, בסוד, ״ביה שמו״:

והנה בתחילה יוצא רושם החותם כנ״ל, וסודו שד״י יהו״ה, שהוא כמנין שם. והנה הב׳ שמות כא׳, שעליהם נאמר ״וארא אל אברהם ואל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי ה״ וגו׳, כי אלו הב׳ שמות הנותנים צורה אל החומר, וכשהשלימו הצורה וחזרו לרשום אותה, אז נקראו הב׳ שמות ספר, שלהם ג׳ הוראות כנ״ל. ואז ניתוסף בהם ה׳ אחת שמתחלקת לג׳, אך שרשה א׳, ואז יוצא השם מה״ש, ולכן בכח השם הזה הוא להודיע כל (הנכתב) בג׳ ספרים אלה, דבר יום ביומו:

ותדע עתה סוד גדול, כי מן זה השם יוצא ובא כל עשיית הצורות למטה, שיוכלו לקבל השפע מלמעלה, להורות עתידות, או שאר עניינים על הגדה, יהיה עפ״י המזלות או עפ״י איזה כח אחר שיהיה:

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

כִּדְקָא יָאוּת. לְבָתַר מִתְפָּרְשָׁאן מִילִּין בְּרָזָא דִּפְרִישְׁיָן קְרָאֵי תֵּיבִין וְאַתְוָן. ספר ראשון זה ספר אור העליון המתפשט בספירותיו להעמיד דברים בעולם על תיקונם. וכאן יש ה' פעמים "אור" שהם כללות ה' ספרים. וכאן תלויים כל דברי העולם להיות במקומם ונשמות ישראל הם כעין זה. סוד הכל אלו האבות (חג"ת) והשבטים הקדושים (מלכות) הכל תלוי כאן (זו המרכבה התחתונה חגת"ם ומשם חיות הקודש אריה שור נשר אדם. משם המלאכים מיכאל, גבריאל, רפאל ונוריאל. משם היסודות מים אש רוח ועפר וכו') וממונה אחד המשמש עומד לשמש לו וזה מלאך מיכאל (סודו בחסד) ותחתיו מתפרטים תתקי"ג (כמנין בראשי"ת) ממונים עליונים התלויים מספר זה ומשמשים אותה, את התורה, כראוי. אח"כ נפרדים הדברים בסוד פרשיות התורה, פסוקי התורה, תיבות התורה ואותיות התורה.

סְפָרָא תִּנְיָנָא דָּא סִפְרָא דְּקָאִים בֵּיהּ שֵׁזָבוּתָא דְּדַרְגִּין קַדִּישִׁין, לְשֵׁיזָבָא לְהוּ מֵאִינּוּן סִטְרִין בִּישִׁין דְּבַעְיָין לְאִתְתַּקְפָּא לְקִבְלַיְיהוּ. וְהָכָא תַּלְיָא רָזָא דְּאוֹרַיְתָא דְּאִתְפַּשְׁטַת בְּדָרְגָּהָא וְאִתְתַּקְפַת לְמִשְׁרֵי עַל יִשְׂרָאֵל וַדַּאי. שַׁמְשָׁא דִּילֵיהּ גַּבְרִיאֵל ותשמ"ו מְמַנָּן אָזְרָנִין קָיְימִין תְּוָותֵיהּ. מִתַּמָּן מִתְפָּרְשָׁאן מִילִּין בְּרָזָא דְּפָרְשָׁיָן קְרָאֵי תֵּיבִין וְאַתְוָן. הספר השני זה ספר בו עומדת הצלת הספירות להציל אותם מהקלי' הרוצים להתחזק כנגדם. וכאן תלוי סוד התורה המתפשטת בספירותיה ומתחזקת לשרות על ישראל ודאי. השמש הממונה שלה הוא גבריאל (סודו בגבורה) ותשמ"ו (כמנין שמות) ממונים אחרים עומדים תחתיו. משם נפרדים מילים בסוד הפרשיות הפסוקים התיבות והאותיות.

סְפָרָא תְּלִיתָאָה בֵּיהּ תַּלְיָין תִּיקּוּנִין דְּתַתָּאֵי וּפוּלְחָנָא דִּלְהוֹן בְּרָזָא דְּקָרְבָּנִין וַדַּאי. שַׁמְשָׁא

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.
דִּילֵיהּ רָפָאֵל וּתְוֹוּתֵיהּ שי"ז מְמַנָּן אָוְזָרְגִין. וְקָרָא קַדְמָאָה בֵּיהּ קָיְימִין רָזִין דְּמַרְאוֹת אֱלֹהִים וְדָא רמאל דעום וְכוּ', סְדָרִין דְּמִסְתַּדְּרָן לְפוּלְחָנָא דְּתַתָּאֵי וַדַּאי. לְבָתַר מִתְפָּרְשָׁאן מִילִין בְּרָזָא דְּפָרְשִׁיָן קְרָאֵי תֵּיבִין וְאַתְוָן. ספר שלישי בו תלויים תיקונים של התחתונים כלומר הגשמיים ועבודתם בסוד הקרבנות ודאי. השמש שלו הוא רפאל (סודו תפארת) ותחתיו שי"ז (כמנין ויקרא) ממונים אחרים. ופסוק הראשון בו עומדים סודות של מראות אלקים ואלו רמא"ל דעו"ם וכו'. אלו סדרים המסתדרים לפי עבודת הכהנים ודאי. אח"כ נפרדים הדברים בסוד הפרשיות הפסוקים התיבות והאותיות.

דף קצז.

סִפְרָא דְּבִיעָאָה דָּא זִמְנָא הַפְּקוּדִים, בֵּיהּ קָיְימִין בִּמְנְיָנָא כָּל בְּרְיִין דְּעָלְמָא, כֻּלְּהוֹ נִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין וְכֻלְּהוֹ מַלְאָכַיָּא. שַׁמָּשָׁא דִּילֵיהּ אוּרִיאֵל וּתְוֹוּתֵיהּ רמ"ז מְמַנָּן שַׁמָּשִׁין. מִתַּמָּן מִתְפָּרְשָׁאן מִילִין לְפָרְשִׁיָן קְרָאֵי תֵּיבִין וְאַתְוָן. הספר הרביעי זה ספר במדבר הנקרא חומש הפקודים ובו עומדים במנין כל בריות העולם, כל הנשמות הקדשות וכל המלאכים. השמש של הספר הזה הוא אוריא-ל ותחתיו רמ"ח (כמנין במדב'ר) שמשים ממונים. משם נפרדים הדברים לפרשיות, פסוקים תיבות ואותיות.

סִפְרָא זִמְמִישָׁאָה בֵּיהּ תַּלְיָא רָזָא דְּתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְשֶׁבְּעַל פֶּה דְּמִתְזַבְּרָן כַּזְדָא. וְרָזָא דָּא מִשְׁנֵה תּוֹרָה, דָּא מִקְרָא וּמִשְׁנָה, תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. שַׁמָּשָׁא דִּילֵיהּ נוּרִיאֵל וּתְוֹוּתֵיהּ רנ"ו

תְּקוּנָא שִׁבְעִין.

בְּמַתְנָן אָזְדָּרְנִין דְּמִשַּׁמְּשִׁין לֵיהּ. לְבָתַר מִתְפָּרְשָׁאן בִּילִין לְפַרְשִׁיָן, קְרָאֵי, תֵּיבִין וְאַתְוָן וַדַּאי. ספר חמישי בו תלויה התורה שבכתב ושבעל פה המתחברות כאחד וזה סוד משנה תורה וזה מקרא ומשנה, תורה שבכתב ותורה שבעל פה. השמש שלו הוא נוריא-ל ותחתיו רנ"ו (כמנין דברים) ממונים אחרים המשמשים לו. אח"כ נחלקים הדברים לפרשיות, פסוקים, תיבות ואותיות ודאי.

תָּא חֲזֵי, אִלֵּין ה' סִפְרִין דְּקַיְּימִין בְּרָזָא דְּזֵה סֵפֶר זרהפ"ס וַדַּאי, וְאִינּוּן תּוֹלְדוֹת אָדָם. וּדְיוֹקְנָא דְּאָדָם הָכִי כְּגַוְנָא דָּא מִתְפָּרֵשׁ בְּהּ' אַתָּרִין לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא בְּהוּ וְאִלֵּין. שַׂעֲרֵי, מִצְחָא, עַיְנִין, אוּדְנִין, זוֹטָמָא. בְּרָזָא דְּזֵה סֵפֶר אַזְהְּתִימוּ בְּד' אַתְוָן עִלָּאִין, דְּבְהוּ "וְאַתָּה תֶּחֱזֶה מִכָּל הָעָם אַנְשֵׁי זַיִל, יִרְאֵי אֱלֹהִים, אַנְשֵׁי אֱמֶת, שֹׂנְאֵי בָצַע" (שמות יזו, כא). וְכֹלָּא אִשְׁתְּמוֹדָע בְּדַרְגּוֹי וַדַּאי. וּבְאוֹרַיְתָא כֹּלָּא אִתְזַבָּר עֲנָפִין בִּמְקוֹרֵיהוֹן בְּזִיבּוּרָא זַדָּא. בא וראה, אלו חמישה ספרים העומדים בסוד של ז'ה ספ'ר בסדר זרהפ'ס ודאי והם תולדות אדם. ודיוקן של אדם כך הוא כעין זה נחלק לה' מקומות להוודע בהם ההשגחה כלפיו והם: שיערות, מצח, עינים, אזנים וחוטם. בסוד זה ספר נחתמו בד' אותיות עליונות שבהם נאמר "ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל (חכמה) יראי אלקים (בינה) אנשי אמת (תפארת) שונאי בצע (מלכות) והכל נודע לפי הספירות ודאי. ובתורה הכל מתחברים ענפים במקורם בחיבור אחד.

כְּדֵין "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" (דברים לד, יב) וְכוּ'. זַכָּאָה זְוּלְקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דִּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. ואז מתקיים "ולכל היד החזקה" וכו' אשרי חלקם של ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

קָם אַבְרָהָם סָבָא וְזַסִידָא פָּתַז וְאָמַר, וַדַּאי דִּיוּקְנָא עִלָּאָה דָּא אָדָם, דְּאִתְמַר בֵּיהּ 'זָבִיב אָדָם שֶׁנִּבְרָא בְּצֶלֶם' (אבות ג, יד) דְּבֵיהּ "וְיִרְדּוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם" (בראשית א, כו) אִלֵּין מַלְאָכַיָּא עִלָּאִין דְּאִתְמַר בְּהוּ "וְעוֹף יְעוֹפֵף" (בראשית א, כ) וְכוּ'. דְּאָדָם אִיהוּ שְׁלִימוּ דְּדִיוּקְנָא דְּכֻלִּיל כֹּלָּא, וְאִיהוּ לְנִשְׁמָתִין אֶתְיָהִיב וְלָא לְמַלְאָכַיָּא. וּבְגִין כָּךְ אוֹרָיְתָא נָמֵי לְיִשְׂרָאֵל אִתְיְהִיבַת וְלָא לְמַלְאָכַיָּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב "וְנַעֲלְבָה מֵעֵינֵי כָל זָז וּמֵעוֹף הַשָּׁמַיִם נִסְתָּרָה" (איוב כח, כא). אֲבָל יִשְׂרָאֵל אִתְמַר בְּהוּ "לָקַחְתָּ מַתָּנוֹת בָּאָדָם" (תהלים סח, יט) בָּאָדָם וַדַּאי דִּיוּקְנָא דְּכֻלִּיל כָּל דִּיוּקְנִין שְׁלִימוּ דִּכְלָא. וְדָא יִשְׁתְּכַּח לְזִמְנָא דְּאָתֵי דִּכְתִיב "יָרוּם וְנִשָּׂא וְגָבַהּ מְאֹד" (ישעיהו נב, יג) דָּא אָדָם שְׁלִימוּ עִלָּאָה, וּבְאַתְוָן אִשְׁתְּמוֹדְעָן בְּכַמָּה רָזִין עִלָּאִין אד"ם אָדָם דָּ'וִד בָּ'שִׁיחַ. קם אאע"ה הסבא הקדוש פתח ואמר,

ודאי דיוקן עליון זה אדם שנאמר בו "חביב אדם שנברא בצלם" ובו נאמר "וירדו בדגת הים ובעוף השמים" אלו המלאכים העליונים שנאמר בהם "ועוף יעופף וכו'. שאדם הוא שלימות הדיוקן הכולל הכל ודיוקן זה ניתן לנשמות ולא למלאכים. ולכן התורה גם כן לישראל ניתנה ולא למלאכים שנאמר "ונעלמה מעיני כל חי ומעו"ף השמי"ם נסתרה". אבל ישראל נאמר בהם "לקחת מתנות באדם" פסוק זה נאמר על מרע"ה שהוריד תורה לבנ"י. באדם ודאי דיוקן אדם הכולל כל דיקנאות והוא שלימות הכל. ודיוקן זה

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

יושלם לעת"ל שנאמר "ירום ונישא וגבה מאד" מאד אותיות אדם וזה נאמר על משיח שהוא כבר איניש. זה אדם שהוא שלימות עליונה. ובאותיות אדם נודעים כמה סודות עליונים כגון אדם אלו ר"ת: א'דם ד'וד מ'שיח.

אָדָם דָּא תִּיקּוּנָא דַּדְמָאָה דְּבֵיהּ תַּלְיָין כֻּלְּהוּ רָזִין עִלָּאִין דְּתַלְיָין בִּשְׁלִימוּ דְּדִיוּקָנָא דָּא, בִּתְלָת דַּרְגִּין אִתְפָּרַשׁ. נֶפֶשׁ, רוּחַ, נְשָׁמָה. נֶפֶשׁ בִּכְבֵד, בַּהּ "וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה" (תהלים קג, יט). דְּאִיהִי קַיְימַת לְאַזָּנָא לֵיהּ לְגוּפָא בִּכְמָּה עַרְקִין דְּדָמָא. וּבְרִירוּ דְּדָמָא לְמַאן אֶתְיָהִיב? אֶלָּא לְלִבָּא אִלֵּין יִשְׂרָאֵל. וּשְׁאָר דָּמָא אִתְפָּרַשׁ לְשִׁבְעִין עַרְקִין דְּאִינּוּן שִׁבְעִין אוּמִין דְּמִשְׁתַּעְבְּדָן תְּחוֹתַיְיהוּ. אדם זה התיקון הראשון שבו תלויים כל הסודות העליונים התלויים בשלימות הדיוקן הזה והוא נחלק לג' מדרגות: נפש רוח ונשמה. נפש בכבד שנאמר בו "ומלכותו בכל משלה" כי הנפש במלכות שהיא העומדת לזון לגוף בכמה עורקים של דם. והדם הנקי ניתן ללב שהם ישראל ואומות נעולם הם גוף, ושאר הדם נחלק לע' עורקים שהם ע' אומות העולם המשועבדים תחתם.

דף קצ"ז.

וְלִוְיָתָן טְוָוול וּמָרָה[209] קָיְימִין מִתַּתְקְפָן, בְּהוּ כָּבֵד כּוּעֵס. כְּדֵין כְּתִיב "וְזָרָה אַפִּי בּוֹ" (דברים לא, יז).

---

[209] כתוב בתיקוני זהר דף מט/א : "כבד וטחול דא סמא"ל ונח"ש, (כבד וטחול זה ס"מ ונח"ש כלומר ס"מ ולילי') כבד אשא סומקא, מרה אשא ירוקא, טחול אשא אוכמא, יותרת כלילא דכלהו, (כבד אש אדומה=גבורה, מרה אש ירוקה=תפארת, טחול אש שחורה =מלכות לילי', יותרת הכבד כוללת הכל=יסוד) כבד וטחול סמא"ל ונחש, כבד אל אחר, מרה סם מות דיליה, טחול נחש נוקבא דיליה, חלב טמא, ומרה איהו חרבא דמלאך המות, כמה דאת אמר ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות, ובאורייתא דאיהי סם חיים איהו טמא

תְּקוּנָא שְׁבְעִין.

וְדָמָא סָלִיק וְנָזִית. וְדָא יַמָּא דִּכְתִיב בַּהּ "כָּל מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ עָלַי עָבָרוּ" (יונה ב, ד). לְמַאן סַלְקַת מִלָּה? אֶלָּא לְלִבָּא. וְרָזָא דָּא "רַק אֶתְכֶם יָדַעְתִּי" (עמוס ג, ב) וְכוּ'. וְדָא "אַךְ בִּי יָשֵׁב יַהֲפֹךְ יָדוֹ כָּל הַיּוֹם" (איכה ג, ג). וְכָל גַּוְונָא דָּאִים בְּצַעֲרָא. וְכַד אִשְׁתַּכִּיזוּ דִּינָא אִתְמַר "וַזְעַמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכָכָה" (אסתר ז, י). אֲבָל בִּזְמָנָא דְּרוּגְזָא אִשְׁתְּכַזוּ, לְלִבָּא מָטֵי, וּמִינֵּיהּ לְאַנְפִּין. בֵּיהּ "וְאָנֹכִי הַסְתֵּר אַסְתִּיר פָּנַי בַּיּוֹם הַהוּא" (דברים לא, יז) עַד דְּדִינָא אִתְעֲבִיד וְרוּגְזָא שָׁכִיךְ. ולעתים טחול ומרה שהם לילי' נוק' דס"מ ומרה שזו התפארת עומדים ומתחזקים והם נותנים בזה חוזק לז"א שהוא ס"מ והוא הכבד והוא כועס שהרי כל הדיבורים בס"א הם כעס ומהומות ומזה האדם חוטא כי יש בו רוח שטות ואז מתעורר כעס ה' ונאמר "וחרה אפי בו" והדם, שאלו הדינים, עולה ויורד כמ"ש יורד

אתעברא מן עלמא, (כבד וטחול דא סמא"ל ונחש, דאינהו אל אחר), וכבד דהוא אל אחר בתרועה דאיהו רוחא מתעברא מן עלמא, טחול דהוא נחש בשברים דאיהו נפש מתעברא מן עלמא, מרה דהוא סם המות בתקיעה מתעברא מן עלמא. ע"כ.

כתב הגר"א בבאורו על תקו"ז - תיקון כא : מרה כבד טחול מרה וטחול הם ב' נוקבין כמש"ל בתיקון מ"ח בארוכה נגד בינה ומל' וכבד הוא נגד עד"א אבל בכללות כמו ששם נחלקים לשנים מוח ולב כמ"ש בתיקונים כ"ד כ"ה ג"כ כאן כבד וטחול והן סם ונחש ונוק' דס"ם הוא המרה ונוק' דנחש הוא יותרת הכבד כלילא דכולהו וכ"ה במוח דו"נ וכ"ה בלבא ב' חללי דלבא כמש"ל תרי בתי לבא אינון כו' וכ"ה כאן ובכללות הן דו"נ סם ונחש וכ"א מתפרש לדו"נ וז"ש כבד וטחול סם כו' כבד אל כו'. ר"ל שסם דכורא הוא כבד ומרה כבד דכורא שבו אל שבו ומרה נוק' שבו סם שבו וז"ש מרה סם כו' ר"ל נוק' דיליה.

תְּקוּנָא שִׁבְעִין.

ומשטין עולה ומקטרג וכו' ואלו גלי הים שהם עולים ויורדים מפאת הדינים שיש בהם שנאמר "כל משבריך וגליך עלי עברו". מי מקבל את כל הדינים? הלב. וישראל הם לב באומות כמו לב בגוף ולכן "רק אתכם ידעתי" וכו' וכן "אך בי ישוב יהפוך ידו כל היום" וכל הגוף (שאר האיברים והם אומות העולם) נמצא בצער. וכאשר נעשה דין נאמר "וחמת המלך שככה". אבל כאשר יש רוגז זה מגיע ללב ומשם לפנים שזו השכינה שנאמר בה "ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא" עד שהדין נעשה והרוגז נשקט.

רוּזָא קָאִים בִּלְבָּא וּמִתַּמָּן סָלִיק וְנָזִית לְכָל סְטַר. וְרָוָא דָּא שְׁכִינְתָּא קַיְימַת לְאַזָּנָא עָלְמִין, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַסְוַר לְכָל סְטַר לְאַתְקָפָא לַהּ דִּכְתִיב "תָּמִיד עֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּהּ" (דברים יא, יב) וְכוּ' וְדָא רוּזָא זַוִּים, דְּנָפְשׁ בִּלְּא רוּזָא לָאו אִיהִי זַוָּה. וְאִתְּמַר בַּהּ "נַפְשִׁי בְּתוֹךְ לְבָאִם" (תהלים נז, ה) אִלֵּין שִׁבְעִין עַרְקִין דְּכַבְדָּא, נָפְשׁ קַיְימַת בְּגַוַּיְיהוּ וַדַּאי. רוח נמצא בלב (נפש בכבד ונשמה במח. הנפש נמצאת בדם שנאמר (דברים יב, כג) כי הדם הוא הנפש וזו בחינת השכינה שהיא בנפש) ומשם עולה ויורד לכל צד וזה סוד השכינה העומדת לזון את העולמות והקב"ה מקיף אותה (את השכינה שהיא ארץ ישראל) מכל צד כמ"ש "תמיד עיני ייי' אלהיך בה" וזה רוח חיים שפש ללא רוח אינה חיה. ונאמר בשכינה כשהיא בגלות "נפשי בתוך לבאים" (בפשט אמר זאת דהע"ה על עצמו אבל כבר ידעת שסודו זו השכינה) אלו ע' עורקי הכבד שהנפש נמצאת בתוכם. (אם אתה הקורא מבולבל נעשה סיכום קצר: יש כמה רמות והם מקבילות זו לזו יש רמת גוף האדם בגוף יש כבד לב ומח. יש בהם אורות שהם נפש רוח נשמה. כנגד נפש ורוח יש את השכינה והקב"ה. בעולם ישראל כמו לב והאומות אברים) **וְאִיהוּ דָּפֵיק בְּכַמָּה דְּפָקִין דִּבְהוּ "קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק" (שיר השירים ה,**

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

ב). וּדְפָיְקוּ דָּפִיק וְלֵית מָאן דְּאִשְׁתְּמוֹדָע בֵּיהּ, עַד דְּיֵיתֵי הַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ "אֲנִי לְדוֹדִי" (שיר השירים ה, ו) וְכוּ' דִּכְדֵין אִיהוּ אִשְׁתְּמוֹדָע בִּדְפָיְקוּ כַּמָּה דְּאִצְטְרִיךְ, וְאַקְרִיב זַד תַּפּוּזַי דְּאִתְּזַיִּי לְהַהִיא זוֹלָה. והוא הקב"ה דופק בכמה דפיקות לשכינה שתקום מן הגלות ותחזור לביתה שנאמר "קול דודי דופק" והוא דופק ואין מי שמבין בדפקים עד שיבא אותו מי שנאמר בו "אני לדודי" והוא מבין בדפקים כמו רופא המבין מהדפקים את מצב החולה ואז הוא יודע לפי הדפקים מה שצריך לדעת. ואז הוא מרפא את השכינה על ידי שנותן לה להריח תפוח (שסודו תפארת והוא הקב"ה שנאמר כתפוח בעצי היער כן דודי וכו') הראוי לאותה חולה שהיא השכינה **מִיָּד אִתְּפַּתְּחַת לְגַבֵּיהּ, דִּכְתִיב בַּהּ "פָּתְחִי לִי אֲחֹתִי רַעְיָתִי" (שיר השירים ה, ב) וְכוּ'. וְדָא מְסִטְרָא דְּמשֶׁה רַעְיָא מְהֵימְנָא. וְאִיהוּ אוֹת דְּאִתְגַּלְיָא בְּעָלְמָא, דְּבֵיהּ יְזְכּוּן יִשְׂרָאֵל לְפוּרְקָנָא שְׁלִים. וְלִישָׁנָא דִּילְךָ אִיהִי מַטֵּה הָאֱלֹהִים דְּבָקַע יַמָּא דְּאוֹרַיְתָא וְאִתְגַּלְיָין מִינֵּיהּ כַּמָּה רָזִין דַּהֲווֹ סְתִימִין לְעֵילָּא. וְדָא מַטֵּה דְּבֵיהּ נָזָשׁ אִתְּהַפַּךְ לְמַטֵּה. דְּהָכִי אִשְׁתַּעְבַּדוּן כֻּלְּהוּ סִטְרִין אָחֳרָנִין לְסִטְרָא קַדִּישָׁא. וְכֹלָּא בִּדְפָיְקוּ דְּהַהוּא רוּזָא אִשְׁתְּמוֹדָע לְגַבֵּיהּ וַדַּאי וְכוּ'.** מיד היא נפתחת אליו שנאמר בה "פתחי לי אחתי רעיתי" וזה מצד משה הרועה הנאמן (שסודו תפארת בחלקה העליון וי"א שהוא הדעת) והוא אות המתגלה בעולם שבו יזכו ישראל לגאולה שלמה. ולשון שלך, אומר אאע"ה לרמח"ל, היא מטה האלהים שבקע את ים התורה ונגלו ממנו כמה סודות שהיו סתומים למעלה. כבר ידעת שלשון הוא היסוד שהוא כללות

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

התפארת. וזה המטה שנהפך לנחש שנאמר בו "ויבלע מטה אהרן את מטתם" לרמוז שכל הצדדים האחרים ישתעבדו לקדושה. וכל זה נודע מן הדפקים של הרוח שנודעים בזרימת הדם שסודם דפיקות הקב"ה לשכינה. אמרו חכמי הקבלה ששם ע"ב בריבוע (או אחורי שם ע"ב) עולה דפ"ק כזה: יוד, יוד הי, יוד הי ויו, יוד הי ויו הי.

נְשָׁמָה דְּיַמַּת בְּמוֹזָא לְעַיְנָא עַל כָּל מִילִין, לְאִסְתַּכְלָא בְּכָל סְטַר, לְדִינָא כֻּלָּא מִסְטְרָא דְּאִימָּא, דִּכְתִיב "כִּי אֱלֹהִים שֹׁפֵט" (תהלים נ, ו). אִשְׁתַּכְוַת נֶפֶשׁ לְאַוָּנָא עָלְמִין דְּאִינּוּן גּוּפָא. רוּחַ לְאַתְקָפָא לְנֶפֶשׁ לְכָל סְטַר. נְשָׁמָה דָּא בִּינָה דְּקָיְמַת לְאַמְשָׁכָא מִילִין מִכָּל סְטַר לְאַכְלָלָא כֻּלָּא כִּדְקָא יָאוּת וְהָא אִתְּמַר. אִלֵּין תִּלָת דַּרְגִּין קַדִּישִׁין תְּזוֹתַיְיהוּ נֶפֶשׁ הַבַּהֲמִית, בַּה "וַאֲנִי בַּעַר" (תהלים עג, כב) וְכוּ'. אֲבָל דָּא צֶלֶם עִלָּאָה דְּבֵיהּ "וְיִרְדּוּ בִּדְגַת הַיָּם" (בראשית א, כו). עַד הָכָא תִּיקּוּנָא קַדְמָאָה דְּאָדָם. נשמה נמצאת במח לעיין על כל הדברים (היא מעל הרוח שבלב שהוא מעל הנפש שבכבד) כלומר הנשמה היא כבר הנהגת היחוד והיא משגיחה בכל צד לדין והכל מצד הבינה שהיא אימא שנאמר בה "כי אלהי'ם שופט" נמצא שהנפש זנה את העולמים שזה הגוף, הרוח מחזקת את הנפש בכל מקום, הנשמה זו הבינה העומדת להמשיך דברים מכל צד לכלול את הכל כראוי וכבר הוסברו הדברים. אלה הם ג' דרגות קדושות שהם נפש רוח נשמה ותחתם יש את הנפש הבהמית שעליה נאמר "ואני בער" וכו'. אבל על הצלם נאמר בו "וירדו בדגת הים" וכו' עד כאן תיקון הראשון של אדם וזו אות א' של א'דם. צלם הוא כלי לנפש הרוח והנשמה והוא ממצע בין הגוף הגשמי והנפש.

דפי מהדורא קמא: דף קצח.

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

דף קצט.

תִּיקּוּנָא תְּנִינָא, ד', דָּא דָּוִד דְּאַגְוַז קָרְבִּין מְשָׁנְיָין תָּדִיר, לְאַשְׁכְּוָזָא אֲתַר לִשְׁכִינְתָּא, דְּאִתְּמַר בַּהּ "עַד אֶמְצָא מָקוֹם לַיהוָה" (תהלים קלב, ה) וְכוּ'. דְּעַד דְּסִטְרָא אַוְזָרָא אִשְׁתַּכְוַזת מִתְפַּשְׁטָא בְּעָלְמָא, סְטַר קַדִּישָׁא לָא יָכִיל לְאִתְפַּשְׁטָא. וְרָזָא דָּא "כִּי קָצַר הַמַּצָּע מֵהִשְׁתָּרֵעַ" (ישעיהו כח, כ) 'מֵהִשְׁתָּרֵר עָלָיו שְׁנֵי רֵעִים' (מ"ר במדבר ז, י). דְּסִטְרָא אַוְזָרָא צְרִיכָה לְמֶהֱוֵי מִשְׁתַּעְבְּדָא תְּוַזוּת סְטַר קַדִּישָׁא, וְדָא עֶבֶד. אֲבָל לַזְמַנִּין דְּסִטְרָא אַוְזָרָא אִתְגָּאַת בְּגַרְמָהּ לְאִתְתַּקָּפָא וּלְאִתְוַזָּאָה כְּרֵעַ לְסִטְרָא קַדִּישָׁא, וּסְטַר קַדִּישָׁא אִיהוּ מַוְזִיף לְרַשִׁיעַיָּא. בְּהַהוּא זִמְנָא אֶסְתַּלַּק סְטַר קַדִּישָׁא מֵעָלְמָא, וְשָׁבִיק אֲתַר לְסִטְרָא אַוְזָרָא. וְרָזָא דָּא 'אֵין אָדָם דָּר עִם נָזוּשׁ בִּכְפָיָּה' (יבמות קיב). וּכְפָיָּה דָּא נ' כְּפוּפָה. וְדָא דְּוַזִּיק רַגְלֵי הַשְׁכִינָה.

תיקון שני של דיוקן אדם זו אות ד' שבו והוא ד'וד שהוא היה יוצא בקרבות משונים תמיד כדי למצוא מקום לשכינה שנאמר בה "עד אמצא מקום לייי" וכו'. שעד שהס"א נמצאת מתפשטת בעולם הצד הקדוש לא יכול להתפשט. וזה סוד "כי קצר המצע מהשתרע" ופירשו במדרש "מהשתרר עליו שני רעים" שהס"א צריכה להיות משועבדת תחת הצד הקדוש ולהיות לה לעבד. אבל כאשר הס"א מתגאה ומתחזקת ונדמית כאח ורע לצד הקדושה וצד הקדושה מחניף לרשעים באותו זמן השכינה מסתלקת מן העולם ונשאר המקום פנוי לס"א וזה רמוז במ"ש "אין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת" וכפיפה זו נ' כפופה שכבר ידעת שאות נ' כפופה רומזת אליה ממ"ש

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

נ'פלה לא תוסיף קום בתולת ישראל וזה הוא המחניף גורם במעשיו לדחוק רגלי השכינה. דְּבִזְמָנָא אַזְלָא "וְאַתָּה עַל בָּמוֹתֵימוֹ תִּדְרֹךְ" (דברים לג, כט) בְּאִינּוּן רַגְלַיִן עִלָּאִין דְּבֶהוֹן דְּרַכְתְּ עַל צַוָּארִין דְּמִסְאֲבִין. אֲבָל בְּהַהִיא שַׁעֲתָא רַגְלַיִן אִלֵּין מִסְתַּלְקָן לְעֵילָּא. וְכָל גְּרָבִין אִלֵּין אֲגַזּז דָּוִד מַלְכָּא בְּגִין דְּיָכוֹל מַקְדְּשָׁא לְאִשְׁתַּכְזָא בְּעָלְמָא. וְכַד אַיְתֵי שְׁלֹמֹה אֲרוֹנָא לְבֵי מַקְדְּשָׁא דְּבִקּוּ שְׁעָרִים, בְּגִין דְּלָא יָכִיל תִּיקּוּנָא דָּא לְאִזְדַּמְנָא לְתַתָּא, עַד דְּאָמַר "זָכְרָה לְחַסְדֵי דָוִיד עַבְדֶּךָ" (דברי הימים ב' ו, מב). דְּהָא זֵילָא דְּדָוִד עֲבַד תִּיקּוּנָא כִּדְקָא יָאוּת. וְכָל בַּר נַשׁ אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְאַתְקָנָא תִּיקּוּנָא דָּא כִּדְקָא זָזֵי. דְּאִתְּמַר 'לְעוֹלָם יַרְגִּיז אָדָם יֵצֶר הַטּוֹב עַל יֵצֶר הָרַע' (ברכות ה). וְדָא קְרָבָא דְּאִצְטְרִיךְ לְאַגָּזָא קְרָבָא בַּהֲדֵי זְוָיָא, עַד דְּיִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ "זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ" (שמות טו, ב) אֶבְנֶה לוֹ דִּירָה נָאָה.

שבזמן אחר כתוב "ואתה על במותימו תדרך" באלו הרגלים העליונות שבהם דרכת על צואר הטמאים וכך עשה יהושע (פרק י, כד) אבל כאשר מחניפים לס"א רגלי השכינה מסתלקות למעלה. וכל קרבות אלו יצא דוד המלך כדי להשרות שכינה בישראל. וכאשר הכניס שלמה הע"ה את הארון לבית המקדש דבקו השערים כי לא היה התיקון למטה עד שאמר "זכרה לחסדי דוד עבדך" שהרי כחו של דהע"ה עשה את התיקון כראוי שנאמר "לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע" וזה הקרב שצריך לצאת עמו

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

נגד הנחש עד שיבנה בית המקדש לקב"ה והשכינה שנאמר "זה אלי ואנוהו" ודרשו אבנה לו דירה נאה.

תִּיקּוּנָא תְּלִיתָאָה דָּא מ' פָּשִׁישָׁזַ דְּבֵיהּ יִתְתַּקַּן עָלְמָא בְּרָזָא שְׁלִים. דְּהַשְׁתָּא "מַה יִּתְרוֹן לָאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ שֶׁיַּעֲמֹל תַּוַּת הַשָּׁמֶשׁ" (קהלת א, ג). דְּהַשְׁתָּא לָא אִשְׁתְּכַח יִתְרוֹנָא לְעָלְמָא כְּלָל, אֶלָּא "מַה שֶּׁהָיָה הוּא שֶׁיִּהְיֶה" (קהלת א, ט), עַד דְּשִׁמְשָׁא נָהִיר לְעָלְמָא, וְדָא שֶׁמֶשׁ דִּלְתַתָּא. אֲבָל לְזִמְנָא דְּאָתֵי "וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה וְאוֹר הַחַמָּה יִהְיֶה שִׁבְעָתַיִם" (ישעיהו ל, כו) וְכוּ'. אִלֵּין שְׁבַע יוֹמִין דִּלְעֵילָּא דְּאִינּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין קַדִּישִׁין דְּיִתְתַּקַּן בְּמָשִׁישָׁזַ, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ "וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה" (ישעיהו יא, ב) וְכוּ' דָּא זָכְמָה סְתִימָאָה דְּמִתָּמָן יִתְתַּקְּנוּן מִילִין בְּתִיקּוּנָא שְׁלִים לְאִשְׁתַּלְמָא דְּיוֹקְנָא דָּא כִּדְקָא זָזַי. תיקון שלישי של אדם זו אות שלישית והיא מ' של משיח שבו במשיח יתוקן העולם בסוד שלם שכעת נאמר "מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש" שכעת אין יתרון כלל אלא "מה שהיה הוא שיהיה" עד שהשמש מאיר לעולם וזו השמש למטה. אבל לעת"ל נאמר "והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתיים" אלו שבע ימים עליונים שהם מדרגות קדושות כלומר שבע ספירות קדושות שיתתקן בהם המשיח שנאמר בו "ונחה עליו רוח ייי' וכו' זו חכמה סתימאה שמשם יתתקנו הדברים בתיקון שלם להשלים דיוקן זה של אדם כראוי.

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

וְהָא אֵלְיָהוּ נְבִיאָה מְהֵימְנָא אָתֵי פָּתַח וְאָמַר, ר' ר'
וַדַּאי שִׁבְעִין רַבְרְבִין מִתַּבְּרִין בְּשִׁבְעִין תִּיקּוּנִין אִלֵּין
דִּילָךְ. בְּהַהוּא זִמְנָא כְּתִיב "אֵין כָּמוֹךָ בָאֱלֹהִים
אֲדֹנָי" (תהלים פו, ח) וְכוּ' דְּהָא שִׁבְעִין אִלֵּין
מִשִּׁבְעִין נִיצוֹצִין דֶּאֱלֹהִים נָפְקִין וַדַּאי. והנה אליהו הנביא הנאמן בא פותח ואומר לרמחל רבי רבי ודאי הוא ששבעים שרים גדולים נשברים בשעים תיקונים שלך. על אותו זמן נאמר "אין כמוך באלהים אדני" שהרי שבעים אלו משבעים ניצוצים של שם אלקים הם יוצאים ודאי. אלו ע' ניצוצין נזכרו בהקדת התיקונים וכן התבארו בספר "אדיר במרום" במאמר יחוד היראה: "והאמת, שלמעלה מן הכל יש ז' ניצוצין, וסודם ז' ניצוצין דאלקים, והם מתפשטים לע' אורות, שהם המאירים אח"כ לישיבות בכח התכלת הפרוש עליהם. וזהו "סוד ה' ליראיו". והם ע' תיקונים שפירש רשב"י על בראשית, להאיר ע' אורות אלה באלה הע'. אח"כ מתפשטים לס"ר, ומשם ס"ר פירושים לתורה שמאירים לישיבות, ועל זה נאמר, "ומצדיקי הרבים ככוכבים", שהם סוד הככבים ממש, וכן הם מתפרשים לס"ר, כמו הכוכבים. וכן בכוכבים יש הז' כוכבי לכת, ואח"כ הס"ר". ע"כ.

דף ר.

וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי כּוֹ"ס וְדָא אֱלֹהִי"ם דְּבֵיהּ יֵי"ן דְּאִיהוּ
שִׁבְעִין נִיצוֹצִין דִּילֵיהּ. וְדָא כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, דְּהָא
בְּשַׁעְתָּא דְּקָיְמַת בְּתִיקּוּנָא, כְּדֵין אִתְמְלִיאַת כַּמָּה
בִּרְכָאן מִלְעֵילָּא. אֲבָל בְּזִמְנָא דְּאִלֵּין רַבְרְבָן
מִתְתַּקְפִין לְאִתְאַחֲדָא בַּהּ, כְּדֵין אִתְקְרֵי 'כּוֹס
פָּגוּם', וְדָא לָא אִתְזָוֵי לְבָרְכָא עָלָהּ. וְכוֹס שֶׁל
בְּרָכָה כַּמָּה תִּיקּוּנִין צְרִיכִין לֵיהּ וְאִתְמָרוּ דְּאִינּוּן
עֲשָׂרָה דְּבָרִים, וְאִתּוֹקָמוּ בְּאַתְרֵיהוֹן. אֲבָל ד' אִינּוּן

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

כְּלָלָא דִּכְלָא, וְאִלֵּין זַמְשָׁה, דְּתַלְיָין בְּד' אַתְוָן דְּאַדנָ"י וְאִתְפָּרְשׁוּ. אֲבָל הָכָא אִצְטְרִיךְ לְפָרְשָׁא לוֹן בְּרָזָא דְּפוּרְקָנָא, לְגַלָּאָה נְהִירוּ דְּפוּרְקָנָא לְיִשְׂרָאֵל. ד' תִּיקּוּנִין אִינּוּן וְאִינּוּן זַמְשָׁה. וְרָזָא דְּמִלָּה שְׁכִינְתָּא אִיהִי ה' וְאִיהִי אָת רְבִיעָאָה לִיהו"ה. בְּגִין כָּךְ זַמְשָׁה אִינּוּן וְאִינּוּן ד'. והשכינה היא כו"ס הקידוש הנקרא "כוס של ברכה" והיא ברכה וזה שם אלהי"ם (גימ' כוס) שבו יין שהוא שבעים ניצוצין (יין גימ' שבעים) שלו כלומר של שם אלהי"ם. וזו כוס של ברכה שהרי בשעה שהיא עומדת בתיקוניה אז היא מתמלאת מכמה ברכות מלמעלה (היא מקבלת שפע מן היסוד הנקרא יוסף שהוא גימ' "כוס יין" הנז'). אבל כאשר אלו הקלי' החזקות מתחזקות להתאחז בה אזי היא נקראת "כוס פגום" ואין ראוי לברך על כוס פגום. וכוס של ברכה כמה תיקונים צריכים לו ונאמרו בו עשרה דברים והוסברו הדברים במקומם[210]. אבל ארבע הם כלל הכל (כמ"ש בזוהר ח"ג רעג ע"ב: "וְעַכְשָׁיו, אֵין לָנוּ אֶלָּא אַרְבָּעָה שֵׁהֵן הַדָּחָה. וּשְׁטִיפָה. חַי. מָלֵא.) ואלו חמשה כלומר ראשי תיבות ח'י מ'לא ש'טיפה ה'דחה ד' דברים תלוים בד' אותיות של מילת אדנ'י. וסוד הדבר הוא שהשכינה היא אות ה' אחרונה של שם יי' והיא אות רביעית של שם יי' לכן הם חמש"ה והם ארבעה.

תִּיקּוּנָא קַדְמָאָה – זַי. מִסְטְרָא דְּצַדִּיק דְּאִיהוּ זַי הָעוֹלָמִים. דְּהָא בְּזִמְנָא אַזְדָּרָא כַּד רַבְּרְבִין מִתְתַּקְּפָן בֵּיהּ, אִתְמָר בֵּיהּ "הוֹשִׁיבַנִי בְּמַזְוַשַׁכִּים כְּמֵתֵי עוֹלָם" (תהלים קמג, ג). אֲבָל מִסְטְרָא דָּא

---

[210] זוהר ח"ג רמד ע"ב: "כּוֹס דִּבְרָכָה, דְּתָקִינוּ בֵּיהּ עַשְׂרָה דְּבָרִים. הַדָּחָה. שְׁטִיפָה. עִטּוּר. עִטּוּף. חַי. מָלֵא. מְקַבְּלוֹ בִּשְׁתֵּי יָדָיו. וְנוֹתְנוֹ בַּיָּמִין. וְנוֹתֵן עֵינָיו בּוֹ. וּמַגְבִּיהוֹ מִן הַקַּרְקַע טָפַח. וּמְשַׁגְּרוֹ בְּמַתָּנָה לְאַנְשֵׁי בֵּיתוֹ".

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

אִיהוּ זַיִ"ן. וְעוֹד, זַיִ"ן בִּסְטָרָא דְּאִימָּא וְדָא אֱלֹהִים זַיִ"ן, וְאִימָּא בִּסְטָרָא דְּזַיִ"ן נְטָלַת וְאִיהוּ אֱלֹהִים זַיִ"ן וְדָא אהי"ה יהו"ה אהי"ה. וְעוֹד, זַיִ"ן בִּסְטָרָא דְּוָכְמָה, דְּבַהּ "הַוָּכְמָה תְּוַיֶּה בְּעָלֶיהָ" (קהלת ז, יב). וְכַד נָזְלַת לְאִימָּא אִיהִי זַיִ"ן כְּגַוְנָא דָּא יו"ד ה"י וא"ו ה"י וְהּ אַתְוָן דֶּאֱלֹהִים. לְבָתַר בִּתְפָּרְשָׁן דַּרְגִּין וּמ"י אִשְׁתְּאַר לְעֵילָּא וְאִכְלִין נ' שַׁעֲרֵי בִּינָה. י"ז נָזְלַתִין לְתַתָּא בְּנוּקְבָא. כְּדֵין אִיהוּ 'יַיִן זַיִ' כִּדְקָא יָאוּת. תיקון ראשון חי כלומר היין צריך להיות יין חי ולא מבושל. וסוד הדבר חי מצד היסוד הנקרא חי (כי יש ט' ספירות אור ישר מן הכתר אליו וט' ספירות ממנו לכתר באור חוזר. פירוש נוסף היסוד מקבל ו"ק מימין שמאל ואמצע) הנקרא "חי העולמים" (כי הוא סוד הבריח התיכון המחיה את הבינה והמלכות הנקראות עולם). אבל בעת אחרת בה שולט הס"א נאמר בו ביסוד "הושיבני במחשכים כמתי עולם" מתי עולם אלו הקלי' הנקראים "אל לא יושיע" וחשובים כמת. במחשכים רומזות ל"ח'י במחשך". אבל מצד הקדושה הוא נקרא "חי". ועוד, חי מצד האימא הנקראת אלהים חיים והוא מושך ממנה חיים ולכן נקרא חי. ועוד היסוד נקרא חי כי נוטל הוא חיים מהבינה הנקראת אלהים חיים. ואימא מצד החיים היא ולכן חיים גימ' אהיה הוי'ה אהיה להורות על הבינה הנקראת אה'יה אשר אהי'ה המחוברת לתפארת שיש בה את היסוד. ועוד, הבינה נקראת חיים מצד היותה מחוברת חיבור תמידי לחכמה שבה עיקר החיים ולכן עליה נאמר "והחכמה תחיה בעליה" וכאשר נמשך שפע חיים לבינה היא נקראת חיים. כבר ידעת שיש בבינה הנקראת "אלהים" שם ס"ג כזה: יוד הי ואו הי ועם ה' אותיות של שם אלקים זה גימ' חיים[211] אח"כ נחלקות

[211] אל תתמה ששם אלהים פעם הוא בגבורה פעם במלכות ופעם בבינה. כתב הזוה"ק בפרשת תרומה שיש בקידוש של ליל שבת ג"פ אלקים והם כנגד בינה גבורה ומלכות כלשון הזוהר "חד עלמא עילאה קודש קודשין, חד פחד יצחק

אותיות "חיים" מי נשאר בבינה ומשם מתהוים נ' שערי בינה ואותיות ח"י יורדות למלכות (ולכן המלכות נקראת חבית שזה חיבור בית +חי והיין צריך להיות יין חי מן החבית) כאשר יורדות אותיות ח'י למלכות הן עוברות דרך היסוד ואז היסוד הוא "יין חי" כראוי. והביאור הוא כך: היסוד נקרא ח"י וגם נקרא יין על היותו מחברת את הו"ק עם המל' שהם שבע ספירות שהם שבעים ספירות פרטיות (ולכן תקנו בקידוש של ליל שבת את נוסח הקידוש באופן שיש בו שבעים תיבות. יש המוסיפים גם ב' תיבות "יום הששי" כדי להגיע לע"ב תיבות כמנין "ויכלו" המילה הפותחת את הקידוש אבל עיקר הקידוש הוא מהמילה "ויכלו").

אֲבָל בְּשַׁעְתָּא דְּאִינּוּן רַבְרְבִין מִתְדַּבְּקָן, כְּדֵין יֵיָא דָּא אִתְהַדַּר דָּמָא סוּמְקָא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ "וְלֹא תָשִׂים דָּמִים בְּבֵיתֶךָ" (דברים כב, ז). וּכְדֵין אִינּוּן בְּהַאי דָּמָא מִתְתַּקְּנָן, דְּאִתְּמַר בְּהוּ "אַנְשֵׁי דָמִים וּמִרְמָה לֹא יֶחֱצוּ יְמֵיהֶם" (תהלים נה, כד). וס"מ אִתְּמַר בֵּיהּ "שֹׁפֵךְ דַּם הָאָדָם בָּאָדָם דָּמוֹ יִשָּׁפֵךְ" (בראשית ט, ו). דְּאִיהוּ שָׁפַיךְ דָּמָא דְּאָדָם קַדְמָאָה וְגָרִים לֵיהּ מוֹתָא. וְדָא דָּם דְּזַוָּה דִּפֵּירְסָת נִדָּה, וּמִינֵּיהּ אִתְמַשְׁכַת מוֹתָא לְכָל עָלְמָא. וּבְגִין כָּךְ "בָּאָדָם דָּמוֹ יִשָּׁפֵךְ" (בראשית ט, ו), דָּא מַלְכָּא מְשִׁיחָא, "אָדָם" דָּוִד מְשִׁיחָא. אבל בשעה שאלו כחות הס"א נדבקים בשכינה כמו השרצים היונקים מעטיני הפרה (מסכת שבת פרק ה משנה ד "ולא הפרה בעור הקפד) אזי היין הזה חוזר להיות דם אדום שנאמר בו "ולא תשים דמים בביתך" וכבר ידעת שבי'ת זו השכינה ואחורי

וחד עלמא תתאה". והדבר יובן שהבינה היא שורש הדין, הגבורה הדין הצרוף, והמלכות כאשר יוצא לפועל.

תְּקוּנָא שִׁבְעִין.

אהי"ה גימ' דם כזה: א אה אהי"ה. ואז כחות הס"א מתחזקים מן הדם הזה ועליהם נאמר "אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם". ועל ס"מ נאמר "שפך דם האדם באדם דמו ישפך" ואדם זה מלך המשיח הנקרא אדם (דניאל ז, יג) "בר אנש" בן אדם וזה אות ם של אדם א'דם ד'וד מ'שיח.

וְדָא סְקִילָה דַּעֲבָדִין בֵּיהּ בְּאַ' דְּאַדְנָ"י. מִסִּטְרָא דְּזָכְמָה תְּקִיעָה, "וְהוֹקָעֲנוּם לַיהוָה" (שמואל ב' כא, ו). דְּכַמָּה אֲבָנִין אִזְדָּרְקָן בֵּיהּ. וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי י' אֶבֶן מִסִּטְרָא דְּזָכְמָה. וְדָוִד כְּתִיב "וַיִּבְזַר לוֹ וַזְמִשָּׁה וַלְקֵי אֲבָנִים מִן הַנַּחַל" (שמואל א' יז, מ). וּבְהוּ "וַתִּטְבַּע הָאֶבֶן בְּמִצְחוֹ" (שמואל א' יז, מט) לְאַפָּלָא לֵיהּ מִכָּל דַּרְגִּין דְּבָעֵי לְאִתְאַזָּדָא בְּהוּ. וְכָל דָּא בְּיֵינָא דָּא דְּאִתְמָר בֵּיהּ "כִּי כוֹס בְּיַד יְהוָה וְיַיִן זָמַר מָלֵא מֶסֶךְ וַיַּגֵּר" (תהלים עה, ט) וְכוּ'. וזו סקילה שעושים בו באות א' של שם אדנות (שם אדנות בן ד' אותיות נדרש כאן רמז לארבע מיתות ב"ד) מצד החכמה (ד' אותיות הן חו"ב תו"מ) וזו תקיעה שעליה נאמר "והוקענום ליי" שכמה אבנים נזקו בו והשכינה היא י' (עשירית לי"ס) אבן (ונקראת אבן כי אבן גימ' גן ויש בה שם הויה כזה: יוד הה ואו הה גימ' אבן) מצד החכמה (הנקרא אב המשפיע לבינה שיש בה נ' שע"ב) ועל דוד נאמר "ויבחר לו חמישה חלקי אבנים מן הנח'ל" ונאמר בה "ותטבע האבן במצחו" כדי להפיל אותו מכל ספירותיו שבהם הוא רוצה להתחזק (וזו גם נפילת המן ותלייתו על עץ גבוה נ' אמה). וכל זה ביין הזה שנאמר בו "כי כוס ביד יי' ויין חמר מלא מסך ויגר" וכו'

דף רא.

וְיַיִן זַי אִתְזָוֵי לְבָרְכָא עֲלֵיהּ. וְאִצְטְרִיךְ לְאַרְבְּעָה בֵּיהּ מַיָּא וְדָא יְבִינָא, דְּהָכִי אִתְזָוֵי לִבְרָכָה וַדַּאי.

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

וְאֵימָתַי יָהֲבִין בֵּיהּ מַיָּא? אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דְּמָטָאן לוּ׳ וּבֵרַכְתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׳ (ברכת המזון). וְדָא בְּרָכָה וַדַּאי לְבַסְמָא לֵיהּ בִּימִינָא. אֲבָל יֵינָא אַזְרִינָא, יַיִן הַמְשַׂמֵּחַ דְּלָא קָבִיל מַיָּא, וְלָא מְבָרְכִין עֲלֵיהּ. אֲבָל דָּא "וְיַיִן יְשַׂמַּח זַיִּים" (קהלת י, יט) בַּזַּיִּים דֵּאֱלֹהִים זַיִּים כַּמָּה דְּאִתְּמָר. ויין חי ראוי לברך עליו ברכת המזון בעת שמזמנים בשלושה או בעשרה. וצריך לזרוק בו מים שהם החסדים שכך ראוי לברכה ודאי שתהיה מצד הימין ומצד הגבורות. מתי נותנים בו יין? אלא בשעה שמגיע למילים "וברכת את יי' אלהיך" וזו ברכה ודאי להמתיק דיני המלכות בימין. אבל יין אחר הוא יין המשכר שאינו מקבל יין ולא מברכים עליו. אבל יין מצד הקדושה הוא יין המשמח שנאמר בו "ויין ישמח חיים" באותם חיים של אלהים חיים כמו שהתבאר.

תְּנִינָא 'מַלֵּא' וְדָא "וּמָלֵא בִּרְכַּת יְהוָה" (דברים לג, כג). דִּבְגָלוּתָא אִתְּמָר "וּבְעֵירֹם וּבְזֹעַר כֹּל" (דברים כח, מז). דְּהָא שְׁכִינְתָּא בְּזִמְנָא דְּגָיְימַת בְּאַתְרַהּ, אִתְקַשְׁטַת בְּכַמָּה קִישׁוּטִין וְאִתְמְלִיאַת מִכַּמָּה בִּרְכָאן. אֲבָל בְּשַׁעְתָּא דְּנָפְקַת לְבַר, פָּשְׁטַת מֵעָלַהּ כָּל אִינּוּן קִישׁוּטִין, וְכָל אִינּוּן נְהוֹרִין עִלָּאִין אִתְגְּרִיעוּ מִינַּהּ, כֻּלָּא בְּגִין סִטְרָא אַזְרָא דְּלָא תִּתְהַנֵּי מִינַּייהוּ. אֲבָל בְּזִמְנָא דְּאִתְתַּקְנַת בְּתִיקוּנָא כְּדְקָא יָאוּת, כְּדֵין אִתְמְלִיאַת בְּכֻלָּא. כְּדֵין "לֹא תֻזֹעַר כֹּל בָּהּ" (דברים זז, ט) וְלֵית בַּהּ פָּגִימוּ. דבר שני שנאמר בכוס של ברכה הוא מלא ועל זה נאמר "ומלא

תְּקוּנָא שִׁבְעִין.

ברכת ייי" שבזמן הגלות נאמר "בעירום ובחסר כ'ל". שהרי השכינה בעת שהיא במקומה בעולם האצילות היא מתקשטת בכמה קישוטין ומלאה מכמה ברכות. אבל בשעה שיוצאת לחוץ לגלות היא יורדת לעולם הבריאה להיות ראש לשועלים ואז פושטת מעליה כל אותם קישוטין וכל אלו האורות העליונים עוזבים אותה והיא נגרעת מהם והכל בגלל הס"א שלא תינק מאלו המלבושים אבל כאשר חוזרת ונתקנת במקומה אז היא מלאה מכל טוב שנאמר "לא תחסר כל בה ואין בה פגם. כבר ידעת שהיסוד נקרא כל והוא משפיע למלכות חיים ואורות ובגלות כתוב "חוסר כל" ובגאולה "לא תחסר על".

**וְעוֹד, שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא אִיהִי אִלֵּם, דְּאִתְּמַר בַּהּ "נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה" (תהלים לט, ג). אַמַּאי? אֶלָּא בְּגִין דְּקוֹל אִתְפָּרַשׁ מִינַּהּ, וּכְדֵין דִּבּוּר אִתְאַלַּם. אֲבָל בְּזִמְנָא דְּקָלָא אִתְזַוַּג בַּהּ, כְּדֵין אִתְמְלִיאַת אִיהִי מִכַּמָּה סְגוּלָאן וְאִתְקְרִיאַת 'סְגֻלַּת מְלָכִים'. וְדָא "וּפֶם מְמַלֵּל רַבְרְבָן" (דניאל ז, ז) דְּאִתְּמַר בַּהּ "אַזַּת דִּבֶּר אֱלֹהִים שְׁתַּיִם זוּ שָׁמָעְתִּי" (תהלים סב, יב) בְּגִין כָּךְ "נֶאֱלַמְתִּי." ועוד השכינה בגלות היא אלם כמ"ש "נאלמתי דומיה" כי הקו'ל התרחק מן הדיבו'ר והשכינה הנקראת יונתי כאן היא "יונת אלם" (תהלים נו, א) וכל כך למה? אלא בגלל שהקול שהוא התפארת הנקרא יעקב וידוע שהקול קול יעקב והוא ז"א הקב"ה התרחק ממנה ואז אשתקיל מילולא והפכה אלם. אבל כאשר חוזר הקול ומתחבר בשכינה אז היא מתמלאת מכמה מיני סגולות והיא נקראת סגולת מלכים וזה פ'ה[212] מדבר גדולות שנאמר בה "אחת דיבר אלקים שתים זו שמעתי"

---

[212] כבר ידעת שפ'ה כינוי לשכינה כמ"ש במאמר פתח אליהו פה תורה שבעל פה קרינן לה וזו השכינה כי היא מוציאה הכל לחוץ שהרי לדיבור שבפה קדם הקול שבגרון וההבל שבריאות והמחשבה שבראש והרצון לדבר שבשכל.

תְּקוּנָא שִׁבְעִין.

ולכן צריך שכו"ס של ברכ"ה תהיה מלא"ה להראות על מצב בו היא עם הקב"ה.

בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְרוֹקִינַת לְקִבְלַהּ סִטְרָא אַוְזָרָא מְסָאֲבָא. וְדָא שְׁבָרִים מִסִּטְרָא דְּד' דְּאַדְנָ"י, דְּבֵיהּ "וְשַׁבֵּר תְּשַׁבֵּר מַצֵּבֹתֵיהֶם" (שמות כג, כד). דְּכַמָּה טַעֲוִון וְצוּלְמִין קָיְימִין בְּדַרְגִּין, מִתְזַבְּרָן אִלֵּין בְּאִלֵּין, צוּלְמִין דְּפַרְזְלָא תַּקִּיפִין לַוְזָדָא. דִּבְזִמְנָא דְּהַהוּא אֶשָּׁא עִלָּאָה יִתְאַוְזַד בְּהוּ, כֻּלְּהוֹ יִתְּבְּרוּן וְיִפְּלוּן אֵיבָרִין אֵיבָרִין. וְדָא "וְאַבְנָא דִּי מְזָת לְצַלְמָא" (דניאל ב, לה). לְבָתַר אִתְתַּקַּף אֵשׁ דָּא, וּבֵיהּ "לֶהָבָה תְּלַהֵט רְשָׁעִים" (תהלים קו, יזז) דְּאִתְמַר בֵּיהּ "וְהָיָה בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף לֶהָבָה וּבֵית עֵשָׂו לְקַשׁ" (עובדיה א, יזז). בְּהַהוּא זִמְנָא "וְהוּבַד גִּשְׁמַהּ וִיהִיבַת לִיקֵדַת אֶשָּׁא" (דניאל ז, יא). וְדָא שִׁרָּפָה לְאִתְעַבְּרָא בַּהּ מֵעָלְמָא, בְּלֶהָבָה דָּא דְּאִיהוּ בָּשִׁיזָ בֶּן יוֹסֵף דִּינָא תַּקִּיפָא לְאִתּוֹקָדָא בֵּיהּ וַדַּאי. באותו זמן שהשכינה מלאה שפע מן הקב"ה היא מוציאה את כל כחה (מתרוקנת מכוחה) לאבד את הס"א. ואלו הם שברים של השופר מצד אות ד' של שם אדנות שעליו נאמר "ושבר תשבר מצבתיהם" שכמה סוגי ע"ז וצלמים של ע"ז נמצאים בקומתם ומתחברים אלו באלו צלמי ברזל חזקים מאד. שאותה אש החזקה תאחז בהם וכולם ישברו ויפלו איברים איברים. וזו היא האב"ן ששברה את הצלם שעשה נבוכדנצאר בבקעה בבבל. לאחר מיכן תתחזק אותה אש ותשרוף אותם כמ"ש "להבה תלהט רשעים" שנאמר בה "והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשיו לקש" ובאותו זמן נאמר (מתורגם) שנאבד גופה

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

והיתה לשריפת אש. וזו השריפה נועדה להעביר את הע"ז מן העולם בלהבה זו שהוא משיח בן יוסף יש דין חזק שיכול לשרוף את הע"ז והס"א בודאי.

תִּיקּוּנָא תְּלִיתָאָה שִׁטִּיפָה. רְבִיעָאָה הַדָּזָה, בְּנ"י דְּאַדְנָ"י וְאוּקְמוּהָ. וְדָא מִבַּפָּנִים וּמִבַּזּוּיִן לְאַתְקָנָא לַהּ לִשְׁכִינְתָּא כְּדְקָא יָאוּת. וְדָא הֶרֶג וְזֻנָּק. וְכָל דָּא בְּמַיָּא, דְּאִתְּמַר בְּהוּ "וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים" (יזזוקאל לו, כה) מִסִּטְרָא דְּזָכְמָה סְתִימָאָה, מַיִם טְהוֹרִים דְּלֵית מְסָאֲבוּתָא מָטֵי תָּמָן כְּלָל. וּבְזִמְנָא דְּאִלֵּין יִתְתַּשְׁטוּן לְתַתָּא כֻּלְּהוּ דַּרְגִּין יִתְדַּכּוּן בְּהוּ. וּשְׁכִינְתָּא תִּתְדַּכֵּי בְּהוּ מִלְּגַו, דִּכְתִיב "וְטִהֲרוּ הָאָרֶץ" (יזזוקאל לט, טז). אֵימָתַי? אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דְּיִתְעַבִּיד קְטָלָא דָּא הֶרֶג בְּאוּמִּין דְּעָלְמָא. דְּהָא כְּדֵין יִתְדַּכֵּי כּ֫וֹסָא דָּא כְּדְקָא יָאוּת. וְדָא תְּרוּעָה, תְּרוּעַת מִלְחָמָה, בְּזֶרֶב דְּאִיהוּ רי"ו "וְזֶרֶב פָּיפִיּוֹת בְּיָדָם" (תהלים קמט, ו) דְּנָפִיק מֵהַאי זָכְמָה סְתִימָאָה. וּבְהַאי זַרְבָּא תַּקִּיפָא יִתְקַטְּלוּן כֻּלְּהוּ וַדַּאי. וְדָא מִבַּפָּנִים. תיקון שלישי בכוס של ברכה הוא שטיפה. רביעי הדחה שהם כנגד אותיות נ"י משם אדנות (א=מלא, סקילה ד=חי, שריפה נ=הדחה , הרג י=הדחה, חנק) וכבר הסבירו את זה החברים. וזה מבפנים (שטיפה) וזה מבחוץ (הדחה)[213] לתקן

[213] כתוב בספר הזוהר (ח"ג רמה ע"ב) "ואוקמוה בכוס, שצריך הדחה ושטיפה, הדחה מבחוץ ושטיפה מבפנים, ורזא דמלה, שיהא תוכו כברו, מאן דזכי לנשמתא מהאי כוס, למהוי נשמתא דכיא מלגו ומלבר, ורזא דמלה (ויקרא טז

תְּקוּנָא שִׁבְעִין.

את השכינה כראוי. ואלו הם הרג וחנק לס"א כשאנו מייקרים את השכינה אלו אבני בליסטראות לס"א. וכל זה השטיפה וההדחה במים שנאמר בהם "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם" מצד החו"ס מים טהורים שאין בהם טומאה כלל. ובזמן שאלו המים יתפשטו למטה כל הספירות יטהרו בהם. והשכינה תיטהר בהם מבפנים כמ"ש "וטהרו הארץ" וכבר ידעת שארץ זו השכינה. מתי זה יקרה? אלא בשעה שיעשה הרג, זה הרג מד' מיתות בי"ד, באומות העולם. שאז יטהר השכינה שהיא כסא כראוי. וזו תרועה, תרועת מלחמה בחר'ב שהוא גימ' רי"ו שהוא גימ' גבורה שנאמר "וחרב פיפיות בידם שיוצא מחו"ס זו. וברחב חזקה זו יהרגו ודאי אומות העולם וזו שטיפה מבפנים.

דף רכ.

לְבָתַר זָנָק יִתְעַבִּיד בְּהוּ, לְשַׁקָּעָא לֵיהּ בְּזֻבְלָ. וְרָזָא דְּמִלָּה "וְיָצְאוּ וְרָאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים" (ישעיהו סו, כד) וְכוּ'. דְּהָא כְּדֵין יִשְׁתַּקְּעוּן כֻּלְּהוּ אוּמִין זַנְגְּבִין דְּעָלְמָא בִּסְטַר בִּישָׁא דִּלְהוֹן, וְיִתְכַּפְיוּן בְּנוּקְבָא דְּתְהוֹמָא רַבָּא, עַד דְּיִתְעַבְרוּן מֵעָלְמָא לְגַמְרֵי. אח"כ חנק יעשה בהם לשקע אותם בזבל וזה סוד "ויצאו וראו בפגרי האנשים" וכו' שהרי כעת הם ישתקעו כל האומות הרשעות בצד הרע שלהם ויתכנסו בנוקבא דתהומא רבה שזו מלכות דנוק' שהנכנס שם לא יוצא, עד שיעברו מן העולם לגמרי.

יט) וטהרו וקדשו, טהרה מבפנים וקדושה מבחוץ, ומה כוס לאו טהרתיה וקדושתיה מלגו ומלבר בלא מיא, אוף הכי נשמתא לאו טהרתה וקדושתה מלגו ומלבר בלא אורייתא, ובגין דא אמר רבן גמליאל, מי שאין תוכו כברו לא יכנס לבית המדרש, בגין דלאו איהו מסטרא דאילנא דחיי, אלא מעץ הדעת טוב ורע. ע״כ. וראה רמז: תוכו של תוכו אלו אותיות כ״ו שהן הבר של ״כברו״ ורמזם דוד הע״ה שפתח ספרו באמרו ״אשרי האיש״ שגם כאן תוכו של האיש אלו אותיות א״י והן כברו של א׳שר׳י. וזו השכינה שיש בה שם ב״ן שתוכו כ״ו כברו כ״ו כזה: י׳וד ה״ה ו׳ו ה״ה.

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

עַד הָכָא תִּיקּוּנֵי כַּסָּא לְאִתְבָּרְכָא כִּדְקָא יָאוּת, בַּזַּיִּין דְּאִתְמַשְׁכָן מִלְעֵילָּא. וְרָזָא דָּא "לִפְנֵי שֶׁמֶשׁ יִנּוֹן שְׁמוֹ" (תהלים עב, יז). דְּהָכִי אַתְקִין לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא בִּשְׁמָהָן דִּילֵיהּ לְפוּם דַּרְגִּין עִלָּאִין. וּבֵיהּ "עַד כִּי יָבֹא שִׁילֹה" (בראשית מט, י). כְּדֵין יִזְכּוּן יִשְׂרָאֵל לְזַזַּיִן עִלָּאִין בְּנַיְיחָא דִּכְלָּא. וַכְּאָה זוּלָקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. עד כאן תיקוני הכוס להתברך כראוי מן החיים הנמשכים מלמעלה מן החכמה הסתימאה וזה סוד "לפני שמש ינון שמו" שהרי כך התקין הקב"ה את מלך המשיח בשמותיו העליונים לפי הספירות העליונות. ובמשיח נאמר "עד כי יבא שילה" ואז יזכו ישראל לחיים עליונים בנחת של הכל. אשרי חלקם של ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

פָּתַח וְאָמַר ר' ר' "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ" (בראשית א, א) וְכוּ'. "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" (דברים לד, יב) וְכוּ'. הָכָא תַּלְיָין מִילִין אִלֵּין לָקֳבֵל אִלֵּין בְּרָזִין עִלָּאִין וַדַּאי. דְּיוֹקְנָא עִלָּאָה דְּכָלִיל כָּל דְּיוֹקְנִין דָּא אָדָם, בְּד' זַיְין אִתְפָּרַשׁ, דְּאִינּוּן רְאִיָּה, שְׁמִיעָה, רֵיזָא, דְּבוּר. מִלְּבַר אִינּוּן ד' אַתְוָן דְּאַדְנָ"י, וְדָא הֵיכַל מִסְטָרָא דְּגוּפָא. פתח אליהו הנביא הנאמן ואמר לרמחל רבי רבי כתוב "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ" וכו' וכתוב "ולכל היד החזקה וכו'. כאן תלויים דברים אלו כנגד אלו בסודות עליונים ודאי. דיוקן עליון הכולל כל הדיוקנים זה דיוקן אדם הנחלק לד' חיות: אריה שור נשר

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

אדם והם ראיה שמיעה ריח דיבור שהם חו"ב תו"מ. מבחוץ אלו ד' אותיות אדנ-י וזה הנקרא היכל (גימ' אדנ-י) מצד הגוף (כבר ידעת שיש היכלות, לבושין, גופין, נשמות ושורשים שהם כנגד שם הוי'ה עם קוצו ש"י וזה אומרו ששם אדנות כאן הוא בחינת הכלי האחרון שהוא היכל) **אֲבָל מִלְּגַו אִינּוּן יהו"ה מִסְטְרָא דִּנְשְׁמָתָא. וְעוֹד, אָדָם אִיהוּ עָלְמָא, דְּאִיהוּ שְׁלִישׁ יָם שְׁלִישׁ מִדְּבָּר שְׁלִישׁ יְשׁוּב. דְּלִבָּא אִיהוּ יַמָּא, דְּתָמָן דָּמָא קָאִים, וּמִינֵּיהּ נָפִיק לְכָל סְטַר. וּבֵיהּ "כָּל הַנְּזָלִים הֹלְכִים אֶל הַיָּם... אֶל מְקוֹם שֶׁהַנְּזָלִים הֹלְכִים" (קהלת א, ז). שְׁלִישׁ מִדְּבָּר, אִלֵּין בְּנֵי מֵעַיִם דְּתָמָן קַיְימַת זוֹהֲמָא לְנָפָקָא לְבַר. יְשׁוּב דָּא מוֹזָא וְרֵיאָה דְּתָמָן נְשְׁמָתָא מִתְיַשְּׁבָא לְמִלְכָּא כִּדְקָא יָאוּת. וְעוֹד, דְּגוּפָא תָּמָן קַיְימָן שִׁרְטוּטִין וְאִתְזַזְיָין עִלָּאִין וְתַתָּאִין. עִלָּאִין מִסְטְרָא דְּנִשְׁמָתָא. תַּתָּאִין מִסְטְרָא דְּגוּפָא. וְכָל עוֹבְדִין דְּאִתְעֲבִידוּ בְּכָל שִׁיתָּא יוֹמִין, כֻּלְּהוֹ בְּרָזָא דְּאָדָם קַיְימִין. בְּגִין כָּךְ בְּסוֹפָא כְּתִיב "נַעֲשֶׂה אָדָם" (בראשית א, כו). דְּהָא כָּל מַאי דְּאִתְבְּרֵי כֻּלָּא בְּרָזָא דְּאָדָם הַוָּה, דַּהֲוָה נָפִיק זוּלָקָא לְיוֹמָא. לְבָתַר כֻּלָּא אִתְזַבָּר כַּזָּדָא, וַאֲפִיקוּ אָדָם שְׁלִים בְּכֻלָּא.** אבל מצד הפנימי אלו ד' אותיות שם הוי'ה מצד הנשמה. ועוד אדם הוא בציור של העולם: שליש ים, שליש מדבר, שליש ישוב. לב האדם זה ים שם יש את מחזור הדם וממנו יוצא דם לכל צד בגוף האדם ועליו נאמר "כל הנחלים הולכים אל הים...אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת" כלומר יש כאן תאור מדויק של

תְּקוּנָא שִׁבְעִין.

מחזור הדם ולכן הלב של האדם זו בחינת ים של העולם. שליש מדבר אלו בני מעים ששם יש פסולת היוצאת לחוץ. שליש ישוב זה המח והריאה ששם הנשמה מתיישבת למלך כראוי. ועוד שהגוף שם יש שרטוטין שבו נראים עליונים ותחתונים, עליונים מצד הנשמה ותחתונים מצד הגוף כלומר ניתן לראות בשרטוטי הגוף את מצב הרוחני והגשמי של האדם ויש על כך מאמר ארוך ומפורט בזוהר יתרו הנקרא "ואתה תחזה". וכל המעשים שנעשו בכל ששת הימים של הבריאה הם בסוד דיוקן אדם ולכן ביום הששי נאמר "נעשה אדם" שהרי כל מה שנברא הכל בסוד אדם היה שהיה מוציא כל יום חלק מחלקי אדם לבריאה, אח"כ ביום הששי התחברו כל החלקים לאדם אחד והוציאו אדם שלם בכל.

יוֹמָא קַדְמָאָה "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם" (בראשית א, א) וְכוּ'. בְּהַהוּא יוֹמָא אִתְבְּרֵי אוֹר וְזוֹשָׁךְ וְדָא גּוּפָא וְנִשְׁמָתָא. אֲבָל תָּא חֲזֵי, דִּכְדֵין הֲוָה כֹּלָּא מַיִם בְּמַיִם וְדָא גּוּפָא וְנִשְׁמָתָא כֹּלָּא מַיָּא דִּלָּא אַקְרִישׁוּ. "וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם" (בראשית א, ב), דָּא נְהִירוּ עִלָּאָה דְּאַפִּיק עוֹבְדִין לְאַתְרַיְיהוּ. כְּדֵין "וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַזּוֹשָׁךְ" (בראשית א, ד). וּמִסִּטְרָא דְּזוֹשָׁךְ תַּלְיָין וּמִתְאַחֲדָן כֻּלְּהוּ דְּאִתְמַר בְּהוּ "הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ" (בראשית א, ב). וְהָכָא יֵצֶר הָרַע דְּתַלְיָא בְּגוּפָא. וְכֹלָּא אִתְפָּרַשׁ לְסִטְרֵיהּ, דָּא לְגַו וְדָא לְבַר. ביום הראשון כתוב "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ" וכו' באותו יום נברא אור וחושך ואלו הנשמה והגוף. אבל בא וראה, שבתחילה היה הכל מים במים וזה גוף ונשמה שהיו מים שלא התגבשו לצורת מים (זכור שתינוק שנזרע ברחם בשבוע הראשון הוא נראה כמו תרמיל אפונה מלאה מים וזו בחינת העקודים של העולם). אח"כ

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

כתוב "ורוח אלקים מרחפת על פני המים" זה אור עליון המוציא מעשים למקומם ואז נאמר "ויבדל אלקים בין האור ובין החשך" ומצד החשך תלויים ומתאחדים כולם שנאמר בהם "היתה תהו ובהו" וכאן יצר הרע הקשור ותלוי בגוף והכל נפרד לצדדיו וסוגיו הגוף לחוץ והנשמה בפנים.

דף רג.

יוֹמָא תִּנְיָנָא "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ" (בראשית א, ו). וְדָא צֶלֶם דְּקָאִים בֵּין גּוּפָא וּבֵין נִשְׁמָתָא. וְעוֹד, "יְהִי רָקִיעַ... וַיְהִי מַבְדִּיל", דָּא זָעֲצַר הַכָּבֵד דְּאַפְסִיק בְּגוֹ גּוּפָא בֵּין מַיִין עִלָּאִין מִסִּטְרָא דְּה' עִלָּאָה, דְּתָמָן אִיבָּרִין דְּזִיוָתָא מִסִּטְרָא דִּבִינָה זַוֵּי הַמֶּלֶךְ. מַיִין תַּתָּאִין בְּנֵי מֵעַיִם מִסִּטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא. תָּמָן אִיבָּרִין דִּמְזוֹנָא מִסִּטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא שֻׁלְחָן דְּמַלְכָּא. יום שני נאמר "ויאמר אלקים יהי רקיע" וזה צלם העומד בין הגוף ובין הנשמה. ועוד "יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים" זה חצר הכבד הטרפש הנקרא כיום סרעפת המפסיק בתוך הגוף בין מים עליונים מצד ה' ראשונה ששם האיברים של החיים מצד הבינה הנקראת חיי מלך ובין מים תחתונים שהם בני המעים שהם מצד ה' תחתונה צד השכינה שם אברי המזון מצד השכינה הנקראת שלחן המלך.

יוֹמָא תְּלִיתָאָה "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם" (בראשית א, ט) וְכוּ', אִלֵּין מַיִין תַּתָּאִין. וְדָא גּוּפָא דִּסְלִיק עֲלֵיהּ לְאִתְקַשְּׁרָא בְּהַהוּא אָת בְּרִית לְאַפָּקָא מִתַּמָּן תּוֹלְדִין. תָּא זָעֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּגוּפָא אִתְבְּנֵי, כֻּלָּא אִתְבְּנֵי הָכִי בְּרָזָא דָּא לְאִתְקַשְּׁרָא לְהַהוּא אַתַר לְאַפָּקָא תּוֹלְדִין לְבָתַר

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

כִּדְקָא זָזֵי. בְּגִין כָּךְ "יִקָּווּ וְכוּ' וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה" בִּכְלָלָא זְדָא. לְבָתַר "תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ" (בראשית א, יא), וְאִילֵּין כַּמָּה אֵיבָרִין דִּמְתְפָּרְשָׁאן לְזִינַיְיהוּ לְפוּם רָזִין עִלָּאִין. יום שלישי כתוב "ויאמר אלקים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה" אלו מים תחתונים וזה הגוף העולה על המים התחתונים להתקשר בהם אות ברית ולהוציא משם תולדות. בא וראה, בשעה שהגוף נבנה הכל נבנה בסוד התקשרות לאותו מקום להוציא תולדות אח"כ כראוי ולכן כתוב ותראה היבשה בכלל אחד. אח"כ כתוב תדשא הארץ ואלו הם איברי הגוף הנחלקים לסוגיהם לפי סודות עליונים.

יוֹמָא רְבִיעָאָה "יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם" (בראשית א, יד) וְכוּ'. אִלֵּין תְּרֵין עַיְנִין. בְּרָזָא דְּשִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא וַדַּאי קָיְימִין לְבַקְעָא בַּזְּשֵׁכָא לְבַר. "וְאֵת הַכּוֹכָבִים" (בראשית א, טז) אִלֵּין שְׁאַר שִׁרְטוּטִין דְּמִתְזַזְיָין בְּכָל סִטְרִין בְּגוּפָא. יום רביעי נאמר בו "יהי מארת ברקיע השמים" וכו' אלו ב' עינים בסוד השמש והירח ודאי העומדים לבקוע את החשכה לחוץ. ואת הכוכבים אלו שאר שרטוטים הנראים בכל צדדי הגוף.

יוֹמָא זָזֵמִישָׁאָה "יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם" (בראשית א, כ). דָּא נִשְׁמָתָא, דְּכַמָּה עוֹבְדִין תַּלְיָין בִּינַהּ. וְכַמָּה בְּמַנָּן עִלָּאִין אִתְמַנְיאוּ לְשַׁמְשָׁא לְכָל עוֹבָדָא כִּדְקָא זָזֵי לְקִבְלַיְיהוּ. יום חמישי נאמר בו "ישרצו המים" זו הנשמה שכמה מעשים תלויים ממנה וכמה ממונים עליונים עומדים לשמש אותה לכל מעשה כראוי כנגדם.

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

יוֹמָא שְׁתִיתָאָה "תּוֹצֵא הָאָרֶץ" (בראשית א, כד) וְכוּ'. דָּהָא עוֹבְדִין דְּיוֹמִין בְּגוּפָא וּבְנִשְׁמְתָא. וְכֻלְּהוֹ מְמַנָּן הָכִי מִתַּפְקְדָן עַל כֻּלְּהוֹ עוֹבְדִין דְּהַאי וּדְהַאי כְּדְקָא יָאוּת. יום הששי כתב "תוצא הארץ" וכו' שהרי מעשים עומדים בגוף ובנשמה. וכל הממונים על כך הם מופקדים על כל המעשים של הגוף ושל הנשמה כראוי

בָּתַר כֹּלָּא "נַעֲשֶׂה אָדָם" (בראשית א, כו), בְּכֻלְּהוּ דְּכָל אִלֵּין בְּרְיָין דְּתַלְיָין בִּיגֵיהּ. אח"כ כתוב "נעשה אדם" זה כלל כל אלו הבריות התלויים ממנו.

כָּל דָּא "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים" (בראשית א, א) וְכוּ' דָּא בְּרִיאָה בְּקַדְמִיתָא. לְבָתַר "וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" (דברים לד, יב), דָּא סִיּוּמָא, לְאַתְקָפָא כֻּלְּהוֹ בְּרְיָין בְּאַתְרֵיהוֹן מִלְּגַו וּמִלְּבַר כְּדְקָא יָאוּת. כל זה "בראשית ברא אלקים" וכו' וזו בריאה בתחילה אח"כ כתוב "ולכל היד החזקה" זה סיום התורה הבאה לחזק את כל הבריות במקומם מבפנים ומבחוץ כראוי.

וְעוֹד, נִשְׁמָתָא אִיהִי אָדָם. גּוּפָא בָּשָׂר אָדָם. בֵּיהּ "אִישׁ אִישׁ אֶל כָּל שְׁאֵר בְּשָׂרוֹ לֹא תִקְרְבוּ לְגַלּוֹת עֶרְוָה" (ויקרא יח, ו). דְּזִיבּוּרָא דְּאִתְעֲבִיד בְּקַדּוּשָׁא אִתְּמַר בֵּיהּ "עַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ וְכוּ' וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ" (בראשית ב, כד), דְּבֵיקוּתָא מִסְטְרָא דְּנִשְׁמָתָא. כְּדֵין "וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד" (שם) בְּגוּפָא. אֲבָל זִיבּוּרָא דְּלָאו כְּדְקָא יָאוּת, זִיבּוּרָא לָא

תְּקוּנָא שִׁבְעִין.

אִשְׁתְּכַח בִּנְשִׁמְתָא אֶלָּא בְּגוּפָא לְזַוּוגָא. בְּגִין כָּךְ לֵית אִיהוּ זִיבּוּרָא כְּלָל. וּמַמְזֵר דָּא דְּנָפִיק מֵזַיְבֵי כְּרִיתוּת דְּלֵית תָּמָן זִיבּוּרָא כְּלָל, וְאִלֵּין אוּמִין דְּעָלְמָא, דְּנָזְשׁ בָּא עַל זָוָה וּמִתַּמָּן נָפְקוּ אוּמִין אִלֵּין. אֲבָל בְּגִין דְּלָא אִשְׁתְּכַח זִיבּוּרָא אֶלָּא בְּגוּפָא, בְּגִין כָּךְ גּוּפָא אַמְשִׁיכוּ מִסִּטְרָא דְּאָדָם וְלָא נִשְׁמָתָא. וּבְהוּ "לֹא יָבֹא מַמְזֵר בִּקְהַל יְהוָה" (**דברים כג, ג**). ועוד, נשמה היא אדם הגוף הוא רק (שמות ל, לב)

"בשר אדם" ועליו נאמר "איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה" שעל חיבור שנעשה בקדושה נאמר בו "על כן יעזב איש ... ודבק באשתו" דבקות מצד הנשמה ואז נאמר בהם "והיו לבשר אחד" בגוף אחד. אבל חיבור שאינו כראוי לא נמצא בנשמה אלא בגוף בלבד. לכן חיבור מצד הגוף אינו חיבור כלל. וממזר זה היוצא מחייבי כריתות שאין בו חיבור כלל ואלו אומות העולם שהנחש בא על חוה ומשם יצאו אומות העולם. אבל בגלל שלא נמצא חיבור אלא בגוף לכן הם מוציאים ולד שיש לו גוף ואין לו נשמה ועליו נאמר "לא יבא ממזר בקהל ייי".

דף רד.

וַיַּתֵּר מִכֹּלָּא הַהוּא זַיְיבָא מְסָאֲבָא. וְנָזְשׁ אִיהוּ "מְעָוָת לֹא יוּכַל לִתְקֹן" (קהלת א, טו), שֶׁבָּא עַל הָעֶרְוָה וְהוֹלִיד מִמֶּנָּה מַמְזֵר. דִּבְגִין כָּךְ אִצְטְרִיךְ אִיהוּ לְאִשְׁתֵּיצָאָה מֵעָלְמָא. וְהָכִי הַהוּא מַמְזֵר אִצְטְרִיךְ לְאִשְׁתֵּיצָאָה, וְאִלֵּין אוּמִין דִּילֵיהּ. כְּדֵין "בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וְכוּ' וְזֶרְפַּת עַמּוֹ יָסִיר" (ישעיהו כה, ז) אִלֵּין אוּמִין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, וְזֶרְפַּת עַמּוֹ

תְּקוּנָא שִׁבְעִין.

וַדַּאי. ויותר מכל, אותו הרשע הטמא עליו נאמר "מעות לא לתקון" זה מי שבא על הערוה והוליד ממנה ממזר" שלכן הוא הממזר צריך לאבד מן העולם והוא אחד מתשעה השנואים לפני ייי'. וכך הוא ממזר צריך הוא לאבד מן העולם ואלו אומות העולם שיצאו מן הנחש ואז יתקיים "בילע המות לנצח... וחרפת עמו יסיר" אלו אומות עובדי ע"ז וזו חרפת עמו ודאי.

וּמָאן דְּעָרִיב זַרְעֵיהּ בְּאִתְּתָא נוּכְרָאָה, אִתְּמַר בֵּיהּ "וּבָעַל בַּת אֵל נֵכָר" (מלאכי ב, יא) דָּא לִילִית זַיְּיבְתָּא. דְּהָא אִיהִי אִזְדַּמְּנַת לְגַבֵּי הַהִיא מְסָאֲבָתָא, וְאִיהוּ בַּהּ אִתְקְשַׁר וַדַּאי. כְּגַוְונָא דָּא מָאן דִּמְשַׁמֵּשׁ בְּאִתְּתֵיהּ בִּקְדֻשָּׁה כְּדְקָא יָאוּת, שְׁכִינְתָּא קָרְשַׁת גַּדְפָּהָא עַל הַהִיא אִתְּתָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פָּרִישׂ גַּדְפּוֹי עֲלֵיהּ. וְאִתְּמַר בֵּהּ "וּמִסְפָּר אֶת רֹבַע יִשְׂרָאֵל" (במדבר כג, י), כְּדֵין מִתְקַדְּשִׁין כֻּלְּהוֹ בִּקְדֻשָּׁה כְּדְקָא יָאוּת. אֲבָל אִי לָא אִזְדַּהַר בִּקְדוּשָׁתָא כְּדְקָא יָאוּת, סִטְרָא אַחֲרָא אִזְדַּמְּנַת תָּמָן, וּמְשַׁיְּכוּ מִינַּהּ אִתְמְשַׁךְ בְּהַהוּא וְלָדָא. עֲלֵיהּ כְּתִיב "אָבוֹת אָכְלוּ בֹסֶר וְשִׁנֵּי בָנִים תִּקְהֶיָנָה" (ירמיהו לא, כז). אֲבָל אִי בִּקְדֻשָּׁה דְּמָארֵיהּ אִתְקַדַּשׁ כְּדְקָא יָאוּת, כְּדֵין אִתְּמַר בֵּיהּ "זֶרַע קֹדֶשׁ מַצַּבְתָּהּ" (ישעיהו ו, יג) מֵהַהוּא קִדּוּשׁ עִלָּאָה וַדַּאי. ומי שמערב זרעו באשה נכרית נאמר עליו "ובעל בת אל נכר" זו לילי' הרשעה שהרי היא מזומנת לגבי אותה ההיא הטמאה והוא

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

נקשר בה ודאי214. כעין זה מי שמשמש באשתו כראוי השכינה פורשת כנפיה על אשתו והקב"ה פורש כנפיו עליו ועליהם נאמר "ומספר את רובע ישראל" ואז כולם מתקדשים בקדושה כראוי. אבל אם לא נזהר הבעל בקדושה כראוי הס"א ממתינה שם ומעט ממנה נמשך לולד ועל זה נאמר "אבות אכלו בסר ושני בנים תקהינה" אבל אם הוא בקדושת אדונו הוא מתקדש כראוי ואז נאמר עליו "זרע קדש מצבתה" מאותו קודש עליון ודאי.

וְהָא אַבְרָהָם סָבָא וְסִידָא אָתֵי פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' וַדַּאי כַּמָּה רָזִין עִלָּאִין כְּלִילָן אִינּוּן בְּדִיּוּקְנָא דְּאָדָם. וְאָדָם הַוָּה כָּלִיל כֹּלָּא בְּכֹלָּא וְזַדָּא. וּשְׁכִינְתָּא מִתְקַשְּׁרָא עֲלֵיהּ לְקַשְּׁרָא כֹּלָּא בְּקִישׁוּרָא וְזַדָּא. בְּגִין כָּךְ "וַיָּבֵא אֶל הָאָדָם לִרְאוֹת מַה יִקְרָא לוֹ" (בראשית ב, יט) לְאַשְׁתַּכְוָזָא כֹּלָּא בְּיִשּׁוּבָא וְזַדָּא. אֲבָל בְּזִמְנָא דְּזָנַב אָדָם כֹּלָּא אֶתְקַלְקַל, וְאִשְׁתְּמוֹדָע בְּאִינּוּן דָּרִין דִּילֵיהּ. והנה

אע"ה הסבא קדישא מגיע פותח ואומר לרמחל רבי רבי כמה סודות עליונים יש בדיוקן אדם. ואדם היה כולל הכל בכללות אחת. והשכינה מתקשרת עליו לקשור את הכל בקישור אחד. לכן כתוב "ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו" להמצאה כל בישוב אחד. אבל בעת שחטא אדם הכל התקלקל ונודע הדבר בדורותיו.

---

214 ידוע המעשה מתקופת הארי הקדוש מאדם שגר בדמשק ובא לבחון אם הרב הארי הקודש זללה"ה יודע לקרוא בפרצוף האדם. והנה הרב מגלה לו שהוא בעל בת אל נכר. כפר האדם בכתב אישום זה. מיד הרב זקף באצבע למעלה והורידה למטה ושאל אותו "האם אתה מכיר אותה"? מיד הודה האיש לדברי הרב. ועוד הרב אמר לו שדמותה הולכת עמו לכל מקום שהולך.

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

תָּא וְחַזֵי, בְּזִמְנָא דְּזָעִיר שָׂרָאת שְׁכִינְתָּא לְאִסְתַּלָּקָא, וְכֹלָּא אֶתְקַלְקַל. מַאי אִסְתַּלַּק? אֶלָּא רָזָא דָּא "יוֹם הַשִּׁשִּׁי. וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ" (בראשית ב, א). הָכָא כָּלִיל שְׁמָא קַדִּישָׁא יהו"ה ב"ה. אֲבָל בְּתֵרִין קְרָאֵי אִיהוּ. אַמַּאי? אֶלָּא דְּהָכָא אִתְעַבִּיד פֵּירוּדָא. וְרָזָא דְּמִלָּה לְעֻלָּם כְּתִיב, וְדָא ו"ה דְּאִטְמָרוּ, בְּגִין סִטְרָא אַחֲרָא עֲרָוָה דְּקַיְימַת לְאִתְאַחָזָא בְּהוּ, דִּכְתִיב בְּהוּ "וַיֵּדְעוּ כִּי עֵירֻמִּם הֵם" (בראשית ג, ז). וּבְגִין כָּךְ אִשְׁתְּאַר שְׁמָא י"ה. וְרָזָא דְּמִלָּה "וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל יְהוָה אֱלֹהִים מִתְהַלֵּךְ בַּגָּן" (בראשית ג, ז) אִלֵּין ו"ה דַּהֲווֹ מִסְתַּלְקָן וְאָזְלִין. ו"ה בְּגִינַיְיהוּ אִתְּמַר לֵיהּ "אַיֶּכָּה" (בראשית ג, ט), א"י כ"ה. דְּו"ה אִיהוּ א"י. וְלָקֳבֵל דְּאִינּוּן אִטְמָרוּ, אִתְתְּקָפוּ י"א אֲרוּרִים, דְּאִתְיְהִיבוּ לְבָתַּר בְּאוֹרַיְתָא לְאַכְפָּיָא לוֹן. וְכֹלָּא אִסְתַּלֵּק לְהַהוּא כ"ה, לְמֶהֱוֵי מְעַדְּרָא בְּגָלוּתָא. בא וראה, בעת שחטא אדה"ר התחילה השכינה להסתלק והכל להתקלקל. מה הסתלק? אלא זה סוד "יום הששי ויכלו השמים והארץ" כאן יש שם הוי"ה בראשי תיבות י'ום ה'ששי ו'יכלו ה'שמים אבל הוא נרמז בשני פסוקים. ומדוע? אלא כיון שכאן נעשה פירוד וסוד המילה כתוב (שמות ג, טו) לעלם ואלו אותיות ו"ה שהסתתרו בגלל הס"א הנקראת ערוה העומדת להתאחז בהם שנאמר וידעו כי ערומים הם ולכן נשאר שם י"ה. וזה סוד "וישמעו את קול ייי' אלקים מתהלך בגן" אלו אותיות ו"ה שהיו מסתלקות והולכות. כבר ידעת שייי' זו אות ו' ואלקים זו אות ה'. ובגלל ב' אותיות ו"ה שהסתלקו נאמר לו איכה כלומר אי כה. אותיות ו"ה של שם ייי' הם גימ' י"א ולכן שאל "איכה". וכנגד אלו אותיות

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

ו'ה שהם י"א שהסתרו יש בתורה י"א ארורים שניתנו אח"כ בתורה להכניע אותם. והכל הסתלק אל המלכות הנקראת כ'ה להיות נודדת בגלות.

דף רה.

אֲבָל תָּא חֲזֵי, עֶשֶׂר דְּרִין אִינּוּן, דְּכֵיוָן דְּזָוֵב אָדָם וְאִתְקַלְקַל, כֻּלְּהוּ אִתְקַלְקָלוּ אֲבַתְרֵיהּ. עַד דַּאֲתָא נֹחַ לְאִתְתַּקָּנָא בֵּיהּ עָלְמָא. וְרָזָא דָּא עֶשֶׂר אֲמִירָן עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת דִּבְהוּ אִתְבְּרֵי עָלְמָא, כֹּלָּא בְּרָזָא דְּאָדָם. אבל בא וראה, עשר דורות הם שכיון שחטא אדה"ר וירד ממדרגתו, כולם התקלקלו כמוהו. כבר ידעת שלפני החטא היה לו אור יקר הנקרא זיהרא עילאה והמפרשים אומרים שהיו לו כל הנרנח"י בשלימות וכעת פרחו ממנו נח"י ונותרו לו נ"ר בלבד. וכך היה עד שבא נח ובו נתקן העולם שנאמר בו ז'ה ינחמנו. וזה סוד עשר מאמרות בהם נברא העולם הכל בסוד אדם. ומה הם עשר המאמרות?

קַדְמָאָה בְּרֵאשִׁית עֲלַיְיהּ אָמְרוּ רַבָּנָן 'בְּרֵאשִׁית נָמֵי מַאֲמָר הוּא' (ראש השנה לב) וְדָא כֶּתֶר עִלָּאָה דְּאִיהוּ כְּלָלָא דְּכֹלָּא, בּוּצִינָא דְּכָל בּוּצִינִין, דְּכֹלָּא תַּלְיָא בֵּיהּ וַדַּאי. וְדָא בְּרֵאשִׁית בָּרָ"א שִׁי"ת, שִׁית תַּתְאִין, בָּרָא תְּלַת עִלָּאִין, כֶּתֶר כְּלָלָא דְּכֹלָּא. אֲבָל בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ לְזַוּוּדֵיהּ הֲוָה נָהִיר לְתַתָּא נְהִירוּ דַּקִּיק קָאִים דְּלָא אִתְתַּקַּף, וּמִלִּין לָא קָיְימִין בְּאַתְרַיְיהוּ. בְּגִין כָּךְ "וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ" (בראשית א, ב) וְכוּ' דְּהָא אִינּוּן אָזְדָּרִין הֲווּ קָיְימִין לְאִתְתַּקָּפָא עַל אַרְעָא, בְּגִין נְהִירוּ דְּאַסְתִּים מִינַּהּ.

וְרָזָא דָּא קָמַץ. מאמר ראשון זו המילה בראשית עליה אמרו חכמים

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

"בראשית נמי מאמר הוא" והוא המאמר הראשון כנגד ספירת הכתר שהוא כלל הכל, נר הנרות שהכל תלוי ממנו ודאי. וזה בראשית בר'א שי'ת אלו הו"ק ועוד ברא ג"ר והכתר כולל כולם. אבל כאשר הכתר לחוד היה מאיר למטה אור דקיק העומד שלא מתחזק ומילים לא היו במקומם. ולכן "והארץ היתה תהו ובהו" וכו שהרי אלו האחרים, כלומר הס"א, היו עומדים להתחזק על הארץ בגלל מיעוט האור שהיה בה והכתר סודו קמץ כי אורותיו קמוצים וסתומים ומאירים אור דקיק.

לְבָתַר "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר" (בראשית א, ג) מִסִּטְרָא דְּזָכְמָה. וְהָכָא אִתְפַּתָּחוּ מִילִין לְאִתְתַּקָּנָא. וּבְזִמְנָא דְּזָכָר אָדָם, הַהוּא קִשְׁרָא קַדְמָאָה אִשְׁתְּרִי. לְבָתַר בְּקַיְּין אִתְתַּקַּף וְזַשְׁוּכָא עַל נְהוֹרָא. וְדָא גָּרִים לְבָתַר וְזַשְׁוּכָא דְּאוֹרַיְתָא. מאמר שני "ויאמר אלקים יהי אור" מצד ספירת החכמה וניקוד החכמה פתח ולכן כאן נפתחים דברים להתקן. וכאשר חטא האדם אותו קשר ראשון הותר. אח"כ בחטא קין התחזק החשך על האור וזה מה שגרם לחשך התורה.

תְּלִיתָאָה "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ" (בראשית א, ו) מִסִּטְרָא דְּבִינָה. רָקִיעַ דְּעַל גַּבֵּי זִיזִין. וְדָא אֶתְקַלְקַל בְּדָרָא דֶּאֱנוֹשׁ, דִּכְתִיב בֵּיהּ "אָז הוּחַל לִקְרֹא בְּשֵׁם יְהוָה" (בראשית ד, כו). וְרָזָא דָּא הָכָא תַּלְיָא עוֹבְדֵי אֱלִילִים לְאַפָּרָא אִיבָּא מֵעַל גַּבֵּי בְּנִין. וְרָזָא דִּמְלָה "אֱלֶה אֱלֹהֶיךָ" (שמות לב, ד). וְדָא "אָז הוּחַל לִקְרֹא" (בראשית ד, כו), א"ז א' ז', אִיבָּא עַל בְּנִין. וְדָא "הוּחַל לִקְרֹא בְּשֵׁם יְהוָה" (שם), לְמֵיהַב אַתַר לְסִטְרָא אַחֲרָא בְּפוּלְחָנָא

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

דְּפָלְזוּ לַהּ. מאמר שלישי "ויאמר אלקים יהי רקיע" מצד ספירת הבינה שניקודה צירי והיא (יחזקאל א, כב) רקיע שעל גבי החיות. וזה התקלקל בדורו של אנוש שנאמר בו "אז הוחל לקרוא בשם ייי"[215] ששמו של ייי' נעשה חולין בעולם וזה גרם להפריד הא'ם (בינה) מעל הבנים (זו"ן) וזה סוד והדבר מה שאמרו עובדי העגל "אלה אלהיך ישראל" שהפרידו אותיות מ'י מאותיות אל'ה של שם אלקים וכאן נאמר "אז הוחל לקרוא" א' שזו הבינה נפרדה מעל הבנים שהם זו"ן שיש בהם ז' ספירות (ראה גם ראה א'ז ה'חל ל'קרוא ר"ת אלה). וזה הפירוש "הוחל לקרוא בשם ייי" לתת מקום לס"א בעבודה שעבדו בה.

רְבִיעָאָה "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם" (בראשית א, ט) מִסְטְרָא דְּחֶסֶד. דְּקָאִים לְרַהֲטָא לַאֲתַר דְּאִתְזָוֵי לֵיהּ. מאמר רביעי "ויאמר אלקים יקוו המים" מצד החסד שניקודו סגול ומים הם חסד העומדים לרוץ בשקתות המים למקום הראוי להם.

זַמְּינָּאָה "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ" (בראשית א, יא) מִסְטְרָא דִּגְבוּרָה. לְאִתְתַּקָּנָא לָקָבֵל דְּכוֹרָא כְּדְקָא וְזַוֵי. לְאִתְזַבָּרָא בְּזִיבּוּרָא זַד יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. מאמר חמישי "ויאמר אלקים תדשא הארץ" מצד הגבורה שניקודה שווא והארץ היא גבורה והתיקון שנעשה בה שתוכל לקבל זכר (ז"א) כראוי שיתחבר בחיבור אחד החסד שזה הזכר עם הגבורה שזו הנקבה.

---

[215] כתוב במדרש תנחומא נח - פרק יח : "עמדו דורו של אנוש קראו שמו של הקב"ה לעבודת כו"ם שנאמר אז הוחל לקרוא בשם וגו' (בראשית ד) והקב"ה קרא ים אוקיינוס והציף שלישו של עולם שנא' הקורא למי הים וישפכם על פני הארץ לה' שמו (עמוס ה) ואומר אבנים שחקו מים תשטף ספיחיה עפר ארץ ותקות אנוש האבדת (איוב יד).

תְּקוּנָא שִׁבְעִין.

שְׁתִיתָאָה "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֹת" (**בראשית א, יד**) **מִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא.** מאמר ששי "ויאמר אלקים יהי מארת" מצד התפארת שניקודה חולם ונאמר שם ברקיע השמים ושמים הם תפארת.

שְׁבִיעָאָה "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם" (**בראשית א, כ**) **מִסְטָרָא דְּנֶצַח לִימִינָא.** מאמר שביעי "ויאמר אלהים ישרצו המים" מצד הנצח שניקודו חירק וכבר ידעת שהנצח ענף החסד הוא וזה הוא "ישרצו המים".

תְּמִינָאָה "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ" (**בראשית א, כד**) **מִסְטָרָא דְּהוֹד לִשְׂמָאלָא.** מאמר שמיני "ויאמר אלקים תוצא הארץ" מצד ההוד שניקודו שורק והוא ענף הגבורה ולכן תוצא הארץ זה הוד.

תְּשִׁיעָאָה "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם" (**בראשית א, כו**) **מִסְטָרָא דְּצַדִּיק.** מאמר תשיעי "ויאמר אלקים נעשה אדם" מצד היסוד שניקודו קובוץ והיה צדיק קודם שחטא וכבר ידעת שצדיק הוא ספירת היסוד מפסוק (חבקוק) וצדיק יסוד עולם.

עֲשִׂירָאָה "וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ וּרְבוּ" (**בראשית ט, א**) **מִסְטָרָא דְּמַלְכוּת. וְהָכָא כְּלִיל** "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי" (**בראשית א, כט**) **וְכוּ' מִסְטָרָא דְּמַלְכוּת וַדַּאי דְּאִיהִי כְּלָלָא דְּכֹלָּא, וּבָהּ קַיְּימַת פּוּלְחָנָא לְאִתְתַּקָּנָא כֹּלָּא. בְּכֻלְּהוֹ עֲשָׂרָה דְּרִין אִלֵּין אִתְקַלְקָלוּ מִילִּין דְּאִתְבְּרִיאוּ בְּקַדְמִיתָא. עַד דַּאֲתָא נוֹזַ, דְּבֵיהּ קָאִים עָלְמָא לְאִתְתַּקָּנָא בְּאַרְזוּ**

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

אַזְרִינָא. מאמר עשירי "ויאמר להם פרו ורבו" מצד ספירת המלכות והיא כוללת הכל שנאמר שם "את כל עשב" וזו המלכות הנקראת א'ת והיא מחוברת ליסוד הנקרא כ'ל ומילת א'ת היא מצד המלכות ודאי שהיא כללות הכל מא' עד ת' ולכן נקראת א'ת ובה העבודה להתתקן הכל. בכל עשר הדורות האלו היו קלקולים בדברים שנבראו בתחילה עד שבא נח שבו החל העולם להתקן בדרך אחרת.

דף רו.

קָם מטט' שָׂרָא רַבָּא וְאָמַר, בְּרִיךְ אַנְתְּ אַבְרָהָם דְּאַנְתְּ אִיהוּ דְּבָךְ אִתְתַּקַּן עָלְמָא כִּדְקָא יָאוּת. דְּאִתְּמַר בְּךְ "שֵׁכֶל הַדּוֹרוֹת הָיוּ מַכְעִיסִין וּבָאִין, עַד שֶׁבָּא אַבְרָהָם וְקִבֵּל עָלָיו שְׂכַר כֻּלָּם" (אבות ה, ב). קם מלאך מטט' השר הגדול ואמר ברוך אתה אברהם שאתה הוא שבך נתקן העולם כראוי שנאמר "שכל הדורות וכו'. ודע שבגיל מ"ח הכיר אאע"ה את בוראו וזה היה לקראת סוף אלפיים שנות תהו בשנת 1996 לבריאת העולם.

תָּא וְזַוֵּי, מְזוּמָנָא דְּזָוֵּב אָדָם שָׁרֵי עָלְמָא לְאִתְזַשְּׁכָא בְּגִין זִשְׁיָךְ דְּאִתְתַּקַּף עַל אוֹר. עַד דְּמָטֵי לְנַזָּז, וּבֵיהּ נָפַק אוֹר לְעָלְמָא, דְּבֵיהּ "וַיְהִי יְנַזְּמֵנוּ" (בראשית ה, כט) וְכוּ'. אֲבָל תָּא וְזַוֵּי, דְּוַדַּאי כְּדֵין אַעֲבַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כֻּלְּהוֹ בִּרְיָין קַדְמָאִין. וְרָזָא דָּא תַּהוּ וּבָהוּ דְּאִתְתַּקַּף עַל עָלְמָא וְזָרִיב לֵיהּ. אֲבָל נַזָּז נָפַק בְּקַדְמִיתָא עַד לָא יִתְזָרֵב, וְאִתְקִיף בִּנְהוֹרָא. בְּגִין כָּךְ אִתְתַּקַּף יַתִּיר. וַאֲתַרֵּהּ כְּתִיב "לֹא אֹסִף לְקַלֵּל עוֹד" (בראשית ח, כא) וְכוּ' בְּגִין דַּהֲרָבָנָא

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

דְּאִתְקְרִיב בְּהַהוּא זִמְנָא. וְכֹלָּא בִּנְהוֹרָא דָּא דְּנָפֵיק מִצַּדִּיק לִשְׁכִינְתָּא. וְרָזָא דָּא "אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֶּךְ נֹחַ" (בראשית ו, ט). בא וראה מזמן שחטא אדה"ר החל העולם להתחשך כי החשך רב על האור. עד ימי נח שאז יצא אור היסוד לעולם שנאמר "זה ינחמנו" וכבר ידעת ש"זה" כינוי ליסוד והכתוב מעיד על נח "איש צדיק" והוא נקרא "איש האדמה" בעלה של האדמה שזו המלכות והוא נכנס לתיבה שזו המלכות. אבל בא וראה דודאי שאז העביר הקב"ה את כל הבריות הראשונות מבריאת העולם עד לנח, וזה סוד תהו ובהו שהתחזק על העולם והחריב אותו במבול וזה מאמרם ז"ל (סנהדרין צז ע"א) "אלפיים שנה תהו". אבל נח נולד טרם המבול שש מאות שנה ומתוך שהיה צדיק חיזק את האור בעולם ולכן התחזק יותר. ואח"כ כתוב "לא אסיף לקלל עוד" וכו' כי נח הקריב קרבן באותו זמן שעלה לריח נחח וקישר את העולמות והכל בזכות האור הזה שיצא מנח לשכינה וזה סוד "את האלהים התהלך נח" וכבר ידעת שהשכינה נקראת א'ת ונקראת אלקים.

אֲבָל תָּא חֲזֵי, נֹחַ אִתְקְרִיב בֵּיהּ בָּאָדָם לְאִתְקָנָא לֵיהּ אֲבָל אָדָם לָא אִתְקְרִיב בֵּיהּ, בְּגִין כָּךְ "אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו" (בראשית ו, ט). אִישׁ, וְלָא אָדָם. "בְּדֹרֹתָיו", בְּדָרִין דִּילֵיהּ, דְּקָאִים לְאִתְקָנָא בְּהוּ דָּרִין דְּדָמְאִין דְּאָדָם. אֲבָל אַנְתְּ אִתְקִיפַת בֵּיהּ בָּאָדָם, וְאִיהוּ אִתְקִיף בָּךְ, בְּגִין כָּךְ אִתְּמַר בָּךְ "הָאָדָם הַגָּדוֹל" (יהושע יד, טו) וְכוּ'. וְאִתְּמַר "וְקִבֵּל עָלָיו שִׂכַר כֻּלָּם" (אבות ה, ב), מַה דְּלָא אִתְּמַר בְּנֹחַ. דְּכַמָּה דְּאִתְקִיפַת בְּהוּ, אִתְקִיפוּ בָּךְ, וְנָטְלַת כֹּלָּא בִּכְלָלָא וְזַדָּא. כְּדֵין זָכִית לְאִתְקַבְּרָא בַּהֲדֵיהּ

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

מַה דְּלָאו הָכִי נֹזַז. וְהָכִי בְּגִין קַדִּישִׁין דִּילָךְ בַּהֲדֵךְ זָכוּ לְאִתְקַבְּרָא, לְאִתְקַיְּימָא עָלְמָא בְּקִיּוּמָא שְׁלִים.

אבל בא וראה, נח התחזק לתקן את אדה"ר אבל אדה"ר לא התחזק לתקן את נח. הפירוש היותר עמוק הוא שאדם הוא סוד התפארת הנקראת אדם ויש בה שם מ"ה גימ' אדם. נח הוא ספירת היסוד שהוא כללות אדם. ולכן נח מתקן את האדם אבל אדם לא מתקן את נח. בצד הגשמי נח נולד בשנת 1056 שהם 126 שנה לאחר פטירת אדה"ר ולפי זה תיקון כאן היינו תיקון הקלקול שבא אחר חטא אדה"ר. ולכן נאמר בנח "איש צדיק תמים היה בדרתיו" איש ולא אדם. [כבר ידעת מ"ש בספר הזוהר (ח"ג דף מח ע"א): "תאנא בכמה דרגין אתקרי בר נש: אדם, גבר, אנוש, איש. גדול שבכלם אדם, (משום) דכתיב (בראשית א כז) ויברא אלהי"ם את האדם בצלמו, וכתיב (שם ט ו) כי בצלם אלהי"ם עשה את האדם, ולא כתיב גבר אנוש איש] איש תואר הנמוך ביותר מד' תוארי אדם. בדורותיו בלבד שבא לתקן מה שהיה. אבל אתה אברהם הסבא הקדוש התחזקת לתקן את אדה"ר (ואת הנפש אשר עשו. אדה"ר הביא מיתה לעולם ואילו אברהם ושרה הביאו חיים) והוא התחזק לתקן אותך ולכן עליך נאמר "האדם הגדול" וכו'. ולכן עליך נאמר שקיבלת שכר כולם מה שלא נאמר בנח. שכמו שהתחזקת לתקן את אדם כך הוא התחזק לתקן אותך וקבלת שכר כולם. לכן זכית להקבר לצד אדה"ר מה שלא זכה נח וכך בניך הקדושים יצחק ויעקב זכו להקבר יחד איתך וזכו להעמיד את העולם בקיום שלם.

וְאָדָם אִתְתַּקַּן בִּתְלָת אֲבָהָן בִּימִינָא שְׂמָאלָא וְאֶמְצָעִיתָא. כְּדֵין אִשְׁתְּרָשׁוּ שָׁרְשִׁין כִּדְקָא יָאוּת. מִתַּמָּן נָפְקוּ תְּרֵיסַר שִׁבְטִין קַדִּישִׁין, וְאִינּוּן תְּלָת הֲוַוֹ"ן. תְּלֵיסַר מָאן אִינּוּ? אֶלָּא דָּא מַלְכָּא, וְדָא לָא אִתְתַּקַּן בְּקַדְמִיתָא אֶלָּא לְבָתַר. וּמֹשֶׁה רַעֲיָא מְהֵימְנָא זַכָּה לֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, דִּכְתִיב "וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עָם יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל"

דפי מהדורא קמא: דף רו.

תְּקוּנָא שִׁבְעִין.

(דברים לג, ה). דְּהָא כְּלָלָא דְּתֵרֵיסַר שִׁבָטִין עֲבִיד תְּלֵיסַר, וְדָא מַלְכָּא. לְבָתַר דָּוִד יָרִית לֵיהּ יְרוּתָא דְּלְעֵלַם. ואדם שסודו ספירת המלכות נתקן בג' אבות שהם חג"ת וגם בפשט הם קבורים יחד ואז השתרשו השורשים כראוי ומשם יצאו י"ב שבטים קדושים שהם י"ב אותיות שיש בג' הויות הי"ג מי הוא? פירוש כי הרי יש י"ב בנים ליעקב אולם מיוסף יצאו ב' שבטים כך שיש י"כ שבטים, ובכן השבט הי"ג הוא כנגד המלך ספירת המלכות וזו לא נתקנה בתחילה אלא לבסוף. ומרע"ה זכה לה בתחילה שנאמר "ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל" שהרי כלל הי"ב הם י"ג וזה המלך שסודו מלכות (גם בשנה יש י"ב חודשים וחודש עיבור וגם אות וו היא י"ב וכשהיא כך ואו היא י"ג). אח"כ דהע"ה ירש אותה (את ספירת המלכות) לעולם (וכך כותב האר"י הקדוש בתחילת שער רוח הקודש שכשם שמרע"ה הוא אבי הנביאים כך דהע"ה הוא אביהם של בעלי רוח הקודש. וכבר ידעת שמן המלכות מושכים רוח הקודש).

וְאִלֵּין תְּלָת פָּיקוּדִין דְּאִתְפַּקְּדוּ יִשְׂרָאֵל. לְמָנוֹת לָהֶם מֶלֶךְ. לִמְזוֹזוֹת וַרְעוֹ שֶׁל עַמְלֵק. וְלִבְנוֹת לָהֶם בֵּית הַבְּחִירָה. דְּהָא עַד מַלְכָּא לָא אִשְׁתְּכַח בְּיִשְׂרָאֵל, לָא יָכְלוּ זַרְעָא דְּ זַיְיבָא לְאִתְעַקָּרָא. וְכֻלָּא רָזָא עִלָּאָה. דְּמַלְכָּא אִיהוּ תְּלֵיסַר וַדַּאי, דְּתַלְיָא בְּהַהוּא מַוָּלָא עִלָּאָה, דִּבְיהּ "וְנִקֵּיתִי דָּמָם לֹא נִקֵּיתִי" (יואל ד, כא). וּבְמִנָּא דְּהַאי אִתְעַר אִתְמַר בֵּיהּ "בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד" (זכריה יד, ט). דִּכְדֵין מִתְעַבְּרָן אִלֵּין מְסָאֲבִין מֵעָלְמָא, דְּאִתְמַר בְּהוּ "וְנִרְגָּן מַפְרִיד אַלּוּף" (משלי טז, כח). וְכֻלָּא בְּהַאי מַוָּלָא תַּלְיָא

תְּקוּנָא שִׁבְעִין.

וַדַּאי. ואלו ג' מצוות שהצטוו ישראל: למנות להם מלך, להכרית זרעו של עמלק ולבנות את בית המקדש. שהרי עד שלא נמצא מלך בישראל לא יכלו זרע רע זה להמחות מן העולם. ובכל יש סודות עליונים שהמלך אחוז בספירת המלכות והוא בחינת השבט הי"ג כיון שמן המזל הי"ג נמשכת המלכות שמזל י"ג נקרא "ונקה" ולכן ממנו הנקמה שנאמר "ונקיתי דמם לא נקיתי". וכאשר מתעורר מזל י"ג נאמר "ביום ההוא יהיה ייי' אחד ושמו אחד" שאז יהיו עוברים מן העולם אלו הטמאים אלו הנרגנים המפרידים אלופו של עולם והכל תלוי במזל י"ג ודאי.

דף רז.

וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי דְּיִתְעַר, כְּדֵין כְּתִיב "וְהָאֱלִילִים כָּלִיל יַחֲלֹף" (ישעיהו ב, יז). וְרָזָא דָּא "יְהֶיֶה יְהוָה אֶחָד" (זכריה יד, ט), דְּהוּ אִתְהַדַּר י', לְאִשְׁתַּכְּחָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּחִבּוּרָא חַד תָּדִיר. וְרָזָא דָּא "כִּי אֶעֱשֶׂה כָלָה בְּכָל הַגּוֹיִם וְכוּ' וְנַקֹּה לֹא אֲנַקֶּךָּ" (ירמיהו ל, יא) הָא לְאָחֳרָנִין יְנַקֶּה. כָּלָה "כִּי לַיהוָה הַמְּלוּכָה" (תהלים כב, כט), דְּכְדֵין אִזְדַּמְּנַת שְׁכִינְתָּא לְאִתְחַבְּרָא תָּדִיר בְּמַלְכָּא. ולעת"ל כשיתעורר מזל הי"ג, אז כתוב "והאלילים כליל יחלף" וזה סוד "יהיה ייי' אחד" שאות ו' חוזרת להיות י' שהקב"ה יהיה עם השכינה בחיבור אחד מתמיד. וזה סוד "כי אעשה כלה בכל הגויים וכו'...ונקה לא אנקך" מכאן שלאחרים הוא ינקה. המילה כלה רומזת ל: כ'י ל'ייי ה'מלוכה שאז השכינה מזדמנת להיות מחוברת תמיד עם המלך. **בְּגִין כָּךְ "וְהָאֱלִילִים כָּלִיל יַחֲלֹף" (ישעיהו ב, יז). דְּהַשְׁתָּא לַזְמַנִּין אִתְתָּרְכַת סִטְרָא אַחֲרָא דְּאִיהוּ עֵשָׂו, עַד דְּיֵיתֵי יַעֲקֹב וְיִטֹּל בִּרְכָאן, לְבָתַר**

תְּקוּנָא שִׁבְעִין.

"וַיְהִי אַךְ יָצֹא יָצָא יַעֲקֹב וכו' וְיֵעָשׂוּ אָזְוִיו בָּא מִצִּידוֹ" (בראשית כז, ל). בְּגִין צִידָא דִּילֵיהּ דְּנָטִיל מִגּוֹ סְטַר קַדִּישָׁא. דְּהָא בְּגִין דָּא אִית לֵיהּ טָעֲנָה לְגַבֵּי סְטַר קַדִּישָׁא. אֲבָל בְּוַמְנָא דְּכֹלָּא יִפּוֹק מִתְּזוּת יָדֶיהָ, כְּדֵין "כָּלִיל יַזָּלֵף" (ישעיהו ב, יז), לְכָל וְמִנִין לְעָלְמִין. ולכן "והאלילים כליל יחלף" שכעת לפעמים מסתלקת ונטרדת ממקומה הס"א שנציגה הגשמי הוא עשו, עד שיבא יעקב ויטל ברכותיו אח"כ "ויהי אך יצא יצא יעקב...ועשו אחיו בא מצידו" עשו בא בגלל הציד שצד מן הקדושה. שהרי בגלל זה יש לו טענה על צד הקדושה. אבל כאשר הכל יצא מתחת ידו אזי "כליל יחלף" לנצח. וּבְמַתָּנָן אִתְבְּנֵי בֵּית הַבְּזִירָה. וְדָוִד בָּעָא לְמִבְנֵי לְבֵית הַבְּזִירָה כֵּיוָן דְּיָרִית מָלְכוּ בְּרָזָא דִּתְלִיסָר וְדָא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נָמֵי, בֵּיהּ "שֵׁשִׁים עָלוּ שִׁבָּטִים שִׁבְטֵי יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל" (תהלים קכב, ד). וּלְוַמְנָא דְּאָתֵי "וְהָיוּ לַאֲוָזְדִים בְּיָדֶךָ" (יזזוקאל לז, יז) בְּרָזָא דְּאָוָ"ד דָּא דְּאִתְמַר, מִסִּטְרָא דְּמַזָּלָא דָּא דְּאִתְמַר, וְאִתְפָּרַשׁ לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא בְּתֵרִין מְשִׁיזִין. "יְהֶיֶה יְהוָה אֶזְד וּשְׁמוֹ אֶזְד" (זכריה יד, ט) וַדַּאי. זַכָּאָה זְווּלְקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. לאחר שהאליל כליל יחלף יבנה בית המקדש. ודוד רצה לבנות את בית הבחירה כיון שירש מלכות בסוד המזל הי"ג וזכה למלכות כמו כן בית המקדש הוא סוד המלכות ועליו נאמר "ששם עלו שבטים, שבטי י"ה עגות לישראל" כלומר במלכות יש י"ב גבולי אלכסון וכנגדם י"ב גבולין בתפארת שזה "עדות לישרא'ל". ולעת"ל יהיו לאחדי'ם

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

בידך" בסוד אח"ד שאחד גימ' י"ג וכבר הוסבר שכאשר מזל י"ג של תיקוני הדיקנא משתלשל עד למלכות הוא נחלק לימין ולשמאל ויורד על ראש מב"י משמאל ומב"ד מימין וזה הוא "יהיה ייי' אחד (מב"ד) ושמו אחד (מב"י) ודאי. אשרי חלקם של ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

וְהָא קָלָא וַזָּדָא סָלִיק וְאָמַר נַיְזָא לְאִינּוּן דִּמְצַפָּאן וְכוּ'. והנה נשמע קול אחד עולה ואומר נחת יהיה לאלו המצפים לגאולה ומחכים ליום בו יכנס המלך להיכלו.

הָא מָארֵי מְתִיבְתָּא מִזְדַּמְּנָן אֵלָּיְהוּ נְבִיאָה מְהֵימְנָא, אָדָם קַדְמָאָה, סָבָא דְּסָבִין, אַבְרָהָם סָבָא וְזַסִּידָא, מֹשֶׁה רַעְיָא מְהֵימְנָא, רַב הַמְנוּנָא סָבָא, מִטַּטְ' שָׂרָא רַבָּא. והנה ראשי הישיבה מגיעים: אליהו הנביא הנאמן, אדם הראשון סבא דסבין, אברהם אבנו עליו השלום הסבא הקדוש, משה רבנו הרועה הנאמן, רב המנונא סבא ומלאך מטט' השר הגדול.

קָם אַבְרָהָם סָבָא וְזַסִּידָא וְאָמַר, "וַאֲנִי תְּפִלָּתִי לְךָ יְהוָה עֵת רָצוֹן" (תהלים סט, יד) וְכוּ'. כְּתִיב "וְעֵת צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב" (ירמיהו ל, ז) אִלֵּין זַבָּלִין דִּמְשִׁיזָא. מַאי זַבָּלִין? אֶלָּא זֶבֶל דָּא בִּתְלָת אִתְקְשַׁר דְּאִינּוּן זֶסֶד גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת, דִּבְהוּ כְּפָתִין לֵיהּ לְמְשִׁיזָא לְמִיהְוֵי בְּגָלוּתָא, וְלָא יִפּוֹק בִּתוּקְפֵּיהּ עַד זִמְנָא דְּיִתְזַוַּי. כְּדֵין "וְעֵת צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב" (ירמיהו ל, ז) מִסִּטְרָא דִּשְׁמָאלָא מִנַּצַּ"ךְ צָרָה וַדַּאי. קם אברהם הסבא קדישא ואמר "ואני תפלתי לך ייי' עת רצון" וכו' וכתוב פסוק נוסף "ועת צרה היא ליעקב" אלו הם חבלי משיח. מה

תְּקוּנָא שִׁבְעִין.

פירוש חבלים? אלא חבל זה נקשר בשלושה קשרים שהם הג"ת שבהם כופתים את המשיח להיות בגלות ולא יצא בחוזקו עד הזמן הראוי. ואז יתקיים "ועת צרה היא ליעקב" מצד שמאל שזו הגבורה הם המנצפ"ך שהם ה' גבורות זו צרה ודאי. כל גבורה זה שם אלקי"ם וכשהוא מלא בההין גימ' צר"ה כזה: אלף למד הה יוד מם.

אֲבָל תָּא חֲזֵי, בִּזְמְנָא דְּאִתְבַּסְּמַת שְׂמָאלָא וְאִתְכַּפְיָאַת לִימִינָא, אִתְהַדַּר צָרָה לְרֵצֵה. וְאִתְמָר בֵּיהּ 'רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם. וְרָוָא דָּא "וְאֶל אִישֵׁךְ תְּשׁוּקָתֵךְ וְהוּא יִמְשָׁל בָּךְ" (בראשית ג, טז). דְּהָא בִּזְמְנָא דִּשְׂמָאלָא אִתְתַּקַּן בְּתִיקוּנָא לְגַבֵּי יְמִינָא, יְמִינָא בְּתִיאוּבְתָּא תַּקִּיפָא אִתְעַר לְגַבֵּיהּ, וְדָא רְצֵה. 'וְאַיָלָה רַזְמָה צַר וַחֲזַבִיבָה עַל בַּעְלָהּ' (עירובין נד) וְכוּ'. דְּהָא תּוּקְפָּא דְּתִיאוּבְתָּא בְּגִין שְׂמָאלָא דָּא אִיהוּ. וּכְדֵין "וְהוּא יִמְשָׁל בָּךְ" (בראשית ג, טז), דְּהָכִי שַׁלִּיט יְמִינָא בְּשְׂמָאלָא. אֲבָל בִּזְמְנָא דִּשְׂמָאלָא בָּעֵי לְאִתְתַּקָּפָא עַל יְמִינָא, וְלָא אִתְכַּפְיָא לְגַבֵּיהּ, כְּדֵין עֵת צָרָה הִיא וַדַּאי. וּבְזַיְלָא דְּזוֹהַר דָּא, אִתְהַדַּר שְׂמָאלָא לְאִתְבַּסְּמָא בִּימִינָא וַדַּאי. כְּדֵין עֵת צָרָה אִתְהַדַּר עֵת רָצוֹן, לְאִתְעָרָאָה בֵּיהּ בְּתִיאוּבְתָּא תַּקִּיפָא. אבל בא וראה, כאשר השמאל מתמתקת ונכפפת לפני הימין חוזר צרה לרצה. ונאמר בו "רצה ייי' אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם" וז"ס "ואל אישך תשוקתך והוא ימשול בך" שהרי בזמן שהשמאל נתקן אל הימין, הימין בתשוקה חזקה מתעוררת אליה וזה רצה. "ואילה רחמה צ'ר

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

וחביבה על בעלה" שהרי תוקף התשוקה בגלל השמאל הזה הוא. ואז הוא ימשול בך שכך שולט הימין בשמאל. אבל כאשר השמאל רוצה להתחזק על הימין ולא נכנע אליו אז זה עת צרה ודאי. אבל בכח הזוהר הזה שלך הרמחל אלא הרזין גניזין שבעים תיקונים עליונים, חוזר השמאל להתמתק בימין ודאי. אז עת צרה חוזר להיות עת רצון להתעורר בו בתשוקה חזקה.

דף רז.

"וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ" (דניאל יב, ג).
דְּשְׂמָאלָא אִיהוּ זוֹשֶׁךְ, וְכַד אִתְתַּקַּף יְמִינָא אִתְהַדַּר אִיהוּ נָמֵי לָאוֹר. בְּגִין כָּךְ יַזְהִירוּ בְּזֵילָא דְּזֹהַר דָּא, לְאַהֲדָרָא שְׂמָאלָא לִימִינָא וַדַּאי. וְעַל רָזָא דָּא כְּתִיב "שַׂמְּחֵנוּ כִּימוֹת עִנִּיתָנוּ" (תהלים צ, טו) וְכוּ'.
דְּהָא כֻּלְּהוּ דַּרְגִּין דְּשְׂמָאלָא דְּגָרְמוּ זֵשׁוּכָא לְיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, כֻּלְּהוּ נָמֵי מִתְבַּסְּמָן יִתְהַדְּרוּן בִּימִינָא. וְאִינוּן גַּרְמַיְיהוּ יִגְּרְמוּן וְזֵדָוּתָא לְיִשְׂרָאֵל.

והמשכילים יזהרו כזהר הרקיע" שהשמאל הוא חשך וכאשר מתחזק הימין חוזר הוא גם כן לאור ולכן יזהירו בכח הזהר הזה, להחזיר שמאל לימין ודאי. ועל זה כתוב "שמחנו כימות עניתנו" וכו' שהרי כל הספירות של השמאל גרמו חשך לישראל בגלות, כולם גם כן יתבסמו ויחזרו לימין. והם עצמם יגרמו חדוה לישראל.

פָּתַח וְאָמַר זַרְקָא מַקַּף שׁוֹפָר הוֹלֵךְ סְגוֹלְתָּא. זַרְקָא בְּזִמְנָא דְּאִזְדְּרִיקַת אַבְנָא קַדִּישָׁא עַד אֵין סוֹף, כְּדֵין הַדְרַת עֲטָרָה לְיוֹשְׁנָהּ. אֲבָל רָזָא דָּא "הֲשִׁיבֵנוּ יְהוָה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה" (איכה ה, כא). דְּהָא בְּקַדְמִיתָא בִּסְלִיקוּ וְזַדָּא תִּסְתַּלֵּק שְׁכִינְתָּא לְגַבֵּי הַהוּא עִלָּאָה דְּכֹלָּא, וּמִתַּמָּן יִתְעַר תִּיוּבְתָּא בִּלְבָּא

דפי מהדורא קמא: דף רח.

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

דְּכֻלְּהוּ יִשְׂרָאֵל, וְדָא הֲשִׁיבֵנוּ. לְבָתַר מַקַּף שׁוֹפָר הוֹלֵךְ, דְּהַשְׁתָּא תָּבִין יִשְׂרָאֵל לְאִסְתַּלְּקָא אִינּוּן דַּרְגָּא בָּתַר דַּרְגָּא, וְדָא וְנָשׁוּבָה. עַל יְדֵי דְּמָאן? אֶלָּא שׁוֹפָר הוֹלֵךְ. וְדָא שׁוֹפָר עִלָּאָה וְתַתָּאָה, עִלָּאָה דְּאִימָּא, תַּתָּאָה בְּשִׁיזָ֫בְ בֶּן יוֹסֵף צַדִּיק. עַד דְּאִתְתַּקַּם כֻּלָּא בְּאַתְרֵיהּ, שְׁכִינְתָּא בִּתְלַת עִלָּאִין וְדָא סְגוֹלְתָּא, עֲטָרָה דְּהַדְרַת לְיוֹשְׁנָהּ וַדַּאי, בְּזֵיל֫א דְּזֹהַר דָּא וְתִיקּוּנִין אִלֵּין דִּילָךְ. פתח אאע"ה ואמר

(דרך התיקוני זוהר והתיקונים כאן לפתוח דרשתם בטעמי המקרא ולדרוש אותם כי ידעת שהטעמים בחכמה ובזה ממשיכים אור החכמה למטה) זרקא, מקף, שופר הולך סגולתא. זרקא בזמן שהאבן (שזו השכינה) נזרקת (כלומר עולה כמו אה'ל זרוק (עירובין ל עב)) עד אין סוף אז חוזרת עטרה ליושנה. כלומר האבן שהיא המלכות והיא עטרה כשהיא עולה לאי"ס היא חוזרת למקום שממנו נגזרה בתחילה וזה ליושנה. ואכלתם ישן נושן תרגם אונקלוס ותיכלון עתיקא דעתיק. הרי לך שנושן הוא ברדל"א שהוא עתיקא דעתיק. אבל זה סוד "השיבנו ייי' אליך ונשובה" שהרי בתחילה בעליה אחת עולה השכינה לאי"ס ומשם היא מעוררת תשובה בלב כל ישראל וזה "השיבנו". אח"כ מקף שופר הולך שכעת שבים ישראל לעלות מדרגה אחר מדרגה וזה "ונשובה". על ידי מי? אלא שופר הולך וזה השופר העליון (בינה) והתחתון (מלכות) עליון בינה ותחתון על ידי משיח בן יוסף הצדיק. עד שחוזר הכל למקומו השכינה בג' ראשונות כח"ב בצורת סגולתא וזה עטרה (מלכות) החוזרת ליושנה ודאי בכח הזוהר הזה והתיקונים האלה שלך.

קָם אָדָם קַדְמָאָה סָבָא דְּסָבִין פָּתַזְ וְאָמַר, ר' ר' "וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ" (דניאל יב, ג). בְּזֵיל֫א דְּזֹהַר דָּא קַדִּישָׁא, דְּבֵיהּ "וְהָיָה אוֹר

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

הַלְבָנָה כְּאוֹר חַמָּה" (ישעיהו ל, כו). וְרָזָא דִּמְלָה הָשַׁתָּא סִיהֲרָא לָא נַהֲרָא וּצְרִיכָה לְקַבְּלָא מִן שִׁמְשָׁא. אַמַּאי? אֶלָּא בְּגִין דְּאוֹר כַּד נָפַק אִשְׁתְּאַר גָּנִיז לְעֵילָּא. כְּדֵין אִשְׁתְּאַר לְעֵילָּא אוֹר, לְתַתָּא זִוּשָׁךְ. בְּהוּ "וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַזִּוּשָׁךְ" (בראשית א, ד). אֲבָל בְּזֹהַר דָּא, אִתְפַּשַּׁט נְהוֹרָא וְנַטִּיל כֹּלָּא בְּתוּקְפֵּיהּ. כְּדֵין כֹּלָּא אִיהוּ אוֹר. "וְהָיָה לְעֵת עֶרֶב יִהְיֶה אוֹר" (זכריה יד, ז). בְּגִין כָּךְ "וְהָיָה אוֹר הַלְבָנָה" (ישעיהו ל, כו) וְכוּ'. כְּדֵין יַזְהִירוּ לָאַזְרִיגֵי, יַזְהִירוּ לְסִיהֲרָא כְּזֹהַר הָרָקִיעַ דָּא שִׁמְשָׁא. קם אדה"ר סבא דסבין פתח ואמר לרמחל רבי רבי "והמשכילים יזהרו כזהר הרקיע" בכח הזהר הקדוש הזה שבו יתקיים הפסוק "והיה אור הלבנה (מלכות) כאור החמה (תפארת) וזה סוד שכעת הלבנה אינה מאירה וצריכה לקבל אור מן החמה ומדוע? אלא בגלל שהאור כאשר יצא נשאר גנוז למעלה ואז נשאר למעלה אור ולמטה חשך שנאמר "ויבדל אלקים בין האור ובין החשך" אבל בכח הזוהר הזה מתפשט אור ומאיר את הכל בחוזקה ואז הכל אור וגם במלכות יש אור שנאמר "והיה לעת ערב (מלכות הנקראת עת ונקראת ערב) "יהיה אור" (גימ' ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן) ולכן "והיה אור הלבנה" (רמז והיה זה שם הוי"ה שהוא יהיה אור הלבנה ממש. כאור החמה שזה הוי"ה הוא המאיר לחמה) ואז המשכילים (יסודות או"א) יאירו לאחרים, יאירו למלכות כזוהר הרקי'ע שזו התפארת (כך כתיבה בספר הפליאה שרקיע זו התפארת).

וְעוֹד, סִיהֲרָא אִית בַּהּ זַשׁוּכִין בְּאַנְפָּהָא. וְכֹלָּא רָזָא אִיהוּ, דְּהָא לְעֵילָּא אִשְׁתַּכְוזוּ תְּרִין מְאוֹרוֹת עִלָּאִין, וְשִׁמְשָׁא אַסְפַּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא, סִיהֲרָא דְּלָא

תְּקוּנָא שִׁבְעִין.

נַהֲרָא וּנְטָלַת מִן שִׁמְשָׁא, וּבְגִין דִּצְרִיכָה לְנַטְלָא מִינֵּיהּ, אִשְׁתָּאֲרוּ אַתָּרִין מֵרָזָא דִּילַהּ וְזַשְׁיכִין וַדַּאי. וְהָכָא מִתְתַּקְּפָן אִינּוּן דִּלְבַר, דְּהָכִי אִצְטְרִיךְ. לְזִמְנָא דְּאָתֵי יִתְעַבְּרוּן וְזַשּׁוּכִין אִלֵּין, וְכֻלָּא בְּנְהוֹרָא אִשְׁתְּאַר. "וְזֹהֲרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ" וַדַּאי. וְרָזָא דָּא "וְזָרְפָה עַמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ" (ישעיהו כה, ז). דְּהַשְׁתָּא בְּגִין דְּסִטְרָא אַחֲרָא מִשְׁתָּרְשָׁן נָמֵי תָּמָן, בְּגִין כָּךְ אִית אַתָּרִין אִלֵּין דְּלָא אִתְנְהִירוּ וְאִשְׁתָּאֲרוּ וְזַשּׁוּכִין. דִּכְתִיב "וְזוֹטֶא אֶחָד יַאֲבֵד טוֹבָה הַרְבֵּה" (קהלת ט, יז). בְּכָל אֲתַר דְּסִטְרָא אַחֲרָא בָּעְיָן לְאִתְתַּקְּפָא תָּמָן, נְהִירוּ אֶסְתַּלַּק וְאִתְגָּרַע. אֲבָל בְּהַהוּא זִמְנָא "וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה" (ישעיהו ל, כו). ועוד, הלבנה יש בה חושך בפניה (גם בגשמיות רואים שיש בה הרים ועמקים. ההרים מוארים יותר מן העמקים שהם חשוכים. והסוד הרים תפארת עמקים מלכות כפי שהרב יפרש) והכל סוד הוא שהרי למעלה יש שני מאורות גדולים שהם או"א והשמש היא מראה מאירה והמלכות שהיא מראה שאינה מאירה מקבלת אור מן התפארת. וכיון שצריכה לקבל אורה מן התפארת נשארו בלבנה (מלכות) מקומות שסודה מלכות שאינם מקבלים אור ולכן הם חשוכים (כלומר מלכות דמלכות אינה מאירה גם בעת שהחמה מאירה בלבנה ועל זה נאמר מעולם לא ראתה חמה פגימתה של הלבנה) וכאן מתחזקים אלו הכחות שבחוץ שכך צריך. ולעת"ל יעברו נקודות חשך אלו והכל ישאר מואר. יזהרו כזהר הרקיע ודאי. וזה סוד "וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ" שכעת בגלל כחות הס"א שהם מתחזקים בחשך שבלבנה (בחסרון בפגם בחשך) ולכן יש מקומות חשוכים וכך הם נשארו חשוכים שנאמר "וחוטא אחד יאבד טובה הרבה" החוטא היינו המקום החשוך מאבד אור הנקרא

תְּקוֹנָא שִׁבְעִין.

טובה הרבה. בכל מקום שס"א רוצה להתחזק שם מיד האור מסתלק משם ונחלש. אבל לעת"ל יתקיים מ"ש "והיה אור הבלנה כאור החמה".

דף רטז.

פָּתַזז וְאָמַר זַרְקָא מַקַּף שׁוֹפָר הוֹלֵךְ סְגוֹלְתָּא. זַרְקָא דָּא אֶבֶן דְּאוֹדְרִיכַת לְצַלְמָא לְהַרְסָא לֵיהּ. וְדָא "אֶבֶן דִּי לָא בִידַיִן" (דניאל ב, לד). בְּזִמְנָא דְּנָטְלַת מֵהָזְכְמָה סְתִימָאָה הָכִי אִיהִי אֶבֶן, וּמָזָאת לְהַהוּא צַלְמָא. לְבָתַר מַקַּף שׁוֹפָר הוֹלֵךְ, דָּא מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף דְּאִתְמַר בֵּיהּ "וְיֵרֵד מִיַּעֲקֹב" (במדבר כד, יט). וְיֵזוּת זַד מִדְּבֵית יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ אַסְזַר וְאָזִיל מֵאַתַר לְאַתַר בְּגוֹ סִטְרָא אַזָּרָא לְאַכְפְיָא לַהּ וְאִתְמַר. פתח אדה"ר סבא דסבין ואמר זרקא מקף שופר הולך סגולתא.

זרקא זו האבן שנזרקה לצלם (שעשה נבוכדנצאר בבקעת דורא) להרוס אותו. וזו האבן כלומר השכינה הקדושה זו אבן שנחצבה ולא בידיים. בעת שהיא מקבלת אור היחידה מן החו"ס שזו אחת מג' רישין של הרדל"א היא נקראת אבן והיא מכה את הצלם. אח"כ שופר הולך זה משיח ב"י שנאמר בו "וירד מיעקב" שתרגם אונקלוס "וייחות חד מדבית יעקב" כלומר ירד אחד מבני יעקב והיא מב"י שהוא מקיף והולך ממקום למקום בתוך הס"א להכניעו וכבר למדנו זאת.

וְאִי תֵּימָא דְּאִיהוּ לְזוֹזוֹדֵיהּ אָזִיל? לָאו הָכֵי. אֶלָּא סְגוֹלְתָּא, אִלֵּין תְּלַת אֲבָהָן דְּמִתְזַבְּרָן בֵּיהּ לְאַשְׁלָמָא לְיִשְׂרָאֵל פּוּרְקָנָא שְׁלִים. וְכֻלָּא בְּזִזֵילָא דְּהַאי זַהַר קַדִּישָׁא וְתִיקוּנִין אִלֵּין דִּילֵךְ. דְּבְהוּ כְּתִיב "פָּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שֹׁמְמֹתֵינוּ" (דניאל ט, יח).

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

אִלֵּין תְּרֵין עַיְנִין. זַד אִתְפָּקַדוּ בְּשִׁבְעִין תִּיקּוּנִין דְּרִ' שִׁמְעוֹן בַּר יוֹזַאי בּוּצִינָא קַדִּישָׁא. וְדָא עֵינָא יְמִינָא לְשֵׁיזָבָא לְיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא. עֵינָא תִּנְיָנָא בְּשִׁבְעִין אִלֵּין דִּילָךְ. וְדָא עֵינָא שְׂמָאלָא דְּאִתְפָּקַדוּ עַל אוּמִין דְּעָלְמָא לְנַטְלָא מִנְּהוֹן נוֹקְמִין. כְּדֵין "פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שִׁמְמוֹתֵינוּ" (דניאל ט, יז). זַכָּאָה זוּלָקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בַּהֲדַיְיכוּ בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. ואם תשאל וכי הוא הולך יחידי? אין הדבר כן. אלא "סגולתא" אלו הם ג' אבות חג"ת המתחברים בו כדי להשלים את הגאולה לישראל בגאולה שלימה. והכל בזכות הכח של הזוהר הזה (של הרמחל שאנו עסוקים בביאורו ובלימודו) הקדוש והתיקונים האלה שלך. שבהם נאמר "פקח עיניך וראה שממתינו" אלו ב' עינים. עין אחת נפתחת בע' תיקונין של הרשב"י המאור הקדוש וזו עין ימין להציל את ישראל בגלות. עין שניה בע' תיקונים שלך וזו עין שמאל הנפקחת על אומות העולם לקחת מהם נקמה כלומר לנקום בהם נקמה תחת נקמה וזו לקחת מהם מה שלקחו מאיתנו. ואז נאמר "פקח עיניך וראה שממתינו" אשרי חלקם של ישראל יחד איתם (יחד עם התיקונים הללו) בעולם הזה ובעולם הבא.

קָם מֹשֶׁה רַעֲיָא מְהֵימְנָא פָּתַח וְאָמַר רִ' ר' "וְהוֹשַׁעְתִּי לְצֹאנִי וְלֹא תִהְיֶינָה עוֹד לָבַז" (יחזקאל לד, כב). זָמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְגַּלָּאָה בְּגוֹ קְלִיפִּין לְכָנְשָׁא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל. כְּדֵין יִתְגַּלֵּי אִיהוּ תָּמָן בְּזַד נְהוֹרָא תַּקִּיפָא, וַאֲבַתְרֵיהּ יִתְאַחֲדוּן וְיִתְמַשְׁכוּן כָּל אִינּוּן דְּתַלְיָין מִסִּטְרֵיהּ. כְּדֵין אִתְמַר בְּהוּ "הָעָם הַהֹלְכִים בַּחֹשֶׁךְ רָאוּ אוֹר גָּדוֹל" (ישעיהו ט, א). כְּדֵין "וְהוֹשַׁעְתִּי לְצֹאנִי" (יחזקאל

תְּקוּנָא שִׁבְעִין.

לד, כב) וְכוּ'. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב "כִּי הֹלֵךְ לִפָּנֶיכֶם יְהוָה וּמְאַסְפָכֶם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל" (ישעיהו נב, יב).

קם מרע"ה הרועה הנאמן פותח ואומר לרמחל רבי רבי כתוב "והושעתי לצאני ולא תהיינה עוד לבז" עתיד הקב"ה להתגלות בתוך הקלי' לאסוף את ישראל מהגלות לארצם ואז יתגלה הוא שם בגלות באור חזק ואחריו יתאחדו וימשכו כל אלו התלויים מצידו שהם בעלי התורה. ואז יאמר עליהם "העם ההולכים בחשך (בגלות) ראו אור גדול" זה אורו של הקב"ה אור התורה. ואז יתקיים "והושעתי לצאני" וכו' שנאמר "כי הלך לפניכם יי' ומאסיפכם אלהי ישראל".

אֲבָל תָּא חֲזֵי, דְּהָא לְבָתַר דְּיִפָּקוּן מִתַּמָּן יִבְעוּן אִינּוּן מְסָאֲבִין לְאִתְתַּקָּפָא לְקִבְלַיְיהוּ, כַּמָּה דְּאִתְתַּקָּפוּ מִצְרָאֵי עַל יִשְׂרָאֵל בְּזִמְנָא דְּנָפְקוּ מִמִּצְרַיִם. אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַתְקִיף בְּהוּ, דְּכְתִיב דְּאִתְדַּבְּקוּ זִמְנָא זְדָא תּוּ לָא יִתְפָּרְשׁוּן. בְּגִין כָּךְ "וְלֹא תִהְיֶינָה עוֹד לָבַז" (יחזקאל לד, כב). כְּדֵין "וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ" (דניאל יב, ג). דְּהָא בִּנְהִירוּ דְּזֹהַר דָּא דְּאִתְגַּלְיָא יֵיקוּם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְגַּלָּאָה לְאִלֵּין דְּקַיְימִין לְבַר לְכָנְשָׁא לְהוּ. בְּגִין כָּךְ "יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ". "וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים" (דניאל יב, ג), אִלֵּין יְהוֹן מַצְדִּיקֵי הָרַבִּים, כָּל אִלֵּין אָזְרָנִין דְּמִתְתַּקְּפָן בְּנְהוֹרָא דָּא, כְּכוֹכְבַיָּא סַגִּיאִין לְאִתְמַשְׁכָא אֲבַתְרֵיהּ לְסַלְקָא לְעֵילָא. אבל בא וראה, שהרי לאחר שיצאו מן הגלות ירצו אלו הטמאים (הגויים למטה והקלי' למעלה) להתחזק כנגדם

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

ולמנוע יציאתם מן הגלות כמו שהמצרים התחזקו על ישראל ובקשו להחזירם למצרים שנאמר "מה זאת עשינו כי שלחנו את ישראל מעבדינו". אבל הקב"ה יחזק אותם שכיון שדבקו בו שוב לא יתפרדו ממנו ולכן יתקיים בהם "ולא תהיינה עוד לבז" ואז יתקיים "והמשכילים יזהרו כזהר הרקיע" שהרי באור הזוהר הזה המתגלה יקום הקב"ה להתגלות לאלו הרחוקים העומדים בחוץ לאסוף אותם לארץ ישראל (שהיא סוד המלכות) ולכן הם יזהרו כזוהר הרקיע (אור החמה יאיר עליהם) ומצדיקי הרבים ככוכבים אלו יהיו מצדיקים הרבים אלו כל האחרים המתחזקים באור הזה יהיו ככוכבים הרבים להמשך אחרי הקב"ה לעלות למעלה אל התפארת.

כְּדֵין זַרְקָא מַקַּף שׁוֹפָר הוֹלֵךְ סְגוֹלְתָּא זַרְקָא בֵּיהּ "וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים" (יזזוקאל לו, כה) וְכוּ'. דְּהָא אִלֵּין דְּנָפְקִין מִגּוֹ וְזַשׁוּכָא, וְזַשִׁיכִין אִינּוּן וַדַּאי וְאִצְטְרִיךְ לְאַפָּרְשָׁא מִינַּיְיהוּ וְזַשׁוּכָא דָּא. בְּמַאי? אֶלָּא בְּאִלֵּין מַיִין עִלָּאִין דְּנָגְדִין מִזָּכְמָה סְתִימָאָה. הַה "וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם" (יזזוקאל לו, כה) וְכוּ'. ואז זרקא מקף שופר הולך סגולתא. זרקא זה "וזרקתי עליכם מים טהורים" וכו' שהרי אלו היוצאים מתוך חושך הגלות חשוכים הם ודאי וצריך להפריד מהם את החושך הזה ואלו שרידי הגלות שבנפש. במה? אלא באלו המים העליונים הנמשכים מן החכמה הסתומה שנאמר בה "וטהרתם מכל טמאותיכם" וכו'.

דף רי.

כְּדֵין מַקַּף שׁוֹפָר הוֹלֵךְ, כֻּלְּהוּ סָזְזַרְן לְהַהוּא שׁוֹפָר דָּא בָּשִׁיזָ בֶּן יוֹסֵף צַדִּיק וַדַּאי, לְסַלְּקָא בֵּיהּ לְאַתְרֵיהוֹן לְעֵילָּא. עַל רָזָא דָּא "וַיַּעֲבֹר מַלְכָּם לִפָּנֵיהֶם וַיהוָה בְּרֹאשָׁם" (מיכה ב, יג) וּבֵיהּ

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

יִסְתַּלְקוּן לְאַתְרֵיהוֹן. מַאי אֲתַר? אֶלָּא סְגוֹלְתָּא, אִלֵּין תִּלְתָּ אֲבָהָן קַדִּישִׁין דְּאִינוּן שָׁרְשִׁין עִלָּאִין דְּיִשְׂרָאֵל. דְּכֻלְּהוּ צְרִיכִין לְאִתְקַשְּׁרָא בְּהוּ לְמִיהֱוֵי כֻּלָּא בְּתִיקּוּנָא שְׁלִים בְּוַזֵּילָא דְּהַאי זֹהַר קַדִּישָׁא וְתִיקּוּנִין אִלֵּין קַדִּישִׁין דִּילָךְ. זַכָּאָה זּוֹלֶקֶהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. ואז יתקיים מקף שופר הולך כולם מקיפים לאותו שופר שהוא שופרו של משיח בן יוסף (זו ההתעוררות לתשובה שאותה אנו רואים עין בעין) הצדיק ודאי, להעלות אותם למקומם הראוי (אתם בנים של מלך !!!) ועל סוד זה נאמר "ויעבור מלכם לפניהם וייי' בראשם" ובו יעלו למקומם. איזה מקום? אלא זו הסגולתא אלו הם ג' אבות הקדושים חג"ת שעלו לכח"ב לצורת סגולתא שהם שורש של ישראל (כי ישראל הם עם סגולה כצורת הסגול חג"ת) שכולם צריכים להתקשר בהם שיהיה הכל בתיקון שלם בכח של הזוהר הקדוש והתיקונים הקדושים שלך. אשרי חלקם של ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

וְהָא קָלָא זָדָא סָלִיק בִּרוּמֵי רְקִיעִין וְיֵיבָא. רְעוּתָא זָדָתָא וְנַיְזָא לְאַיְלְתָּא וּלְאוֹרְזָלָאִין דִּילַהּ וּלְכֻלְּהוּ עָלְמִין, וּלְכֻלְּהוּ צִפָּרִין דִּמְקַנְּנִין בַּעֲנָפִין דְּאִלָּנָא רַבְּרְבָא. והנה קול אחד עולה במרומי הרקיע ואומר "רצון (כתר) חדוה (דעת) ונחת (יסוד) שכל אלו קו אמצע הנמשך מן הכתר העליון אל המלכות וזה הוא לאילה (מלכות) ולעופרים שלה (בני ישראל) ולכל העולמות (בי"ע) ולכל הצפרים (מלאכים ונשמות הצדיקים) המקננים בענפים של האילן הגדול (עולם האצילות).

וְהָא קָלָא אַוְזַרְינָא סָלִיק וְאָמַר וְכוּ'. וְהָא קָלָא אַוְזַרְינָא סָלִיק וְיֵיבָא וְכוּ'. והנה עוד קול עולה ואומר... והנה עוד קול עולה ואומר...אלו אותם משפטים כנגד ג"ר.

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

פָּתַח אִיהוּ וְאָמַר, שְׁבָחָא עִלָּאָה לֵאלָהָא רַבָּא וּדְחִילָא, דְּבָעֵי בְּתִיקּוּנִין דְּעַבְדֵּיהּ וְאִתְרְעֵי בְּהוּ. וּבְרַחֲמִין עִלָּאִין דִּילֵיהּ יִתְעַר לְאַתְקָנָא לְכָל עָלְמִין וּלְאַסָּאָה לְכָל כִּיבִין דְּגָלוּתָא, דְּיִתְמַר בְּהוּ "רְפָאֵנִי יְהוָה וְאֵרָפֵא" (ירמיהו יז, יד) וְכוּ'. דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא קָאִים וְסָבִיל מַרְעִין בְּגָלוּתָא, וּבְהַאי מְשַׁזִּז רְבוּ דְּנָגִיד מֵזָכְמָה סְתִימָאָה, יִתְסוּן, יִתְתַּקְנוּן, יִתְדַּכּוּן כְּדְקָא יָאוּת לְאִתְפָּרְקָא יִשְׂרָאֵל פּוּרְקָנָא שְׁלִים. וְנֶזְדֵּי בְּזִדְרָתָךְ וּבִיקָרְךָ וּבְיִזּוּדָא דְּדִישָׁא דִּילָךְ. בְּרִיךְ הוּא לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין. פתח הוא ואמר שבח

עליון לאל הגדול והנורא המבקש תיקונים אלו שעשיתי ורוצה בהם. וברחמים עליונים שלו יתעורר להתקין לכל העולמות ולרפאות לכל כאבי הגלות שנאמר בהם "רפאני ייי' וארפא" שמלך המשיח עומד וסובל מחלות קשות בגלות ובזה השמן החשוב הנמשך ויורד מהחכמה הסתומה יתרפאו בני ישראל ויתתקנו ויטהרו כראוי להגאל בגאולה שלימה. ונשמח בחדוה של הקב"ה (גילוי היסוד) ובכבודו (גילוי שכינה) ובייחוד הקדוש שלו (ייחוד זו"ן) ברוך הוא לעולם ולעולמי עולמים.

מִיָּד סָלִיק קָלָא עִלָּאָה בִּרוֹמֵי רְקִיעִין וְיֵימָא ז' זְמִנִין 'זְדָרְתָא' וְכוּ'. מיד עולה קול עליון במרומי הרקיעים ואומר ז"פ כנגד

הז"ת "רצון (כתר) חדוה (דעת) ונחת (יסוד) שכל אלו קו אמצע הנמשך מן הכתר העליון אל המלכות וזה הוא לאילה (מלכות) ולעופרים שלה (בני ישראל) ולכל העולמות (בי"ע) ולכל הצפרים (מלאכים ונשמות הצדיקים) המקננים בענפים של האילן הגדול (עולם האצילות).

קָם אֱלִיָּהוּ גְּבִיאָה מְהֵימְנָא פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' וַדַּאי עָלָךְ כְּתִיב "וְנָהָר יֹצֵא מֵעֵדֶן" (בראשית ב, י) וְכוּ'.

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

מֵעֵדֶן דָּא זָכְמָה סְתִימָאָה, דְּמִתָּמָן נַגְדִין רָזִין סְתָרִין אִלֵּין דְּאוֹרַיְתָא. "לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן" (בראשית ב, י) דָּא שְׁכִינְתָּא. "וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים" (בראשית ב, י), אִלֵּין אַרְבָּעָה רֵישֵׁי נַהֲרוֹת, לָקֳבֵל אַרְבָּעָה מַלְכֵיוּת לְאַכְפָּיָא לוֹן. דְּהָא הָשַׁתָּא אִלֵּין נְהָרִין נָפְקִין, זַד מִסְטַר זַד וְזַד מִסְטַר זַד, וְלָא אִשְׁתְּמוֹדְעָן דְּכֻלְּהוּ נָפְקָן מִנְּקוּדָה זְדָא. וְדָא בְּגִין דְּאִיהוּ זִמְנָא דְּאִינּוּן שָׁלְטִין. קם אליהו הנביא הנאמן פתח ואמר לרמחל רבי רבי ודאי עלך כתוב "ונהר יוצא מעדן" וכו' מעדן זו החו"ס שמשם נמשכים סודות וסתרי תורה. להשקות את הגן זו השכינה הנקראת ג'ן. "ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים" אלו ד' ראשי נהרות כנגד ד' מלכויות בבל מדי יוון אדום להכניעם. שהרי כעת אלו הנהרות יוצאים זה מצד זה וזה מצד זה ולא רואים שהם יוצאים מנקודה אחת כגון פרת וחידקל וזה בגלל שכעת (בששת אלפים שנה של קלקול ותיקון) זה זמן שליטתם.

אֲבָל בְּהַהוּא זִמְנָא מִלָּה דָּא תִּשְׁתְּמוֹדַע וַדַּאי, דְּכֻלְּהוּ מִנְּקוּדָה דָּא נָפְקִין. וּנְקוּדָה דָּא מָאן נַטִּיל לַהּ? אֶלָּא מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף נַטִּיל לַהּ, לְמֶיהֱוֵי כֻּלְּהוּ עָבְדִין כְּפָיְתִין תְּוֹוהֵיהּ. כְּדֵין "וְעָמְדוּ זָרִים וְרָעוּ צֹאנְכֶם" (ישעיהו סא, ה) וְכוּ'. וְכָאָה זוּלָקֳהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. אבל לעת"ל הדבר יוודע שהכל יוצא מנקודה זו שהיא המלכות. ואת המלכות מי נוטל? אלא מב"י נוטל אותה שיהיו הכל עבדים כפותים לו (אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכויות בלבד. וכאן הרב מלמד שהמשיח ישעבד

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

תחתיו את אומות העולם) שנאמר "ועמדו זרים ורעו צאנכם" אשרי חלקם של ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

קָם מטט' שָׂרָא רַבָּא פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' בְּזִמְנָא דְּקָיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי וּשְׁמָעוּ מִפּוּמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא "אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ" (שמות כ, ב) מִינַּיְיהוּ אִתְתַּקָּפוּ לְאִתְקַשְׁרָא בֵּיהּ בְּמַלְכָּא בְּקִשְׁרָא זַד. וּבְזִמְנָא דְּשָׁמְעוּ "לֹא יִהְיֶה לְךָ" (שמות כ, ב) כְּדֵין אִתְפָּרְשׁוּ מִינַּיְיהוּ כָּל סִטְרִין בְּסָאֲבִין. קם מלאך מטט' השר הגדול פותח ואומר לרמחל רבי רבי כאשר ישראל עמדו על הר סיני ושמעו מפי הקב"ה "אנכי ייי' אלהיך" מדיבור זה התחזקו להתקשר במלך בקשר אחד. וכאשר שמעו "לא יהיה לך" אז פרשו מהם כל סוגי ע"ז.

דף ריא.

תָּא חֲזֵי, תְּרֵין אִלֵּין מִפֵּי הַגְּבוּרָה שָׁמְעוּ לְהוּ. אַמַּאי? אֶלָּא בְּגִין דְּאִלֵּין תְּרֵין צְרִיכִין לְאִתְתַּקָּפָא בֵּהּ בְּכָל זִמְנָא תָּדִיר, וַיַּתִּיר מִכֹּלָּא בְּגָלוּתָא. בְּגִין כָּךְ אִיהוּ בְּפוּמֵיהּ אָמַר לְהוּ לְאִתְקָפָא לְהוּ בְּהוֹן. וּבְגִינַיְיהוּ "אִם שָׁכַחְנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ" (תהלים מד, כא), דָּא "אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ" (שמות כ, ב). "וַנִּפְרֹשׂ כַּפֵּינוּ לְאֵל זָר" (תהלים מד, כא), דָּא "לֹא יִהְיֶה לְךָ" (שמות כ, ב). עֲלַיְיהוּ כְּתִיב "צִמְּתַתְנִי קְנָאָתִי כִּי שָׁכְחוּ דְבָרֶיךָ צָרָי" (תהלים קיט, קלט). דְּהָא בְּגָלוּתָא אִתְחֲזֵי דְּאִיהוּ הָכִי, דִּכְתִיב אִתְפָּרְשׁוּ

תְּקוּנָא שִׁבְעִין.

יִשְׂרָאֵל מְקוּדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִתְתָּקָפוּ עֲלַיְיהוּ סִטְרִין אָחֳרָנִין. בא וראה, שתי דברות אלה שמעו מפי הגבורה (מכות כד ע"א) ומדוע? אלא בגלל שאלו השתים צריכים להתחזק בהם ביותר תמיד, ובמיוחד בגלות. ולכן הקב"ה בכבודו דיבר עמהם מתוך האש והוא בפיו אמר להם כדי לחזק אותם בשתי מצוות חשובות אלו. ולכן דהע"ה אמר "אם שכחנו שם אלהינו" זו הדברה הראשונה "אנכי ייי' אלהיך" והמשך הפסוק "ונפרוש כפינו לאל זר" זו הדברה השניה של "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני". על ב' מצוות אלו נאמר "צמתתני קנאתי כי שכחו דבריך צרי" שהרי בגלות רואים שכך הוא שישראל נחלשים ונראה שח"ו שכבר פרשו ישראל מן הקב"ה והתחזקו עליהם הס"א.

אֲבָל מָאן דְּמִסְתַּכֵּל לְגוֹ יָדַע דְּלָאו אינון מֵפָרְשִׁין כְּלָל. וְהָכִי אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי יַדַּאי, כְּיוָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּפוּמֵיהּ אָמַר לְהוּ. בְּגִין כָּךְ "כִּי שָׁכְחוּ דְּבָרֶיךָ צָרָי" (תהלים קיט, קלט), דְּבָרֶיךָ מַמָּשׁ, דָּא "אָנֹכִי" וְ"לָא יִהְיֶה לְךָ". אֲבָל לְזִמְנָא דְּאָתֵי תִּתְגַּלֵּי מִלָּה דָּא בְּעָלְמָא, לְאִשְׁתְּמוֹדְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ וְיִשְׂרָאֵל דְּכֻלְּהוּ מִלָּה וַחֲדָא וְקִיטוּרָא וַחֲדָא דְּלָא אִתְפָּרַשׁ דָּא מִן דָּא. אבל מי שמסתכל בנבכי לבם יודע שאינם מופרשים כלל. וכך צריך להיות ודאי שאינם מופרשים כלל, כיון שהקב"ה בפיו אמר להם אנכי ולא יהיה. ולכן אומר דהע"ה "כי שכחו דבריך צרי" דבריך אלו ב' דיבורים של אנכי ולא יהיה. אבל לעת"ל יתגלה דבר זה בעולם וידעו הכל שהקב"ה והשכינה וישראל כולם דבר אחד וקשר אחד שלא נפרד זה מזה.

וּבִרְכַּת כֹּהֲנִים בְּרָזָא דָּא אִתְפָּרְשַׁת וַדַּאי. "יְבָרֶכְךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶךָ" (במדבר ו, כד) מִסִּטְרָא דְּזֵעִיר

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

אַנְפִּין. אֲבָל "וְיִשְׁמְרֶךָ" מִסִּטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא לְמִישְׁרֵי עֲלַיְיהוּ. כְּגַוְונָא דְּא "יָאֵר יְהוָה פָּנָיו" (במדבר ו, כה) וְכוּ' מִסִּטְרָא דְּזֵעִיר אַנְפִּין לְמִישְׁרֵי עֲלַיְיהוּ. "יִשָּׂא יְהוָה" (במדבר ו, כו) וְכוּ' תִּיקּוּנָא דְּיִשְׂרָאֵל לְאִתְקַשְׁרָא בְּהוּ. וברכת כהנים בסוד זה מתפרשת ודאי. "יברכך יי' וישמרך" שם יי' הנזכר כאן זה מצד ז"א והשמירה היא מצד השכינה שתשרה עליהם[216] וכן שם יי' הנזכר אח"כ יאר יי' פניו זה מצד ז"א. אולם ישא יי' פניו וכו' זה התיקון של ישראל העולים ודבקים בקב"ה להתקשר בו.

מַהוּ "וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם" (במדבר ו, כו), וַיִּתֵּן לְךָ מִבָּעֵי לֵיהּ? אֶלָּא וְיָשֵׂם לְךָ, דְּיִשְׂרָאֵל אִינוּן שָׁלוֹם דַּעֲבָדִין שְׁלָמָא בֵּין פָּמַלְיָא שֶׁל מַעְלָה לְפָמַלְיָא שֶׁל מַטָּה, וְרָזָא דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ. וְתַלְמִידֵי וְזַכְמִים יַתִּיר מִכֹּלָּא דְּאִתְמַר בְּהוּ 'מַרְבִּים שָׁלוֹם בָּעוֹלָם' (ברכות סד). וּבְהַאי שְׁלָמָא נָמֵי מִתְבָּרְכָן, דִּכְתִיב "יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם" (תהלים כט, יא). וְרָזָא דָּא 'בְּמִדָּה שֶׁאָדָם מוֹדֵד בָּהּ מוֹדְדִין לוֹ' (מגילה יג) כַּמִּדָּה לָא אִתְמַר אֶלָּא בְּמִדָּה. וְרָזָא

---

[216] ענין השמירה הוא לצד המלכות. כל מקום שנאמר השמר פן ואל זו מצוות לא תעשה. וכך אמרו במדרש רבה במדבר - פרשה יא פסקה ה " יברכך וישמרך. יברכך בבנים וישמרך בבנות שצריכות שמירה". וכן בתנחומא נשא י'. ילקו"ש במדבר פרק ו' סימן תש"י. ועוד.

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

דְּא "כִּי פַּעַל אָדָם יְשַׁלֶּם לוֹ" (איוב לד, יא). דְּהָא עוֹבָדָא גּוּפֵיהּ אִיהוּ דְּסִלִּיק לְעֵילָּא וְאַיְיתֵי תִּיקּוּנָא לְתַתָּא. בְּגִין כָּךְ בְּשָׁלוֹם, דְּדָא תִּיקּוּנָא וּבָהּ יְזֻכּוּן לְנַיְיזָא שְׁלִים. זַכָּאָה וְזוּלָּקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בַּהֲדָךְ בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. מה פירוש "וישם לך שלום"? ויתן לך שלום צריך להיות?! אלא וישם לך הפירוש שישראל הם שלום שהם עושים שלום בין פמליא של מעלה ובין פמליא של מטה. וזה סוד שפמליא של מעלה זה הקב"ה ופמליא של מטה זו המלכות. ויותר מכולם תלמידי חכמים שנאמר בהם "מרבים שלום בעולם" (ממשיכים את היסוד הנקרא שלום לעולם שזו המלכות וזה על ידי לימוד וחיבור תורה שבכתב שזו בחינת התפארת עם לימוד תורה שבעל פה שזו המלכות על ידי לשונם שזו ספירת היסוד הנקרא שלום. עוד, כאשר הם הוגים בתורה הרי שהתורה נמצא בכח"ב שלהם. כאשר פותחים פיהם בקול זו בחינת התפארת, קול יעק'ב, כאשר מנענעים לשונם זה היסוד ומוציאים בשפתיהם אלו נו"ה ומדברים בפה זו המלכות הרי לך קישור כל הספירות ויחוד כל העולמות על ידי לימוד התורה) ובשלום הזה גם הם מתברכים שנאמר "יי' עז לעמו יתן יי' יברך את עמו בשלום" וזה סוד "במדה שאדם מודד בה מודדים לו" כמידה לא נאמר אלא במידה וזה סוד "כי פעל אדם ישלם לו" דהיינו שהמעשה עצמו הוא עולה למעלה ומביא תיקון למטה. ולכן "יברך את עמו בשלום" שזה התיקון ובו יזכו למנוחה שלימה. אשרי חלקם של ישראל יחד איתך (הרמחל) בעולם הזה ובעולם הבא.

דף ריב.

קָם רַב הַמְנוּנָא סָבָא פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' וַדַּאי תִּיקּוּנָא עִלָּאָה אִתְתַּקַּן וְכוּ'. וְהָכָא אִצְטְרִיךְ לְסַדְּרָא תִּיקּוּנָא דְּזֻוָּגָא כִּדְקָא יָאוּת, בְּוַ' תִּיקּוּנִין אִתְתַּקַּן וַדַּאי. קם רב המנונא סבא פתח ואמר לרמחל רבי רבי ודאי

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

תיקון עליון נתקן כאן. וכעת צריך לסדר תיקון של שמחה כראוי ובשבעה תיקונים הוא נתקן ודאי.

תִּיקּוּנָא דָּא דְּמָאָה אִתְתַּקָּנַת שְׁכִינְתָּא לְתַתָּא בְּכַמָּה תִּיקּוּנִין עִלָּאִין, בְּכַמָּה דַּרְגִּין בְּכַמָּה עִיטּוּרִין. דְּכָל קִלְקוֹלִין אִתַּתְקָנוּ, וְכָל פָּגָמִין אִתְעֲבָרוּ וְכָל כִּיבִין אִתְיַסְיאוּ. וּכְדֵין בְּתִיקּוּנָא דָּא סַלְקַת לְעֵילָּא לְאִתְזַוְּגָא בְּמַלְכָּא. וְאִתְמַר בַּהּ "בָּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה" (תהלים קיח, כו). דָּא מָאן דְּסָלִיק בְּתִיקּוּנָא דִּשְׁכִינְתָּא כִּדְקָא יָאוּת, כְּדֵין סַיְּימַת שְׁכִינְתָּא בְּבֵיתָהּ, מַאי דַּהֲוַת עַד הַשְׁתָּא בְּכַמָּה אֲרָזִין רַזִּיקִין עֲקִימִין. וְהָא הַשְׁתָּא אָתְיַת כָּלָּה לְבֵי זָזָתָן. תיקון ראשון נתקנת השכינה למטה בעולם העשיה בכמה תיקונים עליונים, בכמה ספירות ובכמה עטרות (אורות נח"י). שכל הקלקולים נתקנו וכל הפגמים עברו וכל החולאים נרפאו (נקט ג' לשונות כנגד כתר, חו"ב וזו"ן. לגבי כתר כתב קלקול כי יש בו י"ס גימ' קלקל והוא משפיע לחו"ב בז"ת שלו שזו אות ו' של קלקול. לגבי חו"ב נקט לשון פגם[217] לרמוז שאחוריים שלהם נפגמו בזמן השבירה ויש בזה עוד סודות. ולגבי זו"ן כתב חולי כי כאן הם ממש מתו פנים ואחור ונשברו ולכן כתב כיבין גימ' צ"ב שזו הוי"ה אדנות ע"ה לרמוז עליהם) ואז בתיקון זה עולה השכינה למעלה להתחבר במלך הקדוש ברוך הוא ז"א שהוא בעלה. ונאמר בה "ברוך הבא בש'ם ייי' כבר ידעת שמילת "שם" מורה על השכינה. וזה מי שעולה בתיקון השכינה כראוי אז השכינה נמצאת בביתו בניגוד למה

[217] רמז: וכל פגמין גימ׳ רל״ט כמנין ״אלו אבא אימא, חכמה ובינה״.

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.
שהיתה עד היום בכמה דרכים רחוקים עקומים והנה כעת באה הכלה[218] לבית החתן[219].

וְדָא תִּיקּוּנָא תְּנִינָא "בֵּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יְהוָה" (תהלים קיח, כו). הָשַׁתָּא קַיְימַת בְּבֵיתָא וַדַּאי. וזה התיקון השני "ברכנוכם מבית ייי" בית ייי' היינו עטרת היסוד (מקום שהאתרוג נמצא) והביאור שהקב"ה נותן לכלה את ברכותיו.

תִּיקּוּנָא תְּלִיתָאָה "אֵל יְהוָה וַיָּאֶר לָנוּ" (תהלים קיח, כז). דִּכְדֵין מַלְכָּא אַנְהִיר אַנְפִּין לְגַבָּהּ, וְאִתְבַּסְמָת בְּבָסִימוּ דְּזִוְּדָוָתָא כְּדְקָא יָאוּת. התיקון השלישי "אל ייי' ויאר לנו" שכעת המלך מאיר פניו אל השכינה והיא מתמתקת במתיקות של חדוה (והכוונה לייחוד) כראוי. הוא נותן לה ה"ח ומבסם אותה.

תִּיקּוּנָא רְבִיעָאָה זֵוָּפָה. דָּא אִימָּא דְּקַיְימַת וְסָזְרַת עַל בְּנָהָא לְזַוְּגָא לוֹן לְבָתַר פָּרִישׁוּ אִתְפָּרַשׁ טַלִּית עַל רֵישָׁא דְּזַוָּתָן וְכַלָּה. וְזֵוָּפָה אִיהוּ מֵרָזָא דְּאִימָּא וַדַּאי. וְטַלִּית אִיהוּ דְּאַסְזַר עַל רֵישָׁא וְאִתְמָר. תיקון רביעי זו החופה וזו אימא העומדת ומקיפה וסוככת על בניה (זו"ן) לחבר אותם (אם אין מוחין דאו"א אין ייחוד) ואח"כ פורשת עליהם טלית (טל קודש. טל אלו יה"ו דאבא כזה: יוד הא ואו גימ' טל) על ראש החתן והכלה

---

[218] כלה כינוי לשכינה כי היא עשירית בספירות וכאשר נמנה אחד ועוד שניים ועוד שלוש וכו׳ עד ועוד עשר נקבל 55 כמנין כלה. עוד, היא אות אחרונה שבשם והיא מקבל את השלום שזה היסוד הנקרא שלו׳ם בי׳ת ונקרא ״כל״ ולכן נקראת כלה.

[219] החתן זה הקב״ה שסודו תפארת. ידוע שהבינה נותנת מוחין לתפארת. ג׳ שמות אהי״ה במילוי יודין ההין אלפין עולה קמ״ג קנ״א קס״א ובסך הכלל תנ״ה ועם ג׳ שמות הם חת״ן.

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

(רישא דז"א כתרא דיליה וכן כתר דנוק') וחופה היא מסוד אימא ודאי (והשתא דאתא לידין נימא בה מילתא. הבינה היא ספירה שמינית וזו אות ח' של חופה. היא משפיעה לזו"ן דרך התבונה כמ"ש לעושה השמי'ם בתבונה. התבונה היא מלכות דבינה והיא הנקראת פה ואלו אותיות פה של חופה. אות ו' זו התבונה המלבישה על ו' תחתונות של הבינה. אי נמי, אותיות ו"ה דחופה הם החתן והכלה. אות ח' זו בינה ואות פ' גימ' יסוד זה יסוד דבינה המתפשט לזו"ן לשומרם. אי נמי, ידוע שהבינה נקראת סכך, חופה ע"ה גימ' סכך) והטלית היא המקיפה על ראשם של החת'ן והכל'ה ודאי.

תִּיקּוּנָא וְזַמִּישָׁאָה קִדּוּשִׁין. וְכָל דָּא "אִסְרוּ חַג בַּעֲבֹתִים עַד קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ" (תהלים קיז, כז), אִלֵּין תְּלָת סַהֲדִין נְצַח הוֹד יְסוֹד, דִּבְהוּ אִתְקַשְּׁרַת שְׁכִינְתָּא בְּמַלְכָּא בִּתְלָת כְּרִיכוּת דִּרְצוּעָה דְּיָד, וְדָא קִדּוּשִׁין וַדַּאי. דְּאַף עַל גַּב דְּאִיהִי לְעֵילָּא לַיְיבַּמְתָּ, קִישׁוּרָא דִּילַהּ הָכָא אִתְקְשַׁר. דְּאִיהִי עֲשִׂירָאָה לְמַלְכָּא וְאִתְקַשְּׁרַת בֵּיהּ בִּתְלָת אִלֵּין, בְּהוּ "אִסְרוּ חַג" (תהלים קיז, כז) וְכוּ'. תיקון חמישי אלו הקידושין וכל זה נרמז בפסוק "אסרו חג בעבתים עד קרנות המזבח" אלו שלושה עדים נה"י דז"א שבהם נקשרת השכינה במלך (נה"י דז"א נשפע לכח"ב דנוק') בשלוש כריכות של רצועה של יד (כבר ידעת שהשכינה נקרא יד. וכך הוא בכל הע' תיקונים שאנו עוסקים בכבודם) שהכריכות הן על אצבע הנקראת אמה, ואל אמה תכלנה מלמעלה ,תכלנה אותיות כל נ'צח ה'וד ת זו מלכו'ת וזה בדיוק המצב בו המלכות (ת) מקבלת מוחין מז"א מנה"י שלו. אמה טפח ואצבע אלו בינה, זו"ן ואצבע אלו הספירות של זו"ן. הבינה נקראת אמה כי היא מקבל מאבא מילוי ע"ב שהוא מ"ו גימ' אמה. טפח גימ' מ"ה וב"ן שהם השמות הנמצאים בזו"ן. אצבע היא פרצוף בזו"ן כפי שאצבע היא חלק מכף היד. ואלו קידושין ודאי שאומר החתן לכלה "הרי א'ת מקודשת לי" קדושה היינו קדש ו ה שאותיות ו ה אלו החתן

תִּקּוּנָא שְׁבְעִין.

והכלה וקדש מחברם. אף על פי שהיא כעת עלתה לז"א והיא פנים בפנים איתו מכל מקום הקישור שלה איתו הוא דרך נה"י שלו לג"ר שלה (וזה גם מובן בגשמיים למרות שהחתן והכלה עומדים בשווה זו לצד זה הרי הוא נותן לה את הטבעת וכו' והוא משפיע לה מפיו שזו המלכות לאצבע שלה) שהיא עשירית למלך ונקשרת בו בג' אלו הנז' וזה הוא "אסרו חג" (אולי הרב רוצה לרמוז במילה ח"ג את הבינה באות ח' וג' ספירות נה"י שלו הנכנסים בג"ר שלה באות ג' של ח'ג) וכו'. וזה קרנות המזבח כבר ידעת שהמלכות נקראת קרן מזוהר לך לך כרם היה לדודי בקרן בן שמן. והמלכות נקראת מזבח.

תִּיקּוּנָא שְׁתִיתָאָה "אֵלִי אַתָּה וְאוֹדֶךָּ" (תהלים קיז, כז). דָּא כְּתֶבָּה דְּבַת אִתְוַזְיָאַת שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי סִפְרָא דְּזָכְיָא דְּמַלְכָּא, וְאִזְדַּמְּנַת לֵיהּ כְּדְקָא יָאוּת. תיקון ששי "אלי אתה ואודך" זו הכתובה שבה מראה הכלה שהיא השכינה שהיא ספר החכמה של המלך (שהרי למלך יש שפע לתת למלכה וזו היד העליונה, היסוד שלו זה הקולמוס והשכינה היא הספר המקבל את השפע ועושה בו פעולות) והיא ראויה לו כראוי.

תִּיקּוּנָא שְׁבִיעָאָה "אֱלֹהַי אֲרוֹמְמֶךָּ" (תהלים קיז, כז). תיקון שביעי "אלהי ארוממך" כך אומרת השכינה כשהיא בחיקו ברגע שרוממת אותי הרי שגם אתה אתרוממת. או הפירוש השכינה הנקראת אלהי'ם עלתה אל התפארת וזה הוא ארוממך. וראשון נראה עיקר.

אִלֵּין שֵׁבַע בִּרְכָאן, דְּסָלְקִין בְּדַרְגֵּיהוֹן לְקַיְּימָא כָּל מִילִּין כְּדְקָא יָאוּת. מְתַּמָּן וּלְהָלְאָה "הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ" (תהלים קיז, א) דָּא זִיבּוּרָא שְׁלִים. וְזֵסֶד נָפִיק וְשַׁלִּיט בְּדַרְגּוֹי כְּדְקָא זַזֵּי. אלו שבע ברכות העולות בשבע ספירות זו"ן לקיים את כל הדברים כראוי. משם ואילך "הודו ליי' כי טוב, כי לעולם חסדו" זה חיבור שלם

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

שבו כ'י (כ'נסת י'שראל) מחובר לטו'ב (יסוד ז"א) כ'י לעולם חסד'ו (תמיד מקבלת היא שפע חסד של ז"א).

כֻּלְּהוֹ תִּיקּוּנִין אִלֵּין סָלְקִין קַמֵּי מַלְכָּא לְאִתְתַּקָּנָא הָשַׁתָּא, בְּזִמְנָא דְּיִסְתַּיְּימוּן תִּיקּוּנִין אִלֵּין דִּילָךְ. וְיוֹמָא דְּהִילּוּלָא וְזֵדָוָתָא עִלָּאָה אִיהוּ לְעֵילָּא וְתַתָּא. וּמָזָּר נָמֵי כְּגַוָּנָא דָּא, דְּהַאי יוֹמָא הַזְמָנָה אִיהוּ לְמָזָּר. וְכָאָה וְזוּלָקְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. כל התיקונים האלו עולים לפני המלך להתתקן כעת כאשר יסתיימו התיקונים האלה שלך הרמח"ל. ויום של ההילולא והחדוה העליונה הוא למעלה ולמטה. ומחר ג"כ תהיה הילולא וחדוה כעין היום שהרי היום הוא הזמנה (הכנה כמו הזמנה של מסכת ביצה) למחר. אשרי חלקם של ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

קָם אֵלִיָּהוּ נְבִיאָה מְהֵימְנָא פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' בְּךָ כְּתִיב "יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו" (תהלים קד, לא). יְהִי כבו"ד אִלֵּין ל"ב נְתִיבוֹת חָכְמָה. "יִשְׂמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו" אִלֵּין נ' שַׁעֲרֵי בִינָה יַיִן הַמְשַׂמֵּחַ. דְּהָכִי אִתְעַטַּר מַלְכָּא בְּעִטְרוֹי בִימִינָא וּבְשִׂמְאלָא כִּדְקָא יָאוּת. "יִשְׂמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו", בְּיַי"ן דָּא דְּאִיהוּ שִׁבְעִין תִּיקּוּנִין אִלֵּין. בְּהוּ אִתְמַר בְּשִׁכִינְתָּא שְׁמַע שֵׂם ע'. בְּהוּ "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד" (דברים ו, ד) בְּיִחוּדָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא וְכוּ'. קם אליהו הנביא הנאמן פותח ואומר לרמחל רבי רבי עליך כתוב "יהי כבוד ייי' לעולם, ישמח ייי' במעשיו" יהי כבו'ד אלו ל"ב נתיבות חכמה שהם גימ' כבו'ד. ישמ'ח ייי'

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

במעשיו אלו נש"ב ששם נמצאת השמחה שנאמר "א'ם הבני'ם שמחה" ושם נמצא יין המשמח. שכך מתעטר המלך בעטרותיו מימין (מצד החכמה של"ב נתיבות) ומשמאל (מצד הבינה בנ' שערים). ישמח ייי' במעשיו ביין זה שהוא גימ' ע' שהם ע' תיקונים שלך ונאמר בהם בשכינה הנקראת "שם" שמ'ע ישראל ייי' אלהינו ייי' אחד" ביחוד עליון קדוש. בספרים מוסבר שמילת שמע היא שם דסליק לע' קלין.

קָמוּ כֻּלְּהוֹ כַּחֲדָא וְאָמְרוּ "בָּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן" (תהלים פט, נג). זַכָּאָה חוּלָקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. קמו כולם כאחד ואמרו "ברוך ייי' לעולם אמן ואמן" אשרי חלקם של ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

עַד דְּנְהִירוּ אַתְנָהִיר, וְסָלְקָן מִילִין בְּרָזִין עִלָּאִין, אִשְׁתְּכַכוּ לְקָלָא. קָמוּ וְאָמְרוּ "יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו" (תהלים קד, לא). "יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו בְּנֵי צִיּוֹן יָגִילוּ בְּמַלְכָּם" (תהלים קמט, ב). מִיָּד נְהִירוּ אַתְפַּשַׁט וְקָלִין סָלְקִין לְכָל סְטַר וְזָדָוָתָא בְּכֹלָּא. זַכָּאָה חוּלָקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי: עד שהאור האיר ועלו המילים בסודות עליונים שתקו הקולות. קמו ואמרו "יהי כבוד ייי' לעולם ישמח ייי' במעשיו", "ישמח ישראל בעשיו בני ציון יגילו במלכם" מיד אור התפשט וקולות עלו לכל צד וחדוה היתה בכל. אשרי חלקם של ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

תִּקּוּנָא שִׁבְעִין.

בריך רזמנא דסייענא עד כען

ברוך יי׳ לעולם אמן ואמן

ימלך יי׳ לעולם אמן ואמן

תושלב״ע:

דפי מהדורא קמא: דף ריב.